

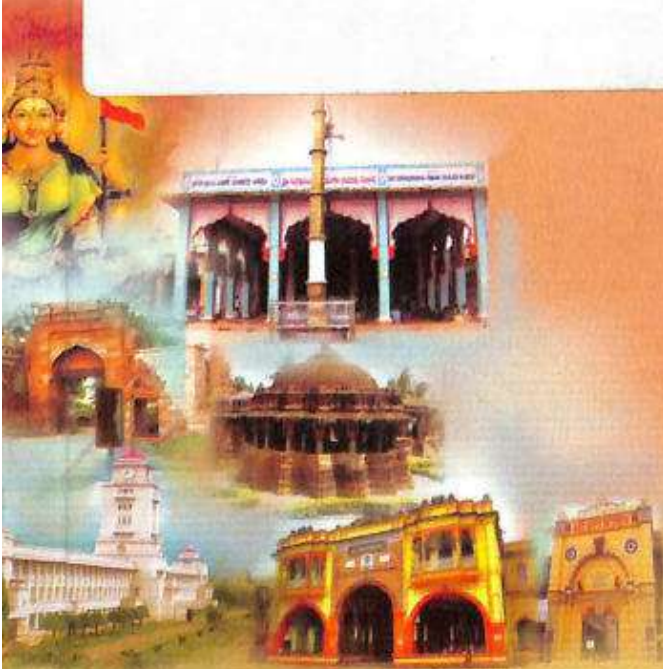
ಲಲನೆಯ ಲಙಲ ಖಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಲನ

ಛನಾಂಕ ೪, ೫, ಮತ್ತು ೬ ಜನವರಿ, ೨೦೧೯
ಸ್ಥಳ : ಕೃಷಿ ಏಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆವರಣ, ಧಾರವಾಡ.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

JNANA001618

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು
ಶಂಪ ಮಹಾಕವಿ ರಸ್ತೆ, ಕಾಮರಾಜನಗರ,
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೧೮.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಲಲನೆಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ

ದಿನಾಂಕ 4, 5 ಹಾಗೂ 6 ಜನವರಿ 2016

ಸ್ಥಳ : ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆವರಣ, ಧಾರವಾಡ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು

ನಾಡೋಜ ಡಾ. ಮನು ಬಳಿಗಾರ್

ಸಂಪಾದಕರು

ಡಾ. ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು

ಪಂಪಮಹಾಕವಿ ರಸ್ತೆ, ಚಾಮರಾಜಪೇಟೆ

ಬೆಂಗಳೂರು- 560001

SAHITYA SHYALMALA - (A collection of papers submitted at 84th Akhila Bharatha Kannada Sahitya Sammelana, Dharwad) Edited by: Dr. Padmaraj Dandavati Published by: Nadoja Dr. Manu Baligar, President, Kannada Sahitya Parishattu, Pampa Mahakavi Road, Chamarajapete, Bengaluru - 560018 Pages: 580 +x Price: Rs. 350-00: 2020

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ : ೨೦೨೦

ಪ್ರತಿಗಳು : ೫೦೦

ಬೆಲೆ : ಮುನ್ನೂರ ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳು

© ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದೆ.

ಪ್ರಕಟಣಾ ಸಮಿತಿ

ನಾಡೋಜ ಡಾ. ಮನು ಬಳಿಗಾರ್

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷರು

- ಡಾ. ಎಚ್.ಎನ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ

ಲಲನೇ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ

ಸಂಚಾಲಕರು, ಪ್ರಕಟಣಾ ವಿಭಾಗ

- ಡಾ. ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿ

ಸದಸ್ಯರು

ಶ್ರೀ ಜರಗನಹಳ್ಳಿ ಶಿವಶಂಕ

ಶ್ರೀ ಎ.ಆರ್. ಉಜ್ಜನಪ್ಪ

ಡಾ. ಮೂಡ್ಡಾಕೂಡು ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿ

ಶ್ರೀ ಸಂಜಯ ಅಡಿಗ

ಪ್ರೊ ಧರಣೇಂದ್ರ ಕುರಕುರಿ

ಶ್ರೀ ಪಾರಂಪಳ್ಳಿ ನರಸಿಂಹ ಐತಾಳ್

ಶ್ರೀ ರಂಜಾನ್ ದರ್ಗಾ

ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು

ಡಾ. ಬಿ.ಕೆ. ರವಿ

ಡಾ. ರಾಜಶೇಖರ ಹತಗುಂದಿ

ಡಾ. ತಮಿಳ್ ಸೆಲ್ವಿ

ಶ್ರೀ ವ.ಚ. ಚನ್ನೇಗೌಡ

ಡಾ. ದೊಡ್ಡಮಲ್ಲಯ್ಯ

ಗೌರವ ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ಎಚ್.ಎಲ್. ಪುಷ್ಪ

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪ್ಪ

ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ

ಮುಖಪುಟ ಕಲಾವಿನ್ಯಾಸ : ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಪಟ್ಟಣ

ಮುದ್ರಣ : ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ, ಆಫ್‌ಸೆಟ್ ಅಚ್ಚುಕೂಟ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತು

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಸಾಧನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಂವರ್ಧನೆಯನ್ನೂ ಧೈಯವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡಿಗ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಇದೀಗ ೧೦೩ ವರ್ಷಗಳು ತುಂಬುತ್ತಿವೆ. ಶತಮಾನವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೊಸಕಾಲ ಮಾನಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ 'ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡಿಗ-ಕರ್ನಾಟಕತ್ವ'ವನ್ನು ಬಲಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಲೇ ಹೊಸ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆ ಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಾ, ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪರಿಗೆ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಇರುವ ಕನ್ನಡಿಗರು ಸ್ಪಂದನೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ನಮಗೆ ಹರ್ಷ ತಂದಿದೆ. ಇನ್ನಷ್ಟು ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಹುರುಪು ತುಂಬುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಭಾವನೆ.

ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಹಲವಾರು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ, ಗಡಿ, ಜಲ, ಕೃಷಿ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ನಾಡಿನ ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ತಜ್ಞರು ಮಂಡಿಸುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಜನಸ್ತೋಮ ಆಲಿಸಿ ತಲೆದೂಗಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಆ ರೀತಿಯ ಚರ್ಚೆ, ಸಂವಾದಗಳು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ತೇಲಿ ಮಾಯವಾಗ ಬಾರದು ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಅಂಬೋಣ. ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಲೇಖನಗಳಾಗಿ ಸಿ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರತರುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪರಿಷತ್ತು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದು, ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೋಗಿದ್ದ ಆ ಪರಿಪಾಠವನ್ನು ಪುನರಾರಂಭಿಸಿ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಮೂಲಕ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡ ಫಲಿತವನ್ನು ಶಾಶ್ವತಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ನಮ್ಮದು.

ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಲಳನೇ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷೆಗೂ ಮೀರಿ ಯಶಸ್ಸು ಕಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನೆಲ, ಜಲ, ಭಾಷೆ ಕುರಿತಾದ ಗೋಷ್ಠಿಗಳಿಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಸ್ಪಂದಿಸಿದ ರೀತಿ ಅನನ್ಯವಾದದ್ದು. ಸಮ್ಮೇಳನದ ಮುಖ್ಯ ವೇದಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಮಾನಾಂತರ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಗೋಷ್ಠಿಗಳು ಜನಮನವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದವು. ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸಂವಾದಕ್ಕೆ ಹಾದಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಕನ್ನಡದ ಜಾತ್ರೆ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡದ ಬಗೆಗಿನ ನಮ್ಮ ಗೌರವಾಭಿಮಾನಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ

ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು, ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತದ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇಂಥ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ ಸುಮಾರು ೨೦ ಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಲಂಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಸಾಹಿತಿಗಳೂ, ಹೋರಾಟಗಾರರೂ, ಕೃಷಿ ತಜ್ಞರೂ, ವಿಷಯ ಪರಿಣತರೂ ಭಾಗವಹಿಸಿ ವಿದ್ವತ್ತೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರ ಬದುಕಿಗೆ ದಿಕ್ಕೂಚಿಯಾಗಬಲ್ಲಂಥವು.

ಹೀಗೆ ಶ್ರಮವಹಿಸಿ ನಡೆಸಿದ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ ಚಿಂತನ, ಮಂಥನದ ಸಾರ ವ್ಯರ್ಥ ವ್ಯಯವಾಗಬಾರದು ಅಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು, ಮಂಡಿಸಲಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಚಪ್ಪಾಳೆ, ಮೆಚ್ಚುಗೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಸದೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಿರಬೇಕು, ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಎಚ್ಚರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲೂ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕೃತಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ತಮ್ಮೆಲ್ಲ ಒತ್ತಡಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಕೃತಿ ಹೊರಬರಲು ಕಾರಣಕರ್ತರಾದ ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೂ ನಾನು ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಲಳನೇ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿಸಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಮಾತು, ಚರ್ಚೆ, ವಿಚಾರ ನಿರೂಪಣೆಗಳಿಗೆ ಕೃತಿರೂಪ ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದ ಡಾ. ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿ ಅವರಿಗೂ ಪರಿಷತ್ತು ಕೃತಜ್ಞವಾಗಿದೆ.

ದಿನಾಂಕ : ೧೬-೦೧-೨೦೧೯

ನಾಡೋಜ ಡಾ. ಮನು ಬಳಿಗಾರ್

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಸಂಪಾದಕರ ನುಡಿ

ಲಳನೇ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಧಾರವಾಡದ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದು ಇನ್ನೂ ಹಸಿರು ಎನ್ನುವಂಥ ನೆನಪು. ಅದೇ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಓದಿ ಮುಂದೆ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವರೆಗೆ ಬೆಳೆದ ಡಾ.ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರು ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಡೆದರೂ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಜನರು ನಿತ್ಯವೂ ಬಂದು ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಒಂದು ಅಚ್ಚರಿ ಎನ್ನುವಂಥ ವಿದ್ಯಮಾನ. ಈಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಒಂದು ಸಮ್ಮೇಳನದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಬರುವ ಜನರ ಉತ್ಸಾಹ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸೂಚಕ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆಯುವಾಗಲೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಯ್ಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಮುಖ್ಯ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾನಾಂತರ ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಗೋಷ್ಠಿಗಳ ವಿಷಯ ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡುವವರ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಪರಿಷತ್ತು ವಿಶೇಷ ಶ್ರಮ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಗೋಷ್ಠಿಯ ವಿಷಯಗಳ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಪರಿಣತರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳ, ಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಇರುವಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಎಂಥ ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ ಎಂದರೆ ಈಗ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಶುದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಭಾಷಿಕ ವಿಚಾರಗಳು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ, ಗಡಿ, ನೆಲ ಮತ್ತು ಜಲದ ವಿಚಾರಗಳೂ ಚರ್ಚೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಒತ್ತಡ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಾಡಿನ ಒಟ್ಟು ಜನರ ಅಭಿಷ್ಟಗಳ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ ಇರಬೇಕು ಎಂದು ನಾನು ಈಗ ಭಾವಿಸುತ್ತದೆ, ಆಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಗಡಿ, ನೆಲ ಮತ್ತು ಜಲ ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ೧೦೫ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನಿರಂತರವಾಗಿ ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇದು ಇಡೀ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಏಕೈಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂಬ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಗಳಿಸಿದೆ.

ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಥ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳು ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದುವು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ತಾರತಮ್ಯ, ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆ, ನೀರಾವರಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಚಾರಗಳೂ ಚರ್ಚೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟವು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರತಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ನಾಡಿಗೆ

ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳು ಮಥನವಾಗುತ್ತವೆ. ಧಾರವಾಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿಯೂ ಇದು ಆಯಿತು. ಇದು ಮುಂದೆಯೂ ಆಗುತ್ತ ಇರುತ್ತದೆ.

- vi -

ಲಳ ನೇ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕವಿ ಪಂಪ ಮಹಾಮಂಟಪದ ಅಂಬಿಕಾತನಯದತ್ತ ಪ್ರಧಾನ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲದೇ ಇತರ ಎರಡು ಸಮಾನಾಂತರ ವೇದಿಕೆಗಳೂ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು ೨೦ ಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಒಟ್ಟು ೮೦ ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ವಿಷಯ ಪರಿಣತರು ಅಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಈ ವಿಚಾರಗಳು ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಹಾಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ನಾಡೋಜ ಡಾ.ಮನು ಬಳಿಗಾರ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅವಧಿಯ ಎಲ್ಲ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇಕು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿ ಧಾರವಾಡ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ಸಂಪುಟದ ಸಂಪಾದನೆಯ ಹೊಣೆಯನ್ನು ನನಗೆ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ನಾನು ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಅವರೇ ಈ ಸಂಪುಟದ ಹೆಸರನ್ನೂ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ' ಎಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಅವರ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ.

ಹಿಂದೆ ಇದೇ ರೀತಿ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ತರುವ ರೂಢಿ ಇತ್ತು. ಅದು ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೋಗಿತ್ತು. ದಾಖಲೀಕರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಈ ಬಗೆಯ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವುದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ಕೆಲಸ; ಮತ್ತು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಕಾರ್ಯ.

ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದಲ್ಲಿ ಪರಿಷತ್ತು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಹಳಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನೂ "ಹಳತು ಹೊನ್ನು" ಎಂಬ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಹೊರತರುವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನನಗೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಿಸುವಾಗಲೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ತಂದು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಕೈಗೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಬಂಧಕಾರರಲ್ಲಿ, ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ, ಪರಿಣತರಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿದಾಗಲೂ ಅದನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಜನ. ಧಾರವಾಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಕ್ಕೂ ಇದೇ ತೊಂದರೆಯಾಯಿತು. ಕೆಲವರಿಗೆ ಕಾಲಮಿತಿ ಎನ್ನುವುದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಲು ಮನಸ್ಸೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ವೇದಿಕೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಮಾತನಾಡಿ ಬಿಟ್ಟೆ, ಬರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಅವರು ನಮಗೆ ಸಬೂಬು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಧಾರವಾಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ ಮಂಡಿಸಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಿಷತ್ತಿನ ವತಿಯಿಂದ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಮನವಿ ಮಾಡಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲಾವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಾಗಲೂ ಕೆಲವರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು

ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಕೆಲವು ಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಭಾಷಣ ಕಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಒಬ್ಬರೂ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಎಷ್ಟು ದುಂಬಾಲು ಬಿದ್ದರೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಸಂಪಟುಗಳು ಅಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಂಧಕಾರರು ಹೊಣೆಯೇ ಹೊರತು ಪರಿಷತ್ತು ಅಲ್ಲ.

- vii -

ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾಲಾವಕಾಶ ನೀಡಿದ ನಂತರವೂ ಕೆಲವರು ಪ್ರಬಂಧ ಕೊಡದೇ ಇರುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದಾಗ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಅವಧಿ ವರೆಗೆ ಕಾಯುತ್ತ ಇರಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂಪುಟ ಹೊರತರಲು ಅನುಮತಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ನನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಾಗೂ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪರವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ನನ್ನ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ, ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀ ಪಿ.ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪ್ಪ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಡಾ. ರಾಜಶೇಖರ ಹತಗುಂದಿ, ಶ್ರೀ ವ.ಚ.ಚನ್ನೇಗೌಡ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ವಿಶೇಷ ಧನ್ಯವಾದಗಳು ಸಲ್ಲಬೇಕು.

ಈ ಸಂಪುಟವನ್ನು ಹೊರಗೆ ತರುವಾಗ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಕಟಣ ವಿಭಾಗದ ಬಿ.ಎಂ.ನಾಗರತ್ನ, ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸಲು ಸಹಕರಿಸಿದ ನವೀನಕುಮಾರಿ ಅವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಅಂದವಾದ ಮುಖಪುಟದ ಚಿತ್ರ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟ ಕಲಾವಿದ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಪಟ್ಟಣ ಅವರಿಗೆ, ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಸಂಪುಟವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಅಚ್ಚುಕೊಟದ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ದಿ: ೧೧.೦೬.೨೦೨೦

ಡಾ. ಪದ್ಮರಾಜ ದಂಡಾವತಿ

ಪರಿವಿಡಿ

ಗೋಷ್ಠಿ - ೧ : ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ : ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳು

೧. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ವರದಿ, ಅನುಷ್ಠಾನ: ಸವಾಲುಗಳು

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ

೩-೧೩

೨. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ

ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ

೧೪-೨೮

ಗೋಷ್ಠಿ - ೨ : ದಲಿತ ಅಸ್ಮಿತೆ

೩. ದಲಿತ ವಾಚ್ಯತೆ : ಹೊಸ ನೆಲೆಗಳ ಶೋಧ

ಡಾ. ಬಿ. ಎಂ. ಪುಟ್ಟಯ್ಯ

೩೦-೩೮

೪. ದಲಿತ ಅಸ್ಮಿತೆ

ಶ್ರೀ ಕೆ.ಬಿ. ಶಾಣಪ್ಪ

೩೯-೪೫

ಗೋಷ್ಠಿ - ೩ : ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಅಳಿವು-ಉಳಿವು

೫. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್‌ಟಿಇ ಪ್ರಯೋಜನ

ಡಾ. ನಾಗರತ್ನ ಬಂಜಗೇರೆ

೪೮-೫೫

೬. ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು

ಶ್ರೀ ಎಂ.ಅಬ್ದುಲ್ ರೆಹಮಾನ್ ಪಾಷ

೫೯-೬೬

೭. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್.ಮನಹಳ್ಳಿ

೬೭-೭೫

೮. ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಅಳಿವು-ಉಳಿವು

ಪ್ರೊ. ಜಿ.ಎಸ್.ಜಯದೇವ

೭೬-೮೬

ಗೋಷ್ಠಿ - ೪ : ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸ

೬. ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ ಸಾಹಿತ್ಯ

· ಪ್ರೊ. ಸಿ.ಎನ್.ರಾಮಚಂದ್ರನ್

೮೮-೯೯

ಗೋಷ್ಠಿ - ೫ : ಗಡಿನಾಡ ತಲ್ಲಣಗಳು

೧೦ ಗಡಿನಮಸ್ಯೆ : ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಶ್ರೀ ಅಶೋಕ ಚಂದರಗಿ

೧೦೨-೧೦೯

೧೧ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೋಕಟ್ಟೆ

೧೧೦-೧೨೨

೧೨ ಗಡಿಪ್ರದೇಶದ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಮೀಮಾಂಸೆ

ಪ್ರೊ. ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಪೋಕಳೆ

೧೨೩-೧೫೩

೧೩ ಗಡಿನಾಡ ತಲ್ಲಣಗಳು

· ಶ್ರೀ ರಾಘವೇಂದ್ರ ಜೋಶಿ

೧೫೪-೧೫೯

ಗೋಷ್ಠಿ - ೬ : ನೀರಾವರಿ : ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

೧೪ ಜಲಮೂಲಗಳು ಹಾಗೂ ಜಲಾಶಯಗಳ ಸದ್ಭಳಕೆ

ಶ್ರೀ ಎನ್.ಎಫ್.ಪಾಟೀಲ

೧೬೨-೧೭೧

೧೫ ಕಾವೇರಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣಾ-ಅಪೂರ್ಣ ಯೋಜನೆಗಳು

ಶ್ರೀ ಮೋಹನ್ ಕಾತರಕಿ

೧೭೨-೧೭೭

ಗೋಷ್ಠಿ - ೭ : ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಕಿರುತೆರೆ

೧೬ ಹೊಸಬರು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್.ಲಿಂಗದೇವರು

೧೮೦-೧೮೬

೧೭ ಕಿರುತೆರೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಶೇಷಾದ್ರಿ

೧೮೭-೧೯೭

ಗೋಷ್ಠಿ - ೮ : ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೧೮ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ

ಶ್ರೀ ಈರಪ್ಪ ಎಂ.ಕಂಬಳಿ

೨೦೦-೨೦೮

೧೯ ಅನುದಾನಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು

ಡಾ. ಜಿ.ಎಂ.ಹೆಗಡೆ

೨೦೯-೨೧೭

೨೦ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ಡಾ. ನಾ.ಮೊಗಸಾಲೆ

೨೧೮-೨೪೦

೨೧ ಕನ್ನಡದ ಹಳೆಬಾವಿಯಿಂದ ಹೊಸನೀರು ತೆಗೆದ ಮಿಷನರಿಗಳು

ಪ್ರೊ. ಎ.ವಿ.ನಾವಡ

-೨೪೧-೨೪೭

೨೨ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ; ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

ಡಾ. ಸಂಗಮೇಶ ಸವದತ್ತಿಮಠ

೨೪೮-೨೫೬

ಗೋಷ್ಠಿ - ೯ : ಮರು ಓದು: ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ

೨೩ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಮರು ಓದು

ಶ್ರೀ ಎ. ವಿ. ಪ್ರಸನ್ನ

೨೫೮-೨೬೭

ಗೋಷ್ಠಿ - ೧೦ : ಮರು ಚಿಂತನೆ : ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ

೨೪ ಮಿರ್ಚಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯ: ಸಮಗ್ರ ವಾಚ್ಛಯ

ಪ್ರೊ ಶಾಂತಿನಾಥ ದಿಬ್ಬದ

೨೭೦-೨೮೦

೨೫ ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ: ಕಾದಂಬರಿಗಳು

ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಸಾದರ

೨೮೧-೨೯೮

ಗೋಷ್ಠಿ - ೧೧ : ವೈಚಾರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆ

೨೬ ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು

ಡಾ. ಡಿ.ವಿ. ಗುರುಪ್ರಸಾದ್

೩೦೦-೩೦೯

ಗೋಷ್ಠಿ - ೧೨ : ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳು

೨೭ ಸ್ವರ ವಚನಗಳು

ಪೂಜ್ಯಶ್ರೀ ಅಕ್ಕ ಅನ್ನಪೂರ್ಣತಾಯಿ

೩೧೧-೩೨೭

೨೮ ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳು

ಡಾ. ಎಸ್. ನಟರಾಜ ಬೂದಾಳು

೩೨೮-೩೪೨

ಗೋಷ್ಠಿ - ೧೩ : ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆ

೨೯ ಮೌಖಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು: ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು

ಡಾ. ಪಿ.ಕೆ. ರಾಜಶೇಖರ

೩೪೪-೩೭೨

೩೦ ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳು -ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತ (ಪುರಾಣ), ವೀರಗಾಸೆ (ಪುರಾಣ)

ಡಾ. ವಿ.ಎಸ್. ಮಾಳಿ

೩೭೩-೩೮೧

ಗೋಷ್ಠಿ - ೧೪ : ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರ: ಸವಾಲುಗಳು

೩೧ ಪರ್ಯಾಯ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳು

ಶ್ರೀ ಆನಂದತೀರ್ಥ ಪ್ಯಾಟಿ

೨೮೪-೨೯೧

-X-

೨೨ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಸಾಧಕ-ಬಾಧಕಗಳು

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಬಿ. ಮನಗೂಳಿ

೨೯೨-೪೦೩

ಗೋಷ್ಠಿ - ೧೫ : ಸಂಕೀರ್ಣ

೨೩ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಕೋಪ: ಎದುರಾಗಿರುವ ಹೊಸ ಸವಾಲು / ನಿರ್ವಹಣೆ

ಡಾ. ಎಂ. ವೆಂಕಟಸ್ವಾಮಿ

೪೦೬-೪೨೩

೨೪ ನಾಳಿನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಾನಮಾನ

ಶ್ರೀ ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ

೪೨೪-೪೨೯

ಗೋಷ್ಠಿ - ೧೬ : ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

೨೫ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು

ಡಾ. ಬಸು ಬೇವಿನಗಿಡದ

೪೩೨-೪೩೯

೨೬ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಎಸ್ ಗಡಾದ

೪೪೦-೪೫೧

೨೭ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳು

ಡಾ. ಆನಂದ ಪಾಟೀಲ

೪೫೨-೪೬೪

೨೮ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಡಾ. ಟಿ ಎಸ್. ನಾಗರಾಜಶೆಟ್ಟಿ

೪೬೫-೪೭೦

ಗೋಷ್ಠಿ - ೧೭ : ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

೩೯	ಬಖೈರುಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಪ್ರೊ. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ತೆಲಗಾವಿ	೪೭೧-೪೮೨
೪೦	ವಿಜಯನಗರ ಚರಿತ್ರೆ- ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೊಸ ಒಳನೋಟಗಳು ಡಾ. ಎನ್.ಚಂದ್ರಶೇಖ	೪೮೩-೪೮೯
೪೧	ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು ಡಾ. ಶಿಲಾಕಾಂತ ಪತ್ತಾರ	೪೯೦-೫೦೧
೪೨	ರಿವಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಲಾವಣಿಗಳು ಡಾ. ಶಿವಾನಂದ ವಿರಕ್ತಮಠ	೫೦೨-೫೧೦
೪೩	ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಡಾ. ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲ್ಲಾರ ಕುಲಕರ್ಣಿ	೫೧೧-೫೨೫
ಗೋಷ್ಠಿ - ೧೮ : ರಂಗ ಭೂಮಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರಯೋಗಗಳು		
೪೪	ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳು ಡಾ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮರಾಠ	೫೨೮-೫೩೮
ಗೋಷ್ಠಿ - ೧೯ : ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರದ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳು		
೪೫	ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತದ ಸಾಹಚರ್ಯ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ್	೫೪೦-೫೪೩
೪೬	ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಶ್ರೀ ವೈ. ಕೆ. ಮುದ್ದು ಕೃಷ್ಣ	೫೪೪-೫೬೧
೪೭	ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ: ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಶ್ರೀಮತಿ ರಾಧಿಕಾ ಕಾಖಂಡಕಿ	೫೬೨-೫೬೭

೪೮ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಗಮಕದ ಪಾತ್ರ

ಶ್ರೀಮತಿ ರತ್ನಾ ಮೂರ್ತಿ (ಎಸ್.ಎಂ. ನಾಗರತ್ನ)

೫೬೮-೫೭೬

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ : ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳು

ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ವರದಿ, ಅನುಷ್ಠಾನ: ಸವಾಲುಗಳು

-ಎಸ್. ಆರ್. ಹಿರೇಮಠ

ಸಮಾಜ ಪರಿವರ್ತನ ಸಮುದಾಯ, ಧಾರವಾಡ

ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ:

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯು ಒಂದು ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿ. ಇದು ಕೇವಲ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಡುವಿನ ಅಸಮಾನತೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲ. ಎರಡೂ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆ-ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಎರಡೂ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿದ ಜಿಲ್ಲೆ-ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಕೋಲಾರ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮುಂತಾದವು ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಬೆಳಗಾವಿ ಮುಂತಾದವು ಮುಂದುವರಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತೃತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳ ವಿವಿಧ ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ ತೀವ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗಳಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ (ಪ.ಜಾ.), ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ (ಪ.ಪಂ), ಇತರ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮುದಾಯಗಳು (ಒಬಿಸಿ), ಮಹಿಳೆಯರು ಮುಂತಾದವು. ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶ/ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮುದಾಯಗಳ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯು ಮುಂದುವರಿದ ಪ್ರದೇಶ/ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿನ ದುಃಸ್ಥಿತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ತೀವ್ರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿ/ಯೋಜನೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮ್ಯಾಕ್ರೋ ವಿನ್ಯಾಸದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಭಾವಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

೧. ಡಾ|| ಡಿ.ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಐದು ಸದಸ್ಯರ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ವರದಿ:

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆಯ ಬೇಡಿಕೆಯಂತೆ, ಸರ್ಕಾರವು ಸದರ

- ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ೦೩.೧೦.೨೦೦೦ ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಡಾ. ಡಿ.ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣಾ ಅಧ್ಯಯನದ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು (Report of High Power committee for Redressal of Regional Imbalances, under the chairman ship of Dr. D.M. Nanjundappa HPC-FRRI) ನೇಮಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ೨೪.೦೬.೨೦೦೨ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬೃಹತ್ (೧೦೦೦ ಪುಟಗಳ) ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ತಾನು ರೂಪಿಸಿದ್ದ ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ (Comprehensive Composite Development Index CCDI) ಎಂಬ ಮಾಪನವನ್ನು ಆಧಾರ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯದ ೧೧೪ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳೆಂದು ಘೋಷಿಸಿತು. (ಅನುಬಂಧ-೧) ಈ ೧೧೪ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆಯ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿತು.(ಅನುಬಂಧ-

೧)

(i)	ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	:	೩೯
(ii)	ಅತಿ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	:	೪೦
(iii)	ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	:	೩೫
(iv)	ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು	:	೬೧
	ಒಟ್ಟು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು (೨೦೦೨ರಲ್ಲಿ)	:	೧೭೫

೨. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳ

ಬಗ್ಗೆ ಸಲಹೆ:

ಈ ಸಮಿತಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಒಂದು ಪರಿಶೀಲನಾರ್ಹ (ಟರ್ಮ್ಸ್ ಆಫ್ ರೆಫರೆನ್ಸ್) ಅಂಶವೆಂದರೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುವುದು. ಅದರಂತೆ ಡಾ. ಡಿ. ಎಂ, ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು 'ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ (Special Development Plan - SDP) Dow Jo ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಗೆ ರೂಢಿಗತ ಬಜೆಟ್ ಅನುದಾನ (Regular Annual Budget) ವಲ್ಲದೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ವಿಶೇಷ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗೆ (Additional Allocation) (೧೧೪ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು) ಸರ್ಕಾರ ರೂ ೧೬,೦೦೦ ಕೋಟಿ ಅನುದಾನ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ : ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳು

೫

ರೂಢಿಗತ ಬಜೆಟ್ ಅನುದಾನ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೂ. ೧೫,೦೦೦ ಕೋಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ಅನುದಾನ ರೂ. ೧೬,೦೦೦ ಕೋಟಿ. ಒಟ್ಟು ರೂ. ೩೧,೦೦೦ ಕೋಟಿ ಹಣಕಾಸು ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ೧೧೪ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತಾನು ನೀಡಿರುವ ಯೋಜನೆಗನುಗುಣವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ನಿವಾರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ ಅದರ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು. (ಅನುಬಂಧ-೨)

2. ಸಂಯುಕ್ತ ದುಃಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ

(Comprehensive Deprivation Index - CDI)

ಸಮಿತಿಯು ತಾನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದ ೧೧೪ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ನಡುವೆ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸೂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿತ್ತು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಸಂಯುಕ್ತ ದುಃಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ (CDI) ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿನ ಸಂಯುಕ್ತ ದುಃಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ೨೦.೨೬. ಇದರ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕೋಷ್ಟಕ ೧ ರಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸೂತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಅನುದಾನ ನೀಡುವಾಗ ಶೇ. ೪೦ರಷ್ಟನ್ನು ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ (೨೮ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು) ನೀಡಬೇಕು. ಶೇ. ೨೦ ರಷ್ಟನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದ ಹಿಂದುಳಿದ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ (೩೧ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು) ನೀಡಬೇಕು. ಉಳಿದ ಶೇ.೪೦ ರಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ (೩೩ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು) ಶೇ. ೨೫ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗಕ್ಕೆ (೨೨ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು) ಶೇ. ೧೫ರಷ್ಟನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಇದು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಡಾ. ಡಿ. ಎಂ ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿ ವರದಿ ನೀಡಿದ ಶಿಫಾರಸು:

ಕೋಷ್ಟಕ ೧: ವಿಭಾಗವಾರು ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ದುಃಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮತ್ತು ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಸೂತ್ರ

ವಿಭಾಗಗಳ ಹೆಸರು	ಸಮಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತ ದುಃಸ್ಥಿತಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ	ವಿಭಾಗವಾರು ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆ ಪ್ರಮಾಣ
ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗ	೮.೦೬	೮.೦೬/೨೦.೨೬*೧೦೦=ಶೇ.೪೦
ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗ	೪.೧೨	೪.೧೨/೨೦.೨೬*೧೦೦=ಶೇ.೨೦
ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗ	೫.೩೫	೫.೩೫/೨೦.೨೬೧೦೦=ಶೇ.೨೫
ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗ	೨.೭೬	೨.೭೬/೨೦.೨೬೧೦೦=ಶೇ.೧೫
ಒಟ್ಟು	೨೦.೨೬	ಶೇ. ೧೦೦.೦೦

೬

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ : ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳು

೪. ಮಾನವೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯೇ ವರದಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದು (೨: ಪು. ೨೬) ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಡಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಆದಾಯ ಮೂರು ಮಹತ್ವದ ಅಂಶಗಳು ಮಾನವೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮಹತ್ವದ ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭಗಳು.

೫. ಇತರ ಶಿಫಾರಸುಗಳು:

ಸಮಿತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಫಾರಸು ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಅನೇಕ ಇತರ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಅದು ಮಾಡಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅದರ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಶಿಫಾರಸೆಂದರೆ 'ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿ' (Re- gional Development Policy) ಯನ್ನು ಘೋಷಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಶಿಫಾರಸನ್ನು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಡಾ. ಡಿ. ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿ ವರದಿಯ ಮುಖ್ಯ ಶಿಫಾರಸಾದ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಸಮಿತಿಯ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಕ್ವಚಿತ್ತಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

೬. ಡಾ. ಡಿ. ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿ ವರದಿ ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಈ ಸಮಿತಿಯು ೨೦೦೨ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬೃಹತ್ (೧೦೦೦ ಪುಟಗಳು) ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರೂ ಅದು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದು ೨೦೦೭-೦೮ರಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳು ೨೦೧೪-೧೫ನೆಯ ಸಾಲಿಗೆ ಮುಗಿದಿದೆ (೨೦೦೭-೦೮ ರಿಂದ ೨೦೧೪-೧೫) ಸರ್ಕಾರವು ೨೦೧೪-೧೫ರ ಇದರ ನಂತರವೂ ಸದರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ. ಅದು ಬೇರೆಯೇ ಚರ್ಚೆ. ನಮ್ಮ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

(0-5)

೬.೧ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ವಿಶ್ಲೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿನ ಅನುದಾನ ಮತ್ತು ವೆಚ್ಚಗಳ ಪ್ರಮಾಣ

ಈ ವಿಶ್ಲೇಷ ಯೋಜನೆಗೆ ೨೦೦೭-೦೮ ರಿಂದ ೨೦೧೪-೧೫ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ನೀಡಿದ ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನ ರೂ. ೨೦೧೩೮.೫೯ ಕೋಟಿ. ಬಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದ ರೂ. ೧೬,೦೦೦ ಕೋಟಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಮೊತ್ತವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುವ ಮೊತ್ತವು ರೂ. ೧೬,೦೦೦ ಕೋಟಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಮೊತ್ತ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲಮೂಲಾ

೭

ರೂ. ೧೪,೨೪೬.೮೨ ಕೋಟಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚವಾಗಿದ್ದು ರೂ. ೧೩,೧೧೭.೩೪ ಕೋಟಿ (ಮೂಲ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ೨೦೧೬- ೧೭), ಬಜೆಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. ೭೦.೭೪, ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚವಾದ ಮೊತ್ತದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. ೯೨.೪೫. ಮೊದಲನೆಯ ಸೂಚಿಗಿಂತ ಎರಡನೆಯದು ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ಲೇಷ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟಾಗಿಲ್ಲ.

೬.೨ ಈ ಹಣಕಾಸಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮತ್ತೊಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯಿದೆ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಸಮಿತಿಯು ವಿಶ್ಲೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದ ರೂ. ೧೬,೦೦೦ ಕೋಟಿಗೆ ೨೦೦೨-೦೩ರ ಬೆಲೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಆಧಾರವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ೨೦೦೭-೦೮ರ ಬೆಲೆಮಟ್ಟವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಏರಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ೨೦೦೨-೦೩ ರಿಂದ ೨೦೦೭-೦೮ರ ನಡುವೆ ಸಗಟು ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕ ೧೦೦ ರಿಂದ ೧೫೦ ರಷ್ಟಾಗಿದ್ದರೆ (ಅದು ೧೫೦ ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ) ಅನುದಾನದ ಮೊತ್ತ

ರೂ. ೧೬,೦೦೦ ಕೋಟಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ರೂ. ೧೪,೦೦೦ ಕೋಟಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು (ರೂ. ೧೬,೦೦೦/೧೦೦+೧೫೦ = ರೂ. ೧೪,೦೦೦ ಕೋಟಿ) ಅಂದರೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುದಾನ ರೂ. ೧೦೦೦ ಕೋಟಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ರೂ. ೨೦೦೦ ಕೋಟಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಮೇಲೆ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಪರಿಣಾಮ ಕ್ಷೀಣವಾಗಿದೆ (ಈ ಸಂಗತಿಯ ವಿವರಗಳಿಗೆ ನೋಡಿ: ಅಬ್ದುಲ್ ಅಜೀಜ್ ಮತ್ತು ಸಿದ್ದಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿ ಹನಗೋಡಿಮಠ, ೧೦೧೦, 'ಇಂಪ್ಲಿಮೆಂಟೇಶನ್ ಆಫ್ ಡಿ. ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಕಮಿಟಿ ರೆಕಮೆಂಡೇಶನ್ ಫಾರ್ ರಿಡ್ರೆಸ್ಸಲ್ ಆಫ್ ರೀಜನಲ್ ಇಂಬ್ಯಾಲ್ಸ್, ಸೆಂಟರ್ ಫಾರ್ ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್ ರಿಸರ್ಚ್, ಧಾರವಾಡ, ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೦೧೦, ಪು.೨) (೧) (ಅನುಬಂಧ-೨)

೬.೨ ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗೆ ಮಹಿಳಾ ಆಯಾಮವಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಾಗಲೂ ಮಹಿಳಾ ಸಂಗತಿಗಳಿಗೆ ಗಮನ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಮಿತಿಯು ದುರ್ಬಲ ವರ್ಗ, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದ ಮೊತ್ತ ರೂ.೧೦೦೦ ಕೋಟಿ. ಇದು ರೂ. ಒಟ್ಟು ೧೬,೦೦೦ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ ೬.೨೫ ರಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು

೮

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ : ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳು

ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ವರ್ಗಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದುಃಸ್ಥಿತಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ಅದು ಸಾಕ್ಷರತೆಯಿರಲಿ, ಉದ್ಯೋಗವಿರಲಿ, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಸಮಸ್ಯೆಯಿರಲಿ, ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಿಂಸೆಯಿರಲಿ.. ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚು ಹಿಂದುಳಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ ಸುಮಾರು ಶೇ.೫೦ರಷ್ಟಿದೆ. ನಮ್ಮದು ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜ ಎನ್ನುವುದು ಬಹಿರಂಗ ಸತ್ಯ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಿತಿಯು ಗಮನ ನೀಡಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವೂ ಗಮನ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ, ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸದೆ ಉಳಿದ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ೧೦೦೭-೦೮ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿರುವ ಮೊತ್ತ ಕೇವಲ ರೂ. ೧೬೫.೫೦ ಕೋಟಿ. ಇದು ಇದೇ ಅವಧಿಯ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚವಾದ ರೂ. ೧೮೫೭.೧೬ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. ೦.೮೯ರಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಎನ್.ಎಫ್.ಎಚ್.ಎಸ್ ಳರ ಪ್ರಕಾರ (೧೦೧೫-೧೬) ಅತ್ಯಂತ ಹಿಂದುಳಿದ ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತಹೀನತೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ೦-೬ ವಯೋಮಾನದ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.೭೪ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಯೋಜನೆಯು ಹಿಂದುಳಿದಿರುವವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಸಮಾನತೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿದೆ ಸಾಕ್ಷಿ.

೬.೪ ಇದಿಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸರ್ಕಾರವು ೨೦೦೭-೦೮ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ, ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯ, ಇಂಧನ, ವಸತಿ ಮತ್ತು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಬಾಬು ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿರುವ ಮೊತ್ತ ರೂ ೧೦,೦೧೭೯೫ ಕೋಟಿ. ಇದೇ ಅವಧಿಯ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚವಾದ ರೂ. ೧೮,೫೭೫.೨೯ ಕೋಟಿಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಪಾಲು ಶೇ. ೫೩.೯೩. ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿರುವ ಮೊತ್ತ ರೂ. ೧,೬೧೭.೭೮ ಕೋಟಿ. ಇದು ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೮.೭ ರಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯಕ್ಕೆ ಡಾ. ಡಿ. ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿದ್ದ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.೨೦. ತಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಸಂಗತಿಗಳೆಂದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೂಚಿಗಳಲ್ಲಿನ ದುಃಸ್ಥಿತಿ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. (ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ೨೦೦೭-೦೮ ರಿಂದ ೨೦೧೭-೧೮ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚದ ವಿವರಗಳಿಗೆ ನೋಡಿ : ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ೨೦೧೮, ಕರ್ನಾಟಕ ಆರ್ಥಿಕ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

೯

ಸಮೀಕ್ಷೆ ೨೦೧೭-೧೮, ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆ, ಪು.೭೨೫) (೩).

೬.೫ ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ (೬೧೦.೯೫ ಲಕ್ಷ) ೨೦೧೧ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೧೪೭.೨೧ ಲಕ್ಷ. ಅಂದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. ೨೪.೧೦. ಆದರೆ ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೧೧೨.೧೫ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ೩೯.೨೯ ಲಕ್ಷ. ಅಂದರೆ ಅವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. ೩೫.೦೩. ಈಗಾಗಲೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವಂತೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕೀಕರಣ, ದುಃಸ್ಥಿತಿಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುವ ವರ್ಗವೆಂದರೆ ಪ.ಜಾ. ಮತ್ತು ಪ.ಪಂ. ಆದರೆ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಲ್ಲ. ಬಡತನ ಅನಕ್ಷರತೆ, ಅಸಮಾನತೆ, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ತೀವ್ರವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಶ್ರಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಮತ್ತಾವುದೇ ಆಸ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಸದರಿ ವರ್ಗದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸದೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣೆ ಎನ್ನುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ.

೨.೨ ಡಾ.ಡಿ.ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಶಿಫಾರಸು 'ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಅದಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ರೂಢಿಗತ ಬಜೆಟ್ ಆಧಾರಿತ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೂ ನಡುವೆ ಯಾವ ಭಿನ್ನತೆಯೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ 'ವಿಶೇಷತೆ' ಎಂಬುದೇನಿಲ್ಲ. ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶ, ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಅವುಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಪ್ರಗತಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ನೀಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇವಾವುವೂ ನಡೆದಿಲ್ಲ.

೨.೨ ಡಾ. ಡಿ. ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯು ನಡೆಸಿರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಅಧ್ಯಯನದ ಒಂದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ ಕೊಡುಗೆಯೆಂದರೆ 'ತಾಲ್ಲೂಕು'ನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೂಲ ಘಟಕವನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಅನುದಾನವನ್ನು ೧೦೪ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮ ಅಲ್ಲಿತ್ತು. ಮುಂದುವರಿದ ೨೧ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿಗೂ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿನ ಅನುದಾನವಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟಕ್ಕೂ

೧೦

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ : ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳು

ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವಾಗ ಜಿಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೂ ಅನುದಾನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಮಿತಿಯ ನಿಯಮದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಯು ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುವುದಕ್ಕೆ ತಡೆಯೊಡ್ಡಿದಂತಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಡಿ.ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿಯು ಶಿಫಾರಸುಗಳ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದರೆ ಅದು ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸಂಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಇಲಾಖೆಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅದು ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನೂ ರೂಢಿಗತ ಬಜೆಟ್ ಆಡಳಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಂತೆ ನಿರ್ವಹಿಸಿತೇ ವಿನಃ ಇದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದ ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅದು ಗಮನ ನೀಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

೨೯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿರುವ ಭೂರಹಿತ ದಿನಗೂಲಿ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ

ಈಗಾಗಲೇ ಗುರುತಿಸಿರುವಂತೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಎನ್ನುವುದು ರಾಚನಿಕ/ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಮಸ್ಯೆ, ಉತ್ಪಾದನಾ ಶಕ್ತಿಗಳ ರಚನೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸದೆ ಆರ್ಥಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಭಾಗವಾದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಕೆಳಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಭಾಗವಾರು ಭೂರಹಿತ ದಿನಗೂಲಿ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ವಿವರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

- * ಜನಗಣತಿ ೨೦೧೧ರ ಪ್ರಕಾರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೭೮.೫೬ ಲಕ್ಷ.
- * ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಭೂರಹಿತ ದಿನಗೂಲಿ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣ: ೭೧.೪೮ ಲಕ್ಷ (ಶೇ.೨೫.೬೬)
- * ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ (೧೧೦.೨೨ಲಕ್ಷ) ಭೂರಹಿತ ದಿನಗೂಲಿ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ೨೦.೦೪ ಲಕ್ಷ ಶೇಕಡ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.೧೮.೧೮.
- * ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ (೫೩.೫೭ ಲಕ್ಷ) ಭೂರಹಿತ ದಿನಗೂಲಿ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ: ೧೦.೧೪ ಲಕ್ಷ. ಶೇಕಡ ಪ್ರಮಾಣ : ಶೇ. ೧೮.೮೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

೧೧

- * ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ (೬೪.೬೭ಲಕ್ಷ) ಭೂರಹಿತ ದಿನಗೂಲಿ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ: ೨೧.೩೮ ಲಕ್ಷ. ಶೇಕಡ ಪ್ರಮಾಣ : ಶೇ. ೩೩.೦೬.
- * ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ (೫೦.೦೯ ಲಕ್ಷ) ಭೂರಹಿತ ದಿನಗೂಲಿ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ: ೧೯೯೨ ಲಕ್ಷ; ಶೇಕಡ ಪ್ರಮಾಣ : ಶೇ. ೩೯.೭೬

ಈ ವಿವರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ಶಕ್ತಿಗಳು ಬಹಳಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಸಂಕೋಲೆಯಿಂದ ಪೂರ್ಣವಾಗಿಯಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂಕೋಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿಯಾಗಿರುವ ಭೂರಹಿತ ದಿನಗೂಲಿ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣ ಸರಾಸರಿ ಶೇ. ೨೦ ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ. ೩೩.೦೬ ರಷ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂದಿಗೂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರುವ ಕಲಬುರಗಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಭೂರಹಿತ ದಿನಗೂಲಿ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪ್ರಮಾಣ ಸರಿಸುಮಾರು ಶೇ. ೪೦ ರಷ್ಟಿದೆ, ಸದರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯಿದೆ. ಈ ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವವರು ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಪ್ರತ್ಯೇಕೀಕರಣಕ್ಕೆ (ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ) ಒಳಗಾಗಿರುವವರಿದ್ದಾರೆ,

ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭೂರಹಿತ ದಿನಗೂಲಿ ದುಡಿಮೆಗಾರರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇ.೫೦ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ. ಆದರೆ ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬಜೆಟ್ ಆಧರಿತ ರೂಢಿಗತ ಆಡಳಿತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಇವರ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ನೀಡಿಲ್ಲ.

೬.೧೦ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ/ರಾಜನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಸವಾಲು ಇದಾಗಿದೆ.

೬.೧೧ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಬಗ್ಗೆ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆ-ಸಮಾವೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜ್ಯದ ಕೂಗಾಟದಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಮೂರುಮುಕ್ಕಾಲುವೀಸೆ (ಪಾಲು ೩/೪) ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ-ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವರ್ಗದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವವರೇ ಅದರ

೧೨

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ : ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳು

ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಒಡೆಯರೆಲ್ಲ ಇಂತಹ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾರೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎನ್ನುವುದು, ವಿಶೇಷ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎನ್ನುವುದು ಈ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ವರ್ಗದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆಯೇ, ವಿನಾ ಭೂರಹಿತ ದಿನಗೂಲಿ ದುಡಿಮೆಗಾರರ, ಮಹಿಳೆಯರ, ಪ.ಜಾ. ಪ.ಪಂ.ಗಳ ಒಬಿಸಿಗಳ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

೬೧೨ ಈ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ-ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವರ್ಗವು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಕುರಿತ ಚರ್ಚೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ 'ಮಲತಾಯಿ ಧೋರಣೆ' ಬಗ್ಗೆ ಅಬ್ಬರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸತ್ಯವಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು ಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯವಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಡಾ.ಡಿ.ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ಸಮಿತಿ ವರದಿಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು.

ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿ ಬರುವ ಒಂದು ವಾದವೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮಲತಾಯಿ ಧೋರಣೆ. ಇದು ಪೂರ್ಣ ನಿಜವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ ಅದರಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಯಾವುದನ್ನು ಎಲೀಟ್ ವರ್ಗ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೋ ಆ ವರ್ಗವು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಗದ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವವು ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಲೀಟ್ ವರ್ಗವು ದುರ್ಬಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ರಾಜಕೀಯ ನೀತಿಗಳು,

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಯೋಜನೆಗಳು, ಕಾಮಗಾರಿಗಳು ಮುಂದುವರಿದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶದ ಎಲೀಟ್ ವರ್ಗವು ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಜನರ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಮುಂದುವರಿದ ಎಲೀಟ್ ವರ್ಗದ ಜೊತೆ ಶಾಮೀಲಾಗಿ ಹಣಕಾಸನ್ನು, ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮುಂದುವರಿದ ಪ್ರದೇಶವು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶವು ಹಿಂದುಳಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿರುತ್ತದೆ.

೬೧೩ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣದ ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬೇರುಗಳಿವೆ. ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ವಿಶಾಲ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ೯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು (ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರ ದಿವಾನ್‌ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ, ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ದಿವಾನ್‌ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ೧೯೦೦- ೧೯೫೦) ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಬರ, ರಾಜಕೀಯ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

೧೩

ಘರ್ಷಣೆಗಳು, ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನಾನುಕೂಲಗಳು ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಬಾಂಬೆ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ವಸಾಹತು ಆಡಳಿತ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಬರಗಾಲ, ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನಾನುಕೂಲಗಳು, ಒಣಬೇಸಾಯ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವಸಾಹತು ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲದಿಂದಲೂ ವಂಚಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಅವು ರಾಜ್ಯದ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶ | ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗಿಂತ ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ದುಸ್ಥಿತಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿದಾಗ ಅಸಮಾನತೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

೬.೧೪ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಜಾತಿಯ ಕಾರಣವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶವು ಅತ್ಯಂತ ಮುಂದುವರಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದು ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ಹಿಂದುಳಿದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಮೈಸೂರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧವಿತ್ತು. ಲಿಂಗಾಯತರು ಎಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೋ ಎಂಬ ಆತಂಕ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲತ್ತು. ಹೀಗೆ ಒಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನ ಜನರ ನಡುವೆ ಏಕೀಕರಣವಾಯಿತು.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಸವಾಲು:

ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಸವಾಲೆಂದರೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜ್ಯವು ಉತ್ತರವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಜನರಿಗೆ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಉತ್ತರವಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯ ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಸ್ಯೆಯಿದೆ. ಇದು ಜಿಡಿಪಿ ಪ್ರಣೀತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಜನಪ್ರಣೀತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಣಾಳಿಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಬೇಕು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎನ್ನುವುದು ಜನರ ಬದುಕಿಗೆ, ಜನರ ಜೀವನಾಧಾರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿ. ಇದು ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಫೋರ್ ಲೇನ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪ್ರೆಸ್ ಹೈವೇಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಇವೆಲ್ಲ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಅವೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲ. ಅವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಧನಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಯಬೇಕು, ಬ್ಯುಸಿನೆಸ್ ಆಸ್ ಯೂಸಿಯಲ್ ಎನ್ನುವ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರೆ ಅದರ ನಿವಾರಣೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಡಾ. ಡಿ. ಎಂ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಫಾರಸಾದ 'ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ನೀತಿ'ಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ರೂಪಿಸುವಂತೆ ಈ ಸಮಾವೇಶ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ

ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ

ಡಾ. ಗುರುಪಾದ, ಮರಿಗುದ್ದಿ

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂದು ಈಗ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರದೇಶವು ಹಿಂದೆ ವಿಕೃತವಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿತ್ತು. ಉಪಲಬ್ಧ ಮೊದಲ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥವಾದ 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'ದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತಿರುಳನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕಿಸುವೊಲು (ಪಟ್ಟದ ಕಲ್ಲು), ಕೊಪ್ಪನಗರ (ಕೊಪ್ಪಳ) ಪುಲಿಗೆರೆ (ಲಕ್ಷೇಶ್ವರ) ಒಕ್ಕುಂಕಾದ (ಒಕ್ಕುಂದ)ಗಳ ನಡುವಿನ ನಾಡು "ಕನ್ನಡದ ತಿರುಳು" ಎಂದು ಅಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪಂಪ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಕವಿಗಳು ಸಾಜದ ತಿರುಳನ್ನಡ ನಾಡು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. "ಸಾಜದ" ಎಂದರೆ ಸಹಜದ, ಸತ್ವಪೂರ್ಣ, ಕೆನೆಭರಿತ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂದರೆ ಹತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿವರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದಾಗ ಅದರ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಸತ್ವಪೂರ್ಣ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶವಿತ್ತು ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಶಂ.ಬಾ. ಜೋಶಿ ಅವರು ಕ್ರಿ.ಶ ೫, ೬ ನೆ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ, ಅದು ಕ್ರಿ. ಶ ೧, ೨ ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನರ್ಮದೆವರೆಗೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು ಎಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುವರು. ಮುಂದೆ ಇದರ ಕೇಂದ್ರಭಾಗವಾದ ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರ ಅವಿರಳವಾದ ಚಳವಳಿ ನಡೆದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಪರಂಪರೆಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ತಿರುವು ಲಭಿಸಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡದ ನೆಲದ ಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಚ್ಚಗನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿ ಉಳಿದು, ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ.

ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅನನ್ಯತೆ ಇದೆ. ಒಂದು ಸ್ವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಹಜ ಸರಳಭಾಷೆಯ ಬಾದಾಮಿ ಶಾಸನಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಕಷ್ಟ ಅರಭಟ್ಟನ 'ಸಾಧುಗೆ ಸಾಧು ಮಾಧುರ್ಯಂಗೆ

ಮಾಧುರ್ಯನ್ ಪದ್ಯಗಳು ಲಲಿತವಾಗಿದ್ದು, ಅಂದಿನ ಜಾನಪದ ಪದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಶಿಷ್ಠ ಪದ್ಯಗಳಾಗಿವೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಮೊದಲ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಆಧಿಕ್ಯವಿರುವ ಹಲವಾರು ಶಾಸನಗಳು ವಿಜಯಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಕೊಪ್ಪಳ, ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಭಿಸಿವೆ. ಅದರಂತೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ವಿಚಾರವೆಂದರೆ, ಕನ್ನಡದ ಹಿಂದಿನ ಮಹಾಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಕವಿಗಳು ಇದೇ ಸಾಜದ ತಿರುಳನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ, ಅದರ ಆಸುಪಾಸಿನ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ಶ್ರೀವಿಜಯ - ಒಕ್ಕಂದ/ಮಳಖೇಡ

ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ - ಕೋಗಳಿ

ಪಂಪ - ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ | ಬೆಳ್ಳಲ ಪ್ರಾಂತ

ರನ್ನ ಮುಧೋಳ

ನಾಗಚಂದ್ರ - ವಿಜಯಪುರ / ಬನವಾಸಿ ದೇಶ

ನಾಗವರ್ಮ - ವೆಂಗಿನಾಡು

ದುರ್ಗಸಿಂಹ- ಸವಡಿ

ಹರಿಹರ-ಹಂಪಿಯ ಪರಿಸರ

ರಾಘವಾಂಕ - ಹಂಪಿ

ಚಾಮರಸ ಹಂಪಿ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ - ಕೋಳಿವಾಡ (ಗದಗ)

ಸರ್ವಜ್ಞ - ಮಾಸೂರ

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ - ದೇವಪುರ (ಕಲಬುರ್ಗಿ)

ಇದರೊಂದಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೂರು ನೂರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಬಸವಾದಿ ಶಿವಶರಣರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ದೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿದ ಪುರಂದರದಾಸರು, ಕನಕದಾಸರು ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖ ದಾಸವರೇಣ್ಯರು ಇಲ್ಲಿಯವರೇ ಎಂಬುದು ವಿಶೇಷ. ಅಪಾರ

ಸಂಖ್ಯೆಯ ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರಿಗೆ, ಅನುಭಾವಿಗಳಿಗೆ, ಸೂಫೀ ಶರಣರಿಗೆ ಈ ನೆಲ ಆಡುಂಬೊಲವಾಗಿತ್ತು. ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫರ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಭಾವದ ಹಾಡುಗಳು, ಅನುಭಾವ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯ ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರ ಪದಗಳು ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಅಂದಿಗೂ, ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಭಾವಿಯಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ.

ನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಮಿತಾಕ್ಷರ' ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದ ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರರು, ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಬೃಹದ್ದೇಶಿ' ಕೃತಿ ನೀಡಿದ ಮತಂಗಮುನಿಗಳು, ವ್ಯಾಕರಣಕಾರ ಭಟ್ಟಾಕಳಂಕ, ದಾನಚಿಂತಾಮಣಿ ಎನಿಸಿದ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ

೧೬

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ : ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳು

ಕೀರ್ತಿ ತಂದವರು. ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಶಿಲ್ಪ, ಚಿತ್ರಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಾಧನೆಗೆ ಹಲವು ಹತ್ತು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ನಿದರ್ಶನಗಳಿವೆ. ಸನ್ನತಿಯ ಪ್ರಾಚೀನ ವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ವಿದ್ಯಾಲಯದವರೆಗೂ ಕಲೋನ್ನತಿಯ ಸಾಮೂಹಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಡಳಿತಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕವಿ, ಕಲಾವಿದರು ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಟ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಕಲೆ, ಕ್ರೀಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖನೀಯವಾದ ಕಾರ್ಯಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕದಂಬರ ಕಾಲವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉದಯ ಕಾಲವೆಂದು, ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಉತ್ಕರ್ಷದ ಕಾಲವೆಂದು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವೈಭವದ ಕಾಲವೆಂದು ಸಂಶೋಧಕರೊಬ್ಬರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಗ್ರಹಣ ಹಿಡಿಯಿತೆಂದೂ, ಅವುಗಳಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾಶ್ರಯ ಪೋಷಣೆ ತಪ್ಪಿತೆಂದೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿರುವ ರಾಜರೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾದ ಚಾವುಂಡರಾಯ, ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ, ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ, ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಯರ ಆಡಳಿತಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದುದನ್ನು ಅನ್ಯ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ದೊರೆತದ್ದನ್ನು ಡಾ.ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು ಹಲವು ಆಧಾರಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಚಾವುಂಡರಾಯನ ತಮಿಳು ಪ್ರೀತಿ-ಗಂಗರಾಜನ ಮರಾಠಿ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ, ತಮಿಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಗಮನ, ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ, ತೆಲುಗು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಕ್ರಮಣ, ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಯ ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ - ಈ ನಾಲ್ಕು ಲೇಖನಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಎದುರಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಹೊಸ ತೆರನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತವೆ. ವಿಜಯನಗರದ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ತೆಲುಗು ಪ್ರಾಂತದ ತಿರುಪತಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಭಕ್ತಿ ತೋರಿದನು. ಏಳು ಸಲ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ ಕೈಕೊಂಡನು. ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದಾನ ದತ್ತಿ ವಸ್ತು ಒಡವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಇದರಿಂದ

ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿ ವೈಷ್ಣವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಒಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು ಎನ್ನುವರು. ಅವನು ತನ್ನ ಸಹೋದರರಿಗೆ, ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ತಪ್ಪಿಸಲೆಂದು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಾದ ತಿರುಮಲಾಂಬೆ, ತಿಂಗಳಾಂಬೆಯವರನ್ನು ತೆಲುಗರ ಅರವೀರ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಅವರು ಮುಂದುವರೆದು ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ವಿಜಯವಿಠಲ, ಅನಂತಶಯನ, ಕೋದಂಡರಾಮ ಇತ್ಯಾದಿ ತೆಲುಗರ ದೇಗುಲಗಳು ಬರಲು ರಾಜನು ಕಾರಣನಾದ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ವಿಜಯನಗರ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನಂತಹ ರಾಜರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಲವು

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

೧೭

ಹತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಅಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇತರ ಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ನಡೆದವು. ಇದರಿಂದ ಸಹಜೀವನ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯ ರೂಢಿಗೊಂಡಿತು. ವಿಜಯನಗರದ ಪತನದ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯ ತಪ್ಪಿಹೋದುದು ಮಾತ್ರ ನಿಜ.

೧೭ ೧೮, ೧೯ನೇ ಶತಮಾನಗಳ ರಾಜಕೀಯ, ಆಡಳಿತ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಘಾತ ಒದಗಿತು. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಏಕಸೂತ್ರತೆ, ಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿ ಹಲವು ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳು ತಲೆ ಎತ್ತಿದವು. ಮರಾಠಾ ಸರದಾರರು, ಮೊಗಲ ಸರದಾರರು, ಕೆಲವು ಸ್ಥಳೀಯ ಪಾಳೆಯಗಾರರು, ದೇಸಗತಿಗಳು ಅಧಿಕಾರ, ರಾಜ್ಯಭಾರ, ಕರಸಂಗ್ರಹ, ರಾಜ್ಯವಿಸ್ತಾರಗಳಿಗಾಗಿ ಕಿತ್ತಾಡಿದರು. ಹಲವು ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಪೇಶ್ವೆಗಳು, ನಿಜಾಮ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಜನರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸುಲಿದರು. ದಂಡಿಸಿದರು. ಇದು ಅಧಿಕಾರ, ಪ್ರಭುತ್ವ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ಸಂಪತ್ತಿಗಾಗಿ ಪರಸ್ಪರರು ಕಾದಾಡಿದ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹುಚ್ಚು ಆವೇಶ, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯಬೇಕು, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಅಧಿಕಾರ ಕಿತ್ತಾಟದ ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ರಚನಶೀಲ ಅಥವಾ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದ ವಿಚಾರ. ಇಡೀ ಶತಮಾನವೇ ಒಂದು ಬೇಗುದಿಯ ಸುದೀರ್ಘ ಅವಧಿ, ದಂಗೆ, ಕ್ರಾಂತಿ ಇವು ದಿನದಿನದ ಮಾತಾಗಿದ್ದವು. ಯುದ್ಧವೆನ್ನುವುದು ಆ ಕಾಲದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಯೇ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು ", ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ, ಫ್ರೆಂಚ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರು ವಸಾಹತು ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕಷ್ಟಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸಿದರು. ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ದೇಸಗತಿಗಳ

ನಡುವಿನ ಕಚ್ಚಾಟವನ್ನು, ಟಿಪ್ಪು ನಿಜಾಮ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ನಡುವಿನ ಹೋರಾಟವನ್ನು ತಮ್ಮ ಲಾಭಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡ ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ, ಆಡಳಿತ, ತೆರಿಗೆ, ಸೈನ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಿದರು. ಈ ನಡುವೆ ಅನಾಥವಾಗಿ, ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿದ ಹಾಗಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಗುಹೋಗುಗಳು ಮೌನವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವು. ಆಗ ಕಾಗದ ಬಳಕೆ, ಮುದ್ರಣಯಂತ್ರ ರಸ್ತೆ, ರೈಲು, ಅಂಚೆ, ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಚುರಗೊಂಡು, ಕಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಹೊಸದಾದ ಸವಾಲುಗಳು ಎದುರಾದವು.

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಚಿಕ್ಕ - ಪುಟ್ಟ ಅರಸು ಮನೆ ತನಗಳು, ಪಾಳೆಯಪಟುಗಳು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ಆಡಳಿತಗಾರರು ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಮರಾಠಾ

೧೮

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ : ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳು

ಸರದಾರರು, ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾದ ಭಾವೆ, ಘೋರ್ಪಡೆ, ಪಟವರ್ಧನ ವಂಶದವರು ಮರಾಠಿ ಭಾವೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇರಿದರು. “ ಸನ್ ೧೮೧೮ರಲ್ಲಿ ಪೇಶವೆಯವರ ಆಡಳಿತ ಮುಗಿದು ಹೋಗಿದ್ದರೂ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನೂ ಪಟವರ್ಧಾ ಮನೆ ತನದವರು ಭಾವೆ ಮನೆತನದವರು, ಘೋರ್ಪಡೆ ಮನೆತನದವರು ಕಾಯಿಪಲ್ಲೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಅದು ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗಾಯಿತೆಂದರೆ ಕೇವಲ ೧೨ ಮೈಲು ಅಂತರದಲ್ಲಿದ್ದ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರ ಮಿರಜ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರೆ ಶಿರಹಟ್ಟಿ ಸಾಂಗ್ಲಿ ಆಧಿಪತ್ಯಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿತು. ಕನ್ನಡಿಗರಂತೂ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ರಾಜವೈಭವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅನಂತರ ಅವರು ಕಳೆದ ಜೀವನ ಹೊರಮನೆಯ ಬಾಣಸಿಗರಾಗಿಯೇ. ೧೮೫೬ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಆರಂಭವಾದರೂ, ಕಲಿಸುವವರೆಲ್ಲ ಮರಾಠಿಗರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲ ದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ರಸೆಲ್, ವೆಂಕಟ ರಂಗೋ ಕಟ್ಟಿ, ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ನಿಜವಾದ ಚಿತ್ರಣ ನೀಡಿದರು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಕಲೆಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ೧೮೫೬ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ ನಾರ್ಮಲ್ ಸ್ಕೂಲು ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದು ೧೮೬೧ರಿಂದ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತು. ೧೮೬೯ರಲ್ಲಿ 'ಸುಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಕಾಶ ' ಈ ಭಾಗದ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗ ತೊಡಗಿತು. ೧೮೯೦ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಧಾರವಾಡದ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ೧೯೧೬ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ಲಿಂಗಾಯತ ಎಜ್ಯುಕೇಶನ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೇರುಗಳು ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡವು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಹೋರಾಟವೂ ಬೆಳೆದುಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಗ ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಹೋರಾಟಗಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ೧೯೨೬ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಸಭೆ ಕಂಬಳಿ ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು. ಆಗ ಎರಡು ಮಹತ್ವದ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. (ಒಂದು) ಹರಿದು ಹಂಚಿ ಹೋಗಿರುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಏಕೀಕೃತವಾಗಿ ಒಂದೇ ಆಡಳಿತದ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಬರಬೇಕು. (ಎರಡು) ದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವೆಂದು ಕರೆಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಕರೆಯಬೇಕು. ಇದು ಜನರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮೂಡಿಸಿತು. ಮುಂದೆ ೧೯೨೮ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಭೆ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆಯು

೧೯

ನಡೆದಾಗ ಆರ್. ಎಸ್. ಹುಕ್ಕೇರಿಕರ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ ರಚನೆಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಏಕೀಕರಣದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಸರ್ವಪಕ್ಷ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಬಿಂಬಿಸಲು ಆಗ ದತ್ತೋಪಂತ ಬೆಳವಿ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕೌಜಲಗಿ, ವಿ.ಎನ್. ಜೋಗ, ರಂಗನಾಥ ದಿವಾಕರರ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ೧೯೩೮ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರಚನೆಯ ಗೊತ್ತುವಳಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವನಾಥ ಜೋಗ ಅವರು ಮುಂಬಯಿ ವಿಧಾನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದರು.

೧೯೪೮ರ ಧಾ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿ, ೧೯೫೫ರ ಫೆಬ್ರವರಿ ಅಲಿ ವರದಿ, ಮೂಲಕ ೧೯೫೬ ನವೆಂಬರ್ ೧ ರಂದು ರಾಜ್ಯ ಉದಯವಾಗಿ ಏಕೀಕರಣವು ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪರಿಣಾಮ ಪಡೆಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವು ಹೋರಾಟಗಳು, ಹೋರಾಟಗಾರರು, ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದರಗುಂಚಿ ಶಂಕರಗೌಡರ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಎಲ್ಲವೂ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ವೆಂಕಟ ರಂಗೋ ಕಟ್ಟಿಯವರ ಕರ್ನಾಟಕದ ವರ್ಣನೆಯೂ ಇತಿಹಾಸವೂ ಶಾಂತಕವಿಗಳ ಕನ್ನಡ ದಾಸಯ್ಯ ಮುಂತಾದ ಕವನಗಳು ಮತ್ತು ನಾಟಕಗಳು, ರಾ.ಹ. ದೇಶಪಾಂಡೆ ಅವರ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಹಟ್ಟಿಯಂಗಡಿ ನಾರಾಯಣರಾಯರ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು, ಗಳಗನಾಥರ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ವಲ್ಲಭ ತಟ್ಟಿ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕಟ್ಟಿಯವರ ಕೃತಿಗಳು, ಆಲೂರ ವೆಂಕಟರಾಯ, ಉತ್ತಂಗಿಚೆನ್ನಪ್ಪ, ಹರ್ಡೇಕರ ಮಂಜಪ್ಪ, ಫ.ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿಯವರ ಕೃತಿಗಳು ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೂರಕವಾದ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದವು. ಮರಪತ್ರಿಕೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ವೃತ್ತ, ವಾಗ್ಯೂಷಣ, ಶಿವಾನುಭವ, ಜಯಕರ್ನಾಟಕ, ಸುಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಕಾಶ ಇತ್ಯಾದಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿದ್ದವು.

ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ ರಚನೆಗಾಗಲಿ, ಏಕೀಕೃತ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೋರಾಟಕ್ಕಾಗಲಿ ಮೈಸೂರು ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯು, ಆ ಭಾಗದ ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರು ಒಲವು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ಸೇರಿದರೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಹಾನಿ ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಜನಾಂಗ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಸಂಖ್ಯಾಬಲ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದೆಂಬ ಭಯ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದವು. ಇಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯನವರಂತಹ ಕೆಲವರು ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ನಿಂತರು, ಕುವೆಂಪು ಏಕಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನಸು ಕಂಡವರು. ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಲೀನ ಬೇಡ, ಮೈಸೂರು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಿರಲಿ ಎಂದಾಗ ಅವರು ಸಿಡಿದೆದ್ದರು. “ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ: ಅಲ್ಲೋ ನಮ್ಮ ಕೂಗಾಟದ ರಾಜಕೀಯ ನಾಟಕ” ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಹೀಗೆ ಎಚ್ಚರಿಸಿದರು.

೨೦

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ : ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸವಾಲುಗಳು

ಇಂದು ಬಂದು ನಾಳೆ ಸಂದು

ಹೋಹ ಸಚಿವ ಮಂಡಲ

ರಚಿಸುವೊಂದು ಕೃತಕವಲ್ಲ

ಸಿರಿಗನ್ನಡ ಸರಸ್ವತಿಯ

ವಜ್ರ ಕರ್ಣಮಂಡಲ

ರಾಜಕೀಯ ದೊಂಬರಾಟದ ಈ ಸಚಿವ ಸಂಪುಟಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಿರವಾದ ಸಂಪುಟವನ್ನು ಘೋಷಿಸುವರು.

ನೃಪತುಂಗನೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿ !

ಪಂಪನಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ!

ರನ್ನ ಜನ್ನ ನಾಗವರ್ಮ

ರಾಘವಾಂಕ ಹರಿಹರ

ಬಸವೇಶ್ವರ ನಾರಣಪ್ಪ

ಸರ್ವಜ್ಞ ಷಡಕ್ಷರ:

ಸರಸ್ವತಿಯ ರಚಿಸಿದೊಂದು

ನಿತ್ಯ ಸಚಿವ ಮಂಡಲ

ತನಗೆ ರುಚಿರ ಕುಂಡಲ!

ಹೀಗೆ ಒಳಗಿನಿಂದ, ಹೊರಗಿನಿಂದ ಒತ್ತಡ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿದರು. ಆದರೂ ರಾಜ್ಯದ ಹೆಸರು ಮೈಸೂರು ಎಂದು ಮುಂದುವರೆಯಿತು. 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಹೆಸರಿಡಲು ಮತ್ತೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಯಿತು. ಜನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಬಲಗೊಂಡಿತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ೧೯೭೩ ನವೆಂಬರ್ ೧ ರಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಹೆಸರಾಯಿತು.

ಈಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಚಳವಳಿ ಆರಂಭಗೊಂಡು ನೂರು ವರ್ಷಗಳಾಗಿವೆ. ರಾಜ್ಯ ಏಕೀಕರಣವಾಗಿ ಐದು ದಶಕಗಳು ಸಂದಿವೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರ ಭಾಗ, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗಕ್ಕಿಂತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವಂತೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಉಳಿದಿವೆ. ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ತವರು ನೆಲವಾಗಿದ್ದ, ಕಲಾವಿದರ ಕಣಜವಾಗಿದ್ದ ಈ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಕಳೆದ ಐದಾರು ದಶಕಗಳಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅನ್ಯಾಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ನಂಜುಂಡಪ್ಪ ವರದಿ ಬಂದಿದೆ; ಎಚ್. ಕೆ. ಪಾಟೀಲ ಅವರ ಕೃಷ್ಣಯ ಕೂಗು, ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡನಾಡು, ಎಸ್.ಎಂ. ಜಾಮದಾರ ಅವರ ತಾರತಮ್ಯ. ನಡಹಳ್ಳಿ ಪಾಟೀಲರ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಹೀಗೆ ಮಹತ್ವ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನ್ಯಾಯದ

ಬಗೆಗೆ, ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ವಿವರಗಳಿಲ್ಲ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ಈ ಬಗೆಗೆ ಸಮಗ್ರವಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಇತರ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬಾರದು. ಅದರಿಂದ ಸೃಜನಶೀಲ ಮತ್ತು ಚಿಂತನ ಶೀಲರ ನಡುವೆ ವಿನಾಕಾರಣ ಅಪನಂಬಿಕೆ. ಆಶಂಕೆಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಅದರಿಂದ ಇತರರ ಮೇಲೆ ಕೂಡ ಪ್ರಭಾವವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಕನ್ನಡ ಜನಾಂಗವೇ ಒಂದಾಗಿ ಇರುವುದರಿಂದ ನಾಡಿಗೂ, ನುಡಿಗೂ ಇರುವ ಲಾಭ ಒಡಕಿನಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಅನುದಾನ ಪಡೆದ ಹಲವಾರು ಸಾಹಿತ್ಯಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ, ಸರಿಪಡಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಕರ್ನಾಟಕ ಚಿತ್ರಕಲಾ ಪರಿಷತ್ತು ೧೯೬೦ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಗಿದ್ದು ಅದರ ಬಹುತೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಂಡಿವೆ. ಅದು ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನಾಲಯ, ಕಲಾಶಾಲೆ, ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನ ಗ್ಯಾಲರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಅದರ ಜಾಲವು ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಲ್ಲ. ಕಲೆ, ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ಏಕಾಗ್ರತೆ, ಧೈಯವಾಕ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈವರೆಗಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು, ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಲಭಿಸಿರುವುದು ಕೇವಲ ಹತ್ತು ಪ್ರತಿಶತ ಮಾತ್ರ. ರೋರಿಚ್ ಗ್ಯಾಲರಿ, ಕೇಜಿವಾಲ್ ಗ್ಯಾಲರಿ, ಕುಕ್ಕೆ ಗ್ಯಾಲರಿ, ಕೃಷ್ಣಾರೆಡ್ಡಿ ಗ್ಯಾಲರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿವೆ. ಇವುಗಳು ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಹೊಂದಿಲ್ಲ.

'ಕರ್ನಾಟಕ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ'ಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ, ಡಾಕ್ಯುಮೆಂಟರಿ, ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಸಮಕಾಲೀನ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ, ಅನುದಾನ ನೀಡಿಕೆ ಕಂಡರೆ ಅದು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಸೂಕ್ತ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳ ವಸ್ತು, ಲೇಖಕರು ಗಮನಿಸಿದರೆ ೭೫ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಲಾಭವಾಗುತ್ತಿರುವುದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡು ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ' ವಾರ್ಷಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿತರಣೆ, ಶಿಷ್ಯವೇತನ ನೀಡಿಕೆ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಅಸಮಾನತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ' ೧೯೬೦-೬೧ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭ ಆದಾಗ 'ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ' ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ೧೯೭೩ರಲ್ಲಿ

ರಾಜ್ಯದ ಹೆಸರು ಬದಲಾದಾಗ ಇದು 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂದು ಬದಲಾವಣೆಗೊಂಡಿತು. ಮೊದಲೆಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರು ಇದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ೧೯೭೭ರಿಂದ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢವಾಯಿತು. ೧೯೭೦ರಿಂದ ೨೦೧೭ರವರೆಗೆ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂಟು ಜನ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರು ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವ ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರ ಭಾಗದವರು ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಚೇರಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಲ್ಲಿ ೯೦% ಜನರಲ್ಲ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ ೧೫. ಮೊದಮೊದಲು ಅಕಾಡೆಮಿ ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಕಮಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ, ಆಯೋಜಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಗಣನೀಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬರುಬರುತ್ತ ಅದು ಬದಲಾವಣೆ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ.

'ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ'ವನ್ನು ಮೊದಲು ೧೯೮೫ರಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಕಾವಲು ಸಮಿತಿ' ಎಂದು ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ, ಜಿ. ನಾರಾಯಣ, ಎಚ್. ನರಸಿಂಹಯ್ಯ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ, ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ, ಬಿ.ಎಂ. ಇದಿನಬ್ಬರಂತಹ ಗಣ್ಯರು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಕರ್ಣಧಾರತ್ವ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈವರೆಗಿನ ಎಂಟು ಜನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರು ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದ ಗಡಿನಾಡು ಅಧ್ಯಯನ ವರದಿ ಜಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಿತ್ತು.

ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಗೆ ಈಗ ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಆಗಿರುವ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವುದು ಅಭಿಮಾನದ ವಿಚಾರ. ೧೯೫೫ರಿಂದ ೨೦೧೭ರವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಅರವತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಸಂದಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಜನ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಲೇಖಕರು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕೇಂದ್ರವು ನೀಡುವ ಬಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಏಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಶು ಸಾಹಿತಿಗಳಿರುವ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಲಭಿಸಿದೆ. ನೃಪತುಂಗ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಹತ್ತು ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಉತ್ತರ ಭಾಗದವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಬೀರ್ ಸಮಾನ, ರಾಜಾಜಿ, ಟ್ಯಾಗೋರ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಗೋಮತಿ, ಸರಸ್ವತಿ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಪುರಸ್ಕಾರಗಳು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ತುಂಬ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿವೆ.

ಸಮಾಧಾನದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು' ಆರಂಭದಿಂದಲೂ ಸಮಗ್ರ ಕರ್ನಾಟಕದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಹೊಂದಿ, ಎಲ್ಲ ಭಾಗದ ಜನರ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆರಂಭಿಕ ಹನ್ನೆರಡು ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ಆರು ಜನ

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದವರು, ಆರು ಜನ ಉತ್ತರ ಭಾಗದವರು ಇರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮುಂದೆ ಈ ಅನುಪಾತದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗಿದೆ. ಈವರೆಗಿನ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಜನ ಚುನಾಯಿತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಪೈಕಿ ಕೇವಲ ಮೂರಾಲ್ವು ಜನ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಎಲ್ಲ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ನಲ್ಲಿ ವಿವರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ. ಸದ್ಯದ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ೨೦೦೮ರಿಂದ ಈವರೆಗೆ ೧೧೫ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ, ಕಮ್ಮಟ, ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ೩೫ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿವೆ. ೨೪ ನನ್ನ ಮೆಚ್ಚಿನ ಪುಸ್ತಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಆಯೋಜನೆಗೊಂಡಿವೆ. ಈವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ೬೦೦ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ೨೨೦ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಲೇಖಕರು ಬರೆದವುಗಳು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ, ಪತ್ರಿಕಾ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾದ ದಯನೀಯ ಸ್ಥಿತಿ ಇದೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರೀಯವಾದ ಚಲನಚಿತ್ರ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಮಗ್ರತೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು, ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಿದೆ. ಅದರಂತೆ ಕಿರುತೆರೆ, ಇತರ ದೃಶ್ಯಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಭಾಗದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ತೀರ ಕಡಿಮೆ ಇದೆ. ೧೯೮೨ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಧ್ಯಮ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಬಿಂಬಿತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡದ ನಾಲ್ಕು High Definition ಚಾನೆಲ್‌ಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿವೆ. ಎಂಟು ಮನರಂಜನಾ ಚಾನೆಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ಸುದ್ದಿ ಚಾನೆಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ, ಇತರರ ೧೫ ಚಾನೆಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಣ್ಣ ರೂಪ, ಸಾಧನೆ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಪ್ರಸಾರವಾಗುವುದು ತುಂಬ ಕಮ್ಮಿ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಐವತ್ತಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ರೇಡಿಯೋ ಪ್ರಸಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಧಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಈ ಭಾಗದ ಜನಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸುದ್ದಿ, ರಂಜನೆ, ಕ್ರೀಡೆ, ಮಹಿಳಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದು, ಸ್ಥಳೀಯರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಧಾರವಾಡ ಕಲಬುರ್ಗಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಪ್ರಸಾರ ಗಡಿಭಾಗದ ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ಕನ್ನಡ ಜನರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಶಕ್ತವಾಗಿ, ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೇಳುವಂತಾಗಬೇಕು. ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಿರುಪ್ರಸಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಆರಂಭಿಸಬೇಕು.

ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಹತ್ವದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಪದಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ತೆರೆದಿರುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳ ೨೬ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಹದಿಮೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವುದು ಸಮಾಧಾನಕರವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿ.ವಿ. ಧಾರವಾಡ, ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿ.ವಿ. ಕಲಬುರ್ಗಿಗಳಂತಹ ವಿ.ವಿ.ಗಳಿವೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, ಜಾನಪದ ವಿ.ವಿ. ಹಾವೇರಿ, ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿ.ವಿ. ಗದಗ, ಕೃಷಿ ವಿ.ವಿ. ಧಾರವಾಡ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೇರಿವೆ. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಹದಿನೈದು ಡೀಮ್ಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಏಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿವೆ. ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಖಾಸಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಸಂಶೋಧನಾ ಉನ್ನತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಲಿ, ಉನ್ನತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಲಿ, ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿಲ್ಲ. ಈಚೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ ಆರಂಭಿಸಿದೆ.

ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ, ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಸ್ಥಾಯಿ ಗ್ಯಾಲರಿಗಳು, ನೃತ್ಯ ಶಾಲೆಗಳು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಕಮ್ಮಿ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ ಒಂದು ಮ್ಯೂಸಿಯಂ ಕಮಲಾಪುರದಲ್ಲಿ, ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಗ್ಯಾಲರಿ ಬಾದಾಮಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಹಸ್ತಶಿಲ್ಪ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಪಾರಂಪರಿಕ ಗ್ರಾಮ ಮಾದರಿಗಳು, ಕರಕುಶಲ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು, ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣಗಳು, ಕೋಟೆ ಕೊತ್ತಲಗಳು, ಅರಮನೆ ವಾಡೆಗಳು ರಕ್ಷಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ದಿಮೆಗೆ ಆಕರ್ಷಕ ತಾಣವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಜೆ.ಜೆ. ಸ್ಮೂಲ್ ಆಫ್ ಆರ್ಟ್ ಮುಂಬಯಿ ಮಾದರಿಯ ಚಿತ್ರಕಲಾಶಾಲೆಯಿಲ್ಲ. ಜಹಾಂಗೀರ ಆರ್ಟ್ ಗ್ಯಾಲರಿಯಂತಹ ಒಂದು ಗ್ಯಾಲರಿ ಇಲ್ಲ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬುಲ್ಲಾನಾ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ತಾಯಿ ಜೀಜಾಬಾಯಿ ಜನಿಸಿದ ಸಿಂಧಖೇಡ ಪುಟ್ಟ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಆ ಬಗೆಯ ತಾಣಗಳ ದುರವಸ್ಥೆ ವಿಕಾರವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಆಗಿರುವ, ಆಗುತ್ತಿರುವ ನೂರಾರು ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು, ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಇದಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ನಡುವೆ ಇದ್ದು ಬರುತ್ತ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಈಗ ಒಂದು ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಇರುವುದು ಕೂಡ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಆಗದೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಜನರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಹೊಂದಿಲ್ಲದಿರುವುದು, ಅನುದಾನ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯವಿರುವುದು. ಅನುದಾನ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಕೆಯಾಗದಿರುವುದು, ಕಾಲಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳದಿರುವುದು, ಸಾಹಿತಿ ಕಲಾವಿದರ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು ಇನ್ನಿತರ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ. “ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬಾರದು. ಈ ಅಸಮಾನತೆಯೇ ಅತ್ಯಪ್ಪಿ. ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ... ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತಾನು ಸಮಗ್ರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನೆಂದು ಬಗೆದು ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಮುಂದಾಗಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಮರ್ಪಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸುರಕ್ಷಿತತೆ ಇದೆ” ಎಂಬ ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು’.

ಸಮಗ್ರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನ್ಯಾಯ ಸಂದರೆ ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಯಶಸ್ವಿ ಆಗಬಲ್ಲದು. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಆ ಹಣ ಎಲ್ಲಾ ಜನರ ತೆರಿಗೆ ಮೂಲಕ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವಿರಬೇಕಾದುದು ನ್ಯಾಯಯುತ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಾಗ, ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವಾಗ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು. ಇದು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಘರ್ಷವಲ್ಲ. ಎರಡೂ ಭಾಗದ ಜನರನ್ನು ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದಲ್ಲ. ಅಸಮಾನತೆ, ಹಿಂದುಳಿದಿರುವಿಕೆ, ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೇಳುವುದಲ್ಲ ಸಮಗ್ರ ಕರ್ನಾಟಕ, ಚೆಲುವು ಕನ್ನಡ ನಾಡುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಐಕ್ಯ ನಮ್ಮ ಗುರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ನಮಗೆ ಮುಖ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮಾತುಗಳಿವು; “ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ಬರಿಯ ದೇಶ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟುದಲ್ಲ ; ಕಾಲ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನೂ ನಾವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದನ್ನು ಚದರ ಮೈಲಿಗಳಿಂದ ಅಳೆದರೆ ಸಾಲದು. ಚದರ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾವ್ಯ, ಕಲೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿಕೊಂಡ ಕನ್ನಡಿಗನು ಭೌಗೋಳಿಕವಾದ ಎಲ್ಲೆಗಳಿಂದ

ಹೆದರಬೇಕಾದಿಲ್ಲ” ,೧೮ ಇದು ಎಲ್ಲರ ಆದರ್ಶವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಅವರ 'ತೇರನೆಳವ ಜನ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ಕನ್ನಡ ಎಂದಿಗೂ ಒಂದು ಎಂಬುದು ಪೂರಕವಾಗಿವೆ.

ಆದರೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕವೆಂದು ಅನ್ಯಾಯ, ಅಸಮಾನತೆಗಳಿಂದ ನಲುಗಿ ಹೋಗಿರುವುದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಂಗವೂ ಸೇರಿರುವುದು ತುಂಬ ನೋವಿನ ವಿಚಾರ. ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಚುರುಕಾಗಿ ಕೈಕೊಂಡರೆ ಇಂತಹ ಭಾವನೆ ಶಮನವಾಗಬಹುದು.

೧. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯ ನಡೆಯಬೇಕು. ಸಾಹಿತಿ ಕಲಾವಿದರ ಸಮಾವೇಶ, ಚರ್ಚೆ, ಸ್ನೇಹಗಳು ವರ್ಧಿಸುವ ವೇದಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಬೇಕು. ಅಕಾಡೆಮಿ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಆಯೋಗ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನಗಳಿಗೆ ನಾಮನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡುವಾಗ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗದಂತೆ ಎಚ್ಚರ ವಹಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ನೀಡುವಾಗ ಪದೇ ಪದೇ ಕೆಲವರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ಸಿಗುವುದನ್ನು, ಕೆಲವರು ಒಂದು ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಕಾಡೆಮಿಗೆ, ಒಂದು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು.
೨. ಕೆಲವು ಅಕಾಡೆಮಿ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬೆಳಗಾವಿ ಸುವರ್ಣ ವಿಧಾನಸೌಧಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕು. ಗಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಚೇರಿ ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಸೂಕ್ತ. ಇವೆಲ್ಲ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕೆಂಬುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.
೩. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ಬೃಹತ್ತಾದ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವಂತಾಗಲು ಸಿಮ್ಲಾದಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತದ ಉನ್ನತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ (ಐಐಎಎಸ್) ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಖ್ಯಾತ ಸಂಶೋಧಕ ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಸೂಕ್ತ.
೪. ಚಲನಚಿತ್ರ ಕಿರುತೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ ಮಾರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ಲಭಿಸಬೇಕು.
೫. ಗಡಿಭಾಗದ ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡಪರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಬೇಕು. ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಸದಾಕಾಲ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗೀತದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹೆಚ್ಚು ನಡೆಯಬೇಕು. ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು.

ಈ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸರಕಾರ, ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪಾಲಿಸಿದರೆ ಸಮಗ್ರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ, ಅದು ಐಕ್ಯವಾಗಿ ಅಖಂಡವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

೧. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಂ-೧:೩೭ ಸಂ.ಎಂ.ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ, ಕ.ಸಾ.ಪ.ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೧೫.
೨. ಶಂಬಾ ಕೃತಿ ಸಂಪುಟ ೩; ಪು. ೨೮೨-೨೮೬: ಸಂ. ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ಜಿ. ವೆಂಕಟೇಶ; ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು ೧೯೯೯.
೩. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿರಿಮೆ - ಗರಿಮೆ; ಪು. ೪-೫, ಡಾ.ಎಂ. ಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ, ಕನ್ನಡ ಜಾಗೃತಿ ಪುಸ್ತಕಮಾಲೆ ಚಿಂಚಣಿ:೨೦೧೭
೪. ಕರ್ನಾಟಕ ಪರಂಪರೆ ಸಂ.೧: ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೦
೫. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆ: ಡಾ.ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಕನ್ನಡ ಜಾಗೃತಿ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ ಚಿಂಚಣಿ : ೨೦೧೭
೬. ಮಾರ್ಗ-ಸಂ.೪, ಪು.೪೨೬-೪೩೦-ಡಾ.ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು ೨೦೦೪
೭. ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆ: ಸಂ-೫, ಪುಟ೪: ಸಂ. ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಷೇಕ್ ಅಲಿ : ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ ೧೯೯೭
೮. ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದಯಕಾಲ ಪು.೭: ರಾ. ಯ. ಧಾರವಾಡಕರ : ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡ : ೧೯೭೫
೯. ಅದೇ ಪು. ೯
೧೦. ಲಿಂಗಾಯತ ಮಹಿಮೆ : ಪು. ೧೨೨, ಸದಾನಂದ ಕನವಳ್ಳಿ : ಲಿಂಗಾಯತ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಗದಗ ೨೦೧೧

೧೦. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ದುಡಿದ ಮಹನೀಯರು: ಪು. ೯೬ : ಡಾ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಗೋಪಾಲರಾವ್.
೧೧. ತಾರತಮ್ಯ: ಪು.೧೧: ಡಾ. ಶಿವಾನಂದ ಎಸ್. ಜಾಮದಾರ: ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ ಧಾರವಾಡ:
೧೦೧೬.
೧೨. ಅದೇ ಪು. ೧೫
೧೩. ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅಕಾಡೆಮಿಗಳ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್‌ಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.
೧೪. ಹೆಚ್ಚಿಗುರುತು - ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ೫೦: ಸುರೇಶ ಮೂನ, ಎಸ್. ಜಗನ್ನಾಥ ಪ್ರಕಾಶ,
೧೦೧೪
೧೫. ಬೆಳಗಾವಿ ವಿಜಯಪುರ ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಸಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗಿಂತ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಸಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಧ್ವನಿ
ಗುಣಮಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ (ಲೇ)
೧೬. ತೇರನೆಯವ ಜನ: ಪು ೧೬೪: ಸಂ. ಡಾ. ಗುರುಪಾದ ಮರಿಗುದ್ದಿ: ಕನ್ನಡ ಜಾಗೃತಿ ಪುಸ್ತಕ ಮಾಲೆ
ಚಿಂಚಣಿ - ೧೦೧೪
೧೭. ಷಷ್ಠಿನಮನ: ಪು. ೪: ಕುವೆಂಪು: ಉದಯರವಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು, ೧೯೯೬

ದಲಿತ ಅಸ್ಮಿತೆ

ದಂತ ವಾಙ್ಮಯ : ಹೊಸ ನೆಲೆಗಳ ಶೋಧ

-ಡಾ. ಬಿ. ಎಂ. ಪುಟ್ಟಯ್ಯ

ಶ್ರೀ ಮನು ಬಳಿಗಾರ ಸರ್ ಅವರು ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ನನಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ, ಧಾರವಾಡದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ, “ದಲಿತ ಅಸ್ಮಿತೆ” ಅಂತ ಒಂದು ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿದ್ದೇವೆ. ನೀವು ಅದರಲ್ಲಿ “ದಲಿತ ವಾಙ್ಮಯ : ಹೊಸ ನೆಲೆಗಳ ಶೋಧ” ಅನ್ನೋ ವಿಷಯ ಕುರಿತು ಮಾತಾಡಬೇಕು” ಅಂತ ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡೆ. ಆಗಿನಿಂದಲೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದು ಈ ಗೋಷ್ಠಿ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕೊನೇ ದಿನ ಇರುತ್ತೆ ಅಂತ. ಆದರೆ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಆಹ್ವಾನ ಪತ್ರಿಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆಯಿತು. ಆಶ್ಚರ್ಯ ಯಾಕೆ ಅಂದರೆ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಮೊದಲ ದಿನವೇ, ಎರಡನೇ ಗೋಷ್ಠಿಯಾಗಿ ಇದನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ ಗಳಲ್ಲಿ ದಲಿತ ವಿಷಯ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯಗಳ ಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದಲಿತರನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಕಡೆಯವರಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಾರೋ ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಲಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಇಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ೨೦೦೫ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ “ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ” ವಿಷಯ ಕುರಿತು ೩ ದಿನಗಳ ಸೆಮಿನಾರ್ ಸಂಘಟಿಸಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಕೊನೆಗೆ ಹಾಕಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡಲು ನನ್ನನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದರು. ಆ ಸೆಮಿನಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾನು ಓಪನ್ನಾಗಿ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಅಂದರೆ, ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಸೆಮಿನಾರಿನ ಕೊನೇ ದಿನದ, ಕೊನೇ ಗೋಷ್ಠಿಗೆ ಯಾಕೆ ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ ಅಂತ. ಶ್ರೀ ಮನು ಬಳಿಗಾರ್ ಸರ್ ಅವರು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಘಾಟು

ದಲಿತ ವಾಙ್ಮಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಘಾಟು ಇದೆ. ಅತ್ಯಂತ ತೀವ್ರವಾದ ಘಾಟು

ಇದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ವೇದಿಕೆಗಳು ದಲಿತ ವಾಚ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುವಾಗ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ದಲಿತ ವಾಚ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡುವಾಗ ಅತ್ಯಂತ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೋರಾಟದ ಹಾಡಿನ ಎರಡು

ಸಾಲು:

ಕೊಲೆ ಸುಲಿಗೆ ನಾಡೊಳಗೆ ಅವಮಾನ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಾಡಲ್ಲವೊ ಇದು

ವಿಷದ ಸಮುದ್ರ

ವಿಷದ ಸಮುದ್ರ ಕಡೆಯುತ ಬಂದೆವು ನಾವು ಅಮೃತ ಕಾಣದೆ

ಕಗ್ಗಲಾಗಿ ನಿಂತವಲ್ಲೊ |

ಮತ್ತೊಂದು ಹೋರಾಟದ ಹಾಡಿನ ಕೆಲವು ಸಾಲುಗಳು

ಈ ನಾಡ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಾದ ಜನಗಳ ಕತೆಯ ಈ ನಾಡ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ

ಹೂವಾಗಿ ಅರಳಿದ ಜನರ

ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣಾಗಿ ಉದುರಿದೋರ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೀವಿ... ಸಾರಿ ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತೀವಿ

ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಿರಣ್ಣಾ... ನೋವಿನ ರಾಗವನ್ನು

ಸುಮಾರು ೨೦-೨೫ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀ ಕೆ.ಬಿ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ಈ ಹಾಡನ್ನು ನಾವು ಡಿ.ಎಸ್.ಎಸ್.ನ ಜಾಥಾಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ.

ಅತಿರೇಕ

ಇವತ್ತು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಶಕ್ತಿಗಳು, ಪ್ರಭುತ್ವ ರಾಜಕಾರಣ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಉದ್ಯಮಗಳು, ಪ್ರಭುತ್ವ, ಕೆಲವು ಮಠಗಳು- ಕೆಲವು ಮಠಾಧೀಶರು, ಮೂಲಭೂತವಾದಿಗಳು, ಖಾಸಗೀ ಸೈನ್ಯ, ಪೊಲೀಸು, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅಬ್ಬರದಲ್ಲವೆ; ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿವೆ. ಇವು ಅತಿರೇಕಕ್ಕೆ ಹೋಗದ ಕಾಲ ಯಾವುದು ಅಂತ ಕೇಳಬಹುದು. ಕೊನೇ ಪಕ್ಷ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೊಂದು ಕನಿಷ್ಠ ಲಜ್ಜೆಯಾದರೂ ಇತ್ತು. ಇವೊತ್ತು ಆ ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸರ್ವನಾಶ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಸಮಾನತೆ, ಅನ್ಯಾಯ,

ಶೋಷಣೆ, ಅಪಮಾನ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಲೂಟಿಯ ಬದುಕನ್ನೇ ಆದರ್ಶದ ಬದುಕು ಎಂದು ನಂಬುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಅಸಮಾನತೆ, ಅನ್ಯಾಯ, ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ದಮನ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡದೆ ಅವಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಅಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಳಲಿದಂತೆ, ಆಯಾಸಗೊಂಡಂತೆ, ಅಂಚೆಗೆ ಸರಿದಿರುವಂತೆ

೨೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಈ ಶಕ್ತಿಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಬಳಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಓದುಗ ಗ್ರಾಹಕರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಒಂದಷ್ಟು ಟೀಸ್ಟ್ ಪೌಡರ್, ಕಲರ್ ಪೌಡರ್ ಮತ್ತು ಫೆವರ್ ಪೌಡರ್ ಬೆರೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ನಿಲವು ಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಗ್ರ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ಎಂಬ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಗ್ರ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬೇರೆ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಭ್ರಮ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

ದಲಿತ ವಾಚ್ಯವೇ ಒಂದು ಹೊಸ ನೆಲೆ:

ದಲಿತ ವಾಚ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನೆಲೆಗಳು ಇವೆಯೇ? ಇದ್ದರೆ ಅವು ಯಾವುವು ಎಂಬುದರ ಚರ್ಚೆ ಈ ಪ್ರಬಂಧದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ದಲಿತ ವಾಚ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವ ವಿಧಾನವೇ ತಪ್ಪು. ಯಾಕೆ ತಪ್ಪು ಎಂದರೆ, ಇಡೀ ಕನ್ನಡ ವಾಚ್ಯದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ವಾಚ್ಯವೇ ಒಂದು ಹೊಸ ನೆಲೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಳೆ ನೆಲೆ ಯಾವುದು, ಹೊಸ ನೆಲೆ ಯಾವುದು ಎಂದು ಹುಡುಕುವುದು ವ್ಯರ್ಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ಅನಗತ್ಯ. ಅದು ಬೌದ್ಧಿಕ ಜಾಣ್ಮೆಯ ಕೆಲಸವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯ ಕೆಲಸವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿ ದಲಿತ ವಾಚ್ಯದ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗೆಗೆ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಜಸ್ತ್ ಮಿಸ್ಟ್ ದಲಿತ

ದಲಿತ ವಾಙ್ಮಯಕ್ಕೆ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಸುಮಾರು ೪೦ ವರುಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ೪೦ ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ದಲಿತ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೂರಾರು ದಲಿತರು ತಮ್ಮ ಉನ್ನತ ಬದುಕನ್ನೇ ಹೋರಾಟಕ್ಕಾಗಿ ತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು. ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಲಿತ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ದಲಿತರು ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸರಕಾರಿ ನೌಕರಿ ಪಡೆದರು. ಇವರು ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಕೂಲಿ, ಜೀತ, ಅಪಮಾನ, ದಮನ-ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದರು. ನೌಕರಿ ಸಿಕ್ಕಿದ ನಂತರ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂದಲೆಳೆಯಷ್ಟು ಅಂತರದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ಇವರನ್ನು “ಜಸ್ತ್ ಮಿಸ್ಟ್ ದಲಿತ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇನೆ. ಈ ಜಸ್ತ್ ಮಿಸ್ಟ್ ದಲಿತರು ದಲಿತ ವಾಙ್ಮಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದರು.

ದಲಿತ ಅಸ್ಮಿತೆ

೨೨

ದಲಿತ ವಾಙ್ಮಯ ಕೇರಿಯ ವಾಙ್ಮಯ ಅಲ್ಲ

ದಲಿತರು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅಕ್ಷರ ರೂಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬರೆದಾಗ ಅದನ್ನು ಕೆಲವರು ವಿಮರ್ಶಕರು ಆಶ್ಚರ್ಯ, ಬೆರಗು ಮತ್ತು ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಓದಿ ದರು; ಓದಿ ಆಸ್ವಾದಿಸಿದರು; ಆಸ್ವಾದಿಸಿ ಖುಷಿ ಪಟ್ಟರು; ಆನಂದಿಸಿದರು. ಆಹಾ, ಓಹೋ ಎಂದು ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದರು. ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತು ವಿಮರ್ಶೆ ಬರೆದರು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೇರಿಯ ಅನುಭವ ಇದೆ, ಕೇರಿಯ ಭಾಷೆ ಇದೆ ಅಂತ ಷರಾ ಬರೆದುಬಿಟ್ಟರು. ಇಂತಹದೊಂದು ಲೋಕ ಇದೆ ಅಂತ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹುಬ್ಬೇರಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಬರೆಯುತ್ತಲೇ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂದ್ರೆ, ಕೇರಿಯ ಅನುಭವ, ಕೇರಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನ್ನೋದಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು. ಇಡೀ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಅರಿವನ್ನು ಹೀಗೆ ಕೇವಲ ಕೇರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದ್ದರ ಹಿಂದೆ ದೊಡ್ಡ ರಾಜಕಾರಣವೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ. ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವರ್ಗ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮೇಲೆ ನಡೆ ಸಿದ ಅಪಮಾನ- ಅನ್ಯಾಯ-ಹಿಂಸೆ-ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡಿತು. ಜಮೀ ನಾರಿ ವರ್ಗದ ಕ್ರೂರಾತಿಕರೂರ ಮನಸ್ಸನ್ನು, ಅವರ ವಿಕೃತ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿಸಿತು. ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವರ್ಗ ವಿನಾಕಾರಣ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವ ಹಾಗೂ ವಿನಾಕಾರಣ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಅಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ತೆರೆದು ತೋರಿಸಿತು. ಆದರೆ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಈ ಮುಖ್ಯ ನೆಲೆಯನ್ನು ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆ ಅತ್ಯಂತ ನಯವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿತು. ಹೀಗೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ವೈಚಾರಿಕ ಹಾಗೂ ತಾತ್ವಿಕ ಅಪರಾಧ, ಯಾಕೆಂದರೆ, ದಲಿತ ವಾಙ್ಮಯ ಕೇವಲ ಕೇರಿಯ ವಾಙ್ಮಯ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಕೇವಲ ಎ.ಕೆ. ಕಾಲೋನಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಕೇವಲ ಹರಿಜನವಾಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಲ್ಲ, ಅದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಕಾಲೋನಿ,

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಗರದ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಅಲ್ಲ. ಕುಸುಮಬಾಲೆ ಯಾವ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ? ಅದು ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮುಂದುವರಿದು ಅದು ಜಾಗತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಈ ಮಾತು ದಲಿತರು ಬರೆದಿರುವ ಬಹುತೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯ ಆಗುತ್ತದೆ.

ದಲಿತ ವಾಚ್ಯ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವರ್ಗದ ಅಪರಾಧದ ಫಲ

ದಲಿತ ವಾಚ್ಯ ಕೇವಲ ಕೇರಿಯ ಅನುಭವ ಅಲ್ಲ. ದಲಿತರು ತಮ್ಮ ಹಸಿವು- ಅಪಮಾನಗಳನ್ನು, ನೋವು ನಲಿವುಗಳನ್ನು, ಅಸಹಾಯಕತೆ - ವಿರೋಧ ಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಲಿತರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಸಿವು-ಅಪಮಾನ ಗಳನ್ನು ದಲಿತರು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡದ್ದಲ್ಲ. ಅವನ್ನು ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವರ್ಗ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವರ್ಗದ ಅಪರಾಧದ ಫಲ. ದಲಿತ ವಾಚ್ಯ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವರ್ಗದ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಫಲ; ಅವರ ಅನ್ಯಾಯದ

೨೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಫಲ. ಅವರು ದಲಿತರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸಿದ, ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ, ಅಪಮಾನಿಸಿದ ವಿಕೃತಿಯ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ನೀಚತನ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇವರ. ದಲಿತ ವಾಚ್ಯವನ್ನು ಓದಿ, ಈ ಬಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶೆ ಬರೆದವರು, ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವರ್ಗದ ಅಪರಾಧದ ಫಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆ ಗುರುತಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಅವರ ಇಡೀ ಕಣೋಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶಾಹಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು. ಇದು ಆ ವಿಮರ್ಶೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಮಿತಿಯೂ ಹೌದು; ಜೊತೆಗೆ ಅದು ದಲಿತಪರ ಎಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣಗಿದ ಅದರ ದಲಿತ ವಿರೋಧಿ ಧೋರಣೆಯೂ ಹೌದು. ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವು ದಲಿತ ಲೋಕವನ್ನು ಹೇಗೆ ಗ್ರಹಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದೆ ಎಂಬ ಬಗೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವರ್ಗದ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು, ಅವರ ನೀಚತನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಗ್ರಹಿಸಿದೆ. ಹೇಗೆ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾವ ವಿಮರ್ಶಕರೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನೇ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವರ ವಿಮರ್ಶಾ ಧೋರಣೆ ಶೋಷಕರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಕಾಪಾಡುವುದರ ಕಡೆಗೇ ಇದೆ. ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮತ್ತು ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವರ್ಗದ ಶತ್ರುತ್ವದ ಸಂಬಂಧದ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅನಂತಾನಂತ ಎಳೆಗಳಿವೆ. ಈ ಕಡೆಗೆ ವಿಮರ್ಶಕರ ಕಣ್ಣು ಹೋಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಗುರಿ ಏನಿದ್ದರೂ ಬೈರಪ್ಪ, ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಮತ್ತು ಪೇಜಾವರ ಮುಂತಾದವರು. ಅವರು ರಸ ಆಸ್ವಾದನೆಗಾಗಿ ಓದಿದರು; ಸಂತೋಷ ಕ್ಷಾಪಿ ಓದಿದರು. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಸಂತೋಷ ನೀಡುವುದನ್ನೇ ದಲಿತರು ಬರೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಆದೇಶ, ಉಪದೇಶ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಒಡಲಾಳ

ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕವ್ಯನ ಕುಟುಂಬ ಕಡ್ಡಕಾಯಿ ತಿಂದು ಅದರ ಸಿಪ್ಪೆಯನ್ನು ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾಕುವುದು ಅನಂತಮೂರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಯಜ್ಞದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದು ನಮಗೆ ದಲಿತರ ಒಡಲನ್ನೇ ಸುಟ್ಟು ತಿನ್ನುವ ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಇವತ್ತಿಗೂ ಅನೇಕ ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೇಳಾರೆ.....

ಇವತ್ತಿಗೂ ಅನೇಕ ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೇಳಾರೆ. ದಲಿತರು ಇನ್ನೂ ಹಸಿವು, ಅಪಮಾನ, ನೋವು, ಹಿಂಸೆ, ಶೋಷಣೆ, ಅನ್ಯಾಯ ಅಂತ ಬರಿತಾ ಇದಾರಲ್ಲ, ಇದನ್ನು ನಾವು ಎಷ್ಟಂತ ಓದೋದು, ಓದಿದನ್ನೇ ಓದಬೇಕಲ್ಲ ಎಂದು. ಅಂತವರಿಗೆ ನಾನು ಕೇಳಿ. ಈ ಕ್ರೂರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಮೇಲೆ ಅನ್ಯಾಯ, ಅಪಮಾನ, ಶೋಷಣೆ, ದಮನ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲ ಹೊರಿಸುವುದು ನಡೆದಿದೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಕಡಿಮೆ ಆಗಿವೆಯೇ? ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಆಗಿವೆಯೇ? ದಲಿತರು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಎಷ್ಟಂತ ಅನುಭವಿಸುವುದು. ಅರೆರೆ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಓದುವವರಿಗೆ ಹಸಿವು, ಅಪಮಾನ, ಶೋಷಣೆ ಕುರಿತು ಬರೆದಿರುವ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಓದೋದಕ್ಕೆ ಕಿರಿಕಿರಿ

ದಲಿತ ಅಸ್ಮಿತೆ

೩೫

ಅಂತೆ, ಬೋರ್ ಅಂತೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಅವನ್ನು ನಿತ್ಯ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇದಾರಲ್ಲ; ವಿನಾ: ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇದಾರಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಹಿಂಸೆ ಆಗ್ತಾ ಇರಬಹುದು? ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಕಿರಿಕಿರಿ ಆಗ್ತಾ ಇರಬಹುದು? ಕೇರಿಗಳು ಜಮೀನ್ದಾರಿ ವರ್ಗ ಮಾಡಿದ ಗಾಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಯಾರ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ದಲಿತರು ಸಂತೋಷ ಕೊಡುವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕು? ಉತ್ಪಾದನೆ, ದುಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಕೂಲಿಯಲ್ಲಿ ದಲಿತರನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ, ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡಿದ ಧೋರಣೆಯು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

ನಿಚ್ಚಂ ಪೊಸತು

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತು-ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಮರು ಹುಟ್ಟು ಎಂಬ ಎರಡು ಹಂತಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಮೂಲ ಹುಟ್ಟು ಎಂಬುದು ಒಂದೇ ಸಲ ಜರುಗುವಂತಹದ್ದು; ಆದರೆ ಮರುಹುಟ್ಟು ಎಂಬುದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವ ವಸ್ತು-ವಿಷಯವು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮರುಹುಟ್ಟು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೋ ಅದು

ಮತ್ತೆ ಹೊಸದಾಗುತ್ತಾ, ಹೊಸ ರೂಪ ತಾಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆ, ಶೋಷಣೆ, ಅನ್ಯಾಯ, ಅಪಮಾನ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಜೀತ, ಕೊಲೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮರುಹುಟ್ಟು ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಅಸಮಾನತೆಯ ಸಮಾಜ ಇವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ. ಕವಿ ಪಂಪ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು “ನಿಚ್ಚಂ ಪೊಸತು” ಎಂದ. ಅದರ ವಿವರಣೆ ಏನೇ ಇರಲಿ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಸಿವು- ಅಪಮಾನಗಳನ್ನು “ನಿಚ್ಚಂ ಪೊಸತಾಗಿ” ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಳೆಯ ರೂಪಗಳ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ರೂಪಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಅಂಜುವಷ್ಟು ಇವು ಮುಂದು ವರಿದಿವೆ. ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಇವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಲಜ್ಜೆ-ಅಪರಾಧಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹುಟ್ಟಬೇಕಿತ್ತು

ತುಳಿಯುವ ವರ್ಗದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದವರು ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಓದಿದಾಗ “ಅಯ್ಯೋ ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆ ದಲಿತರನ್ನು ಇಷ್ಟೊಂದು ವಿಕೃತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡಿದೆಯಲ್ಲ” ಎಂದು ಅವರ ಎದೆ ಕರಗಬೇಕಿತ್ತು; ಕೊರಗಬೇಕಿತ್ತು. ಅಂದರೆ, ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಓದಿನಿಂದ, ತುಳಿಯುವ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಲಜ್ಜೆ ಮೂಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅಪರಾಧಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಕಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಆತ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆ ಹುಟ್ಟಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇವು ಯಾವುವೂ ಹುಟ್ಟಲೂ ಇಲ್ಲ; ಕಾಡಲೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲೂ ಇಲ್ಲ; ಇಲ್ಲ. ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಆತ್ಮ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ತುಳಿಯುವ ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ

ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ದಲಿತ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ, ಹೋರಾಟಗಾರರಿಗೆ, ರಾಜ ಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಆದೇಶ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ದೊಡ್ಡ ದುರಂತ. ದಲಿತೇತರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ, ಆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೇಗಿದೆ ಅಂತ ವಿಮರ್ಶೆಕರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿ, ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹೇಗೆ ಇರಬೇಕಿತ್ತು. ಹೇಗೆ ಇರಬಹುದಿತ್ತು ಎಂದು ಷರಾ ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಸ್ವರೂಪ ಉಪದೇಶದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಆದೇಶದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇದೆ. ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತು ಬಂದಿರುವ ಯಾವುದೇ ವಿಮರ್ಶಾ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಆಧಾರ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಅಪವಾದ.

ದ್ಯಾವನೂರು ಸಂಕಲನದ ಬೆನ್ನುಡಿ

ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ಅವರ ದ್ಯಾವನೂರು ಕಥಾ ಸಂಕಲನದ ಬೆನ್ನುಡಿ ಯಲ್ಲಿ ಈ ಮುಂದಿನ ಸಾಲುಗಳಿವೆ. “ಖಂಡವಿದೆ ಕೋ, ಮಾಂಸವಿದೆ ಕೋ, ಗುಂಡಿಗೆಯ ಬಿಸಿರತ್ತವಿದೆ ಕೋ” ಇದರಲ್ಲಿರುವ ಕಥೆಗಳು ಕೇವಲ ಕಥೆಗಳಾಗಿರದೆ ಅವು ದಲಿತ ಬದುಕಿನ ಕೇಂದ್ರ ಭಾಗ ಎಂಬುದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುವಂತಿವೆ. ದಲಿತರ ಖಂಡ, ಮಾಂಸವನ್ನು ಹೀರಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರೌರ್ಯದ ಎದುರು ಈ ಕಥಾ ವಾಸ್ತವ ಜಗತ್ತನ್ನು ತೆರೆದಡಲಾಗಿದೆ. ದಲಿತರ ಕಥೆಗಳು ಕೇವಲ ಕಥೆಗಳಲ್ಲ; ಅವು ಶೋಷಕ ಸಮಾಜದ ಎದುರು ಖಂಡವಿದೆ, ಮಾಂಸವಿದೆ, ಗುಂಡಿಗೆಯ ಬಿಸಿ ರತ್ತವಿದೆ ಕೋ ಎಂದು ನೀಡಲು ಹೊರಟ ಪ್ರತಿಸವಾಲಿನವು. ಇದು ಮೊದಲಾಗಿ ಇಡಿಯಾಗಿ ದಲಿತ ವಾಚ್ಯವು ತುಳಿದು ಕ್ರೂರ ಸಮಾಜದ ಎದುರು ಪ್ರತಿಸವಾಲಿನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಆಗಿದೆ.

ದಲಿತ ವಾಚ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನೇನಿದೆ?

ಕಳೆದ ೪೦ ವರುಷಗಳ ದಲಿತ ಸಮೂಹದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು, ಕೆಲವು ದಲಿತರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮಾನಸಿಕ ವಿಕಾಸಗಳು; ಆಸೆ, ಕನಸು, ಭರವಸೆಗಳು; ನೋವು, ಯಾತನೆ, ವೇದನೆ, ಹಿಂಸೆ, ಅಪಮಾನ, ಅಸಹನೆ, ಅಸಮಾಧಾನ, ರೋಷ, ಆಕ್ರೋಶ, ಪ್ರತಿರೋಧಗಳು; ಇಂಡಿಯಾದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಡಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ರೂಪುಗೊಂಡ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂದರ್ಭ, ಡಿ.ಎಸ್.ಎಸ್.ನ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ನೂರಾರು ಹೋರಾಟಗಳು, ಡಿ.ಎಸ್.ಎಸ್.ನ ಹಲವಾರು ವಿಘಟನೆಗಳು, ಗುಂಪುಗಳು, ಅನಂತರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು, ಡಿ.ಎಸ್.ಎಸ್.ನ ಸಾವಿರಾರು ಕರಪತ್ರಗಳು, ನೂರಾರು ಗೋಡೆ ಬರಹಗಳು, ಬ್ಯಾನರ್‌ಗಳು, ಪತ್ರಿಕಾ ಹೇಳಿಕೆಗಳು, ೨೦೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೋರಾಟದ ಹಾಡುಗಳು, ಡಿ.ಎಸ್.ಎಸ್.ನ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, ಶಿವಣ್ಣ ಕಂದೇಗಾಲ, ಅಶ್ವತ್ ಅಂತ್ಯಜ, ವಿ. ನಾಗರಾಜ್,

ಆರ್. ಮಾನಸಯ್ಯ, ಚಂದ್ರಪ್ರಸಾದ್ ತ್ಯಾಗಿ, ಮುಳ್ಳೂರು ನಾಗರಾಜ್ ಮುಂತಾದವರ ವಿಚಾರಪ್ರಚೋದಿತ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಮಾತುಗಳು/ಭಾಷಣಗಳು, ಹೋರಾಟದ ಹಾಡುಗಳ ಹಾಡುಗಾರರಾದ ಕೋಲಾರ ವೆಂಕಟೇಶ್, ಪಿಚ್ಚಳ್ಳಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ್, ಕರ್ನಲ್ ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ, ಪಿ. ವೇಲಾಯುಧನ್, ಆರ್. ಮಾನಸಯ್ಯ, ಸಿ, ದಾನಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರು ಹಳ್ಳಿಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ ಹಾಡುಗಳು, ಆ ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ಕಂಜರ ಬಡಿದವರು. ಆ ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ಕೋರಸ್ ಕೊಟ್ಟವರು. ಪತ್ರ ಸಂಗ್ರಹನ ಕಗ್ಗೊಲೆಯಂತಹ ನಾಟಕ, ಡಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರಗಳು, ಜಾಥಾಗಳು, ಪ್ರತಿಭಟನಾ ಮೆರವಣಿಗೆಗಳು, ಆ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ದಲಿತರು ಕೂಗಿದ ಒಂದೊಂದು ಘೋಷಣೆಗಳು, ಬಹಿರಂಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಹೋರಾಟಗಳು, ಪಂಚಮ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಒಂದೊಂದು ಸಂಚಿಕೆಗಳು, ಡಿ.ಎಸ್.ಎಸ್.ನ ಹೋರಾಟ ಕುರಿತ ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಗಳು, ಪತ್ರಿಕಾ ಹೇಳಿಕೆಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ದಲಿತ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಪರಸ್ಪರ ತಮ್ಮ ಎದೆಯೊಳದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡ ಮಾತುಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಶೋಷಕ ವಲಯದವರು ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿದ ಮಾತುಗಳು - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇವೆ.

ಇಂಡಿಯಾದ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂ ಸಂಬಂಧಗಳು, ಉತ್ಪಾದನಾ ಸಂಬಂಧಗಳು, ದುಡಿಮೆಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ಆಳುವ ವರ್ಗದ ರಾಜಕೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು, ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಅಧೀನ ಗೊಳಿಸಿದ ಕೃಷಿಯ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಿಧಾನಗಳು, ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು, ಕೃಷಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವ ನಿರುದ್ಯೋಗ, ದಲಿತರ ವಲಸೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಇವೆ.

ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಮಟ್ಟದ ಚಿಂತನೆಗಳು: ದಲಿತ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್, ಭೂಮಿ, ಬುಧ್ಧನೆಡೆಗೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ರಾಜಕಾರಣ

ದಲಿತ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್, ಭೂಮಿ, ಬುಧ್ಧನೆಡೆಗೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ ರಾಜಕಾರಣ ಇವು ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಚರಿತ್ರೆ, ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಶತ್ರುಗಳು ಈ ಮೂರನ್ನೂ ದಲಿತರಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಲಿತರನ್ನು ಕೇವಲ ಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾರುವ ಸರಕನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದಲಿತರು ಒಂದು ಕಡೆ ತಮ್ಮ ಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾರಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು; ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ತಮ್ಮನ್ನೇ ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಿ ಅಧಿಕಾರ ನಡೆಸುವ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ಓಟು ಹಾಕಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡಲು ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಇದು ವಸ್ತುಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಒಂದು ಓಟು, ಒಂದು ಓಟಿಗೆ ಒಂದು ಬೆಲೆ. ಇದು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆ. ಆದರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಈ ಪ್ರಭುತ್ವ ಯಂತ್ರಾಂಗವೇ

ಮುಂದು ವರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಬಗೆಗೆ ದಲಿತರು ಅಖಿಲ ಭಾರತೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗೆಗೆ ಚರ್ಚೆ, ಸಂವಾದಗಳು, ಬರವಣಿಗೆಗಳು ಮುಂದುವರಿದಿವೆ.

ಯಾವುದೆಲ್ಲ ದಲಿತ ವಾಙ್ಮಯ

ಜಾಗತೀಕರಣ ವಿರೋಧಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ತನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದಾಗಿ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಹಾಗೆಯೇ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವೆಲ್ಲವೂ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಡಿ.ಎನ್. ಶಂಕರಭಟ್ಟರ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಕುರಿತ ಬರವಣಿಗೆ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಧಿಯೊಳಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ದಲಿತ ವಾಙ್ಮಯ ಬಹುತೇಕ ಸಮುದಾಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಒಳಗಿನಿಂದ ರಚನೆ ಆಗಿದ್ದು ಕಡಿಮೆ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ಕೆಲವು ಕವನಗಳು, ಕುಸುಮಬಾಲೆ ಮತ್ತು ಕೆ.ಬಿ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಅವರ ಕಾವ್ಯ ಸಮುದಾಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಅರಿವಿನಿಂದ ರಚನೆಯಾಗಿವೆ. ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಷೆಯನ್ನು, ನುಡಿಗಟ್ಟನ್ನು, ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು, ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಗೆಲಿ ಮಾಡಿತು. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಸಮುದಾಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಯಾಂತ್ರಿಕ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಗೆಲಿ ಮಾಡಿತು. ಈ ಗುದ್ದಾಟ, ಈ ಸಂಘರ್ಷ ಹಾಗೇ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ.

ದಲಿತ ಬರಹಗಾರರು ಮತ್ತು ಅದರ ಓದುಗರು, ವಿಮರ್ಶಕರು, ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮ ಪಲ್ಲಟ ಮಾಡುವವರು, ದಲಿತರ ಬದುಕನ್ನು ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಬೂದಿ ಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡವನ್ನು ಕಾಣಬೇಕು; ಕೆಂಡ ಇಲ್ಲ, ಬರೀ ಬೂದಿ ಅಂತ ಭ್ರಮಿಸಬಾರದು; ಸಂಭ್ರಮಿಸಬಾರದು. ಈ ಭ್ರಮೆ ಮತ್ತು ಸಂಭ್ರಮಗಳು ಇದುವರೆಗೆ ದಲಿತ ವಾಙ್ಮಯವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಇನ್ನಾದರೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರ.

* * * *

ದಂತ ಅಸ್ಮಿತೆ

- ಕೆ.ಬಿ. ಶಾಣಪ್ಪ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಡೆದಿದ್ದು, ಕನ್ನಡದ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿದವರು. ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದವರು ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದಂತಹ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡದ ಈ ಅವಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಇದುವರೆಗೂ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಗಾಗ ನಾನು ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೇ, ಸಮಯ ಕೂಡಿಬರಲಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಡಾ. ಮನು ಬಳಿಗಾರ ಇವರಿಂದ ಕರೆ ಬಂತು. “ಕೆ.ಬಿ. ಶಾಣಪ್ಪಾ ನೀವು ದಲಿತ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿ ಜನವರಿ ಮಾಹೆಯ ದಿನಾಂಕ ೦೪ ರಿಂದ ೧೯ ರವರೆಗೆ ನಡೆಯುವ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕೆಂದು” ಹೇಳಿದಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಎಂದೋ ಓದಿದ್ದ ಒಂದು ಕವನ ಸುಳಿದ್ಯೋತು. ಹಿರಣ್ಯ ಕಶ್ಯಪ ತನ್ನ ಮಗನಾದ ಪ್ರಹ್ಲಾದನಿಗೆ ಹರಿಯ ಹೆಸರು ಪಠಣ ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ,

ಅರಸುತಿಹ ಲತೆ ಕಾಲ ತೊಡಕಲು, ಹರಿದು ಬಿಸುಡುವರುಂಟೆ ಹರಿ ಸ್ಮರಣೆಯು ಬಾಯಿಗೆಬರಲು
ನಾನೆದನೆಂತು ಬಿಡಲಯ್ಯಾ ಸಿರಿ ಬರಲಅರಿದರಿದು ಪದದಿಂದ ಲೊದೆದವರುಂಟೆ ಹರಿಸ್ಮರಣೆಯು ಬಾಯಿಗೆ ಬರಲು
ನಾನೆದನೆಂತು ಬಿಡಲಯ್ಯಾ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ನನಗೂ ಕೂಡ ಈ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಒದಗಿ ಬಂದುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟೆ. ಇಂದಿನ ಈ ಸಭೆ ೪-೦೦ ಗಂಟೆಗೆ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ನಮ್ಮ ಈ ಕೊನೆಯ ವಿಷಯ ೮.೩೦ಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳು

ಮಾತನಾಡಲಿಕ್ಕೆ ನನ್ನದೇ ಆದಂತಹ ಕೆಲವು ರಾಜ್ಯದ ದಲಿತ ಲೇಖಕರು, ಕವಿಗಳು ಬರೆದಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ದಲಿತರಲ್ಲದೇ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಅಸಮಾನತೆಯ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿ, ಅನೇಕ ಚಳವಳಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಇಂದಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗುರುಪ್ರಸಾದ ಕೆರೆಗೋಡು ದಲಿತ ಚಳವಳಿಗಳ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತಹ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು, ದಲಿತ ಚಳವಳಿಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ. ಕೆ.ಬಿ. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರಂತೂ ದಲಿತತ್ವ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಹಳ ವಿವರವಾದಂತಹ ಮತ್ತು ಬಹಳ ದಾರ್ಶನಿಕವಾಗಿ ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಗದವರೂ ಕೂಡ ಈ ದಲಿತತ್ವದ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಸಹಕಾರ ನೀಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಬಹಳ ವಿಶಾಲವಾದಂತಹ ಚರ್ಚೆಯಾಗುವಂತೆ ಬಹಳ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಡಾ. ಬಿ.ಎಂ. ಪುಟ್ಟಯ್ಯನವರಂತೂ ಮೊದಲೇ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು. ಹೊಸ ನೆಲೆಗಳ ಶೋಧದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾದಂತಹ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟಂತಾಗಿದೆ.

ಸಮ್ಮೇಳನ ದಲಿತನ ಮೇಲೆ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಬಲಾತ್ಕಾರ ನಡೀತಾ ಇದೆ. ಈ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತ ರತ್ನ ಡಾ. ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ದೊಡ್ಡ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ದಲಿತರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ, ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅನ್ಯಾಯವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ದೇಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ.

ದಲಿತನ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಅನೇಕ ಪ್ರಗತಿಪರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಲೇಖಕರು, ಕವಿಗಳು ದಲಿತ ವರ್ಗದಿಂದಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಂತಹ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ತಮ್ಮದೇ ಆದಂತಹ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಲೇಖನಗಳ ಮುಖಾಂತರ, ಹೋರಾಟಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ನಾವು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಡಾ. ಎನ್.ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿ ಸೋಸಲೆಯವರು "ಕನಾಟಕದ ಸಮಗ್ರ ದಲಿತ ಚರಿತೆ"ಯಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಲಿತ ಲೇಖಕರ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಡಾ. ದೇವನೂರ ಮಹಾದೇವ ಅವರು, ಡಾ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ ನವರು, ಡಾ. ಕೆ.ಬಿ. ಸಿದ್ದಯ್ಯನವರು, ಡಾ. ಸರೋಜ ಕಾಟಕರ, ಡಾ. ಮುತ್ತಾಕೂಡು ಚಿನ್ನಾಸ್ವಾಮಿ, ಡಾ. ಸಂಘಸೇನ ವರ್ಧನ ಮೊದಲಾದವರು ಆ ಭಾಗದ ಲೇಖಕ ರಾಗಿದ್ದು, ದಲಿತ ಚಳವಳಿಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದವರು. ೧೯೭೪-೭೫

ರಲ್ಲಿ ದಿವಂಗತ ಡಾ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿಯು ರಚನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ದಲಿತರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಈ ಸಂಘಟನೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಚಳವಳಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ದಲಿತರ ಮೇಲಾಗುವ ದೌರ್ಜನ್ಯವು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ದೌರ್ಜನ್ಯ ನಿಂತಿಲ್ಲ. ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯ ಮೇಲೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಡ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮೇಲೆ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ದೌರ್ಜನ್ಯ ನಡಿತಾ ಇರು ವುದು ಈಗಲೂ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದ ಭಾಗ ೧೯೫೬ ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ನಂತರ ಬೀದರ, ಕಲಬುರಗಿ, ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹಳೆ ಮೈಸೂರಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ, ಹಳೆ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ಒಂದು ವಿಶಾಲ ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ನಿಜಾಮನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಬಹಳ ಹಿಂದುಳಿದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೆಂದು ಡಾ. ನಂಜುಂಡಪ್ಪನವರ ವರದಿಯಿಂದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಡಾ. ಸ್ವಾಮಿರಾವ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ನಮ್ಮ ಭಾಗದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರು ಇದರ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು “ದಲಿತ ದನಿ” ಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

“ಶತಮಾನಗಳಿಂದಲೂ ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ದಲಿತರಿಗೆ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾರಣ ಗಳಿಂದ ಶೋಷಣೆ ಆಗುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ; ಬರುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಈ ದೇಶದ ದಲಿತ ಅಕ್ಷರಲೋಕ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಬಹುದೂರ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದು, ಹೀಗಾಗಿ ದಲಿತ ಅಕ್ಷರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವುದು, ಕೊರಗುತ್ತ ಜೀವನ ನೂಕುತ್ತ ಬಂದದ್ದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಇತಿಹಾಸವೇ ಇದೆ. ಅಕ್ಷರ ಲೋಕ ನೋಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣು ಕೀಳಿಸಿಕೊಂಡ, ಓದಿದಕ್ಕೆ ನಾಲಗೆ ಕಿತ್ತಿಸಿ ಕೊಂಡ, ಇದಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ಹೊಸ ದಾರಿ ತುಳಿದದ್ದಕ್ಕೆ ಕೈ, ಕಾಲು ಕಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಳವನಾದ. ಪಡಬಾರದ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ನೋವಿನ ಹಂದರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಾಳಿನ ಹೊಂಗನಸುಗಳನ್ನು ಹೊಸೆದುಬಿಟ್ಟ. ಕಟ್ಟಿದ ತನ್ನ ಕಲ್ಪನಾಲೋಕ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ವಾಸ್ತವ ಬದುಕಿನತ್ತ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕಾರಣ ತನ್ನವರ ಅಂಧಕಾರದ ಬದುಕಿಗೆ ಅನರಕ್ಷತೆಯೇ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಎಂಬುವುದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ತುಂಬ ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ. ರಾಜಕೀಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ಏನು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತಿತ್ತು. ದುಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಬದುಕೆಲ್ಲ

ನೂಕುತ್ತ, ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತ ಸಹನೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಬದುಕುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರ ತಾಳ್ಮೆಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿ ಎಂಬುದು ಸತ್ಯವಾದುದು” .

ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಲೇಖಕರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಆ ಭಾಗದಿಂದ ಬಂದಂತಹ ನನ್ನ ಗೆಳೆಯರಾದ ಡಾ. ಚನ್ನಣ್ಣ ವಾಲೀಕಾರವರ ಜಾನಪದ ಲೋಕ, ಮೊಳಕಾಲ ಕೆಳಗಿನವರು, ದೇವಿ ದೇವತೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಯೋಮಾ ಅಯೋಮದಂತಹ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದು ಬಂದಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಡಾ. ಬರಗೂರ ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ ಮತ್ತು ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ, ಶ್ರೀಮತಿ ಮಲ್ಲಿಕಾ ಘಂಟಿ ಅಂತಹ ಅನೇಕರು ಬಂದಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖಾಂತರ ದಲಿತರ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ದುಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಹೈದ್ರಾಬಾದ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಮೋಚನೆಯ ನಂತರ ಡಾ. ಬಿ. ಶ್ಯಾಮಸುಂದರ ಅವರು ಅನೇಕ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ವಿಧಾನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೊರಗಡೆ ಈ ಭಾಗದ ದಲಿತರ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಕೊನೆಯ ಉಸಿರಿನವರೆಗೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಡಾ. ಪೊಲೆಯವರು, ಡಾ. ವಸಂತ ಕುಷ್ಣಿ, ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಸಬರದ, ದಿವಂಗತ ಲಿಂಗಣ್ಣ ಸತ್ಯಂಪೇಠ, ಡಾ. ನಾಡೋಜ ಗೀತಾ ನಾಗಭೂಷಣ, ಡಾ. ಸ್ವಾಮಿರಾವ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಡಾ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕ ಈ ಭಾಗದ ದಲಿತ ಲೇಖಕರಾಗಿ ಅನೇಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಹೊಸ ಹೊಸ ಲೇಖಕರು ಈ ಭಾಗದಿಂದ ಹೊರಬರಬೇಕಾಗಿ ನನ್ನ ಆಶಯ. ನಾನು ಕೂಡ ೧೯೮೦ರಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಪುಸ್ತಕವೆಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದೆ. ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ತಡವಾಗಿಯಾದರೂ, ಅದು ೨೦೧೬ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂತು. ಒಂದು ಕವಿತೆಯು ಕೂಡ ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬರೆದಿದ್ದೆ. ಭಾರತ ಮಾತೆಯರ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಗೌರವ ಹೊಂದಿರುವ ದೇಶ, ನೂರಾರು ದೇವರುಗಳ ಪೂಜೆ ಪುನಸ್ಕಾರ ಮಾಡುವ ದೇಶ, ಇತ್ತಿತ್ತಲಾಗಿ, ಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಪ್ಪ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶವಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದು, ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಗಳು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಕೊಡದೇ ಇದ್ದದ್ದು ವಿಷಾದನೀಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ನಾನು ಬರೆದಂತಹ ಕವನ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಪರವಾನಿಗೆಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೊನೆ ಮನೆಯ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಮರಿಯನಿಗೆ ಕೈ ಮಾಡಿ

“ಏ ಮರಿಯ ಬಾ ಇಲ್ಲಿ, ನಾವಿದ್ದ ಉರಲ್ಲಿ

ನಮಗಾಗಿ ಹೊಸ ಅಂಗಿ ನಮಗಾಗಿ ಹೊಸ ಲುಂಗಿ

ಕೊನೆ ಉಸಿರು ಎಳೆವಾಗ ನಮಗಾಗಿ ಹೊಸ ಭಂಗಿ,

ಆದಿ ಕಾಲದಿ ನಾವು ಹಂಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆದು
ಯಜಮಾನ ಬಡಿಸಿಟ್ಟ, ಎಂಜಲೂಟವ ಮಾಡಿ
ಅವನಿದ್ದ ಆ ಮನೆಯ, ಬೆಳೆದಿರುವ ಸಿರಿನೋಡಿ
ಗರಬಡಿದು ಹುಚ್ಚಾಗಿ, ಎಚ್ಚೆತ್ತು ನಿಂತಾಗ
ನನ್ನೊಡೆಯ ಕೈ ಮಾಡಿ, ಲಾಯದೊಳು ಕರೆದೊಯ್ದು
ಏ ಮರಿಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆ, ಕುದುರೆ ಕಾಲಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ
ಸಾಯ್ತಂತೆ ಸರಿ ಮಲಗು ಎಂದಾಗ

ಇಡೀ ವರಷ ಈ ಜೀವ, ಅವನಲ್ಲಿ ಅಡವಿಟ್ಟು
ಅವನುಟ್ಟು ಹರಿಹೋದಹಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಯ ತೊಟ್ಟು
ಭಳಿ ಬಿಸಿಲು ಮಳೆಗಾಲವೆಂಬುದೆಲ್ಲವ ಬಿಟ್ಟು
ನನ್ನಣಿಯ ಸುಖಕಾಗಿ, ನನ ಜೀವ ಮುಡುಪಿಟ್ಟು,
ಅಬ್ಬಬ್ಬ ಈ ಜೀವ, ಅದನೆಲ್ಲ ನೆನೆದಾಗ
ಎದೆಯಲ್ಲಡಗಿದ ಕಿಚ್ಚು, ಕಾರ್ಲೆಂದು ಹೋದಾಗ
ಕೊನೆ ಮನೆಯ ಕಲ್ಲಪ್ಪ, ಕೈ ಮಾಡಿ ನನ್ ಕರೆದು
“ಏ ಮರಿಯ ನೋಡಿಲ್ಲಿ, ನಿನಗಾಗಿ ಹೊಸಬಾಳು”

ಅಲ್ಲೋಡು ಏ ಮರಿಯ, ಉರಿತಿರುವ ಆ ಕಣ್ಣು
ಮಹಾತಾಯಿ ಮರಗಮ್ಮ, ಅವಳಿಂದ ದುರ್ಗಮ್ಮ

ಅವರೆಲ್ಲ ನಿನಗೆಂದು, ಆ ದೇವ ಕಳಿಸಿಹನು

ಈ ಹೆಂಡ ನಿನಗಾಗಿ, ಈ ಖಂಡ ನಿನಗಾಗಿ

ಇದರ ಸೇವನೆಯಲ್ಲಿ, ತಾಯಿ ಸೇವೆಯೇಗೈದು

ಕುಣಿಬೇಕು, ಮರಿಬೇಕು, ನಿನಗಾದ ಈ ಮೋಸ

ಕಾಲಗಳು ಉರುಳಿದವು, ಅವರಿವರ ಸೇವೆಯಲಿ

ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಆ ಮೊಳಕೆ, ಮಣ್ಣಲ್ಲಿ ಮುಳುಗೋಯ್ತು

ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಿಯರೆಲ್ಲ ನಿನಗಿಂತ ಉತ್ತಮರು

ಅವರಾಸೆ ಪಟ್ಟಾಗ, ನಿನ್ ಮಗಳು ಆ ನಿಂಗಿ

ನಗು ನಗುತ ಹೋಗವರ, ಮನತಣಿಸಿ ಬಂದಾಗ

ಅವರುಂಡು ನಲಿದಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿ ನಿನ್ ಮೋಕ್ಷ

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ನಡೆದಾ, ನನ್ ಬಾಳು ಬರಿದಾಗಿ

ಕಣ್ಕಾಂತಿ ಕಡಿಮ್ಯಾಗಿ, ಸುಖಶಾಂತಿ ದೂರಾಗಿ

ನನ್ ಮಗಳು ಆ ನಿಂಗಿ, ಯಾರದೋ ಸುಖಕಾಗಿ

ಅವಳಂದ ಇಂದಿಲ್ಲ, ಆ ಚಂದ ಇನ್ನಿಲ್ಲ

ಹಗಲಿರುಳು ನರಳುತ್ತ, ಮಲಗಿರುವ ಆ ರೋಗಿ

ರಾಗಿ ಮುದ್ದೆಯು ಕೂಡ, ಅವಳಿಂದ ದೂರಾಗಿ

ನನ್ನಗಳು ನರಳಾಗ, ನನ್ನೇಕೆ ಈ ಬಾಳು

ಕೆ ಈ ಬಾಳು

ಸಿಟ್ಟಿನ ಭರದಲ್ಲಿ, ಕಣ್ಣಿಚ್ಚು ಕಾರುತ್ತ

“ಎಲ್ಲಿದ್ದಿ ಮರಗಮ್ಮ, ನೀನೆಲ್ಲಿ ದುರುಗಮ್ಮ

ಎಲೈತಿ ನಿನ್ ಶಕ್ತಿ, ತೋರಿಸೆನ್ನಯ ಮುಕ್ತಿ

ಮುಗ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನ ನನ್ನ, ಸರಿಯಾಗಿ ಸುಲಿದಾಯ್ತು

ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದೈತಿ, ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದೈತಿ” ಎಂದಾಗ

ಕೊನೆ ಮನೆಯ ಕಲ್ಲಪ್ಪ, ಹೊಸ ತಾಳಿ ತಂದಾಗ

ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರ್ಮೋಡ ಕಣ್ಣಿಂದ ಸುಳಿದೊಯ್ತು

ಮರಿಯನಿಗೆ ತಲೆನೋವು ಗೊಣಗುಟ್ಟಿ ಹೇಳಿದನು

ಹಿಂದು ಧರ್ಮವ ಬಿಟ್ಟು ಬುದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾಗ

ಅವನ್ನಿಡಿದ ಮಾರ್ಗವನು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹಿಡಿದಾಗ

ಹೊಲಸಾದ ಈ ಜೀವ ಹಸನು ಮಾಡುವೆನೆಂದು

ಮಡಿದೊಡ ಆ ಬಸವ

ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಯ ಬಿಟ್ಟು, ದೇವನೊಬ್ಬನೆ ಉಂಟು

ಎಂದೇಳಿ ಮಡಿದೋದ, ಮೊಹ್ಮದನ ಆದೇಶ

ಯಾಕಿಷ್ಟು ಕಿಚ್ಚಾಟ ಯಾಕಿಷ್ಟು ತಿಕ್ಕಾಟ

ಈ ಜಾತಿ ಈ ಧರ್ಮ, ನಮಗ್ಯಾಕೋ ಓ ಗೆಳೆಯ

ಶೋಷಣೆಯ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ, ಸಿಲುಕಿದ್ದ ನಾವೆಲ್ಲ

ಒಟ್ಟಾಗಿ ಜೋರಾಗಿ, ಸೆಣಸಾಟ ಹಿಡಿದಾಗ

ಸುಲಿಗೆಯಾ ಈ ಸಂತೆ, ಬುಡದಿಂದ ತೆಗೆದಾಗ

ನಮ್ ಬಾಳು ಹಸನಾಗಿ, ಜಗವೆಲ್ಲ ಸಮನಾಗಿ

ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪಥದಲ್ಲಿ, ಶಾಂತಿಧೂತರು ನಾವು

ಶಾಂತಿಯ ಈ ಗಾಳಿ, ಬಿರುಸಾಗಿ ಬೀಸೋಕು

ಈ ಗಾಳಿ, ಹೊಸತಾಳಿ, ಹೇಗೈತಿ ನನ್ ಗೆಳೆಯಾ?

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆ. ನಮ್ಮಂತಹ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಈ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ, ದಲಿತ ಜನಾಂಗದ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ದೌರ್ಜನ್ಯ ತಡಿಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಎಡ ಬಲ ಎನ್ನದೇ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಡಾ. ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಹೇಳಿದ ಸೂತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ,

ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಮತ್ತು ಹೋರಾಟ ಈ ಮೂರು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ನಾವು ತಪ್ಪದೇ ಪಾಲಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಜನಗಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಮಾನವನಾಗಿ ಬಾಳುವಂತೆ ಬರೆದಂತಹ ಈ ಪದ್ಯದೊಂದಿಗೆ,

ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

“ಯಾವ ಕಾಲದ ಶಾಸ್ತ್ರವೇನು ಹೇಳಿದರೇನು?

ಎದೆಯ ದನಿಗೂ ಮಿಗಿಲು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹುದೇನು?

ಎಂದೋ ಮನು ಬರೆದಿಟ್ಟುದಿಂದಮಗೆ ಕಟ್ಟೇನು?

ನಿನ್ನದೆಯ ದನಿಯೇ ಖುಷಿ; ಮನು ನಿನಗೆ ನೀನು;

ನೀರಡಿಸಿ ಬಂದ ಸೋದರಗೆ ನೀರನು ಕೊಡಲು

ಮನುಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರವೆನಗೊರೆಯಬೇಕೇನು?

ನೊಂದವರ ಕಂಬನಿಯನೊರಸಿ ಸಂತೈಸುವೊಡೆ

ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣವದಕಿರಲೇಬೇಕೇನು?

ಪಂಚಮರ ಶಿಶುವೊಂದು ಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿರೆ

ದಡದಲ್ಲಿ ಮೀಯುತ್ತ ನಿಂತಿರುವ ನಾನು

ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಕೆಟ್ಟು ಹೋಗುವುದೆಂದು

ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಮ್ಮತವದೇನು?

ಅಂತು ಮನು ಹೇಳಿರಲಾರನಯ್ಯಯ್ಯೋ

ಹೇಳಿದ್ದರವನನ್ನೂ ಶಾಸ್ತ್ರದೊಳೆ ಸುತ್ತಿ,

ಸ್ವರ್ಗ ಹೋಗಲಿ, ಮತ್ತೆ ನರಕ ಬಂದರು ಬರಲಿ,

ಎದೆಯ ಧೈರ್ಯವ ಮಾಡಿ ಬಿಸುಡಾಚೆಗೆತ್ತಿ

ಸ್ವರ್ಗ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ನರಕ ಬರುವುದು ಇಲ್ಲ,

ಸ್ವರ್ಗ ನರಕಗಳೆನು ಶಾಸ್ತ್ರಸ್ಥವಲ್ಲ

ಎದೆಯ ದನಿ ಧರ್ಮ ನಿಧಿ, ಕರ್ತವ್ಯವದುವೆ ವಿಧಿ

ನಂಬದನು ಅದನುಳಿದು ಖುಷಿಯು ಬೇರಿಲ್ಲ

ಹಿಂದಿನಾ ಖುಷಿಗಳೂ ಮಾನವರೆ ನಮ್ಮಂತೆ,

ಅವರ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅವರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ

ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ದೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ

ನಮ್ಮ ಹೃದಯವೆ ನಮಗೆ ಶ್ರೀ ಧರ್ಮ ಸೂತ್ರ

ಇದರೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

* * * *

ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಅಳಿವು-ಉಳಿವು

ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್‌ಟಿಇ ಪ್ರಯೋಜನೆ

ನಾಗರತ್ನ ಬಂಜಗೇರೆ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ೨೦೦೯ ರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಹಾಗೂ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಆಗ್ರಹವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಚಿಂತಕರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಬಹುಕಾಲದ ನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸುವ ಶಾಸನವೊಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು ಈ ಸಂತಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಬಡವರ್ಗಗಳ, ಹಿಂದುಳಿದ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ನೆರೆ ಹೊರೆಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸ ಬಹುದು. ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಕೂಡ ಇದರೊಳಗೆ ಸೇರುತ್ತವೆ ಎಂದಾದರೆ, ಬಡವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದು ಅನುಕೂಲ ಕಲ್ಪಿಸುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದೊಂದು ಮಹತ್ತರ ಕ್ರಮ ಎಂದು ಸಹಜವಾಗಿ ಅಂದುಕೊಂಡು ಇದನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಆಯಾ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ೨೦೧೨ ರಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿತು.

ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನಲಾಗುವ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ (ಇದು ತೀರ ಚರ್ಚೆಗೊಳಪಡಬೇಕಾದ ಅಂಶ) ದುಬಾರಿ ಶುಲ್ಕ ಕಟ್ಟಲಾಗದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಡವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಣ ಉಳ್ಳವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ, ಹಣವಿಲ್ಲದವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಎನ್ನುವ ತಾರತಮ್ಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ. ಅದು ನಿವಾರಣೆ ಯಾಗಲು ಈ ಅವಕಾಶವೊಂದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯು (ಅನುದಾನಿತ ಹಾಗೂ ಅನುದಾನ ರಹಿತ) ತನ್ನ

ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶದ ಶೇಕಡಾ ೨೫ ಸೀಟುಗಳನ್ನು ಬಡವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಇರುವುದರಿಂದ, ತೀರ ಬಡತನದಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇರುವ ಅತಿ ಉತ್ತಮ ಎಂದು ಹೇಳಲಾದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ಇದೊಂದು ಸದಾವಕಾಶವಾಗಿದ್ದು, ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ತಾರತಮ್ಯದ ಅಂತರ ಇದರಿಂದ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಾಯ್ದೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡು ಸುಮಾರು ಒಂದು ದಶಕವಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು.

ಈಗ ಆರ್‌ಟಿಇ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪರಾಮರ್ಶೆ ಅದರ ವಾಸ್ತವಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಡವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಈ ಶಿಕ್ಷಣಾವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಡವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಆರ್‌ಟಿಇ ಕಾಯ್ದೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಂಡಿರುವ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರತರ ಲೋಪವನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ನೆರೆಹೊರೆಯ ಮಕ್ಕಳು ಆಧ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಅವರವರ ಪಂಗಡಾನುಸಾರ (ಕೆಟಗರಿ) ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸುಳ್ಳು ವಾಸಪತ್ರಗಳ ಅಥವಾ ಪಾಲಕರು ಎಂಬ ವಿಳಾಸಗಳ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಎಂದಿ ನಂತೆ ದೂರದ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಯ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮೊದಲ ಆಧ್ಯತೆ ಎನ್ನುವುದು ಶಾಸ್ತ್ರಾಚಾರವಾಗಿದ್ದು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಹಣ ಉಳ್ಳವರ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಬಿಪಿಎಲ್ ಕಾರ್ಡ್ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು, ಮಗು ಪಾಲಕರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ತೋರಿಸಿ ಪಾಲಕರ ಬಿಪಿಎಲ್ ಕಾರ್ಡ್ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶ ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಮೊದಲು ಬಂದ ಅರ್ಜಿಗೆ ಆಧ್ಯತೆ ಎಂಬ ನೆಪ ಹೇಳಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದವರ ಅರ್ಜಿಗಳೇ ಮೊದಲು ಬಂದವುಗಳೆಂದು ದಾಖಲಾತಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಯವರು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಮಾನದಂಡವೆಂದರೆ ಅವರ ಶಾಲೆಗೆ ಡೊನೇಷನ್ ಪಾವತಿ ಯಾಗಬೇಕು. ಬೋಧನಾ ಶುಲ್ಕವೊಂದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದ ರಿಯಾಯಿತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಡೊನೇಷನ್ ಪಾವತಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಅನ್ನೋದನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಆಧ್ಯತೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ ಸೂಚಿಸುವ ಇನ್ನಿತರೆ ಕೆಲವು ಶುಲ್ಕಗಳನ್ನು ಭರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇರುವಂತಹ ಎಷ್ಟೋ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅದರ ಮೂಲ ಆಶಯ ಧಕ್ಕೆಗೊಳಪಟ್ಟಿದೆ.

ಎಷ್ಟೋ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮಗೆ ಅರ್ಹ ಅರ್ಜಿಗಳೇ ಬಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಶೇಕಡಾ ೨೫ರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸದೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ.

ಇವೆಲ್ಲದರ ಹಿಂದೆ ಅಧಿಕಾರಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿಗಳ ಗುಪ್ತ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಅವಕಾಶವಾದಿತನ (ಮಿಲಾಕತ್ತು) ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಶ್ರೀಮಂತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆರ್‌ಟಿಇ ಕಾಯ್ದೆಯಿಂದ ನಿಜವಾಗಲೂ ಬಡವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊರಗಿಟ್ಟ ಕಥೆ.

ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಆರ್‌ಟಿಇ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾದ ಬಗ್ಗೆ ಸಕ್ಷಮ ಪ್ರಾಧಿ ಕಾರಕ್ಕೆ ದೂರು ದಾಖಲಿಸುವ ಅವಕಾಶವಿದ್ದಾಗಲೂ ದೂರು ದಾಖಲೆ ವಿರಳ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷೆಯಾದ ಯಾವೊಂದು ಉದಾಹರಣೆಗಳಿಲ್ಲ.

ಈ ಕಾಯ್ದೆ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕಥೆಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕರಾಳ ಮುಖವೂ ಇದೆ.

ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಬಲಿಷ್ಠವಲ್ಲದ ನೂರಾರು ಶಾಲೆಗಳು ಅರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಇವು ಗಳದ್ದೇ ಬಹುಮತ. ರಾಮನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯೊಂದರಲ್ಲೇ ೨೦೧೩ ರಲ್ಲಿದ್ದ ೫೬೨೧ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು, ೨೦೧೫ ರಲ್ಲಿ ೭೨೭೨ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಂದರೆ ೧೬೫೧ ಹೊಸ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿವೆ. ಆದರೆ ೭೮೪೮ ಇದ್ದ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ೨೦೧೫ ರಲ್ಲಿ ೬೮೬೭ ಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ೯೫೧ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಈ ಮೂರು ವರ್ಷದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಶುಲ್ಕ ತೆರಲಾಗದ ಕುಟುಂಬದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಎನ್ನುವ ಆಮಿಷ ಒಡ್ಡಿ ಪ್ರವೇಶ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಸಾಕಷ್ಟು ಶುಲ್ಕ ಲಭಿಸದೆ ದುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವುಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹವುಗಳು, ಮಾರಾಟವಾಗುವಂತವುಗಳು, ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಇವೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗಲು ಪಟ್ಟಣ ಹಾಗೂ ಅರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗದ ಖಾಸಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ. ಆರ್‌ಟಿಇ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ೧೬೦೦೦ ರೂ.ಗಳ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಅನುದಾನದಿಂದ ಪೂರೈಸುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಈವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ೮೦೦ ಕೋಟಿ ರೂ.ಗಳು ವೆಚ್ಚವಾಗಿ ಈ ಅರೆಪಟ್ಟಣಗಳ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಆ ಪ್ರಮಾಣದ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪಡೆಯುವವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಈಗ ಆರ್‌ಟಿಇ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಲೆಗಳು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಆರಂಭಿಕ ತರಗತಿಗಿಂದು ಕನಿಷ್ಠ ೧೦ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ದಾಖಲಾತಿ ನೀಡಿದರೆ ಒಂದು ಶಾಲೆಗೆ ಈ ಏಳು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್‌ಟಿಇನಲ್ಲಿ ಶುಲ್ಕ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ೭೦ ಮಕ್ಕಳು ಇದ್ದಾರೆ. ಹೋಬಳಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ,

ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಅರೆಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ೬-೭ ಶಾಲೆಗಳು ಇವೆ ಎಂದು ಉಹಿಸಿದರೆ (ಅವು ಇವೆ ಕೂಡ) ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ೪೨೦-೪೬೦ ಮಕ್ಕಳು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಇಂತಹ ಖಾಸಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋದಂತಾಯಿತು.

೨೦೦೮ರಿಂದ ೨೦೧೧ರ ತನಕ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸರಾಸರಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಯತ್ತ ಮುಖ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಬಳಿಕ ಈ ಅಂತರ ೨ ರಿಂದ ೫ ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಈವರೆಗೆ ಆರ್‌ಟಿಇ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೬.೨೦ ಲಕ್ಷ ಮಕ್ಕಳು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುವ ಶಾಲೆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾಗಲೂ, ಮತ್ತೆ ಸರ್ಕಾರವೇ ಹಣಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ಹೋಬಳಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಏಳು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೪೨೦-೪೬೦ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದೆ ಎಂದರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ದಾಖಲಾತಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತದೆ. ಈಗಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಹೆಚ್ಚಳದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಲಾತಿ ಹೆಚ್ಚುವುದು ಹೇಗೆ? ಅಂದರೆ ಆರ್‌ಟಿಇ ಕಾಯ್ದೆ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದಂತಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚುವುದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರವೇ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿರುವ ಆರ್‌ಟಿಇ ಕಾಯ್ದೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸುವ ಜವಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪಕ್ಷಗಳ ದೊಡ್ಡನಾಯಕರೆಲ್ಲ ಮಹಾ ನಗರ/ ನಗರ/ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವವರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಒಳನಾಡಿನ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರವೇಶಾತಿಯನ್ನು ಇವರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಕಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರುವ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣದ ಶ್ರೀಮಂತರೆಲ್ಲ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಅವರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳಿಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಆಯಾ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಪುಡಿನಾಯಕರಿಗೆ ಪಟ್ಟಣ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಹಾಗೂ ಅರೆ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನ ಆದಾಯ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಅನುಕರಿಸಿ ಕಳಿಸಲು ಚೈತನ್ಯವಿರದ, ಆದರೆ ಖಾಸಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಉತ್ತಮ ಎನ್ನುವ ಭ್ರಮೆಗೆ ಈಡಾಗಿರುವ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಧ್ಯಮ, ಕೆಳಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಕುಟುಂಬಗಳು ಆರ್‌ಟಿಇ ಸಂಪೋಷಿತ ಈ ಖಾಸಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ.

ಆರ್‌ಟಿಇ ವತಿಯಿಂದ ಬೋಧನಾ ಶುಲ್ಕ ದೊರೆತರೂ ಆಯಾ ಖಾಸಗಿ

ಶಾಲೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೆವಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಶುಲ್ಕ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಲ್ಲ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರವಾಸ, ಹೊರಸಂಚಾರ, ಪ್ರತಿಭಾಕಾರಂಜಿ, ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ ಮುಂತಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಶುಲ್ಕ, ಕೊಂಡು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯವರೆ ಒದಗಿಸುವ ಉಡುಗೆ ತೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕಾಗದ ಕಡುಬಡ ಕುಟುಂಬದ ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವಂತಾಗಿದೆ. ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಆರ್‌ಟಿಇ ಮಕ್ಕಳು ಅನುಭವಿಸುವ ಯಾತನೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯ ಮನೋಭಾವ ಮತ್ತೊಂದು ಕಥೆಯನ್ನೇ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ.

ಈ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಅಕ್ರಮ ಶುಲ್ಕ ವಸೂಲಾತಿ ಭರಿಸಲು ಸಾಲ ಮಾಡಿ ಸುಸ್ತಾದ ಕೆಳಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕುಟುಂಬಗಳು ಅರೆಪಟ್ಟಣದ ಇಂತಹ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಓದಿಸಲಿಕ್ಕಾಗದೇ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಹಂತದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೇ ಶಾಲೆ ಬಿಡಿಸುವ ಪ್ರಕರಣಗಳು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಅವರು ಮತ್ತೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ಮರು ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ಬಡವರು ಖಾಸಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೀಲುಕುದುರೆ ಹತ್ತಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಯಾಸದ ಪ್ರವಾಸ ಮುಗಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವು ಆಯಾ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಸಾಲಿನ ಬಜೆಟ್ ಘೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ೨೦೮೪೮ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದು, ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅದರ ಮೊದಲ ಕಂತಾಗಿ ೨೦ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಕ್ಕಳಿರುವ ೧೪೪೫೧ ಶಾಲೆ ಗಳನ್ನು ವಿಲೀನ ಗೊಳಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾಹಿತಿಯ ನೆನಪು ಅಗತ್ಯ.

ಆರ್.ಟಿ.ಇ ಕಾಯ್ದೆಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಏನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿತ್ತೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದರ ಜಾರಿಯ ಪರಿಣಾಮ ಮಾತ್ರ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳೆಂಬ ವ್ಯಾಧಿಗ್ರಸ್ತ ಬಡಪಾಯಿಯ ಮೇಲೆ ಹದಿನಂತೆ ಬಂದೆರಗಿದೆ. ಮುಚ್ಚಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಎಷ್ಟೋ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಅರೆ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆರ್.ಟಿ.ಇ. ಸಂಪೋಷಣೆಯಿಂದ ಜೀವದಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡವು. ಮತ್ತೆಷ್ಟೋ ಈ ತರದ ಗೂಡಂಗಡಿಗಳು ಹಾಗೂ ತಳ್ಳೋ ಗಾಡಿಗಳು ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತಲೆ ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಆರ್.ಟಿ.ಇ ಅನುದಾನ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಕೆ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರವೇ ಅನುದಾನ ನೀಡಿ ಪೋಷಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪೋಷಕರಿಗೆ ಇದ್ದ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಇದರಿಂದ ದೃಢಗೊಳಿಸಿದಂತಾಯಿತು.

ಸರ್ಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ಜಾರಿ ಗೊಳಿಸಿ ಕಲಿಕೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಅಂತರಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ೧೮ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ, ಉತ್ತಮಗುಣಮಟ್ಟದ, ಕಾಲಮಾನಕ್ಕೆ

ಸೂಕ್ತವಾದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಬದಲು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವ್ಯಾಪಾರೀಕರಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ, ಅದರ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ, ಅದು ಅರೆ ಪಟ್ಟಣ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾಗಗಳಿಗೂ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸಾವಿರಾರು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿಹೋಗುವ ಆತಂಕ ಎದುರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಕಲಿ ಯುವವರೇ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದಂತೆ ಈ ಕಾಯ್ದೆ ಹಾಗೂ ಅದರೊಳಗಿನ ಲೋಪ ದೋಷಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ಸರ್ಕಾರ ಕಣ್ಣೀರೆಸುವ ನೂರಾರು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಸುವುದು ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯ. ಇದು ಕನ್ನಡ ಪರಂಪರೆ ರಕ್ಷಣೆಯ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಅನನ್ಯತೆ ಪೋಷಣೆಯ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎನ್ನುವುದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಖರ್ಚಾಗುವ ಸರಕನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಕರಿ ಮಾಡುವ ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಹಾನಿ ಉಂಟು ಮಾಡುವುದು ಕೇವಲ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಕನ್ನಡದ ಉಳಿವಿಗೆ, ಅದರ ಏಳಿಗೆಗೆ, ಅರಿತೋ ಅರಿಯದೆಯೋ ಧಕ್ಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸೊರಗುವುದು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ಖಾಸಗೀಕರಣ ಹೆಚ್ಚುವುದು ಎಂದರೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡಿಗ ಮಕ್ಕಳ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಾವಕಾಶವನ್ನು ಆರ್‌ಟಿಇ ಕಾಯ್ದೆಯ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುವುದು ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಸಚಿವಾಲಯ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ೨೦೧೬-೧೭ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಹಂತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಥದಲ್ಲೇ ಶರಣು ಹೇಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಮಾಣ ಶೇಕಡಾ ೯೯.೯೩ ಇದೆ. ೨೦೧೫-೧೬ರಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣ ೧.೯೬ ಇತ್ತು. ೨೦೧೪-೧೫ ಕ್ಕಿಂತ ಈ ಪ್ರಮಾಣ ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಎಂದಿದೆ. ಆರ್.ಟಿ.ಇ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಏಳನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದೆ. ಬರುವ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳು ಲನೇ ತರಗತಿ ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದು; ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆರ್.ಟಿ.ಇ ಅನುದಾನ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಓದಿಗೆ ಕಾಯ್ದೆ ಅನುಸಾರ ಹಣ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆರ್.ಟಿ.ಇ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆ ಗಳಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಶುಲ್ಕ ವಸೂಲಾತಿಗಾಗಿ ಈ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಂದಾಗುತ್ತವೆ. ಆಗ ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣದ ಭವಿಷ್ಯವೇನು? ದುಬಾರಿ ಶುಲ್ಕ ಕಟ್ಟಲಾಗದ ಸಾವಿರಾರು ಮಕ್ಕಳು ನೇರವಾಗಿ ಅಕ್ಷರಶಃ ಬೀದಿ ಪಾಲಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಖಾತ್ರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ನಿಲುವೇನು? ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೇಕೆ ಲರ ಮುಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣ, ಹೇಗೂ ಕೌಶಲ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತರಬೇತಿ ಕೊಡಿಸಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಅರೆ ಕುಶಲಿಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಲು

ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದೂಡುವ ಹುನ್ನಾರ ಇದರ ಹಿಂದೆ ಇರಬಹುದೆ? ಪ್ರಾಜ್ಞ ರಾದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೆಗಡಿಯಾದ ಮೂಗಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಟ್ಟ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಇದು.

ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಶಾಲೆಗಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಉನ್ನತೀಕರಿಸಿ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೊಂದು (ವಸತಿ ಸಹಿತ) ಮಾದರಿಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರ ಆಗ್ರಹವಾಗಿತ್ತು. ಇಡೀ ಆರ್.ಟಿ.ಇ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಇನ್ನೂ ೩೮ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಂಡು ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಆರ್.ಟಿ.ಇ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶದ ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಬಹುಶಃ ಈವತ್ತಿನ ದುರವಸ್ಥೆ ಏರ್ಪಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನ, ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಾತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಈಗಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕ ವೃಂದಕ್ಕೆ ಕಾಲೋಚಿತವಾದ ಬೋಧನಾ ಪದ್ಧತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಬಹುಪಾಲು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಾನಿಗಳು ಉದಾರವಾಗಿ ನೀಡಿದ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಆವರಣವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ನೇಹಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವ ಪಡೆದ, ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಹತೆ ಹೊಂದಿದ, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೊಳಪಟ್ಟು ಆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣಗೊಂಡ, ವಿವಿಧ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಥ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಶಿಕ್ಷಕವೃಂದ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಬಹುಪಾಲು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಳಾವಕಾಶವಿದೆ. ಒಂದು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಮೂಲ ಸಂರಚನೆಗಳಿಗೆ. ಇದನ್ನು ಕೇವಲ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುದಾನದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಲ್ಪಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಇದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬಹುದಿತ್ತು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದೆಹಲಿ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಆಯವ್ಯಯದ ಶೇಕಡಾ ೨೬ ರಷ್ಟನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟು ಸೂಕ್ತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಹಾಗೂ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದ ಕೇವಲ ಮೂರುವರೆ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಟಿತ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಸಮನಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ದೆಹಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮಕ್ಕಳ ಅಭ್ಯುದಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ಕಾಳಜಿ ಹಾಗೂ ಶ್ರದ್ಧೆ.

ಇದನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲವೇ? ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆ ಇದೆ. ಯಾವುದೇ ಗುರುತರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಮೊದಲು ರೋಗಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗಗಳ ಆರೋಗ್ಯದ ಕೊರತೆಯನ್ನು, ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು

ವೈದ್ಯರಾದವರು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಹೋದಲ್ಲಿ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಸಾಯಬೇಕಾದ ರೋಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಿಂದಲೇ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಗತಪ್ರಾಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಈ ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ದುರ್ದೈವಕ್ಕೆ ಈಡಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯ:

೧. ಆರ್.ಟಿ.ಇ ಕಾಯ್ದೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅನುದಾನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿಕೆಗಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು.
೨. ಆರ್.ಟಿ.ಇ ಅಡಿಯ ಸೀಟುಗಳನ್ನು ನೆರೆಹೊರೆಯ ತತ್ಸದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರವೇಶ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಆ ತಲಾವಾರು ಹಣವನ್ನು ಆಯಾ ಶಾಲೆಗೇ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕು.
೩. ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಶೇ. ೨೫ ಭಾಗ ಸೀಟಿನ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಆಯಾ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳೇ ಭರಿಸುವಂತೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಬೇಕು.

* * * *

ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು

ಎಂ.ಅಬ್ದುಲ್ ರೆಹಮಾನ್ ಪಾಷ

ನನ್ನ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಉರ್ದು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಎಲ್ಲ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಉರ್ದು ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಉರ್ದು ಮಾತೃಭಾಷಿಯರು ಮುಸಲ್ಮಾನರು. ಹೀಗಾಗಿ, ನನ್ನ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಉರ್ದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ನನ್ನನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದರು. ನಾನು ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಎಲ್‌ಸಿಯವರೆಗೆ ಓದಿರುವುದು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿಯೇ. ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದರೆ, ನಾನು ಇವತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿ, ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳ ಸರಮಾಲೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟು ನಿಮ್ಮ ಎದುರಿಗೆ ನಿಲ್ಲುವ ಅರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುದಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿಯಾಗಿದ್ದು ನಾನು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆದದ್ದೇ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಒಂದು ಮಾತು, ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದು ಒಂದು ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಅಥವಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅದೊಂದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಈಗಲೂ ಉರ್ದು, ಆದರೂ ನಾನು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದೂ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿಯೇ. ಇದು ನನಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮಾತು. ನಾನು ಆಕಾಶವಾಣಿಯಂಥ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಮಂಗಳೂರಿನಂಥ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇರುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸೀಟು ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು, ಅದರ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ನಾನು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ, ಉರ್ದು ಅಲ್ಲ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಲ್ಲ, ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದು, ನನ್ನ ವಿವೇಚನಾಪೂರ್ವಕ ಆಯ್ಕೆಯಿಂದ.

ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಉಳಿಯಬೇಕು ಮತ್ತು

ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆಗೆ ಆದ ಹಾಗೆ ಅದೇ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಅಥವಾ ನನಗಾದ ಹಾಗೆ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತವಾದ ಆಯ್ಕೆ ಯಾಗಬೇಕು. ಇದಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಏಕೆ?

ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಎಲ್ಲಿದೆ?

ನಾವೀಗ ಮಾತಾಡುತ್ತಾ ಇರುವುದು 'ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು' ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ, ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡು ವುದಾದರೆ ಇದು ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ ಅಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ೭೬,೦೫೨ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಇರುವುದು ಕೇವಲ ಶೇಕಡ ೧೫ರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದ ೭೫% ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಇರುವುದು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮವೇ. ನಿಜ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ, ಎಂದರೆ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆ ಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಹೇಗೆ, ಮುಂದೆ ನೋಡೋಣ.

ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಬಗೆಗಿನ ಚರ್ಚೆ ಇಂದಿನದಲ್ಲ. ದಶಕಗಳಿಂದ ನಡೆದುಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದೆ. ೨೭ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ, ಎಂದರೆ ೧೯೮೨ರಲ್ಲಿಯೇ, ಗೋಕಾಕ್ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸರಕಾರವು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿತ್ತು. ನಂತರವೂ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಸರಕಾರವು ಹಲವು ಸಮಿತಿಗಳು, ಭಾಷಾ ನೀತಿ, ಆದೇಶಗಳ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಆದರೆ ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ವಿವಿಧ ಮಟ್ಟದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಇದನ್ನು ಅಸಿಂಧು ಗೊಳಿಸುತ್ತಲೇ ಹೋದವು.

ಇದರ ಕುರಿತು ಕನ್ನಡಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವರ ಕಾಳಜಿ ಇದ್ದದ್ದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ ಎಂಬಂಥ ಭಾವನೆಯನ್ನು ತಾಳಿ, ಅದನ್ನೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಇಂಥ ಅಪಾಯವನ್ನೇನೂ ಎದುರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ಮಾತು ಬೇರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉಳಿ ಸುವ ಕುರಿತಾದ ಮಾತು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾವ್ಯಾಕೆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಹೋಗಬೇಕು? ನಾವು ಉಳಿಯಬೇಕು, ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಉಳಿಯಬೇಕು, ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಾವು ಶಾಲೆಗೆ

ಕಳಿಸುತ್ತೇವೆಯೇ ವಿನಾ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಅಲ್ಲ. ಪೋಷಕರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮ ಎನ್ನುವುದು ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಗತಿಯಲ್ಲ. ಬದುಕಿನ ಮಾರ್ಗ, ಅವರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದಲೇ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ದಟ್ಟ ನಂಬಿಕೆಯಿದೆ. ಸರಿಯೇ ತಪ್ಪೇ ಅಂತೂ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸುವ ಮಹನೀಯರಂತೂ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಪೋಷಕರ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು

ಈ ಕುರಿತು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ೨೦೧೪ರಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಅಥವಾ ಅವರ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನೂ ಪೋಷಕರ ಮೇಲೆ ಹೇರುವ ಅಧಿಕಾರ ಸರಕಾರಕ್ಕಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ತಮಗೆ ಸರಿಯೆನ್ನಿಸಿದ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಕ್ಕಳ ಮತ್ತು ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಅವರ ಪೋಷಕರ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು, ನಾನು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದು ನನ್ನ ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಿಗಬೇಕು ಎಂದೇ ವಿನಾ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಅಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಅಲ್ಲ. ಅಭಿಮಾನದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದರೆ ನನಗೆ ನನ್ನ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಉರ್ದುವಿನ ಮೇಲೆ ಅಭಿಮಾನ ಇರಬೇಕಲ್ಲವೇ? ನಾನೊಬ್ಬ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಅನುಭವಿ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮ ನನಗೆ ತಾರ್ಕಿಕ ನಿರ್ಧಾರದ ವಿಚಾರ ವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಾ ಅಭಿಮಾನದ ವಿಚಾರ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಮಸ್ಯೆ ಇರುವುದು, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಓದಿಸುವುದು ಮನೋಭಾಷಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಸರಿಯಾದ ತೀರ್ಮಾನ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುವ ಹಾಗೆ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ಪೋಷಕರಿಗೆ ಯಾಕೆ ಅನ್ನಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು! ಅವರು ಮಾರಕವಾದ ಈ ಭ್ರಮೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದು ಹೇಗೆ?

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಭಾವ

ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪಾಲುದಾರಿಕೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಜನತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಅದು ಆರೋಗ್ಯಕರವೂ ಹೌದು. ಅದೇನೂ ಹೊಸದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮೊದಲು ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಮಾಜ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಮಾನವ ಸೇವೆಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನಾಗಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಇವತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅತ್ಯಂತ ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಉದ್ದೇಶ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸುವುದಲ್ಲ.

ಕೋಟಿ ಕೋಟಿ ಹಣವನ್ನು ಹೂಡಿ ಶತಕೋಟಿ ಲಾಭವನ್ನು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ, ರಾಜಕೀಯ ಬಲವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಾಗಿದೆ. ಇದು ನಿಜವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮವೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಗ್ರಾಹಕ ವಸ್ತುವಾಗುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿ ಎಂಬಂತೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿ, ಆದಷ್ಟು ದುಬಾರಿ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರುವುದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ತತ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಹೀಗಾಗಿ ೨೦೧೧ರಿಂದ ೨೦೧೭ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ೫೨೬ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿವೆ. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿಗೆ ೪೦೮೨ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ತೆರೆದಿವೆ. ಈ ಒಂದು ಪ್ರವೃತ್ತಿ ದಿನ ದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದೆ. ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಇರುವ ತೊಡಕುಗಳೇನು, ಪರಿಹಾರವೇನು? ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ನೋಡೋಣ.

ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮ ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ. ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಕರಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಈ ಕುರಿತು ಗಹನವಾದ ಚರ್ಚೆ ಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವವರಿಗೂ ಈ ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಭಾಷೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರೆ ಗೊಂದಲ ಅರ್ಥ ಕಡಿಮೆ. ಆಗ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕೋ, ಅದನ್ನೇ ಮಾಧ್ಯಮ ವನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು. ನಾವು ವಿದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗದೇ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವುದಾದರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ನಮಗೆ ಸಬಲೀಕರಣದ ಭಾಷೆ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಲು ಬರುವಂತೆ ಅದನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ, ಇದು ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನೇ ಮಾಧ್ಯಮ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾಗಿರಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆಗಿರಬೇಕೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳಲು ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತ ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೇ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅದು ಸುರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟ, ಸತ್ಯ. ಆದರೆ, ೨೦೧೪ ರಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತು ರಾಜ್ಯದ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನೀಡಿದ ಮಹತ್ವದ ತೀರ್ಪು ಕೂಡ ಈ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೂ, 'ಸರಕಾರವು ಇದನ್ನು ಶಾಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರುವಂತಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಪೋಷಕರ, ಮಕ್ಕಳ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಮೂಲಭೂತ

ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಶಾಲೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರುವಂತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಮಾತು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಜರಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ನೂರಾರು ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಲ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಬಾಗಿಲು ತಟ್ಟಿ ನಾವು ಹಲವು ಬಾರಿ ಸೋತಿರುವುದರಿಂದ ಬಹುಶಃ ನಾವು ಪೋಷಕರ ಮನವೊಲಿಸುವ ಕಡೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ೫೦ ಬಗೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪೋಷಕರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೆತ್ತು ಆರು ವರ್ಷ ಸಾಕಿ ಶಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ಆ ಮಗುವಿನ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರವೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಯಾವ ಬಡ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಲಿ, ಮಕ್ಕಳು ಹಣಕಾಸಿನ ತೊಂದರೆಯಿಂದಾಗಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗುಳಿಯದೇ ಇರಲಿ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ ದೆಯೋ ಅದೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಡ ಪೋಷಕರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕ, ಚೀಲ, ಸೈಕಲು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನ ಇತ್ಯಾದಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ದೊರಕುವುದು ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟವನ್ನೂ ಉಚಿತವಾಗಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರ ಸ್ವಗೌರವಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೇ? ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಡ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ತಾವು ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಸಾಕು, ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ 'ಒಳ್ಳೆಯ ಶಾಲೆ'ಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹಠ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಅವರಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ಅವರ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆ ಇಂಥ ಒಂದು 'ಒಳ್ಳೆಯ ಶಾಲೆ'ಯ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮನೆ ಯಲ್ಲಾಗಲಿ, ಪರಿಸರದಲ್ಲಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವಾದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಯೇ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸೋಕಾಲ್ಡ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆ ಒಂದು ನಲವತ್ತು ಅರವತ್ತರ ನಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತಡಿ ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿರುವ ಮನೆಯಾದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹೆಸರು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ, ಯೂನಿಫಾರ್ಮ್, ದೊಡ್ಡ ಬ್ಯಾಗು, ಹೋಮ್‌ವರ್ಕ್, ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಆಟೋ, ವ್ಯಾನು, ಮಕ್ಕಳು ಕಷ್ಟ ಪಡಬೇಕು. 'ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟರೆ ಸುಖವುಂಟು' ಎಂಬ ಮಾತೇ ಇದೆಯಲ್ಲ.

ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಗೆಹನಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲಗಳಲ್ಲಿ

ಹರಿದಾಡುತ್ತಿತ್ತು, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ನೋಡಿ ಮಕ್ಕಳ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಯುನಿಫಾರ್ಮನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಶಾಲೆ ಯಲ್ಲಿಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಪೆನ್ನು, ಪೆನ್ಸಿಲ್, ಶೂಸು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗೇ ಹೇಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮಗು ಕೇಳುತ್ತೆ, ಇವೆಲ್ಲಾ ಆಯಿತ್ಲ ಮಿಸ್, ಮತ್ತೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕತೆಯೇನು?' ಅಂತ. ಅದಕ್ಕೆ ಟೀಚರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಟ್ಯೂಷನ್ ಕ್ಲಾಸು ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು' ಅಂತ.

ನಮ್ಮ ಮನೆ ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿರುವವರು ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಬಡವರು, ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಜೀವನ ನಡೆಸುವವರು. ನಾವು ಅವರನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ದೊಡ್ಡ ಮೈದಾನ ಇರುವ, ಎಲ್ಲಾ ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಗುವ, ನಮಗೆ ಪರಿಚಯವೂ ಇರುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರಿರುವ, ಏನೇನೋ ನೆಪದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪಾಠವನ್ನು ಮಾಡುವಂಥ ಶಾಲೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳಿಸಿ ಎಂದರೆ ಅವರು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೂ ಅದೇ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದು ಎಂದರೆ ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ್ದು ಇದೆಂಥ ವ್ಯಾಮೋಹ, ಮಾರಕ ಭ್ರಮೆ, 'ಧರ್ಮ ಒಂದು ಅಫೀಮು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಇದನ್ನು, "ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ವ್ಯಾಮೋಹ ಒಂದು ಅಫೀಮು ಇದ್ದ ಹಾಗೆ" ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಫೀಮಿನ ಮಾದಕ ಚಟವನ್ನು ಹತ್ತಿಸಿದ್ದು ಯಾರು? ಖಾಸಗೀ ಶಾಲೆಗಳ ಜಾಲ. ಈ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಗಲಿಗೆ ಹೆಗಲು ಕೊಟ್ಟು ನಿಂತವರು ಯಾರು? ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಕೆಲವು ಭ್ರಷ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವರು ಯಾರು? ಈ ನಾಡಿನ ಭವಿಷ್ಯದ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಅಮಾಯಕ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು. ಈ ವಿಷ ವರ್ತುಲವನ್ನು ಭೇದಿಸುವುದು ಹೇಗೆ, ನನಗೆ ತೋರುವಂತೆ, ಕಾನೂನಿನ ಮೂಲಕ ಸೋತಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ವ್ಯಾಪಕ ಜನಜಾಗೃತಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಹೇಗೆ? ಮುಂದೆ ನೋಡೋಣ.

ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಮಹತ್ವ

ಮನೋಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನ ಹೇಳುತ್ತೆ, ಮೊದಲ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಗು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೯೦%ರಷ್ಟು ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು. ಇಂಥ ಭಾಷೆ ಯಾವುದು? ಅವರ ಮಾತೃಭಾಷೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಮನೆಮಾತು ಕನ್ನಡ ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ

ಅಂಶಗಳು ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಗುವಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಕಲಿಯುವುದು ಮಗುವಿಗೆ ಅಳಿವು-ಉಳಿವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಗು ಅದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಣೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅನಿ ವಾರ್ಯವಾದ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಅದು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ, ಜೀವಂತವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಇಂಥ ಸೌಲಭ್ಯ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗಂತೂ ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಎಂದರೆ ಏನಾಯ್ತು, ಮಗು ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ. ೯೦% ಪ್ರಾಥಮಿಕವನ್ನು ಪಡೆದು ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದಷ್ಟು ಓದು ಬರಹ ಕಲಿಸಿದರೆ ಮಗುವಿನ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇತರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಸಮರ್ಥವಾದ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯ. ಇಂಥ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ನಾವು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ, ಹೇಳಿ, ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಾಡುವುದು ಇದನ್ನೇ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡುತ್ತವೆ? ಇಷ್ಟೊಂದು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ಮಾತಾಡಲು ಬರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕನಡ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಬಿಸಾಕಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಕಲಿಕೆಯ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಸಾಮಾನ್ಯತಃ ಮಕ್ಕಳ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೇ ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವ ಮುನ್ನ ಇದನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಲೀ, ಅಗತ್ಯವಾಗಲೀ, ಸೌಲಭ್ಯವಾಗಲೀ ಮಗುವಿಗೆ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದ ನಂತರವೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಮಗುವಿನ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವುದು. ಅಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಶಾಲಾ ಹಂತಕ್ಕೆ ಕಲಿಯಲು ಮಗು ಐದು ವರ್ಷ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನ್ನು ಅದರ ಅರ್ಥದಷ್ಟು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದರೂ, ಅದೂ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಷ್ಟೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ, ಸಹಜವಾಗಿ ಕಲಿಸಿದರೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಯಲು ಮಗುವಿಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಐದಾರು ವರ್ಷವಾದರೂ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳು ಈ ಮನೋಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತವೆ. ಕಟ್ಟಬೇಕಾದಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಕಟ್ಟಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕು, ಭೂ ಎಂದು ಮಂತ್ರ ಮಾಡಿ, ಯಾವುದೇ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಮಗುವಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಪವಾಡ ಮಾಡಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯವೆಂದರೆ ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದಾಗಷ್ಟೇ ಕಿವಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಭಾಷೆಯಾಗಿಯೂ ಆಗಷ್ಟೇ ಕಲಿಯಲು ಶುರು ಮಾಡಬೇಕು.

ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಕಲಿಯುವ ಮುನ್ನವೇ ಅದನ್ನೇ ಇತರ ವಿಷಯಗಳ ಕಲಿಕೆಯ ಮಾಧ್ಯಮ ವನ್ನಾಗಿಯೂ ಬಳಸಬೇಕು. ಇದಂತೂ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ವಿಡಂಬನೆ. ಇದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ವಿಚಾರವೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದೇ ತಮ್ಮ ಮಾರಾಟದ ವಸ್ತುವಾದರೆ ಅವರೇಕೆ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗು ತ್ತಾರೆ! ಕುಡಿಯುವುದು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾನಿಕರ ಎಂದು ಮದ್ಯದಂಗಡಿಯವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅದಕ್ಕೂ ಸರಕಾರದಿಂದ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅದೇರೀತಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮವೂ ಒಂದು ಲಾಭದಾಯಕ ವ್ಯಾಪಾರ. ಅದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ವ್ಯಕ್ತಿವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಉಂಟಾದರೆ ನಮಗೇನಂತೆ ಎಂಬ ಧೋರಣೆ. ನನ್ನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಉತ್ತೇಜ್ಜೆಯ ಅಂಶ ಇರಬಹುದು, ಆದರೂ ಅದರಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸತ್ಯ, ಸತ್ಯವೇ!

ರಾತ್ರಿ ಕಂಡ ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದು ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ. ಆದರೆ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ಪೋಷಕರೂ ಹಗಲು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಈ ಹಳ್ಳವನ್ನು ಕಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಿಸದೇ ಅತ್ಯಂತ ಅಪರಿಚಿತವಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡಿಸುವುದು ಎಷ್ಟು ನಿರರ್ಥಕವಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ, ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎಂಬ ಅರಿವು ಅವರಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ದೊಡ್ಡ ದುರಂತ. ಇಂಥ ಅರಿವನ್ನು, ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಮೊದಲು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಕನ್ನಡೇತರ ಮಾತೃಭಾಷೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತು

ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಾವು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮನೆಮಾತಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತಾಡಿದೆವು. ಅವರು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಓದಿದರೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಎಂದೆವು. ಕನ್ನಡವಲ್ಲದೇ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉರ್ದು, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಕೊಡವ, ಬಂಜಾರ, ತುಳು, ಕೊಂಕಣಿ, ಮರಾಠಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಷೆಗಳು ಇವೆಯಲ್ಲ, ಇಂಥ ಮಾತೃಭಾಷೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬರುವ ಮಕ್ಕಳ ಕತೆಯೇನು? ಸರಕಾರವು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವದೇನು? ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದೆ. ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ೧೫೬ ಮಾತೃಭಾಷೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಮಾತು. ಅಲ್ಲದೇ, ಕನ್ನಡೇತರ ಮಾತೃಭಾಷೀಯರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ

ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಆಯಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಇದು, ನನ್ನ ಪ್ರಕಾರ ಅವರ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿಯೇ ನಾನು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉರ್ದು ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಓದಿಸದೇ ನೇರವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಓದಿಸಿದ್ದು.

ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆಯ ತರ್ಕವಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡೇತರ ಭಾಷೆಯೊಂದು ಮನೆ ಮಾತಾಗಿರುವವರೂ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಉರ್ದು ಮನೆಮಾತಾಗಿರುವವರು, ಜೊತೆಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನೂ ಕಲಿತುಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಉರ್ದು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥ ದ್ವಿಭಾಷಿಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇತರ ಭಾಷೆಗೂ ಇದು ಸರಿ. ಹೀಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಮಕ್ಕಳು ನೇರವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕ.

ಅಲ್ಲದೇ, ಮತ್ತೆ ಉರ್ದುವನ್ನೇ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಾವು, ಹೆಚ್ಚಿನ ಮುಸಲ್ಮಾನರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುವ ಮಾತಿಗೆ 'ಉರ್ದು' ಎಂದು ಹೆಸರಿಡಲಾಗಿದೆ. ಇದೂ ಮನೆ ಮಾತುಗಳು ಭಿನ್ನಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು, ಲಕ್ಕೋದಲ್ಲೋ, ದೆಹಲಿ, ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲೋ, ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೋ ಬಳಕೆ ಯಾಗುವ ಉರ್ದುವಿಗೆ ಹೋಲುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಉರ್ದು ಭಾಷಾ ರಚನೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಮಾಧ್ಯಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಲಿಸಲು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಉರ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಉರ್ದುವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಲಿಪಿಯೂ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಅಪರಿಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಬಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೆ ಬರೆಯುವ ಆಲ್ಫಬೆಟಿಕ್ ಲಿಪಿಯು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಐದನೇ ತರಗತಿವರೆಗೆ ಕಲಿತು ನಂತರ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಮತ್ತೆ ಹೊಸ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಮಾತು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುವ ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಮರಾಠಿ, ಮಲೆಯಾಳಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಷೆಗಳು ಆಂಧ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಅಥವಾ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಮಾತಾಡುವ ಆಯಾ ಭಾಷೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನ ವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡೇತರ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಮಾತೃಭಾಷೆಗಳ ಮಕ್ಕಳೂ ನೇರವಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಕಲಿತು, ಅದನ್ನೇ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಲಾಭದಾಯಕ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜಾಣತನವೂ ಕೂಡ. ಅವರವರ ಮಾತೃಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಮುದಾಯ ಮಾಡಬಹುದು; ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಇರುವಲ್ಲಿ, ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು.

ಕನ್ನಡವೂ ಇಲ್ಲ, ಇಂಗ್ಲಿಷೂ ಇಲ್ಲ

ಇನ್ನೊಂದು ನಿರುತ್ತೇಜಕ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ನಾವು ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಭಾಷೆ ಯನ್ನಾಗಿ ಕಲಿತರೂ ಸಾಕು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನೇ ಕಲಿಕೆಯ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವುದು ಅಪರೂಪ. ಹತ್ತು ವರ್ಷ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತರೂ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯ ಬಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ನಾವು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿದ್ದರೆ ಪೋಷಕರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಆಕರ್ಷಣೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಏನೋ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹೋಗಲಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ನಂತರ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆಯೇ ? ಕನ್ನಡವೇ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾಗ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಏನು ಬರುತ್ತದೆ, ಮಣ್ಣು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಬದಲಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಜನಪದ, ಇತಿಹಾಸ, ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯ ಸ್ಥಳಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ವಸ್ತು ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಕನ್ನಡವು ವಿಜ್ಞಾನ, ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಠಿಣ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ನೆರವಾಗಬೇಕು ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕಲಿಸ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ, ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಆಕ್ರಮಣ, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಅಸಹಕಾರ ಇವುಗಳನ್ನೇ ನೆಪವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಅಸಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಮರೆಮಾಚುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ನಿರುತ್ಸಾಹ, ಹತಾಶೆಯ ನಡುವೆಯೂ, ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಖಾಸಗಿ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಸವಾಲನ್ನು ಒಡ್ಡಿ ಭರ್ತಿ ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ, ಅಪರೂಪವಾದರು ಹಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆಯಾ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಪೋಷಕರ ಸಮಿತಿಗಳು, ಸ್ಥಳೀಯ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸುಸಜ್ಜಿತಗೊಳಿಸಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕಲಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿ, ಪೋಷಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಸರಕಾರ ಗುರುತಿಸಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೇ, ಇಂಥ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ

ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಆ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಯಶಸ್ವಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಒಂದು ಮಾದರಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಆಸಕ್ತ ಶಾಲಾಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಹಂಚಿ, ವಿಶೇಷ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುವ ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡಿ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಯಶಸ್ವಿ ಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಒಳ್ಳೆಯದು.

ಇನ್ನೊಂದು ಮಾಡಬೇಕು, ಇವತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ ಪೋಷಕರು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ; ನಾವು ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ನಾವೇನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಕೈಕಾಲು ಹಿಡಿಯುತ್ತೇವೆಯೇ?' ಎಂದು. ಸರಿ, ಪೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ಕೆಟ್ಟದಾಗಿದ್ದರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಏಕೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ? ಇದರ ಹಿಂದೆ ಅವರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇರಬಹುದಲ್ಲ. ಅದರ ಒಂದು ವ್ಯಾಪಕ ಮತ್ತು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಾಗಬೇಕು. ಇದು ನಾವು ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದತ್ತ ಒಲಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಪರ್ಧಿಯಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಉದ್ದೇಶವೇ ಬೇರೆ. ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಉದ್ದೇಶವೇ ಬೇರೆ. ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಮಾಯಕ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ, ಮೋಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾವೂ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾವುದು ಆದರ್ಶ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮ ಎಂದು ನಾವು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿರುವ ೭೫% ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ, ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಸಾಕು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾ ಬರುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವಿರುವುದು ಲಾಭ ಗಳಿಕೆಗಾಗಿ, ಸಮಾಜಸೇವೆಗಾಗಿ, ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಕಾರವೂ ಮಾಡುವುದು ಬೇಡ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಾವಿರವಾದರೂ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲ ಖಂಡಿತ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವುದು ಬೇಡ. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಕಾಲ ಮೇಲೆ ನಾವೇ ಕಲ್ಲನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಂತೆ. ನಮ್ಮ ಸೋಲನ್ನು ದಿವ್ಯವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ನನ್ನ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಆದ ಹಾಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲವೇ ನನ್ನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆದ ಹಾಗೆ ಅರಿವು ಮತ್ತು ವಿವೇಚನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪೋಷಕರ ತಾರ್ಕಿಕ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಬೇಕುಬೇಕು.

ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

- ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್.ಮನಹಳ್ಳಿ

ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡಿಗ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಗೆಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಚಿಂತನಗೈಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ನೆಲ, ಜಲ, ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಳಿವು-ಉಳಿಯುವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ ತೀವ್ರ ಸ್ವಂದನೆ ತೋರುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿ ಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ನಾಡಿನ ಅಸ್ಮಿತೆ ಇರುವುದು ಕೇವಲ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿ ರೇಖೆಯಿಂದಲ್ಲ. ಭೌತ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಅಗಾಧ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ತನ್ನ ಅಂತಸ್ತವನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ ನಾಡಿನ ಜನತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಯಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಭಾಷೆ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ವ್ಯವಹರಣೆ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರದೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆ, ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವ ಗತಿಬಿಂಬವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಕೂಲಕ್ಕೋಸ್ಕರ ರಚಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಾಂತಗಳ ನಾಡ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಅಂತಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ ದೇಶಗಳ ರಚನೆ, ಉದಯಕ್ಕೆ ಇದೇ ಸೂತ್ರ ಅಳವಡಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್ (ಫ್ರೆಂಚ್), ಜರ್ಮನಿ (ಜರ್ಮನ್), ಇಟಲಿ (ಇಟಾಲಿಯನ್), ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್), ಹಾಲೆಂಡ್ (ಡಚ್), ದೇಶಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ನೆಲ-ಜಲದಷ್ಟೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಪಡೆದ ವಿಷಯ 'ಶಿಕ್ಷಣ'ವಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಬದುಕನ್ನು ಉಜ್ವಲಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಪತ್ತಾಗಬೇಕಾದ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಹೇಗಿರಬೇಕು? ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಹೇಗಿದೆ? ಎಂದು ಪರಾಂಬರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭವೇ ಈ ಗೋಷ್ಠಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಪೋಹ, ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ವ್ಯಾಪಾರೀಕರಣ ಧೋರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಕತ್ತು ಹಿಚುಕುವ ಕೆಲಸ ದಿನ ದಿನಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡ

ಶಾಲೆಗಳ ಶಬ್ದಶಃ ಅಳಿವು-ಉಳಿವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದುರಾಗಿದೆ. ಚಿಂತಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು, ಸಾಹಿತಿಗಳು, ನಾಡ ಆಳುವವರು ಕೂಡಲೇ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ “ಕನ್ನಡ” ವನ್ನು ಹೂತು ಹಾಕಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ಚಪ್ಪಡಿ ಎಳೆಯುವ ಕಾಲ ದೂರ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಏದುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಶುದ್ಧ ಆಮ್ಲಜನಕ ನೀಡ ದಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಾಣವಾಯುವಿನ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಡಬಹುದು. ಇಂತಹ ದಯನೀಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿಯೂ, ನೋಡದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿ ಹೋಗುವವರೆ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಪಘಾತ ಸಂಭವಿಸಿ ಒದ್ದಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಫೋಟೋ ಕ್ಲಿಕ್ ಮಾಡುವ, ವಿಡಿಯೋ ಮಾಡಿ ವಾಟ್ಸಾಪ್‌ಗೆ ಹಾಕುವ ಸ್ಥಿತಿ ಇದಾಗಿದೆ. ಸದರಿ ದೃಶ್ಯ ಎಲ್ಲರ ಅಂಗೈಯಲ್ಲಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಯಾರೂ ಏನು ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತೆ ಕೈಚೆಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಾದರೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರಿ ಮಾಡುವವರಾರು? ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ನಾವೆಲ್ಲರು ತುರ್ತಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಕ್ರಮ ಕಂಡುಕೊಂಡು ಸದ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗೋಕಾಕ ಮಾದರಿ ಚಳವಳಿ ನಡೆದು ಎಲ್ಲರ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸೆಳೆಯಬೇಕಿದೆ.

ಸಂವಿಧಾನ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದು ೧೦ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೬ ರಿಂದ ೧೪ರ ವಯೋ ಮಾನದ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಂವಿ ಧಾನ ನಿರ್ಮಾತ್ಮಗಳು ಆಶಿಸಿದ್ದರೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆ ಆಶಯವನ್ನು ಈಗಲೂ ಈಡೇರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ೧೯೮೬ರ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ಜಾರಿಯಾಗಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಅವಕಾಶ, ದಾಖಲಾತಿ, ಹಾಜರಾತಿ, ಕಲಿಕೆಯ ಬಗೆಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ೬ ರಿಂದ ೧೪ ವಯದ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗುವುದು, ನಿರಂತರವಾಗಿ ೮ ವರ್ಷದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದು ಹಾಗೂ ಯಶಸ್ವಿನ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಮುಂದಿನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದು-ಎಂಬುವುದು ೧೯೮೬ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯ 'ಧೈಯ' ವಾಕ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾತಿ ಹಾಜರಾತಿಯನ್ನೇನೋ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಾಧಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಕಲಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯ ವಾಗಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಎಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಕಲಿಕೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಗೆಗೆ ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಫಲಿತಾಂಶಗಳೂ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಪಡಿಸಿವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಮೇಲು ನೋಟದ ಅನಿಸಿಕೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಅದೇ ಆಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನುವುದು ಮರೀಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂದಿನ ಸ್ಪರ್ಧಾ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವೇ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅದು ಇರುವ ಕಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಸಹಜವಾಗಿ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಬಹುತೇಕ ಪಾಲಕರು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲ ಸೌಲಭ್ಯ, ಸೌಕರ್ಯವಿರುವ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗಳಿರುವ ಕಡೆಗೆ ಪಾಲಕರು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೧೯೮೬ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ, ಡಿಪಿಇಪಿ ಯೋಜನೆ, ಜನಶಾಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಸರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಯ್ತು. ಈ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಬೇಕಿರುವ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ...

- * ಸಿವಿಲ್ ಕಾಮಗಾರಿಗಳು,
- * ಟೆಲಿ ಕಾನ್ಸರ್ಟ್ಸ್ ಮೂಲಕ ತರಬೇತಿ.
- * ಎಜುಸ್ಯಾಟ್ ಯೋಜನೆ (ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ) ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಡೈಟ್ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ತರಬೇತಿ.
- * ಚೈತನ್ಯ ತರಬೇತಿ.
- * ನಲಿ-ಕಲಿ ಬೋಧನಾ ವಿಧಾನ.
- * ಬಹುಮುಖಿ ತರಬೇತಿ.
- * ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ (ಬೆಂಗಳೂರಿನ RIE ಹಾಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಮೂಲಕ)
- * ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ನೇಮಕಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ.
- * ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮೌಲ್ಯಾಂಕಣ ಸಂಸ್ಥೆ (KSQAC)
- * ಶಾಲಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ (SDP)
- * ಕೇಳಿ-ಕಲಿ ರೇಡಿಯೋ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
- * ಶಾಲಾ ದತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.
- * ಸಮುದಾಯದತ್ತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ.

* ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ (I.C.T Phase ೧,೨,೩) ಶಿಕ್ಷಣ.

* ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಮೂಲಕ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡರೂ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯದ ಮಾತು. ಅಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಗುಣಮಟ್ಟ ಅಂದರೇನು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಕೂಲ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಹೀಗೆ ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು.

ಗುಣಮಟ್ಟದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಾಡಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟ ಎಂದಾಗ ಭೌತಿಕ ವಾತಾವರಣ, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಅವರ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆ,

೭೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಮುಖ್ಯ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶಾಲೆಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣ, ಶಾಲಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಮಿತಿಯ ನೈಜ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಎನಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮೌಲ್ಯಾಂಕನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ “ಅರ್ಹ ವಯಸ್ಸಿನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಹಾಜರಾಗಿ ತೃಪ್ತಿಕರವಾದ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ತೋರುವುದು ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದಿ ಮುಂದಿನ ತರಗತಿಗೆ ಉತ್ತೀರ್ಣತೆ ಪಡೆಯುವುದು” ಎಂಬುದಾಗಿದೆ.

ಮೇಲಿನ ಆಯಾಮ (Dimension) ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಾಲಾ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ನೋಡಿದಾಗ ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿದೆ...

* ಕಲಿಕೆಗೆ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಉತ್ತಮ ಶಾಲಾ ಕೊಠಡಿಗಳಿಲ್ಲ.

* ಆವಶ್ಯಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರಿಲ್ಲ.

* ಶುದ್ಧ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಲ್ಲ.

* ಆಟವಾಡಲು ಆಟದ ಮೈದಾನವಿಲ್ಲ.

* ಅಗತ್ಯ ಕ್ರೀಡಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ಇಲ್ಲ.

* ಶೌಚಾಲಯವಿದ್ದರೂ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ.

- * ಗುಣಾತ್ಮಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣವಿಲ್ಲ.
  - * ಕಲಿಕೋಪಕರಣಗಳಿಲ್ಲ.
  - * ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳಿಲ್ಲ.
  - * ಗ್ರಂಥ ಭಂಡಾರವಿಲ್ಲ (Library), ವಾಚನಾಲಯ (Reading Room) ಇಲ್ಲ.
  - * ವಿಜ್ಞಾನ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಗಳಿಲ್ಲ.
  - * ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯವುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಲ್ಲ.
  - * ತ್ರಿ ಫೇಸ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಲಭ್ಯತೆ ಇಲ್ಲ.
  - * ಆಧುನಿಕ ಸ್ಪರ್ಶವುಳ್ಳ ಡಿಜಿಟಲ್ ಬೋರ್ಡ್ ಇಲ್ಲ.
  - * ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಕ್ಲಾಸ್‌ಗಳಿಲ್ಲ.
  - * ಇಂಟರ್ನೆಟ್, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಎಲ್.ಸಿ.ಡಿ ಪ್ರೊಜೆಕ್ಟರ್‌ಗಳಿಲ್ಲ.
  - * ಜರಾಕ್ಸ್ ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ, ಓಹೆಚ್(O.H.P) Over Head Projector ಸೌಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ.
  - * ಇತ್ತೀಚಿನ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ೫೨೭೨ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳೇ ಇಲ್ಲ.
- ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮರೀಚಿಕೆ ಅಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು? ನೀವೇ ಹೇಳಿ?

ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆ ಸೆಕ್ಷನ್ ೨ (೧) ಇದರ ಅನ್ವಯ, ಆರರಿಂದ ಹದಿ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಗುವು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಅಡ್ಡಿ ಯುಂಟು ಮಾಡಬಹುದಾದ ಯಾವುದೇ ಶುಲ್ಕ ಮತ್ತು ಖರ್ಚುಗಳನ್ನು ಮಗು ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕಿಲ್ಲ. ಈ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು, ಸರ್ಕಾರ ಮಗುವಿನ ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕಿದೆ. ಈ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆ ಅನ್ವಯ ಅಗತ್ಯ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಸಬಲೀಕರಣ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ.

* ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಬಳಸಬಹುದಾದ ಶಾಲಾ ಕೋಣೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ,

ಜೊತೆಗೆ ಶೌಚಾಲಯ, ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ, ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಆಟದ ಮೈದಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಕೇವಲ ಅಂಕಿ-ಸಂಖ್ಯೆಗಳಾಗಿವೆಯೇ ಹೊರತು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವು ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಾರ ದಂತಿವೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಉಳಿದು ಬೆಳೆಯುವ ಬಗೆ ಯಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಜೀವ ರಕ್ಷಣೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಾಗೂ ಪೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ನಿರಾಳವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಅಗತ್ಯತೆಯಿಂದ ದುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲಾ ಕೊಠಡಿಗಳನ್ನು ನವೀಕರಣ ಗೊಳಿಸಬೇಕಾದುದು ತುರ್ತು ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

* ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ, ಡಿಜಿಟಲ್ ಸ್ಪರ್ಶ, ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಬೋರ್ಡ್, ಅಗತ್ಯ ಪೀಠೋಪಕರಣ-ಪಾಲೋಪಕರಣಗಳು, ಸರಿಯಾದ ಆಟದ ಮೈದಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೇ ಬಹುತೇಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಇದ್ದರೂ ಸಮರ್ಪಕ ಬಳಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳು ಈ ಸೌಲಭ್ಯದ ಪ್ರಯೋಜನದಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

* ಇನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ...

ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಖಾಲಿಯಾಗುವ, (R.TE) ಪ್ರಕಾರ ಸೃಜನೆಯಾಗಬೇಕಾದ ಶಿಕ್ಷಕ ಹುದ್ದೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತುರ್ತು ಗಮನ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದು ಏಳು ವರ್ಷ ಕಳೆದರೂ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನೇ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಪೂರೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ತುಂಬಾ ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮಾತಾಗಿದೆ.

ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟ :

“ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಪ್ರಚಲಿತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ರೂಪಾಂತರಗೊಳಿಸುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ. ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಜ್ಞಾನಗಳು ಶಿಕ್ಷಣದ ಜಾಗತೀಕರಣಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯ ಕಲಿಕಾ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳ ಜಾಲವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಿರುವ ಬಹು ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಅಳವಡಿಕೆಯ ಅವಕಾಶ, ಬಳಕೆಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ, ಪರಸ್ಪರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿಂದಾಗಿ, ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ (ಬೋಧನಾಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎರಡೂ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ) ಅಪೂರ್ವವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿದೆ. ಯುನೆಸ್ಕೋ (UNESCO)

ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸಮಾಜದ ಭವಿಷ್ಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಅಪಾರ ಭರವಸೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿ, ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಹಾಯ ಕಾರಿಯಾಗುವುದು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿ ಸಿಂಧು, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರೂ ಸರಿಯಾದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಆಟಕ್ಕುಂಟು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತಾಗಿದೆ. ಹೊಸ ಹೊಸದಾಗಿ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳುವ ಖಾಸಗಿ ಪಬ್ಲಿಕ್ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಧಾರಾಳ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮ ವ್ಯಾಮೋಹ ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಾಗಿ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು-ಮತ್ತಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪಾಲಕ ಪೋಷಕರ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ತುರ್ತಾಗಿ ಪೂರೈಸುವ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟು ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೊರತೆ, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಪೂರೈಕೆ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣ, ನಾವೀನ್ಯತೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು, ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ, ಅಭಿರುಚಿ, ಕುತೂಹಲ ಉಂಟು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಮೇಲಿನ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗುಣಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯ, ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಪಾತ್ರ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಉಳಿದು, ಸಬಲೀಕರಣಗೊಂಡು ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪೈಪೋಟಿ ನೀಡಬೇಕಾದರೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣ

ಉಂಟು ಮಾಡಬೇಕಾದದ್ದು ಅಷ್ಟೇ ಅವಶ್ಯವಾಗಿದೆ. ೯೦ರ ದಶಕದವರೆಗೆ “ಮಗು ಕಲಿಬೇಕು, ಶಿಕ್ಷಕ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂಬ” ಸ್ಥಿತಿ ಇತ್ತು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಲಿಸುವುದನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳ ಒತ್ತಡ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೊರಡಿಗಳಿಲ್ಲದ್ದಾಗ್ಯೂ ಶಾಲಾ ಆವರಣದಲ್ಲಿ, ಗಿಡದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ, ಗುಡಿ-ಗುಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ಬೋಧನೆ, ಕಲಿಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಲ ಬದಲಾದಂತೆ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಹರವು ವಿಸ್ತರಿಸಿದಂತೆ, ಹೊಸ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳು ಜಾರಿಗೊಂಡಂತೆ, ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕಲಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು-ಹೆಚ್ಚು ಅನ್ಯ ಕೆಲಸಗಳ ಭಾರ ಬಿದ್ದು ಶಿಕ್ಷಕ ಗೊಂದಲದ ಗೂಡಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಕಲಿಸಬೇಕಾದ ಶಿಕ್ಷಕ ಏನೋ ಮಾಡಲು ಹೋಗಿ ಏನೋ ಮಾಡುವಂತಾಗಿದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ದಾಖಲಾತಿ, ಉಳಿಕೆ, ಕಲಿಕೆ, ಅವಕಾಶಗಳ ಪೂರೈಕೆಗೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡ ಹಲವು ಹತ್ತಾರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಕೇಂದ್ರ ಶಾಲೆಯೇ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಒತ್ತಡ, ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳ ಒತ್ತಡದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಕ ಅಪ್ಪಚ್ಚಿ ಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಉಸ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಲಿಸಬೇಕಾದವನು ಏನೆಲ್ಲಾ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ, ಬೋಧಕ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ, ಸುಗಮಕಾರನೆಂಬ ಪಾತ್ರ ಕಳೆದು ಹೋದುದು ವಿಚಿತ್ರವೆನಿಸಿದರೂ ಸತ್ಯ. ವಾಸ್ತವ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಸದ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸದೆ, ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೊಬ್ಬರು ಆರೋಪಿಸುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ಗ್ರಾಮ ಅಲ್ಲಿರುವ ಪರಿಸರ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಾತಾವರಣ, ಪಠ್ಯದ ಹೊರೆ, ನಲಿ-ಕಲಿಯ ಹೊಸ ವಿಧಾನದ ಅರ್ಥೈಸುವಿಕೆ, ಶಿಕ್ಷಕರ ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆಯ ಇತಿ- ಮಿತಿ, ಶಾಲಾ ಕೆಲಸದ ದಿನಗಳು, ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷೆ, ಅಪೇಕ್ಷೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ವಾಸ್ತವ ಅರಿವು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆ ೨೦೦೯ ರ ಸೆಕ್ಷನ್ ೨೭ರ ಪ್ರಕಾರ ದಶವಾರ್ಷಿಕ ಜನಗಣತಿ, ವಿಪತ್ತು ಪರಿಹಾರ ಕಾರ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ, ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅಥವಾ ವಿಧಾನ ಮಂಡಲ ಅಥವಾ ಸಂಸತ್ತು ಚುನಾವಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಉಳಿದ ಯಾವುದೇ ಶಿಕ್ಷಣೇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ, ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕಾರ್ಯಾಭಾರ ಬೇರೆ ರೀತಿಯದೇ ಆಗಿದೆ. ೧-೫ ವರ್ಗವಿದ್ದಾಗ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಬ್ಬರೇ ಶಿಕ್ಷಕರಿರುತ್ತಾರೆ. ೧-೭ ವರ್ಗ ಇರುವಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜನ. ೧-೮ ವರ್ಗ ಇರುವಲ್ಲಿ T.G.T./A.G.T ಇರಬಹುದು. ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಇರಬಹುದು ನಲಿ-ಕಲಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಹಿರಿಯ

ಪ್ರಾಥಮಿಕದಲ್ಲಿ ಆರು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಕೇವಲ ಯೋಚಿಸಿ...

“ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಕನೂ ಅವನೇ, ವಿಜ್ಞಾನ ಶಿಕ್ಷಕನೂ ಅವನೇ, ಗಣಿತ ಶಿಕ್ಷಕನೂ ಹೌದು, ದೈಹಿಕ, ಚಿತ್ರಕಲಾ, ಸಂಗೀತ ಶಿಕ್ಷಕನ ಪಾತ್ರವೂ ಅವನದೇ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ All in one ಎನ್ನುವಂತಾಗಿದೆ.” ಕೆಲಸಗಳ ಹಂಚಿಕೆ, ವರ್ಗ ನಿರ್ವಹಣೆ, ತುರ್ತು ಮಾಹಿತಿ ರವಾನೆ, ಜರೂರಾಗಿ ಆಚರಿಸುವ ಆಚರಣೆಗಳು, ಸಭೆ-ಸಮಾರಂಭ... ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ, ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ ಅಬ್ಬಬ್ಬಾ ಎನಿಸದಿರದು. ಕ್ಷೇತ್ರೀಯ ಸಂಪರ್ಕ, ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಒಡನಾಟ ಇದ್ದವರು ಮಾತ್ರ ಈ ನೈಜತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಬೋಧನೇತರವಾಗಿರುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಭಾರದ ಕೆಲ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು.

- * ಅಕ್ಷರ ದಾಸೋಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ದಾಖಲೆ ನಿರ್ವಹಣೆ.
- * ಕ್ಷೀರ ಭಾಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ದಾಖಲೆ ನಿರ್ವಹಣೆ.
- * ಮಾತೃ ವಿತರಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆ.
- * ಶೂ, ಬೈಸಿಕಲ್, ಸಮವಸ್ತ್ರ, ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ವಿತರಣೆ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ಹಾಗೂ ದಾಖಲೆ ನಿರ್ವಹಣೆ.
- * ವಿವಿಧ ಅನುದಾನಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಖರ್ಚು-ವೆಚ್ಚದ ಲೆಕ್ಕ ನಿರ್ವಹಣೆ. ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಹಾರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ.
- * ಬಿ.ಎಲ್.ಓ (ಭೂತ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿ).
- * ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ, ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ.
- * ಶೌಚಾಲಯ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ.
- * ಚುನಾವಣಾ ಕರ್ತವ್ಯ.
- * ಜನಗಣತಿ.
- * ಜಾತಿಗಣತಿ.
- * ಮಕ್ಕಳ ಗಣತಿ.
- * ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ತರಬೇತಿಗಳು.

- * ಆರೋಗ್ಯ, ಅರಣ್ಯ, ಸಮಾಜಕಲ್ಯಾಣ, ಹಿಂದುಳಿದವರ್ಗ ಇತ್ಯಾದಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುವುದು.
- * ಸಿ.ಆರ್.ಸಿ / ಬಿ.ಆರ್.ಸಿ / ಬಿ.ಈ.ಓ ಕಚೇರಿಗಳಿಗೆ ತುರ್ತು ಮಾಹಿತಿ ರವಾನೆ.
- * ಇತರೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ಜಯಂತಿ ಆಚರಣೆಗಳು.
- * ಕಟ್ಟಡ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಹಾಗೂ ದಾಖಲೆ ನಿರ್ವಹಣೆ.

ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಅಳಿವು-ಉಳಿವು

೭೫

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಭಾರಗಳು ಕಲಿಕೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಕಲಿಕಾ ಸಮಯ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲಕರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಖಾಸಗಿ / ಅಥವಾ ಮತ್ತೊಂದು ಶಾಲೆಗಳತ್ತ ಮುಖ ಮಾಡುವಂತಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಇದು ಸತ್ಯವೂ ಹೌದು.

ಆದರೆ ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯ, ನವೋದಯ, ಸೈನಿಕ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ, ಮುರಾರ್ಜಿ, ರನ್ನ ವಸತಿ, ರಾಣಿಚೆನ್ನಮ್ಮ, ಪ.ಜಾ-ಪ.ಪಂಗಡದ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ವಸತಿ ಶಾಲೆ, ಏಕಲವ್ಯ, ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ, ಮೌಲಾನಾ ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂ ಆಜಾದ್, ಅದರ್ಶ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧನೆ ಶತ ಪ್ರಮಾಣವಿದ್ದು, ಬಹುತೇಕ ಪಾಲಕರು ಇಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಕ್ಯೂ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಲಭ್ಯವುಳ್ಳ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಇರುವ ಈ ಶಾಲೆಗಳು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಕಲಿಕಾ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಸೈ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಒಂದಂತು ಸತ್ಯ, ಶಾಲಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗೂ-ಗುಣಮಟ್ಟಕ್ಕೂ ತುಂಬಾ ಸಂಬಂಧ ಇರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮನಗಾಣಬೇಕು. ಕೇವಲ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಋಣಾತ್ಮಕ (Negtive), ತಿರಸ್ಕಾರ ಭಾವನೆ ಸಲ್ಲದು.

ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಅಳಿಯದೇ ಉಳಿದು ಭರವಸೆದಾಯಕ ವಾತಾವರಣ ಉಂಟು ಮಾಡಬೇಕಾದ ತುರ್ತು ಕೆಲಸ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ೪೫ ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಶಾಲೆಗಳು, ೨ ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರು ೭೫ ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಬಹುದೊಡ್ಡ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಹೊಂದಿದೆ. ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ಆಸ್ತಿ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ

ಇಂದಿನ ದಿನಮಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ತುರ್ತು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಪ್ರಬಲಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ದಿನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಗಿಲ್ಲವಂತಲ್ಲ ಹಲವು ಹತ್ತಾರು ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಸಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಾಲದೆಂಬಂತೆ ದಿನ ದಿನಕ್ಕೂ ಸೋಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ-ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶಾಲೆಗಳವರು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ “ಪಬ್ಲಿಕ್ ಹೀರೋ” ಆಗಿಯೂ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಖ್ಯೆ, ಸತ್ವ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಸಬಲೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಪ್ರೊ. ಎಸ್.ಜಿ. ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರು ಕೊಡಮಾಡಿದ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿ ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಾಗಾಗುವುದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಗುಣಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಿ ಜನರ ವಿಶ್ವಾಸ ಗಳಿಸಬಹುದು.

* * * *

ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಅಳಿವು-ಉಳಿವು

- ಜಿ.ಎಸ್.ಜಯದೇವ

ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಶಾಲಾಶಿಕ್ಷಣ:

ಇಂದು ನಾವು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವ "ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಅಳಿವು-ಉಳಿವು" ವಿಷಯ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ೧೯೬೪-೬೬ರಲ್ಲಿ ಕೂಢಾರಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಆಯೋಗವು ಸಮಾನ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತ 'ದೇಶದ ಭವಿಷ್ಯ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿತ್ತು. ದೇಶದ ಇಂದಿನ ದುಸ್ಥಿತಿ ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಿದೆ. ಅಪಾರ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಪತ್ತಿನ ನಡುವೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿದೆ. ದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ೪೪ ಭಾಗ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ಆಯವ್ಯಯದ ಶೇ ೪ ಭಾಗ ಹಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಳಿ ಮುಖವಾಗಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೂ ಕಳವಳಕಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಪಡೆದು ಏಳು ದಶಕಗಳಾದರೂ ನಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾರದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಬಗೆಹರಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಸುಳ್ಳು ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೇವೆ.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನ್ನದ ಭಾಷೆ ಅಲ್ಲ:

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವ್ಯಾಮೋಹದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಅನೇಕ ಸುಳ್ಳು ನಂಬಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನ್ನದ ಭಾಷೆ' ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯೂ ಒಂದು. ಈಗ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಅನ್ನದ ಭಾಷೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪರಿಶೀಲಿಸೋಣ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ದುಡಿಮೆಗಾರರ ಪೈಕಿ ಶೇಕಡ ೯೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ದುಡಿಮೆಗಾರರು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ದುಡಿಮೆಗಾರರು. ಇವರು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ತಳ್ಳುಗಾಡಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ನೇಕಾರರು, ಕಟ್ಟಡ ಕಾಮಗಾರಿಯ ಕೆಲಸಗಾರರು. ಹೀಗೆ ೨೯ ಕೋಟಿ ಜನರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ

ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುವ ಕೈಗಳ ಪೈಕಿ ಶೇಕಡ ೭೦ ಭಾಗ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಘಟಿತ ವಲಯ ದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯೊಡನೆ ನೌಕರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಸುಮಾರು ಮೂರು ಕೋಟಿ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಿಂದಾಗಿಯೇ ನೌಕರಿ ದೊರೆತಿದೆ ಎಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಿಂದಾಗಿ ನೌಕರಿ ಪಡೆದಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಭಾಗ ಮಾತ್ರ. ಇಡೀ ದೇಶದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇವರು ಶೇಕಡ ಒಂದು ಭಾಗವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಜನಗಳಿಗೆ ಜೀವನೋಪಾಯವಾಗಿರುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಇಡೀ ದೇಶದ ಜನಗಳಿಗೆ ಅನ್ನದ ಭಾಷೆ ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ? ಜಾಗತೀಕರಣದ ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ನಗರಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿರ್ಮಾತೃಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆ ಬಾರದ ಕಾರಣ, ಸ್ಥಳೀಯ ಜನ ಯಾವ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನೂ ತೋರದೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಕಾರಣ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಪ್ರತಿ ಕೂಲವಾಗತೊಡಗಿದರೆ ಆಗ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗೆ ಬದಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಬಳಕೆದಾರರು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಉದಾರವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಶಾಲೆಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಬಳಕೆದಾರರನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಅನಗತ್ಯವಾಗಿ ಹಿಗ್ಗಿಸಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಅಮಾಯಕ ಪೋಷಕರು ಇದನ್ನೆ ನಂಬಿ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಕಲಿತರೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಶಾಲೆ ಬಿಡುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳೇ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ದುರ್ಬಲವಾದ, ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಂಚಿಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳು ನಾಯಿಕೊಡೆಗಳಂತೆ ತಲೆ ಎತ್ತುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆ ಬಿಡುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು, ಜೊತೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಒಂದೂವರೆ ಲಕ್ಷ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕರಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಕೇವಲ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಕುಟಿಲಸ್ಪರ್ಧೆಯ, ಇತರರನ್ನು ತುಳಿದೇ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಹುನ್ನಾರದ ಕಲೆಯನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿ ಕೊಡುವ ಧೋರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನದ ಅಧ್ಯಯನವೇ ಖಾತರಿ ಪಡಿಸಿದಂತೆ ೨೦೧೭ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಲೆ ಬಿಡುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಶೇಕಡ

೭೩. ಇವರು ೧೧ ರಿಂದ ೧೩ ವರ್ಷ ವಯೋಮಾನದ ಮಕ್ಕಳು. ಇವರು ಮಾತೃವುದಾದರೂ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತಾರೆಯೇ? ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ! ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನ್ನದ ಭಾಷೆಯೂ ಅಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣದ ಭಾಷೆಯೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಈ ಚರ್ಚೆಯ ಫಲಶ್ರುತಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬೇಡವೇ ಬೇಡ ಎಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ ನಮಗೆ ಬೇಕು. ಕುವೆಂಪು ಅವರೂ ಸಹ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು.

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಕೆ - ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮ:

ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೆ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ, ಮಕ್ಕಳ ಸುಸಂಬಂಧ ಗ್ರಹಿಕೆಗೂ ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ವಿಷಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರಿಯುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂದರೆ ಏನು ಎಂಬುದನ್ನೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ. 'ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಧ್ವನಿ ಮರೆತ ನಂತರವೂ ಏನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೋ ಅದೇ ಶಿಕ್ಷಣ' ಎಂದು ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಂದರೆ ಉರುಹೋಡೆಯುವ ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಕಲಿಯುವ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಗುವಿಗೆ ಯಾವ ಗಾಢ ಅನುಭವವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ನೆನಪಿನ ಆಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಗು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಆ ನಂತರ ಮರೆತುಬಿಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲೇ ನಾವು ಇಂತಹ ಗಿಳಿ ಪಾರದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಮಗುವಿಗೆ ಆಪ್ತವಾದ, ಅರ್ಥವಾಗುವ ಭಾಷೆಯನ್ನೂ (ಮಾತೃ ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಮೊದಲ ಭಾಷೆ) ಸಹ ನಾವು ಅನುಭವವಾಗಿ ಬಳಸಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೂ ದಿನನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿಗೂ ಸಂಬಂಧವೇ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ದುಃಖದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಅಂಕಪಟ್ಟಿ, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಮಗು ಗಳಿಸಿದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಜ್ಞಾನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರದಿದ್ದರೆ, ಎಂದರೆ ಆಸ್ವಯಿಕ ಜ್ಞಾನ ಆಗದೇ ಇದ್ದರೆ ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ಮಗುವಿಗಾಗಲಿ, ದೇಶಕ್ಕಾಗಲಿ ಏನು ಲಾಭ? ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣ, ಶಿಶು ಕೇಂದ್ರಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ, ಆದರೆ ಸಫಲರಾಗಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಂದು ಅತ್ಯಂತ ಕಳಪೆ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೇ ಹೊಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಕೆಳಹಂತದ ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ಮಾಣ ಗಾಢ ಅನುಭವದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅಂಕ ಗಳಿಸುವ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ನಾವು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ವೈಫಲ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಚವೂ ಗಮನಿಸದೆ ನಾವು ಏಕಾಏಕಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಎಂತಹ ವಿಪರ್ಯಾಸ!

ಭಾಷೆ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಸಾಧನ, ಸಲಕರಣೆ. ಈ ಸಾಧನದ ಮೂಲಕ ಮಗು ವಿಷಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಚಿರಪರಿಚಿತವಾದ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ನಾವು ಸುಸಂಬಂಧ ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ದಲ್ಲದ ಪರಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಧ್ಯವೆ? ವಿಷಯವನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾದ ಸಾಧನವೇ ಕಗ್ಗಂಟಾದಾಗ ವಿಷಯ ಗ್ರಹಿಕೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಎಷ್ಟು ಮಂದಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಂವಹನ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅರಿಯೋಣ. ಹಿಂದಿನ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಶೇಕಡ ೧೦ ಜನರಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಪರಿಚಯವಿದೆ. ಇದರರ್ಥ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಓದಲು- ಬರೆಯಲು ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಕೇವಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಪರಿಚಯವಿದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ್ನು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಓದಲು ಬರೆಯಲು ಬರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇದೇ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕೇವಲ ೦೨% ಮಾತ್ರ ಇವರ ಪೈಕಿ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟು? ಮಹಾನಗರಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಉಳಿದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳೂ ಸಹ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಂತೇ ಇವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಆ ಭಾಷೆಯ ವಾತಾವರಣವಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಾತಾವರಣ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯೇ ಒಂದು ಆತಂಕದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ಕಾಡುವಾಗ ಅದರ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪಾದನೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅನೇಕ ವೈಫಲ್ಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಿಂದ ಸರಿದೂಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ನಮ್ಮ ದೇಶದ ೪೫ ಕೋಟಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಿ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್‌ಗಳಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದೆ? ದೇಶದ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರು ಅಸಂಘಟಿತ ವಲಯದ ಕೆಲಸಗಾರರಾಗಿರುವಾಗ ಅವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡಲು ನೆರವಾಗುವ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಶಿಕ್ಷಣ ನಮಗೆ ಬೇಕು. ಕಟ್ಟಡದ ಕೆಲಸಗಾರರಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸಿವಿಲ್ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡದಿದ್ದರೂ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನವಾದರೂ ಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಿಮೆಂಟ್ ಕ್ಯೂರಿಂಗ್‌ಗಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಏಕೆ ಹಾಕಬೇಕು, ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಹಾಕುವಾಗ ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ ನಿಯಮಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವರದೇ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸರಳವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬಹುದು. ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ದುಡಿಯುವವರಿಗೆ ಶಾಲೆಗಳು ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸುಸ್ಥಿತ ಕೃಷಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಡಬಹುದು. ದೇಶದ ೩೦-೪೦ ಕೋಟಿ ಜನ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಶ್ರಮಜೀವನಕ್ಕೆ

ಪೂರಕವಾದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು, ನಮ್ಮ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯ ನಗರವಾಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಬಜಾರಾಮಿ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಇಡೀ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಿ ಅಣಿಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂಬುದು ಎಷ್ಟು ನ್ಯಾಯ. ಹೀಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ದಿನನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನಿಂದ, ದಿನನಿತ್ಯದ ಅನುಭವಗಳಿಂದ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ದೂರ ತಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯ ಪಾತ್ರ ಗೌಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವ ಭಾಷೆಯಾದರೇನು ಹಣಗಳಿಕೆಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಒಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಕೆಂಬ ನಿಲವಿಗೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತೇವೆ.

ಉನ್ನತ ವಿಜ್ಞಾನ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಉನ್ನತ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ? ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಕಾರ ೧೦೦೦ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿದರೆ ಹತ್ತನೆ ತರಗತಿ ತಲುಪುವವರು ೩೦೦ ಮಂದಿ ಮಾತ್ರ. ಇವರ ಪೈಕಿ ಪಿಯುಸಿ ಸೇರುವವರು ೧೫ ಜನ. ಇವರಲ್ಲಿ ೩ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಮಾತ್ರ ವಿಜ್ಞಾನ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸಿ.ಇ.ಟಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆದು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮುಂದು ವರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಸಿ.ಎನ್.ಆರ್. ರಾವ್ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಓದಿ ಅನಂತರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಬದಲಾದವರು. ಇಂತಹ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ನೂರಾರಿವೆ. ಕಲಿಕೆಯ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಗಿಂತ ಮಗುವಿನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸುಸಂಬಂಧವಾದ ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಮಗುವಿಗೆ ಆತಂಕ ಉಂಟುಮಾಡದ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ (ಅಥವಾ ಮಗುವಿನ ಪರಿಸರದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ) ಇಂತಹ ಜ್ಞಾನನಿರ್ಮಾಣ ಸಾಧ್ಯ. ಒಮ್ಮೆ ಸುಸಂಬಂಧ ಗ್ರಹಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆ ಅಡಚಣೆಯಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಸುಸಂಬಂಧ ಜ್ಞಾನ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಶಾಲೆ-ಅಧ್ಯಾಪಕ-ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಯಬೇಕು; ಶಾಲೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಈ ಕುರಿತಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಜ್ಞಾನದ ಹಸಿವನ್ನು ತಣಿಸುವ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ಇಡೀ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಸರ್ಕಾರಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೀಡಿಯಂ ಶಾಲೆಗಳು ಬೇಕೆ?

ಇಡೀ ದೇಶ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಆಯಾ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ನಾವು ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿಂದಿನ ಚರ್ಚೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುಣ ಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಧಿಸಬಹುದು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ವಿವಾದವಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದೇವೆ.

ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಇದನ್ನು ಪುನರುಚ್ಚರಿಸುತ್ತವೆ. ದೀರ್ಘಕಾಲ ತಮ್ಮ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಮಕ್ಕಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಯಶಸ್ಸು ಪರಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ತೋರಿಸಿವೆ. ೧೯೧೩ ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಸರ್ಕಾರವು ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಧಾರ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. “ದೇಶ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥರಾಗಿರುವರೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾವು ವಿಫಲವಾದ ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ” ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ತನ್ನದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಲಾರದ ಜನಸಮುದಾಯ ತನ್ನದಲ್ಲದ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರಾಗಲಿ, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಾಗಲಿ ಮಾತೃ ಭಾಷಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪ್ರಕಾರ ಬಾಲ್ಯದಿಂದಲೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಲು ಹಾಗೂ ಮಾತನಾಡಲು ಕಲಿಸುವ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ವಂಚಿಸುತ್ತಾರೆ; ಈ ದೇಶದ ಸೇವೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಅನರ್ಥರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ತಜ್ಞರಾದವರು ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದವರು ಮಗುವಿನ ತಾಯ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮಗುವಿನ ಪರಿಸರದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪುರಾವೆಗಳೂ ಇವೆ.

ಇಷ್ಟಾದರೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಕಡೆಗೆ ವಾಲುವುದೇಕೆ? ನಮ್ಮ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮಂತ್ರಿ ಮಹೋದಯರು ಭಾಷಾ ಮಾಧ್ಯಮದ ಕುರಿತಾಗಿ ಪರಿಣಿತರೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಬದಲು ಅಮಾಯಕ ಪೋಷಕರು ಬಯಸುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ಐದು ಸಾವಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನೇ ತೆರೆಯದ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತನಾಡಲು ತನಗೇ ಹಿಂಜರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ, ಎಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಮಾತನಾಡುತ್ತೇನೋ ಎಂದು ಇರುಸುಮುರುಸಾಗುತ್ತದೆ, ಇನ್ನೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಗತಿ ಏನು? ಎನ್ನುತ್ತ ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಇರುಸುಮುರುಸಿನ ಫಲವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಮೇಲೆ ಹೇರುತ್ತ ಸಾವಿರ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲು ಬಡ್‌ಜೆಟ್ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಉತ್ತಮ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡಿದ ಕರುಣಾನಿಧಿಯವರಿಲ್ಲವೆ? ಕಾಮರಾಜ್ ಅವರು ಇಲ್ಲವೆ? ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಒಬ್ಬ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾತನಾಡಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾಚಿ ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸ ಬೇಕೇಕೆ? ಒಂದು ವೇಳೆ ಕನ್ನಡವೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರದಿದ್ದರೆ ಆಗ ನಾಚಿ ತಲೆ ತಗ್ಗಿ

ಸಬೇಕು. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸದೇ ಇರುವ ವಿಷಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಾಚಿಕೆಯುಂಟು ಮಾಡಬೇಕು. ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಲಿಸಲು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವುದು ಎಷ್ಟು ಸರಿ?

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ನಾವು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸ ಬಾರದು. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಉತ್ತಮಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯಿಂದ ನಾವು ಉಳಿಯಬೇಕಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ನಮ್ಮಿಂದ ಭಾಷೆ ಉಳಿಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ:

ಚಾಮರಾಜನಗರ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ೨೦೧೭ರಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವ ಪೋಷಕರನ್ನು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವ ಪೋಷಕರನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಅವರ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಆಯಾ ಶಾಲೆಗಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಅವರ ದುಗುಡ ದುಮ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಸುವಿಸ್ತಾರ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಂಡು ಬಂದ ಮುಖ್ಯ ವಿವರಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

ಬಹುತೇಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳು ಅನುಮತಿ ಪಡೆಯದ ತಗಡಿನ ಶೆಡ್ಡುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಕಳಪೆ ಶಾಲೆಗಳು, ದುಬಾರಿ ಶುಲ್ಕ, ಶಾಲಾವಾಹನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅನಗತ್ಯ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳನ್ನು ಹೇರುವ ಮೂಲಕ ಅಮಾಯಕ ಪೋಷಕರನ್ನು ದಂಗುಬಡಿಸಿ ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಕೇಂದ್ರಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಲ್ಲ ಅಧ್ಯಾಪಕರೆ ಇಲ್ಲ. (ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಕೇಂದ್ರದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೂ ಸರಿಯಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದ ವಿಷಯವೆ) ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಎಂಟು ಅಥವಾ ಹತ್ತು ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಿಂದಲೂ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಪೋಷಕರ ನಂಬಿಕೆ ಗಳಿಸಿವೆ. ಆಗಾಗ ಪೋಷಕರ ಮೀಟಿಂಗ್ ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪ್ರಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳ ನೋಟ್ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಶಾಯಿಯಿಂದ ತಿದ್ದಿ ಪೋಷಕರ ಸಹಿ ಪಡೆದು ಬರುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಸ್.ಎಮ್.ಎಸ್ ಕಳುಹಿಸುವುದು. ಡೈರಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಪೋಷಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಆಯ್ಕೆ

ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಕರನ್ನು ಆಗಾಗ ಕರೆಸಿ ಮಗುವಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಠ ಹೇಳಲು ಒತ್ತಡ ಹೇರುವುದು, ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಕಸರತ್ತುಗಳ ಮೂಲಕ ಪೋಷಕರ ನಂಬಿಕೆ ಗಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ನಾವು ಸಂದರ್ಶಿಸಿದ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ತಾವು ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪೋಷಕರಿಗೆ ಖುಷುವಾತು ಮಾಡುವ ಗೋಚಿಗೇ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾರ್ಹತೆಯುಳ್ಳ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಈ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪೋಷಕರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಮಗ/ಮಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಠ ಕಲಿಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಹ ವಾಲನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದರೆ ಉದಾಘೆ ಉತ್ತರಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರೂ ಸಹ ಈ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಅನುಸರಿಸಿದ ಸರಳ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪೋಷಕರ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದು ಬಂದ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಹೀಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ತನಗಿರುವ ಕಾಳಜಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಅಧ್ಯಾಪಕನೊಬ್ಬ ವರ್ಗವಾಗಿ ಒಂದು ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅನೇಕ ಪೋಷಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬಿಡಿಸಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗೆ ಸೇರಿಸಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. “ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ನಾವೇಕೆ ದುಬಾರಿ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸೇರಿಸುತ್ತೇವೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪೋಷಕರು.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಕಡೆ ಒಲವಿದೆ ಎಂಬುದು ಭಾಗಶಃ ಸತ್ಯ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಬಯಸಲು ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪಾಠ ಪ್ರವಚನಗಳು ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ. ಎರಡನೆಯದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಓದಿದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೌಕರಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ. ಈ ಎರಡೂ ಸಹ ಮಿಥ್ಯಾ ನಂಬಿಕೆಗಳೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಪೋಷಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ನಮ್ಮ ಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಪೋಷಕರಿಗೂ ವಾಸ್ತವತೆ ಯನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ “ಪೋಷಕ ಶಿಕ್ಷಣದ” ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಉತ್ತಮ ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಠಗಳು ಹೇಗೆ ನಡೆಯುತ್ತವೆ? ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ ವರದಿ ಹೀಗಿದೆ:

ಮ್ಯಾಕೇಲ್ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಕಾರ್ತಿಕ್ ಮುರಳೀಧರನ್ ಅವರು ಭಾರತದ

ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಹಾಜರಾತಿ ಹೇಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅವರು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಪಾಠ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದರು. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಅನಧಿಕೃತ ಗೈರುಹಾಜರಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಜಾರ್ಖಾಂಡ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಎಂದರೆ ೪೦% ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಅನಧಿಕೃತವಾಗಿ ಗೈರುಹಾಜರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶೇ ೧೫ ರಿಂದ ೨೦% ವರೆಗೆ ಅನಧಿಕೃತ ಗೈರು ಹಾಜರಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಹೀಗೆ ಶಾಲೆಗೆ ಬರದ ಅಧ್ಯಾಪಕರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ಪಡೆಯುವ ಸೀನಿಯರ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು. ಈ ಸಂಶೋಧಕರ ಪ್ರಕಾರ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ನೀಡಿದಾಕ್ಷಣ ಗೈರುಹಾಜರಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶೇ ೨೫ ರಷ್ಟು ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಅನಧಿಕೃತವಾಗಿ ಗೈರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದೂ ಸಹ ಪಾಠ ಮಾಡದ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ದಿಗಿಲು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಶೇ ೫೬.೦, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇ ೫೧.೨, ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಶೇ ೫೬.೫, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶೇ. ೫೬.೧. ಮುಖ್ಯರಸ್ತೆಯಿಂದ ದೂರವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗೈರುಹಾಜರಿ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದಾಕ್ಷಣ ಗೈರು ಹಾಜರಾತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪದೇಪದೇ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗೈರುಹಾಜರಿ ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲಾವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಪ್ಪು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಪದೇಪದೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಣ್ಮರೆಸುವ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ ಒಂದು ಉಪಕಸುಬು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸದೆ ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣದ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸಲಾರದು. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಗಗನ ಕುಸುಮವಾಗೇ ಉಳಿದೀತು.

ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಕ್ರಮ ಏನು?

ನಾವು ಚರ್ಚಿಸಿದ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕ್ರಮಗಳು ಏನು ಎಂದು ಚರ್ಚಿಸೋಣ. ಸರ್ಕಾರಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಉಳಿವು-ಅಳಿವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರ ನಂಬಿಕೆ- ಅಪನಂಬಿಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಹುದುಗಿರುವುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟ ಪೋಷಕರು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಲು ಅವು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಓದು ಕಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ದಟ್ಟವಾದ ಅಪ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಕೆಲವು ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡೋಣ. ಅಧ್ಯಾಪಕರು-ಪೋಷಕ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡ ರೀತಿನೀತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬಹುದು.

ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲಾ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ತಾವು ಮಕ್ಕಳ ಕುರಿತಾಗಿ ಕಾಳಜಿ ಹೊಂದಿ ಧ್ವೇವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪೋಷಕರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಅನೇಕ ಸರಳ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.

೧. ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿಗೂ ಒಂದು ಡೈರಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿ ಆ ಡೈರಿಯಲ್ಲಿ ಮಗುವಿನ ಪ್ರಗತಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ನಡವಳಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪೋಷಕರಿಗೆ ಬರೆದು ಕಳುಹಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
೨. ಪೋಷಕರ ಮೊಬೈಲ್ ಫೋನ್‌ಗೆ ಮಗುವಿನ ಕುರಿತಾಗಿ ವಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಬಾರಿ ಎಸ್.ಎಮ್.ಎಸ್. ಕಳುಹಿಸುವುದು.
೩. ಪೋಷಕರ ಮೀಟಿಂಗ್ ಕರೆದಾಗ ಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪೋಷಕರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸಲಹೆ ನೀಡುವುದು.
೪. ಪೋಷಕರೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ ಮಗುವಿನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ಪೋಷಕರು ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹತಾಶರಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬುವುದು.
೫. ಪೋಷಕರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ, ಗೌರವದಿಂದ ಮಾತನಾಡಿಸುವುದು.

ಹೀಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರ ನಂಬಿಕೆ ಗಳಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ನೀಡಲೇಬೇಕು. ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೊರತೆಯು ಪೋಷಕರ ಅಪನಂಬಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ೨೦೧೬-೧೭ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಂಜೂರಾದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರ ಹುದ್ದೆಗಳ ಪೈಕಿ ೨೮,೫೮೨ ಹುದ್ದೆಗಳು ಭರ್ತಿಯಾಗಿಲ್ಲ, ಇನ್ನೂ ಖಾಲಿಯಾಗಿವೆ. ಮೊದಲು ಶಿಕ್ಷಕರ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರ ನೀಗಿಸಬೇಕು. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅಂಕಿ-ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ ೭೩.೧೨೯ ಕೊರಡಿಗಳ ಕೊರತೆ ಇದೆ. ಮೊದಲು ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನೀಗಿಸಬೇಕು.

ಮುಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು:

ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿರವರು ತಮ್ಮ ಆಯವ್ಯಯ ಮಂಡನೆಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ೨೮,೮೪೭ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅನುದಾನಿತ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ೮,೫೩೦ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಶಾಲೆಗಳೊಡನೆ ವಿಲೀನ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ಸಾವಿರ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪ್ರಯೋಗಕ್ಕೆ ಮುಂದಾದರು. ಇದನ್ನು ನಾವು ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಅಳಿವಿನ ಪ್ರಾರಂಭೋತ್ಸವ ಎನ್ನಬೇಕೆ? ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದ ರಾಮಯ್ಯನವರ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಆಯವ್ಯಯದ ಶೇಕಡ ೧೨ ಭಾಗವನ್ನು

ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಿರಿಸಿದರೆ ಮಾನ್ಯ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯವರು ಶೇಕಡ ೧ ಭಾಗ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ, ಆಯವ್ಯಯದ ೧೦ ಭಾಗವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಶತಮಾನ ದಾಟಿದ ಹಲವು ಶಾಲೆಗಳಿವೆ ಒಂದು ಶತಮಾನ ಕಾಲ ಸಮಾಜದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದ ಈ ಶಾಲೆಗಳು ಈಗ ಮುಚ್ಚುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಡಾ. ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರು ಶತಮಾನ ದಾಟಿದ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ಅನುದಾನದ ಮೂಲಕ, ವಿಶೇಷ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಸಮಾಜದ ಭಾಗ ವಾಗಿ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರಿಗೆ ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಏನೂ ಕೆಲಸವಾಗಿಲ್ಲ. ಪೋಷಕರ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳು ದಿನಕಳೆದಂತೆ ಕ್ಷೀಣ ವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕೊನೆಗೆ ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತವೆ. ಸಮಾನ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನೀತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರೂ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು ದುರಂತ.

ಮುಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆಯೂ ತನ್ನದೇ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ೨೦೧೦-೧೧ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ೧೬೬೮ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ೧೧೪ ಹಿರಿಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಲಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿವೆ. ಕಳೆದ ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ೧೭೮೨ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆ ಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದರೆ ೩೧೮೬ ಖಾಸಗಿ ಅನುದಾನರಹಿತ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಸಮಗ್ರ ಚರ್ಚೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ವಿಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷ ಇತಿಹಾಸವುಳ್ಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪನ್ನವಾದ ಕನ್ನಡ ಉದಾತ್ತವಾದ ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸು ಎನ್ನಬಹುದಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಭಾಷೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಪರಿಸರದ ಭಾಷೆ; ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಪ್ತವಾದ ಮಕ್ಕಳ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಭಾಷೆ. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ಮೂಲಕವಲ್ಲದೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲಾದರೂ ನಾವು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಹೆಚ್ಚುಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು.

* * * *

ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸ

ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಿ.ಎನ್.ರಾಮಚಂದ್ರನ್

ಧಾರವಾಡ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬೀಡು. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರಿಗೂ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೂ ಆತ್ಮೀಯ ನಂಟಿದೆ. ಕಂಬಾರರು ಉಚ್ಚ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಎಂ.ಎ., ಪಿಎಚ್.ಡಿ., ಪದವಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಈ ನಗರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯದಲ್ಲಿ, ಆಗ ಇವರ ಸಹಪಾಠಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು ಹಾಗೂ ಮುಂದೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡವರು ಡಾ. ಗಿರಡ್ಡಿ ಗೋವಿಂದರಾಜ, ಪ್ರೊ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ (ಚಂಪಾ), ಡಾ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ ಮುಂತಾದವರು. ಆ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಐದನೆಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟವರು, ಪ್ರೊ, ವಿ.ಕೆ. ಗೋಕಾಕ್,

ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಕಂಬಾರರು ಕವಿಯಾಗಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಇಲ್ಲಿಯೇ, ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ಅವರೇ ಅನೇಕ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಬಾರರ ಮೊದಲ ಕವನ ಸಂಕಲನ ಮುಗುಳು ೧೯೫೮ ರಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದರೂ ಇವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದುದು ೧೯೬೪ರಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ, “ಹೇಳತೇನ ಕೇಳ” ಎಂಬ ನೀಳವನವಿರುವ ಅದೇ ಹೆಸರಿನ ಕವನಸಂಕಲನದಿಂದ, ಒಮ್ಮೆ, ಕವನ ಪ್ರಕಟ ವಾಗುವ ಮೊದಲು, ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಬ್ಯಾಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕುರ್ತುಕೋಟಿಯವ ರೊಡನೆ ಜಿ.ಬಿ. ಜೋಷಿ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಜೋಷಿ ಅದೇನೋ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮೌನಿಯಾಗಿದ್ದರಂತೆ. ಅವರ ಮೌನವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ, ಆ ದೀರ್ಘ ಕವನವನ್ನು ಇಡಿಯಾಗಿ ಹಾಡಲು ಕುರ್ತುಕೋಟಿ ಸೂಚಿಸಿದರಂತೆ. ಅವರ ಸೂಚನೆ ಯನ್ನನುಸರಿಸಿ, ಕಂಬಾರರು ತಮ್ಮ ನೀಳವನವನ್ನು ತುಂಬಾ ಭಾವುಕತೆಯಿಂದ ಅವರೆದುರಿಗೆ ಹಾಡಿದುದು, ಎರಡು ತಾಸುಗಳವರೆಗೆ. ಅನಂತರ ಜೋಷಿಯವರು ಮನೆಗೆ ಹೋದ ನಂತರ ಆ ಕವನವನ್ನು ಕುರಿತು

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರಂತೆ. “ಜೋಷಿಯವರು ಆ ದಿನವಷ್ಟೇ ಬಾಯಿ ತೆರೆದು ಮಾತನಾಡಿದರು” . “ನೀನು ಜೋಷಿಯವರ ಬಾಯಿ ತೆರೆಸಿದ್ದೀಯಾ ಮಾರಾಯ” ಎಂದು ಕುರ್ತುಕೋಟಿ ಕಂಬಾರರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರಂತೆ. (ಅನಂತರ ಕಂಬಾರರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು ಜೋಷಿ ಯವರು ತಮ್ಮ ಮಗನ ಸಾವಿನಿಂದ ತುಂಬಾ ನೊಂದು ಮೌನಿಯಾಗಿದ್ದರು.)

ಡಾ. ಕಂಬಾರರೆಂದರೆ ನನಗೆ ಒಂದು 'ವಿಸ್ಮಯ' ಅರ್ಥೈಸಲಾಗದ, ಕಾರ್ಯ- ಕಾರಣ ತರ್ಕದಿಂದ ವಿವರಿಸಲಾಗದ 'ವಿಸ್ಮಯ' ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ,

ಅ) ಇವರನ್ನು ಕವಿಯೆನ್ನಬೇಕೆ ಅಥವಾ ನಾಟಕಕಾರ, ವಿಮರ್ಶಕ ಅಥವಾ ಆಡಳಿತಗಾರ-ಶಾಸಕ ಎನ್ನಬೇಕೆ? ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪದವೂ ಸತ್ಯ, ಆದರೆ ಅರ್ಥಸತ್ಯ.

ಇವರು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ರಚಿಸಿರುವ ಕೃತಿಗಳು ಎಂಟು (ಕಾವ್ಯಸಂಕಲನಗಳು)/ ೨೦ (ನಾಟಕಗಳು) / ಎಂಟು (ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳು) / ೧೪ (ವೈಚಾರಿಕ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ಕೃತಿಗಳು) - ಒಟ್ಟು ೬೦ ಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಕೃತಿಗಳು. ಪ್ರಾಯಃ ಇವರು ಬಯಲಾಟವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ರಂಗಭೂಮಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮಾತನ್ನೇ ಇವರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದಾದರೆ ಇವರು 'ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಾಹಿತಿಗಳು.

ಆ) ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ಮಯಕರವೆಂದರೆ ೧೯೫೮ ರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಇವರ ವಾಚ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ ಇಂದೂ (ಎಂದರೆ ಆರು ದಶಕಗಳ ಕಾಲದ ನಂತರವೂ) ಅದೇ ಸದ್ಯೋಪಜಾತ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು (ಮಹೂದ್ ಗಾವಾನ್ ಎಂಬ ಇವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನಾಟಕ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು.)

ಇ) ಎರಡು ಬಾರಿ ಕನ್ನಡ ವಿವಿಯ ಮೊದಲ ಕುಲಪತಿಗಳಾಗಿ, ಆ ವಿವಿಯನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದವರು ಕಂಬಾರರು ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದವರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರದ ವಿಧಾನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ನಾಮ ಕರಣಗೊಂಡವರು ಮತ್ತು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವವರು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆಗಿಯೂ ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ ಹಮ್ಮು-ಬಿಮ್ಮು ಇಲ್ಲದೆ ಹಿರಿಯರೊಡನೆ, ಕಿರಿಯರೊಡನೆ ಸಮಾನವಾಗಿ, ಸರಳವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವವರು. (ನನಗಿನ್ನೂ ನೆನಪಿದೆ, ಸುಮಾರು ೨೦-೨೫ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಉಡುಪಿಯ ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದಲ್ಲಿ ಅವರು ಭಾಗ ವಹಿಸಿದ್ದರು, ನಾನೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏಕದಿನ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಮ್ಯಾಚ್ ತುಂಬಾ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. ಉಟವಾದ ನಂತರ, ಕಂಬಾರರು ಅಂದು ನಡೆಯಲಿದ್ದ

ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಆಟವನ್ನು ನೋಡಲು ನನ್ನೊಡನೆ ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಟಿ.ವಿ. ಇದೆ ಎಂದು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋದವರು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರ ಮನೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಐದು ಘಂಟೆಯವರೆಗೂ ಕ್ರಿಕೆಟ್ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆವು.)

ಈ ಬಗೆಯ ಬಹುಮುಖಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೇವಲ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಅದರ ಹಿಂದಿರುವ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಪರಿಚಯದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಿಂದ, 'ನವ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರೂ ನವ್ಯರಂತಾಗದೆ, ಬ್ರೆಸ್ಟ್ ಯುಗದಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರೆಸ್ಟ್ ಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ನಾಟಕ ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ. ಕಮೂ-ಕಾಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದ, ಕಂಬಾರರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವಂತಿಕೆಯ ಸ್ವರೂಪ': ಮೊದಲಿಗೆ ಸ್ಕೂಲ ಪರಿಚಯ, ನಂತರ ಅವರ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳ ಚರ್ಚೆ.

೧) ಕಾವ್ಯ: ನವ್ಯ ಕವಿಗಳ ಪ್ರತಿಮಾಬದ್ಧತೆ, ನಾಟೀಕರಣ ಇವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಗೇಯತೆ-ಕಥನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಂಬಾರರು ದುಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹೆಸರು ತಂದುಕೊಟ್ಟುದು ದೀರ್ಘ ಕವನ "ಹೇಳೇನ ಕೇಳ" ಡಪ್ಪಿನ ಪದಗಳ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ೨೦ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಈ ದೀರ್ಘ ಕಥನ-ಕವನದ ಕಥೆ ಹೀಗಿದೆ: ಮಾಯಾವಿ ರಾಕ್ಷಸನೊಬ್ಬನು ಶಿವಾಪುರದ ಗೌಡನನ್ನು ಕೊಂದು ಅವನಂತೆಯೇ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಶಿವಾಪುರವನ್ನು ಬದಲಾ ಯಿಸಿದ ಕಥೆ. ಇವರು ರಚಿಸಿರುವ ಒಟ್ಟು ಎಂಟು ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಸಂಕಲನವೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಿದೆ ಶಿವಾಪುರ' ಎಂಬ ಕವನ ಗುಚ್ಛ ಈ ಗುಚ್ಛದಲ್ಲಿರುವ ೫೫ ಕವನಗಳನ್ನು 'ಘೋಡಗೇರಿ', 'ಹಂಪಿ', 'ಅಮೇರಿಕಾ' ಮತ್ತು 'ಬಯಲು' ಈ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

೨) ನಾಟಕ: ಅಸಂಗತ ನಾಟಕಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಅನಂತರ ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ಕಲುಷಿತ ರಾಜಕೀಯ ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕಂಬಾರರು ಅನೇಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. (ತುಂಬಾ ಯಶಸ್ವಿಯಾದುದೆಂದರೆ 'ಜೋಕುಮಾರ ಸ್ವಾಮಿ) ಪೂರ್ಣತ್ವವನ್ನು ಕುರಿತ (ಹಾಗೂ ೧೯೮೦ ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಭಾಜನವಾದ) ಸಿರಿಸಂಪಿಗೆಯ ನಂತರ ಇವರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ತಿರುವು ಬಂದುದು ೧೯೯೯ ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ಮಹಾಮಾಯಿ' ಯಿಂದ. ಅನಂತರ ವಿಧಿ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಪ್ರಯತ್ನ (ಮಹಾಮಾಯಿ), ಶರಣ

ಚಳವಳಿಯ ಅಲಕ್ಷಿತ ಸಮುದಾಯದ (ಸಬಾಲ್‌ಟರ್ನ್) ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (ಶಿವರಾತ್ರಿ), ಜಾನಪದ ಕಥೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಗೊಮ್ಮಟ ವಿಗ್ರಹ ಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಹೊಸ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ (ಗುಳ್ಳಕಾಯಜ್ಜಿ) ಮತ್ತು ಇತ್ತೀಚಿನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ನಾಟಕ ಮೆಹ್ಮದ್ ಗಾವಾನ್.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕಂಬಾರರ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ -ಯೆಂದರೆ ಅವರ ಎಲ್ಲಾ ನಾಟಕಗಳ ಸ್ವರೂಪವೂ ಪಾರಂಪರಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ 'ಸಂಪೂರ್ಣ ರಂಗಭೂಮಿ' ಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದು (ಸೂತ್ರಧಾರ-ಮೇಳ/ಹಾಡು-ನೃತ್ಯ/ವೈನೋದಿಕ-ಗಂಭೀರ ಆಯಾಮಗಳ ಜೋಡಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ). ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರು 'ಸಂಪೂರ್ಣ ರಂಗಭೂಮಿ'ಯ (ಅಥವಾ ಬ್ರೆಸ್ಟ್ ಹೇಳುವ ಟೋಟಲ್ ಥಿಯೇಟರ್)ನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

ಲಂಡನ್ನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ನರ್ತನ, ಗಾಯನ, ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಬಂದ ಒಬ್ಬನು ಅವೆಲ್ಲ ವನ್ನೂ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಒಟ್ಟಿಗೆ ನೋಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ. ಸರಳವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಇಬ್ಬನ್ ನನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅನಾಥ್ಯ. ಆದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು ಸೇರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವನು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಾರದು. (ಜಾನಪದ ರಂಗಭೂಮಿ ನಾನು ಕಂಡಂತೆ' ಪು. ೧೮೧)

೩) ಕಾದಂಬರಿ: ಮೊದಲಿಗೆ ಅಣ್ಣ ತಂಗಿ, ಜೀಕೆ ಮಾಸ್ತರರ ಪ್ರಣಯ ಪ್ರಸಂಗ ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಸ್ತವವಾದಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕಂಬಾರರು ಅನಂತರ ನ್ಯೂಡಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಧಃಪತನ (ಸಿಂಗಾರೆವ್ವ ಮತ್ತು ಅರಮನೆ) ಮತ್ತು ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರ, ಪುರಾಣ ಹಾಗೂ ಚರಿತ್ರೆ ಇತ್ಯಾದಿ ದ್ವಿಮಾನ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ದೇಶೀ ಹಾಗೂ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅನ್ನೋಕ್ತಿಯ (ಅಲಿಗರಿ) ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು (ಚಕೋರಿ, ಶಿಖರ ಸೂರ್ಯ, ಶಿವನ ಡಂಗುರ).

೪) ವಿಮರ್ಶೆ: ಜಾನಪದ ವಾಚ್ಯ ಹಾಗೂ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತ ಮೌಲಿಕ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಕಲನಗಳು (ದೇಶೀಯ ಚಿಂತನ) ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕಾಳಜಿ (ನೆಲದ ಮರೆಯ ನಿಧಾನ) ಇತ್ಯಾದಿ. ಇವೆಲ್ಲಾ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿರುವ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಕೂಲವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ಅ: ಲೈಂಗಿಕತೆ: ಜೀವಲೋಕದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾದ ಲೈಂಗಿಕತೆ ಕಂಬಾರರ ಕಾವ್ಯ-ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿ-ನಾಟಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಸರಿ ಸುಮಾರು ಎಲ್ಲಾ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡು ಬರುವ ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯ. ಈ ಆಶಯವು ಎಷ್ಟು

ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ, ಅನೇಕ ವಿಮರ್ಶಕರು 'ಲೈಂಗಿಕತೆ ಕಂಬಾರರಿಗೆ ಒಂದು ಗೀಳಾಗಿದೆ' ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳಿವೆ.

ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಕಂಬಾರರು ಲೈಂಗಿಕತೆಯನ್ನು ಸೃಜನಶೀಲತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುವ ಕಾಡು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಅವರು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ:

“ಊರಿನಾಚೆ ದೂರ ದಾರಿ / ಸುರುವಾಗೋ ಜಾಗದಲ್ಲಿ |

ಮೂಡ ಬೆಟ್ಟ ಸೂರ್ಯ ಹುಟ್ಟಿ / ಹಸಿರಿನ ಗುಟ್ಟು ಒಡವಲ್ಲಿ |

ಮುಗಿವೇ ಇಲ್ಲದ ಮುಗಿಲಿನಿಂದ / ಜಾರಿ ಬಿದ್ದ ಉಲ್ಕಿ ಹಾಂಗ /

ಕಾಡಿನಿಂದ ಚಂಗನೆ ನೆಗೆದಿತ್ತಾ | ಕಾಡು ಕುದುರಿ ಓಡಿ ಬಂದಿತ್ತಾ |

(ಕಾಡು ಕುದುರಿ)

ಇನ್ನೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಅವರ ಕವನಗಳು 'ಫಲವಂತಿಕೆ ನಿಸರ್ಗ ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಜಾತಿಗೆ ಸಮಾನ. ಒಂದೆಡೆ ಅದು ವಿಫಲವಾದರೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಯೂ ಅದು ವಿಫಲವಾಗುತ್ತದೆ' ಎಂಬಂತಹ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ ನಾವು ಅವರ 'ನವಿಲೇ ನವಿಲೇ' ಕವನವನ್ನು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ನೋಡ ಬಹುದು. ಆ ಊರಿನ ಶಿವದೇವನಾಯ್ಕರ ಮಡದಿ ಮಾದೇವಿ; ಬಹುಕಾಲ ಅವಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಪುರದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ಬರಗಾಲ ಕಾಡುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೆ ಸಿಹಿ ನೀರು ತರಲು ಕೆರೆಗೆ ಹೋದಾಗ, ಮಾದೇವಿ ಒಂದು ಬಣ್ಣದ ನವಿಲನ್ನು ಕಂಡು ಅದನ್ನು “ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ನೀನಾರೆ ಮಳೆ ತಾರೋ” ಎಂದು ಬೇಡುತ್ತಾಳೆ. ಅನಂತರ “ಕಾಡೆದ್ದು ಕುಣಿದಂತೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿತು ನವಿಲು | ದಿಕ್ಕು ಬಿರಿಯುವ ಕೇಕೆ ಹಾಕಿ / ಅಂಬರದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ತುಂಬ್ಯಾವ ದನಿ ನವಿಲು | ರಂಭೇರ ಕೊಡಗಳು ತುಳುಕಿ” , ಶಿವದೇವನಾಯ್ಕನು ಏನಾಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತು ಆ ನವಿಲನ್ನು ಕೊಂದು ಅದರ ಗರಿಗಳಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಸೀರೆಯನ್ನು ಉಡಲು ಮಾದೇವಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವಳು ಅದನ್ನು ಅವನೆಡೆಗೆ ಎಸೆದು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ.

ಇದೇ ಆಶಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕೃಷ್ಣಗೊಲ್ಲರ ಮಹಾಕಾವ್ಯ (ಸಂ.ಕೆ.ಎಂ. ಮೈತ್ರಿ) ಎಂಬ ಮೌಖಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯವು ಮಂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹುಕಾಲ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ರಾಜನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅವನೂ ಅವನ ಏಳು ಹೆಂಡತಿಯರೂ ತಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ಮಣ್ಣು ಅಗೆದು, ಬೀಜ-ನೀರು ಹಾಕಿ ಹಣ್ಣಿನ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸ ಬೇಕು, ಯಾವಾಗ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಬಂದು ಹಣ್ಣು ತಿಂದು ಅವುಗಳ ಕೂಜನ ಎಲ್ಲೆಡೆ

ತುಂಬುತ್ತದೆ ಆಗ ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಸರಿಸುಮಾರು ಇದೇ ಆಶಯವನ್ನು ಅಮಿತ್ಯಾತ್ ಫೋಷ್ ತಮ್ಮ ಹೊಸ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ (ದ ಗ್ರೇಟ್ ಡಿರೇಜ್‌ಮೆಂಟ್) ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಗತ್ತಿನ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ ಎಂದು ಒಂದು ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿ (ವಿದ್ಯಾ ವೆಂಕಟರಾಮ್, ಹಿಂದು) ಕೇಳಿದಾಗ, ಅವರು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ಇಂದು ಇಡೀ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಮಾನವ ಹಾಗೂ ವ್ಯಕ್ತಿಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿದೆ; ನಿನರ್ಗ, ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಸಾಗರ-ಪರ್ವತಗಳು ಇವುಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾನವೇ ಇಲ್ಲ ದಂತಾಗಿರುವುದು ದುರದೃಷ್ಟಕರ” .

ಆ) ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆ: ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿ (ಇಂದಿರಾಬಾಯಿ), ಮೊದಲ ನಾಟಕ (ಇಗ್ಗಪ್ಪ ಹೆಗ್ಡೆಯ ವಿವಾಹ ಪ್ರಹಸನ), ಮೊದಲ ಘಟ್ಟದ ಕಾವ್ಯ, ಇವುಗಳಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು, ಇಂದಿನವರೆಗೂ ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ತಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಇವುಗಳ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧ್ಯವೆ, ಸಾಧ್ಯವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಡೀ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ವೈಚಾರಿಕ ಚೌಕಟ್ಟು, ಈ ಬಗೆಯ 'ಆಯ್ಕೆ' ಹಾಗೂ 'ಸಮನ್ವಯ'ದ ಬಗ್ಗೆ ಕಂಬಾರರಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೂ ಧ್ವಂದ್ವವಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಕನ್ನಡ (ಭಾರತೀಯ) ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಇರುವಂತೆ.

ಈ ಹೇಳಿಕೆಯ ಸಮರ್ಥನೆಗಾಗಿ ನಾವು ಕಂಬಾರರ ಮೊದಲ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ನೀಳವನವನ್ನೇ ನೋಡಬಹುದು. ಹೇಳತೇನ ಕೇಳ ಕವನ ಮಾಯಾವಿ ರಾಕ್ಷಸನೊಬ್ಬ ಹಳ್ಳಿಯ ಗೌಡನನ್ನು ಕೊಂದು, ಅವನಂತೆಯೇ ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡು, ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಗಾಧ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಬದಲಾವಣೆ ಸ್ವರೂಪ ತುಂಬಾ ಸಂಕೀರ್ಣ. ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸಂಕೇತವಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸ್ಕೂಲ್ ತೆರೆಯುವುದು, ಕೆರೆ ಕಟ್ಟುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ ಅವಶ್ಯಕವಾದವುಗಳಾದರೆ, ಆ ಸ್ಕೂಲ್ ಕಟ್ಟಲು ಪುರಾತನ ಆಲದ ಮರ, ಗರಡಿ ಮನೆ, ಇವುಗಳ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಲದ ಮರ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರತೀಕ. ಅದು ತುಂಬಾ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೆರಳು ಕೊಡುವಂತಹುದು; ಆದರೆ ಆಲದ ಮರದ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಬೇರೇನೂ ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಬಗೆಯ ಧ್ವಂದ್ವವನ್ನು ನಾವು ಕಂಬಾರರ ಇತರ ಕವನ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. “ನಮ್ಮ” , “ಗಂಗಾಮಾಯಿ”, “ಗೋದೂತಾಯಿ” ಇತ್ಯಾದಿ ಕವನಗಳು ಮತ್ತು ತುಕ್ರನ ಕನಸು, ಹರಕೆಯ ಕುರಿ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಟಕಗಳು, ಮತ್ತು ಸಿಂಗಾರವ್ವ ಮತ್ತು ಅರಮನೆಯಂತಹ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು

ಕಟುವಾಗಿ ವಿಡಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ಎಲ್ಲಿದೆ ಶಿವಾಪುರ ಸಂಕಲನದ 'ದೆಹಲಿ', 'ಅಮೆರಿಕಾ' ಇತ್ಯಾದಿ ಭಾಗಗಳ ಕವನಗಳು; ಶಿಖರಸೂರ್ಯ, ಶಿವನ ಡಂಗುರ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಅಧುನಿಕತೆಯನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ವಿಡಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಕಂಬಾರರ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ.

೨) ಸತ್ಯ-ಭ್ರಮೆಗಳ ಸಮಸ್ಯೆ: ಯಾವುದು ಸತ್ಯ, ಯಾವುದು ಭ್ರಮೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಎತ್ತುವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಆಕೃತಿಗಳೆಂದರೆ 'ಅವಳಿ-ಜವಳಿಗಳು', 'ಸಮಾನ ರೂಪಿಗಳು', 'ಬಿಂಬ-ಪ್ರತಿಬಿಂಬ' ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಂಬಾರರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹಾಗೂ ಯಶಸ್ವಿ ಕೃತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಹೇಳತೇನ ಕೇಳ: ಸೋಗಿನ ಗೌಡ; ಊರಿನ ಯಾರಿಗೂ, ಗೌಡತಿಗೂ ಕೂಡಾ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಮಗನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಶಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಅವನು ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಬರುವ ಸಂತನಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಾನೆ.

“ಆ ಮರ ಈ ಮರ” ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಉದ್ದ ಮರ. ನೀರಿ ನಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ. ಯಾವುದು ನಿಜವಾದ ಮರ?

“ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲೊಂದು ಮರ | ನದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರ |

ತೆರೆ ಎದ್ದಾಗ 1 ಒಂದು ನಡುಗುತ್ತದೆ | ಇನ್ನೊಂದು ನಗುತ್ತದೆ

ಆದರೂ ನೆಪ್ಪಿರಲಿ | ತುದಿಗಳೂ ಎರಡಾದರೂ | ಬೇರು ಒಂದೇ ಈ

ಮರಗಳಿಗೆ |

“ನಾಟಕದ ರಾಜನೂ ಕೋಡಂಗಿಯೂ” ರಾಜನ ವೇಷ ಧರಿಸಿದ ಕೋಡಂಗಿ ಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ರಾಜನೆಂದೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವನೊಡನೆ ಸೇರಿ ನಿಜವಾದ ರಾಜನನ್ನು ಗೇಲಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ನಿಜವಾದ ರಾಜನೆಂದರೆ ಯಾರು? ಎಲ್ಲರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವನು ರಾಜನೆ? ಅಥವಾ ಅವನ ಪೋಷಾಕು ರಾಜ ದಂಡದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅವನು ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆಯೆ?

ಇದೇ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಋಷ್ಯಶೃಂಗ, ಹುಲಿಯ ನೆರಳು, ಸಿರಿ ಸಂಪಿಗೆ ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಟಕಗಳು ನಾಟೀಕರಿಸುತ್ತವೆ.

೪) ಶಿವಾಪುರದ ಕನಸು: ಇದು ಕಂಬಾರರ ಇಡೀ ವಾಚ್ಯಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಆಶಯ. ಹೇಳತೇನ ಕೇಳ ಕವನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಸರಿ ಸುಮಾರು ಕಂಬಾರರ ಎಲ್ಲಾ ಕೃತಿಗಳ ಸ್ಥಳ 'ಶಿವಾಪುರ'; ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ 'ರಾಮರಾಜ್ಯ', ಪ್ಲೇಟೋನ 'ರಿಪಬ್ಲಿಕ್', ಸರ್ ಟಾಮಸ್ ಮೋರ್‌ನ 'ಯುಟೋಪಿಯ,

ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸ

೯೫

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ 'ಕಲ್ಯಾಣ', ಇವುಗಳಂತೆ 'ಶಿವಾಪುರ'ವೂ ಒಂದು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜ,

'ಶಿವ' ಎಂದರೆ ಮಂಗಳಕರವಾದದ್ದು. ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಖಗ-ಮೃಗಾದಿ ಯಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ಮಂಗಳಕರವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳ 'ಶಿವಾಪುರ'. ಕಂಬಾರರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕೃತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ 'ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜ' ದ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಗಳು, ನೇರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಸೂಚ್ಯವಾಗಿ, ಚಿತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ; ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶಿಖರ ಸೂರ್ಯ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿದೆ ಶಿವಾಪುರ ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಶಿವರಾತ್ರಿ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿವರವಾಗಿ ನೋಡಬಹುದು.

ಶಿಖರ ಸೂರ್ಯ: "ಅನ್ಯೋಕ್ತಿ' ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಅನೇಕ ಕಥನಗಳನ್ನು ಜಟಿಲವಾಗಿ ಹೆಣೆಯುತ್ತದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ 'ಇಂದಿನ ಕಥೆ'. ಈ ಪದರದಲ್ಲಿ, ಸಮಕಾಲೀನ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಅಮೆರಿಕಾದ ಸ್ವಾನುರಕ್ತಿ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕಥನವಿದ್ದರೆ, ಎರಡನೆಯ ಪದರದಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದಿನ ಕಥೆ' ಇದೆ. ರಸವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ನಾಗಾರ್ಜುನ, ಪರಂಪರಾಗತ ನಂಬಿಕೆ-ಆಚರಣೆಗಳು, ವಸಾಹತು ಶಾಹಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಇತ್ಯಾದಿ. ಎಂದೆಂದಿನ ಕಥೆ' ಎಂಬ ಮೂರನೆಯ ಪದರದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಪೋಷಿಸುವ ಅಮ್ಮನ ಅನುಭಾವೀ ಕಥನವಿದೆ.

ಭಿನ್ನ, ಕಥನಗಳ ಈ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವುದು ಕೃತಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಬರುವ ದ್ವಿಮಾನ ವೈರುಧ್ಯಗಳು, ಚರಿತ್ರೆ-ಪುರಾಣ: 'ಕತ್ತಲೆಯ ಕಗ್ಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಹೊಸ ಧರ್ಮ ಸ್ಥಾಪನೆಯೇ ನಮ್ಮ ಗುರಿ' ಇದು ವಸಾಹತುಶಾಹಿಯು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಚರಿತ್ರೆ 'ಈ ಜನಕ್ಕೆ ಕಾಲ ಅಂದರೆ ಒಂದು ಅಖಂಡ ಘಟಕ. ತಾವು ಬದುಕಿರುವಾಗ ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಶತಮಾನಗಳ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿದ್ದೂ ಬದುಕುತ್ತಾರೆ' - ಇದು ಪುರಾಣ. ತಮ್ಮ ಇತ್ತೀಚಿನ 'ಮಹ್ಮದ್ ಗಾವಾನ್' ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಬಾರರು ಪುರಾಣವನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ. (ರೈತರ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಿದ ಗಾವಾನ್‌ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು 'ಮಹಾ ವಿಠಲ'ನೇ ಸೈನಿಕನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಇದೊಂದು ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣ. ಆದರೆ ಇದೂ ಚರಿತ್ರೆಯಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ್ದು ಎಂದು ಕಂಬಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.)

ಇದೇ ಆಶಯವನ್ನು ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿದೆ ಶಿವಾಪುರ ಕವನ ಸಂಕಲನ ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕವನ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಘೋಡಗೇರಿ, ಹಂಪಿ, ಅಮೆರಿಕಾ, ಬಯಲು.

೯೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಅ) ಘೋಡಗೇರಿ: ಸಣ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುವ ಹಳ್ಳಿ; “ಸಣ್ಣ ಬೀದಿಗಳು ಉರು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ” . ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ. “(ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ) ಕವಿ ಸಮಯದ ಕಮಲಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಜಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಹಂಸಗಳು” ಇಲ್ಲಿ ಘೋಡಗೇರಿ ಹಾಡುಗಾರ್ತಿಯರ ಬೀಡು. “ಹಾಡಿದರೆ ಚಿಕ್ಕ ಚಂದ್ರಾಮರು ಹೆಚ್ಚು ಹೊಳೆಯುವ” . ಹಾಡುಗಾರ್ತಿ ನಿಂಗವ್ವನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ “ಕಥೆ ಹುಟ್ಟಿತಾವು ದಿವಸ” .

ಆ) ಹಂಪಿ--ದೆಹಲಿ: ಅಧಿಕಾರ-ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನಾಧರಿಸಿರುವ ಈ ನಗರಗಳು ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಮಾದರಿಗಳು.

ಹಂಪಿ: ಭಗ್ನವಶೇಷಗಳ ಬೀಡು: “ಗಾಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗುಡಿ ಖಾಲಿ ಮಾಡುವಾಗ 1 ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಎಡವಿ ಕೈಕಾಲು ಮುರಿದು | ಹಾದಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲ ಹೋಗಿದ್ದಾವೆ | ಅವರವರ ಅವತಾರಗಳ ಅವಶೇಷಗಳನ್ನ” .

ದೆಹಲಿ: ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರ ಇಂದಿಗೂ ಅದೇ ಭ್ರಮೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳ. “ದಿಲ್ಲಿ ಎಂಬ ಕ್ಯಾಬರಿ” “ವಿದೇಶದ ದಿ ಬೆಸ್ಟ್‌ನಿಂದ ಮೈಮುಡಿ | ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹದಿಹರೆಯದ | ಬೆದೆ ಅಭಿನಯಿಸುವ | ಗೋಲ ಮಾಲಿಯ ನೋಡಿರೇ” “ದಿಲ್ಲಿಗೆ 1 ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಹಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ದಿಲ್ಲಿಯಾಡುವ ಮತಲಬಿ” .

ಇ) ಅಮೆರಿಕಾ: ಕನಸು ಮಾರುವ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಟು ; ಸ್ವರತಿಯ ಸಮಾಜ :

“ಅಮೆರಿಕಾದ ರಾಣಿಗೆ | ಕನ್ನಡಿಯ ಹುಚ್ಚು.

ಸದಾ ಕನ್ನಡಿಯೆದುರು ನಿಂತು | ತಂತಾನೆ ಚೆಲುವೆಯೆಂದು

ಹೊಗಳಿಕೊಂಬ |

ಎದುರು ಬಂದವರು ತನ್ನನ್ನು ರೇಪು ಮಾಡುವರೆಂದು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಬ |

ಸ್ವಘೋಷಿತ ಜಗಮೋಹಿನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ”

ಈ) ಬಯಲು: ದ್ವಿಮಾನ ವೈರುಧ್ಯಗಳನ್ನು ಮೀರುವ ಮಾದರಿಗಳು:

ಬಾಹುಬಲಿ, ಅಡಿಗ...

ಸತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ: “ಸೂರ್ಯನ ನೆರಳು”

“ಈಗ ಹೇಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿರೋದು ಒಂದು ಸತ್ಯವೇ? |

ಹಗಲಿಗೊಂದೇ ಕಣ್ಣಾದರೆ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಸಾವಿರ | ...

ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಬಿದ್ದ ನಮ್ಮ ನೆರಳು |

ನಮ್ಮ ಸತ್ಯದ ತಿರುಳು | ಇಷ್ಟು ತಿಳಿದರೆ ಸಾಕು” .

ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸ

೬೭

ಬಾಹುಬಲಿ:

“ಅಂಬಾರದಾಚೆಯ ಬಯಲ ತುಂಬಿ | ಅಂಬುಜವರಳಿದೆ ಅಲ್ಲಿ | ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮುಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ತಲೆ |
ಎತ್ತಿದವಗೆ ಶರಣು | ಎರಡು ಲೋಕಗಳ ಗೂಢವರಿವ ಪರಿ | ಹೇಳಿದವಗೆ ಶರಣು”

ಶಿವರಾತ್ರಿ:

ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ನಾಟಕಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವ ಈ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಲ್ಯಾಣ್ಯ (ಒಂದು ರಾತ್ರಿಗೆ ಸೀಮಿತ), ಸ್ಥಳ್ಯಾಣ್ಯ (ಎಲ್ಲಾ ಘಟನೆಗಳು ಕಲ್ಯಾಣದ ದಲಿತ ಕೇರಿ ಯಲ್ಲಿ ಘಟಿಸುತ್ತವೆ) ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯಾಣ್ಯ (ರತ್ನಹಾರದ ಕಳವಿನ ಕಥೆ) ಈ ಲಕ್ಷಣಗಳು ನಾಟಕದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತವೆ. ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶರಣ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಸಮಾಜದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ದಲಿತರು, ಕಳ್ಳರು, ಸೂಳೆಯರು, ಕೂಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇತ್ಯಾದಿ ವರ್ಗಗಳ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಈ ನಾಟಕವು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೇಲ್ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರತ್ನಹಾರದ ಕಥೆಯನ್ನು ಈ ನಾಟಕವು ದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಆ ಸರವನ್ನು ಹರಿಹರ ಪಂಡಿತನ ಮಗ ದಾಮೋದರ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಪ್ರಚೋದನೆಯಿಂದ ಕದ್ದು, ಅದನ್ನು ಕಾಶವ್ವ-ಮುದುಕ ಇವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಾಗ, ಅವರಿಗೆ ಇದರಿಂದ “ಸತ್ತ ಹೆಗ್ಗಣದ ನಾತ” ಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಮುಗ್ಧ ಸಂಗಯ್ಯ

ಕಾಮಾಕ್ಷಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅದರ ಕಿಮ್ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತೆಂದು ಅವಳು ಆ ಸರವನ್ನು ಸೂಳೆ ಸಾವಂತ್ರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ತನಗದು ಕಾಯಕದಿಂದ ಲಭಿಸಿದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಅದನ್ನು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಸಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಈ ಕಥನ-ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಂಬಾರರು ಈ ನಾಟಕದ ಮೂಲಕ, ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಕೆಳವರ್ಗಗಳ ಜನರು ಮೂರ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದರೆ (ಕಳಬೇಡ, ಕೊಲಬೇಡ, ಹುಸಿಯ ನುಡಿಯಲು ಬೇಡ' ಇತ್ಯಾದಿ) ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಬಿಜ್ಜಳ, ಹರಿಹರ ಪಂಡಿತ ಮುಂತಾದ ಮೇಲೆ ಗರ್ವದ ಜನರು ಅದರ ಬಾಹ್ಯ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ (ಎಂದರೆ, ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪೂಜೆ, ಶಿವಾರಾಧನೆ, ವಿಭೂತಿ ಧಾರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ) ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. 'ಮಹಾಮನೆ' ಮತ್ತು 'ಅರಮನೆ' ಈ ಎರಡು ಪರಸ್ಪರ ಕೇಂದ್ರ ರೂಪಕಗಳ ಮೂಲಕ ಎರಡು ಪರಸ್ಪರ ವಿರುದ್ಧ ಮೌಲ್ಯ ಸಂಹಿತೆಗಳನ್ನು, ಜೀವನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹಾಗೂ ಭಾಷಾ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ನಾಟಕವು ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಂಡಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲರ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅಳೆಯುವ ನಿಕಶವಾಗಿ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬರುವ ರತ್ನಹಾರ

೯೮

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಶರಣ ಚಳವಳಿಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವರು ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ವರ್ಗಗಳು ಮಾತ್ರ ಎಂದು ದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಹ್ಮದ್ ಗಾವಾನ್:

ಇದು ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ ೨೦ನೆಯ ನಾಟಕವಾದರೂ ಕಂಬಾರರ ರಂಗ ಪ್ರತಿಭೆ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕುಗ್ಗದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ, ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹ್ಮದ್ ಗಾವಾನ್ ಒಬ್ಬ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ. ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪರ್ಶಿಯಾದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೀದರ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿಯ ಸುಲ್ತಾನ್ ಹುಮಾಯೂನ್ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿ, ಆ ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವ, ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸ, ಯುದ್ಧಕುಶಲ, ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತಗಾರ ಹಾಗೂ ದೂರಾಲೋಚನೆಯ ಅಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗಾವಾನ್. ಅವನು ಗೋವಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ವಿಜಯನಗರದ ವಿರುದ್ಧ ಜಯ ಸಾಧಿಸಿ, ಬೀದರ್ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದುದು; ೧೪೬೦ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮದರಸಾವನ್ನು ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಜ್ಞಾನಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಒಂದು ಮಹಾನ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದುದು; ಪ್ರಜಾಪೀಡನೆಯನ್ನು ಸಹಿಸದಿದ್ದ ಅವನು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಭಯಂಕರ ಕ್ಷಾಮವು

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ರೈತರ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಿ, ರಾಜ್ಯದ ಕಣಜದಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದುದು; ಕೊನೆಗೆ ಅವನು 'ವಿದೇಶಿ' ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರ ಕುಟಿಲೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು.

ಇವುಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಕಂಬಾರರು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಓರ್ವ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದುರಂತ ಬದುಕನ್ನು ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಘಟನೆಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಹಾಗೂ ಅನಪೇಕ್ಷಿತ. ಆದುದರಿಂದ, ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗಾವಾನ್ ಬದುಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಾಟೀಕರಿಸಿ, ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕೋರಸ್ ಮೂಲಕ ನಾಟಕಕಾರರು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ನೆನಪಿನಲ್ಲುಳಿಯುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪಾತ್ರ ನೀಲಿ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣಿನದು. ಒಳ್ಳೆಯವಳು-ದುಷ್ಟೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸರಳೀಕರಣಕ್ಕೂ ಸಿಲುಕದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪಾತ್ರ ನೀಲಿಯದು.

೯೮

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಶರಣ ಚಳವಳಿಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ನಿಜವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವರು ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ವರ್ಗಗಳು ಮಾತ್ರ ಎಂದು ದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಹ್ಮದ್ ಗಾವಾನ್:

ಇದು ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ ೨೦ನೆಯ ನಾಟಕವಾದರೂ ಕಂಬಾರರ ರಂಗ ಪ್ರತಿಭೆ ಹಾಗೂ ಕೌಶಲ್ಯ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕುಗ್ಗದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಾಗುತ್ತದೆ, ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹ್ಮದ್ ಗಾವಾನ್ ಒಬ್ಬ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ. ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆದಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪರ್ಶಿಯಾದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೀದರ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಅಲ್ಲಿಯ ಸುಲ್ತಾನ್ ಹುಮಾಯೂನ್ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿ, ಆ ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವ, ಘನ ವಿದ್ವಾಂಸ, ಯುದ್ಧಕುಶಲ, ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತಗಾರ ಹಾಗೂ ದೂರಾಲೋಚನೆಯ ಅಸಾಧಾರಣ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗಾವಾನ್. ಅವನು ಗೋವಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ವಿಜಯನಗರದ ವಿರುದ್ಧ ಜಯ ಸಾಧಿಸಿ, ಬೀದರ್ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದುದು; ೧೫೬೦ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮದರಸಾವನ್ನು ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಜ್ಞಾನಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಒಂದು ಮಹಾನ್ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದುದು; ಪ್ರಜಾಪೀಡನೆಯನ್ನು ಸಹಿಸದಿದ್ದ ಅವನು ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಭಯಂಕರ ಕ್ಷಾಮವು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ತಲೆದೋರಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ರೈತರ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಜಾ ಮಾಡಿ, ರಾಜ್ಯದ ಕಣಜದಿಂದ ರೈತರಿಗೆ

ಆಹಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದುದು; ಕೊನೆಗೆ ಅವನು 'ವಿದೇಶಿ' ಎಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರ ಕುಟಿಲೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು.

ಇವುಗಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಕಂಬಾರರು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಓರ್ವ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ದುರಂತ ಬದುಕನ್ನು ಹೃದಯಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಬದುಕಿನ ಎಲ್ಲಾ ಘಟನೆಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಹಾಗೂ ಅನಪೇಕ್ಷಿತ. ಆದುದರಿಂದ, ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗಾವಾನ್ ಬದುಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನಾಟಕರಿಸಿ, ಉಳಿದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕೋರಸ್ ಮೂಲಕ ನಾಟಕಕಾರರು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ, ನೆನಪಿನಲ್ಲುಳಿಯುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪಾತ್ರ ನೀಲಿ ಎಂಬ ಹೆಣ್ಣಿನದು. ಒಳ್ಳೆಯವಳು-ದುಷ್ಟೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಸರಳೀಕರಣಕ್ಕೂ ಸಿಲುಕದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪಾತ್ರ ನೀಲಿಯದು.

ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸ

೯೯

'ದೇಶಿ-ವಿದೇಶಿ' ಎಂಬಂತಹ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಎಷ್ಟು ದೋಷಪೂರಿತ ಹಾಗೂ ವಿದ್ವತ್ತು-ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ದೂರದೃಷ್ಟಿ-ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಾನತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳು ಹೇಗೆ ಜಾತಿ-ಮತ-ಧರ್ಮಗಳ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ದಾಟುತ್ತವೆ ಎಂದು ಈ ನಾಟಕವು ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ದೂರದ ಪರ್ಶಿಯಾದಿಂದ ಬೀದರ್ಗೆ ಬರುವ ಗವಾನ್ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾ, ಅವರ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ, 'ನಮ್ಮವರೆ' ಆದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೇವಲ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧಕರಾಗಿ, ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ, ಕೊನೆಗೆ ಗವಾನ್‌ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಸ್ವ'- 'ಈ' 'ಅನ್ಯ' ಚಿಂತನೆ ಸ್ಪೋಟಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿರುವ ಇಂದಿನ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ನಾಟಕ ತುಂಬಾ ಪ್ರಸ್ತುತ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ವಿವರಿಸಿದ ಅಂಶಗಳು ಕಂಬಾರರ ವಾಚ್ಯವನ್ನು ದೇಶಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ (ಅಥವಾ ವಸಾಹತೋತ್ತರ ಚಿಂತನೆಯ ಭಾರತೀಯ ವಿನ್ಯಾಸ) ರೂಪಿಸಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಕಂಬಾರರ ಈ ಬಗೆಯ ದೇಶಿ ಪ್ರಜ್ಞೆ 'ಪಾರಂಪರಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂವೇದನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ'.

ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ಗೆಳತಿಗೆ' ಎಂಬ ಕವನದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲುಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. 'ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ ಏನು ಬೇಕು? ! ಒಂದಷ್ಟು ಭ್ರಮೆಗಳು, ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಕನಸುಗಳು | ತರುಣ ಕನಸುಗಳುಂಟು, ಹಸಿ ಭ್ರಮೆ ನೂರುಂಟು'

ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು, ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜದ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಕಂಬಾರರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಕನಸುಗಳಿವೆ, ಭ್ರಮೆಗಳಿವೆ; ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇವರ ಪ್ರತಿಭೆ ನವನವೋದೇಶಶಾಲಿನಿ'ಯಾಗಿದೆ. ಅದು ಸದಾ ಹೀಗೆಯೇ ಇರಲಿ; ಇವರಿಂದ ಇನ್ನಷ್ಟು, ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ, ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸಿಗಲಿ.

* * * *

ಗಡಿನಾಡ ತಲ್ಲಣಗಳು

ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆ : ಎದುರಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಅಶೋಕ ಚಂದರಗಿ

ಬೆಳಗಾವಿ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಥಟ್ಟನೇ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವುದೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಣ ಗಡಿಸಮಸ್ಯೆ ಬೆಳಗಾವಿ ಮಹಾನಗರಕ್ಕೆ ಮಹಾರೋಗದಂತೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಕಳೆದ ೬೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ವಾಸಿಯಾಗದೇ ಹಾಗೇ ಉಳಿದು ಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಅಲ್ಲದ ಈ ಗಡಿವಿವಾದವನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಬಂಡವಾಳವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಬೆಂಬಲಿತ ಕೆಲವು ಸಂಘಟನೆಗಳು ಆರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಇದನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೆಣಗುತ್ತಿವೆ.

ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಕೆಲವರಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಚದುರಂಗದಾಟವಾದರೆ, ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ, ಗಡಿಯ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತಿರುವ ನಮಗೂ ನಿಮಗೂ ಪ್ರಾಣ ಸಂಕಟವಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡು ೨ ವರ್ಷಗಳು ಉರುಳಿದ ನಂತರವೂ ಈ ಗಡಿವಿವಾದ ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿದಿರುವುದೇ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ. ದೇಶದ ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ, ಗಡಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ಇಂಥ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಬಹುಶಃ ಇದೊಂದೇ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಫಜಲ್ ಅಲಿ ನೇತೃತ್ವದ ರಾಜ್ಯ ಪುನರಚನೆ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ೧೯೬೭ರಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಮೆಹರಚಂದ ಮಹಾಜನ ನೇತೃತ್ವದ ಆಯೋಗ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗ ವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದ ನಂತರವೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಬೆಂಬಲಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಗಡಿವಿವಾದವನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿರಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಬೇಳೆ ಬೇಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಗುಟ್ಟಿನ ಸಂಗತಿಯೇನಲ್ಲ. ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಅವರ ನಿತ್ಯ ಬದುಕಿನ ಜೀವಾಳವೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು! ಗಡಿ

ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತ ಸುದ್ದಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಗಡಿಭಾಗದ ಮರಾಠಿಗರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗೆ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ ಸರಿ. ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಮರಾಠಿಗರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ಸೇರತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡಿಗರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಸಹಜ ಸಾವಿಗೆ ಪೂರಕವೆನಿಸುವ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಒತ್ತಡ ತಂತ್ರದಿಂದಾಗಿಯೇ ೧೯೬೭ರ ಆಗಸ್ಟ್ ೨೫ ರಂದು ನೇಮಕಗೊಂಡ ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗವು ೧೯೬೭ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೨೫ ರಂದು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವರದಿಯು ಸಂಸತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮಂಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೇ ಹೊರತು ಅದರ ಸಂಬಂಧ ಯಾವದೇ ಚರ್ಚೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ವರದಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಕುರಿತು ಈವರೆಗೂ ಕೇಂದ್ರವು ಗಮನವನ್ನೂ ಹರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಚಳವಳಿ ನಡೆಸುತ್ತಲೇ ಬಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಬೆಂಬಲಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಒತ್ತಡದ ತಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಮಣಿಯುತ್ತ ಬಂದಿತೇ ಹೊರತು ತಾನೇ ನೇಮಿಸಿದ ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ನುಣುಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಬಂದಿತು. ಆಯೋಗದ ವರದಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂಬ ಕರ್ನಾಟಕದ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಒತ್ತಾಸೆ ಯತ್ನ ತನ್ನ ಜಾಣ ಕಿವುಡನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಲೇ ನಡೆದಿದೆ.

ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗವು ನೀಡಿದ ತೀರ್ಪು ಕೇವಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕಷ್ಟೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೇ ಕೇರಳವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ವರದಿಯ ಶಿಫಾರಸಿನಂತೆ ಕೇರಳದ ಕಾಸರಗೋಡು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ದಕ್ಷಿಣ ಸೊಲ್ಲಾಪೂರ, ಜತ್ತ, ಅಕ್ಕಲಕೋಟೆ ಸಹ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತವೆ. ಸದ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ಖಾನಾಪೂರ, ನಂದಗಡ, ನಿಪ್ಪಾಣಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾದರೇ ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗವು ತನ್ನ ವರದಿ ನೀಡಿ ೫೦ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದರೂ ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನವಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಹೊಣೆ? ೫೦ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ವರದಿ ಈಗ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಸ್ತುತ? ವರದಿಯ ಅನುಷ್ಠಾನವಾದರೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಲಾಭ ಎಷ್ಟು ಹಾನಿ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ.

ರಾಜ್ಯ ಪುನರಚನೆ ಆಯೋಗದ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನಾಗಲೀ ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಒಪ್ಪದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ

ಬೆಂಬಲಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳು ೧೯೫೭ ರಿಂದ ಗಡಿ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ಬೆಳಗಾವಿ ಸಹಿತ ಇತರ ಐದಾರು ಮತಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತ ಗೆಲುತ್ತ ಬಂದವು. ಇತರ ಮತಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಗೆಲುವು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿಗೆ ಮಹತ್ವದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. “ಬೆಳಗಾವಿ ಯಿಂದ ನಾವು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ಜನತೆಯ ತೀರ್ಪು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪರವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬೆಳಗಾವಿಯು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕು” ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಮ.ಏ ಸಮಿತಿಯು ಮಂಡಿಸತೊಡಗಿತು. ಕೆಲವು ರಾಜಕೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ೧೯೯೧ ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ರಾಜಕಾರಣದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಧ್ರುವೀಕರಣದಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರೊಬ್ಬರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮಹಾಪೌರರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಳ್ಳುವಂತಾಯಿತು. ಆ ನಂತರದ ಇಂಥದೇ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಮುಂದುವರೆದು ೧೯೯೯ರ ವಿಧಾನ ಸಭಾ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಸಹಿತ ಎಲ್ಲ ಮತಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿಯ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಸೋತು ಹೋದರು. ಇದರಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವಾದಿಗಳಿಗೆ ಮರ್ಮಾ ಘಾತವಾಯಿತು. ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಮ.ಏ. ಸಮಿತಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡಿಗರ ಜೊತೆ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಮರಾಠಿಗರೂ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಹೀಗೆ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಮುಖಭಂಗವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ನಂತರವೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿಯ ನಾಯಕರ ಆಗ್ರಹದ ಮೇರೆಗೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ವಿವಿಧ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ನಾಯಕರು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೂಲ್ಕು ಸಲ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬಂದು ಪ್ರಚೋದನಾತ್ಮಕ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿಗರ ವಿರುದ್ಧ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಮರಾಠಾ ಪರವಾಗಿರುವ ಮರಾಠಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಚೋದನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮರಾಠಿಗರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿಗರ ವಿರುದ್ಧ ಎತ್ತಿಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಏನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುತ್ತಿರುವುದು ದುರಂತದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಸಾವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಈ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಜೀವ ತುಂಬುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವಾದಿಗಳ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗರ ಮತಗಳು ಕೈತಪ್ಪಿ ಹೋಗುತ್ತವೆಯೋ ಎಂದು ಹೆದರಿ ಗಡಿಭಾಗದ ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಬೆಂಬಲಿತ ಸಂಘಟನೆಗಳ ನಾಯಕರನ್ನು ಓಲೈಸುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯು ಜಾರಿಯಾದರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವು ಬೆಳಗಾವಿ ಬಾಗಲಿಗೇ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಸದ್ಯ ೧೫ ಕಿ.ಮೀ. ದೂರ ಅಂತರದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಯು ಬೆಳಗಾವಿಯ ಹೊರವಲಯದ ಹನುಮಾನ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಿಂದಲಗಾಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತ ನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಖಾನಾಪೂರ, ತಂಬಾಕಿನ ರಾಣಿ ನಿಪ್ಪಾಣಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಜಕೀಯ ಬೆಳೆ ಬೇಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಎಮ್.ಇ.ಎಸ್. ನಾಯಕರು ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಾಯಕರನ್ನು ಸಂಭಾಳಿಸುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಗಡಿಭಾಗದ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೊಂದು ಕೊಡು-ತಕ್ಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಹಾರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಗಡಿ ಕನ್ನಡಿಗರು, ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಎರಡು ಕಡೆ ವೈರಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಮ.ಏ ಸಮಿತಿಯ ಉಪಟಳ ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖಂಡರ ಕನ್ನಡ ವಿರೋಧಿ ನಿಲವು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ.

೧೯೯೯ರ ವಿಧಾನ ಸಭೆ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೀನಾಯ ಸೋಲು ಅನುಭವಿಸಿದ ನಂತರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯರಿಗೆ ಗಡಿಭಾಗದ ಮರಾಠಿಗರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಮುಖ ತೋರಿಸುವುದು? ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಡುವ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮರಾಠಿಗರಲ್ಲಿಯ ಆಸೆಗಳು ಬತ್ತಿ ಹೋಗದಂತೆ ಹೇಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂಬ ಚಿಂತೆ ಶುರುವಾದಾಗ ಗಡಿವಿವಾದ ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೂ ಬೆಳಗಾವಿ ಸಹಿತ ಲೀಲ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿ ೨೦೦೪ರಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಮೊಕದ್ದಮೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿತು. ಈ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಗಡಿ ಕಾನೂನು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ೨೦೦೫ರಲ್ಲಿ, ಗಡಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಆಗ್ರಹದ ಮೇರೆಗೆ ರಚಿಸಿತು. ೨೦೧೫ರಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಗಡಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ ಎಂದು ಪುನರ್ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಸರ್ವೋನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣ ದಾಖಲಾಗಿ ೧೫ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ಅದು ವಿಚಾರಣೆಗೆ ಅಂಗೀಕಾರವಾಗಿಲ್ಲ. ಗಡಿವಿವಾದದ ಇತ್ಯರ್ಥದ ಸಂಬಂಧ ಸರ್ವೋನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಇರುವ ಅಧಿಕಾರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿ ಸಿದಂತೆ ಇನ್ನೂ ವಾದ ವಿವಾದಗಳು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗಡಿವಿವಾದವೊಂದನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸುವ ಪರಮಾಧಿಕಾರ ದೇಶದ ಸಂಸತ್ತಿಗೆ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು

ಸರ್ವೋನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಾದವಾಗಿದೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ವಾದವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಎದುರಿಸಲು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗದ ವರದಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಕಪಾಟುಗಳಲ್ಲಿ ೫೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಧೂಳು ತಿನ್ನುತ್ತ ಬಿದ್ದಿದ್ದರೆ, ಸರ್ವೋನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ೧೫ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಗಡಿವಿವಾದ ಪ್ರಕರಣ ಯಾವುದೇ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಯದೇ ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಇತ್ತ ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಜಗಳಗಂಟ ನಾಯಕರಿಂದಾಗಿ ಗಡಿವಿವಾದ ಆಗಾಗ ಸದ್ದು ಮಾಡುತ್ತ ಸದಾ ಸುದ್ದಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಭಾಷಾ ಸೌಹಾರ್ದವನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಉಭಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ಗಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಮರಾಠಿಗರು ಗಡಿವಿವಾದದ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಸಾಯಬೇಕೆ? ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಬೇಕೆ? ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಪಟ್ಟಭದ್ರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಲಿಯಾಗಬೇಕೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಮತ್ತು ಮರಾಠಿಗರನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಿವೆ.

ತಮಗೆ ನೆನಪಿರಬಹುದು. ೨೦೦೧-೦೨ ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಥಣಿ ತಾಲೂಕಿನ ೨೨ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದರು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ ವಾದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಇವರ ಆಕ್ರೋಶದಿಂದಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡಿತು. ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯ ತಂದಾಗ ಅಂದಿನ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಚಿವ ದಿ.ಎಮ್.ವೈ. ಘೋರ್ಪಡೆ ಧಾವಿಸಿ ಅಥಣಿಗೆ ಬಂದರು. ೨೪ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ಯಾಕೇಜನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ೨೨ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಿದರು. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಭಾಗದ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಕೈಕೊಂಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದಾಗಿ ೨೨ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನರ ಆಕ್ರೋಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಲೇ ಬಂದಿತು. ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಹಿಂಗ್ಲಜ ಭಾಗದ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮಗಳ ಜನರು ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅದೇ ತರಹದ ಆಕ್ರೋಶ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೇ ತಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿ ಬಿಡಿ ಎಂದು ಆಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಸಚಿವರೊಬ್ಬರು ಈ ಹಳ್ಳಿಗಳತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬ ವರದಿಗಳು ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ.

ಉಭಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ಗಡಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ನೂರಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡ, ರಸ್ತೆ, ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಯಂಥ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಸಂಬಂಧ ಉಭಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಉಭಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ರಚಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಬಂಧ ಇನ್ನಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡಿಗರೊಂದಿಗಿನ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ ಮರಾಠಿಗರೂ ಸಹ ಹೆಜ್ಜೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುವ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುತ್ತದೆ.

೨೦೧೫ರಲ್ಲಿ ಗಡಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಬಿ.ವಿ.ಎಸ್.ಮಳೀಮಠ ಅವರು, ಬೆಳಗಾವಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಒತ್ತಾಯದ ಮೇರೆಗೆ, ಗಡಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕಚೇರಿಯೊಂದನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯೊಂದನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಕಚೇರಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಗಡಿಭಾಗದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ನಡುವಿನ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬಹುದೆಂಬುದು ಗಡಿಭಾಗದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗದ ವರದಿ ಹಾಗೂ ಸರ್ವೋನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮುಂದಿರುವ ಗಡಿವಿವಾದ ಪ್ರಕರಣದ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅಚ್ಚ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣ ಅಥವಾ ಮರಾಠೀಕರಣಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಬೆಳಗಾವಿ ಯಲ್ಲಿ ಏನು ಮಾಡಿದೆ? ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಗಡಿಭಾಗವನ್ನು ಕನ್ನಡೀಕರಣಗೊಳಿಸುವತ್ತ ಯಾವ ಹೆಜ್ಜೆ ಇರಿಸಿದೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಸಿಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿಯ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಾಮಫಲಕಗಳಲ್ಲಿ, ಇತರ ಭಾಷೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಬರೆಸಬೇಕು ಎಂದು ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುವ ಸ್ಥಿತಿಯಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ತಾನಾಗಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಹೋರಾಟದ ಮೂಲಕವೇ ಮಾಡಿಸುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ೫೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣ ಸೌಧ ಕಟ್ಟಿದ ಸರ್ಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿಧಾನ ಸೌಧದಿಂದ ಪ್ರಮುಖ ಕಛೇರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸುವರ್ಣಸೌಧವನ್ನು ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತಗೊಂಡಿರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗಡಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಮೇಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಹಕ್ಕುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಲಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮಾಡಿಸುವುದು ಕೇವಲ ಕನ್ನಡ ಪರ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಕೆಲಸವೇ? ಹಾಗಾದರೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ, ಗಡಿಯ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಯ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಗಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿವೆ? ಕನ್ನಡ ಪರ ಕೆಲಸಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ಅಂಗೀಕರಿಸುವ ನಿರ್ಣಯಗಳಿಂದ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷರು ಪ್ರತಿ ಎರಡು, ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಸಭೆ, ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಬೇಕು, ತಮ್ಮ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಾಡಿನ ಕನ್ನಡ ಪರ ಚಿಂತಕರು ಹೋರಾಟಗಾರರನ್ನು ಇಂತಹ ಮಾತುಕತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಬೇಕು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ತಾನೇ ಮುಂದಾಳತ್ವ ವಹಿಸಿ ಗಡಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಆಯೋಗ, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಗಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಿಸಬೇಕು. ಇಂಥ ಜಂಟಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸಗಳಾಗಲು ಸಾಧ್ಯ.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂವರೆಗೂ 'ಗಡಿ ನೀತಿ' ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯಾದವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ ಮತ್ತು ಗಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾಳಜಿ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಪರ ಕೆಲಸಗಳು ಆಗುತ್ತವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದವರಿಗೆ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಾಸಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಈ ದಿಶೆಯತ್ತ ಯಾವುದೇ ಕನ್ನಡ ಪರ ಕೆಲಸಗಳಾಗುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಗಡಿ ನೀತಿಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಹಾಗೂ ಯಾವುದೇ ಪಕ್ಷಗಳ ಸರ್ಕಾರ ಬಂದರೂ ಅದೇ ನೀತಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಗೆ ಬರಬೇಕು.

ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಅನುದಾನ ಸರ್ಕಾರ ನೀಡುವ ಭಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಅನುದಾನವು

ಕನ್ನಡಿಗರ ತೆರಿಗೆ ಹಣದ ಭಾಗವೇ ಆಗಿದೆ. ನಾಡು, ನುಡಿ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ೧೦೩ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ತನ್ನ ಹೊಣೆ ಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕು. ನಾಡಿನ ಕನ್ನಡಿಗರ ಆಶಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ ಹೊರತು ವಾರ್ಷಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿಪತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಪಾಸು ಮಾಡಿ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಇಲ್ಲಿಗೇ ತನ್ನ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಬಾರದು. ೨೩ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಈ ಧಾರವಾಡವು ಅನೇಕ ಕನ್ನಡ ಪರ ಚಳವಳಿ ಹೋರಾಟ ಆರಂಭಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾಶಿಯಾಗಿದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಗೋಕಾಕ ಚಳವಳಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲಿಯೇ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಲಳನೇ ಅವಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನವು ನಾಡು, ನುಡಿ, ಗಡಿಯ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಹೊಸ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

* * * *

ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

- ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೋಕಟ್ಟೆ, ಮುಂಬೈ

ಕನ್ನಡವು ಭಾರತವು ಜಗವೆಲ್ಲವು ಒಂದೇ ಎಂಬ ಕವಿವಾಣಿಯನ್ನು ಜನವಾಣಿಯಾಗಿ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕಾಣಿಸುತ್ತಾ ಬಂದವರು. ಇಂದು ಹೊರನಾಡಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಸರಕಾರಿ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ ಅಲ್ಲ, ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ವ್ಯವಹಾರದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಇಲ್ಲ. ಮುಂಬಯಿಯಂತಹ ಮಹಾನಗರದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿರುವುದು ನಿಜವಾದರೂ, ಅದರ ಪೋಷಣೆಯ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದರೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಈ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಆದರವಾಗಲೀ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನೆಡೆಗೆ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿರುವ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರು ನೀರವ ತೊಳಲಾಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗದೇನೋ. ಹೊರನಾಡಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಮೂರನೇ-ನಾಲ್ಕನೇ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯಭಾಷೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ಬದುಕಿನ ಭಾಷೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಅವರ ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಪರ್ಕಗಳೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡೇತರರ ಜತೆಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ನಾವು ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆ ಹೊರನಾಡಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಿಂದ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ದೂರಾಗುವ ಸಂಭವವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಈ ಭಯ. ಕಳೆದ ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಹಿರಿಯರನ್ನು ಕಾಡಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮುಂಬಯಿ, ಗುಜರಾತ್, ದೆಹಲಿ, ಮದ್ರಾಸ್.... ಇವೆಲ್ಲ ಬದುಕಿನ ದಾರಿ ತೋರುವ ಅಯಸ್ಕಾಂತವಿದ್ದಂತೆ. ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಪರಿಸರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೂರದ (ಹೊರ) ನಾಡುಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಹೋದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಕಾರಣ ಬಡತನವಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಸಾಹಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿ

ಅನ್ನಬಹುದೇನೋ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾರಿಗೆಯ ಅನುಕೂಲತೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜನರು ವಲಸೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು ಎನ್ನಬಹುದು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಉಗಿಬಂಡಿ, ಸ್ವೀಮರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಮೊಗವೀರರು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಮೊದಲಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದ ದಾಖಲೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಕರಾವಳಿಗೂ ಮುಂಬಯಿಗೂ ಅವಿನಾಭಾವ ನಂಟು ಇದೆ. ಮುಂದೆ ಮುಂಬಯಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತಿತರ ಕಡೆ ವಲಸೆ ಹೋದದ್ದೂ ಇದೆ.

ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕುರಿತು ಏನೇ ಮಾತು ಆರಂಭಿಸುವುದಿದ್ದರೂ ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಂದಲೇ ಮೊದಲಿಗೆ ಮಾತು ಆರಂಭಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕನ್ನಡಿಗರಿರುವುದು ಮುಂಬಯಿ ಮಹಾನಗರದಲ್ಲಿ. ನವಂಬರ್ ಒಂದು ೧೯೫೬ ರಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂತು. ಆ ದಿನದಿಂದ ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಒಳನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರಾದರು. ಆ ತನಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಲ್ಕು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದ ಧಾರವಾಡ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಬಿಜಾಪುರ ಇವುಗಳಿಗೆ ಮುಂಬಯಿಯೇ ರಾಜಧಾನಿ ಆಗಿತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲ ರಾಜಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕಾದ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಮುಂಬಯಿಗೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಪ್ರಾಂತದ ಮುಖ್ಯ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಿತ್ತು. ಶಿಕ್ಷಣ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ಉದ್ಯಮ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದರು.

ಮುಂಬಯಿ ಎನ್ನುವುದು ಆತ್ಮೀಯವಾದ ಒಂದು ಜೀವನ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದ ಕೊಡುವ ಪ್ರೀತಿಯ ಶಹರ ಎಂದು ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ನಂಬಿಕೊಂಡವರು. ಸುಮಾರು ಹದಿಮೂರನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗಾದರೂ ಕನ್ನಡ ಅರಸರು ಇಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿಲಾಹಾರ ವಂಶದ ಅರಸರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಕಲ್ಯಾಣಿಯ ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಳುಕ್ಯರು, ಕಲಚುರಿಗಳು, ಹೊಯ್ಸಳರು, ಸೇವುಣರು... ಇವರೆಲ್ಲ ೧೩ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕಿಂತ ಹಿಂದಿನ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವೈಭವಯುತವಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಕುರುಹುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಹೋದವರು. ಈ ಕನ್ನಡ ಅರಸರು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದುಕಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ದೇಣಿಗೆ ನೀಡಿದವರು. ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈಯವರು ಮುಂಬಯಿಯ ಐತಿಹಾಸಿಕತೆ' ಬರೆಯುತ್ತಾ 'ಶಿಲಾಹಾರರ ಕಾಲದಿಂದ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪೆನಿಯವರ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದವರ ಬಳಕೆಯ ಮಾತು ಕನ್ನಡವೂ ಆಗಿದ್ದಿರಬೇಕು' ಎಂದು ಒಂದೆಡೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಬಡಿದಷ್ಟು ಧಕ್ಕೆಯು ಭೂಮಿಯೊಳಗಿನ ಬೇರೆ ಯಾವ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಭಾಷೆಗೂ ಬಡಿದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ...' ಎಂಬ ಮಾತು ಮುಂಬಯಿಯ ಕನ್ನಡ

ಗುಡಿ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೫೪ರ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅದು 'ವಾಗ್ಭೂಷಣ' ಮುಖಪತ್ರದಲ್ಲಿ (ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ್ದು). ೧೯೯೯ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ವಲ್ಲಭ ಮಹಲಿಂಗ ತಟ್ಟಿ ಎಂಬವರು ಬರೆದ ಲೇಖನದ ಉಲ್ಲೇಖ. ಇಂತಹ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಕಾಲಚಕ್ರಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಮುಂಬಯಿ, ಮದ್ರಾಸು, ಮೈಸೂರು, ಹೈದರಾಬಾದ್‌ಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಸರಕಾರಗಳ ಆಡಳಿತಕ್ಕೊಳಪಟ್ಟಿದ್ದು ಈಗ ಇತಿಹಾಸ.

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ೧೯೪೬ರಲ್ಲಿ ಜರಗಿದ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಹತ್ತನೆಯ ಅಧಿವೇಶನವು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆ. ಆ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳ, ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಗಳ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧ್ಯವು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣವು ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹೇಗೆ ಜೀವಾಳದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿರುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಅದರ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಮಾಡಿದ ವಲ್ಲಭಭಾಯಿ ಪಟೇಲರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೊರೆತ ಕೂಡಲೇ ಮಾಡತಕ್ಕ ಮೊದಲನೆಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದರೆ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಭಾಷಾನ್ವಯ ಪುನರಚನೆಯೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದ್ದರು. ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಬಿ.ಪಿ.ಶೇರ ಅವರು ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಉಚ್ಚ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು, ಉಜ್ವಲ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮನಸಾರೆ ಹೊಗಳಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಾಂತವೊಂದು ಅತಿ ಅಗತ್ಯ' ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದರು.

ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಗಮನಿಸುವಾಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಆಂದೋಲನವು ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಂಕುಚಿತ ಅಥವಾ ಸ್ವಾರ್ಥದ ಬೇಡಿಕೆಯಾಗಿರದೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕಾಗಿ, ಭಾರತದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಪಂಚದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಒಂದು ಉಚ್ಚವಾದ ತತ್ತ್ವ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಂದೋಲನದ ಆರಂಭ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ (ಶ್ರೀ ರಾಜೀವ) ನಮಗೆ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

'ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಉದಯವಾಗುವ ಮೊದಲು ೧೯೫೪ ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯವ್ರತ ಅವರ ಲೇಖನವೊಂದು ಮುಂಬಯಿಯ 'ಕನ್ನಡ ನುಡಿ'ಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಏಕೀಕರಣದ ಮೊದಲು.

ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಈಗಿನಂತೆ ಐದಾರು ಆಡಳಿತಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತವಾಗಿರದೆ, ಒಂದೇ ಅಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ತರಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಜಗಳಗಳು ಆರಂಭವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಒಂದು ಪಂಗಡವು ವಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾವನೆಯ ಅತಿರೇಕವಾಗಿ ಅವರು ಇಡೀ ದೇಶದ ಹಿತವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಬಹುದು ಎಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಗುಂಪಿನವರು ಭಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಿದೆ.

೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಾರು ರಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡನೆಯ ಸಮಯ ಕರ್ನಾಟಕ

ರಾಜ್ಯ ಉದಯದ ಮೊದಲೇ ಮದ್ರಾಸು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಿಭಜಿತ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕನ್ನಡಿಗರು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ೧೮೪೫ರಲ್ಲಿ 'ಬಾಂಬೆ ಸ್ಟೇಟ್ ನೇವಿಗೇಶನ್ ಕಂಪೆನಿ' ಯವರಿಂದ ಹಡಗು ಸಂಚಾರ ಆರಂಭವಾದ ನಂತರ ಮುಂಬಯಿಗೆ ವಲಸೆ ಏರತೊಡಗಿತು.

೧೯೩೧ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಎಂದು ವರದಿಯೊಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ೫೨೦೧೧ ಇತ್ತು. ೧೯೬೧ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ೮೦ ಸಾವಿರ. ೧೯೭೧ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ೧.೨೫ ಲಕ್ಷ. ಇಂದು ಮುಂಬಯಿ ಮತ್ತು ಪಕ್ಕದ ಥಾಣೆ, ನವಿ ಮುಂಬಯಿ, ಪನ್ವೇಲ್... ಇತ್ಯಾದಿ ನಗರಗಳಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷವನ್ನು ದಾಟಿದೆ.

ಇಂದು ದೇಶದ ತುಂಬೆಲ್ಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಮುಂಬಯಿ ಮ ನಗರ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರರಷ್ಟು ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿವೆ, ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಳಿವೆ. ಮುಂಬಯಿಯ ಪ್ರಥಮ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಸ್ಥೆ ಎಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೭೮ರಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಇಂದಿಗೆ ೧೪೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಮದ್ಭಾರತ ಮಂಡಳಿ, ಮುಂಬಯಿ ಇದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ.

ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಾಹಿತಿ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಬಲ್ಲಾಳರ ಮಾತು ನೆನಪಾಗುವುದು. ಅವರು ತಮ್ಮ 'ಮುಂಬಯಿ ದಿನಾಂಕ'ದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. "ನನ್ನ ಮುಂಬಯಿ ಜೀವನದ ಆರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಎಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ದನಿ ಕೇಳಿಸಿತೋ ಎಂಬ ಕಾತರವಿತ್ತು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂದಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದರೂ ಅವರು ಮರಾಠಿಯನ್ನೂ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಮರಾಠಿಯನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾದುದರಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು. ಆಗ ಬಲ್ಲಾಳರಿಗೆ ಕಂಡದ್ದು ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ತುಳುವರ ಕನ್ನಡ ಪ್ರೇಮ.

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಉಳಿಸಿದ್ದು ಯಾರು ಅಂದರೆ ರಾತ್ರಿ ಶಾಲೆಗಳು, ಯಕ್ಷಗಾನ ತಂಡಗಳು, ಕಾಲ್ಪೊಂಡಾಟ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಭಜನಾ ಮಂಡಳಿಗಳು... ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಿಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆದೀತು - 'ಮುಂಬೈ ಕನ್ನಡಿಗರ ದೇವಾಲಯಗಳ ಕೋಶ' ಅನ್ನುವ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ತೊಂಬತ್ತರಷ್ಟು ಕನ್ನಡಿಗರ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಭಜನಾ ಮಂಡಳಿ, ಮಠ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ೧೯೮೧ರಲ್ಲಿ ೩ನೆಯ ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯು ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗೋಷ್ಠಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಅನಂತರ ಪದವೀಧರ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಮಿತಿ ಯು ೧೯೮೩ರಲ್ಲಿ " ಪರಾಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ 'ವನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿ ಇತಿಹಾಸವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿತ್ತು. ಈ ತನಕ ೧೭ ಯಕ್ಷಗಾನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ಜರುಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಯಾವ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆಯದೆ ಗೋರೆಗಾಂವ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವು ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ವಿಚಾರ ಭಾರತಿ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಆಯೋಜಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ-ಮರಾಠಿ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ " ಕಲಾಭಾರತಿ ' ಯಿಂದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಸಂಗೀತ ವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಕಾಶ್ ಬುರ್ಡೆ, ಸಾಹಿತಿ ಬಿ.ಎ.ಸನದಿ, ಡಾ.ವ್ಯಾಸರಾವ್ ನಿಂಜೂರು ಅಂತಹ ಗಣ್ಯರೆಲ್ಲ ಇದನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದವರು.

ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ೧೯೭೯ ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗವು ಸ್ಥಾಪನೆ ಗೊಂಡಿದ್ದು, ಇದೀಗ ೪೦ರ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ-ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಎರಡು ರಾಜ್ಯಗಳ ಸ್ನೇಹ ಸೇತುವೆಯಾಗಿ ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ವಿಭಾಗ ಹಾಗೂ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿವೆ. ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಾತೀಯ ಸಂಘಗಳೂ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಎರಡು ಕನ್ನಡ ದೈನಿಕಗಳು ಮುಂಬೈಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಲ್ಲ ಕನ್ನಡ ದೈನಿಕ ಮರಾಠಿಗರ ಒಡೆತನದಲ್ಲಿದ್ದು ಕಳೆದ ೨೦೧೭ರಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಏಕೈಕ ದೈನಿಕ ಎನಿಸಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೆಲವು ಜಾತೀಯ ಸಂಘಗಳೂ ಕನ್ನಡದ ಮಾಸಿಕ ತೈಮಾಸಿಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹತ್ತರಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಮಾಸಿಕ ತೈಮಾಸಿಕಗಳು ಇಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಮೂವತ್ತರಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿವೆ. ಕಾಲೇಜು ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗಗಳು ಮುಚ್ಚಿದರೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಗಟ್ಟಿ ಇದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರ ಹಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿವೆ. ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮುಂದುವರಿ ಯುತ್ತಿವೆ. 'ಚಿಣ್ಣರ ಬಿಂಬ' ಎನ್ನುವ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಸುಮಾರು ಐದು ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಳೆದ ಒಂದೂವರೆ ದಶಕದಿಂದ ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಭಾಷೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದು ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನ ಆಶಾಕಿರಣ ವಾಗಿದ್ದಾರೆ ಈ ಮಕ್ಕಳು. ೨೫ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಚಿಣ್ಣರ ಬಿಂಬದ ಶಿಬಿರ

ಗಳಿವೆ. ಮುಂಬಯಿ ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕ 'ಇಗ್ಗವ್ವ ಹೆಗಡೇ ವಿವಾಹ ಪ್ರಹಸನ ಅಥವಾ ಕನ್ಯಾ ವಿಕ್ರಯದ ಪರಿಣಾಮವು' (೧೮೮೭) ಎನ್ನುವ ನಾಟಕವನ್ನು ವೆಂಕಟರಮಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಸೂರಿಯವರು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು, ಮರಾಠಿ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತ ನಾಟಕ ಎನ್ನಲಾಗುವ ಚುರಮುರಿ ಶೇಷಗಿರಿ ರಾಯರು (೧೮೯೯) ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕಾಳಿದಾಸನ ಶಾಕುಂತಲ ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡ ರೂಪಾಂತರ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಕೂಡಾ ಈ ಮುಂಬಯಿಗಿದೆ. ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಕವಿ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ವಿ.ಕೃ.ಗೋಕಾಕರು ನವ್ಯಕಾವ್ಯವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದ್ದೂ ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ರೀತಿ ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಮುಂಬಯಿ ನಂತರ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ, ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಸಕ್ರಿಯರಾಗಿ ದ್ದಾರೆ.. ಬರೋಡಾ, ಸೂರತ್, ಅಹ್ಮದಾಬಾದ್, ವಾಪಿ ಮುಂತಾದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿವೆ. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ ಇಂದೋರ್, ಕೊಲ್ಕತ್ತಾದ ಮೈಸೂರು ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್, ಶಿಲ್ಲಾಂಗ್‌ನ ಕನ್ನಡ ಮನೆ', ಕಾಶಿಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ, ಪುಣೆಯ ಕನ್ನಡ ಮರಾಠಿ ಸ್ನೇಹವರ್ಧನ ಕೇಂದ್ರ... ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. 'ದೆಹಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ' ತನ್ನದೇ ಆದ ನೂತನ ಕಟ್ಟಡವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದೆ. ಕೆಲವೆಡೆ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮನೆಯೇ ಸಂಘದ ಕಚೇರಿಯೂ ಆಗಿದೆ. ಮುಂಬಯಿ, ಗುಜರಾತ್, ಚೆನ್ನೈ... ಮೊದಲಾದ ನಗರಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಉಳಿದ ನಗರಗಳಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡಿಗರು ಬಹುತೇಕ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲ್ಲವೇ ಕಂಪೆನಿಗಳ, ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳಾಗಿ ಬಂದವರು. ಅವರದ್ದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ವಾಸ, ಸೇವಾ ನಿವೃತ್ತರಾದ ನಂತರ ಅವರು ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿಯುವ ವರೆಂಬ ಖಾತ್ರಿಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮುಂಬಯಿ, ಚೆನ್ನೈ, ಗುಜರಾತ್, ಪುಣೆ... ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರು ಮೂರಾಲ್ಕು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ಇದ್ದವರು.

ಈಗ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರೋಣ. ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇನು ಇರಬಹುದು? ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ್ದರೆ ಇಂದು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ. ಮುಂಬೈ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ೧೪ ಸಾವಿರ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇಂದು ಎರಡೂವರೆ ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಚರ್ಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಅದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಎಜುಕೇಶನ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್ ನೋಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ. ಕನ್ನಡ ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಅನುದಾನ ನೀಡಬಹುದಷ್ಟೆ ಮುಖ್ಯ ವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ ತಮ್ಮ ಉರಿನ, ತವರು ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದವರು ಈ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರು. ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕಿಂತ ಜಾತೀಯ ಸಂಘಗಳು ಬಲಾಡ್ಯವಾಗಿವೆ. ಹೊರನಾಡಿನವರ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಸ್ಪಂದನೆ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂದು ನಾವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಾರೆವು. ಹೊರ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಕನ್ನಡಿಗರು ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾವು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರು. ಈ ಶಿಷ್ಟಿಂಗ್ ಐಡೆಂಟಿಟಿ ನಮ್ಮದಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ತಾಲರಂತಹ ಸಾಹಿತಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಇದ್ದುದು ಕೊನೆಯತನಕವೂ ಹನೇಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲೇ.

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂರರಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿದ್ದರೆ, ಗುಜರಾತ್‌ನಲ್ಲಿ ಐದಾರು, ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಗಣ್ಯರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದಾಗ ನನಗೆ ಕಂಡಂತೆ ಈ ರೀತಿಯ ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿಡಬಯಸುವೆ.

ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಲಖ ವರ್ಷದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ ಮುಂಬಯಿ ನೂತನ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಕೈಗೊಂಡಿದೆ. ಹೊರನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಹೊಸ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಇಳಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ನೆರವನ್ನು ಅಂತಹ ಹಿರಿಯ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಕೋಟಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡಬೇಕು. ಆ ಮೂಲಕ ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕೆಲಸ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಸಹಕರಿಸಬೇಕು.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೬೦ ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕನ್ನಡಿಗರಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೨೦ ಲಕ್ಷದಷ್ಟು ಮುಂಬಯಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೂ ಮಿಕ್ಕಿ ತಾವೇ ಕೈಯಿಂದ ಹಣ ಹಾಕಿ ಕನ್ನಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಈ ಇನ್ನೂರರಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದವರು. ಕನ್ನಡ ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ಸಂಘಗಳು ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗಿದ್ದೂ ಒಳನಾಡಿನವರ ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುವೆ.

ಇಡೀ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮಾದರಿ ಆಗುವಂತಹ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಮುಂಬ ಯಿಯಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಕೆಲವು ಜಾತೀಯ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಶತಮಾನದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕುಸಿದು ಕೆಲವು ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜನಾಂಗವನ್ನೇ ಮುಂದೆ ತಂದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತು-ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚರ್ಚೆಗಳೂ ಸಾಕಷ್ಟು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಸಾಹಿತಿ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನವೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹೊರನಾಡಿನ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಸೇರಿದಂತೆ ಇತರರು ಚರ್ಚೆ ಯಾಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಹೊರನಾಡಿನ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ.

- * ನಮ್ಮ ಹಲವಾರು ಅಕಾಡೆಮಿಗಳು ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರ ನಾಡಿ ನವರನ್ನು ಸದಸ್ಯರನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ದೃಶ್ಯವೇ ನಿಂತು ಹೋಗಿದೆ. ತೊಂಬತ್ತರ ದಶಕದ ತನಕ ಇದ್ದ ದೃಶ್ಯ ಅನಂತರ ದಿಫೀರ್ ನಿಂತು ಹೋದದ್ದು ಯಾಕೆ ಎನ್ನುವುದು ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿದೆ. ನಾವು ಹೊಸತಾಗಿ ಏನೂ ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಆಗಿದ್ದುದು ಈಗ ಯಾಕೆ ನಿಂತು ಹೋಗಿದೆ?
- * ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಸಹಿತ ಇನ್ನಿತರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಸರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೊರನಾಡಿನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ ಕುರಿತಂತೆ ಆಸಕ್ತಿ ತಳೆಯಬಹುದೇ? ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಕೆಲವು ಅಪವಾದಗಳು ಇರಬಹುದಾದರೂ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಆಚೆಗಿರುವ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸಬೇಕು.
- * ಎಂಬತ್ತು ತೊಂಬತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಬಾರಿ ಮುಂಬಯಿ ಸಹಿತ ಹೊರನಾಡಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗು ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ದೃಶ್ಯಗಳು ಕಾಣೆಯಾಗಿವೆ. ಶ್ರೀ ಮನು ಬಳಿಗಾರ ಹಿಂದಿನ ಕಾರ್ಯಾವಧಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೊಬ್ಬರು ಒಂದು ಬಾರಿಯೂ ಮುಂಬಯಿಗೆ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮೂರು ಮೂರು ಸಲ ಆಮಂತ್ರಣದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಬರೆದಿದ್ದರೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ ಅವರು.
- * ಮನು ಬಳಿಗಾರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅಭಿನಂದಿಸಬೇಕು. 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಘಟಕ' ಒಂದೇ ನಮಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕಳೆದ ಫೆಬ್ರವರಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ದ್ವಿತೀಯ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಅವರು 'ಬೃಹನ್ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಘಟಕವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

- * ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಯೆಂದು ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಕಾಡುವುದಿದ್ದರೆ ಅದು ವಾಶಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವ 'ಕನ್ನಡ ಭವನ' ಎಂಬ ಈ ತನಕ ಏನೂ ಉಪಯೋಗವಾಗದ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಟ್ಟಡದ ಬಗ್ಗೆ.
- * ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಅಂಗ ಸಂಸ್ಥೆಯಾದ 'ಸಿಡೋ' ೧೯ ಜೂನ್ ೨೦೦೦ರಲ್ಲಿ ನವಿಮುಂಬಯಿ ವಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಿಸಲು ೨,೫೨೦ ಚದರ ಮೀಟರ್ ಸ್ಥಳ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಖರೀದಿಯ ಹಣ ರೂ. ೭೫,೬೦,೦೦೦/- ಅದರ ಈಗಿನ ಬೆಲೆ ೨೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಮೀರಿದೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಅನಂತರ ಈ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಮರೆಯಿತು.
- * ೨೦೦೫-೨೦೦೬ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಘಟಕದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡ ಎಚ್.ಬಿ.ಎಲ್. ರಾವ್ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಓಡಾಟದಿಂದ ಆ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಪುನರ್ಜೀವ ದೊರೆತು ಕೆಲಸ ಆರಂಭವಾಗಿ ಈ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮಾಳಿಗೆಗೆ ಕಟ್ಟಡದ ಬಂದು ನಿಂತಿದೆ. ಅದು ೫ ಮಹಡಿಯ ಕಟ್ಟಡವಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಸಮಾರಂಭವೂ ನಡೆದು ಇನ್ನೇನು ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೋ ಎನ್ನುವಾಗ ಅದರ ಉಸ್ತುವಾರಿ ವಹಿಸಿರುವ ಎಂ.ಎಸ್.ಐ.ಎಲ್. ಸಂಸ್ಥೆ ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿದ್ದು ಈಗ ಇಬ್ಬರು ವಾಚ್ ಮ್ಯಾನ್‌ಗಳು ಕಾವಲು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿನ ಅಸ್ಸಾಂ ಭವನ, ಉತ್ತರಾಖಂಡ ಭವನಗಳೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ನಾಡುನುಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಎರಡು ದಶಕದಿಂದ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭವನ' ಈ ದುಸ್ಥಿತಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬಂತು? ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.
- * ಅತ್ತ ದೆಹಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕತೆ ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯದ್ದು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಮನವಿ ನೀಡುವುದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಸಂಸದರು ಸಿಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮುಂಬಯಿ, ಗುಜರಾತ್, ಇಂದೋರ್ ಇಂತವರೆಲ್ಲ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ಡಾ.ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆಯವರು ಹೇಳುವಂತೆ ದೆಹಲಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ವಲಸೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ೨೦೧೧ರ ಜನಗಣತಿಯಂತೆ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹತ್ತೂವರೆ ಸಾವಿರ. (ಆದರೆ ಮಲಯಾಳಿಗಳು ೬೦ ಸಾವಿರ, ತಮಿಳರು ೧ ಲಕ್ಷ ೧೦ ಸಾವಿರ, ತೆಲುಗರೂ ಅಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ.

- * ದೆಹಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ ಅಲ್ಲಿ 'ಅಭಿಮತ' ಎನ್ನುವ ಮಾಸಿಕವನ್ನೂ ತರುತ್ತಿದೆ. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿ ತನಕ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ಶಾಲೆಯೂ ಇದೆ/ ಆದರೆ ಜೆಎನ್‌ಯು ನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಚಾರ ಕೆಲಸಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಬಿಳಿಮಲೆಯವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಗದಾಯುದ್ಧ, ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ, ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ... ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ಅನುವಾದಗಳಾಗಿವೆ. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೊಡುಗೆಯೂ ಹೌದು.
- * ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಯಾಳಂ ಮನೋರಮಾ ಪತ್ರಿಕೆಗೆ ಒಂದೂವರೆ ಡಜನ್ ವರದಿಗಾರರಿದ್ದಾರೆ ಅಂದಮೇಲೆ ಅವರೆಲ್ಲ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತಡ ಹಾಕಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ದೃಶ್ಯಗಳಿಲ್ಲ.
- * ಇನ್ನು ಬನಾರಸ್, ಅಹ್ಮದಾಬಾದ್ ಮೊದಲಾದೆಡೆ ಯುನಿವರ್ಸಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ನಿಂತು ಹೋಗಿದೆ.
- * ಇನ್ನೊಂದು ಚರ್ಚೆ ಎಂದರೆ ತಮಿಳರ ಹಾಗೆ ಅವರ ರಾಜ್ಯದ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ತಮಿಳರು ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಹಾಗೆ ಹೊರನಾಡು ಕನ್ನಡಿಗರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಆ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಂದಿಸಲಾರರು' ಎನ್ನುವುದು, ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಹೊರನಾಡಿನ ಕನ್ನಡಿಗರು 'ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ' ಗೆ ತಲೆಕೆಡಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಕೇಳಿಬಂದಿದೆ.
- * ಇದು 'ಕಾವೇರಿ ಗಲಾಟೆ' ಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಜವಾದರೂ 'ಕಂಬಳ ನಿಷೇಧ' ದಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಸ್ಪಂದಿಸಿದ್ದರು. ಮುಂಬಯಿ- ಗುಜರಾತ್ ಸಹಿತ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರು ವಿವಿಧ ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯ ರಾಗಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೆಂದೂ ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ತರೋದಿಲ್ಲ. ಇದು ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯೂ ಆಗಿದೆ.
- * ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕೇವಲ ರಂಗಭೂಮಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಹೊರನಾಡಿನವರನ್ನು ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿಲ್ಲವೇನೋ. ಒಂದು ವೇಳೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ನಿಲುವು ಹೊರನಾಡು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ . ಇಂದಿನ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ? ಹೀಗಾಗಿ ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ

ನೆಲ, ಜಲ, ಬದುಕಿನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯ ಯಾವುದೇ ಘಟನೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರಾಜಕೀಯ ನಿಲವು ಕಾಣಬಹುದೇ... ಎನ್ನುವ ವಸಂತ ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

- * ಪುಣೆಯ ಕನ್ನಡ ಮರಾಠಿ ಸ್ನೇಹವರ್ಧನ ಕೇಂದ್ರದ ಕೆ.ಎಸ್.ಹೆಗಡೆ ಅವರು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ 'ಬಾಲ ಭಾರತಿ' ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಡಾ.ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿ ಅವರು "ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ" ವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. "ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರೀ ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ ಅವರಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನೆಯಷ್ಟೇ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದೆ. ಆಗ ಇದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಈಗಿರುವ 'ಗಡಿನಾಡು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ'ದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಒಳಗಡೇ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನೂ ಸೇರಿಸುವ ಆದೇಶವನ್ನು ಸರಕಾರ ೨೦೧೭ರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುತ್ತದೆ. ಶೀಘ್ರವೇ ಅದು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದು. ಅನಂತರ 'ಗಡಿನಾಡು-ಹೊರನಾಡು ಪ್ರಾಧಿಕಾರ' ಎಂದಾಗಲಿದೆ' ಎನ್ನುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ.
- * ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಒಳನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಜೊತೆ ಮುಕ್ತ ಮನದಿಂದ ಸ್ಪಂದಿಸಲು ಹಿಂಜರಿಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಅನ್ಯಭಾಷೆಯ ಉಚ್ಚಾರದ ವಾಕ್ಯ ರಚನಾ ಕ್ರಮದ ಶಬ್ದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಸತತ ಆಕ್ರಮಣವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದೂ ಹೌದು.
- * ಮುಂಬಯಿ ಪರಿಸರದ ೫ ಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳ 'ಚಿಣ್ಣರ ಬಿಂಬ'ದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಳೆದ ಒಂದೂವರೆ ದಶಕದಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ಮಾನ್ಯತೆ ಸಿಗಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರಕಾರ ಇದರತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು.
- * ಮುಂಬಯಿ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆಯ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ತೀವ್ರ ಕೊರತೆಯೂ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಹಲವೆಡೆ ಕನ್ನಡ-ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಾವೇ ವೇತನ ನೀಡಿ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ನಿಯುಕ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರವು ಅಭಿನಂದನೆಗೆ ಅರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವೆಡೆ ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ೨೧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೂ

ಇರುವುದಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಹೊಸ ಭೂಪಟ ಕೊಡೋವವರಾರು? ಈ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ ಜೊತೆ ಮಾತ್ರ ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.

- * ೧೯೯೭ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೭ ರಂದು ಸಾಹಿತಿ ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ “ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕುರಿತಂತೆ ಅವರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕುರಿತಂತೆ ತಳೆದಿರುವ ಆಸಕ್ತಿ ಸಾಲದು. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ” ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಿನ್ನೂ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರ ಕಾಣಿಸಿಲ್ಲ.
- * ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ಕಲೆ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹೊರನಾಡು-ಹೊರದೇಶಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಒಂದು ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನವೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಘೋಷಿಸುವುದು ಕೂಡಾ ಎಷ್ಟು ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.
- * ಹಾಗಂತ ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೊರನಾಡ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕರೆಸಿಕೊಂಡು ಅವರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಲವಾದರೂ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವಂತಾ ಗಬೇಕು. ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು. ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೊರನಾಡ ಸಾಹಿತಿ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಕೊಂಡು ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಗುವಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಂಡು ಬರಬೇಕು.
- * ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ನಾನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇವೆ. ಆದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನವುಗಳನ್ನು ನಾವು ನಾವೇ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಪತ್ರಿಕಾರಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ 'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕನ್ನಡಿಗ ಪತ್ರಕರ್ತರ ಸಂಘ' ಇದೆ. ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕನ್ನಡಿಗ ಕಲಾವಿದರ ಪರಿಷತ್' ಇದೆ. ಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲೇ ಬಗೆಹರಿಯುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇದ್ದರೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಮಲ್ಲ ಕನ್ನಡ', ದೈನಿಕದಲ್ಲಿ ('ಮಲ್ಲನಿಗೆ ಪತ್ರ' ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ಯೆ ತೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮುಂದಿಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- * ಇಂದು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಪುಸ್ತಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೆಡೆ ಸಿಗುವಂತಹ ಎಂಭತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕೋಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ 'ವಿದ್ಯಾನಿಧಿ ಬುಕ್ ಡಿಪೊ' ಇಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ನವಿಮುಂಬಯಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದಲ್ಲಿ

ಒಂದು ಮಳಿಗೆ ತೆರೆದಿದ್ದರೂ ವಿಮರ್ಶೆ-ವೈಚಾರಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಿರುವುದರಿಂದ ಓದುಗರನ್ನು ಅವು ಸೆಳೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿಗೆ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕನೇ ಪೀಳಿಗೆಯವರು ಕನ್ನಡವಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳಲ್ಲಿ ಐವತ್ತರ ಮೇಲಿನವರೇ ಹೆಚ್ಚು ಬರುತ್ತಾರೆ.

ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಜ್ಞಾನ ಕನ್ನಡ ಪರಂಪರೆಯ ಕುರಿತ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಮೂಡಿಸಬಹುದಾದಂತಹ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೂಲಕ ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕುವಂತಹ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಉಳಿಯಬಹುದು.

ಹಾಗಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಈಗಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಒಳನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಸಿಗಲಿ, ಹೊರನಾಡ ಕನ್ನಡಿಗರ ಕನ್ನಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸರಕಾರ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಅಕಾಡೆಮಿ, ಪರಿಷತ್ತುಗಳು ಗುರುತಿಸುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುವೆ, ಆಶಿಸುವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳು :

- ೧) ಅವಲೋಕನ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ರಾಜ್ಯ ಕನ್ನಡಿಗರ ಆರನೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಮಾವೇಶ)
- ೨) ಕನ್ನಡ ವೈಜಯಂತಿ (ಆಲ್ಫಾನ್ ವಿಶ್ವ ನುಡಿಸಿರಿ-೨೦೧೩)
- ೩) ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನ - ಡಾ.ಜಿ.ಎನ್.ಉಪಾಧ್ಯ
- ೪) ಸಮಾಜಮುಖಿ ಮಾಸಿಕ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ೨೦೧೮) ಸಂ : ಚಂದ್ರಕಾಂತ ವಡ್ಡು
- ೫) 'ಸಂಭವ' ಸ್ಮರಣಿಕೆ-೧೯೮೧
- ೬) ಕನ್ನಡ ಗುಡಿ- ಮಾರ್ಚ್ ೧೯೫೪ (ಸಂ : ವರದರಾಜ ಆದ್ಯ)
- ೭) ಡಾ.ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಬಿಳಿಮಲೆ ಲೇಖನ
- ೮) ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೋಕಟ್ಟೆಯವರ ಬಿಡಿ ಲೇಖನಗಳು

ಗಡಿಪ್ರದೇಶದ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ

ತಾತ್ವಿಕ ಮೀಮಾಂಸೆ

- ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಪೋಕಳೆ

ವಸಾಹತು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಂಗ್ಲರು ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನಾಗಿ ರಚಿಸಿದ್ದು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಬಳಿಕ ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವಿಂಗಡನೆಯಾಗಿ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದು ಹಲವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹಳೆಯ ತಲೆಮಾರುಗಳು ಕಾಲದ ಪರದೆಯಾಚೆಗೆ ಮರೆಯಾಗಿ, ಜಾಗತೀಕರಣ, ಉದಾರೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ವಿಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಈಗಲೂ ಧಗಧಗ ಉರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆಗೀಗ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಷ್ಟು ದಿನ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಕೇರಳ, ಗೋವಾ, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶವೆಂಬ ಗಡಿಗಳಿದ್ದವು. ಈಗ ತೆಲಂಗಾಣವೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ, ಉದ್ಯೋಗ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ನೀರಾವರಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅನಾಥ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆರೋಪ-ಪ್ರತ್ಯಾರೋಪಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಇದೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ, ಭಾಷಿಕವಾಗಿ, ಸಾಹಿತ್ಯಕವಾಗಿ ನಡೆದ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದ ಗಡಿಯಾಚೆಯ-ಈಚೆಯ ಪ್ರದೇಶ ಸಮೃದ್ಧ ಗೊಂಡಿರುವದನ್ನು ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಭಾಷಾಭಾರತೀ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರದಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಗಡಿಯಾಚೆಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನವರಿಂದ ನಡೆದಂತಿಲ್ಲ! ಈಗಿನ ಹೊರದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲೂ

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಕಾರ್ಯ ಭರ್ಜರಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸಾಕಷ್ಟು ಉದಾರವಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊರನಾಡಿನವರಾಗಲಿ, ವಿದೇಶಿಯರಾಗಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಾಡುವ ನಾವು ಅವರದನ್ನು ನಾವು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಹೊಗಳಿದರೆ ತಕ್ಷಣ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಗಡಿಯ ಆಚೆ-ಈಚೆಯವರು ಭಾಷಿಕವಾಗಿ, ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಬೇರೆ-ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಒಂದೇ. ಈ ಗಡಿಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮಿಶ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನೇ ನಾನು 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕರ' ಎಂದು ಕರೆಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಸಂಕರ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲವೂ ಕೆಟ್ಟದ್ದೇ ಎಂದೇನೂ ಭಾವಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಶಗಳೂ ಇದೆ. ಇದು ಮತ್ತೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ 'ಜೈವಿಕ' ಸ್ಥಿತಿ ಎಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೨೦೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯಿದೆ. ಹರಪ್ಪ ಮೊಹಂಜದಾರೋ, ಸಿಂಧೂ ನದಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದ ಲೋಥಾಲ್, ರಂಗಪುರ, ಕಾಲಿಬಂಗನ್ ಮುಂತಾದ ಅವಶೇಷಗಳ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨-೩ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಅಲ್ಲಿ ಜನರು ಕರ್ನಾಟಕದವರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಬಂಗಾರದ ಅದಿರು, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಅದಿರು ಒಂದೇ ಆಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸೇರಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎರಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ನಡುವಿನ, ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವಿನ ವಿನಿಮಯ ಕಾರ್ಯವು ಆದಿಯ ಕಾಲ ದಿಂದಲೂ ನಡೆದು ಬಂದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಎಂದೆನ್ನಬಹುದು. ವಲಸೆಗಾರರಲ್ಲಂತೂ ಇದು ಸಹಜವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಸಮುದಾಯ ಒಂದು ದ್ವೀಪವಾಗಿ ಬದುಕುವುದು ಎಂದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಬೇರೆ- ಬೇರೆ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸನಿಹ ಬರುತ್ತವೆ. ಆಗ ಒಂದರ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತೊಂದರ ಮೇಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧದಂತಹ ಭೀಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ ಎರಡು ಸಮುದಾಯಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿನಿಮಯ ಕ್ರಿಯೆ ಬರೇ ಪ್ರೀತಿ-ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದಲೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದು ಒತ್ತಾಯದಿಂದಲೂ, ಬಲವಂತದಿಂದಲೂ ನಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಗಿ ಪ್ರಭುತ್ವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಗುಲಾಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ರಾಜಕೀಯ ಒತ್ತಡ ಹೇರಿದಂತೆ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಒತ್ತಡವನ್ನೂ ಹೇರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆಗ ಈ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜನೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಪುರೋಹಿತರೂ ಭೂಸುರರಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ

ಪ್ರಜೆಗಳು ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಭೀತಿಯಿಂದಲೋ, ಗೌರವದಿಂದಲೋ, ಅವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದೋ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಧರ್ಮ, ದೇವರು, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ರೀತಿ-ರಿವಾಜುಗಳನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಚರಿತ್ರೆ ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ವಿನಿಮಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಇಂಥ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಎರಡು ರಾಜ್ಯಗಳ, ಪ್ರಾಂತಗಳ, ದೇಶಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಿರಾದರೆ ಇಂಥ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜ ಯಾವ ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗುತ್ತಾನೋ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಅದೇ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮನ್ವಯದಿಂದಲೂ ಈ ವಿನಿಮಯ ಕಾರ್ಯ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಜರುಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ, ಗೌರವಾನ್ವಿತ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು ವಿಶೇಷ.

ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ವಿನಿಮಯ ಕಾರ್ಯವು ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ ಉಡುಪು- ತೊಡಪು, ತಿಂಡಿ-ತಿನಿಸುಗಳಲ್ಲಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ-ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ, ರೀತಿ-ರಿವಾಜಿನಲ್ಲಿ, ಆಚರಣೆಯ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ, ಪೂಜೆ-ಪುನಸ್ಕಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಉಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ, ಭಾಷಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಆಗ ಎರಡೋ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚೇ ಸಮುದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಈ ಕ್ರಿಯೆ ನಡೆದು ಒಂದ ರೊಳಗೊಂದು ಸೇರಿ ಸಂಕರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಾನಿದನ್ನು “ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಕರ” ಎಂದೇ ಕರೆದಿದ್ದೇನೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿಯ ಆಚೆಗೂ-ಈಚೆಗೂ ಮರಾಠಿ-ಕೊಂಕಣಿ, ತೆಲಗು, ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳಂ ಭಾಷಿಕರು ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೈವಭಾಷಿಕರೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ರೂಢಿ. ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಳರಸರು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಆಳಿದ್ದರಿಂದ ಉರ್ದು, ಫಾರ್ಸಿ ಭಾಷೆ ಸಹ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಲಿದೆ. ಈಗ ಫಾರ್ಸಿ ಭಾಷೆಯವರು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಷ್ಟು ವಿರಳರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಗಾವಿಯ ಗಡಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಪರ್ಕವಿರುವವರ ಹೊರತಾಗಿ, ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವರು. ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಗಡಿಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಜಗಳವು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಯಾವ ತೊಡಕು-ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ. ಕಲೆ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಸಂಗೀತ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಿಲ್ಪ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತವೆ. ಆಗ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ನಡೆಯುವುದು ಸಹಜ. ಸಮಾಜ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿಯೂ, ಸ್ನೇಹ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ ಬಾಳಬೇಕಾದರೆ ಈ ವಿನಿಮಯ ಅಗತ್ಯ. ಇದು

ಆರೋಗ್ಯದಾಯಿ ಲಕ್ಷಣ. ಚಲನಶೀಲತೆಯ ಲಕ್ಷಣವೂ ಹೌದು. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಆಂತರಿಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೊಂದನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಬಾಹ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೂ ತನ್ನೊಳಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಗ್ಲರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕರ್ನಾಟಕ, ಏಕೀಕರಣದ ಹೋರಾಟದ ಬಳಿಕ, ಅಂದರೆ ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಕರ್ನಾಟಕವಾಗಿ ರೂಪಗೊಂಡಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಗಡಿಯ ಆಚೆಯ ಈಚೆಯ ಜನರು ಬಹುಮುಖ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಾಳುವಂತಾಯಿತು. ಆದರೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಹನೆ-ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಲೇ ಬೇಕು. ಮುಂಬೈ, ಮದ್ರಾಸ್, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಪ್ರಾಂತಗಳೇ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಂಗಡನೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ರಾಜಸತ್ತೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೂ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಾರಸಗೋಡು, ಸೊಲ್ಲಾಪುರ, ಆಂಧ್ರದ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಕಳಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ, ಆ ನೋವು ಸತತವಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಗೆ ಯಾವ ಅಡಚಣೆಯೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದಿಗೂ ಈ ವ್ಯವಹಾರ ಸರಾಗವಾಗೇ, ಯಾವ ದ್ವೇಷ-ಮತ್ಸರಕ್ಕೂ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡದೇ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯು ನಿರಾಂತಕವಾಗಿ ಸಾಗಿದೆ. ಆಗೀಗ ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಕಲಹ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಭಾವದ ಎದುರಿಗೆ ಈ ಕಲಹ ನಗಣ್ಯ, ಲಾಭ ಹಾನಿಯ ಎದುರಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ನಗಣ್ಯ. ಇದೇ ವಿನಿಮಯದ ಪ್ರಧಾನ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಇದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಬಲಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ವಸಾಹತು ಪೂರ್ವಕಾಲದಿಂದ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತಗಳ ವಿಂಗಡನೆಯ ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು. ಈ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವಲಸೆಗಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಿತಿ ಮೀರಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅವರ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯರ ನಡುವೆ ಕಾದಾಟಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಟಿಬೇಟರವರು, ಈಗ ರೋಹಿಂಗಿಗಳು, ಬಂಗಾಲಿಗಳೂ, ಉತ್ತರ ಭಾರತದವರೂ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಲಗ್ಗೆ ಇಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ರಾಜಸ್ಥಾನಿಗಳು, ಅಣೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ತಮಿಳಿಗರು, ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಏಜೆಂಟ್ ರಾಗಿ ತೆಲುಗಿನವರೂ, ಕೇರಳದಿಂದ ನರ್ಸ್‌ಗಳೂ, ಐಟಿ-ಬಿಟಿ ಯಲ್ಲಿ ಹೊರ ನಾಡಿಗರು ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸದ್ಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದರೆ ಇದೆಲ್ಲದರ ವಿರಾಟ್‌ರೂಪ ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಾಚುತ್ತದೆ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಿದ್ದು ಕಡಿಮೆ, ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಅಪಾರ. ಇಂಥ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವುದು? ಯುದ್ಧ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಲೂಟಿ, ದೊಂಬಿ, ಅಪಹರಣ,

ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಯಾವ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು? ಈ ಕ್ರೌರ್ಯದ ವಿನಿಮಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಬಗೆ ಯಾವುದು? ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ತಮಿಳು, ತೆಲುಗು, ಈಗ ಹಿಂದಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಎಲ್ಲೆಡೆ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸ್ಥಳೀ ಯತೆಯ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಯ, ಅಸ್ಮಿತೆಯ, ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಗತಿ ಏನು? ಭಾರತದಂತಹ ಗಣರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿರುವ ಪರಿಹಾರವೇನು? ದಿನೇ ದಿನೇ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಜಟಿಲ ವಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದಾಗಿ ಕಗ್ಗಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪಡೆದದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಹೆಚ್ಚು. ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನೇ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಗುಜರಾತಿ, ಮಾರವಾಡಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಂತೂ ದೇಶದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ನೆಲೆಯೂರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಜತನ ಮಾಡಿಕೊಂಡೇ, ಉಳಿದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ಹರಡುತ್ತಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕಲಿತು ಹಸ್ತಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದವರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಗುಜರಾತಿಗಳ ದಾಂಡಿಯಾ ನೃತ್ಯ ಇಲ್ಲೂ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸಲ್ತಾರ ಕಮೀಜ ತೊಡದ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಇಲ್ಲ. ಪುರುಷರೂ ಗುಜರಾತಿ ಮಾರವಾಡಿ ಪೋಷಾಕು ಇಷ್ಟ ಪಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಸ್ಥಾನಿಗಳ ಪಾನಿಪುರಿ, ಶೇವಪುರಿ, ಮಂಚೂರಿ, ಪಾವ್‌ಬಾಜಿ ತಿನ್ನದ ಯುವಕರೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಗಡಿಯಾಚೆಯ ನಾಡಿನಿಂದ ಬಂದವರು ಕರ್ನಾಟಕದೊಳಗೇ ನೆಲೆಯೂರಿ ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಆದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗಡಿಯಾಚೆಯಿಂದ ಬಂದವರೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಗರ ವಿರೋಧವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಉಡುಪಿ ಹೊಟೇಲಿನವರು, ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉದ್ಯಮಿಗಳು, ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಗೂಡು ಅಂಗಡಿ, ಬೀದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ನೆಲೆಯೂರಿದಾಗ ಈ ವಲಸೆಗಾರರ ಕೊಡುಗೆಯೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಎರಡು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಯಾವ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು ಎಂದು ನಿಖರವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ದಾಖಲೆಗಳ ಅಗತ್ಯವಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಕರಗಳಿಗೆ ಮೊರೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಶಿಲಾಶಾಸನ, ತಾಮ್ರಪಟ, ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಈ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಈ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಏಕೆ ನಡೆಯಿತು ಎನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಹಲವು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ರಾಜಕೀಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು. ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತದ

ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗದ ಮೂಲ ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳ ತಾಣಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

ಕನ್ನಡ-ಮರಾಠಿ ಇವೆರಡೂ ನೆರೆಯ ಭಾಷೆಗಳು. ಈ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳ ಮೂಲ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ಈ ಅವಳಿ ಸಂಬಂಧದಿಂದಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಭಾಷಿಕ-ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸಂಬಂಧ ಗಾಢವಾದುದು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಹಾರ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಬಹುಸ್ತರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಭಾರತದಂತಹ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವ, ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಸಹಜವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆ. 'ಕರ್ನಾಟಕ-ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಎರಡೂ ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ಜನಾಂಗದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒಂದೇ' ಎಂದು ದುರ್ಗಾ ಭಾಗವತರು, 'ಕನ್ನಡಿಗರು-ಮರಾಠರು ಅವಳಿ ಸೋದರರು' ಎಂದು ಶಂ.ಬಾ. ಜೋಶಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಲೋ.ತಿಲಕರೂ ಸಹ ಈ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ರಾಜಕೀಯ ವಾಗಿ ಸುಮಾರು ೨೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸುದೀರ್ಘ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಈ ಎರಡೂ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ದಖನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ-ಕರ್ನಾಟಕ-ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶಗಳು ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನ ಭೂಭಾಗಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಗೋದಾವರಿ-ಕೃಷ್ಣ-ತುಂಗಭದ್ರ ಈ ಮೂರೂ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಿನ್ನ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಸಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಈ ಏಕತೆಯು ಇಂದಿಗೂ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಭಾರತದಂತಹ ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯುಳ್ಳ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಏಕತೆಗೆ ಎಂದೂ ತೊಡಕು ಬರಲಾರದು. ಇದರಿಂದ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಸರಾಗವಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡಿಗರು-ಮರಾಠಿಗರು ಸುಮಾರು ೧೫೦೦ ವರ್ಷ ಕೂಡಿಯೇ ಬಾಳಿದ್ದಾರೆ. ಶಾತವಾಹನರು, ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಯಾದವರು ಈ ಎರಡೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದ್ದಾರೆ. ೨೦೦ ವರ್ಷ ಕನ್ನಡದ ಆಳರಸರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಆಳಿದರು. ಅನಂತರ ೧೬ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಮರಾಠರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಉದಯಗೊಂಡು ಅವರೂ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಆಳಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ 'ಕಾವೇರಿಯಿಂದ-ಗೋದಾವರಿ ನರ್ಮದೆಯವರೆಗೂ' ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ- ತಂಜಾವೂರವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವು ಗ್ರಾಮಗಳ ಹೆಸರು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯದ್ದೂ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಹಳಷ್ಟು ಊರುಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಉದ್ಭವಗೊಂಡವು. 'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅರ್ಧಭಾಗದ ಊರುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಮೂಲದ್ದು' ಎಂದು ಖ್ಯಾತ ಚರಿತ್ರಕಾರರಾದ ಸಂಶೋಧಕರಾದ ವಿ.ಕೆ.ರಾಜವಾಡೆಯವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ

ಪಡುತ್ತಾರೆ. ೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಚಾವುಂಡರಾಯ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ “ಚಾವುಂಡರಾಯ ಕರವಿಯತೇ...?” ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆಯು ಕನ್ನಡ-ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ ಜನಾಂಗಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಪುಷ್ಟಿಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ೧೩ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ಕನ್ನಡವೇ ಪೋಷಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು ಎಂದು. ಲೋ.ತಿಲಕರಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ದಲ್ಲಿ ಪಂಪನ * ಸುವರ್ಣಯುಗ' ನೆಲೆಯೂರಿದಾಗ, ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ 'ವಿವೇಕ ಸಿಂಧು', 'ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ' ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಸವಾದಿ ಶರಣರ 'ವಚನ ಚಳವಳಿ'ಯ ಪ್ರಭಾವವಿದ್ದಾಗ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ 'ಮಹಾನುಭಾವ ವಾರಕರಿ ಪಂಥಗಳ' ಚಳವಳಿಯ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಗಾಢವಾಗಿರುವಂತೆ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಹರಿದಾಸರ ಪ್ರಭಾವವೂ ಇತ್ತು. ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ, ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಯ ಪಾರಾಯಣ ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಮನೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ-ತುಕಾರಾಮರಂತಹ ಸಂತರು ರಚಿಸಿದ ಅಭಂಗಗಳು ವಿಠಲ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದವು. ಇಂದಿಗೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಪಾರಾಯಣ ಸಪ್ತಾಹ ಈಗಲೂ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಯ ನೇರವಾದ ಭಾಷಾಂತರ ಪಠ್ಯಗಳು ರಚನೆ ಗೊಂಡವು. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಪ್ರಭಾವ. ಮರಾಠಿಯ ಮುಕೇಶ್ವರ ಎಂಬ ಕವಿಯ ಮೇಲಾಗಿದೆ. ರಾಘವಾಂಕನ 'ಸಿದ್ಧರಾಮ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ' ವು ಶಿವದಾಸವೆಂಬ ಕವಿಯಿಂದ, ಚಾಮರಸ 'ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ'ಯು “ಲೀಲಾ ವಿಶ್ವಂಭರ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದಾಸನಿಂದ ಮರಾಠಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ ಬೆಳೆದದ್ದು ನಿಜವಾದರೂ, ಮರಾಠಿಯ ಪದ-ವಾಕ್ಯಗಳು ಪಂಪ, ಜನ್ನ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ, ಆಂಡಯ್ಯನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಉದಾ-ಜಾ ಬಾಪಾ, ಜಾ ತೂ ಹಳೂ, ಜಾ ಕಣರೆ, ಶಹಾಣಪಣ, ವಿಟಾಳ, ಭೋಳಾ ಮುಂತಾದವು. ಮರಾಠಿಯಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡದ ಹೇರಳ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಬಿಜಯಗೈ, ಆರೋಗಣೆ, ನುಳಕೋಟ, ಮಲ್ಹಾರಿ, ವಾಷ್ಟಾ, ತಾಯಿ, ಅಕ್ಕ, ಅಣ್ಣ ಮುಂತಾದವು. ಈ ಭಾಷಿಕ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಮಲೆಯಾಳಿ, ಕೊಂಕಣಿ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲೂ ನಡೆದಿದೆ. ಮರಾಠಿ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ನನಗೆ ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಅದರ ಬಗೆಗೆ ಖಚಿತ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಉಳಿದ ಭಾಷಾಂತರಕಾರ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿಯೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳು

ಐದೂ ಗಡಿಯಾಚೆಗಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳಿವೆ. ಆಚೆಯ ರಾಜರು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಆಳಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈಗಿನ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೆದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಆಯಾ ರಾಜರ ಹಕ್ಕು ಆಗಿತ್ತು.

ಮರಾಠಿ ಸಂತರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು, ದೇವರನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. 'ಕಾನಡಾ ವಿಠಲೂ ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂದು ಜ್ಞಾನದೇವರು, "ನಮೋ ಕಾನಡಿ ಭಾಷಾ ಎಂದು ಏಕನಾಥನು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಥರಾಪುರದ ವಿಠಲ ಕನ್ನಡದ ದೇವರು ಎಂದು ಮರಾಠಿ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶಹಾಜಿ, ಶಿವಾಜಿ ಮತ್ತು ಪೇಶ್ವೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಾಂತಗಳಾಗಿ ಆಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ವಿಂಗಡನೆಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ರಂಗಭೂಮಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿ ಮೆರೆಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಆಗಿನ ರಾಜಸತ್ತೆಯ ಬೆಂಬಲವೂ ಲಭಿಸಿತು. ಬೆಳಗಾವಿಯ ಬಾಬಾ ಪದಮನಜಿಯವರು ೧೮೫೭ರಲ್ಲಿ 'ಯಮುನಾ ಪರ್ಯಟನ' ಎಂಬ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. (ಪಾಲೋಮನ್ ಭಾಸ್ಕರ್ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೊದಲ ಮರಾಠಿ ಕೃತಿ, ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಮರಾಠಿ, ಗುಜರಾತಿ-ಪಂಚ ದ್ರಾವಿಡ ಹಾಗೂ ಪಂಚಗೌಡ ಭಾಷೆಯ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹತ್ತಿರವಾದುದು ಎಂದು ರಾ.ಚಿಂ.ಧಕೆ, ಇರಾವತಿ ಕರ್ವೆ, ದುರ್ಗಾ ಭಾಗವತ, ಗಂಗಾಧರ ನಾಡಗೋಳ ಮುಂತಾದ ಸಂಶೋಧಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಶಿವಾಜಿಯ ಮೂಲ ವಂಶಸ್ಥರು ಕನ್ನಡದ ಮೂಲದವರು ಎಂದು ನಮೂದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವು ಅವೈದಿಕ ಅಥವಾ ಗೋವಳಿಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಅನಂತರ ವೈದಿಕದ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತಮಿಳರು ಮರಾಠರನ್ನು ಅರಿಯರು' (ಆರೇರು) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಶಿವಾಜಿ ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆಗೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋದಾಗ, ಮರಾಠಾ ಸೈನಿಕರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲೇ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟರು. ಇಂದಿಗೂ ಅವರ ವಂಶಸ್ಥರು ಅಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ವಿಠಲರಾಮಜಿ ಶಿಂಧೆಯವರು 'ಮರಾಠಿ ಕನ್ನಡದ ತಾಲೀಮಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಭಾಷೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿ "ಕನ್ನಡವು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯ ಅತ್ತೆ ಮನೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ತುಕಾರಾಮ ಸಹ ಮರಾಠಿ ಗಂಡಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಹೆಂಡತಿ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಎಂತೆಂಥ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಎದುರಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹಾಸ್ಯಮಯವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಯ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡದ ಎಂಥ ದಟ್ಟ ಪ್ರಭಾವವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ರಂಶಾ ಲೋಕಾಪುರರು ವ್ಯಾಕರಣದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಕೃತ ಮೂಲದ ಮರಾಠಿಯ ಕನ್ನಡ, ಸಂಸ್ಕೃತದ ಸಂಬಂಧ ಪಡೆದು ಬೆಳೆಯಿತು. ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಯಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಪದಗಳನ್ನು

ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಶ್ವನಾಥ ಖೈರ ಎಂಬವರು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯು ತಮಿಳಿನಿಂದಲೂ ಪದಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮುಂಡಾ ಎಂಬ ಬುಡಕಟ್ಟು ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೦-೧೪ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ೮೧ ಶಾಸನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ೭೭, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ೩, ಮತ್ತು ಗೋವೆಯಲ್ಲಿ ೨, ೭೦೦ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಲಭಿಸಿವೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರು ತಮ್ಮನ್ನು 'ಮರಹಟ್ಟೆ ಮರಾಠಾ' ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡ ಉಲ್ಲೇಖ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಶಂ.ಬಾ ಜೋಶಿಯವರು ಅವರನ್ನು ಮಹಾರಟ್ಟರು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿ, ಮರಾಟ' ಎಂದು ಆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ದಕ್ಷಿಣಾಪಥವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಅರಸರು ದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಮರಾಠಿ ಅರಸರು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಅಲ್ಪ ಕಾಲ ರಾಜವಾಳಿದ್ದನ್ನು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿ ಸಲಾಗಿದೆ. 'ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ' ಪದದ ಬಗೆಗೆ ಶಂ.ಬಾ ಜೋಶಿ ಹಾಗೂ ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. 'ಮಹಾನಾಟರನಾಡು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ನಾಟಕ ನಾಡು ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂದು ಬೇಂದ್ರೆ ಜನಾಂಗ ಸೂಚಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಾಡದಲ್ಲಿರುವ 'ಝಾಡಿ ಮಂಡಳ' 'ದ ಜನರೇ ಮರಹಟ್ಟೆಗಳು ಎನ್ನುವುದು ಶಂಬಾ ವಾದ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ೧೨ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ- ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಚಸ್ಸು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಮೇಲಿತ್ತು, ಅನಂತರ ಮರಾಠಿಗರು ಕನ್ನಡದಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟರು. ತಮಿಳಿನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ದೇಶ, ಜನಾಂಗಗಳ ಬಗೆಗೆ ಉಲ್ಲೇಖ ವಿದೆ. (ಮರಾಟಮ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಮರಾ+ಅಟ್ಟಂ-ಕದಂಬದೇಶ)

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಯಾದವರ ಬಳಿಕ ಬಂದ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ಕಾಲ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಅವನು ನರ್ಮದೆಯಿಂದ ತಂಜಾವೂರವರೆಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿ ಗೋಪುರವಿದೆ. ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿ ಶಿವದೇವಾಲಯಗಳ ಪುನರುದ್ಧಾರ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಪೇಶ್ವೆಯರ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಗಳಗನಾಥರು 'ಗೃಹಕಲಹ' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲ ಮೂವರು ಪೇಶ್ವೆಗಳು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ರಾಜ್ಯವಾಳಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. (ವಿಶ್ವನಾಥ, ಬಾಲಾಜಿ, ಬಾಜೀರಾವ) ಪೇಶ್ವೆ ಹಾಗೂ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪುಣೆ ಆಗ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಪೇಶ್ವೆಯರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ

ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರಾಠರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಮೊರೆ ಹೋಗುವಂತಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಯ ದೇಶಮುಖರು, ದೇಶಪಾಂಡೆ, ಇನಾಮದಾರರೆಲ್ಲ ಅವರಿಗೇ ಶರಣಾಗಿದ್ದರು. ಪೇಶ್ವೆಯರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಛಾಪು ಇಂದಿಗೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ವ್ಯವಸಾಯ, ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದವು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಕರ್ನಾಟಕದವರನ್ನು ಮೋಡಿ ಮಾಡಿತು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲರೂ ಪುಣೆ-ಮುಂಬೈಯತ್ತಲೇ ಮುಖ ಮಾಡಿದರು. ಅವರ ನಡೆ-ನುಡಿ, ವೇಷ-ಭೂಷಣ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ಧರ್ಮ, ದೇವರು-ದಿಂಡರು ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಅನುಕರಣೆಯನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಈ ಪರಂಪರೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಯಾದವರ ಕಾಲ, ಆದಿಲಶಾಹಿ- ಬಹುಮನಿಯರ ಕಾಲ, ಮರಾಠರ ಕಾಲ, ಪೇಶ್ವೆಯರ, ಆಂಗ್ಲರ ಕಾಲವೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯದನ್ನು ಕಾರ್ಯ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಕಲೆಯ ಉತ್ಪನ್ನನದ ಕಾಲವೆನ್ನಬಹುದು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಆಳರಸರಾದ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಈ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದರು. ಪೇಶ್ವೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುರೋ ಹಿತಶಾಹಿಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವಿತ್ತು. ಮರಾಠರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೌರ್ಯ ಸಾಹಸದ ನೆಲೆ ವೀಡಾಯಿತು. ಶಿವಾಜಿಯು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಹಿಂದವಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲವೆಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಯವನರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ, ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಮರುಜೀವ ತುಂಬಿದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪುನರುತ್ಥಾನದ ಕಾಲ. ೧೩ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಾದಿ ಸಂತರಿಂದಾಗಿ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಿತು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೂ ಮುಕ್ತಿಯ ದ್ವಾರ ತೆರೆಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಿಠಲ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ನೆಚ್ಚಿನ ದೇವರಾದ ಪೇಶ್ವೆಯರ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ವೃತ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಆಂಗ್ಲರ ವಶವಾಯಿತು.

ಆಂಗ್ಲರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯ, ಹೊಸ ಹೋರಾಟವನ್ನು ನೀಡಿದವರಲ್ಲಿ ತಿಲಕರು, ಫುಲೆ, ಶಾಹೂ, ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಪ್ರಮುಖರು. ತಿಲಕರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗಣೇಶೋತ್ಸವವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿತು. ಸಾಮಾಜಿಕ ದಾಸ್ಯ, ಅಸಮಾನತೆ, ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಫುಲೆಯವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಮೈಸೂರಿನ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ ಹಾಗೂ ಶಾಹೂ ಮಹಾರಾಜರು ಹಿಂದುಳಿದವರಿಗೆ ಮೀಸಲಾಯಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು ಮಹತ್ವದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸಂಗತಿ. ವಿನೋಬಾರ ಭೂದಾನ ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯ ಮೂಡಿಸಿತು. ತಿಲಕರು ವಿಚಾರ ಕ್ರಾಂತಿ, ರಾಜಕೀಯ ಕ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ

ಚಿಂತಕರು. ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರಾದ ಶಾಹೂ ಮಹಾರಾಜರು ದೀನದಲಿತರ ಬಂಧು, ದೇವರು ಎಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡರು. ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಮುತ್ತಿಗಾಗಿ ಹಲವು ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಉಗ್ರ ಹೋರಾಟವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಆಧುನಿಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ, ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭಾರತದ ರೂವಾರಿಗಳಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದರು. ಈ ಮಹಾಚಿಂತಕ ಎಷ್ಟು ಪ್ರಖರನಾಗಿದ್ದರೆಂದರೆ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಆಂಗ್ಲರು ನೇರವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ರೂಪಿಸಿದ ಸಂವಿಧಾನವು ಸಮಗ್ರ ಸಮಾನತೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜಸುಧಾರಕರ, ಚಿಂತಕರ, ವಿಚಾರವಾದಿಗಳ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಬರೇ ಕರ್ನಾಟಕವಲ್ಲ, ಇಡೀ ಭಾರತ ಇಂದಿಗೂ ಮರೆಯುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಗಡಿಯಾಚೆಯ-ಈಚೆಯ ದೇವರು, ದೈವಗಳಿಗೆ, ಚರ್ಚು, ಮಸೀದಿ, ದರ್ಗಾಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಬಂಧನೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ದೇವರು ಎಲ್ಲೇ ಇರಲಿ ಭಕ್ತ ರಾದವರು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ, ಭಯ-ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಭೆಟ್ಟಿ ನೀಡಿ ಪುನೀತ ರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ವಿಠಲ, ಖಂಡೋಬಾ, ಅಂಬಾಭವಾನಿ, ತುಳಜಾ ಭವಾನಿ, ಎಲ್ಲಮ್ಮ, ಮಂಜುನಾಥ, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಮೂಕಾಂಬಿಕೆ, ರಾಘವೇಂದ್ರ, ಅಯ್ಯಪ್ಪ, ತಿಮ್ಮಪ್ಪ, ಸಾಯಿಬಾಬಾನಂತಹ ದೇವರುಗಳ ಭಕ್ತರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷಾಂತರದಲ್ಲೇ ಎಣಿಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಹ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಅಂತೂ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮದ ಜನರು ತಾವು ನಂಬಿದ ದೇವ ರಿಗೆ ಮೊರೆಹೋಗಿ ಸಾರ್ಥಕತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಯಾವುದೇ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತರಿಗೆ ಲೌಕಿಕ ಮೇರೆಯಿಲ್ಲ.

ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳು ಸಂಕರಗೊಂಡು ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ, ಅಶುದ್ಧ ಭಾಷೆಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ- ಮರಾಠಿ, ಕನ್ನಡ-ಕೊಂಕಣಿ, ಕನ್ನಡ-ಮಲೆಯಾಳಿ, ಕನ್ನಡ-ತಮಿಳು, ಕನ್ನಡ ತೆಲುಗು ಈ ರೀತಿಯ ಮಿಶ್ರಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಜನರು ಸಹಜವಾಗೇ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡ-ಮರಾಠಿಯ ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಈ ರೀತಿ ದಾಖಲಿಸಬಹುದು. ದುಕಾನಕ ಹೋಗಿ ಚಾರಾಣೆ ಘೋವೆ ತಗೊಂಡ ಬಾ' ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಅಂಕೆಗಳಂತೂ ಮರಾಠಿಯವೇ. ಆಡೀಚ್, ಸಾಡೇಚಾರ, ಶಂಬರ-ಮುಂ.

ಮರಾಠಿ ನಾಮಪದಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ 'ಇಸು' ಪ್ರತ್ಯಯವನ್ನು ಬಳಸುವರು ಸಾಮಾನ್ಯ.

ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಅರ್ಥವಿರುವ ಕೆಲ ನಾನ್ನುಡಿಗಳು ಹೀಗಿವೆ

೧) 'ಬೆಟ್ಟದ ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ, ಸಮುದ್ರದೊಳಗಣ ಉಪ್ಪು'

ಡೊಂಗರಾಚೆ ಆವಳೆ, ಸಮುದ್ರ ಕಾಟಚ್ ಮಿಲ್

9) ಒಂದು ಮಾಡಲು ಹೋಗಿ ಮತ್ತೊಂದಾಯಿತು

ಕರಾಯಲ ಗೇಲೋ ಏಕ್, ರೂಲ್ ಭಲತಚ್

ಜನರ ಹೆಸರು, ಅಡ್ಡ ಹೆಸರು, ಸ್ಥಳನಾಮಗಳಲ್ಲೂ ಸಾಮ್ಯವಿದೆ. ವಚನದ ಒಂದು ಸಾಲು 'ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ'

ಅಭಂಗದ ಸಾಲು 'ಕಾಯಾಹೀ ಪಂಥರಿ'

'ನೇವಾಸ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದೇವನು ದೇವಾಲಯದ ಕಂಬಕ್ಕೂರಗಿ (ಪೈಸಾಚಾ ಖಾಂಬ್) ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸಿದರೆ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ವೀರನಾರಾಯಣದ ಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತು 'ಭಾರತ'ವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದನು. ಯಾರು ಯಾರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದರು? ಸಂಶೋಧಕರೇ ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು.

'ವೀರ ನಾರಾಯಣನೇ ಕವಿ, ಲಿಪಿಕಾರ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ' ಎಂದು ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸ ಹೇಳಿದರೆ, 'ಬೋಲವಿಚಾ ಧನಿ ವೆಗಳಾಚಿ' ಎಂದ ತುಕಾರಾಮ. ಒಂದು ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಈ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸಮಗ್ರ ಭಾರತೀಯ ಕಾವ್ಯ ಪರಂಪರೆಯ ಮೇಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶರಣ, ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯವಿರುವಂತೆ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾನುಭಾವ, ವಾರಕರಿ ಪಂಥದ ಕಾವ್ಯವಿದೆ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಭಾವ ಸಂತ ವಾಙ್ಮಯದ ಮೇಲಾಗಿದೆ. ಜ್ಞಾನದೇವ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಇಬ್ಬರೂ ನಾಥಪಂಥದ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾದವರು. ಅಲ್ಲಮ- ಗೋರಖನ ಸಂವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಚಿರಪರಿಚಿತ. ಶಾಂತಲಿಂಗ, ಮನ್ಮಥ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಮರಾಠಿ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಬಸವ-ತುಕಾರಾಮ, ಪುರಂದರ, ಏಕನಾಥರಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ವಿಚಾರಧಾರೆಯಿದೆ. ಶ್ರೀಶೈಲ ಕದಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾಥರು-ಶರಣರು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿದ ದಾಖಲೆ ಉಪಲಬ್ಧವಿದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಶರಣರು ಅನುಭವ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ, ವಾರಕರಿಗಳು ಪಂಥರಾಪುರದಲ್ಲಿ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಹಾಭಾರತವನ್ನು ಮರುಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮುಕೇಶ್ವರರನ್ನು ತುಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಹಲವು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ಸಂಗತಿಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಉದಾ- 'ಅರಸುಗಳಿಗಿದು ವೀರ, ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಪರಮವೇದದ ಸಾರ'.

'ಜೋ ರಾಜಿಯಾಂತೆ ವೀರರಸು, ವಿಪ್ರ ಪರ್ಯಾಂತೇ ವೇದ ಸಾರಾಂಶು'. ಮುಕೇಶ್ವರನ ಮೇಲಿನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಾಢ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಪಂಡಿತ ಆವಳಿಕರರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಮತ್ತಷ್ಟು ಒಳನೋಟಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಖ್ಯಾತ

ಸಂಶೋಧಕರಾದ ರಂಶಾ ಲೋಕಾಪುರ ಅಂಥದೊಂದು ಯಶಸ್ವಿ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ರಚಿಸಿದ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಎಡಪುಟದ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಮೂಲ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಯಿದೆ. ಬಲಪುಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರವಿದೆ. ಪಾರಾಯಣ ಮಾಡುವವರು ಎಡಪುಟವನ್ನು, ಭಾಷಾಂತರ ಬಯಸುವವರು ಬಲಪುಟವನ್ನು ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವರು. ಎರಡನ್ನೂ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕವಿಟ್ಟು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಬಹುದು. ಕಾವ್ಯದ ಭಾಷಾಂತರ ಹೀಗೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಡಾ|| ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. 'ರಂಶಾ' ಅವರ ಕನ್ನಡ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಗೆ ಡಾ|| ಕುರ್ತಕೋಟಿಯ ಏರು ಬರೆದ ಅದ್ಭುತ ಮುನ್ನುಡಿಯು ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಯ ಒಳನೋಟವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಅಪೂರ್ವ ಭಾಷಾಂತರ ಅಪರೂಪ. ಉಭಯ ಭಾಷಾ ಕವಿಯಾದ ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕ ಎಂದೂ ಮರೆಯುವುದೇ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಶಂ.ಬಾ ಜೋಶಿಯವರ ಪ್ರಕಾಂಡ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮರಾಠಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಲ್ಲಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಮರಾಠಿ ಕೇಶವ ಸುತರ ಪ್ರಭಾವ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮೇಲಾಗಿರುವದನ್ನು ವಿಮರ್ಶಕರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾ- ತುತ್ತರಿ (ತೂತಾರಿ), ಕುಣಿ ಯೋಣ ಬಾರಾ (ಝಪೂರ್ಜಾ ಗಡೆ ಝಪೂಜಾ).

ಈ ತೌಲನಿಕ ಮಾದರಿಯ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಪಂ.ಆವಳಿಕರ ಸೂಚಿಸಿದ್ದು ಹೀಗೆ - ಅಪ್ಪೆ-ಗಳಗನಾಥ, ನಾಸೀ ಫಡಕೆ, ಅನಕೃ, ಪಿ.ಕೆ.ಅಪ್ಪೆ, ಶ್ರೀರಂಗ, ವಿಜಯ ತೆಂಡೂಲಕರ, ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ, ಪು.ಲ.ದೇಶಪಾಂಡೆ, ಬೀಚಿ, ಮಧೇನಕರ, ಗೋಕಾಕ, ಅಡಿಗರು, ಸಂತರು-ಹರಿದಾಸರು, ಶರಣರು-ಸಂತರು ಜನರ ಆಡುನುಡಿ ಯನ್ನೇ ಬಳಸಿ ಅಪೂರ್ವ ಭಕ್ತಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಮಹಾಲಿಂಗರಂಗ ಏಕ ನಾಥ ಇಬ್ಬರೂ ಸಂಸ್ಕೃತದ ವಿರುದ್ಧ ರಣಕಹಳೆಯನ್ನೇ ಉದಿದರು. ಈ ದೇಸಿ ಶಂಖನಾದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗ ಕವಿಗಳು ಬೆಚ್ಚಿ ಬಿದ್ದರು.

ಕನ್ನಡ ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾಂತರ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಡಿದ ಅನುವಾದಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಗಣನೀಯವಾಗಿದೆ. ಗಳಗನಾಥ, ಬೇಂದ್ರೆ, ವಿ.ಎಂ.ಇನಾಂದಾರ, ವಾಮನ ಬೇಂದ್ರೆ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ತೋಪಖಾನೆ, ರಂಶಾ, ನಾನು, ಸರಜೂ ಕಾಟ್ಕರ್, ಡಿ.ಎಸ್. ಚೌಗಲೆ, ಮರಾಠ, ಘಟಗೆ, ಶುಬಧಾ ಅಮ್ಮಿನ ಬಾವಿ, ಗಾಯಕವಾಡ ಮುಂತಾದವರು ಮರಾಠಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರ ಮಾಡಿದರು. ಉಮಾ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಮೀನಾ ವಾಂಗೀಕರ, ಅಮೃತ ಯಾರ್ಡಿ, ಅರವಿಂದ ಹೆಬ್ಬಾರ ಮುಂತಾದವರು ಕನ್ನಡದಿಂದ ಮರಾಠಿಗೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿದರು. ಗಳಗನಾಥರು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿತು. ಗಳಗನಾಥರು ಹರಿನಾರಾಯಣ ಆಪ್ತೆಯವರ ಶಿವಾಜಿಯ ಪರಾಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದು

ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತು. ಕಾರಂತರು ಆಪ್ತಿಯವರ 'ಯಾರು ಲಕ್ಷಿಸುವವರು?' ಎಂಬ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದರು. 'ಖಾಂಡೇಕರ ಯುಗ'ವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವಿ.ಸ.ಖಾಂಡೇಕರರ 'ಯಯಾತಿ'ಯನ್ನು ಇನಾಂದಾರರು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದರು. ಸಾನೇ ಗುರುಜಿಯವರ 'ಶಾಮನ ತಾಯಿ'ಯನ್ನು ಘಣೇಕರರು ಅನುವಾದಿಸಿದರು. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಶಾಮನ ತಾಯಿ' ಕಾದಂಬರಿಯು ಓದಿ ಮರುಳಾಗದ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. 'ಯಯಾತಿ'ಯ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಹಲವು ಜನರು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ತಲ್ಲಣ ಗೊಂಡ ಯುವಜನಾಂಗ ಮಾನಸಿಕತೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವ 'ಕೋಸಲಾ' (ಬಾಲಚಂದ್ರ ನೇಮಾಡೆ) ವನ್ನು ವಾಮನರಾವ ಬೇಂದ್ರೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದರು. ತೋಪಖಾನೆಯವರು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ ಮಾಡಗೂಳಕರರ 'ಗೀತಾ ರಾಮಾಯಣ'ವು ಧಾರವಾಡ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತರಗೊಂಡು ಹಲವರ ಮನಸೂರೆಗೊಂಡಿತು.

ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆಯವರು ಮರಾಠಿಯಲ್ಲೂ ಲೇಖನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 'ಉಮಾಳಾ', 'ಸಂವಾದ', ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ ಪೂರ್ವಕಾಲೀನ ಕನ್ನಡ ವಾಚ್ಯಮುಂತಾದವು. ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಬಂಧದ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ತಿಲಕರ 'ಗೀತಾ ರಹಸ್ಯ', ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆಯವರ 'ಗೀತಾಯಿ' ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿ ನಿಂತವು. ಮರಾಠಿ ಆಧುನಿಕ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳಂತೂ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಅನುವಾದಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಕಥೆಗಳ, ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಅನುವಾದದ ಸಾಕಷ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬನಗರವಾಡಿ, ಮೃತ್ಯುಂಜಯ, ತಾಮ್ರಪಟ, ಹಿಂದೂ, ದುರ್ದಷ್ಟ, ಮಹಾನಾಯಕ, ಪಾಣಿಪತ ಮುಂತಾದವು. ಮಹತ್ವದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಜಿ.ಎ.ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರ ಕಥೆಗಳು ವಿಮರ್ಶಕರನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಡಿದವು.

ಮರಾಠಿಯ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಚಳವಳಿಯಿಂದ ೧೯೭೦ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ದಲಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಮರಾಠಿ ದಲಿತ ಆತ್ಮಕತೆಗಳು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸೆಳೆಯಿತು. ಇಹಕ್ಕೆ ಅದರ ಹಿಂದಿರುವ ಡಾ|| ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಚಿಂತನೆಯೇ ಕಾರಣ. ಈ ಆತ್ಮಕತೆಗಳು ಅವಮಾನ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಪ್ರತೀಕಗಳಾಗಿವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಅಪರಾಧಿ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಈ ಆತ್ಮಕತೆಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿವೆ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇವು ಸಾಮಾಜಿಕ ದಸ್ತಾವೇಜುಗಳು. ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨೦೦ ಆತ್ಮಕತೆಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದವು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡಿವೆ. ಬಲ್ಲವ, ಉಪರಾ, ಉಚಲ್ಯಾ,

ಆಕ್ರಮ ಸಂತಾನ, ಬಹಿಷ್ಕೃತ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಬದುಕು ನಮ್ಮದು, ಆಯದಾನ ಮುಂತಾದವು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಆತ್ಮಕಥೆಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ದಲಿತೇತರ ಆತ್ಮಕಥೆಗಳೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಶಾಂತಿ ಹುಬಳಿಕರ, ಮಾಧವಿ ದೇಸಾಯಿ, ಸಾವರಕರ, ಮಧು ಲಿಮಯೆ, ಸಾಧನಾ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಾಶ ಆಮೆ ಮುಂತಾದವರ ಕೃತಿ ಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದವುಗಳು.

ಸಂಶೋಧನ ಕೃತಿಗಳ ಲೇಖಕರಾದ ಇರಾವತಿ ಕರ್ವೆ, ದುರ್ಗಾ ಭಾಗವತ, ರಾ.ಚಿಂ.ಡೇರೆ, ಶ್ರೀಪಾದ ಭಿಡೆಯವರು ಪ್ರಮುಖರು. 'ಯುಗಾಂತ'ದ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ನಡೆದದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಕನ್ನಡ-ಮರಾಠಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೀಮೆಯನ್ನು ಹಿಗ್ಗಿಸಿದ, ದೈವ ವಿಜ್ಞಾನದ ಮರು ಶೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಕೊಂಡ ಡೇರೆಯವರ ಕೃತಿಗಳು. ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದವು. ಅವರ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಡಾ|| ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಶ್ರೀ ವಿಠಲ' ಹಾಗೂ 'ಶಿವಾಜಿಯ ಮೂಲ ಕನ್ನಡದನೆಲ' ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿ. ಥೇರೆಯವರ ಸಂಶೋಧನೆಯು ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿದರೆ, ಉಳಿದ ಸಂಶೋಧಕರು ಉತ್ತರದ ಕಡೆಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಥೇರೆಯವರ ಮೇಲೆ ಗೊಂಥಾಮೆಯರನ ದಟ್ಟ ಪ್ರಭಾವವಿದೆ. ಥೇರೆಯವರು ಶಂ.ಬಾ ಅವರನ್ನು 'ಗುರು' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ, ಭೈರಪ್ಪ, ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ತೇಜಸ್ವಿ, ಸುಧಾಮೂರ್ತಿ, ವೈದೇಹಿಯವರ ಕೃತಿಗಳು ಮರಾಠಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರ ಗೊಂಡಿವೆ. ಮರಾಠಿಗರು ಕಾರಂತರ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆ ಕಂಡು ಬೆರಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ನಾಡರ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ರಂಗ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಭೈರಪ್ಪನವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಬೇಡಿಕೆಯಿದೆ. ಭೈರಪ್ಪ ಮರಾಠಿಯ ಲೇಖಕರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು. ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕುವೆಂಪು ವಿಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಮರಾಠಿಗೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿಸಿದೆ. ಕನಕ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಚನ ಸಂಪುಟ ಮರಾಠಿಗೆ ಹೋಗಿವೆ. ಉರ್ದು, ಫಾರ್ಸಿ, ಮರಾಠಿಯಿಂದ ಆದಿಲಶಾಹಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಕೆ.ಕೆ.ಹೆಬ್ಬಾರಂತಹ ಕಲಾವಿದರು ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿದ್ದು ಜಾಗತಿಕ ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದರು. ಆರ್.ಕೆ.ಲಕ್ಷ್ಮಣ ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರರಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದದ್ದು ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ, ಶಿವಾಜಿಯ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ 'ಜಾಣ ರಾಜಾ' ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ, ನೂರಾರು ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಕಂಡಿತು. ವಿ.ಎಲ್. ಜೋಶಿಯವರು ಬೇಂದ್ರೆಯವರ 'ನಾಕುತಂತಿ'ಯನ್ನು ಮರಾಠಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದರು.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಮಠಗಳಿವೆ. ಅನುಯಾಯಿಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಸಂಘಗಳು ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿವೆ. ಮಣೆ-ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ

ಸಂಘಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿವೆ. ಯಶವಂತ ಚಿತ್ತಾಲ, ಜಯಂತ ಕೈಕಿಣಿ, ಬಲ್ಲಾಳರಂತಹ ಲೇಖಕರು ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿದ್ದು ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದರು, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಮರಾಠಿ ಪತ್ರಿಕೆ, ಮರಾಠಿ ಸಂಘಗಳಿವೆ. ಎಲ್ಲಮ್ಮ, ಅಂಬಾಭವಾನಿ, ತುಳಜಾ ಭವಾನಿ, ದತ್ತನ ಭಕ್ತರು ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಂತ, ಗೋಕಾಕ, ಕಾರ್ನಾಡ, ಭೈರಪ್ಪ - ಇವರನ್ನು ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಜಿ.ಎನ್.ದೇವಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಗಾಯಕವಾಡರನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತದ ಪ್ರಮುಖ ಗಾಯಕರಾದ ಭೀಮಸೇನ ಜೋಶಿ, ಕುಮಾರ ಗಂಧರ್ವ, ಮನಸೂರ್, ಗಂಗೂಬಾಯಿ ಹಾನಗಲ್, ಗಣಪತಿ ಭಟ್ಟ ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಮುಂಬೈ-ಪುಣೆ ರಸಿಕರದೇ ಪೋಷಣೆ. 'ಭೀಮಣ್ಣ' ಅಭಂಗಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದರು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೈತರು ಬೆಳೆಯುವ ಫಸಲುಗಳಿಗೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸ್ಥಳ. ಅಲ್ಲಿಯ ಸಕ್ಕರೆ ಕಾರಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ರೈತರೇ ಕಬ್ಬು ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಂಗಲಿ, ಕೊಲ್ಲಾಪುರ, ಮಿರಜ ಪ್ರಮುಖ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇಚಲಕರಂಜಿಯ ಜವಳಿ ಗಿರಣಿಯಲ್ಲಿ ದುಡಿವ ನೇಕಾರರಲ್ಲ ಕರ್ನಾಟಕದವರು. ಮಿರಜಿನ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುವ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ರೋಗಿಗಳು ಗಡಿಯಾಚೆಯವರೇ, ಮದುವೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಸೀಮೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ರೈತ ಚಳವಳಿ, ದೇವದಾಸಿ ಚಳವಳಿ ನಡೆದಾಗಲೆಲ್ಲ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವೇ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ಮರಾಠಿ ರಂಗಭೂಮಿಯು ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿಗೂ ನಾಟಕಗಳ ನೂರಾರು ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಮರಾಠಿ ನಾಟಕಗಳೇ ಎಂದು ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದರಂತೆ. ಮರಾಠಿ ಆಧುನಿಕ ರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಜಾನಪದದ ಪ್ರಭಾವ, ಗುರ್ಲ ಹೊಸೂರಿನ ಅಣ್ಣಾ ಸಾಹೇಬ ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರರದ್ದು, ಮರಾಠಿ ರಂಗಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅತೀ ದೊಡ್ಡ ಹೆಸರು. ಚುರಮುರಿಯವರ ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ಕಿರ್ಲೋಸ್ಕರರು ಕನ್ನಡ ಧಾಟಿ ನೀಡಿದ್ದರಂತೆ. ಕನ್ನಡ ಹಾಡುಗಳ ಧಾಟಿ ಮರಾಠಿ ಯೊಳಗೆ ಬೆರೆತು, ಮರಳಿ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕಗಳಿಗೇ ಬಂದ ಸೋಜಿಗವನ್ನು ಡಾ|| ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಮುದಗಲ್ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯವು ರಾನಡೆಯವರ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕಶಕ್ತಿಯಾಯಿತು. ಮರಾಠಿ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಮಾರುಹೋಗದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಮನೆ-ಮನೆಗಳಲ್ಲೂ ರಂಗಗೀತೆ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಬಾಲಗಂಧರ್ವರು ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಲೋಕೋತ್ತರ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು.

ಒಮ್ಮೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಾಲಗಂಧರ್ವರ ಕಂಪನಿ ರಂಗಪ್ರಯೋಗ ನಡೆಯಿತು. ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮಟ್ಟದ ಸಂಪಾದನೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮರಳಿ ಹೋಗಲೂ

ದುಡ್ಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಗುಬ್ಬಿ ವೀರಣ್ಣನವರು ಅವರಿಗೆ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಔದಾರ್ಯ ವನ್ನು ಮರೆದರು ಎಂದು ಎಲ್ಲೋ ಓದಿದ ನೆನಪು. ಕನ್ನಡ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರೆನಿಸಿದ ಏಣಿಗಿ ಬಾಳಪ್ಪನವರು ಗಡಿಯ ಆಚೆ ಈಚೆಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ರಂಗಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿದ ಮಹಾನುಭಾವರು. ಮರಾಠಿಗರ ವಿರೋಧವನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ ರಂಗಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಿ ದಿಟ್ಟತನ ಮರೆದವರು. ಮರಾಠಿ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರವರೆಗೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಕನ್ನಡ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಮರಾಠಿ ಕಂಪನಿಗಳು, ಮರಾಠಿ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಂಪನಿಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ, ಸಹಕಾರ ನೀಡಿ ಬೆಳೆಸುತ್ತಿದ್ದುದು ವಿಶೇಷವಾಗಿತ್ತು. ವಾಮನರಾವ ಮಾಸ್ತರರು ಮರಾಠಿ ನಾಟಕ, ಮರಾಠಿ ರಂಗಗೀತೆಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿ, ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಂಗಲಿಯ ಸಂಸ್ಥಾನವು ಶಿರಹಟ್ಟಿ ಕಂಪನಿಯನ್ನು 'ಆಮಚೇ ಕಂಪನಿ' ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ-ಮರಾಠಿ ಕಂಪನಿ ನಾಟಕಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲವೆಂದರೂ ತಪ್ಪಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಕಾಲಕ್ಕೆ 'ಘಾಶಿರಾಮ ಕೋತ್ವಾಲ, ಆಲ್ ದಿ ಬೆಸ್ಟ್, ರಾಶಿಚಕ್ರ, ಗಾಂಧಿ ವರ್ಸಸ್ ಗಾಂಧಿ, ಗಾಂಧಿ-ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಯಶಸ್ವಿ ರಂಗಪ್ರಯೋಗ ಕಂಡ ಮರಾಠಿ ನಾಟಕಗಳು. ವಿಜಯ ತೆಂಡೂಲ್ಕರ್, ಎಲಕುಂಚವಾರ, (ವಾಡಾಚಿರೇಬಂದಿ ಖ್ಯಾತರ ನಾಟಕಗಳು ಆಗಾಗ ರಂಗಪ್ರಯೋಗ ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತಮಾಶಾದ ಕನ್ನಡ ರೂಪವು (ಅನು-ಡಿ.ಎಸ್.ಚೌಗಲೆ) ಪ್ರಯೋಗಗೊಂಡಿತು.

ಕನ್ನಡ-ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕ ಹಾಗೂ ಪೋಷಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, ಉಭಯ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಮನ್ವಯತೆಗೆ, ಬಾಂಧವ್ಯಕ್ಕೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಂಗತಿ. ಗಡಿಪ್ರದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಮಾನವವಂಶ ಶಾಸ್ತ್ರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಕೈಗೊಂಡರೆ ಹಲವು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ಸಂಗತಿಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರಬಹುದು.

ಗೋವೆ ಗಡಿಪ್ರದೇಶ

'ಗೋಮಾಂತಕ', 'ಅಪರಾಂತ'-ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಈ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕದಂಬ ಕುಲದ ಜಯಕೇಶಿಯು ಚಾಂದರದಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿ ಯನ್ನು ಮಾಡುವ ನದಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದನು. ಗೋಪಕಪುರ' ಎನ್ನುವುದು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಬಂದಾಗ ಅಪಭ್ರಂಶಗೊಂಡು 'ಗೋವೆ' ಎಂದಾಯಿತು. ಚಾಂದರವನ್ನು ಆಳಿದ ಭೋಜ ಮನೆತನದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಗಳ ಹೆಸರು, ಹೊಳೆಗಳ ಹೆಸರು, ಕಂದಾಯದ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಅನಂತರ ಆಳಿದ ಶಿಲಾಹಾರರೂ ಕರ್ನಾಟಕದವರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಈ ಶಿಲಾಹಾರರು ಗೋವೆ, ಸಾವಂತವಾಡಿ, ರತ್ನಾಗಿರಿಯನ್ನು ಆಳಿದರು. ಇವರಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಿತು. ಅನಂತರ ಬಂದ ಕದಂಬರು ೨೦೦ ವರ್ಷ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದರು.. ಇವರಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಜಯಕೇಶಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ. ಅವನ ಕಾಲ ೧೧೦೪-೪೭. ಮುಂದೆ ಮುಸ್ಲಿಂರ ಆಕ್ರಮಣದಿಂದಾಗಿ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸೇರಬೇಕಾಯಿತು. ಸಂಗಮ ವಂಶದ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (೧೪೬೯) ಗೋವೆಯು ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕೈ ಸೇರಿತು. ಅನಂತರ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಆಲ್ಬುಕರ್ಕ್ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ. ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರು ಇವರೊಂದಿಗೆ ಗೆಳೆತನ ಬೆಳೆಸಿ ಸಾವಿರಾರು ಯುದ್ಧಾಶ್ವಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿದನು. ವಿಜಯನಗರದ ಪತನದ ಬಳಿಕ ಸ್ವಾದಿ ಅರಸರು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ಗೋವೆಯ ಕೆಲಭಾಗವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಹೈದರ್ ಅಲಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೋವೆಗೆ ಬಂದು ನೆಲೆಸಿದರು. ೧೭೯೧ರಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಸದಾಶಿವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಗೋವೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದ ಕನ್ನಡದ ಆಳರಸರು ತಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಶಿಲ್ಪ, ಜಾನಪದ ಕಲೆಯನ್ನು ಉರ್ಜಿತವಾಗಿಸಿ ತಂದರು. ಗೋವೆಗೆ ಕದಂಬರು ನೀಡಿದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. ಈಗ ಅದರ ಪಳೆಯುಳಿಕೆ ಮಾತ್ರ ಉಳಿದಿದೆ. ಅಳ್ಯವರ ಕದಂಬರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಗೋಕರ್ಣದ ಮಹಾಬಲೇಶ್ವರ ಅವರ ಆರಾಧ್ಯ ದೇವರು. ಜಯಕೇಶಿಯ ರಾಣಿ ಮೈಲಳದೇವಿಯು ಧಾರವಾಡದ ಸೂಗಿಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಶವ ದೇವರನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿಸಿದ ಉಲ್ಲೇಖ ಆಗುತ್ತದೆ. ಭೂದಾನ ಮಾಡಿದ, ಕಟ್ಟಡದ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಡಾ|| ಮೋರೆಸ್ ಇದನ್ನು ಕದಂಬ ಶೈಲಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ೧೨ ರಿಂದ ೧೫ನೇ ಶ.ದವರೆಗೂ ಗೋವೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಆಳರಸರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವಿತ್ತು. ಹಳೆಗೋವೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಮಾಂತ ಕೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವಿದೆ. ಗೋಮಾಂತಕಿಯ ಭಾಷೆ ಕೊಂಕಣಿ. ಈ ಕೊಂಕಣಿಗರು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದರು ಎನ್ನುವುದು ಇನ್ನೊಂದೇ ಇತಿಹಾಸ.

ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್ ಗೋವೆಗೆ ಬಂದವನೇ ಹಿಂದೂಗಳನ್ನು ಬಲವಂತದಿಂದ ಮತಾಂತರ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದ. ಯಾರು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರಾಗುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಆಸ್ತಿ- ಸಂಪತ್ತು ಉಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಮತಾಂತರವಾಗದವರ ಸಂಪತ್ತು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ಓಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಕಿರುಕುಳ ತಾಳದೇ ಹಿಂದೂಗಳು ಕೆಲವರು ಸಾವಂತವಾಡಿ ಸಂಸ್ಥಾನದತ್ತ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದರು. ಹಲವಾರು ಹಿಂದೂಗಳು ತಮ್ಮ ಮನೆ ಮಠ ತೊರೆದು, ದೇವರನ್ನು ಹೊತ್ತು, ಸಂಸಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕರಾವಳಿ ಗುಂಟ ಸಾಗಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ, ಉಳಿದವರು ಕೇರಳದ ಕೊಚ್ಚಿವರೆಗೆ ಜೀವ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು

ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಕದಂಬರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿ, ನೆಮ್ಮದಿ ಯಿಂದ ಬಾಳಿದ ಹಿಂದೂಗಳು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಳಕೊಂಡು ನಿರ್ಗತಿಕರಾದರು. ಗೋವೆಯಿಂದ ಪಡೆದುದಕ್ಕಿಂತ ಕಳಕೊಂಡಿದ್ದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಮುಸ್ಲಿಂ ದೊರೆಗಳು ಮಾಡಿದ ಮತಾಂತರಕ್ಕಿಂತ, ಆಂಗ್ಲರು ಮಾಡಿದ ಮತಾಂತರಕ್ಕಿಂತ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಮತಾಂತರ ಭೀಕರವಾಗಿತ್ತು. ಮತಾಂತರಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿದವರನ್ನು, ಹಿಂದೂ ಆಚರಣೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದವರಿಗೆ ಇನ್ನಿಜೆಸನ್'ದಂತಹ ಭಯಂಕರ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುಡಿಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಪೋರ್ಚುಗೀಜರ ಶಿಕ್ಷೆ ಎಷ್ಟು ಕ್ರೂರವಾಗಿತ್ತು. ಹಿಂದೂಗಳ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುವಾಗ ಎಂತೆಂಥ ದುಸ್ತರ ಪ್ರಸಂಗ ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಪೈ ಅವರ 'ಸ್ವಪ್ನ ಸಾರಸ್ವತ ಕಾದಂಬರಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕೊಂಕಣಿಗರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಆಸರೆ ನೀಡಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಕ್ಕೇರಿಯ ಅರಸರೂ ಇವರಿಗೆ ಆಸರೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಸುಮಾರು ೪೦ಕ್ಕೂ ಮೀರಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಮುದಾಯಗಳು ಇಂದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಯೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗಿ-ಚಂದಾಗಿ ಬಾಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ಪದ ಸ್ವೀಕರಣೆ ನಡೆದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಪದಗಳಿಗೆ ಕೊಂಕಣಿ ಕ್ರಿಯಾಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಾತನಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಂಕಣಿಯು ಇಂಡೋ-ಆರ್ಯನ್ ಭಾಷೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದು ಕೊಂಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ, ಮಲೆಯಾಳಂ, ಪೋರ್ಚುಗೀಸ, ಉರ್ದು, ಪರ್ಶಿಯನ್, ಅರೆಬಿಕ್ ಪದ ಸಂಪತ್ತುಗಳು ಇವೆ. ಇದು ಏಳು ಉಪ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಕೊಂಕಣಿಗೆ ಲಿಪಿ ಇಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ, ದೇವನಗರಿ, ಅರೆಬಿಕ್, ಮಲೆಯಾಳಂ, ರೋಮನ್ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯ, ಗೌರೀಶ ಜಯಂತ ಕೈಕಿಣಿ, ಪಡುಕೋಣೆ ರಮಾನಂದರಾಯರು, ಎಂ.ಎನ್. ಕಾಮತ್, ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ, ನಾ. ಡಿಸೋಜರಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿ ಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮೃದ್ಧಗೊಂಡಿದೆ. ವಿದೇಶಿ ರಾಜರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣಿ ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಾಶವಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾಷೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತೆ ತಲೆ ಎತ್ತಲು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಬೇಕಾಯಿತು. ಲಿಖಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ ೧೮ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಮಾಡಿದವರು ಗೋವೆ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಕೇರಳ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ- ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡವರು ತೀರ ವಿರಳ. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ೨೦ನೇ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಗೋವೆಯನ್ನು ಗೆದ್ದ ಬಳಿಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಬಂಧ ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಡಿಸೆಂಬರ ಬಂದರೆ ಸಾಕು ಎಲ್ಲರೂ ಗೋವೆಗೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಡಲು, ಮದ್ಯ, ಮೀನಿನ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗದವರೇ ಇಲ್ಲ. ಪ್ರವಾಸಿ ತಾಣವಾಗಿಯೂ ಗೋವೆ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ, ಕಾರವಾರದಿಂದ ತರಕಾರಿ, ಹಾಲು ಗೋವೆಗೆ

ರವಾನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮದ್ಯ, ಮೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಕೊಂಕಣ ರೈಲಿನ ಸಂಚಾರದಿಂದ ಜನರ ವಹಿವಾಟು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆಗಾಗ ಕನ್ನಡ ವಲಸೆಗಾರರಿಗೆ ಗೋವೆ ಸರಕಾರ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುವದು, ಮಹಾದಾಯಿ ನೀರಿನ ತಂಟೆ ಉಲ್ಬಣಗೊಂಡಿರುವದು ಇತ್ತೀಚಿನ ವಿದ್ಯಮಾನ. ಇದೂ ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯೇ!? ಅಲ್ಲಿಯ ಮಂಗೇಶ-ನಾಗೇಶ ದೇವಾಲಯ ಗಳಿಗೆ ಹಿಂದೂಗಳು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಕಾರವಾರ-ಬೆಳಗಾವಿ-ಗೋವೆಗೆ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಉಳಿದವರ ಸಂಬಂಧ ತೀರ ಕಡಿಮೆ. ಪ್ರಾಯಶಃ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಕ್ರೈಸ್ತಮತದ ಜನರು ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಂಬಂಧ ತೀರ ವಿರಳವಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಗೋವೆಯ ಕಾರ್ನಾವಾಲಿಸ್ ಉತ್ಸವ ತುಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ, ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್‌ನ ಆಕರ್ಷಣೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯದು. ೧೮೮೨ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ-ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷೆಗಳ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟಣೆಯಾದ ದಾಖಲೆ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಮಿಶನರಿಗಳು ಮತಾಂತರಗೊಂಡವರಿಗೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಂತರ ಚರಿತ್ರೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡವು. ಕೊಂಕಣಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮೊದಲು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡವು. ಐವತ್ತರ ದಶಕದ ಬಳಿಕ ಉಳಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಅನುವಾದಗೊಂಡವು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಕಣಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸುವ ಕಾರ್ಯವೂ ನಡೆದಿದೆ. ಶೆಣೈ ಸೋಯಂಬಾಬಾ, ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಕೇಣಿ, ಮಹಾಬಳೇಶ್ವರ ಸೈಲ್. ಪುಂಡಲೀಕ ನಾಯಕ, ದಾಮೋದರ ಮಾವಜೋ, ಗಜಾನನ ಜೋಗ್, ಎಡ್ರಿನ್ ಡಿಸೋಜ, ಮೀನಾ ಕಾಕೋಡ್ಕರ, ಶೀಲಾ ಕೊಳಂಬಕರ, ಕ್ಯಾಥರಿನ್, ಎಮ್ಮಿ ಡಿಮೆಲ್ಲೊ, ರೇಗೊ-ಇವರು ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶಾಮಂ ಕೃಷ್ಣರಾಯ, ಗೀತಾ ಶೆಣೈ, ದಿನೇಶ ನಾಯಕ, ವಾಸುದೇವ ಶಾನಭಾಗ, ಮುಂತಾದವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂ.ಪಿ. ಪ್ರಕಾಶರೂ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷ. ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತ ಮತ್ತು ಬೋರ್ಕರ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹೆಸರು. ರವೀಂದ್ರ ಕೇಳೆಕಾರರ ಪ್ರಬಂಧಗಳನ್ನು ಆರ್.ಪಿ. ಹೆಗಡೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ರಂಗ ಭೂಮಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. ಗೋವೆಯ ಕೊಂಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಸೋಪನಗೀಜ ಪದಗಳು, ಸಾರಸ್ವತರ ಕೊಂಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು, ನವಾಯಿತರ ಕೊಂಕಣಿಯಲ್ಲಿ ಅರೆಬಿಕ್ ಪದಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಕೊಂಕಣಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೃತಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಕೊಂಕಣಿ ಅಕಾಡೆಮಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಿಚಯದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವರು ಗಮನಾರ್ಹ. ಕನಕದಾಸರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೊಂಕಣಿಗೆ ಅನುವಾದವಾಗಿರುವದು ಮಹತ್ವದ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೊಂಕಣಿಗರಿಗಿಂತ ಕೈಸ್ತರಿಗೆ ಗೋವೆಯ ಸಂಬಂಧ ಹೆಚ್ಚು ನಿಕಟ. ಪ್ರಾಯಃ ಇದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮ, ಜನಾಂಗ ಕಾರಣವಾಗಿರಬೇಕು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ವಲಸೆಗಾರರ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ದೌರ್ಜನ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಗೋವೆ ಯೊಂದಿಗಿನ ಸಂಬಂಧ ಹದಗೆಟ್ಟಿದೆ. ಮಹಾದಾಯಿ ನೀರಿನ ತಂಟೆ, ವಲಸೆಗಾರರ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮತ್ತು ಮತಾಂತರದ ಹಾವಳಿ ಈ ಮೂರರಿಂದಲೂ ಬಿಡು ಗಡೆಯನ್ನು ಕಾಣಬೇಕಾಗಿರುವುದು ವರ್ತಮಾನದ ಅಗತ್ಯ.

ತೆಲುಗು ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶ :

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಬಗ್ಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವಂತೆ ತೆಲುಗು ಜನರೂ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಈ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳ ಸಮನ್ವಯದ ಪ್ರತೀಕ. ಕನ್ನಡ-ತೆಲುಗು ಒಂದೇ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಬೇಧಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಭಾಷೆಗಳು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಜನರಿರುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷಾ ಕಲಾಪ-ಪಾರಿಜಾತ ತಮಾಶಾದಂತಹ ಜಾನಪದ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರ-ತೆಲಂಗಾಣ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಂಬೈ-ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತದಲ್ಲಿದ್ದು. ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ವಿನಿಮಯ ಅಂದರೆ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ತೆಲುಗು ಲಿಪಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಗೂ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೋಲಿಕೆಯಿದೆ. ವೈಷ್ಣವ ಶೈವ-ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿದೆ. ಸಂಗೀತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಡುಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಬ್ಬರ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಹಾಡು ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣದ ಜನರನ್ನು ಮೋಡಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಪಂಪ-ನನ್ನಯ ; ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥ, ತಿಕ್ಕನ ಮತ್ತು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ; ವೇಮನ-ಸರ್ವಜ್ಞ ಇವರ ಕಾವ್ಯಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿವೆ. ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳಂತೆ ತೆಲುಗು ಸಹ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಯುಗ ಆರಂಭವಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಭಾಷೆಗಳಂತೆ ಇಲ್ಲೂ ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರವೇ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕವಿಗಳೇ ಮೊದಲಿಗೆ ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ನನ್ನಯನ ' ಭಾರತ 'ವೇ ತೆಲುಗಿನ ಮೊದಲ ಕಾವ್ಯ ಅವನ ಬಳಿಕ ಶಿವಕವಿಗಳ ಕಾಲ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅವರು ವಿಪುಲ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಈ ಶಿವಕವಿ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥನೇ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ, ಹಲವು ತೆಲುಗು ಕವಿಗಳು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ತೆಲುಗಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಕಾದಂಬರಿ, ಸಣ್ಣಕತೆ, ನಾಟಕಗಳು ತೆಲುಗಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರ

ಗೊಂಡವು. ಮಾನವಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಾದ ಗಣಿತ, ಚರಿತ್ರೆ, ರಾಜಕೀಯ, ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರ, ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಹಲವು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಲಾಗಿದೆ.

ವೀರ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಆಚಾರವೆಂಬ ಆರಾಧನ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ 'ಶಿವತತ್ವಸಾರ'ವನ್ನು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಪಂಡಿತನು ಮೊದಲಿಗೆ ತೆಲುಗು, ಬಳಿಕ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚನೆ ಮಾಡಿದನು. ತೆಲುಗು ಮೂಲ, ಕನ್ನಡ ಅದರ ಅನುವಾದ. ಪಂಡಿತನಿಗೆ ತೆಲುಗು ಕನ್ನಡ ಎರಡೂ ಭಾಷೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಶೈವ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ ಬಸವ ಪುರಾಣ, ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥನಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಬಸವ ಪುರಾಣವನ್ನು ಆಂಧ್ರದ ಮೊದಲ ವೀರಶೈವ ಪುರಾಣವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಳಿಕ ಇದು ಕನ್ನಡ ತಮಿಳು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೂ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡಿತು. ಪಿ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ ಅವರು ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ನೀಲಕಂಠಾಚಾರ್ಯರು ತೆಲುಗುವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ 'ಆರಾಧ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ'ಯನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಕ್ತಿಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪೋತನನ ಭಾಗವತ ತುಂಬ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಯನ್ನು ಗಳಿಸಿತು. ಎಡಪುಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯ ಮೂಲವಿದೆ, ಬಲದಲ್ಲಿ ಭಾವಾರ್ಥವಿದೆ. ಹಲವು ಅನುವಾದಕರು ಸೇರಿ ಇದನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಾಬು ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿಯವರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಸಂಪುಟ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಸಾನಿಪೆದ್ದ ರಚಿಸಿದ ಕಾವ್ಯ 'ಮನುಚರಿತ್ರೆಮು' ಈ ಕೃತಿಗೆ ಆಂಧ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಅಶ್ವತ್ಥರಾವ್ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ತೆಲುಗಿನ ವೇಮನನು ದಾರ್ಶನಿಕ ಕವಿ ಎಂಬ ಖ್ಯಾತಿ ಪಡೆದವನು. ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ 'ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಕವಿ' ವೇಮನನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಹಲವು ಪಂಡಿತರು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಖಿಲೇಶ್ವರ, ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ, ಭೈರವಯ್ಯ, ನಗ್ನ ಮುನಿ ಮುಂತಾದ ದಿಗಂಬರ ಕವಿಗಳ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸುಂದರಂ ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣ ಸ್ವಾಮಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸುಂದರಂ ಅವರು ಕೊತ್ತಪಲ್ಲಿಯವರ ಅಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಅಂತರಿಕ್ಷ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕವನ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ವಿಜೇತರಾದ ನಾರಾಯಣ ರೆಡ್ಡಿಯವರ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಕಂಡಪುರಂ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಕಾವ್ಯಕೃತಿ 'ವಿಶ್ವಂಭರ' ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಇವರು ಕ್ರಾಂತಿ ಕವಿ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ಅವರ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾರ್ಕಸ್ವ ಕವಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ತೆಲುಗು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ತಿರುವು ನೀಡಿದ ಮಹಾಕವಿ. ವಿಫಲ ಕವಿ ವರವರರಾವ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಬಂಜಗರೆ ಜಯಪ್ರಕಾಶ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕವಿತೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ದಿಕ್ಕೂಚಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ. ರಘುನಾಥ, ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ,

ಗುರುಮೂರ್ತಿ, ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಮುಂತಾದವರು ತೆಲುಗು ಕಾವ್ಯ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ವಿಶ್ವನಾಥರ 'ಮಾಬಾಬು' ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ 'ಅನಾಥ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ (ಆನು-ವೀರಭದ್ರ)', 'ಮಾಲಪಲ್ಲಿ'ಯ 'ಸಂಗ ವಿಜಯ'ವಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 'ಮಾಲಪಲ್ಲಿ'ಯ ಮೂಲ ಲೇಖಕ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಾರಾಯಣ, ಅನುವಾದ ಸುಂದರಂ ಅವರದ್ದು. ರಂಗನಾಯಕಮ್ಮರ 'ಪೇಕ ಮೇಡಲು'ವನ್ನು ಭೀಮರಾವ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತೆಲುಗಿನ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಡಿಕೆಯ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಎಂದರೆ ಯಂಡಮೂರಿ ವೀರೇಂದ್ರನಾಥ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಅವರ ಭಾಷಾಂತರ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ರಾಜಾ ಚೆಂಡೂರ ಹಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ನೂರಾರು ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಸುಜಾತ ಅವರು ನಾಥ್ ವೆಂಕಟೇಶ್ವರರಾವ 'ಸೀತೆಯ ಭವಿಷ್ಯ' ಎಂಬ ನಾಟಕವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅನುವಾದ ನಾಟಕಗಳಿಂದಲೇ ತೆಲುಗು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಇತಿಹಾಸ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಹರಿಹರಪ್ರಿಯ ಅವರೂ "ಆಂಧ್ರ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರ ಚರಿತ್ರೆ", 'ಪರಿಶೋಧನಾ' ಎಂಬ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೃತಿಯನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾವೂದಿ ಭಾರದ್ವಾಜರ 'ಜೀವನ ಸಮರ'ವನ್ನು ಸುಜಾತಾ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ತೆಲುಗಿನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹಿಂಚೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳು ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಕನ್ನಡದಿಂದ ತೆಲುಗಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದ ನಡೆದಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಕಾರರು ಕಲೆ ಹಾಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ಗದ್ದಾರರ ಕ್ರಾಂತಿ ಗೀತೆಗಳೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ.

ತಮಿಳು ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶ :

ತಮಿಳುನಾಡು-ಕರ್ನಾಟಕದ ನಡುವೆಯಿರುವುದು ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲ, ಕಾವೇರಿ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ. ಈ ಪ್ರಕರಣ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕಡೆ ಏರಿತು. ತಮಿಳು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪರವು ಜೈಲು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಜಯಲಲಿತ ಕರ್ನಾಟಕದವರಾಗಿದ್ದೂ ನಾಡಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಸಮಾಧಾನದ ಹೊಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಂತೂ ಸತ್ಯ. ಆದರೂ ಕರ್ನಾಟಕದವರಿಗೆ ಎಂ.ಜಿ.ಆರ್. ಬಗ್ಗೆ, ರಜನಿಕಾಂತನ ಬಗ್ಗೆ ಎಂಥದೋ ಆಕರ್ಷಣೆ ಯಿದೆ. ಅಮ್ಮ ಕ್ಯಾಂಟಿನ್ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಇಂದಿರಾ ಕ್ಯಾಂಟಿನ್ ಶುರು ವಾಯಿತು. ತಮಿಳರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಜನನಾಯಕರ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಪ್ರೀತಿ, ಪ್ರಾಯಃ ಅವರು ಜನಪರ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣವಿರಬೇಕು. ಇಂದಿಗೂ ಮದ್ರಾಸಿನ ಬಿಳಿ ಲುಂಗಿಯ ಖ್ಯಾತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರ ಮೈಕಾಂತಿಯನ್ನು

ಕಂಡು 'ಬ್ಲಾಕ್ ಈಜ್ ಬ್ಯೂಟಿಫುಲ್' ಎಂದೂ ಜನರು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ- ಸಂಶೋಧನ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಷ. ಶೆಟ್ಟರ್ ಅವರು ಎರಡೂ ನಾಡಿನ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಪೆರಿಯಾರರಿಂದಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ದೊರಕಿತು. ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ ಪ್ರತಿಮೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವಜ್ಞ ಪ್ರತಿಮೆ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಸಫಲವಾಗಿದೆ. ತಮಿಳು-ಕನ್ನಡ ಎರಡೂ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಪ್ರಭೇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ಧರ್ಮನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರಿವ ರಕ್ತ ಒಂದೇ. ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪದರುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಳಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ತಮಿಳು ಕನ್ನಡದ ನಡುವೆ ಆಪ್ತ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ತಮಿಳು-ಕನ್ನಡ ಎರಡಕ್ಕೂ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಲಭಿಸಿದೆ. ತಮಿಳರಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಪರಂಪರೆಯ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಶ್ರದ್ಧೆ, ಹೊಸ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಉಳಿದ ಭಾಷಿಕರಂತೆ ತಟ್ಟನೆ ಹೊರಳುವ ಸ್ವಭಾವ ಅವರದ್ದಲ್ಲ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಷ್ಟು ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ತಮಿಳರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ಭಾಷಾಭಿಮಾನ ಬಹಳ, ದ್ರಾವಿಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಹೆಮ್ಮೆ. ವ್ಯಕ್ತಿ ಪೂಜೆ ಎಂಥ ಆತ್ಮಂತಿಕ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮಾ ನಟ ರಿಗೂ ದೇವತ್ವದ ಸ್ಥಾನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಹೀರೋ ವರ್ಶಿಪ್ ನ್ನು ತುಂಬ ನೆಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಜನ. ಹೀಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ತೀರ ನಿಧಾನವಾದ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗು ತದೆ ಎಂದು ಚಿಂತಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮಾ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ರಾಜ ಕೀಯ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ತಳಕು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಹಾಗಂತ ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಲೇಖಕರು ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಚೆನ್ನೈನಲ್ಲಿರುವ ಅಮೆರಿಕನ್ ಫೋರ್ಡ್ ಫೌಂಡೇಶನ್ ತಮಿಳಿನ ಹೆಚ್ಚಿಷ್ಟು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿತು ಮದ್ರಾಸ ಹಾಗೂ ಮಧುರೈ ವಿವಿಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ತಮಿಳು ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿವೆ. ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ, ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವದಡಿಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಗೊಂಡ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಆಶಯವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ ಕಂಬ ರಾಮಾಯಣ, ತಿರುಕ್ಕುರುಳ್, ಪೆರಿಯ ಪುರಾಣ, ತಿರುಪ್ಪಾವೈ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಈ ಭಾಷಾಂತರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೀತಿ ಕಾವ್ಯ, ಮಹಾಕಾವ್ಯ, ಭಕ್ತಿ ಕಾವ್ಯ, ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ವಿಭಾಗಿಸಬಹುದೆಂದು ತಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ತಮಿಳಿನ ವೇದವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ 'ತಿರುಕ್ಕುರುಳ್' ಒಂದು ಮಹತ್ವದ

ಕೃತಿ. ಈ ಗ್ರಂಥ ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿದೆ. ಕವಿಯ ಹೆಸರು ಶ್ರೀ ಕುಂದಕುಂದಾಚಾರ್ಯರು. ಇದನ್ನು ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯ, ಗುಂಡಪ್ಪ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ಮುನಿಸ್ವಾಮಿಯವರು ಭಾಷಾಂತರಿ ಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮಿಳರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಚಿತ ಕಾವ್ಯವೆಂದರೆ 'ಶಿಲಪ್ಪದಿಕಾರಂ' ಹಾಗೂ 'ಮಣಿ ಮೇಖಲೈ' ಶಿಲಪ್ಪದಿಕಾರಂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯ ಕಾವ್ಯ.

ವೀರ ಹಾಗೂ ಕರುಣರಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಶಂಕರಭಟ್ಟರು, ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರು, ರತ್ನಮ್ಮ ಇವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಣ್ಣಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ತಮಿಳಿನ ಆದರ್ಶ ಮಹಿಳೆ, ಶಿಲಪ್ಪದಿಕಾರದ ಮುಂದುವರಿದ ಭಾಗ 'ಮಣಿ ಮೇಕ'. ಈ ಬೌದ್ಧ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ೨ನೇ ಶ.ದಲ್ಲಿ ಶಾತ್ತನಾರ್ ಕವಿ ರಚಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಶಂಕರ ಭಟ್ಟರೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ.. ನನ್‌ನೂಲ್ ಎಂಬ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ವಿಶ್ವಮಿತ್ರ, ಚಂದ್ರಯ್ಯ, ಸೀತಾ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಂಗಂ ಕಾಲವಿದ್ದು, ಮೊದಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ಶೈವ-ವೈಷ್ಣವ ಭಕ್ತಿ ಪರಂಪರೆಯ ಅಪಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಾಗಿದೆ. ತಮಿಳು ರಾಮಾಯಣವಾದ 'ಕಂಬ ರಾಮಾಯಣ'ವನ್ನು ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ, ಸುಬ್ಬರಾಯಾಚಾರ್ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೈಷ್ಣವ ಭಕ್ತರ ಗ್ರಂಥವಾದ 'ತಿರುವಾಯೊಳಿ' ಮೂಲ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ ಅವನ್ನು ಕಲ್ಕಿ ಭಗವಾನ್ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. 'ತಿರುಪ್ಪಾವೈ' 'ವಾರಣ ಮಾಯಿರಂ' ವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹಲವರು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ರಾಜರತ್ನಂ ಸಹ ಒಬ್ಬರು. ಮಹತ್ವದ ಶೇಕಿಳಾ ವಿರಚಿತ 'ಪೆರಿಯ ಪುರಾಣವನ್ನು ಎಲ್.ಗುಂಡಪ್ಪ, ಶಂಕರ ಕೆದಿಲಾಯ ಅವರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಲವು ಕೃತಿಗಳು ಅನುವಾದಗೊಂಡಿರುವುದು ಎರಡೂ ನಾಡಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಗಟ್ಟಿತನಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಸುತ್ತೂರು ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಕಥನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು. ಪ್ರತಾಪ ಮುದಲಿ 'ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಪಾಪಚ್ಚಿ' ಮುಂತಾದವು. ಸಂಪತ್ ಎಲ್. ಗುಂಡಪ್ಪ, ಶಂಕರ, ನರಸಿಂಹ ಅಯ್ಯಂಗಾರರು, ಶೇಷ ನಾರಾಯಣ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಮುಖ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರು. ನೀಲ ಪದ್ಮನಾಭನ್‌ರ 'ಅನಂತ ಶಯನ' ಎನ್‌ಬಿಟಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಅಶೋಕಕುಮಾರ ಅನುವಾದಿಸಿದ 'ಎಲೆಯುದುರುವ ಕಾಲ' ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ರಾಮನ್‌ರು ಅಖಿಲನ್ ಅವರ 'ಸಿನೇಗಿದೆ'ಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ನವಗಿರಿನಂದರು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರು. ಜಯಕಾಂತನ್ ಅವರ 'ಸಿಲನೇರಂಗಳಲ್...' ಕೃತಿಯನ್ನು ಚಿರಂಜೀವಿ ಭಾಷಾಂತ ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್. ಗುಂಡಪ್ಪ, ಶೇಷ ನಾರಾಯಣ, ಸಂಪದ್ವಿರಾವ ಅವರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ರಾಜಾಜಿ, ಜಯಕಾಂತನ್, ಅಖಿಲನ್, ಕಲ್ಕಿಯವರ

ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಮಿಳಿನ ರಂಗಕೃತಿಗಳೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ನಾಟಕವನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಸುಂದರಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಆರಾಧ್ಯ, ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಚಾರರು ಪ್ರಮುಖರು. ತಮಿಳು ಸೆಲ್ವಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಅವನಲ್ಲ ಇವಳು' ಈಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಸೆಳೆದ ಕೃತಿ. ಹೊಸ ಸಂವೇದನೆಯ ಕೃತಿಯಿದು. ನಂಜುಂಡಸ್ವಾಮಿಯವರು ಪೆರಿಯಾರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವು ಬರಹವನ್ನು ವೇಮಣ್ಣ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮಿಳಿನ ಮಹಾಕವಿ ಭಾರತಿಯರ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಗುಂಡಪ್ಪ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರ್ಲೋಸ್, ತಮಿಳು ಸೆಲ್ವಿಯವರೂ ತಮಿಳು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿಯ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು, ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಭಾರತಿಯವರ ವ್ಯಕ್ತಿ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಪದ್ಮನಾಭನ್ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಅನುವಾದದಿಂದ ತಮಿಳಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅರಿಯಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೇರಳ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶ :

ಒಬ್ಬ ಅನಾಮಿಕ ಲೇಖಕನು ರಚಿಸಿದ 'ತೂವನ್ನಿಲಾವ' ಎಂಬ ವಿಷ ವೈದ್ಯ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ೧೮೯೫ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಗಣೇಶ ಶಾಂತಯ್ಯ ಎನ್ನುವವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದ ಮೊದಲ ಮಲೆಯಾಳಂ ಕೃತಿ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಪಾರ್ತಿಪುಟ್ಟನ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗದ ಮೇಲೆ ಮಲೆಯಾಳಂ ರಾಮಾಯಣ ಕತೆಗಳ ಪ್ರಭಾವವಿದೆ. ಬಳಸುವ ಔಷಧಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳಿಗೆ ಮಲೆಯಾಳಿ, ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿರುವುದು ಈ ಗ್ರಂಥದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರಸಂಗದ ಕೆಲವೇ ಪದ್ಯಗಳು ಅನುವಾದಗೊಂಡರೆ, ತೂವನ್ನಿಲಾವ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಅನುವಾದ. ಕೈಸ್ತಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಜೋಸೆಫ್ ಮುಳಿಯಲ್ ಬರೆದ 'ಸುಕುಮಾರಿ' ೧೮೯೯ರಲ್ಲಿ ಹೆನ್ರಿ ರಾಬರ್ಟ್ ಅನುವಾದಿಸಿದರು. ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂವಹನವಿರಲಿಲ್ಲ. ವಿನಿಮಯದ ಉದ್ದೇಶವಿರಲಿಲ್ಲ.

ಎಡಪಂಥೀಯ ಲೇಖಕರಾದ ತಗಳಿ ಶಿವಶಂಕರ ಪಿಳ್ಳೆಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಎರಡು ಬಳ್ಳಿ-ನಾ.ಕಸ್ತೂರಿ (೧೯೨೧), ಕೆಂಪು ಮೀನು-ನಾ.ಕಸ್ತೂರಿ (೧೯೨೪), ಬದುಕು ಸುಂದರ-ಬಿ.ಕೆ. ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ಏಣಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುತಿಮ್ಮಪ್ಪ (೧೯೨೮), ತೋಟಿಯ ಮಗ-ಮೋಹನ್ ಕುಂಟಾರ.

ತಗಳಿಯವರು 'ಚಿಮ್ಮಿನ್' (ಕೆಂಪು ಮೀನು) ಮೂಲಕ ಜಾಗತಿಕ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರು. ಕರಾವಳಿಯ ಮೀನುಗಾರರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮೇರು ಕೃತಿಯಿದು. 'ತೋಟಿಯ ಮಗ' ಕೃತಿಯು ಮುಲ್ಕರಾಜರ 'ಅನ್ನಚೆಬಲ್'

ಗೆ ಹೋಲುವಂತಹದು. 'ಕಯರ್' ದಿಂದ ತಗಳಿಯವರಿಗೆ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಬಂತು. ಕೆ.ಕೆ.ನಾಯರ್ ಹಾಗೂ ಅಶೋಕ ಕುಮಾರ ಕೂಡಿ ಇದನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಗಳಿ ಹಾಗೂ ಕಾರಂತರನ್ನು ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಬಿ.ಕೆ.ತಿಮ್ಮಪ್ಪ 'ಬೇರು' ಗಳನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮುಸಲ್ಮಾನ ಲೋಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ವೈಕುಂಠ ಮಹಮ್ಮದ ಬಷೀರರ 'ಪಾತಮ್ಮನ ಆಡು', 'ನನ್ನ ಅಜ್ಜನಿಗೊಂದು ಆಸೆಯಿತ್ತು' ಕನ್ನಡ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿತು. ಮುಸ್ಲಿಂರ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಲೇಖಕರಾದ ಎಂ.ಟಿ. ವಾಸುದೇವನ್ ನಾಯರ್ ಅವರ 'ಚೌಕಟ್ಟಿನ ಮನೆ'-ಬಿ.ಕೆ.ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ೧೯೭೨ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಪಾರ್ವತಿ ಐತಾಳ, ರಾಘವನ್, ಕರುಣಾಕರನ್‌ರು ಉಳಿದ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದರು. ಜನಪ್ರಿಯ ಲೇಖಕ ಮಥಾಯಿಯವರ 'ಅರೆಗಳಿಗೆ ಹೊತ್ತು' ತಿಮ್ಮಪ್ಪ (೭೮)ರಲ್ಲಿ ತಂದರು. ೧೯೮೧ರಲ್ಲಿ ಕೆ.ಕೆ.ನಾಯರ್‌ರು ಲಲಿತಾಂಬಿಕರ 'ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿ' ತಂದರು. ನಂಬೂದಿರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕಂದಾಚಾರಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೆದ್ದ ಮಹಿಳೆಯರ ಕಥೆಯಿದು. ತೊಟ್ಟಕ್ಕಾದರು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪಡೆದ ಲೇಖಕ. ಅವರ 'ವಿಷಕನ್ನಿಕ' ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದರು.

ಕಮಲಾದಾಸ (ಮಾಧವಿ ಕುಟ್ಟಿ) ಮಲೆಯಾಳಂನ ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ-ಧಾರ್ಮಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಿಷ್ಠುರವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವವರು. ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಮುಕ್ತ ಲೈಂಗಿಕತೆಯನ್ನು ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ತೆರೆದಿಟ್ಟವರು. ಕಮಲಾದಾಸರ 'ಸಮಗ್ರ ಕಾದಂಬರಿ'ಯನ್ನು ೨೦೧೩ರಲ್ಲಿ ಅಶೋಕಕುಮಾರ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬರವಣಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಲೇಖಕಿಯನ್ನು ಹೊಸ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಇವರ ನೀಳತೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ವೀಣಾ ಶಾಂತೇಶ್ವರರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಬಹುದು. ಕೆ.ಕೆ. ನಾಯರ್ ಬಾಲಚಂದ್ರನ್‌ರ 'ವ್ಯಾಳಿ', 'ಬಿಡುಗಡೆ'ಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದರು. ರಾಘವನ್‌ರು ಮೇನೋನ್‌ರ 'ಇಂದುಲೇಖಾ' ಎಂಬ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ತಂದರು ೨೦೦೦ ರಲ್ಲಿ ದಾಮೋದರ ಶೆಟ್ಟಿಯವರು ದೇವರ ವಿಕರಾಳಗಳು-ಮೂಲ ಮುಕುಂದನ್ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದರು. ಈ ಕೃತಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿದೆ. ಮಲಬಾರ್‌ನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ, ಕೌಟುಂಬಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿರುವ 'ಊರುಟ್', 'ಸುಂದರರು ಸುಂದರಿಯರು' ಎಂಬೆರಡು ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುಂಟಾರರು ಅನುವಾದಿಸಿದರು. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಲೇಖಕಿಯಾದ ಸಾರಾ ಜೊಸೇಫ್ ಆಲಾಹಳ ಹೆಣ್ಣುತ್ವಳು' ಪಾರ್ವತಿ ಐತಾಳರು ಕನ್ನಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವಕುಮಾರ ಅವರ ಹತ್ತು ಮಾಂತ್ರಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಇವನ್ನು ಮೋಗ್ರಾಲ್, ಕೆ.ಕೆ. ನಾಯಕರು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕುಂಟಾರರು ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ವತ್ಸಲಾ ಅವರ 'ಆತ್ಮೀಯ' ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ೨೦೧೫ರಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದರು. ಸುಮಾರು ೬೦ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮಲೆಯಾಳಂನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ.

ಬಸೀರರ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕರುಣಾಕರನ್, ೧೭ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕುಮಾರತನಯರು, ಆಯ್ದು ಮಲೆಯಾಳ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನಾಯಕರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಲೆಯಾಳಂನಿಂದ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಕಥೆಗಳೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಬಷೀರ, ಶ್ರೀರಾಮನ್, ವಾಸುದೇವ ನಾಯರ್, ಕಮಲಾದಾಸ, ಪದ್ಮನಾಭನ್ ಇವರು ಪ್ರಮುಖ ಕಥೆಗಾರರಾಗಿ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ವಿವಿ ಸಹ ಮಲೆಯಾಳಂ ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀ ಕೇಂದ್ರಿತ ೧೦ ಕತೆಗಳನ್ನು ಪಾರ್ವತಿ ಐತಾಳ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಥೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಲೇಖಕಿಯರ ಪರಿಚಯ, ಸಂದರ್ಶನವೂ ಇದೆ. ಇದೊಂದು ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಪ್ರಯೋಗ, ಕಮಲಾದಾಸರ ಕಥೆಗಳು ದಾಂಪತ್ಯದ ಹಾಗೂ ದಾಂಪತ್ಯದಾಚೆಗಿನ ತೊಳಲಾಟವನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕಥೆಗಳು. ಕಮಲಾದಾಸ ಕಥೆ ಯಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ಸಿಕ್ಕಂತಾಗಿದೆ. ಕಮಲಾದಾಸ, ಹಾಗೂ ಶ್ರೀರಾಮನ್ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಥೆಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣನ್, ಶಂಕರಪಿಳ್ಳೆ, ಅಯ್ಯಪ್ಪ ಪಣಿಕ್ಕರ್, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದರ ಕವಿತೆಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡಿವೆ. ಕೇರಳದ ಕಥೆ, ಕಾವ್ಯಗಳ ಅನುವಾದದಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಘವನ್ ಅನುವಾದಿಸಿ 'ಪಣಿಕ್ಕರರ್ ಕೃತಿಗಳು' ಇದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಪದ್ಯ, ಗದ್ಯ, ನಾಟಕ ಎಲ್ಲವೂ ಇದೆ. ಕುರುಪ್ ಅವರ ಎರಡು ಕವಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡಿವೆ. ನಂಬೂದರಿಪಾದ ಅವರ ಆತ್ಮಕಥೆ ನನ್ನ ಬದುಕು' ಅಹೋಬಲ ಶಂಕರರಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಲೆಯಾಳಂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಕಿಇಣ್ಣ ರೈ ಇದರ ಅನುವಾದಕರು. ಹೀಗೆ ೧೭೫ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗ್ರಂಥಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿವೆ. ಇನ್ನು ಮಲೆಯಾಳಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರತಿರೋಪವೆನ್ನಬಹುದು. ಕೆ.ಕೆ. ಗಂಗಾಧರ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಷಾಂತರಕಾರರಲ್ಲೊಬ್ಬರು.

ಕೇರಳದ ನಾರಾಯಣ ಗುರುವಿನ ಖ್ಯಾತಿ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದು. ಜಾತಿ ವಿರೋಧಿ, ಮೂರ್ತಿಭಂಜಕ, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರಾದ ಇವರ ಪ್ರಭಾವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಲೋಕದ ಮೇಲೂ ಆಗಿದೆ. ಇವರ ಬಗೆಗಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ಬಂದಿದೆ. ನಮ್ಮ ಭೂತಾರಾಧನೆ-ನಾಗಾರಾಧನೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೋಗಿದೆ. ಕೇರಳದ ಓಣಂ ಎಂಬ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಬ್ಬ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಿಚಿತ. ಸದ್ಯ ಮಹಿಳೆಯರ ಪ್ರವೇಶ ದಿಂದಾಗಿ ಶಬರಿಮಲೈ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧಗೊಂಡಿದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ :

ಗಡಿಪ್ರದೇಶದ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಿದಾಗ ನಾವು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕಿಂತ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಗಡಿಯ ಆಚೆಯ ನೆರೆ ಪ್ರದೇಶದವರು ನಮ್ಮಿಂದ ಎಷ್ಟು

ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು ಎಂಬುದಷ್ಟು ಗ್ರಹಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೋ ಆಚೆ ಪ್ರದೇಶದವರಿಂದಲೇ ಈ ವಿವರವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲವೇ ನಾವೇ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಬರೇ ಗಡಿಯ ಆಚೆ ಈಚೆಯವರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣ ನೆರೆ ರಾಜ್ಯದವರು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಬಾರದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಾಷಿಕ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ ದೈಭಾಷೆಗಳಿಂದ ಮಿಶ್ರಣಗೊಂಡ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಿಶ್ರಿತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ದೂರದ ಪ್ರದೇಶದವರು ಬಳಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿ ೧೦-೧೫ ಕಿ.ಮೀಗೆ ಭಾಷೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದವರಾಗಲಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕದವರು ಬಳಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಾತು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರು ಕನ್ನಡ ಮಾತಾಡುವಾಗ ಹೇರಳವಾಗಿ ಮರಾಠಿ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಆರೋಪ ದೂರದ ಮೈಸೂರು- ಬೆಂಗಳೂರವರು ಮಾಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಈ ಮಾತು ಐದೂ ಗಡಿಪ್ರದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿರುವಂತಹದು. ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಳಿಲುಂಗಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರು ಬೆಂಗಳೂರಿನವರು ಬಳಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಇದು ದೂರದ ರಾಯಚೂರು- ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಾರೆವು. ಆದರೆ ಸಂಗೀತ, ಧಾರ್ಮಿಕ ರಿವಾಜು ಮಾತ್ರ ಅಪವಾದ.

ದೇಶಿ-ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸರಕಾರದ ಗೋದಾಮಿನಲ್ಲಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಈ ಕೊಡುವಿಕೆಗೆ ಪರಿಹಾರವೇನು ? ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿಯ ಸುತ್ತಲೂ 'ಜೈ ಹರಿ ವಿಠಲ', 'ಭಜ ಗೋವಿಂದಂ', 'ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಅಯ್ಯಪ್ಪ', 'ಪೂಜ್ಯಾಯ ರಾಘವೇಂದ್ರಾಯ', 'ಏಸು ಸ್ವಾಮಿಯ ಪ್ರಭಾವದವರೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವಿಷಯ.

ದೈಭಾಷಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಪದಗಳ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ, ರೂಪ ನಿಷ್ಪತ್ತಿ, ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳ ಕುರಿತ ಭಾಷಾಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು "ಪದಕೋಶ"ವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪುಣೆಯ ಅತುಲ ಪೇಠಯವರು ಡಿ.ಎಸ್. ಚೌಗಲೇ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ 'ಸತ್ಯಶೋಧಕ' ನಾಟಕದ ಕನ್ನಡ ತಂಡದವರಿಗೆ ತರಬೇತಿ, ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಲು ಹೆಗ್ಗೋಡಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದು, ಮುಂಬೈಯಿಂದ ಚಂದನಶಿವ ಕನ್ನಡ ತಮಾಶಾ ತಂಡಕ್ಕೆ ನೃತ್ಯದ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ಧಾರವಾಡದ ರಂಗಾಯಣಕ್ಕೆ

ಬಂದ ನೆನಪು ಇಂದಿಗೂ ಹಸಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳು ಏಕೆ ತೀರ ಅಪರೂಪ, ಅಷ್ಟೇ ಅನನ್ಯ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಂಬಳ, ಕೋಲ, ನಾಗಾರಾಧನೆ ಹಾಗೂ ಭೂತಾ ರಾಧನೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಗಡಿಯಾಚೆಗೂ ಹಬ್ಬಿದೆ. ನಮ್ಮವರೂ ಓಣಂ, ಪೊಂಗಲನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. 'ಗೊಂದಲ'ದ ಆಚರಣೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿದೆ. ವಸಾ ಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ, ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಿಂದ ರದ್ದು ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ರಾಜಾ ರಾಮಾಶಾಸ್ತ್ರಿ ಭಾಗವತರು ಈ ಮೂರೂ ಭಾಷೆಯ ಮೇಲಿನ ಬಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೋರಿ ಮರಾಠಿ ಸಮುದಾಯದವರೊಂದಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಮಾಡಿದ ದಾಖಲೆ ನಾನು ಭಾಷಾಂತರಿಸುವಾಗ ಉಪಲಬ್ಧವಾಗಿರುವ ನೆನಪು ಇದೆ. 'ನ್ಯೂ ಈಸ್ಟರ್ನ್' ಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಗೋವೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಂಕಣಿಯ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದೇನೋ ಹೌದು. ಆದರೆ ಲಿಪಿಯ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳು ಕೊಂಕಣಿಗೆ ಯಾವ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದೇ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲು.

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಭಾವ ವರ್ತಮಾನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗೋವೆಯ ಮೇಲೆ ಆಗಿರುವುದು ತೀರ ವಿರಳ. ಕಲೆ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ಜಾನಪದ ಕಲೆಯೂ ಯಾವ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಭಾವ, ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆಯು ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಪ್ರಭಾವ ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿದಿರುವುದು ಈ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಒಗ್ಗುವಂತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅವರಿಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವತ್ತಿಗೂ ಗೋವೆ ಒಂದು ಪರಕೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೊಂದಿರುವ ಪ್ರದೇಶವೆಂದೇ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೊಂಕಣಿಗರಿಗೂ ಗೋವೆಯ ಕೊಂಕಣಿ ಗರಿಗೂ ಎಷ್ಟೋ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅಂದಾಗ ಉಳಿದ ಭಾಷಿಕರಿಗಂತೂ ಗೋವೆ ಒಂದು ಅಪರಿಚಿತಲೋಕ. ಅದು ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರವೆಂಬ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದರೂ, ಅಲೆಮಾರಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಂದಾಗಿ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಆ ಕೊಡು ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆಯೇ ವಿನಃ ಆಳವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಲಸೆಗಾರರ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದರಿಂದ ಗಡಿಯಾಚೆಯವರ ಬಗೆಗೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಸಂಶಯ, ತಿರಸ್ಕಾರಭಾವ ಬೆಳೆದಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸೋಲಿಗರು ಸ್ವೀಡನ್ನಿಗೂ ಹೋಗಿ ನರ್ತಿಸಿ ಬಂದಿರುವುದು ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ದಾಖಲೆ.

ಸಂದರ್ಭ ಗ್ರಂಥಗಳು :

೧. ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ಕನ್ನಡ - ಶಂ.ಬಾ.ಜೋಶಿ
೨. ದ. ಮರಾಠಿ- ಕನ್ನಡ ರಿಲೇಶನ್ - ಪಂ. ಆವಳಿಕರ
೩. ಕನ್ನಡ ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಪಂ. ಆವಳಿಕರ
೪. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ - ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ
೫. ಮರಾಠಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕೆಲವು ಸಮಸ್ಯೆ - ಶಂ.ಬಾ.ಜೋಶಿ
೬. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ-ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅನುಬಂಧ - ಅ.ರಾ.ತೋರೊ
೭. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸಾರಸ್ವತ-III - ವಿ.ಎ.ಭಾವೆ
೮. ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಸಂ.ಮೋಹನ ಕುಂಟಲ್
೯. ಕನ್ನಡ-ಮರಾಠಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ - ಡಾ.ಎ.ಬಿ.ಘಾಟಗೆ
೧೦. ಶ್ರೀ ವಿಠಲ : ಒಂದು ಮಹಾಸಮನ್ವಯ- ಡಾ|| ರಾ.ಚಿಂ.ಧರ

* * * *

ಗಡಿನಾಡ ತಲ್ಲಣಗಳು

- ರಾಘವೇಂದ್ರ ಜೋಶಿ

ಕಳೆದ ೬೨ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯು ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅಶೋಕ ಚಂದರಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ಒಂದೂವರೆ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ-ಮರಾಠಿ ಬಾಂಧವ್ಯ ಇದೆ ಎಂದು ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಪೋಕಳೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಮರಾಠಿ ಬಾಂಧವ್ಯ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಿದೆ. ಗಡಿಸಮಸ್ಯೆ ತೀರ ಇತ್ತೀಚೆ ಗಿನದು. ಇದು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರೇರಿತ. “ಕಾನಡಾವು ವಿಟ್ಟಲು” ಎಂದು ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಲಕ್ಷ ಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಪಂಥರಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಸವದತ್ತಿ ಎಲ್ಲಮ್ಮಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಗಡಿಸಮಸ್ಯೆ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಡಿಸಲಾರರು. ಇಂದಿಗೂ ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತಿತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿಗರು ಅನ್ನೋನ್ಯವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೀಮಸೇನ ಜೋಶಿ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವರು. “ನಾನು ಕೃಷ್ಣನಂತೆ. ಹುಟ್ಟಿದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇದು ದೇವಕಿ, ಪುಣೆ ನನ್ನನ್ನು ಬೆಳೆಸಿತು. ಇದು ಯಶೋದೆ” ಎಂದು ಭೀಮಸೇನ ಜೋಶಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಸ್.ಎಲ್.ಭೈರಪ್ಪ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕಿಂತ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯ. ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಉಮಾ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಭೈರಪ್ಪ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರಾಠಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಗಂಡ ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರು ಅಪ್ಪಟ ಕನ್ನಡಿಗರು. ಗಂಡನಿಂದ ಕಾದಂಬರಿ ಓದಿಸಿಕೊಂಡು ಉಮಾ ಅವರು ಮರಾಠಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನಿಜವಾಗಿ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ!

ಮಹಾಜನ ವರದಿಯು ಜಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಚಂದರಗಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾಜನ ವರದಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಏನೂ ಅನುಕೂಲವಿಲ್ಲ. ಅದು ಜಾರಿಯಾಗುವದು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೇ ಬೇಡವಾಗಿತ್ತು. ಮರಾಠಿಗರು ಆ ವರದಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದರು. ನಾವೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಆಯೋಗ ಬರಬಹುದಾದ ಭೀತಿ ಇತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯ ಅಂಗವಾಗಿ

ಮಹಾಜನ ವರದಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರಲಿ ಎಂದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಖಂಡರು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು.

ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಘಟನೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಜವಾಹರಲಾಲ ನೆಹರೂ ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಿನ ಘಟನೆ ಇದು. ಗೋವಿಂದ ವಲ್ಲಭ ಪಂತ ಗೃಹ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದರು. ಬಿ.ಡಿ.ಜತ್ತಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಾಗೂ ವಾಯ್.ಬಿ. ಚವ್ವಾಣ ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರು. ಗಡಿಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಒಂದು ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಹುಡು ಕಲೇಬೇಕೆಂದು ನೆಹರು ಹಾಗೂ ಪಂತ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಜತ್ತಿ ಹಾಗೂ ಯಶವಂತರಾವ ಚವ್ವಾಣ ಅವರನ್ನು ಕೋಣೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕಿ ಕೊಂಡೇ ಬರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಜತ್ತಿಯವರು “ನಾನು ಸಣ್ಣ ಮನುಷ್ಯ, ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಾನು ವಾದಿಸಲಾರೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿಮಗೆ ಎನಿಸಿದರೆ, ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನನ್ನ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ” ಎಂದು ಖಡಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ನೆಹರು ಹಾಗೂ ಪಂತ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಬಿಟ್ಟರು.

ಇಂತಹ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಅಂಟಿ ಕೊಂಡರು. ಮಹಾಜನ ಆಯೋಗವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೇಲೆ ಹೇರಲಾಯಿತು.

ಇನ್ನು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೊಕಟ್ಟೆ ಅವರು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಮ್ಮ ನೋವುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅತ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕು.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಒಂದೆರಡು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಅನಾಥ ಪ್ರಜ್ಞೆ

ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ರಚನೆಗಿಂತ ಮೊದಲು ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ, ವಿಜಾಪುರ, ಕಾರವಾರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳೆಲ್ಲ ಮುಂಬಯಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದವು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವೇ ಈ ಭಾಗದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ರಾ.ಪು. ಆಯೋಗವು ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವೇ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಬೆಳಗಾವಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕೆಂದು ವಾದಿಸಿತು. ಆಯೋಗವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರವಾಗಿ ತೀರ್ಪನ್ನು ನೀಡಿತು. ಆಯೋಗದ ವರದಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವುದಾಗಿ ಜವಾಹರಲಾಲ ನೆಹರು ಅವರು ೧೯೫೬ರ ಜನವರಿ ೧೬ ರಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಮರಾಠಿಗರು ಆಗ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರೀ ಹಿಂಸಾಚಾರ ನಡೆಸಿದರು. ಮುಂಬಯಿ ಸರ್ಕಾರದ ಮರಾಠಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆಗ ಹಿಂಸೆ, ಗಲಭೆಗಳಿಗೆ ಕುಮ್ಮಕ್ಕು ನೀಡಿದರು.

ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯು ಆಗಿನ ಮುಂಬಯಿಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಮುರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿಯವರನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿಯ ಗಲಭೆಗಳ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಿತು. ಸಿಟ್ಟಿಗೆದ್ದ ಮುರಾರ್ಜಿಯವರು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿ ಹಾಗೂ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ತರಾಟೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಗಲಭೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಪೊಲೀಸರು ಗೋಲಿಬಾರ್ ಮಾಡಿದರು. ಐದು ಹೆಣಗಳು ಉರುಳಿದವು !

ಹೀಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವು ಕನ್ನಡಿಗರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಹೊಣೆ ಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ೧೯೬೯ ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವಿಭಜನೆಗೊಂಡು ಸಂಸ್ಥಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಹಾಗೂ ಇಂದಿರಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಆದ ನಂತರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾಯಿತು. ಚುನಾವಣೆ ಗೆಲ್ಲಲು ಓಲೈಕೆ ರಾಜಕಾರಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಸುಮಾರು ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿ ಕಾಪಾಡುವ ಹೊಣೆ ಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ವಹಿಸಿಕೊಂಡವು. ನನ್ನ “ನಾಡೋಜ” , “ಕನ್ನಡಮ್ಮ” , “ಲೋಕದರ್ಶನ” , “ಸಮತೋಲ” ಪತ್ರಿಕೆಯವರು ಸೇರಿ “ಸಂಪಾದಕರ ವೇದಿಕೆ”ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದೆವು. ಮರಾಠಿಗರ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದೆವು. ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದೇಶದ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಲು ಚುನಾವಣಾ ಚಳವಳಿ ನಡೆಸಿ ೨೦೬ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕಣಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದೆವು. ಇದು ಗಿನ್ನಿಸ್ ದಾಖಲೆಯೂ ಆಯಿತು. ಮಹಾನಗರ ಸಭೆ, ವಿಧಾನಸಭೆ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಬಂದು ಮತದಾನ ಮಾಡುವಂತೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನಗಳ ಫಲವಾಗಿಯೇ ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಕನ್ನಡ ಮಹಾಪೌರರು ದೊರೆತಿದ್ದಲ್ಲದೇ ೧೯೯೯ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿಯು ಸೋತು ನೆಲಕಚ್ಚಿತು.

ಆದರೆ ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟವು. ಸ್ಥಳೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವ ಕಳೆದುಕೊಂಡವು. “ಸಂಪಾದಕರ ವೇದಿಕೆ” ಅಪ್ರಸ್ತುತವಾಯಿತು.

ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು.. ಮರಾಠಿಗರ ಓಲೈಕೆ ರಾಜ ಕಾರಣವೂ ಭರದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷ ಕನ್ನಡ ಪರ ಎಂದು ಹೇಳಲೂ ಹಿಂಜರಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಕನ್ನಡಿಗರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅದೇ ಅಧಿಕಾರಾರೂಢ ಪಕ್ಷವೂ ಆಗಿತ್ತು. ಹೀಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

“ಸಂಪಾದಕರ ವೇದಿಕೆ” ಬಂದ ಮೇಲೆ ಪತ್ರಕರ್ತರಾಗಿ ನಾವು ಮಂತ್ರಿ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಂತ್ರಿ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗುವದೇ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ನಾವೇನೂ ಸೈಟು ಕೇಳಲು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಮಹಾನಗರಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಸದಸ್ಯರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಾದಾಗಿರಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ತಾಲೂಕಾ ಪಂಚಾಯತಿಯಲ್ಲಿ ದಾಂಧಲೆ ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾ ರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಮುಖಂಡರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಚೋದನಕಾರಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ಮ.ಏ.ಸಮಿತಿಯ ಶಾಸಕರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಣ ಹೊರುವುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆ ನೋವಾಗುತ್ತದೆ, ಅಪಮಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳುವುದು? ನಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರವು ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಸುಪ್ರೀಮ್ ಅಂಗಳಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯಾಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಿತರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಲು ಕಾನೂನು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸಹ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದಾಗ ಎಚ್.ಬಿ. ದಾತಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರ ನಿಧನಾನಂತರ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಅವರನ್ನು ಅವರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರು ಏನೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಲು ಯತ್ನಿಸಿದೆವು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮಾತನ್ನು ಯಾರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸುಪ್ರೀಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿರುದ್ಧ ಆದೇಶ ಬಂದಾಗ ಸರ್ಕಾರ ಗಡಬಡಿಸಿತು. ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯಿತು. ಮಳೀಮಠರನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು!

ಆದರೆ ಈಗ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಂತಹ ದುಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯವರು ಈ ಹಿಂದೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗಿನ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಈವರೆಗಿನ ಯಾವ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯೂ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಿದ್ರಾಮಯ್ಯನವರನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗಲು ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕೆ ವೇಳೆ ಕೇಳಿದರೂ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಜನತಾದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಗಂಟೆಗಟ್ಟಲೆ ನಿಂತು ನಮ್ಮ ನೋವು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಲ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಯಾವ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯೂ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಭೆಟ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಅನಾಥಪ್ರಜ್ಞೆ ಎಂದು ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಓಲೈಕೆ ರಾಜಕಾರಣ

ಬೆಳಗಾವಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಎಂದೂ ಮರಾಠಿಗರ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಗೆ ಬೆದರಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ. ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಬಾಂಬ್ ಒಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ಲೋಕದರ್ಶನ ಕಾರ್ಯಾಲಯದ ಮೇಲೆ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಬಾಂಬ್ ಒಗೆದಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡಮ್ಮದ ಮೇಲೆ

೧೫೮

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಕಲ್ಲೆಸೆದಿದ್ದಾರೆ. ಹೋಟೆಲುಗಳು, ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದ ಹದಿನೆಂಟರ ಹರಯದ ಕಾಲೇಜ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ದೀಪಕ ಅನಗೋಸ್ಕರ್ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲೆಸೆದು ಕೊಂದು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೂ ಕನ್ನಡಿಗರು ಎಂದೂ ಗಾಬರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬರೆ ಯುವದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಲ್ಲ. ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮರಾಠಿಗರ ಪುಂಡಾಟಿಕೆಗೆ ಎಂದೂ ಅಂಜದ ನಾವು ನಮ್ಮ ರಾಜ ಕಾರಣಿಗಳಿಗೇ ಅಂಜುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

“ಬೆಳಗಾವಿಯು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಸುಪ್ರೀಮ್ ಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ನಾನು ಮರಾಠಿ ಧ್ವಜ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು “ಜೈ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ” ಎಂದು ಘೋಷಣೆ ಹಾಕುತ್ತ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ” - ಎಂದು ಹೇಳುವ ನಮ್ಮ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಅಂಜುತ್ತೇವೆ.

ತಮ್ಮ ರಾಜಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗನೊಬ್ಬ ಮಹಾಪೌರನಾಗುವದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಮರಾಠಿಗರಿಗೆ ಪಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿದ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಅಂಜುತ್ತೇವೆ.

ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಎಪಿಎಂಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಎಂಇಎಸ್‌ಗೆ ತಾಟಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ಕೊಟ್ಟ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ ಅಂಜುತ್ತೇವೆ.

ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಆಚರಣೆಗೆ ಒಂದು ವೈಸೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಿಸದ ಈ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಕನ್ನಡ ವಿರೋಧಿ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಗಣೇಶೋತ್ಸವ, ಶಿವಾಜಿ ಜಯಂತಿಗಳಿಗೆ ೫೦ ಲಕ್ಷ ಕೊಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕಿತ್ತೂರು ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಸೋತಿದ್ದು ತನ್ನ ಶೌರ್ಯದ ಅಭಾವದಿಂದಲ್ಲ, ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿಯಿಂದಾಗಿ! ನಾವು ಬೆಳಗಾವಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅಂಜುತ್ತಿರುವುದೂ ಈ ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಶೆಟ್ಟಿ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೆ

ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಭಜನೆಯ ತೂಗುಗತ್ತಿ

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಜಿಲ್ಲೆ. ೧೦ ತಾಲೂಕುಗಳು, ೧೮ ವಿಧಾನ ಸಭಾಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಎರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಭಜನೆಯ ಕತ್ತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೇಲೆ ತೂಗಾಡುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯು ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ಹೋಳಾದರೆ ಉಳಿಯುವ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಗಡಿ ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಉಲ್ಬಣಿಸಿ ನಾವು ಬೆಳಗಾವಿಯನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬ ಭೀತಿ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿತ್ತು. ಅಂತೆಯೇ ಜಿಲ್ಲಾ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು

ಗಡಿನಾಡ ತಲ್ಲಣಗಳು

೧೫೯

ಕನ್ನಡಿಗರು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ವಿಭಜನೆಗೊಂಡರೂ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಾತ್ರ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಜಿಲ್ಲೆಯು ಉತ್ತರ ತುದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಥಣಿಯಿಂದ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬರಲು ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಗಳೇ ಬೇಕು. ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬಂದು ಸಂಜೆ ಮರಳಿ ಹೋಗುವುದು ಕಠಿಣ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಭಾಗದ ಜನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಮಗ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈಗ ಘಟಪ್ರಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಹರಿದು ಹೋಗಿದೆ. ಬೆಳಗಾವಿ ಗಡಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಏಕೀಕರಣ ಸಮಿತಿ ದಯೆ ನೀಯವಾಗಿ ಸೋತಿದೆ. ಮರಾಠಿಗರು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರವಾಹ ಧಾರೆ ಸೇರ ಬಯಸಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಸೌಧ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕೋಡಿಯನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನ ಈಗ ಮತ್ತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ತುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯವರು ಬೆಳಗಾವಿ ಅಧಿವೇಶನದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬೆಳಗಾವಿಯನ್ನು ಎರಡನೆಯ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಘೋಷಿಸಲಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅದ್ಯಾವ ಕಾರಣ ದಿಂದಲೋ ಏನೋ ಆ ಘೋಷಣೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಬೆಳಗಾವಿಯು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎರಡನೆಯ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾಗಿದ್ದರೆ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಯಾವ ಕಾರಣವೂ ಮರಾಠಿಗರಿಗೆ ಉಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುಪ್ರೀಮ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಅವರ ಪ್ರಕರಣವು ಮಹತ್ವವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಬೆಳಗಾವಿಯನ್ನು ಎರಡನೆಯ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿ ಇಂದಿಲ್ಲ ನಾಳೆ ಘೋಷಿಸಬಹುದು. ಆ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಜಿಲ್ಲೆ ಯಾಗುವದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಓದುಗರ ಪರವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಜಿಲ್ಲೆ ರಚನೆಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬೆಳಗಾವಿಗಾಗಿ ಇಷ್ಟು ವರ್ಷ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಮೂರು ಹೋಳು ಮಾಡುವದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕನ್ನಡ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳೆಲ್ಲ ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದ ಬೆಳಗಾವಿ ಹಾಗೂ ಖಾನಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮಾತ್ರ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಇದು ದೊಡ್ಡ ಗಂಡಾಂತರಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

* * * *

ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಜಲಮೂಲಗಳು ಹಾಗೂ ಜಲಾಶಯಗಳ ಸದ್ಬಳಕೆ

- ಎಸ್.ಎಫ್.ಪಾಟೀಲ

ಸುಮಾರು ಆರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಶ್ಲೋಕದೊಂದಿಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ.

“ಯಾಃ ಆಟೋದೀವ್ಯಾಸಿ ಉತ ವಾ ಸವಂತಿ ಖನಿಮಾಃ ಉತ ವಾ ಯಾಃ ಸ್ವಯಮಾ

ಸಮುದ್ರಥಾಃ ಯಾಃ ಶುಚಯಃ ಪಾವಕಾಸ್ತಾಃ ಆಟೋ ದೇವಿರಿಹಃ ಮಾಮ್ ಅವಂತು”

ಇದರ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥ

“ಹೊಳೆಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ, ಬಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿರುವ, ಬುಗ್ಗೆಯಿಂದ ಸ್ರವಿಸುತ್ತಿರುವ, ಸಮುದ್ರಗಾಮಿ, ಶುದ್ಧ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸ್ವರ್ಗದ ನೀರನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಕಾಪಾಡಿ, ನಮ್ಮನ್ನೂ ಕಾಪಾಡಲಿ.”

ಅಂದಿನ ಜನರಿಗೆ ನೀರಿನ ಕುರಿತು (ಬುಗ್ಗೆ) ಅದರ ಉಗಮ, ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಜ್ಞಾನವಿತ್ತು. ಮಾನವನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ಮೂಲಭೂತವಾದ ನೀರಿನ ಪಾತ್ರ ಅತೀ ಮುಖ್ಯವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಜಲಮೂಲ ಗಳೆಂದರೆ; ನದಿ, ಹಳ್ಳ-ಕೊಳ್ಳ, ಝರಿ, ಸರೋವರ, ಕೆರೆ-ಬಾವಿ, ಮಳೆ ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರ.

'ಜಲ' 'ನೀರು' ಪಂಚಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಜೀವ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮ ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಕೊಡುಗೆ. ಮಾನವನಿಗೆ, ಜೀವಸಂಕುಲಕ್ಕೆ, ಸಸ್ಯ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ನೀರು ಅವಶ್ಯಕ.

೧. ಆಹಾರ $\left\{ \begin{array}{l} \text{ಕೃಷಿ} \\ \text{ಅರಣ್ಯ} \\ \text{ಹಸಿರು} \end{array} \right\}$ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿ, ಸಸ್ಯಗಳಿಗೆ ನೀರು

೨. ಔಷಧಿ $\left\{ \begin{array}{l} \text{ಜೀವ ಜಲ} \\ \text{ಕಲ್ಮಶ ತೊಳೆಯಲು} \\ \text{ಪಾಪವನ್ನು ತೊಳೆಯಲು} \end{array} \right\}$

೩. ಚೈತನ್ಯ-_____ ತಾಯಿ ಸ್ವರೂಪಿಣಿ, ಗಂಗಾ ಮಾತೆ, ಶಕ್ತಿ ಮಾತೆ

ಒಟ್ಟಾರೆ; ನೀರು ಅಮೃತ ಸಮಾನ, ದೈವದತ್ತವಾದ, ಪ್ರಕೃತಿದತ್ತವಾದ ತನ್ನದೇ ಆದಂತಹ ಅಸ್ತಿತ್ವ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ, ವಿಸ್ತಾರ ಹಾಗೂ ನಿಯಮಿತವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಏರುಪೇರಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ನಾವು ಅರಿತೋ ಅರಿಯದೆಯೋ ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳನ್ನು ನಾವು ಬಹಳಷ್ಟು ದುರ್ಬಳಕೆನೋ, ಬಳಕೆನೋ ಮಾಡಿ, ಸತತ ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತ ನಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದೇವೆ. ಅದರ ಶುದ್ಧತೆಗೂ ಧಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದು, ಇಂದಿನ ವಿಪರ್ಯಾಸ. ನಮ್ಮ ಮೂಲಭೂತ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಾದ 'ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿರುವ/ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ರೀತಿ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕವಾಗಿದೆ. ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಸರಕನ್ನಾಗಿ/ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. "ಶುದ್ಧ ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಆವಶ್ಯಕ, ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಅವಶ್ಯಕ ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರು ಸಿಗ ಬೇಕೆಂಬುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಬೇಡಿಕೆ" . ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಿಜವಾಗಲೂ ಅವಶ್ಯಕವೇ? ಅಲ್ಲವೇ ಅಲ್ಲ. ನಾವು ಒಂದು ಕಡೆ 'ಜಲ'ವನ್ನು ದೇವರೆಂದು, ಗಂಗಾಮಾತೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸರಕಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಒಂದು ದುರಂತ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು ಹಲವಾರು.

ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತರಿಂದ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕೆದಕಿ ನೋಡಿದಾಗ ನದಿ, ಹಳ್ಳ-ಕೊಳ್ಳಗಳು, ಸರೋವರಗಳು ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದವು ಹಾಗೂ ಕೆರೆ-ಬಾವಿ, ಝರಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿತ್ತು. (ಪಕ್ಷಿ ಸಂಕುಲಗಳ ಚಿಲಿಪಿಲಿ ಆಟ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರ ಹಾಗೂ ನಯನ ಮನೋಹರ !)

ಆದರೆ ಇಂದು ಬಾವಿಗಳು ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿವೆ. ಅಂತರಜಲ ಕುಸಿದು ಪಾತಾಳ ಕಂಡಿದೆ. ಕೆರೆಗಳು ಮಾಯವಾಗಿವೆ. ಝರಿಗಳು ಒಣಗಿ ಹೋಗಿವೆ, ನದಿಗಳ ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಆಗಿವೆ. ಪಕ್ಷಿ ಸಂಕುಲದ ಚಿಲಿ-ಪಿಲಿ ನಾದ ಮಾಯವಾಗಿವೆ.

ಕುಡಿಯುವ ಹಾಗೂ ನೀರಾವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಅವಶ್ಯಕ ನೀರಿಗಾಗಿ ಇಂದು ಹೋರಾಟ ಮಾಡುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದ್ದು ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

UN ಅಂದಾಜಿನ ಪ್ರಕಾರ :

೧.೪ Billion Km ಒಟ್ಟು ನೀರು ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿದೆ.

ಅದರಲ್ಲಿ ೯೭.೪% ಪ್ರತಿಶತ ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನ ಅಂಶ ಕೂಡಿರುವ De (Ocean & Salt)

ಪ್ರತಿಶತ ೨.೫೦% ಶುದ್ಧ ನೀರು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಯೋಗ್ಯ ಇರುವುದು (Fresh Water)

೦.೧% ಇತರೆ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ (Other Forms)

ಶುದ್ಧ ನೀರು (Fresh Water) ೬೮.೭೦% ಹಿಮನದಿ ಮತ್ತು ಐಸ್ ಕ್ಯಾಪ್ (Glacier & icescape)

೩೦.೨೦ ಅಂತರ್ಜಲ (Ground Water)

ನದಿ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ ನೀರು (Surface & Fresh Water)

೧.೧೦% ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶ (Soil Moisture)

ಜಾಗತಿಕ ಶುದ್ಧ ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ೧.೦% ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಾನವನ ನೇರ ಬಳಕೆಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಒಟ್ಟಾರೆ ನೀರಿನ ೦.೦೦೭% ನೀರನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಬಳಕೆಗೆ ಪಡೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಗಾಧವಾದ ಜಲರಾಶಿ ಇದ್ದರೂ ಜಾಗತಿಕ ಒಟ್ಟು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ೦.೦೦೭% ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಬಳಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ.

ಭಾರತದ ಚಿತ್ರಣ :

೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ ೫೧೭೭ ಘ.ಮೀ/ವರ್ಷ/ತಲಾ ಒಬ್ಬರಿಗೆ (mt³/year/ capita) ಇತ್ತು

ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಳದಿಂದ

೨೦೧೧ ರಲ್ಲಿ ೧೫೪೫ ಘ.ಮೀ./ವರ್ಷ/ತಲಾ ಒಬ್ಬರಿಗೆ (mt³/year/ capita) ತಲುಪಿದೆ.

ಇಂದು ಇದು ೧೪೫೪ ಘ.ಮೀ/ವರ್ಷ/ತಲಾ ಒಬ್ಬರಿಗೆ (mt3/year/ capita)

೨೦೫೦ ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ೧೧೪೦ ಘ.ಮೀ/ವರ್ಷ/ತಲಾ ಒಬ್ಬರಿಗೆ (mt3/ year/capita)

ಎಲ್ಲ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ ಕನಿಷ್ಠ ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ 1700 ಘ.ಮೀ/ವರ್ಷ/ತಲಾ ಒಬ್ಬರಿಗೆ (mt3/year/capita) (cut off point)

ನಮ್ಮ ಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಗಂಭೀರತೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಕಷ್ಟದ ದಿನಗಳ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆ :

೧. ೧೦೦ ಲೀಟರ್ ನೀರು ಇದೆ ಎಂದರೆ ೮೦ ಲೀಟರ್ ನೀರು ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಬೇಕು.
೨. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸುಮಾರು ೧೧೦೦ ಬಿಲಿಯನ್ ಘ.ಮೀ (BCM) ನೀರು ಲಭ್ಯವಿದ್ದು ಈಗ ೮೦೦ ಬಿಲಿಯನ್ ಘ.ಮೀ (BCM) ನೀರಾವರಿಗೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.
೩. ೨೦೫೦ ರಲ್ಲಿ ೧೨೦೦ ಬಿಲಿಯನ್ ಘ.ಮೀ (BCM) ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಎಷ್ಟು ಗಂಭೀರವಾಗಿದೆ !

ಇಂದಿನ ಈ ಗಂಭೀರತೆಗೆ ಕಾರಣಗಳು :

೧) ಅತಿಯಾದ ಬಳಕೆ,

ಅಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆ - ನೀರಾವರಿ ೩೦ ರಿಂದ ೪೦ ಪ್ರತಿಶತ ದಕ್ಷತೆ

efficiency)- ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ

ಸಾಗಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಫೋಲಾಗುವಿಕೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾಹಿತಿಯ ಕೊರತೆ /

ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯತನ, ದೇವರು ಕೊಟ್ಟ ನೀರು ಇತ್ಯಾದಿ. -

೨) ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅತೀ ಹೆಚ್ಚಳ - ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಒತ್ತು

- ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ

೩) ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಒಡ್ಡಿದೆ

೪) ಕೈಗಾರಿಕರಣ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಕಲ್ಮಶಗಳನ್ನು ನದಿಗಳಿಗೆ ಬಿಡುವುದು.

೪೧) ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಳ - ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಜಲಚಕ್ರ

ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದೆ.

- ಬರಗಾಲಗಳು

೫) ನಗರೀಕರಣ, ಅರಣ್ಯ ನಾಶ, ಜಲಾಶಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಳು ತುಂಬುತ್ತಿರುವುದು ಹಾಗೂ ಅತಿಕ್ರಮಣ (ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಉದಾಹರಣೆ)

೬) ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುವ ನಂಬಿಕೆ "ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವತ್ತುಗಳು, ಸರಕಾರದ ಸ್ವತ್ತುಗಳು" ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ. ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರ ವಿಫಲತೆ.

೭) 'ನೀರು' ಒಂದು ಚೈತನ್ಯ ಒಂದು ಶಕ್ತಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯ ನಿಗದಿಪಡಿಸಬಾರದು ಎಂಬ ಜ್ಞಾನ, ಅರಿವು ಜನರಲ್ಲಿ ಮೂಡದಿರುವುದು. ಬದಲಾಗಿ ನೀರನ್ನು ಸರಕಾಗಿ ಒಪ್ಪಿ ಮೌಲ್ಯ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ್ದು ಒಂದು ದುರಂತ.

ಹಿಂದೆ ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಜಲ-ಮೂಲಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸಿದ್ದು ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಾರ್ಯ. ದೈವೀ ಶಕ್ತಿ ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ನೀರನ್ನು ದೇವಾಲಯಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದರೆ ಪುಷ್ಕರಣೆ, ಬಾವಿ, ತೀರ್ಥಕುಂಡಗಳನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ನೀರಿನ ಪವಿತ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಇನ್ನೂ ಹಿಂದೆ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತೆಗೆದಾಗ ನಮಗೆ ಕಂಡು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ "ನಾಗರಿಕತೆಯ ತೊಟ್ಟಿಲುಗಳು ಅಂದರೆ ನದಿಯ ದಡಗಳು" ಹೊಳೆಗಳನ್ನು ನದಿಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಾಗರಿಕತೆಗಳು ಉಚ್ಚಾಯಸ್ಥಿತಿ ತಲುಪಿದ್ದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿ.

ಜಲಮೂಲಗಳಾದ ನದಿ ಹಳ್ಳ-ಕೊಳ್ಳ, ಕೆರೆ-ಬಾವಿ, ಸರೋವರಗಳು ಮನುಕುಲಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಜೀವಿ, ಸಸ್ಯ ಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಜೀವಾಳವಾಗಿ ಪರಿಸರದನಿಸರ್ಗದ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣೀಭೂತವಾಗಿವೆ. ಮಳೆಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಮಳೆಯ ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡಲು ನಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಕೆರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಅದ ರಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮಾನವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿ ಸಂಕುಲದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು ಬಾವಿ, ಕೆರೆ, ಪುಷ್ಕರಣೆ, ತೊಟ್ಟಿಗಳು, ಕಲ್ಯಾಣಿಗಳು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದರು. ಮಾನವನ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ

ಹೋದಂತೆ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ಗಾತ್ರದ ಜಲಾರಯಗಳು ಉಗಮವಾಯಿತು.
ಮಾನವನ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ

ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

೧೬೭

ಸಾಗಿ ನಿಸರ್ಗದ ಮೇಲೆ, ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಒತ್ತಡ ಬಿದ್ದು ಜಲ ಮೂಲಗಳು ಸಿಲುಕಿ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದು ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. (ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡಿದ ನಿಸರ್ಗದ ದುರ್ಬಳಕೆ 'ಮಳೆಗಾಲ'ದಲ್ಲಿ ಏರುಪೇರಾಗುವುದು ಕಟು ಸತ್ಯ. ನಿತ್ಯದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತ ಸಾಗಿದ್ದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.)

ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಆದ ಬದಲಾವಣೆ ಹಾಗೂ ಮಾನವನ ಅತೀ ಆಸೆ ಅಥವಾ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನಿಸರ್ಗದತ್ತ ಅಥವಾ ದೈವದತ್ತವಾದ ಜಲಮೂಲಗಳೇ ಇಂದು ಒಣಗಿ ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿವೆ. ಮಾನವನ ಅತಿಯಾದ ಆಸೆ ಗಾಗಿ ಹಲವಾರು ಕೆರೆಕೊಳ್ಳಗಳು, ಬಾವಿಗಳು ಅತಿಕ್ರಮಣಗೊಂಡಿವೆ. ಎಷ್ಟೋ ನದಿ ಹಳ್ಳಗಳು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ, ಜನವಸತಿಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ನಗರಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಸ್ತುಗಳು ಸಾಗಿಸುವ ವಾಹಕಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸಸ್ಯ ಸಂಕುಲ ನದಿ ದಡಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮನುಷ್ಯರು ಬಹಳಷ್ಟು ತೊಂದರೆಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಜೀವನವೇ ದುಸ್ತರವೆನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರ ಈ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರಿಪಡಿಸಲು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆ ಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ. ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕೃಷಿಹೊಂಡ, ಬಾಂಧಾರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಚೆಕ್‌ಡ್ಯಾಂಮ್‌ಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಭೂಸವಕಳಿ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಸವಳು ಜವಳು ಯೋಜನೆ ಕೆರೆ ಹೂಳೆತ್ತುವ ಯೋಜನೆ ನೈರ್ಮಲೀಕರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಹ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ.

“ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಭಾರತದ ಚಿತ್ರಣ” ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಿ ನೀರಾವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿ ಹಲವಾರು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಅಣೆಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಒಟ್ಟು ವ್ಯವಸಾಯ ಭೂಮಿಯ ೧/೩ ರಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀರಾವರಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ (೨/೩ ಮಳೆ ಆಧಾರಿತ ವ್ಯವಸಾಯ) ಭಾರತೀಯರ ಜೀವನ ಮಟ್ಟ ಬಹಳಷ್ಟು ಸುಧಾರಿಸಿದ್ದು ಹಾಗೂ ಇಂದು ನಾವು ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆ ಗಳಿಸಿದ್ದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ.

ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರುವ ಸವಾಲುಗಳು

೧. ಶುದ್ಧ ನೀರು?
೨. ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿ, ಮಾನವನ ಎಲ್ಲ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಸಸ್ಯಸಂಕುಲಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ನೀರಿನ ಪ್ರಮಾಣ ಲಭ್ಯವಿದೆಯೇ?
೩. ಆಹಾರ ಸರಪಳಿ ಬಲಯುತವಾಗಿದೆಯೇ?

೧೭೮

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

೪. ನೀರಿನ ಶೋಷಣೆ ಯಾವ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ?
೫. ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ, ಕೃಷಿ, ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿ ಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಧ್ಯವೆ? ಹೇಗೆ?
೬. ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ, ವಿಜ್ಞಾನ ತೋರಿಸುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡಲು ನಮ್ಮ ರೈತರು ತಯಾರಾಗಿದ್ದಾರೆಯೇ?
೭. ಪರಿಸರದ ವೈಪರೀತ್ಯದ ದುಷ್ಪರಿಮಾಣಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವಂತಹ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಸಾಗಲು ಸಾಕಷ್ಟು ತಯಾರಿಯನ್ನು ನಾವು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವೆಯೇ? ಹೇಗೆ? ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕ್ರಮವಿದೆ, ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವಿನ್ಯಾಸವಿದೆ.

“ಅರಣ್ಯವಿದ್ದರೆ ಮಳೆ-ಮಳೆಯಿದ್ದರೆ ಬೆಳೆ-ಬೆಳೆಯಿದ್ದರೆ ಆಹಾರ ಆಹಾರ ವಿದ್ದರೆ ಮಾನವನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಉಳಿವು ಮತ್ತು ಸಮಾಜ-ಸಮಾಜದಿಂದ ನಾಗರಿಕತೆ” . ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಏರುಪೇರಾದರು ಮಾನವನ ಜೀವನ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಜೀವ ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯ ಸಂಕುಲವೇ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕುತ್ತದೆ. ಈ ಜೀವನ ಸರಪಳಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತಗೊಂಡಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಯುದ್ಧೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಬೇಕು. ಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ, ಸಮಾಜ, ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು WALMI (ಆಧುನಿಕ ಆವಿಷ್ಕಾರದ, ತಾಂತ್ರಿಕ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿದ ಪಿತಾಮಹರು) ನೀರಿನ ಪಾಲನೆ, ಪೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ಸದ್ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

“ನೀರು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಆಸ್ತಿ, ನಮ್ಮ ಸ್ವತ್ತು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿದಿನ ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕು” ದುರ್ಬಳಕೆ ಆಗದಂತೆ ಕಾಳಜಿ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪಾಲನೆ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. “ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಪಡೆ” ರಚಿಸಬೇಕು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪಡೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ನೀರಿನ ಶುದ್ಧತೆ, ಪವಿತ್ರತೆ ಹಾಗೂ ಪಾಲನೆ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದ ಚಿತ್ರಣ :

ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ೧.೧೦ ಮಿಲಿಯನ್ ಜನರು ಶುದ್ಧ ನೀರಿನಿಂದ ವಂಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ೮೦ ಪ್ರತಿಶತ ರೋಗರುಜಿನಗಳಿಂದ ಬರುವ ಸಾವುಗಳು ಅಶುದ್ಧ ನೀರಿನಿಂದ ದೃಢಪಡಿಸಿದೆ. ವಿಶ್ವ ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿ ಮೂರೂವರೆ (೩-೧/೨) ಸೆಕೆಂಡಿಗೆ ಒಂದು ಮಗು ನೀರಿನ ಸಂಬಂಧಿತ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದುತ್ತದೆ!!! ಇದು ಅತಿ ಭಯಾನಕವಾದದ್ದು-ವಿಚಾರಿಸಿ ಯೋಚಿಸಿ ನೋಡಿ.

ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ

೧೬೯

ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸದೃಶಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿದೆ. ದಿನೇ ದಿನೇ “ಶುದ್ಧ ನೀರು ಆವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಕನಿಷ್ಠ ಪ್ರಮಾಣದ ಲಭ್ಯತೆ ಒಂದು ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದೆ. ೨೮ ಜುಲೈ ೨೦೧೦ ರಂದು ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಜನರಲ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಸೂದೆ ಪಾಸಾಯಿತು “ಸ್ವಚ್ಛ ಹಾಗೂ ಸುರಕ್ಷಿತ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಹಾಗೂ ನೈರ್ಮಲೀಕರಣ” ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂದು ಘೋಷಣೆ ಆಯಿತು.

“ಮಾನವನ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ಸುಖಕರ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನೀರು ಅತೀ ಆವಶ್ಯಕ” ಎಂದು ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆ ಆಗಿ ಅಂಗೀಕಾರವಾಯಿತು. (೧೯೪೮ರ ಯು.ಎನ್.ಜಾಗತಿಕ ಘೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು LIFT GADO. (UN Universal Declaration -Human Right) ise ಮಸೂದೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿ “ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶಾರೀರಿಕ, ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಮಾನವನ ಗೌರವಕ್ಕೆ ನೀರು ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಲೀಕರಣ ಆವಶ್ಯಕ” ಎಂಬುದನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ಎರಡು ತಿಂಗಳಿನ ನಂತರ ಯು.ಎನ್. ಭದ್ರತೆ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಸಹ (UN Security Council) ಅನುಮೋದಿಸಿತು.

ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಕಟ್ಟಳೆ ನಮಗೆಲ್ಲ ನೀರಿನ ಸದೃಶಕೆಗೆ “ಒಂದು ದಾರಿ ದೀಪ” ಮನುಕುಲದ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ, ಸಮಗ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ, ನಿಸರ್ಗದ ದೈವದತ್ತವಾದ ಪಂಚಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಅರಿತು ನಡೆಯಬೇಕಾಗಿದ್ದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಧರ್ಮವಾಗಬೇಕು.

ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ, ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ನೀಲನಕ್ಷೆ ಯನ್ನು ನಾವು ತಯಾರಿಸಬೇಕು.

೧. ನೀರಿನ ಸದ್ಭಳಕೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪದ್ಭರಿತ ಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ನೀರಿನ ಸಂಬಂಧ ಕುರಿತು ಮನ-ಮನಗಳಲ್ಲಿ, ಮನೆ-ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಓಣಿ-ಓಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕೆಲಸ ಅತೀ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು.
೨. ಮಳೆಯ ನೀರು, ಅಂತರ್ಜಲ ಹಾಗೂ ಜಲಾಶಯಗಳ ಈ ಮೂರು ಮೂಲಗಳ ನೀರನ್ನು ಸಂಯೋಜನೆಯಿಂದ ಸಮರ್ಪಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಲಹೆ ಪಡೆದು ನೀರಾವರಿ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು.
೩. ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣಿನ ಆರೋಗ್ಯ ಕುರಿತು ಚಿತ್ರಣ ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮವಾರು ಕೈಪಿಡಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಬೇಕು (ಇದಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು).

೧೭೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲಮೂಲಾ

೪. ನೀರಿನ ಆಯವ್ಯಯವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕೆಲಸ ನೀರಾವರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ಪ್ರತಿ ನೀರು ಬಳಕೆದಾರರ ಸಂಘವಾರು ನಡೆಯಬೇಕು.
೫. ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಂಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಳಹದಿ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವುದು.
೬. ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ತಡೆಹಿಡಿಯಲು ಅತಿಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದ ಪ್ರದೇಶದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮವಾರು ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸಬೇಕು.
೭. ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಕಾಯ-ಕಲ್ಪ ನೀಡಬೇಕು. ಕಾಲುವೆಗಳ ಆಧುನೀಕರಣವನ್ನು ಆದ್ಯತೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
೮. ರೈತರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ಕೊಡುವುದು.
೯. ನೀರು ಬಳಕೆದಾರರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಬಲವರ್ಧನೆಗೊಳಿಸಿ ನೀರು ಪೋಲಾಗದಂತೆ ನೀರಿನ ಸಮರ್ಪಕ ಹಂಚಿಕೆಯ ನಿರ್ವಹಣೆ ಆಗಬೇಕು.

೧೦. “ಮುಂಜಾಗ್ರತೆ ನಿರ್ವಹಣೆ” (Preventive Maintenance) ತಡೆಗಟ್ಟುವ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾದರಿಗಳ ಬಳಕೆ, ಕಾಲುವೆಗಳ ನೀರನ್ನು ಘನಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಳಿಯುವ ಮಾಪಕಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಗಬೇಕು.
೧೧. ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಸಿ ರೈತರಿಗಾಗಿ ತಂತಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಕಡಿಮೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠ ಬೆಳೆಯುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸ ಆಗಬೇಕು.
೧೨. ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ, ನೀರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ನಡೆಯಬೇಕು. ಇಂದಿನ ಜಲಾಶಯಗಳನ್ನು “ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತಿನ ದೇವಾಲಯ” ಗಳೆಂದು ಘೋಷಣೆ ಆಗಬೇಕು. ನೀರಿನ ಸದ್ಬಳಕೆ ಕೇವಲ ಇಂದಿನ ಚರ್ಚೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸದೇ ನೀರಿನ ಸದ್ಬಳಕೆ ಕುರಿತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವಂತಹ ಚರ್ಚೆಗಳು, ಚಿಂತನ ಮಂಥನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಎಲ್ಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು. “ನೀರೆ ಉಸಿರು” “ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಮನುಕುಲದ ನೆಮ್ಮದಿ ಹಾಗೂ ಸಂತಸ” ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮೊಳಗಬೇಕು. ನೀರಿನ ಕುರಿತು “ಜಲ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಆಂದೋಲನ” ಸಮಾಜವೇ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಕೋರುತ್ತೇನೆ. ನೀರಿನ ಸಂಬಂಧ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಸಮಾಜವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು

ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

೧೨೧

ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬಾಳಿಕೆ ಬರುವಂತಹ “ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಕೃಷಿ ಯೋಜನೆ” ರೂಪುಗೊಳಿಸಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಬೇಕೆಂದು ಈ ವೇದಿಕೆ ಮುಖಾಂತರ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.” “ಪ್ರತಿ ಹನಿ ನೀರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳೆ” (More crop per drop) ಎಂಬ ಸರ್ಕಾರದ ಕರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕಂಕಣಬದ್ಧರಾಗಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಈ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ “ನೀರಿನ ಕುರಿತು” “ಜಲಕ್ರಾಂತಿ” ಮಾಡಿದಂತಹ, ನೀರಿನ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನೆ ಮುಡಿಪಾಗಿಟ್ಟಂತಹ ರಾಜಸ್ತಾನದ ಶ್ರೀ ರಾಜೇಂದ್ರಸಿಂಗ್, ರಾಣೆಬೆನ್ನೂರಿನ ಶ್ರೀ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಕೊಂಬೈಯವರನ್ನು ಹಾಗೂ ಹುನಗುಂದದ ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಣ್ಣ ನಾಗರಾಳ ಇವರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುತ್ತಾ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೀರಾವರಿ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಇಸ್ರೇಲ್ ಮಾದರಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು, ತುಂತುರು ನೀರಾವರಿ, ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅಳವಡಿಸಿ (ನೀರು ಪೋಲಾಗುವುದನ್ನು ಪ್ರತಿಶತ ಲಂ ರಿಂದ ೯೦ರವರೆಗೆ ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಈ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ) ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಇಳುವರಿ ಪಡೆದು ರೈತರ ಜೀವನ ಹಸನಾಗಲು, ಸುಖಕರವಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತಾ, “ರೈತ

ದೇಶದ ಬೆನ್ನೆಲುಬು” ಶೂನ್ಯದಿಂದ ಸಂಪಾದನೆ ಕೇವಲ ಕೃಷಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಕೃಷಿಯಿಂದಲೇ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತಾ, “ಜೈ ಜವಾನ ಜೈ ಕಿಸಾನ” ಘೋಷಣೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೀರ್ತಿ ಸಿಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತಾ, ಸಮಾಜ ಸುಭದ್ರವಾಗಿರಬೇಕು, ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯತ್ತ ಸಾಗಬೇಕಾದರೆ “ನ್ಯಾಯ, ನೀತಿ, ಪ್ರೀತಿ, ಸತ್ಯ ಧರ್ಮಗಳು” ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂದಿನ ಹಲವಾರು ಜ್ವಲಂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ “ಜಲ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಪಾಲನೆ ಪೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ಇದರ ಸದ್ಭಳಕೆ” ಕೇವಲ ಸರ್ಕಾರದ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲ, ಇದು ಸಮಾಜದ ಮೂಲಭೂತ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಈ ವೇದಿಕೆ ಮುಖಾಂತರ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರ “ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ” ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕೆಲಸ ಇರಲಿ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲ ಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ ಕೋರುತ್ತೇನೆ.

* * * *

ಕಾವೇಲಿ ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣಾ ಜಲಾನಯನ

ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ಣ ಯೋಜನೆಗಳು

- ಮೋಹನ್ ಕಾತರಕಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಮಹತ್ವದ ಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಲು ಆಹ್ವಾನಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿಗೆ ನಾನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಖುಷಿ ನೀಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ೬೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಅಂದರೆ ೧೯೫೭ರಲ್ಲಿ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಧಾರವಾಡವು ಕಲೆ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರ ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ದಿಗ್ಗಜರಾದ ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆ, ಶಂಬಾ ಜೋಶಿ ಹಾಗೂ ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಧಾರವಾಡದ ಪುತ್ರರು.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಯಾಕೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಸ್ಪಷ್ಟಿಕರಣ ಬೇಕಾಗಬಹುದೇನೋ, ಮಳೆ ನೀರು, ನದಿ ನೀರು ಅಥವಾ ಕೊಳ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಉದಯದಿಂದಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಿರುವ ಕಲ್ಪನೆ, ಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಲು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದು, ನೀರಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಎದುರಾಗಿರುವ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದೆ. ಶಾಂತಿ ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಬದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ವಿಷಯವನ್ನು ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ರಾಜಕೀಯ ವಿಷಯವನ್ನಾಗಿ

ಚರ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಈ ಗೋಷ್ಠಿ ಏರ್ಪಡಿಸಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ಲಾಘನಾರ್ಹ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುವೆ.

ಈ ವಿಷಯದ ಚರ್ಚೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ:

- ಎ) ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕೃಷ್ಣಾ ಹಾಗೂ ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿಲ್ಲ?
- ಬಿ) ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಬಹುದೇ? ಸಿ) ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ಎದುರಾಗುವ ಕಾನೂನು ಪರಿಣಾಮಗಳು ಏನಾಗಿರಬಹುದು?

ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೃತಕ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯವು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಗೊತ್ತು. ಕಾವೇರಿ, ಕೃಷ್ಣಾ, ಗೋದಾವರಿ, ಮಹಾನದಿ, ಸಿಂಧು ಹಾಗೂ ಗಂಗಾ-ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರಾ ನದಿ ಮುಖಜಿ ಭೂಮಿಗಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ತಾಣಗಳಾಗಿವೆ. ೧೮೦೦ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶವು ಸುಮಾರು ೦.೮ ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಆಗಿತ್ತು. ಎತ್ತರದ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾಲುವೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಆರಂಭವು ನೀರಾವರಿಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಮಹಾನ್ ಎಂಜಿನಿಯರುಗಳಾಗಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗ ಆರ್ಥರ್ ಕಾಟನ್ ಅವರಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ಅವರವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಎಂಜಿನಿಯರುಗಳ ಮುಂದಾಳತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾಲುವೆಗಳು, ಬ್ಯಾರೇಜುಗಳು ಹಾಗೂ ಜಲಾಶಯವು. ೧೯೦೦ನೇ ಇಸವಿ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯು ೨೨ ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ಗೆ ಏರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ೧೯೦೪ರಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಆಯೋಗ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ ವ್ಯಾಪಕ ಅಧ್ಯಯನದ ನಂತರ ಆಯೋಗವು ೩೯ ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಿತ್ತು. ೧೯೪೭ರಲ್ಲಿ ದೇಶ ವಿಭಜನೆ ಬಳಿಕ ವಿಭಜಿತ ಭಾರತದ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶ ಸುಮಾರು ೨.೨ ಕೋಟಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಆಗಿತ್ತು. ೨೦೦೦ದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಈ ಪ್ರಮಾಣವು ೫.೮ ಕೋಟಿ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಿಗೆ ಏರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಈಗ ಭಾರತದ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸುಮಾರು ೭೪ ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಆಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿನ ಒಟ್ಟು ೧೬೦ ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇ ಬಿತ್ತನೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪೈಕಿ ಶೇ. ೫೨ ರಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹೇಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಸುಮಾರು ೧೪

ಕೋಟಿ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀರುಣಿಸುವಷ್ಟು ಭಾರತವು ನೀರಿನ ಸಂಪನ್ಮೂಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯ ಸುಮಾರು ೨೪೪೦ ಟಿಎಂಸಿ ಅಡಿ ಆಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ೧೪೪೦ ಟಿಎಂಸಿ ಅಡಿ ನೀರನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ ಉಳಿಕೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುರನೇ ಎರಡರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವು ಸಮುದ್ರ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಮುರನೇ ಒಂದರಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವು ನದಿ ತೀರದ ಕೆಳಭಾಗದ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ತೆಲಂಗಾಣ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳುನಾಡು, ಗೋವಾ ಹಾಗೂ ಕೇರಳದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ.

ಕೃಷ್ಣಾ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೨೨.೪೮ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಹಾಗೂ ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೭.೪೯ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಕೃಷ್ಣಾ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೨೦.೫ ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನೀರಾವರಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ.

ಸೂಕ್ತ ಬಜೆಟ್ ಅನುವಾದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಆದಷ್ಟು ಶೀಘ್ರ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲಿದೆ. ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ಒಂದು ಹೆಕ್ಟೇರ್ ಭೂಮಿಯ ನೀರಾವರಿ ವೆಚ್ಚವು ಸುಮಾರು ೪ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಅಥವಾ ಒಂದು ಟಿಎಂಸಿ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯ ವೆಚ್ಚ ೨೫೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ.

ಕೃಷ್ಣಾ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ -೧, ೧೯೭೭ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ೭೨೪ ಟಿಎಂಸಿ ಅಡಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದಾದ ೪೨ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರವೂ ರಾಜ್ಯವೂ ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಮಂಡೆ ಯೋಜನೆಯ ಮೂರನೇ ಹಂತಕ್ಕೆ ೧೨೦ ಟಿಎಂಸಿ ಅಡಿ ನೀರು ಸೇರಿದಂತೆ ಎರಡನೇ ಕೃಷ್ಣಾ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣ, ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ೧೭೪ ಟಿಎಂಸಿ ನೀರು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಮಂಡೆ ಯೋಜನೆ- ಮೂರನೇ ಹಂತದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಯೊಂದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸುಮಾರು ೫೨,೦೦೦ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ೨೦೧೭ರಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ರೀತಿ, ಕಾವೇರಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ೨೮೪.೨೪ ಟಿಎಂಸಿ ಅಡಿ ಅವಲಂಭಿಸಬಹುದಾದ ನೀರು ಬಳಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸುಮಾರು ೪೦ ರಿಂದ ೫೦ ಟಿಎಂಸಿ ಅಡಿ ಪುನರುತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹರಿವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವು ೧ ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಈ ದೊಡ್ಡ ಬೇಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ನೀರಾವರಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಬಜೆಟ್ ಅನುದಾನವು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ಕ್ರಮ ಸಂ.	ವರ್ಷ	ಬಜೆಟ್ ಅನುದಾನ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ	ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಪಡೆದ ಸಹಾಯ ಕೋಟಿಗಳಲ್ಲಿ
೧	೨೦೧೬-೧೭	೧೨೬೨೦.೯೨	೧೩೫.೪೭
೨	೨೦೧೭-೧೮	೧೫೮೫೩೩೧	೪೭೪:೭೭
೩	೨೦೧೮-೧೯	೧೫೯೯೩೭೩	೩.೮೭ (೨೦೧೮ ಡಿಸೆಂಬರ್ ವರೆಗೆ)

ಇದು ಅನುದಾನವಾದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕವು ಮುಂದಿನ ಮೂರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲವೇನೋ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಹಣದುಬ್ಬರ ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆಯ ವೆಚ್ಚ ಏರಿಕೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಹಾಗೂ ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಯೋಜನೆಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ.

ಕ್ರ. ಸಂ	ಯೋಜನೆ	ಸಂಭಾವ್ಯ (ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ)	
		ಯೋಜಿತ	೩-೨೦೧೮ ವರೆಗೆ ಆಗಿದ್ದು
೧.	ಕೃಷ್ಣಾ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಯೋಜನೆ ಹಂತ III		
	ಎ. ಮುಳವಾಡ ಎಲ್‌ಐಸಿ	೨೨೭೯೬೬	೦
	ಬಿ. ಚಿಮ್ಮಲಗಿ ಎಲ್‌ಐಎಸ್	೮೭೦೬೭	೨೪೦೩೪
	ಸಿ. ಇಂಡಿ ಎಲ್‌ಐಎಸ್ (ಗುತ್ತಿ ಬಸವಣ್ಣ)	೨೦೬೯೦	೧೮೩೮೫
	ಡಿ. ಎನ್ ಆರ್ ಬಿಸಿ ವಿಸ್ತರಣೆ	೬೧೭೪೭	೦
	ಇ. ರಾಂಪುರ ಎಲ್‌ಐಸಿ	೧೩೯೨೩	೯೪೫೨
	ಎಫ್. ಮಲ್ಲಾಬಾದ್ ಎಲ್‌ಐಸಿ	೩೩೭೩೦	೩೭೫೨
	ಜಿ. ಕೊಪ್ಪಳ ಎಲ್‌ಐಸಿ	೧೧೨೦೦೦	೦

	ಎಚ್. ಭೀಮಾ ಗಡಿ	೧೧೫೭೧	೦
	ಐ, ಹೆರಕಲ್ ಎಲ್‌ಐಸಿ	೧೫೩೪೪	೦
೧.	ಸಿಂಗತಾಲ್ಲೂರು	೧೦೭೩೮೦	೫೧೪೧೭
೨.	ತುಂಗಾ ಮೇಲ್ಕಂಡೆ	೮೦೪೯೪	೭೪೩೬೧
೩.	ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರ ಎಲ್‌ಐಸಿ	೧೭೧೭೭	೦
೪.	ಬಸವೇಶ್ವರ (ಕೆಂಪವಾಡ)	೧೭೪೭೪	೦
೫.	ತುಬಚಿ ಮತ್ತು ಬಬಲೇಶ್ವರ ಎಲ್‌ಐಸಿ	೫೧೭೦೦	೦
೬.	ವೆಂಕಟೇಶ್ವರ ಎಲ್‌ಐಸಿ	೭೧೦೦	೦
೭.	ಭದ್ರಾ ಮೇಲ್ಕಂಡೆ ಹಂತ-೧	೧೧೫೫೧೫	೦
	ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನ		
೮.	ಹೇಮಾವತಿ	೧೮೩೫೯೧	೧೪೯೦೧೬

ಬಜೆಟ್ ಅನುದಾನ ಕೊರತೆಯ ಜತೆಗೆ, ಜಲಸಂಪನ್ಮೂಲ ಇಲಾಖೆಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯವು ಮತ್ತೊಂದು ಗಂಭೀರ ತಲೆನೋವಾಗಿ ಕೂತಿದೆ. ಶಾಸಕರು ಹಾಗೂ ಸಚಿವರಾಗಿ ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವು ಸರ್ಕಾರದ ಸಂಪುಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಆಡಳಿತದ ಅಂತಿಮ ಅಧಿಕಾರವು ಚುನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ತಂತ್ರಜ್ಞರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಇದು ತಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ, ರಾಜಕೀಯ ವರಿಷ್ಠರು ಹಾಗೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಗೆರೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಅನುಭವದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಗೆರೆಯನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಉಲ್ಲಂಘನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ಗೆರೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದಾಟಲಾಗಿದೆ.

ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಕಾಮಗಾರಿ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಗು ತೂರಿಸುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ, ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆಲಸಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ

ರಾಜಕೀಯ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪವು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಗಂಭೀರ ಆರೋಪಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಜನೆಗಳ ಜಾರಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ನಿವಾರಣೆಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಂಜಿನಿಯರುಗಳು, ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾನೂನು ತಜ್ಞರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಶಾನಸಬದ್ದ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಅನುದಾನಿತ ನೀರನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದಿರುವುದು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಗಂಭೀರ ಕಾನೂನು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಬಹುದು. ಹರಿಯುವ ನೀರು ಯಾರಿಗೂ ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲ. ನದಿ ಪಾತ್ರದ ಮೇಲಿನ ರಾಜ್ಯವೊಂದು ತನ್ನ ಪಾಲನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿಫಲವಾದರೆ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ನೀರು ಆ ರಾಜ್ಯದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ನದಿ ಪಾತ್ರದ ಕೆಳಗಿನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಮೇಲಿನ ರಾಜ್ಯ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ನೀರನ್ನು ತಾನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹರಿಯಲು ಬಿಡದೇ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಕೆಳಗಿನ ರಾಜ್ಯ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಮೇಲಿನ ರಾಜ್ಯ ಬಳಕೆ ಮಾಡದ ನೀರನ್ನು ಕೆಳಗಿನ ರಾಜ್ಯ ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಆ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ಆ ರಾಜ್ಯವು ಹಕ್ಕು ಸ್ಥಾಪಿಸಬಹುದು ಹಾಗೂ ಈಗಾಗಲೇ ತಾನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆ ನೀರನ್ನು ತನಗೇ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಅದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಬಹುದು ಆದಕಾರಣ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವು ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಶೀಘ್ರ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುದಾನ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಬೇಕು.

****

ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಕಿರುತೆರೆ

ಹೊಸಬರು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ

- ಬಿ.ಎಸ್.ಲಿಂಗದೇವರು

ಹಲವು ದಶಕಗಳಿಂದ ಸಿನಿಮ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಎರಡೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕ್ತಾ ಇದ್ದಾವೆ. ಆದರೂ ಸಿನಿಮಾವನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದಷ್ಟು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ನನ್ನದು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮಾದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಸುವುದನ್ನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡ್ತೀನಿ. ಚಲನಚಿತ್ರರಂಗ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಧ್ಯಮ ಅನ್ನವುದನ್ನು ಬಹಳ ಹಿಂದೆನೇ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಕೈಲಾಸಂರಂತವರು ಸಿನಿಮಾಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು, ಗಿರೀಶ ಕಾರ್ನಾಡ, ಬಿ.ವಿ.ಕಾರಂತ ಮತ್ತು ಲಂಕೇಶರಂತವರು ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಹೊಸತನವನ್ನು ತುಂಬಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸಿನಿಮಾ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಚರ್ಚೆ ಆಗಲಿ ಎಂಬ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ಇವತ್ತಿನ ಈ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವಿಷಯ ಚಲನಚಿತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಸಬರು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಆರಂಭ ಮಾಡ್ತೀನಿ.

ಇಂದಿನ ಹೊಸಬರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಕೊಟ್ಟ ಒಂದು ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗ ಇದೆ. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೂ ಹೊಸಬರೇ, ಎಲ್ಲ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಆಯಾಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಮಕಾಲೀನ. ಒಬ್ಬ ನಿರ್ದೇಶಕ ಅಥವಾ ಆ ಸಿನಿಮಾದ ಬೇರೆ ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಹೊಸತನ ಏನು ಅನ್ನುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ದೃಷ್ಟಿ ಕೋನ ಇಡ್ಕೊಂಡು ಈ ವಿಷಯ ಮಂಡನೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡ್ತ ಇದ್ದೀನಿ.

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮತ್ತು ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡ ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾಗಳು ನಂತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿರುವ ಕಥೆಗಳಿಗೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡುತ್ತೆ, ಪಂತಲುರವರ ಸ್ಕೂಲ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ಆ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೊಸತನ ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಮುಖ ಸಿನಿಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಸ್ಕೂಲ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ಸಿನಿಮಾ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಆಗಿ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗೆ ಡಬ್ ಆಗುತ್ತೆ, ಕನ್ನಡದ ಸ್ಕೂಲ್ ಮಾಸ್ಟರ್ ತೆಲುಗು ಮತ್ತು

ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡ್ತಾರೆ ಪಂತುಲು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಚಿತ್ರವನ್ನ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಕಣಗಾಲ್ ಅವರು ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ remake ಮಾಡಿ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡ್ತಾರೆ.

ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಒಬ್ಬ ಸಂಗೀತಗಾರನ ಬದುಕನ್ನ ಆಧರಿಸಿದ ಚಿತ್ರ 'ವಾಣಿ'. ಈ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತ ಪಿಟೀಲು ವಾದಕ ಟಿ. ಚೌಡಯ್ಯನವರು ನಾಯಕ ನಟರಾಗಿ ಅಭಿನಯಿಸಿದರೆ, ಖ್ಯಾತ ರಂಗಭೂಮಿ ನಿರ್ದೇಶಕ ಕೆ. ಹಿರಣ್ಣಯ್ಯ ಮತ್ತು ಕೆ.ಎನ್. ಗೋಪಾಲ್‌ರವರು ಈ ಚಿತ್ರದ ನಿರ್ದೇಶಕರು. ನಂತರ ಸಂಗೀತ ಗಾರರ ಬದುಕಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿರುವ ಸಂಧ್ಯಾರಾಗ ಮತ್ತು ಹಂಸಗೀತೆ ಬಂದಿದ್ದು,

ಇನ್ನೊಂದು ತರದ ಹೊಸತನ ಶುರು ಆಗಿದ್ದು ಎನ್. ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಾಯಣ ಅವರಿಂದ ಅದು ಅವರ ಉಯ್ಯಾಲೆ, ನಾಂದಿ, ಮುಕ್ತಿ ಸಿನಿಮಾಗಳ ಮುಖಾಂತರ, ನಂತರ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಕಣಗಾಲ್‌ರವರು ಬೆಳ್ಳಿಮೋಡ, ಗೆಜ್ಜೆ ಪೂಜೆ, ಶರಪಂಜರ ಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಸ್ತಾರೆ.

ವಿ.ಎಂ.ಇನಾಮದಾರ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿ ಶಾಪ ಆಧರಿತ ಸಿನಿಮಾ 'ಮುಕ್ತಿಯನ್ನ ಎನ್.ಲಕ್ಷ್ಮಿನಾರಾಯಣ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಿದ್ದೆ, ಎಂ.ಕೆ.ಇಂದಿರಾ ಅವರ 'ಗೆಜ್ಜೆ ಪೂಜೆ' ಯನ್ನ ಪುಟ್ಟಣ್ಣ ಕಣಗಾಲ್‌ರವರು ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಆರ್.ಎನ್.ಜಯಗೋಪಾಲ್‌ರವರು 'ಕೆಸರಿನ ಕಮಲ' ಎಂಬ ಸಿನಿಮಾ ಮಾಡ್ತಾರೆ. ವೇಶ್ಯೆಯನ್ನುವ ಪದ ಬಳಕೆಗೆ ಮುಜುಗರ ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಸಮಾಜದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವ, ವೇಶ್ಯೆಯರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಥೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಯಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರರಂಗಕ್ಕೆ ಹೊಸತನ್ನು ನೀಡಿ, ಈ ರೀತಿಯ ಸಿನಿಮಾಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರರಂಗ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕಾಳಜಿ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನ ತೋರಿಸಿದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ನನ್ನದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕೊಡುಗೆಯೂ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ.

ಇದೇ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅಲೆಯ ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಪ್ರಾರಂಭ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕಾರ, ಘಟಶ್ರಾದ್ಧ, ಗ್ರಹಣ ಎಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ಸಿನಿಮಾಗಳ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಆಕಾರ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಶುರು ಆಗುತ್ತೆ.

ಈ ಮಧ್ಯೆ ಸಿನಿಮಾಗಳ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಕಲಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಚಿತ್ರಗಳು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಣ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದು ಮಾಧ್ಯಮ. ಒಳ್ಳೆಯ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ಸಿನಿಮಾ ಅಂತ ಯಾರೆಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರೂ ಬಜೆಟ್, ಸ್ಟಾರ್ ನಟ ನಟಿ ಯರು, ವಿದೇಶಿ ಚಿತ್ರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮಾಯಾಲೋಕ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೇಲುಗೈ ಆಯ್ತು, ವ್ಯಾಪಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ

ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರುತ್ತಿರುವುದು ಈ ಕಲಾತ್ಮಕ ಚಿತ್ರಗಳೇ.

ಕೇವಲ ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ (ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ) ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದ ಸಿನಿಮಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳೋದಕ್ಕೆ ಶುರು ಆಗಿದ್ದು ೧೯೮೦ರ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ. ಆಗ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊಸತನವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದು ಶಂಕರನಾಗ್‌ರವರ ಮಿಂಚಿನ ಓಟ ಸಿನಿಮಾ, ನಂತರ ಅವರು ಆಕ್ಸಿಡೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಒಂದು ಮುತ್ತಿನ ಕಥೆ ಸಿನಿಮಾದ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದಕ್ಕುವ ಸಿನಿಮಾ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು.

ನಂತರ ೧೯೯೫ರ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಸಿನಿಮಾ ಜಗತ್ತು ಓಂ ಚಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ಆಗುತ್ತದೆ. ಮಚ್ಚು, ಲಾಂಗ್, ಚೈನ್ ಮತ್ತು ರಕ್ತಪಾತಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಭೂಗತಲೋಕವನ್ನು ರೋಚಕಗೊಳಿಸುವ ಕಾಲಘಟ್ಟ ಒಂದಾದರೆ ಅದೇ ಭೂಗತಲೋಕವನ್ನು ರೋಚಕಗೊಳಿಸದೇ, ವೈಭವೀಕರಿಸದೇ ಬಂದಂತಹ 'ಆ ದಿನಗಳು' ಮತ್ತು 'ಎದೆಗಾರಿಕೆ' ಸಿನಿಮಾಗಳವರೆಗೂ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡದ ಸಿನಿಮಾಗಳ ವಸ್ತುವಿನ ಆಯ್ಕೆ ನೋಡೋದಾದರೆ ಪೌರಾಣಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಭಕ್ತಿಪ್ರಧಾನ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, Angry young man, ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ವಿರೋಧ, ಅಂತಸ್ತು, ತ್ರಿಕೋನ ಪ್ರೇಮ ಚಿತ್ರಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು. ಅಲ್ಲೊಂದು ಇಲ್ಲೊಂದು ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಇದ್ದಾವೆ. ಇನ್ನು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗುವ ಪರ್ಯಾಯ ಸಿನಿಮಾಗಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡೋದಾದರೆ, ಅವುಗಳು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಮತ್ತು ಅದರ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಂತಹವೇ ಹೆಚ್ಚು. ಕನ್ನಡದ ನವ್ಯ ಕತೆಗಳ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಈ ಪರ್ಯಾಯ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಹೊಂದಿದ್ದವು.

ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅನೇಕ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತೇವೆ. ನವೋದಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ನವ್ಯ, ಬಂಡಾಯ ಹೀಗೆ... ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ನಾವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಪೌರಾಣಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಭಕ್ತಿಪ್ರಧಾನ, ರಾಜಕೀಯ, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ, ವೈಯಕ್ತಿಕ.

ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಸಿನಿಮಾ ಅನ್ನೋದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಭರತನಾಟ್ಯ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ, ರಂಗಭೂಮಿ, ಬಯಲಾಟ, ಯಕ್ಷಗಾನ, ಚಿತ್ರಕಲೆ, ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಹೀಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳ ಲಕ್ಷಣ ಇದ್ದೂ ಅಂತಿಮವಾಗಿ ತನ್ನ ಸಿನಿಮಾವನ್ನೇ ಹೊಂದಿರಬೇಕಾಗುತ್ತೆ ಅಂತ ಜಯಂತ್ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಬರೀತಾರೆ: ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕಲೆಗಳಿಗೆ, ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸಹಾಯ

ಬೇಡ. ಆದರೆ ಸಿನಿಮಾ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವೇ ಅಡಿಪಾಯ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದಾಗ ಒಬ್ಬ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ತನ್ನ ಉರಿನ ಟೆಂಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ತಿಂಗಳು ಅಥವಾ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಸಿನಿಮಾ ಬರೋದನ್ನು ಕಾದು ನೋಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕಾಲದಿಂದ, ಈಗ ಸಿನಿಮಾ ಬಿಡು ಗಡೆಯಾದ ಕೆಲವೇ ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಅಂಗೈಗೆ ಸಿನಿಮಾ ಬಂದು ಬೀಳುತ್ತೆ. ಅದು ಆಗ್ತಾ ಇರೋದು ವೈರಸಿಯಿಂದನೇ. ಜಾಸ್ತಿ. ಆದರೂ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಸಿನಿಮಾ ನಿರ್ಮಾಪಕನಿಗೆ ವರ ಆಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ನನ್ನದು.

ಡಿಜಿಟಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ನಮಗೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ ಸಿಗ್ತಾ ಇದ್ದಾನೆ, ಹೊಸ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಬರ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಕೂತು ಸಿನಿಮಾ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಅದೇ ರೂಮಿನಿಂದ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಸಿನಿಮಾ ವನ್ನ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಾವು ಇದ್ದೇವೆ.

ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತಿನ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದೆ ಹೊಸಬರು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ ಅಂದಾಗ ಅದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದನೂ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡ್ತೀನಿ ಅಂತ. ಬದಲಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಆಗಿದೆ, ಸಿನಿಮಾ ಹತ್ತಿರ ಆಗಿದೆ. ಇವತ್ತು ಒಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಜಗತ್ತಿನ ಹಲ ವಾರು ಭಾಷೆಯ ಸಿನಿಮಾಗಳ ಪೈಪೋಟಿ ಇದೆ. ದಾಂಡೇಲಿ ಕಾಡಲ್ಲಿ ಕೂತು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಸಿನಿಮಾ ನೋಡುವ ಅವಕಾಶ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಿಗೆ ಇದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವನು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾವನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಅಂತ ಹೇಳಿದ್ದೆ ತಪ್ಪಾಗಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳು, ಮಾವನ ಮಗ ಹೀಗೆ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಇತ್ತು ಈಗಲೂ ಇದೆ. ಅದು ಯಾಕೆ ಇತ್ತು ಅನ್ನೋದಾದರೆ ಆಗ Reaching ಅನ್ನೋದು ಕಷ್ಟ ಆಗ್ತಾ ಇತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ choice ಇರಲಿಲ್ಲ. choice and reach ಎರಡೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣು ಓದುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ, ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ, ಮೂಲ್ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿಬಿಡ್ತಾರೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಸಿನಿಮಾಗಳ choice ಮತ್ತು reach ಜಾಸ್ತಿ ಆಗಿ ಒಬ್ಬ ಚಲನಚಿತ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕನನ್ನು ಕಂಗಾಲು ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಕೆಲ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ,

೧. ಲೂಸಿಯ
೨. ಕೆಂಡ ಸಂಪಿಗೆ
೩. ಗೋಧಿ ಬಣ್ಣ ಸಾಧಾರಣ ಮೈಕಟ್ಟು

೪. ಗುಲ್ಲು
೫. ತಿಥಿ
೬. ನಾನು ಅವನಲ್ಲ ಅವಳು
೭. ಉಳಿದವರು ಕಂಡಂತೆ
೮. ಸಿಂಪಲ್ಲಾಗಿ ಒಂದು ಲವ್ ಸ್ಟೋರಿ
೯. ಗೊಂಬೆಗಳ ಲವ್
೧೦. ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್ ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತೆ.

ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕವಾಗಿ ಈ ಮೇಲಿನ ಸಿನಿಮಾ ಹೆಸರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹೊಸತನ ತೋರಿದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಇದ್ದಾವೆ.

ಊಸಿಯ ಸಿನಿಮಾ, ಪ್ರೇಕ್ಷಕರೇ ಹಣ ಹೂಡಿ ಮಾಡಿದ ಸಿನಿಮಾ, ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ non linear ನಲ್ಲಿ ಕಥೆ ಹೇಳುವ ಕ್ರಮ ಕನ್ನಡ ಸಿನಿಮಾಕ್ಕೆ ಹೊಸದು. ಕಥೆಗೆ ಪೂರಕವಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಕಥೆ ಹೇಳುವ ತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡುವ ಅನೇಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅದು ಗಿರೀಶ ಕಾಸರವಳ್ಳಿ, ಪಿ.ಶೇಷಾದ್ರಿ, ನಾನು ಸೇರಿದ ಹಾಗೆ ಅನೇಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿಥಿ ಸಿನಿಮಾ ನೋಡೋದಾದರೆ, ಒಂದು ಊರಿನ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾಷೆಯನ್ನ ಬಳಸಿದ ರೀತಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಆಯ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ನಿರ್ದೇಶಕರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಇತ್ತು ಅನ್ನೋದನ್ನ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

ನಾನೇ ನಿರ್ದೇಶನ ಮಾಡಿದ ನಾನು ಅವನಲ್ಲ ಅವಳು ಸಿನಿಮಾ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರರಂಗದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

೧. ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ ಆಧರಿಸಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯಿಂದ ದೂರ ಇರುವ ಮಂಗಳಮುಖಿ ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕನ್ನ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದ ಸಿನಿಮಾ. ಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎರಡು ರೀತಿಯ ಸಿನಿಮಾ ಅಂತ ವರ್ಗೀಕರಣ ಆಗಿದೆ. ವ್ಯಾಪಾರಿ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಯ ಸಿನಿಮಾ. ನಾನು ಅವನಲ್ಲ ಅವಳು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಚಿತ್ರದ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಬರಲ್ಲ. ಪರ್ಯಾಯ ಸಿನಿಮಾಗಳು ಅಂದಾಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ವಾಡಿಕೆ. ನಾನು ಅವನಲ್ಲ ಅವಳು ಈ ಎರಡೂ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರದ ಚಿತ್ರ, ಸಿನಿಮಾ ಮಾಡುವ ಮುಂಚೆ ಭಯ ಇತ್ತು.

9. ಸ್ಕಾರ್ ನಟರ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಹೊಡೆದಾಟದ ದೃಶ್ಯಗಳಿಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಸೀಮಿತ ಆಗಿದ್ದ ಚಪ್ಪಾಳೆ ಮತ್ತು ವಿಶಲ್ ನಾನು ಅವನಲ್ಲ ಅವಳು

ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಕಿರುತೆರೆ

೧೮೫

ಸಿನಿಮಾದ ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ವಿಶೇಷ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೆಲ ಮಾಲ್ ಗಳಲ್ಲಿ, ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಪ್ರದರ್ಶನ ಆಯ್ಕೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೊರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅದೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ, ಕೇರಳದ ತಿರುವಂತಪುರದಲ್ಲಿ ಆದ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನ ಗುರುತಿಸಿದ ಹಿಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯ ರಿಪೋರ್ಟರ್ ಒಬ್ಬರು ALL INDIA EDITION ಗಾಗಿ ಲೇಖನ ಕೂಡ ಬರೆದರು.

೨. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಮೌಂಟ್ ಕಾರ್ಮಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ, ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿ ನಾನು ಅವನಲ್ಲ ಅವಳು ಚಿತ್ರ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೀರಿದ ಪರಿಣಾಮ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಮಂಡನೆ ಮಾಡಿ, ಅದು ಪ್ರಕಟ ಕೂಡ ಆಗಿದೆ.

ನಾನು ಅವನಲ್ಲ ಅವಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆದು, ಹಲವು ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯಿತು.

ನಾನು ಈ ಅನುಭವವನ್ನ ಯಾಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೊಂಡೆ ಅಂದ್ರೆ ಸಿನಿಮಾ ಮಾಡುವಾಗ ನಾವು ಇವತ್ತಿನ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಯುವ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸಿನಿಮಾ ಮಾಡಬೇಕು ಅಂತೀವಿ. ಇವತ್ತಿನ ಯುವ ಸಮುದಾಯ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಯ ಸಿನಿಮಾ ನೋಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಅಂತಲೂ ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಆ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿಥಿ, ಲೂಸಿಯ, ನಾನು ಅವನಲ್ಲ ಅವಳು ಸಿನಿಮಾವನ್ನ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತೆ.

ವ್ಯಾಪಾರ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್. ಸಿನಿಮಾ ಈಗ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಸಿನಿಮಾ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇರೋ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತು, ನಿರ್ದೇಶಕರು ಕಥೆ ಹೇಳುವ ತಂತ್ರಕ್ಕಿಂತ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಒಂದು ಅದ್ಭುತವಾದ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಲೋಕ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರ ಇದೆ ಅನ್ನುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನ ನಂಬಿಸಿ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯ ಆರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅನ್ನೋದು. ಈ ಚಿತ್ರದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಆ ಚಿತ್ರದ ನಿರ್ಮಾಪಕರೂ ಕಾರಣ ಅಂತ ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗೃತನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಹೊಸ ಹೊಸ ವಸ್ತು/ಕಥೆಗಳನ್ನ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಈಗಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಸುವ ತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಹೊಸ ವಿಧಾನಗಳನ್ನ

ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನ ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸುವ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇದೆ. ಸಿನಿಮಾ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಿ ಮಾಧ್ಯಮ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಈಗಿನ ಸಿನಿಮಾಗಳು ನಮ್ಮ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನ ಚಿಂತನಶೀಲರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಯಶಸ್ವಿ ಆಗಿದ್ದಾನೆ ಅಥವಾ ಎರಡು ಗಂಟೆಯ

೧೮೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲಮೂಲಾ

ಮನೋರಂಜನೆಗೆ ಸೀಮಿತ ಆಗಿದೆಯೆ, ಸಿನಿಮೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಶೇಷಾದ್ರಿಯವರು ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹೇಳಿ ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಕರು ಮತ್ತು ಹೊಸ ನಟ ನಟಿಯರು ಜೊತೆಗೆ ಇತರೆ ಸಿನಿಮಾ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವ ಎಲ್ಲರೂ ಆಯಾ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಏನಾದರು ಒಂದು ಹೊಸತನವನ್ನ ನೀಡಿ ಸದಾ ಯುವಕನನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಕನ್ನಡ ಚಿತ್ರರಂಗವನ್ನ, ಪರಮಾತ್ಮ ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕೇಳಿದನಂತೆ ನೀ ಯಾಕೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಪಾಂಡವರ ಬಗ್ಗೆನೇ ಪ್ರೀತಿ ಅಂತ. ಆಗ ಕೃಷ್ಣ ಪರಮಾತ್ಮ ಹೇಳಿದ ಮಾತು, ಪಾಂಡವರು ನಿನ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸದೆ ನಾಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸದೆ ಸದಾ ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನನಗೆ ಪಾಂಡವರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರೀತಿ. ನಾವು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ನಾಳೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸದೆ ಇವತ್ತಿನ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಏನು ಬೇಕು ಅನ್ನುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅರಿತು ಸಿನಿಮಾ ಮಾಡೋಣ ಅಂತ ಹೇಳಿ, ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನ ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

****

ಕಿರುತೆರೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ

-ಪಿ. ಶೇಷಾದ್ರಿ

ಕಿರುತೆರೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. 'ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ' ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ವಿಶಾ ಲಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯ ಎನ್ನಬಹುದು. ಆರೋಗ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ದೇಹ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ well ness ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡೋಕೆ ಮುಂಚೆ ನಾನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿವೆ. ಈವತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರೋ ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಟಿವಿಯನ್ನು ನೋಡದೇ ಇರೋರು ಯಾರಾದ್ರೂ ಇದ್ದೀರಾ ?

'ಇಲ್ಲ' ಖಂಡಿತ ಯಾರೂ ಸಿಗೋಲ್ಲ ಅಂತ ನಂಗೆ ಗೊತ್ತು. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ್ರೆ ಪುಸ್ತಕ ಓದೋ ಇರೋರನ್ನ ನಾವು ಹುಡುಕಬಹುದು, ಆದೆ ಟಿವಿ ನೋಡದೇ ಇರೋರನ್ನ ಕಾಣೋದಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ 'ದೃಶ್ಯ ಸಾಕ್ಷರತೆ' ನೂರಕ್ಕೆ ನೂರು ಎಂದು ನಾವು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಬಹುದು.

ಇರಲಿ,

ನಾನು ಇವತ್ತು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದೆ ನಿಂತಿರೋದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಟಿವಿ ಮತ್ತು ಸಿನಿಮಾ. ಇದು ನನ್ನ ಬದುಕು, ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ, ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಈ ವಿಚಾರ ಮಾತಾಡೋದಕ್ಕೆ ಯಾರಾದ್ರೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನ ಇನ್ನೂ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು ಅಂದ್ರೆ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬರನ್ನ ಕರೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಯಾಕೆಂದ್ರೆ ಇವತ್ತು ಟಿವಿಯನ್ನು ನೋಡ್ತಿರೋರು ಅವರೇ! ಅವರೇ ಸರಿಯಾದ ಜಡ್ಡ್ ಅನ್ನೋದು

ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಆದ್ರೆ ಕೊಟ್ಟ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಏರಲಾರದವನು ಶೂರನೂ ಅಲ್ಲ, ಧೀರನೂ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನ ನೆನದು ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದೇನೆ.

ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಒಂದು ಘಟನೆ,

ಒಂದು ದಿನ ನನ್ನ ಮೊಬೈಲ್‌ಗೆ ಒಂದು ಕರೆ ಬಂತು. ಅತ್ತ ಕಡೆಯಿಂದ ಅಪರಿಚಿತ ಹೆಣ್ಣು ಧ್ವನಿ. ನಮ್ಮ ಸಂಭಾಷಣೆ ಹೀಗಿತ್ತು :

“ನಮಸ್ಕಾರ, ನೀವು ಈ ಟಿವಿಲಿ ಬರೋ 'ಮೌನರಾಗ' ಅನ್ನೋ ಸೀರಿ ಯಲ್ ನಿರ್ದೇಶಕರಾ?”

'ಹೌದು...'

“ನಿನ್ನೆ ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಮ್ಮಗೆ ಹಾರ್ಟ್ ಅಟ್ಯಾಕ್ ಆಯ್ತು”

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ನನಗೆ ಗಾಬರಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯ ಒಟೊಟ್ಟಿಗೇ ಆದವು. ಜೊತೆಗೇ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಅನುಮಾನ ಸುಳಿಯತೊಡಗಿತು. ಯಾರೋ ಬೇಕೆಂದೇ ತಮಾಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದೇ? ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಅನುಮಾನದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ;

'ಕ್ಷಮಿಸಿ, ತಾವು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಮಾತಾಡೋದು?' ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

“ನಾನು ಮಲ್ಲೇಶ್ವರನಿಂದ ಮಾತಾಡಿದ್ದೀನಿ.... ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ನಿನ್ನೆ ಟಿವಿಲಿ ನಿಮ್ಮ ಸೀರಿಯಲ್ ನೋಡ್ತಾ ಇದ್ದು. ಅದ್ರಲ್ಲಿ ಹೀರೋಯಿನ್ ಜಾನಕೀ ಗಂಡ ಸತ್ತು ಹೋದ ಅಂತ ಸುದ್ದಿ ಬಂತಲ್ಲ ಅದನ್ನ ಕೇಳಿ ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಮ್ಮನ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂತು, ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಎದೆ ನೋವು ಅಂದ್ರು, ಅವರನ್ನ ತಕ್ಷಣ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರೆಕೊಂಡು ಹೋದ್ವಿ, ಡಾಕ್ಟರ್ ಹಾರ್ಟ್ ಅಟ್ಯಾಕ್ ಆಗಿದೆ ಅಂದ್ರು... ಈಗ ಅವರನ್ನ ಐಸಿಯುನಲ್ಲಿ ಅನ್ಸರ್ವೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ...'

ಈಗ ನನಗೆ ವಿಷಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ನಾನು ವಿಷಾದದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ 'ಐ ಯಾಮ್ ಸ್ಯಾರಿಮ್ಮ...' ಎಂದೆ. ಅತ್ತ ಕಡೆಯಿಂದ ಕಠಿಣವಾದ ಮಾತುಗಳು ತೂರಿಬಂದವು.

“ನೀವು ಬರೀ ಸ್ಯಾರಿ ಅಂದ್ರೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ; ನಾಳೆ ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡಮ್ಮಗೆ ಏನಾದ್ರೂ ಹೆಚ್ಚು-ಕಮ್ಮಿಯಾದ್ರೆ ಅದಕ್ಕೆ ನೀವೇ ಕಾರಣ ಆಗಬೇಕಾಗುತ್ತೆ... ನೆನಪಿರಲಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ತಟಕ್ಕನೆ ಫೋನ್ ಕಟ್ ಮಾಡಿದಳು.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನನ್ನ ಜಂಘಾಬಲವೇ ಉಡುಗಿದಂತಾಯ್ತು. ಸದ್ಯ, ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಹಾರ್ಟ್ ಅಟ್ಯಾಕ್ ಆಗಲಿಲ್ಲ! ಅವರ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಹುಷಾರಾಗಿ ಮನೆಗೆ

ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಕಿರುತೆರೆ

೧೮೬

ಹಿಂತಿರುಗಲಿ ಎಂದು ಮನದಲ್ಲೇ ಬೇಡಿಕೊಂಡೆ. ಮುಂದಿನ ಎರಡು ದಿನ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಳುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದೆ... ಇದಾಗಿ ಹಲವು ತಿಂಗಳು, ವರ್ಷಗಳೇ ಆಗಿ ಹೋಗಿವೆ...

ನನಗಿನ್ನೂ ಯಾವುದೇ ಲಾಯರ್ ನೋಟೀಸ್ ಜಾರಿಯಾಗಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಆ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ಹುಷಾರಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ!

* * *

ಇದಾದ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಕ್ಕೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಚೆನ್ನೈನಿಂದ ವಿನೀತಾ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಅನ್ನೋ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳು ಫೋನ್ ಮಾಡಿದ್ದರು. 'ಮುಂದಿನ ವಾರ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸ್ಟಾರ್ ಹೋಟೆಲ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಸಂಜೆ ಡಿನ್ನರ್‌ಗೆ ಸೇರಲು ಸಾಧ್ಯವೇ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಚೆನ್ನೈನಿಂದ ಫೋನ್ ಮಾಡಿ, ಊಟದ ಆಹ್ವಾನ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಉದ್ದೇಶದ ಹಿಂದಿನ ಔಚಿತ್ಯವೇನು? ಎಂದು ತಕ್ಷಣ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಈ ಅನುಮಾನವನ್ನು ಆಕೆಯ ಬಳಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬೇಕು ಅಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಆಕೆಯೇ ಹೇಳಿದರು. 'ನಾವು ಕನ್ನಡದ ಧಾರಾವಾಹಿ ನಿರ್ಮಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನೀವೂ ತಪ್ಪದೇ ಬರಬೇಕು. ನಮ್ಮದು ಏಡ್ಸ್ ಖಾಯಿಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ಯಾಂಪೇನ್ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ, ಅಂದು ನೀವು ಅಲ್ಲಿ ಹಲವು ತರಹದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಏಡ್ಸ್ ರೋಗದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಕಥೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏಡ್ಸ್ ರೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಲ್ಲಿರುವ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮೂಡಿಸಲು ನೀವು ಧಾರಾವಾಹಿಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಹುದು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ನೆರವು ಕೋರುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸೋಷಿಯಲ್ ರೆಸ್ಪಾನ್ಸಿಬಿಲಿಟಿ ಅಲ್ವ?... ' ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಅವರು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ, 'ಇದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಸೋಷಿಯಲ್ ರೆಸ್ಪಾನ್ಸಿ ಬಿಲಿಟಿ ಅಲ್ವ?' ಅನ್ನೋ ಮಾತು ನಾನು ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಲೇಬೇಕು ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿತು. ಅಂದು ಸಂಜೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆ. ನನ್ನಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲಿ ಆಗಲೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಿರ್ಮಾಪಕ/ನಿರ್ದೇಶಕರುಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರು.

ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳು ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದವು. ಏಡ್ಸ್ ರೋಗ ದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವವರು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಇನ್ನೂ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತುಗಳಾದವು. ಟಿವಿ ಮೀಡಿಯಾ

ತುಂಬ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ಧಾರಾವಾಹಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ನೀಡಿ ಎಂಬ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ವಿನೀತಾ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರು.

೧೯೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೂಲಾ

ಆಗ ನನ್ನ 'ಮೌನರಾಗ' ಧಾರಾವಾಹಿ ಈ ಟಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನವಾಗುತ್ತಾ ಇತ್ತು. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಏಡ್ಸ್ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯ ಮೂಡಿಸುವಂತಹ ವಿಷಯ ಸೇರಿಸಬೇಕಲ್ಲ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸೀರಿಯಲ್ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರಧಾರಿಣಿ ಗೌರಿ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಡಾಕ್ಟರ್. ಈ ವೃತ್ತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಬಂಧುವೊಬ್ಬರಿಗೆ ಏಡ್ಸ್ ಕಾಯಿಲೆ ಬಂದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಈಕೆ ಅವರನ್ನು ಶುಶೂಷೆ ಮಾಡುವುದು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವಂತರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರೇ ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಅಸ್ಪೃಷ್ಯರಂತೆ ವರ್ತಿಸುವುದು... ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಕಂತುಗಳ ಕತೆಯನ್ನು ಹೆಣೆದು ಸೇರಿಸಿದೆವು. ಇದು ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು ಎಂದು ವೀಕ್ಷಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ವಿನೀತ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಅಷ್ಟೂ ಭಾಗದ ಕಥೆಯನ್ನು ಕಾಪಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ನಮ್ಮ ಸೀರಿಯಲ್‌ನ ಗೌರಿ ಪಾತ್ರಧಾರಿಯಂತೂ ಹಲವಾರು ಏಡ್ಸ್ ಕಾಂಪೇನ್‌ಗಳ ಕಾಯಂ ಗೆಸ್ಟ್ ಆಗಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಜೊತೆಗೆ ಇದು ನಮಗೆ ಅಪಾರ ಸಮಾಧಾನವನ್ನೂ ತಂದಿತು.

ನಮ್ಮ ಕಿರುತೆರೆ ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ಬೀರುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಭಾವ ಎಂಥದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲು ಈ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ.

ರಷ್ಯಾದ ಲೇಖಕ ಫ್ಲಖನೋವ್ ಒಂದು ಕಡೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ :

'ಕಲಾಕಾರರು ಜನರಿಂದ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ; ಜನರು ಕಲಾ ಕಾರರಿಂದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ನಿಜ ಯಾವುದೇ ಕಲಾಕಾರರು, ಸಾಹಿತಿ, ಯಾರೇ ಆಗಿರಲಿ ಜನರಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗಿರಬೇಕು. ಆಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಸದಭಿರುಚಿ ಮತ್ತು ಸಮಕಾಲೀನ ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆಗಳು ಜಾಗೃತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ನೈತಿಕತೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶಗಳು ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.'

ಸ್ನೇಹಿತರೇ,

ನಾನು ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡು ತಿದ್ದೇನೆ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡನಾಡಿಗೆ ಕಿರುತೆರೆಯ ಪ್ರವೇಶವಾಗಿ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತೈದು ವರ್ಷವಾಯಿತು.

ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ 'ಆಪ್ತಮಿತ್ರ'ನಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಈ ಕಿರುತೆರೆ ಅಷ್ಟೇ ಹಿತಶತ್ರುವೂ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ವೀಕ್ಷಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. 'ಸಿನಿಮಾ ನೋಡಿ ಮಗ ಹಾಳಾದ' ಎನ್ನುವುದು ಸುಮಾರು ೩೦-೪೦ ವರ್ಷದ ಹಿಂದಿನ

ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಕಿರುತೆರೆ

೧೬೧

ಮಾಮೂಲಿಯಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂದು 'ಸೀರಿಯಲ್ ನೋಡಿ, ನೋಡಿ ಮನೆ ಮಂದಿಯೆಲ್ಲಾ ಹಾಳಾದರು' ಎಂದು ಬದಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ 'ಮನೆ- ಮಂದಿ' ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಸಮಾಜ ಎಂದೂ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ಟಿವಿ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ, ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೂ ಅದರದ್ದೇ ಆದ ಭಾಷೆ, ನಡವಳಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇದೆ. ಅದು ಅವರವರ ಗುರುತು. ಇಂದು ಈ ಗುರುತು ಅಳಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿರುವುದು ದೊಡ್ಡ ಅಪಾಯ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಿರುತೆರೆಯೂ ಕಾರಣ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರೋ ಹಾಗೆ ಮದುವೆ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಭಾರತಕ್ಕೂ, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೂ ಸಾಕಷ್ಟು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಪ್ರದೇಶ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿ, ನಮ್ಮ ಜಾತಿ, ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲೇ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಅದರ ವಿವರಗಳಿಗೆ ನಾನು ಹೋಗೋಲ್ಲ.

ಆದರೆ ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಬದಲಾಗುತ್ತಾ, ಎಲ್ಲಾ ಮದುವೆ ಗಳೂ ಹೆಚ್ಚು-ಕಮ್ಮಿ ಒಂದೇ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಇರೋದನ್ನು ನೀವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಯಾಕೆ ಗೊತ್ತಾ? ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿರುವುದು ಧಾರಾ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮದುವೆಗಳಿಂದ.

ಟಿವಿ ಧಾರಾವಾಹಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮದುವೆಗಳು ಉತ್ತರಭಾರತದ ಮದುವೆಗಳ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತವೆ. ಇಂದು ಬಹುತೇಕ ಕತೆಗಳು ಬೇರೆ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಆಮದಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯ ಸರಕನ್ನೇ ಇಲ್ಲೂ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಧಾರಾವಾಹಿಗಳು ಆರಂಭವಾಗುವುದು ಮದುವೆಯ ಸಂಭ್ರಮದ ಸನ್ನಿವೇಶದೊಂದಿಗೆ, ಅಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡು, ಸ್ನೇಹಿತರು ಡಾನ್ಸ್ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲೆಲ್ಲ ರಾರಾಜಿಸುವುದು ಬಾಲಿವುಡ್ ಹಾಡಿನ ಡಾನ್ಸ್‌ಗಳು!

ಮೆಹಂದಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ನಮ್ಮ ಯಾವುದೇ ಮದುವೆ ನೋಡಿ ಮೆಹಂದಿ ಇಲ್ಲಿಯ ಲಗ್ನದ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಧಾರಾವಾಹಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಯ ಮದುವೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿ ಮದುವೆಯಾಗುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿಲ್ಲ. ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ರಾತ್ರಿ ಮದುವೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನ ಅನುಕರಿಸಿದರೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ತೆ-ಸೊಸೆ ಯರ ಕತೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತಿದ್ದ ಧಾರಾವಾಹಿಗಳು ಇಂದು ಅತ್ತಿಗೆ-ನಾದಿನಿಯ

೧೯೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ವೈರತ್ವಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿವೆ. ನಾಯಕಿಯೊಬ್ಬಳನ್ನು ಉಳಿದು ಎಲ್ಲ ಹೆಣ್ಣುಗಳೂ ಕೆಟ್ಟವರೇ. ಇವರನ್ನು ನಾನು 'ಲೇಡಿ ಕೇಡಿ'ಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಕೇಡಿತನದ, ಸೇಡಿನ ಕತೆಗಳು ನೋಡುಗರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದು? ಟಿವಿಯನ್ನ ನೋಡುವವರು ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ಸುಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಸಿಲುಕುವವರು ಅವರೇ. ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸೀರಿಯಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೋ ಎಷ್ಟು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಅನುಸರಿಸಿ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ, ದುರಂತಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬರುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ತಜ್ಞ ಎರಿಕ್ ಫ್ರಾಂಕ್ ತನ್ನ 'ದಿ ಅನಾಟಮಿ ಆಫ್ ನ್ಯೂಮನ್ ಡಿಸ್ಪೆಕ್ಟಿವ್‌ನೆಸ್' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವಂತೆ, ಇತರರನ್ನು ಹಂಗಿಸುವ, ಅವರ ಭಾವನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆ ಮಾಡುವ, ಮಾನಸಿಕ ಕ್ರೌರ್ಯ ವಿದೆಯಲ್ಲ, ಅದು ದೈಹಿಕ ಕ್ರೌರ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವ್ಯಾಪಕ. ಇಂಥ ಕ್ರೌರ್ಯ ಎಸಗುವವನು ಸ್ವತಃ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದು ದೈಹಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೇವಲ 'ಶಬ್ದ'ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಶಬ್ದಗಳ ಮೂಲಕ ಆಗುವ ಮಾನಸಿಕ ಆಘಾತ ಇದೆಯಲ್ಲ ಅದು ದೈಹಿಕ ಬಾಧೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಾರಕ ವಾಗಬಲ್ಲದು.

ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಆರಂಭವಾದಾಗ ಕೆಲವು ಗಂಟೆಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅದೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಾರ್ತೆಗಳಿಗಾಗಿ. ನಂತರ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸುದ್ದಿಯ ಪ್ರಸಾರ ದೊಂದಿಗೆ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು, ಸಿನಿಮಾ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಮನರಂಜನೆಗೆಂದು ಧಾರಾವಾಹಿಗಳು ಕೂಡ ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಧಾರಾವಾಹಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ಹದಿಮೂರು ಕಂತುಗಳಾಗಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ವೀಕ್ಷಕರು ಪ್ರತಿವಾರದ ಕತೆಯನ್ನು ಮನನ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಅವರ ನೆನಪಿನ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ವಾರದ ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದ ಕತೆಯ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಇಂದು ನೋಡಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತಾಳ್ಮೆ ಇತ್ತು ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಇತ್ತು. ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಿತಿ ಮಾರ್ಪಡುತ್ತಾ ಬಂತು ಇಂದು ೨೪x೭ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಬಿತ್ತರವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಿದರೆ ಸುಮಾರು ೧೬ ವಾಹಿನಿಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ದಿನದ ಏಳೆಂಟು ಗಂಟೆಯ ಲೆಕ್ಕದಂತೆ ಸುಮಾರು ಅರವತ್ತು ಧಾರಾವಾಹಿಗಳು ಪ್ರಸಾರ ವಾಗುತ್ತಿವೆ. ವೀಕ್ಷಕ ಯಾವುದನ್ನು ನೋಡಬೇಕು, ಯಾವುದನ್ನು

ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಕಿರುತೆರೆ

೧೯೩

ಬಿಡಬೇಕು? ಇದರ ಆಯ್ಕೆಗಾಗಿ ಅವನ ಅಂಗೈಗೆ ರಿಮೋಟ್ ಬಂತು! ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡುಗನನ್ನು ಟೆಲಿವಿಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ತೋಡುವಂತೆ ಮಾಡುವ, ಅದೇ ವಾಹಿನಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ನೋಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತಯಾರಕರು ಅನೇಕಾನೇಕ ಸರ್ಕಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ತಂತಿಯ ಮೇಲಿನ ನಡಿಗೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈವತ್ತು ಕಿರುತೆರೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಪ್ರಭಾವಕಾರಿ ಶಕ್ತಿಗಳೆಂದರೆ ಸರ್ಕಾರ, ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಯೋಜಕರು ಅಥವಾ ಜಾಹೀರಾತುದಾರರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯೋಜಕರ ಪಾತ್ರ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಜಾಹೀರಾತುದಾರರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ, ಬೇಡವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕೈಬಿಡುವ ಮೂಲಕ ಕಿರುತೆರೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೇಲೆ ಅಗಾಧ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥವರು ಪ್ರಾಯೋಜಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅವರ ಮಾರಾಟದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆಂದು ನಾನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ಹೇಳಿ ಕೇಳಿ ಇವರಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಲಾಭದ ಮೇಲೆಯೇ ಕಣ್ಣು. ಲಾಭ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾದರೆ ಬಳಕೆದಾರರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಯಾರಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಟಿವಿ ಕಮರ್ಷಿಯಲ್‌ಗಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷ ಗುಣಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿರುವ ದೋಷಗಳನ್ನು ಮರೆಸಿಬಿಡುವುದು. Advertising is institutionalized lying ಎಂಬ ಮಾತಿದೆ.

ಕೇವಲ ದೂರದರ್ಶನವೊಂದೇ ಇದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ತಯಾರಿಯ ಹಿಂದೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕನಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದನ್ನೇ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ಹೆಚ್ಚು ಯೋಚನೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಇಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎನ್ನುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಸರಕು ಎಂಬುದು ಪ್ರಧಾನ ಆಶಯ ವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೇ ಬದಲಾದೊಡನೆ ಅದನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ಬೃಹತ್ ಪಲ್ಲಟವಾಗಿದೆ. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ವಾರ್ತೆ ಗಳು ಎಂಬುದು ಭಾವಪ್ರಚೋದಕವಾಗದೆ ಬರುತ್ತಾ ಇತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನೆಸಿ ಕೊಂಡರೆ ಇಂದು ವಾರ್ತೆಗಳ ನಡುವೆಯೇ ಬ್ರೇಕಿಂಗ್ ನ್ಯೂಸ್‌ಗಳ ಭರಾಟೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೋ ಸ್ಪಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ಕೂತ ಸುದ್ದಿ ವಾಚಕ ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೋ ಇರುವ ತನ್ನ

ವಾಹಿನಿಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೊಡನೆ ಮಾತಾಡುವಾಗಲೂ ರೋಚಕ ವಿವರವನ್ನು ಕೆದಕುತ್ತಾನೆ. ಆತಂಕವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ.

೧೯೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ರಿಯಾಲಿಟಿ ಶೋ (ವಾಸ್ತವ ಪ್ರದರ್ಶನ)

ಇನ್ನು ಈ ರಿಯಾಲಿಟಿ ಶೋಗಳು ಇಂದು ಜನರ ಭಾವನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡುವ ದೊಡ್ಡ ಸರಕುಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಟಾಗುತ್ತಿರುವುದು ದೊಡ್ಡ ದುರಂತ.

ಈ ಶೋಗಳಿಂದ ಆಗುವ ಇನ್ನೊಂದು ಲಾಭವೆಂದರೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಯೇನು, ಬುದ್ಧ, ಗಾಂಧಿ, ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ ಇಂಥವರಿಗಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯಬಾರದು. ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ತಳ ಉರಿದ ಮೇಲೆ ಸಿನಿಮಾ, ಸೀರಿಯಲ್ ತಾರೆಯರ ಮುಖಗಳು ನಮಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಗೊತ್ತಿರುವವರ ಮುಖಗಳಷ್ಟೇ ಪರಿಚಿತವಾಗಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸೆಲೆಬ್ರಿಟಿಗಳಾದರು. ಈ ಸೆಲೆಬ್ರಿಟಿಗಳ ಬದುಕಿನ ವಿವರಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರ ಬದುಕಿನ ವಿವರಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆಕರ್ಷಕವಾದವು. ಹಾಗಾಗಿ ನಮಗೆ ಯಾರದ್ದೋ ಬದುಕು, ಯಾರದ್ದೋ ಮನೆಯ ಜಗಳ, ಯಾರದ್ದೋ ವಿಚ್ಛೇದನ ಮನರಂಜನೆಯ ಸರಕು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರ ಮಾನ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹರಾಜಾಗುತ್ತಿದೆ; ನಾವು ಅದರಿಂದ ವೀಕ್ಷಕ ಮಜಾ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ರಿಯಾಲಿಟಿ ಶೋಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೊಸ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸಮಾಜದ ಕೆಲವರಿಗೆ ಕಿರಿಕಿರಿಯಾಗುವುದಿದ್ದರೆ, ಅವಮಾನವಾಗುವುದಾದರೆ, ನೋವಾಗುವುದಾದರೆ ಕೇವಲ ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಸರಿಯೇ?

***

ಇತಿಹಾಸ

ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮನೆಯ ಪಡಸಾಲೆ ಮತ್ತು ಬೆಡ್‌ರೂಂಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿರುವ ಈ ಟಿವಿ ಎಂಬ ಮಹಾತ್ಮನ ಜನಕ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಜಾನ್ ಬೆರ್ನಾರ್ಡ್, ಈತ ೧೯೨೬ ರಲ್ಲಿ ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ಎಂದು ಇತಿಹಾಸ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಿರಂತರ ಪ್ರಸಾರ

ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲು ಎರಡು ದಶಕಗಳೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವು. ಹೀಗಾಗಿ ೧೯೪೫ ರಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲೂ ಮರುವರ್ಷ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲೂ ಟಿವಿ ತನ್ನ ಪ್ರಸಾರವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿತು. ನಂತರ ಅರವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೂ ಎಂಬತ್ತರ ದಶಕದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೂ ಕಾಲಿರಿಸಿತು.

ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಕಿರುತೆರೆ

೧೯೫

೧೯೮೨ ಭಾರತೀಯ ಟಿವಿ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರ್ವವರ್ಷ. ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಭಾರತದ ಏಳು ಮಹಾನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಹೊಂದಿದ್ದ ಟೆಲಿವಿಷನ್ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಇತರ ನಗರಗಳಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರೊಂದಿಗೆ ಆ ವರ್ಷದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನದಂದು ದೂರದರ್ಶನ ತನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ದಿನಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ಒಂದೂವರೆ ಗಂಟೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಮಾಚಾರದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಚರ್ಚೆ, ಪ್ರಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ರೂಪಕ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೇ ತುಂಬಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಾಲಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ಗಂಟೆಯ ಅವಧಿಯ ಒಂದು ಧಾರಾವಾಹಿಯ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಹದಿಮೂರು, ನಂತರ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು, ಇನ್ನೂರ ಮೂವತ್ತು ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಇಂದು ಸಾವಿರಾರು ಕಂತಿನ ಧಾರಾವಾಹಿಗಳು ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಮೆಗಾ ಸೀರಿಯಲ್‌ಗಳನ್ನು ಸೋಪ್ ಅಪೇರಾಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳ ಹುಟ್ಟು ಅಮೆರಿಕಾದಲ್ಲಿ. ಸೋಪು ಮಾರುವ ಕಂಪೆನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಹಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಲು ಮೊದಲು ರೇಡಿಯೋ ನಂತರ ಟೆಲಿವಿಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ನಿರಂತರ ಕಥಾನಕದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಈ ಹೆಸರು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಂದೂ ಈ ಧಾರಾವಾಹಿಗಳು ಉಳಿದಿರುವುದು ಮನೆಯ ಗ್ರಾಹಕ ವಸ್ತುಗಳ ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಚಾರದಿಂದಲೇ.

ಆದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಜನ ವೀಕ್ಷಕರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಒಂದು ಬಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನೋಡಲಾರಂಭಿಸಿದ ವೀಕ್ಷಕರ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮುಂದೇನು? ಎನ್ನುವ ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವುಗಳ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ. ಇದರ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರ ಕಡಿವಾಣ ಹೊಂದಿರುವುದೇ TRP ಅಂದರೆ ಗೊತ್ತಲ್ಲ; Television Rating Point. ಯಾವ್ಯಾವ ವಾಹಿನಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ್ಯಾವ ಸೀರಿಯಲ್ ಅನ್ನು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಜನ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ವಾರಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ತಿಳಿಸುವ ಮಾಪಕ!

***

ಸಿನಿಮಾ ನಿಯಮ

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಸಿನಿಮಾಟೋಗ್ರಫಿ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು. ಅದರ ಅನ್ವಯ Central Board of Film Certification (CBFC)

೧೯೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ರೂಪಿತವಾಯಿತು. ಈ ಚಲನಚಿತ್ರ ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಮಂಡಳಿಗೆಂದೇ ಕೆಲವು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ರೂಪಿಸಿದೆ. ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ಉದ್ದೇಶಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

೧. ಚಲನಚಿತ್ರ ಮಾಧ್ಯಮವು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭಾವನೆ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸಂವೇದನೆ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಸಮಾಜದಲ್ಲಿನ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ತಾತ್ವಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಹೊಣೆಯರಿತರಬೇಕು.
೨. ಸಮಾಜದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಆಗಿರಬೇಕು. ಚಲನಚಿತ್ರಗಳು ಚೊಕ್ಕ, ಉಜ್ವಲ, ಆರೋಗ್ಯಕರ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು.
೩. ಚಲನಚಿತ್ರವು ಸೃಜನಾತ್ಮಕವಾದ, ಸೌಂದರ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕೃತಿಯಾಗಿರಬೇಕು.
೪. ಕುಡಿಯುವ, ತಂಬಾಕು, ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ಸೇವನೆ ಹಾಗೂ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ, ಸಮರ್ಥಿಸುವ, ವೈಭವೀಕರಿಸುವ ದೃಶ್ಯಗಳು ಇರಬಾರದು.
೫. ಪಾತಕಿಗಳ, ದುಷ್ಕರ್ಮಿಗಳ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನ, ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯ ದೃಶ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ, ಪ್ರಚೋದಿಸುವ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು.

ಹೀಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುವ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಹಿಂಸೆ, ಕ್ರೌರ್ಯ, ಶಿಶು ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಮಾಣೀಕರಣ ಬಯಸುವ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ವಿಧಿಸಿದೆ. ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಪಡೆಯದ ಯಾವ ಚಿತ್ರವನ್ನೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಟಿವಿಗೆ ಇವಾವುದೂ ನಿಯಮಗಳಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಬೀಡಾಡಿ ಪಶುವಾಗಿದೆ.

***

ಅಮೆರಿಕಾದ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿರ್ಮಾಪಕ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಮರೋ ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಬಗೆಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದ; ಈ ಉಪಕರಣ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಲಿಸಬಲ್ಲದು; ಇದು ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಬೆಳಕಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬಲ್ಲದು; ಇದು ಸ್ಫೂರ್ತಿದಾಯಕವಾಗಬಲ್ಲದು. ಆದರೆ ಜನ ಈ ಉಪಕರಣವನ್ನು ಈ ಉದ್ದೇಶ ಗಳಿಗಾಗಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೋ ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ಈ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇದು ಒಂದು ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಯಲ್ಲಿರುವ ತಂತಿಗಳು ಮತ್ತು ದೀಪಗಳು ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಾಕ್ಯ ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಇತಿಮಿತಿಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯ

ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಕಿರುತೆರೆ

೧೯೭

ತಂತಿಗಳು ಹಾಗೂ ದೀಪಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಬೆಳಕು ಚಿಮ್ಮಲಿ; ಅದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸಮಾಜದ ಬೆಳಕಿನ ಕಿಂಡಿಯಾಗಲಿ ಎಂದು ನಾನು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಟೆಲಿವಿಷನ್ ಎಂಬುದು ಜಗತ್ತಿನ ಒಂದು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಮಾಧ್ಯಮ. ಇದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮತ್ತಾವುದೂ ಸಾಟಿಯಿಲ್ಲ. ಇಂದು ಇದು ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಒಂದು ಅಂಗವೇ ಆಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ತೊರೆದು ಜೀವಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಕೂಡ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾನು ವೀಕ್ಷಕರು ಟಿವಿಯನ್ನು ನೋಡಲೇಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾವೇಕೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ನಮ್ಮನ್ನೇ ನಾವು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಹೀಗೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಯಶಃ ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದ ಕಾರಣಗಳು ನಮಗೆ ಹೊಳೆದು ನಾವು ಜಾಗೃತರಾಗಬಹುದು. ತನ್ಮೂಲಕ ಇದರ ಸದ್ಬಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಜಾಗೃತ ಹಾಗೂ ಸ್ವಸ್ಥ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

* * * *

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ :

ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ

- ಈರಪ್ಪ ಎಂ.ಕಂಬಳಿ

ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವ ದಿಟ್ಟ ನಿಲವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವಲ್ಲಿಯೇ ಇಂದು ಸಾಕಷ್ಟು ಗೋಜು-ಗೊಂದಲ ಉಂಟಾಗಿವೆ. ಈ ನಡುವೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದಂತೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಿಂದಲೇ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಓದಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಭವಿಷ್ಯ ಉಜ್ವಲವಾಗುತ್ತದೆ' - ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಯಾ ಭ್ರಮೆ ನಮ್ಮ ಪಾಲಕರಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬೇರು ಅಡಗಿರುವುದು. 'ಶಂಖದಿಂದ ಬಿದ್ದರೇನೇ ತೀರ್ಥ' ಅನ್ನುವ ತೆರದಲ್ಲಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷು ಒಂದು ತೆರನಾದ ಭ್ರಮೆ ಯನ್ನು ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದೆ. ಅದರ ಜತೆಗೆ, ಈ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಯುಗದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷು ಬಿಟ್ಟರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರ ಮನದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಅದು ಬೇರೂರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ, ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಬಡ, ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಗಟ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಈ ತೆರನಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಅನ್ನುವುದು ಈಗ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿ. ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ, ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವ ಕುರಿತು 'ಕೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಗೌರವ ಕರಟಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದುಂಟು.

ನಾನು ಕೂಡ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಿಗಬೇಕಾದ ಸ್ಥಾನ-ಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಜರೂರಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಾವ್ಯಾರೂ ನಿರಾಶರಾಗಬಾರದು; ಸಿನಿಕರಾಗಬಾರದು. ಜಾಗತೀಕರಣದ ತೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದು ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಜಗತ್ತಿನ ಸಂತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ನಾವು, ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಮಾನವ ಆದರ್ಶಗಳು / ನಡವಳಿಗಳು ಬಣ್ಣ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ

ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆ-ಕನ್ನಡದ ಉಳಿವಿಗಾಗಿಯೂ ನಿಗಾ ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಜರೂರು ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಈಗ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಲಂಗು ಲಗಾಮಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಈ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಮೊಬೈಲ್ ಮೂಲಕವೇ ಎಲ್ಲ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿರಬೇಕಾದರೆ, ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತ ಹೊರಟ ಈ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಆಡುಭಾಷೆ-ಮಾತೃಭಾಷೆಯ ಅಳಿವು-ಉಳಿವಿನ ಬಗೆಗೆ ಆತಂಕ ಕಾಡುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ನಿಜ. ಅದು ಸಹಜ ಕೂಡ. ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸವಿರುವ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕುತ್ತು ಬಾರದೆನ್ನುವ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ನಮಗಿದೆ. ಪಂಪಯುಗ, ಬಸವಯುಗ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಯುಗದ ನಂತರ ನಾವೀಗ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಡಿಜಿಟಲ್ ಯುಗ, ಇಲ್ಲಿ ಲಿಪಿ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವಾದರೂ ಗೂಗಲ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವೂ ಒಂದೆಂಬುದನ್ನು ಮರೆಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾವೊಂದು ಭಾಷೆ, ಅದನ್ನು ಬಳಸಿದಷ್ಟೂ ಅದು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡವೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿಲ್ಲ.

ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ರಚನೆಯಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 1956ರಲ್ಲಿ ನವ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಉದಯವಾಯಿತು. ಕನ್ನಡ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಉಳಿದು, ಜನರಾಡುವ ಭಾಷೆಯಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಅದರ ಜತೆಗೆ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಇಂಗ್ಲಿಷು, ಹಿಂದಿಗಳು ಕೂಡ ಯಜಮಾನ ಭಾಷೆಗಳಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಚರಿತ್ರೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಡುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ರಚನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಜನರಾಡುವ ಭಾಷೆಯೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಇಂಗ್ಲಿಷು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷೆ ಹಿಂದಿ, ದೇವ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಗಳನ್ನು ನಾಜೂಕಾಗಿ ಪ್ರಚಾರಗೈದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ನೆಲ ಅವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹುಲುಸಾದ ಜಾಗವಾಯಿತು. ಅದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಔದಾರ್ಯವೆನ್ನಬೇಕೋ ಆಳುವವರ ವಿಶಾಲ ಮನೋಭಾವವೆನ್ನಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡದ ಅಳಿವು-ಉಳಿವಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎದ್ದಾಗಲೆಲ್ಲ-ಆಡುಭಾಷೆಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಶ್ರಮಿಕ ವರ್ಗವನ್ನೇ ನಾವು ಹೆಸರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರ ಹೇಳುವಂತೆ “ಕನ್ನಡ ನಾಡವರೇ ಓಜ’ ಅದನ್ನಾಡುವವರೇ

ಯಜಮಾನರು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು 'ದವಾಖಾನೆ' ಅಂದರೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದವರು 'ಆಸ್ವತ್ರೆ' ಅನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆಮ್ಲಜನಕ-ಪ್ರಾಣವಾಯು-ಆಕ್ಸಿಜನ್ ಎಲ್ಲ ಪದಗಳೂ ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಅವು ಕನ್ನಡ ಪದಗಳೇ. ಅದು ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಯ ಲಕ್ಷಣ ಕೂಡ ಹೌದು. ಭಾಷಾ ಮಡಿವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕೂತರೆ ನಡೆಯದು ಈಗಿನ ವೇಗದ ಯುಗದಲ್ಲಿ, ರೈಲು, ರೋಬೋಟ್, ಮೊಬೈಲು

೨೦೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಯಾವ ಭಾಷೆಯ ಪದಗಳು? ಕನ್ನಡೀಕರಣಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅವು ಕನ್ನಡ ಪದಗಳೇ ಸೈ!

ನಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಐವತ್ತು ವರ್ಷದ ಕೆಳಗೆ, ಎಣ್ಣೆ ಹಾಕಿ ಬಾಚಿದ ತಲೆಗೂದಲು, ಶರಟು-ಪೈಜಾಮ, ಹುಡುಗಿಯರಾದರೆ ಲಂಗ-ದಾವಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರಕಾರೀ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ನಮ್ಮನ್ನು ಊರ ಜನ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. 'ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಲಿ ಓದುವೆ' ಎಂದು ಬಾಯ್ತುಂಬ ಹೊಗಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈಗ ಅದೇನು ಗರಬಡಿದಿದೆಯೋ, ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆ ಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಖಾಸಗೀ ಶಾಲೆಗೆ ಅಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು 'ಕಾನ್ವೆಂಟ್‌ಗೆ ಹೋಗುವ ಮಕ್ಕಳು' ಎಂದು ಬೀಗುತ್ತಾರೆ ಇವತ್ತಿನ ಪೋಷಕರು. ಹೇಗಿದೆ ಕಾಲಘಟ್ಟ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಯಾರನ್ನು ಹೊಣೆಗಾರನ್ನಾಗಿಸುವುದು? ಇದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಅಸಲು ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಸ್ವತಃ ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ಜೀವಂತ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದರೆ, ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಸರ್ಕಾರೀ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಓದಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎ., ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು ಭಾಷಾಂತರ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರಕಾರನಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಕನ್ನಡ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ಮಗ್ಗದಲ್ಲಿ ನೇಯುತ್ತೇ ಯಾವ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇಲಾಖಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಹುದ್ದೆಯವರೆಗೆ ತಲುಪಿ ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದಲೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಆಡು ಭಾಷೆ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯೇ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಸರ್ಕಾರೀ ಯಂತ್ರ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ನಡೆಸುವವರನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆಳುವವರಿಗೆ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಇದೆಯೇ ಅನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ.

ಆರಂಭದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದು, ಹೈಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಬರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸಿದರೆ ಸಾಕು. ಅದೂ ಸಾಲದೆಂದರೆ, ಇವತ್ತಿನ ಬದಲಾದ ಆಧುನಿಕ ನಾಗರಿಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸಿದರೆ ಸಾಕು. ಆದರೆ, ಸಾಲಿ ಕಲಿಯುವದೆಂದರೇನೇ ನೌಕರಿ ಗಿಟ್ಟಿಸಲು ಎಂಬ ಬಲವಾದ ಧೋರಣೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅದು ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿರುವುದು. ಹೀಗಾಗಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಓದಿದರೇನೇ ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವ ಹುಸಿ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಜೋತು ಬಿದ್ದ ಬಡ ಮತ್ತು ಕೆಳ ಮಧ್ಯಮ

ವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವುದು ಹೇಗೆ? ಅದರ ಜತೆಗೆ ಖಾಸಗಿ ಶಾಲೆಗಳ ಆಕರ್ಷಣೆ ಬೇರೆ. ಗುಣಮಟ್ಟ ಇರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ,

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೦೩

ಭವ್ಯವಾದ ಕಟ್ಟಡ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆತರಲು ಸಂಸ್ಥೆಯದೇ ಆದ ಬಸ್ಸುಗಳು, ಸಮವಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಆಡಂಬರದ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಪೋಷಕರು ಮಾರುಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಗಿಯೇ, ಇಂದು ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವ್ಯಾಪಾರೀ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಜತೆಗೆ, ಬಹುತೇಕ ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರ | ಅಧಿಕಾರಸ್ಥ ರಾಜ ಕಾರಣಿಗಳ ಸ್ವತ್ತುಗಳೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಯಾರನ್ನು ದೂರುವುದು?

ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಎನ್ನುವುದಿದ್ದರೆ, ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಯ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಶಿಕ್ಷಕ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರೀ ಶಾಲೆ / ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಲಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದಿಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡಬೇಕು. ಆಗ ನಾಯಕೋಡೆಗಳಂತೆ ತಲೆ ಎತ್ತುವ ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಆಟಾಟೋಪವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ, ಇದು ಅಷ್ಟು ಸರಳ ಇಲ್ಲ. ಬೆಕ್ಕಿಗೆ ಗಂಟೆ ಕಟ್ಟುವವರು ಯಾರು? ಎನ್ನುವಂತಿದೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವವರು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರೂ, ಬಲಾಡ್ಯರೂ, ಅಧಿಕಾರಸ್ಥ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರಲ್ಲ. ಇದು ಕಟು ವಾಸ್ತವ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಶೀಲ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಎರಡೂ ಮಾರಾಟದ ಸರಕುಗಳಾಗಿ ಹೋದಮೇಲೆ ಯಾರಲ್ಲಿ ಮೊರೆ ಹೋಗಬೇಕು ಅನ್ನುವುದೇ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲು.

ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಮಕ್ಕಳಿರುವ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯಿಂದಲೇ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಹೇಳಿಕೊಡಲಿ. ಅಗತ್ಯ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಅರ್ಹತೆಯಿಲ್ಲದ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಡೆಯೇ ಖಾಸಗೀ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಂಬಳಕ್ಕೆ ದುಡಿಯುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವಂತೆ ಕ್ರಮ ವಹಿಸಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ಸೂಕ್ತ-ಸಮರ್ಪಕ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಕರಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಬಗೆಗಿನ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹತೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಸಂಪಾದಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವು

ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. "ಮನೆಗೆ ಮಾರಿ, ಹೆರರಿಗೆ ಉಪಕಾರಿ' ಎಂಬ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮೊದಲು ಕೈಬಿಡಬೇಕು. ಖಾಸಗೀ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಾಳಿದ ಮೃದು ಧೋರಣೆಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಹೊರಬರಬೇಕು.

ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುವಂತೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಇಲಾಖೆಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಭಾಷಾಂತರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಮತ್ತೊಂದು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಕಾನೂನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅಧಿನಿಯಮ, ನಿಯಮಗಳು, ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕೃತ ಆದೇಶಗಳ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು

೨೦೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಭಾಷಾಂತರ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ವಿವಿಧ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಭಾಷಾಂತರ ಇಲಾಖೆ ವರ್ತಮಾನವಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಳಿಗೆಯಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಅದೇ ರೀತಿ, ೧೯೮೫ರಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡ ಕಾವಲು ಮತ್ತು ಗಡಿ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಅದೇ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವಾಯಿತು. ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸುಗಮವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ, ಜಾನಪದ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಂತೆ ರಚನಾತ್ಮಕ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ಬಂದ ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬೇಕು.

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟಲು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಎಷ್ಟೆಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಯೋಜನೆಗಳು ಇವೆ. ಅವುಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ರೂಪ ಮಾತ್ರ ನಾನಿಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕನ್ನಡಿಗರು ಮಹಾ ಉದಾರಿಗಳು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವೇ ಸಾರುತ್ತದೆ. ಕೇಂದ್ರ ತ್ರಿಭಾಷಾ ಸೂತ್ರ ತಂದಾಗ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನ ನಾವು ಚಾಚೂ ತಪ್ಪದೇ ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದೆವು. ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಿತ್ತು. ರಘುವೀರ ಅನ್ನುವವರ ಸಮಿತಿಯೊಂದು ಕನ್ನಡೀಕರಣ ಮಾಡಲು ನೇರವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳನ್ನೇ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಪರ್ಯಾಯ ಪದಗಳಾಗಿ ಇಟ್ಟಿತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಎಂಜಿನಿಯರ್-ಅಭಿಯಂತರ, ಪೊಲೀಸು-ಆರಕ್ಷಕ ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ, ಜನಮನಕ್ಕೆ ಆ ಪದಗಳು ಒಗ್ಗದೇ, ಎಂಜಿನಿಯರ್, ಪೊಲೀಸ್ ಹಾಗೇ ಉಳಿದವು. ಇದು ಕೂಡ ಜೀವಂತ ಭಾಷೆಯ ಲಕ್ಷಣ. ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೊಡು-ಕೊಳ್ಳು ಇರುವಂತೆ ಜೀವಂತ | ಆಡಳಿತ

| ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಪದಗಳ ಆ ತೆರನಾದ ಸ್ವೀಕರಣ-ನಿರಾಕರಣ ಇರುತ್ತದೆ. ಅದು ಭಾಷೆಯ ಜೀವಂತಿಕೆ ಎಂದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ಇವತ್ತಿನ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ - ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿಸಬೇಕೇ ಇಲ್ಲಾ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸಿದರೆ ಸಾಕೇ ಎಂಬ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಭಾಷಾ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ತೀವ್ರ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವರು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮ ಕನ್ನಡವೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂಬ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚಳವಳಿಗಳು ನಡೆದು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೦೫

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಆದೇಶ ಮಾಡಿತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಕೆಲವು ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆ / ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೆಟ್ಟಿಲೇರಿದವು. ಆಗ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನವೊಲಿಸಲು ಸರ್ಕಾರವು, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನೂ, ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡುವ ಮೂಲಕವೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲು ಮುಂದಾಯಿತು.

ಇಂದಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲು ಹೊಸ ಪದಗಳು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಪದದ (೧) ಅರ್ಥ-ತಾತ್ಪರ್ಯ, (೨) ಖಚಿತವಾದ ಪದದ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ, (೩) ಉಚ್ಚಾರಣೆಯು ಸರಳತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದಿರಬೇಕು, (೪) ಪದ ಮೈತ್ರಿ ಅಂದರೆ ವಾಕ್ಯವು ಪದ ಸರಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಬೇಕು. ಜಟಿಲವೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವೂ ಆದ ವಿಷಯಗಳ ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಿಳಿತಗೊಳಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಶಕ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗದು.

೨೦೧೩ರ ಮ್ಯಾನುವೆಲ್ ಸ್ಕ್ಯಾವಿಂಜರ್ ನೇಮಕಾತಿ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ "Manual Scavenger" ಎನ್ನುವ ಆಂಗ್ಲ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ನಿತ್ಯ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಪದವೆಂದರೆ ಮಲ ಹೊರುವವರು, ಜಾಡ್‌ಮಾಲಿಗಳು, ಕಸ ಬಳಿಯುವವರು ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಸಫಾಯಿ ಕರ್ಮಚಾರಿ ಆಯೋಗ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನಹರಿಸದೆ ಆಂಗ್ಲ ಪದಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಕನ್ನಡೀಕರಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕರನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಂತರದ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುವುದು.

ಕನ್ನಡವನ್ನು ಆಡಳಿತದ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ದೃಢ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ೧೯೮೫ರಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಸರ್ಕಾರವು ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಭಾಷಾ ಅನುಷ್ಠಾನ ವರ್ಷ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿ ಇಂದಿಗೆ

ಸರಿಸುಮಾರು ೩೩ ವರ್ಷಗಳ ಕಳೆದಿದೆ. ತರುವಾಯ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಜಾಗೃತರನ್ನಾಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ೨೦೦೯ನೆಯ ವರ್ಷವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಅನುಷ್ಠಾನ ವರ್ಷ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಕನ್ನಡವು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆಡಳಿತ, ಶಿಕ್ಷಣ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ನಿಧಾನಗತಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರೀ ಯಂತ್ರವು ಈ ಭಾಷಾ ನೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಮೆ ವೇಗ ತಳೆದಿದೆ.

೨೦೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಪ್ರಸಕ್ತ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಜೈವಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್- ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಕೋಶದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಕಾರಣ ವಿಷ್ಣೇ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು, ಪತ್ರಿಕಾ ಜಾಹೀರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇ-ಪ್ರಕ್ಯೂರ್‌ಮೆಂಟ್, ಇ-ಟೆಂಡರ್, ಜಾಗತಿಕ ರಿಟೇಲರುಗಳು, ಜಿಓಕೆ (ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ), ಅಪ್‌ಲೋಡ್, ಡೌನ್‌ಲೋಡ್, ಕನ್ನೂಮ್, ಬಲ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಇತ್ಯಾದಿ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಲಿಪ್ಯಂತರಗೊಳಿಸಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪ್ರೀತಿ ಗಳಿಸಬಲ್ಲವು. ಈ ತೆರನಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳ ಕನ್ನಡೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸರಿ? ಈ ರೀತಿಯ ಆಭಾಸಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಭಾಷಾತಜ್ಞರು, ಭಾಷಾಂತರಕಾರರು ಏಕೆ ಪರಿಶ್ರಮಪಡಬೇಕು? ಭಾಷೆ ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲ. ಅದು ಜೀವನ ವಿಧಾನವೂ, ಬದುಕು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧನವೂ ಆದೀತಲ್ಲವೆ?

ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಆಂಗ್ಲರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡವು ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ಗಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರಸ್ತುತ ದಿನಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಉಳಿಸುವ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕ್ರಿಯೆಯು ನಿರಂತರವಾಗಿಯೂ, ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಅಡಿಯಿಡಬೇಕಿದೆ. ಈ ಕಾರಣ ಪರಿಷ್ಕೃತವಾದ, ಪರಿಪೂರ್ಣ ವಾದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಕೋಶಗಳ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಇಲಾಖೆಗಳ, ಎಲ್ಲ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು, ಮಂಡಳಿ, ನಿಗಮಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಬದ್ಧತೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲೂ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವ ಹಾಗೂ ಕ್ರಮಬದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಬೇಕು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸನ್ಮಾನ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶತಾಯುಷಿ ಪ್ರೊ. ಜಿ. ವೆಂಕಟ ಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಂತೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ 'ಸರಿಗನ್ನಡ ಚಳವಳಿ'ಯ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು. ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚಿಂತನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಲಯದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪದ ಬಳಕೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ರೂಪ ವೆಂದುಕೊಂಡು ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬಳಸದೆ ಅವುಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಅಲ್ಪಪ್ರಾಣ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೦೭

ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬಳಸುವುದು ; ಗ್ರಾಮ್ಯ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು - ಈ ರೀತಿಯ ಅನಗತ್ಯ ಹುಚ್ಚು ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದೂ ಅಸಮರ್ಪಕವೇ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದಕ್ಕೂ ಸೂಕ್ತವಾದ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದದ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆ ಮಾಡುವುದು ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸರಕಾರೀ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜಾಹೀರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಸಿಟಿ', ಟೆಂಡರ್, ಬಿಡ್, ಟೆಸ್ಟ್, ಕ್ರಿಕೆಟ್ ಮ್ಯಾಚ್, ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಚಿಪ್, ಪೇಯಿಂಗ್ ಗೆಸ್ಟ್ - ಈ ರೀತಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಭಾಷಾ ತಜ್ಞರ ನೆರವು ಪಡೆಯದೇ ಸೂಕ್ತ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಮ ವಹಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚಿನ ಪತ್ರಿಕಾ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಲಹೆಗಾರರೊಬ್ಬರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಂತೆ ಅನೇಕ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೋಗಿ, ಕನ್ನಡ ಪದಗಳೇ ಆಗಿ ಹೋದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಷಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

- * ಕನ್ನಡದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಭಾಷಾಂತರ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳಿಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡದ ಅನುಷ್ಠಾನ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಲಿದೆ.
- * ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಲಿ.
- * ನೇಮಕಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ, ಉದ್ಯೋಗಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಉದ್ಯೋಗದ ಮೀಸಲಾತಿಯ ಅನುಪಾತ ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು.

- * ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆ ಈಗ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಲಿಖಿತದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಮನವಿ, ಮೇಲ್ಮನವಿ ಮೊದಲಾದ ದಾಖಲೆಗಳು ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕು.
- * ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ನೇಮಕಾತಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ವರದಾಯಕವಾಗಿಲ್ಲ. ನೇಮಕಾತಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವಂತಿರಬೇಕು.

೨೦೮

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

- * ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಉದ್ಯೋಗದ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಾತ್ರವೇ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರ ಜಾಗರೂಕವಾದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾವೀಗ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕಿಲ್ಲ. ತಾಯಿ ಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡ ಕಾಯುವ ಕೆಲಸದ ಬಗೆಗೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರು ಭಾಷೆಯ ಕುರಿತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಂತೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು; ಕನ್ನಡ ಜನರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಅಡಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿರುವ ನಾಳಿನ ಬೆಳಗಿನ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ 'ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಅಳಿವು-ಉಳಿವುಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳು' ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಗಂಭೀರ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಲಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತ ನನ್ನ ಮಾತಿಗೆ ವಿರಾಮ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

****

ಅನುದಾನಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು

ಡಾ.ಜಿ.ಎಂ.ಹೆಗಡೆ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆಯ ಬಗೆಗೆ ಸಮಸ್ತ ಕನ್ನಡಿಗರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ನಾನು ವಿಚಾರ ವನ್ನು ಮಂಡಿಸು 'ಧ್ವೇನೆ'. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪೂರ್ವಪೀಠಿಕೆ, ಕನ್ನಡದ ಮೂಲ ನೆಲೆಗಳ ಶೋಧಕರಾದ ಶಂಬಾ ಜೋಶಿ ಅವರ ೧೯೨೨ನೆಯ ಜನ್ಮದಿನದಂದು ನಾನು ಕನ್ನಡ ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಭಾಷಣ ಅರಣ್ಯರೋದನವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಅರ್ಧ ಶತಮಾನದಿಂದ ನಾನು ಇದೇ ಬಗೆಯ ಭಾಷಣ, ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಸವೆಸಿದ್ದೇನೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸಕ್ಕಿಂತ ಕನ್ನಡ ನಾಶದ ಕಾರ್ಯವೇ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ೧೯೧೦ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕಣ್ಣು ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯನವರು 'ಕನ್ನಡ ಮಾತು ತಲೆಯೆತ್ತುವ ಬಗೆ' ಕುರಿತು ಉದ್ಯೋಧಕ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ್ದರು. ೨೦೧೯ರ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ನಾವು ಅದೇ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತೇ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಉತ್ಕರ್ಷ ಹೊಂದಲಾರದು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವುದು. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಬಗೆಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಕಾಳಜಿಯಿಲ್ಲ. ನಾವು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವ ವಿರುದ್ಧ, ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಜನಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವದಕ್ಕೆ. ಆದರೆ ಈಗ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚುತ್ತಿವೆ. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಗೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಗುರುತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಂದು ಜ್ಞಾನಮುಖಿಯಾದದ್ದು, ಇನ್ನೊಂದು ಉದ್ಯೋಗ ಮುಖಿಯಾದದ್ದು. ಜ್ಞಾನಮುಖಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದದ್ದು. ಉದ್ಯೋಗಮುಖಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದದ್ದು. ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಓದಿದರೆ

೨೦೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಕೆಲಸ ಸಿಗುತ್ತದೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಓದಿದರೆ ಉದ್ಯೋಗ ಸಿಗಲಾರದು. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನಮುಖಿಯಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಭಾಷೆ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಅವಜ್ಜೆಗೆ ಒಳಗಾಗಬಾರದು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಹೋರಾಟ ಕೇವಲ ಕನ್ನಡದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳು ಇದನ್ನೇ ಎದುರಿಸುತ್ತಿವೆ. ತಮಿಳು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಮಲೆಯಾಳಂ ೧ ರಿಂದ ೧೨ನೆಯ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಆಂಧ್ರದಲ್ಲಿ ತೆಲುಗು ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆಯಾಗಿರುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಚಿವರು ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ತೋರಿದ್ದನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಬರಗೂರು ಅವರೇ ಕಳೆದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಏನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅನುದಾನಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ನೇಮಕಾತಿ ಆಗದೆ ಎರಡು ದಶಮಾನಗಳೇ ಕಳೆದಿವೆ.

ರಾಜ್ಯದ ತುಂಬ ಇರುವ ಅನುದಾನಿತ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ನೇಮಕಾತಿ ಆಗದೆ ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ತುಂಬಲಾರದ ದೊಡ್ಡ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಹುದ್ದೆಗಳ ನೇಮಕಾತಿ ಆಗದೆ ಹಾಗೆಯೇ ಬಿದ್ದಿವೆ. ಇಂಥ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಕನ್ನಡ ನಾಶ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಓದಿದವರಿಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗವಿಲ್ಲ, ಅನ್ನವಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ಹೋರಾಟದ ನಂತರ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನ ಲಭಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸ, ಕನ್ನಡದ ಅಧ್ಯಯನ, ಪ್ರಕಟಣೆ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನವಿಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ವತ್ ವಲಯ

ತಲೆತಗ್ಗಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಿಡಿದವರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಿಲ್ಲ. ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲೂ ಬೆಳೆಸಲಿಲ್ಲ. ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಭಾಷೆಯ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಿಕ್ಕ ನಂತರ ಜಗತ್ತಿನ ೧೨೯ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತಮಿಳನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಜೊತೆ ಕನ್ನಡವನ್ನಿಟ್ಟು ನೋಡಿದರೆ ನಮಗೆ ನಿರಾಸೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಬನಾರಸ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪೀಠಕ್ಕೆ ನೇಮಕಾತಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆಲಿಗಢದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಅಹಮ್ಮದಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಅನಂತಪುರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಹೋಯಿತು. ಕಾಸರಗೋಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜರ್ಮನಿಯ ಟ್ಯೂಬಿಂಗನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಿಟೆಲ್ ಸಮಾಧಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಂತರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಭೇಟಿ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೦೧

ಆದೆ. ಟ್ಯೂಬಿಂಗನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಗುಂಡರ್ಫರ ಹೆಸರಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠವಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಮಲೆಯಾಳಂ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕಿಟೆಲ್ ಹೆಸರಿನ ಕನ್ನಡ ಪೀಠ ಇಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಸರ್ ನನಗೆ ಕನ್ನಡ ಪಾಠ ಮಾಡುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟಳು. ಟ್ಯೂಬಿಂಗನ್ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಿಟೆಲ್ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರ ಉತ್ಸುಕವಾಗಿಲ್ಲ. ವುರ್ಜಬರ್ಗ್, ಬಾಸೆಲ್, ಹಂಬೋಲ್ಡ್ ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪೀಠ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರ ಯೋಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಏನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹೊರದೇಶದ ವಿಚಾರ ಬಿಡಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿರುವ ಧಾರವಾಡದ ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ನೇಮಕಾತಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಕಿಟೆಲ್ ಹೆಸರಿನ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದೆ. ನಾನೇ ನಿವೃತ್ತನಾಗಿ ಆರು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ನನ್ನ ಹುದ್ದೆಗೆ ನೇಮಕಾತಿ ಆಗಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ರಾಜ್ಯದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಸೊರಗಿದೆ. ಪೂರ್ಣಾವಧಿ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಯಾವ ಯೋಜನೆಯನ್ನೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕೈಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ.

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟಲು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕ್ರಿಯಾ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿತವಾಗಬೇಕು. ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲ ಅನುದಾನಿತ ಕಾಲೇಜು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಇದ್ದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ತುರ್ತಾಗಿ ತುಂಬಬೇಕು. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ಅಧ್ಯಾಪಕರು ನಿವೃತ್ತರಾದ ನಂತರ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥಿಕ ಕಡಿತಗೊಳಿಸದೆ. ಕಾರಣ ಮುಂದಿಡದೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ತಮಿಳು ಭಾಷೆ, ನೆಲ, ಜಲ, ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ತಮಿಳು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿಚಾರವೆ ಬೇರೆ. ಭಾಷೆಯ

ಅಭಿಮಾನ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಮಾಪ್ತಿಗೊಂಡಂತಿದೆ. ಬರಗೂರು ಅವರು ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ 'ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ' ಮತ್ತು 'ಗಡಿನಾಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವರದಿಯನ್ನು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿತು. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ವೈದ್ಯಕೀಯ, ದಂತವೈದ್ಯಕೀಯ, ಕೃಷಿ, ತೋಟ ಗಾರಿಕೆ, ಎಲ್ಲ ಪದವಿ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ ಕಡ್ಡಾಯ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆ ಅಳವಡಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿದ್ದರು. ಇದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅನ್ಯಭಾಷಿಕರು ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕರಿಗೂ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುವ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗಲಾದರೂ ಸರಕಾರ ಎಚ್ಚಿತ್ತುಕೊಂಡು ವೃತ್ತಿಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅನುಷ್ಠಾನ, ಕಲಿಕೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ,

೨೦೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ವೃತ್ತಿನಿರತರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ನಾಡಿನ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್ ಕಂಪನಿಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲದವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಕೆಯ ಕಡ್ಡಾಯ ನಿಯಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನೀತಿ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಪ್ರಾವೀಣ್ಯತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಖಾಸಗಿ ಉದ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯರಾದ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀತಿ ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಭಾಷಾ ಸಮಾನತೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಸಂವಿಧಾನವು ೩೪೪ ಮತ್ತು ೩೫೦ನೆಯ ವಿಧಿಯನ್ವಯ ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗೆ ಸವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಹಿಂದಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ, ಹಿಂದಿ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಸಂಸದೀಯ ಸಮಿತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳಿಂದ ಆಯೋಗ ರಚನೆ, ಸರ್ಕಾರ ದಿಂದ ತೀವ್ರ ನಿಗಾ ಮುಂತಾದವು. ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಅಧಿಕಾರವಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿವೆ. ಈ ವಿಧಿಯನ್ನು ಅಂದರೆ ಸಂವಿಧಾನದ ೩೪೪ ಮತ್ತು ೩೫೦ನೆಯ ವಿಧಿಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ವಯ ಮಾಡುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಇದೆ. ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡಬಾರದು. ಹಿಂದಿ, ಹಿಂದಿಯೇತರ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಅನುದಾನ ಒಂದೇ ಬಗೆಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಹಿಂದೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಿಗೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನಾ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವನ್ನು ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕೊಡುವಂತಾಗಬೇಕು. ಕ್ಯಾನ್ಸರದಂಥ ಮಹಾ ಮಾರಿ ರೋಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಕೈಗಾ ಅಣು ವಿದ್ಯುತ್ಸಾವರದ

ಮೂರನೆಯ ಘಟಕಕ್ಕೆ ಕೇಂದ್ರ ಮುಂದಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಕೂಡಲೇ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರ ರಕ್ಷಣಾಖಾತೆ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳ ರೆಜಿಮೆಂಟ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ಕರ್ನಾಟಕ ರೆಜಿಮೆಂಟ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತದ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾದಂಡನಾಯಕರವರೆಗೆ ಅಪ್ರತಿಮ ಶೌರ್ಯ ಸಾಹಸ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ ನಮ್ಮ ಯೋಧರ ಬಹುವರ್ಷಗಳ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯ ಸಭಾ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಈಗ ರಕ್ಷಣಾ ಸಚಿವರಾದ ನಿರ್ಮಲಾ ಸೀತಾರಾಮನ್ ಕರ್ನಾಟಕ ರೆಜಿಮೆಂಟ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕದ ನೆಲ ಜಲಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ವಿಶೇಷ ಆಸೆ ವಹಿಸಬೇಕು. ಅದು ನಡೆಸುವ ವಿವಿಧ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೧೩

ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆ, ರೈಲು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಬೇಕು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಆಯ್ಕೆ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ನೇಮಕಾತಿ ಆಗದೆ ಕನ್ನಡ ಕೆಲಸಗಳೆಲ್ಲ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿವೆ. ಗದಗ ಹಾವೇರಿ ಮೊದಲಾದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರೂ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಇಲಾಖೆಯವರು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಯಾರಿಗೂ ಬೇಡದ ಇಲಾಖೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಇಲಾಖೆಗೆ ಅರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡದೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತ ನಡೆದಿರುವುದು ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿ. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರ ತನ್ನ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಗಟು ಖರೀದಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡಬೇಕೆಂದು ಲೇಖಕ, ಪ್ರಕಾಶಕರು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರೂ ಏನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಗಟು ಖರೀದಿ ಆಗದೆ ಲೇಖಕ, ಪ್ರಕಾಶಕರು ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಸೇರಿ ದಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಮಹಾನಗರಪಾಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಖರೀದಿಗಾಗಿ ಇಟ್ಟ ಹಣವನ್ನು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಖರೀದಿಗೆ ಬಳಸದೆ ಇರುವುದು. ಸರ್ಕಾರ ಏನೂ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳದಿರುವುದು ಸಮಸ್ಯೆಯ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ವಿಧಿತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಗಟು ಖರೀದಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬರದಿದ್ದರೆ ಲೇಖಕ

ಪ್ರಕಾಶಕರು ಸಾಯಬೇಕೇ? ರಾಜ್ಯದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಪ್ರಸಾರಾಂಗಗಳೂ ಅನುದಾನಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಅನುದಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಹೊರನಾಡು ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುತ್ತ ನಡೆದಿವೆ. ಮನು ಬಳಿಗಾರ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದಾಗ ಕನ್ನಡದ ಅನೇಕ ಕವಿ ಲೇಖಕರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದರು.

ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಯ ಕಡಿತದಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಕಾರ್ಯ ಹಿಂದೆ ಸರಿದಿದೆ. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಗೋಕಾಕರಂಥ ಮಹಾಲೇಖಕರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ವಿಜೇತರ ಬಗೆಗೆ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವೂ

೨೦೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೂಲಾ

ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತ ಕವಿ ಲೇಖಕರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಟ್ರಸ್ಟ್‌ಗಳಿವೆ. ಅವು ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡುವ ಜಯಂತಿ, ಪುಣ್ಯತಿಥಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮಾಡುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿವೆ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರಂಥ ಸಂಶೋಧಕರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಅವರ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಭಾರತದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನುವಾದ ಯೋಜನೆ ಸರ್ಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಸವಸಮಿತಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿರುವುದು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಪಿಯ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ೧೯೯೨ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಈಗ ಬೆಳ್ಳಿಹಬ್ಬದ ಸಂಭ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕುಲಪತಿಗಳು ನಾಡಿನ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಭೆ ಕರೆದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಬೆಳ್ಳಿಹಬ್ಬದ ಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧನ ಯೋಜನೆಗಳ ನೀಲಿನಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನೂರು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಜಾನಪದ ನಿಘಂಟು, ಜಾನಪದ ಭಾಷಾಂತರ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮಚರಿತ್ರಕೋಶದ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಮತ್ತು ವಿಚಾರ ಸಂಕರಣ ಸಮಗ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ಸಂಪುಟಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕಾರ್ಯ ಈಗ ಕೇವಲ ಒಂದು ನೆನಪು ಮಾತ್ರ ಒಂದಾಗಿದ್ದ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಈಗ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿ ಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಕ್ರಿಯಾ

ಯೋಜನೆಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೃತಿ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾದು ನೋಡ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವಕೋಶ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಛಂದಸ್ಸಿನ ಚರಿತ್ರೆ, ಹರಿದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಾಸನ ಸಂಪುಟಗಳು, ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನ, ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆಯಂಥ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಐದುನೂರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅದ್ವಿತೀಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿತ್ತು.

ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಸೂಚಿಯಂಥ ಎಲ್ಲ ಯೋಜನೆ ಈಗ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವತ್ಕಡೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು. ಆದರೆ ಸರಕಾರದ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನ ಕಡಿತ, ಅಧ್ಯಾಪಕರ ನಿವೃತ್ತಿ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ ಮೊದಲಿನ ವೈಭವದ ದಿನಗಳನ್ನು ಕಾಣುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದೇ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ಉತ್ತಮ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಶ್ರಮಿಸಿವೆ. ಹೊಸದಾಗಿ ಆರಂಭವಾದ ತುಮಕೂರು ಮತ್ತು

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೦೫

ವಿಜಯನಗರ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಕೇಂದ್ರಗಳು. ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವ ಕನ್ನಡ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಯೋಜನೆಯ ವಿವಿಧ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಒಬ್ಬರೇ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗದಿಂದ ನೂರು ಸಂಶೋಧನ ಗ್ರಂಥ ಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಅಭಿಜಿತ್ ಪ್ರಕಾಶನದ ಮೂಲಕ ನೂರು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಎರಡು ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ ಜನರಿರುವ ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ರನ್ನೂ ಸಂಘಟಿಸಿ ಕನ್ನಡದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಬೋಧನೆ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಡಾ.ಜಿ.ಎನ್.ಉಪಾಧ್ಯ ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಮುಖ್ಯ ಯುವ ಸಂಶೋಧಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಎಂದು Naac ಸಂಸ್ಥೆ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದೆ.

ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಡಾ. ತಾಳತೆ ಅವರು ನಿವೃತ್ತರಾಗಿ ದಶಕಗಳೇ ಕಳೆದರೂ ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ ಗಳನ್ನು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದ ಡಾ. ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿಯವರ ಕರ್ನಾಟಕದ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು ಮೂರನೆಯ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಅವರಿಗಿದ್ದ ಅನಂತರಪುರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ ಈಗ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿದೆ. ಮಧುರೈ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲೂ, ಕೇರಳದ ಕಾಸರಗೋಡಿನಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ನೇಮಕಾತಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕೇರಳ ಸರಕಾರ ತುಳು ಅಕಾಡೆಮಿ

ಸ್ಥಾಪಿಸಿದೆ. ಕಾಸರಗೋಡಿನಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ತುಳು ಜನರನ್ನು ಒಡೆದು ಆಳುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

ಪ್ರೊ, ಮರಿಯಪ್ಪಭಟ್ಟರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದ್ದ ಕಿಟೆಲ್ ಕೋಶದ ಮರುಮುದ್ರಣಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮದ್ರಾಸು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಅನುಮತಿ ನಿರಾಕರಿಸಿದೆ. ದ್ರಾವಿಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯೋಜನೆಗಳು ನೆಲಕಚ್ಚಿವೆ. ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡದ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹಿಂದೆ ಸರಿದಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಉಪಭಾಷೆಗಳ ಪದಕೋಶ ಬಹುಭಾಷಾ ಕೋಶ, ಆಡಳಿತ ಪದಕೋಶಗಳು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕಿವೆ. ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪಠ್ಯಧ್ವನಿ, ಧ್ವನಿಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಭಾಷಾನುವಾದಗಳು ಆಗಬೇಕಿವೆ. ಈಗ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಇ-ಲೈಬ್ರರಿಗೆ ಅಳವಡಿಸುವ ಕೆಲಸ ನಡೆಯಬೇಕು.

೨೦೧೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ದೆಹಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಡಾ.ಬಿಳಿಮಲೆ ಅವರು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳ ಆಂಗ್ಲಭಾಷಾನುವಾದ ಯೋಜನೆ ನಡೆಸಿರುವುದು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ, ಪ್ರಪಂಚದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರಗೊಳ್ಳುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾವು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗಣಕ ತಂತ್ರಾಂಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದಿಂದ ಈಗ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಾಷೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಹೇರುವುದಿಲ್ಲ. ತಾನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಸರಕನ್ನು ಹೇರುತ್ತದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಬಹುರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಫಲವತ್ತಾದ ನೆಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾರಿ ನಮ್ಮನ್ನು ತ್ರಿಶಂಕು ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರುತ್ತಿದೆ.

ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕವಿ, ಸಾಹಿತಿ, ರಾಷ್ಟ್ರ, ರಾಜ್ಯದ ಮಹನೀಯರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ೧೫೦ ಅಧ್ಯಯನ ಪೀಠಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯ ವೈಖರಿಯನ್ನು ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಯೋಜನೆ, ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವಿನ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವು ಹೇಗೆ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅದು ದಾಖಲೆ ಸಮೇತ ಹೇಳಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಕಾವಲು ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ ಕನ್ನಡ ಬೆರಳಚ್ಚು ಯಂತ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದರು. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಕಚೇರಿಗಳಿಗೆ ಆಡಳಿತ ಸೌಧಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿರೋಧಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹೆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಸಾವಿರಾರು ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು

ವಿಧಾನಸೌಧದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುವ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಪ್ರತಿ ಭಟಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ನೇಮಕಾತಿಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಲಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯ ತರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯದ ಪದವಿಪೂರ್ವ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂಡಳಿ ಕನ್ನಡ ಐಚ್ಛಿಕ ವಿಷಯ ಬೋಧನೆಗೆ ಮುಕ್ತ ಅನುಮತಿ ನೀಡುವಂತೆ ಬಹು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರ ಪರಿಷತ್ತು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ್ದರೂ ಕ್ರಮ ಕೈಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಗಟು ಖರೀದಿ ಆಗದೆ ಲೇಖಕ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಒದ್ದಾಡು ತಿರುವಾಗ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಂತೆ ಮೌನ ವಹಿಸಿರುವುದು ವಿಷಾದದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಭಾಷಾ ಚಳವಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅರಸು ಪಟ್ಟು ಬರಲಿ ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಅನಾಥ ಪಟ್ಟ ಬಂದಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಣ್ಣಿನಮಗ ಆದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೦೭

ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಿ! ಅಧ್ಯಾಪಕರ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಲಿ, ರಾಜ್ಯದ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ 10 ಕೋಟಿ ಸಗಟು ಖರೀದಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿಸಲಿ.

ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ ಅವರು ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಜ್ಞರನ್ನು ಭಾಷಾ ವಿದ್ವಾಂಸರ ತುರ್ತು ಸಭೆ ನಡೆಸಿ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ದಾಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾಷಾನೀತಿಗಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ತರಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪಾತ್ರವೂ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ರಾಜಕೀಯ, ಧರ್ಮ, ಜಾತೀಯತೆ, ಕಾಮ, ಕೊಲೆ ಮೊದಲಾದ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಜನ ಬೇಸತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಇಡೀ ದೇಶದ ತುಂಬ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಅಜೆಂಡಾ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತುತವಾದದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಸಹಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇನೆ. 'ವರ್ತಮಾನ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಭೂತದ ಸುದ್ದಿ' ಎಂದು ಅಡಿಗರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಅದೇ ಅದೇ ರಾಜಕೀಯ ಹಳಸಲು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಬದಲಾವಣೆಗಾಗಿ ಹಪಹಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

* * * *

ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ನಾ.ಮೊಗಸಾಲೆ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಈ ಗೋಷ್ಠಿಯು ಈ ಹಿಂದೆ ನಡೆದಿರಬಹುದಾದರೂ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಕಾರಣ - ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಾಪ್ರಬಂಧವನ್ನು (ಪಿಎಚ್.ಡಿ., ಥೀಸಿಸ್) ಬೇಡುವಷ್ಟು ಇದ್ದರೂ, ಅವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನವು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ದಾಖಲೀಕರಣವು ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಷ್ಟೆ ಆಗಿರಬಹುದು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಊಹೆ. ಎಂಬತ್ತನಾಲ್ಕನೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುವ ಅವಕಾಶ ಬಂದುದರಿಂದ, ಮುಂದೆಯಾದರೂ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಒಂದೋ ಎರಡೋ ಮಹಾಪ್ರಬಂಧಗಳು ಬರಲಿ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು, ಅಕಾಡೆಮಿಗಳು ಈ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಲಿ ಎಂಬ ಆಶಯದೊಂದಿಗೆ ನಾನು ನನಗೆ ನೀಡಿದ ಸೀಮಿತ ಸಮಯಾವಕಾಶದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಡಲು ನಿಮ್ಮ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ತೋರಿಕೆಗೆ ಈ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕು ವಿಷಯಗಳು ಸರಳವಾಗಿ ಕಂಡರೂ, ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲ್ಪಡುವ ಅಥವಾ ಚರ್ಚಿಸಲ್ಪಡುವ ನಾಲ್ಕು ವಿಷಯಗಳು- ಅಂದರೆ ಸರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಅನುದಾನಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳು, ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಸ್ತಮಿಷನರಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳು

ಏನು ಎನ್ನುವುಗಳು ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಇವೆ ಎನ್ನುವಂತೆ ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಇದ್ದು, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಕೊಡುಗೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡವು ನಿಜಕ್ಕೂ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮೊದಲು ಒಪ್ಪಬೇಕು. ಆದರೆ ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ಈ ನಾಲ್ಕೂ ವಿಧದ ವಿಷಯಗಳು ಒಂದು ಇನ್ನೊಂದರಲ್ಲಿ ಇವೆ ಎನ್ನುವಂತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಗೆ? ಏನು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದಿರಾಗಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೧೯

ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ನಾನು ಇಂದಿನ ಈ ಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಕಡೆಗೇ ಬೆರಳು ತೋರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಡಾ.ಸಂಗಮೇಶ ಸವದತ್ತಿಮಠ ಅವರ ಸಾಧನೆ ಏನು ಎನ್ನುವುದು ತಮಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು. ಅವರನ್ನು ನಾವು ಒಂದು ಅಪ್ರತಿಮ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರೂಪಕವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಅವರಿಂದ ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆ ಸಂದಿದೆ. ಅದೂ ಸಾಲದೆನ್ನುವಂತೆ ಅವರು ಜಾನಪದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲೂ ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿಯೇ ಕೈಯಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ೧೯೮೪ರಿಂದ ಅವರು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ 'ಸಂಶೋಧನಾ ವ್ಯಾಸಂಗ' ಎನ್ನುವ ದೈನಂದಿನವು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಪಿಂತಿಲ್ಲ ಮುಂತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂಥ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದರಲ್ಲಿ ಲೇಖನಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದು ಅಂದರೆ ಅದೊಂದು ಗೌರವದ, ಅಥವಾ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಿಸುವಂಥ ಸಾಧನೆ. ಇಂಥ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಲಾಭನಷ್ಟಗಳ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೇ, ಅವರು ಈ ತನಕವೂ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ನಾವು ಅಪರೂಪದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದರೆ ಸಾಲದು, ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಅವರನ್ನು ನಾವು ಒಂದು ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಥವಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದುವು ಅಥವಾ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವಾದರೆ, ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತಿರುವುದು ಸತ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಾಗ, ಅದರ ಹಿಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ/ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಒಂದು

ಸಂಸ್ಥೆಯಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಉಪ್ಪೇಕ್ಷೆ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳು-ನಾನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ.

ನಾನು ಇಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳಿ ಈಗ ನನ್ನ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನನಗೆ ಇದಿರಾಗುವ ಮೊದಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎಷ್ಟಿವೆ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಎಂಥೆಂಥವರು ಆಗಿದ್ದರು ಅಥವಾ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕಲ್ಪನೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದು ನನ್ನ ಮಿತಿ ಅಥವಾ ನಾನು ಈ ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಆಗದ ನನ್ನ ಸಂಕಷ್ಟವೇ ಕಾರಣ! ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಂಥ ಮಾಹಿತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಲ್ಲವರ ಕೊರತೆ ಒಂದೆಡೆಯಾದರೆ ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್‌ಗಳ ಮೂಲಕವಾದರೂ ಇವುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯ ಬಹುದೆಂದರೆ, ಅದೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿರುವ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಆ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಅಥವಾ ಪ್ರಬಂಧವು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ತಂಬಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತಂದಷ್ಟೇ ಸಾಹಸವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ನನ್ನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತಂಬಿಗೆ ತುಂಬ ತಂದದ್ದನ್ನು ಸಾಹಸ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ವಿನಂತಿಸುತ್ತೇನೆ.

೨೨೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಅದೇನೇ ಇದ್ದರೂ ಈಗ ನಾನು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಅಂದರೆ ಏನು ಎನ್ನುವಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಎನ್ನುವುದು, ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ, ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನಮ್ಮ ನೆಲ, ನಮ್ಮ ಜಲ ಎಲ್ಲವೂ ಆಗಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದು ಯಾವತ್ತೂ ಒಂದು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ನಾವು ಆ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಕೀರ್ಣಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ನೆಲ ಜಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅಭಿ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಎಂಥ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿವೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವುದಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದುಕೊಂಡರೆ ಇದು ಸರಳ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾನು ವಿಷಯಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ, ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ನೆಲ ಜಲ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಮುಂದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಅದು ಅಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ವೇದಿಕೆ ಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಪ್ರವೃದ್ಧಿಸಲು ಮುಂದಾದ ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಯಾವುವು ಅಥವಾ ಅವುಗಳು ಇದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಎಲ್ಲಿವೆ ಎಂದರೆ ಧಾರವಾಡ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರನ್ನು ನಾವು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಮೂರೂ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಮೊದಲು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಮಂಗಳೂರನ್ನು ಎಂದರೆ ಯಾರು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆಂದು ೧೮೧೫ರಲ್ಲಿ ಬಾಸೆಲ್ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಎನ್ನುವ ಸಂಸ್ಥೆಯು ೧೮೩೪ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದ್ದು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತು. ಸೇವಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕ್ರೈಸ್ತವಸಾಹತುಶಾಯಿಯ ಪರವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದರೂ ಅದು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತ ವಾಗಿರದೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಮುಂದಡಿ ಇಟ್ಟದ್ದು ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ. ಆ ಮೇಲೆ ಅದು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಪುಸ್ತಕ, ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂರಚನೆಯು ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯವೋ ಅಷ್ಟೇ ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳೂ ಅವಶ್ಯ ಎಂದು ಮನಗಂಡದ್ದು ನಮ್ಮ ಪುಣ್ಯ. ೧೯೪೧ರಲ್ಲಿ ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಮೊತ್ತಮೊದಲು ಎಂಬಂತೆ ಅದು 'ಜರ್ಮನ್ ಇವಾಂಜಲಿಕಲ್ ಮಿಷನ್ ಪ್ರೆಸ್' ಎನ್ನುವ ಮುದ್ರಣಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡ, ತುಳು, ಮಲೆಯಾಳ ಮತ್ತು ಬಡಗ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಕ್ಷರ ರೂಪಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡದ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೨೧

ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳು ಆ ಮುದ್ರಣಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂತಾದುವು. ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಅನುವಾದವೂ ಮೊತ್ತಮೊದಲಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂತು. ಕನ್ನಡದ ಬಸವ ಪುರಾಣ ಮತ್ತು 'ಚೆನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡು ಅದೇ ಮುದ್ರಣಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದುವು.

ಮುಂದೆ ನಾಡಿನಲ್ಲೇ ಮೊತ್ತಮೊದಲೆನ್ನುವಂತೆ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ೧೮೪೩ರಲ್ಲಿ 'ಮಂಗಳೂರು ಸಮಾಚಾರ' ಎನ್ನುವ ಕನ್ನಡದ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ ಪತ್ರಿಕೆ ಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತು. ೧೮೬೫ರಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾವ್ಯ ಮಾಲೆ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೂ ಅದು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ಕುಮಾರ ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಪಂಡಿತ, ಸೋಮೇಶ್ವರ, ಕೇಶಿರಾಜ, ನಾಗವರ್ಮ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಶಿಖರಪ್ರಾಯವಾಗಿ ರೆವ ಥಾದರ್, ಡಾ.ಜೋರ್ಜ್ ಫರ್ಡಿನೆಂಡ್ ಕಿಟೆಲ್ ಅವರು ೧೮೯೪ರಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟು'ನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ನಮಗೇ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು.

ಈ ಸಾಧನೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯು ೧೮೩೬ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮಿಷನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಆಮೇಲೆ ಅದು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲೂ ಇನ್ನೊಂದು ಮಿಷನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು. ಈ ಎರಡೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಆಧುನಿಕತೆಗೆ ನಮಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸಿದ ಹಾಗೇ ದೇಶಭಾಷೆಗೆ ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣವಾದುವು. ಮಹಾಕವಿ ನಂದಳಿಕೆಯ ಮುದ್ದಣನು ಉಡುಪಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದ ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ.

ಇಂಥ ಮುದ್ದಣನು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಂಗೋಳಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿದ ಮೇಲೆ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಟಿಸಿಲೊಡೆದದ್ದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತು. ಈ ಟಿಸಿಲು ಮತ್ತೆ ಕೊಂಬೆರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬೆಳೆಯಲು ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಕಾರಣರಾದವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗರು ಮಂಗಳೂರಿನವರೇ.

ಮಂಗಳೂರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಸಲಗದ ಹಾಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರು, ಅವರು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಆದಿಪ್ರಾಸವನ್ನು ಮೊದಲು ತೊರೆದವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟರು. ಅವರ ಕನ್ನಡ ಪ್ರೀತಿ ಎಷ್ಟಿತ್ತೆಂದರೆ ಅವರು ನೆಲೆ ಸಿದ್ದ ಮಂಜೇಶ್ವರವು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೇರಳಕ್ಕೆ ಸೇರಿ ಹೋದರೂ, ಅವರು ಬದುಕಿರುವಷ್ಟು ದಿವಸ ಮಂಜೇಶ್ವರವು ದ.ಕ.ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೇ ಇದೆ ಎಂಬಂತೆ ಪರಿಭಾವಿಸಿದ್ದರು ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ವಿಳಾಸದಲ್ಲೂ ಅವರು ಅದನ್ನೇ

೨೨೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೂಲಾ

ದಾಖಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಯಾವ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪದಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಇರದಿದ್ದರೂ ಅವರೇ ಒಂದು ಮಹಾನ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಇದ್ದು ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಳಿ ಯಾರಾದರೂ ಅವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದರೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ ಸಹಾಯದಿಂದ ತಪ್ಪದೇ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇದೇ ಸುಮಾರಿಗೆ ಮಂಗಳೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಂಘ ಟನೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂಬಂತೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಮಹತ್ವದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಸರು 'ಮಿತ್ರಮಂಡಲಿ', ಸೈಂಟ್ ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಧ್ಯಾಪಕ ರಾಗಿದ್ದ ಕಣ್ಣಂದೂರು ರಾಘವಾಚಾರ್, ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟ, ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ, ಎಂ.ಎನ್.ಕಾಮತ್ ಮೊದಲಾದವರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ೧೯೨೮ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ೧೯೩೩ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಈ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡ ಕೆನರಾ ಹೈಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಮೇಸ್ತ್ರಾಗಿದ್ದ

ಜೋಡುಮಠ ವಾಮನ ಭಟ್ಟರು ಬಹಳಕಾಲ ಇದನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು. ಆಗ ಸೈಂಟ್ ಎಲೋಶಿಯಸ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಇಂಟರ್ ಮೀಡಿಯೇಟ್ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಪೇಜಾವರ ಸದಾಶಿವರಾಯರು ಈ ಮಿತ್ರಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿ ದುಡಿಯಿ ಹತ್ತಿದರು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಕನ್ನಡಕ್ಕೇ ಮೊದಲೆನ್ನುವಂತೆ ಕಾವ್ಯ, ಕತೆ, ಪ್ರಬಂಧ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಆಂಧಾಲಜಿಗಳನ್ನು ಆಗಲೇ ಹೊರತಂದಿತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು 'ನಮ್ಮ ಕವಿತೆಗಳು' (೧೯೩೯) ಎನ್ನುವ ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದ ಆಂಧಾಲಜಿ.

ಇದೇ ಸುಮಾರಿಗೆ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲೂ ಕಡೆಕಾರ್ ರಾಜಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಮತ್ತು ಕೆರೋಡಿ ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ'ವು ಹುಟ್ಟಿ ಕೊಂಡಿತು. ರಾಜಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣರಾವ್ ಅವರು ಇದರಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿ - ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. 'ಕೃಷ್ಣ ಸೂಕ್ತಿ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ಅವರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

'ಧನಿಯರ ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ' ಎಂಬ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ ಕನ್ನಡದ ಬಂಡಾಯ ಕತೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಕೊರಡ್ಕಲ್ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾಯರ ಪಾತ್ರವೂ ಈ ಸಂಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಇತ್ತು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಎಲ್ಲರ ನಿಧನಾನಂತರ ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಸ್ಥಾಪಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರೂ ಮತ್ತೆ ಅದನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ನಡೆಸಿದವರು ನವೋದಯದ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕವಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಎಸ್.ವೆಂಕಟರಾವ್ ಅವರು ಶ್ರೀಮಂತ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದ ಅವರು ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ., ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನಂಥವರನ್ನು ಉಡುಪಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಅವರನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದರು.

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೨೩

ಸುಮಾರು ಒಂದು ದಶಕದ ಕಾಲ ಅವರು 'ವೀರ ಭೂಮಿ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ನಡೆಸಿ ಹೊಸಪೀಳಿಗೆಯ ಬರಹಗಾರರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು.

ನಿಧಾನವಾಗಿ ವೆಂಕಟ್ರಾಯರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಉತ್ಸಾಹವು ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ ಪ್ರೊ. ಕು.ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟರು ಉಡುಪಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು. ಅವರು ತಾವು ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜನ್ನೇ ಒಂದು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವು ಸಹಜವಾಗಿ ಅಸ್ತಂಗತವಾಯಿತು.

ಇದೇ ಸುಮಾರಿಗೆ 'ಕಲಾವೃಂದ' ಎಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘವೊಂದು ಅಷ್ಟಮಠಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿಯ ಚಂದ್ರಮೌಳೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಉಪರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಉಪಕೃತನಾದವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದು ನನ್ನ ಉಡುಪಿಯ ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ (೧೯೬೧-೧೯೬೫) ಅದು ಉಚ್ಛಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥಾಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅದರ ಗ್ರಂಥಾಲಯವು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದು ಸುಟ್ಟು

ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಅದು ಅಸ್ತಂಗತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಈಗಲೂ ತನ್ನದೇ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಕಾರನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯ.

ಮಂಗಳೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕಾಯಕ ಹೀಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಮುಂದಾದವರು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಅವರ ಶಿಷ್ಯ ಗಡಣ.

ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕರಾಗಿ ನಿಂತದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ನವೋದಯ ಕಾವ್ಯದ ಬೀಜಾರೋಹಣವಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪ್ರತಿಭೆಗಳು - ಆ ಬಳಗದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರು. ಅದೇ ಸುಮಾರಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಮನೋಹರಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಮೂಲತಃ ಪ್ರಕಾಶ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಅದರ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಅಪರೂಪದ ಅಡಿಗಲ್ಲಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಗಳಗನಾಥರನ್ನೂ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೆನೆಯಬೇಕು. ಅವರೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೂಲಕ, ಅನುವಾದಗಳ ಮೂಲಕ ಜನ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರೆ, ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರ 'ಜಯಂತಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯು ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಾಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತ್ತು. ಸಮಾಜ

೨೨೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಪುಸ್ತಕಾಲಯ, ಮಿಂಚಿನಬಳ್ಳಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆ, ದ.ಬಾ. ಕುಲಕರ್ಣಿ ಮೊದಲಾದವರೂ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹಾಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದರು.

ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಅವರು ಮೈಸೂರನ್ನು - ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಥದಲ್ಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ಆಗಲೇ ರೂಪಿಸಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಕುವೆಂಪು ಅವರಂಥ ಮಹಾಕವಿಗಳು - ಒಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವೇ ಆದಂತೆ ಆಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಕೈ ಎತ್ತಿದರು. ಇವಿಷ್ಟು ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿದ್ದು ಈಗ ನೇರವಾಗಿ ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

೧. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಧಾರವಾಡ

೧೯೬೦ ಜುಲೈ ೨೦ ರಂದು ರಾ.ಹ.ದೇಶಪಾಂಡೆ ಅವರ ಮುಂದಾಳುತನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವು-ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ತಾಯಿಯಂತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ.

ಇದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಹೋರಾಟ ದಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದ್ದ ಸಂಸ್ಥೆ. ಹಾಗೇ ಇದು ಗೋಕಾಕ್ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲೂ ಪ್ರಧಾನ ಪಾತ್ರವಹಿಸುವ ಮೊದಲು ಅಂದರೆ ೧೯೧೫ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಇದು ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಸದಾ ಕನ್ನಡದ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನೇ ವ್ರತವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದು, ಸುಸಜ್ಜಿತ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸಭಾಭವನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಇದು ನೂರಾರು ಸಾಹಿತ್ಯ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಗಳಿಗೆ, ಕಮ್ಮಟಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದೆ. ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರು ಕಳೆದ ೬೭ ವರುಷಗಳಿಂದ ಚುನಾಯಿತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕರ್ಣಧಾರತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಘನತೆ ಗೌರವಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಅಲ್ಲ.

9. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ, ರಾಯಚೂರು

೧೯೨೧ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಈ ಸಂಘವು ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನವಾದ ಮತ್ತು ರೋಚಕವಾದ ಇತಿಹಾಸ ಹೊಂದಿದೆ. ಇದೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಆ ಭಾಗದ ಜನರನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಿದೆ. ಎರಡೆರಡು ಬಾರಿ ಇದು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದೆ. ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ ಪಂಜೆಮಂಗೇಶರಾಯರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ೨೦ನೇ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆದರೆ, ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ೩೮ನೇ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೨೫

ಸಮ್ಮೇಳನ ನಡೆದಿದೆ. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಆಗಿನ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಅವರು ೧೯೪೬ ಸಂಘದ ನೂತನ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಶಂಕು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅದು ೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಸಂಘಕ್ಕೆ ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ, ಆಲೂರು ವೆಂಕಟ್ರಾವ್, ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ಗರುಡ್ ಸದಾಶಿವರಾಯರಂಥ ಧೀಮಂತರು ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಹರಸಿದ್ದರು. ಸಂಘವು ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದು ಈಗಲೂ ಅದು ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಕೈ ಎತ್ತುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

೩. ಪುತ್ತೂರು ದಸರಾ ನಾಡಹಬ್ಬ ಸಮಿತಿ

ಕನ್ನಡದ ಮಹಾ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ಕುಂದಾ ಪುರ ಸಮೀಪದ ಕೋಟದವರಾದರೂ ಅವರು ೪೫ ವರುಷಗಳಷ್ಟು ಕಾಲ ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ 'ಬಾಲವನ'ವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದರು. ಆ ಬಾಲವನವು ಕಾರಂತರ ಹುಚ್ಚು ಮನಸ್ಸಿನ ಹತ್ತು ಮುಖಗಳಿಗೆ ರೂಪಕವಾಗಿತ್ತು. ಕಾರಂತರು ತನ್ನ ಆಪ್ತ

ಗೆಳೆಯರಾದ ಸಹಕಾರಿ ಭೀಷ್ಮ ಮೊಲಹಳ್ಳಿ ಶಿವರಾಯರ ನೆರವಿನಿಂದ ೧೯೩೧ರ ಸುಮಾರಿಗೆ -ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದಸರಾ ಉತ್ಸವದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತರಾಗಿ ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲೂ ಅಂಥ ಉತ್ಸವ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ನಾಡಹಬ್ಬಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದರು. ಅದು 'ಪುತ್ತೂರು ನಾಡಹಬ್ಬ ಸಮಿತಿ' ಎನ್ನುವ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. ಅದು ಸಂಘಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕಾರಂತರು ಕರೆಸಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರ ರಂಗಪ್ರಯೋಗವೂ ಇತ್ತು. ಅದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜನಾಕರ್ಷಣೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ನಡೆದ ಈ ಉತ್ಸವವು ನಿಂತು ಹೋದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಇದು ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತೋತ್ಸವದ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗದೆ ಮತ್ತೆ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ೧೯೭೭ರಲ್ಲಿ ಈ ಉತ್ಸವವು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಹಾಲಿಂಗೇಶ್ವರ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಅದು ಈಗಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಡುವುದು ನಡೆದೇ ಇದೆ.

೪. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ

ನಾಡು ನುಡಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವು ೮.೧೧.೧೯೩೦ರಂದು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಮಾಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಬೇಂದ್ರೆ ಈ ಸಂಘದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರೇರಕರಾದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಈ ಸಂಘವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದರು. ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ

೨೨೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೂಲಾ

ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ ಅವರು ಸಂಘದ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಶಂಕು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜ ಜಯ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರು ಆ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಉದ್ಯಮಿ ಯಾಗಿದ್ದ ಹೊಸೂಡಿ ವೆಂಕಟಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅವರು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ 'ಹೊಸೂಡಿ ವೆಂಕಟಶಾಸ್ತ್ರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಭವನ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಘವು ತನ್ನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಅಥವಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳಿಂದ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಗೌರವ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ೧೨ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದತ್ತಿನಿಧಿಗಳಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡಪರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು, ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಇದು ಉತ್ತಮ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ವಾಚನಾಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಸಾಹಸಕ್ಕೂ ಇಳಿದಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವು ಇದರ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ರಾಜೋತ್ಸವದ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸಿತ್ತು.

೫. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ ಮಂಡ್ಯ

ಇದರ ಸ್ಥಾಪನೆ ೧೯೪೬ ಎಂ.ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ರಾವ್, ವಿಶ್ವನಾಥ ಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಇದರ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಜನನಾಯಕರಾದ ಕೆ.ವಿ. ಶಂಕರೇಗೌಡ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಇದರ ಪುರೋಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಗಣ್ಯರ ಸಹಕಾರದಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿತು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಒಂದು ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು ಕಾವ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಇದ್ದುದೂ ಇತ್ತು. ಅಪರೂಪದ ಗ್ರಂಥಾಲಯವು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಇಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ಇತ್ತು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಸಂಘವು ಹತ್ತುಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ದತ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಅದರಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರುಷವೂ ಕೆಲವು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಸಂಘವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಬೃಹತ್ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ನಾಲ್ಕಾರು ಮಂದಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ. ಕನ್ನಡಪರ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿರುವ ಈ ಸಂಘವನ್ನು ಪ್ರಕೃತ ಪ್ರೊ ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ಗೌಡರು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೬. ಅಜಪುರ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ

ಇದು ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನ ಬ್ರಹ್ಮಾವರದಲ್ಲಿರುವ - ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಥೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಕಾರಂತರ ಆಪ್ತರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿದ್ದ ಬೈಕಾಡಿ ವೆಂಕಟಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಂದ ಇದು ೧೯೫೬ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಕೂರ್ತಿ' ಎಂಬ ಕೈ ಬರೆಹದ ಪತ್ರಿಕೆಯೇ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೨೭

ಸ್ಕೂರ್ತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಯಕ್ಷಗಾನದ ಮಹಾಕವಿ ಪಾರ್ತಿಪುಬ್ಬನು ಅಜಪುರ (ಬ್ರಹ್ಮಾವರ) ದವನೋ, ಅಥವಾ ಕುಂಬಳೆಯವನೋ ಎಂಬ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರ್ಚೆಗೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮೂಲಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿ ಬಹಳ ಕಾಲ ವಾದ ವಿವಾದಗಳು ನಡೆದದ್ದು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸುದ್ದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾರಂತರು ಪಾರ್ತಿಪುಬ್ಬ ಅಜಪುರದವನೆಂದರೆ, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ, ಮುಳಿಯ ತಿಮ್ಮಪ್ಪಯ್ಯ, ಕಯ್ಯಾರ ಕಿಣ್ಣಣ್ಣ ರೈ ಮೊದಲಾದವರು ಪಾರ್ತಿಪುಬ್ಬನು ಕುಂಬಳೆಯವನೆಂದು ವಾದಿಸಿದ್ದರು. ದೀರ್ಘಕಾಲ ನಡೆದ ಈ ವಾದ ವಿವಾದವು-ಸಾಹಿತ್ಯ ದಿಗ್ಗಜರುಗಳ ನಡುವಿನ 'ಹೋರಾಟ'ವೇ ಆಗಿದ್ದುದು ಆ ಕಾಲದ ವಿಶೇಷ. ಈಗಲೂ ಕನ್ನಡದ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಸಂಘವು ತನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಹಬ್ಬ, ಸುವರ್ಣ ಮಹೋತ್ಸವ ಮತ್ತು ವಜ್ರಮಹೋತ್ಸವವನ್ನು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಹಾಗೆ ನಡೆಸಿದೆ:

೭. ನೀನಾಸಂ ಹೆಗ್ಗೋಡು

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೆಗ್ಗೋಡು ಎನ್ನುವ ಹಳ್ಳಿಯ ಆಸಕ್ತ ತರುಣರು ೧೯೪೯ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ರಂಗಭೂಮಿಯ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ' ನೀಲಕಂಠೇಶ್ವರ ನಾಟಕ ಸಂಘ 'ವನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದರು ಮತ್ತು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದರು. ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಅವರು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಪೂರೈಸಿ ಹುಟ್ಟೂರಿಗೆ ಮರಳಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕರ್ಣಧಾರತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಯಾಮಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಅದು 'ನೀನಾಸಂ' ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬೃಹದಾ ಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿತು. ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ನೀನಾಸಂ ಥಿಯೇಟರ್ ಟ್ರೂಪ್, ನೀನಾಸಂ ಥಿಯೇಟರ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್, ನೀನಾಸಂ ತಿರುಗಾಟದ ಥಿಯೇಟರ್ ರೆಪರ್ಟರಿ ಎನ್ನುವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳ ಉಪಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕಾರನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅವೆಲ್ಲವೂ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲದರ ಜೊತೆಗೆ ಇಲ್ಲಿ 'ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶಿಬಿರ'ವೂ ವರುಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಭಾಗ ಗಳಿಂದ ಸಾಹಿತಿ ಕಲಾವಿದರು, ರಂಗಕಾರ್ಮಿಕರು, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ದಶಕಗಳ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೇ ನೀನಾಸಂ ಸಂಸ್ಥೆಯು 'ಅಕ್ಷರ ಪ್ರಕಾಶನ' ಎಂಬ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅದರ ಮೂಲಕ ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದೆ ಮತ್ತು ಈಗಲೂ ಹೊರತರುತ್ತಿದೆ. ಸೃಜನಶೀಲತೆ, ಸಂವಹನಶೀಲತೆ, ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಜೊತೆ ಸದಾ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ - ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೇ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇದನ್ನು ಈ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿದ ಕೆ.ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಅವರಿಗೆ ಮ್ಯಾಗ್‌ಸೆಸೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಗೌರವ

೨೨೮

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೂಲಾ

ದೊರಕಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಅಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಅಲ್ಲ.

೮. ಪುತ್ತೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ

'ಪುತ್ತೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ'ವು ಡಾ.ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಉಗ್ರಾಣ ಮಂಜೇಶರಾವ್, ಎ.ಪಿ.ಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಕಡವ ಶಂಭುಶರ್ಮ, ಬೆಳ್ಳೆ ರಾಮಚಂದ್ರರಾವ್, ಅವರ ಅಸಕ್ತಿಯಿಂದ ೧೫.೦೮.೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಎ.ಪಿ.ಸುಬ್ಬಯ್ಯ, ಮುಳಿಯ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್, ಎಸ್.ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಮರವೂರು ಮೊದಲಾದವರು ಇದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ೧೯೫೪-೭೫ರ ತನಕ ಇದನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರಂತರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪುತ್ತೂರಿನ ನಾಡಹಬ್ಬವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಇದು ನೆರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಡಹಬ್ಬವು ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡ ಮೇಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂತು. ೧೯೭೫ರಿಂದ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘವನ್ನು ೧೯೮೨ರಿಂದ

೨೦೦೩ರ ತನಕ ಬೋಳಂತಕೋಡಿ ಈಶ್ವರ ಭಟ್ಟರು ಮುನ್ನಡೆಸಿದ್ದು, ಅದು ಆ ಸಂಘದ ಸ್ವರ್ಣಯುಗವಾಗಿದೆ. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕಮ್ಮಟ, ಮಹತ್ವದ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲದೆ ಚೆನ್ನೈ, ಮೈಸೂರು, ಸಾಗರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಮಡಿಕೇರಿ ಮೊದಲಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಸಂಘದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆದಿದ್ದುವು. ಮನೆಮನೆಗೆ ಸರಸ್ವತಿ 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೌರಭ' ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅವಿ ಭಜಿತ ದ.ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಹುಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘವು ನಡೆಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾ ನಿಲಯಗಳು ಪ್ರಕಟಿಸಬಹುದಾದ ನೂರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿದ ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಘವು ಪ್ರಕಟಿಸಿತ್ತು. ೨೦೦೪ರಿಂದ ಬಿ. ಪುರಂದರ ಭಟ್ಟರು ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನೇ ಸಂಘದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮೀಸಲಿಟ್ಟು ಪ್ರತಿ ಶುಕ್ರವಾರ ಚಿಂತಕ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ತೋಳ್ವಾಡಿ ಅವರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಉಪನ್ಯಾಸ ನಡೆಸು ತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆದ ೧೨ ವರುಷಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿ ವರುಷವೂ ೯ ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುಶಲೋಪರಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

೯. ಸಮಾಜ ಮಂದಿರ ಸಭಾ ಮೂಡಬಿದ್ರೆ

೧೯೫೬ ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರಿಂದ ಉದ್ಘಾಟನೆಗೊಂಡ ಸಮಾಜಮಂದಿರ ಸಭಾವು - ಇಂದಿಗೂ ಸಮಾಜೋಪಾಸ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ. ಆದರೆ ೧೯೯೪ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಮೂಡಬಿದ್ರೆ ಯಲ್ಲಿ ಜಿ.ಗೋಪಾಲ ಪೈ ಎನ್ನುವ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರೊಬ್ಬರು

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೨೯

ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ 'ಸರಸ್ವತಿ ಸೇವಾ ಸಂಘ' ಎನ್ನುವ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ತನ್ಮೂಲಕ ದಸರಾ ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ಸವವನ್ನು ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾ ನಿಲಯವು ಸುಮಾರು ೩೫ ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಈ ಉತ್ಸವಕ್ಕೆ ಇಬ್ಬರು ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲೇ ಅಲ್ಲಿನ ಉಪನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ಮೈಸೂರು ವಿವಿಯ ಪ್ರಸಾರಾಂಗದಿಂದ ಮುಂದೆ ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದೂ ಇತ್ತು. ಅದು ಆ ಕಾಲದ ದೊಡ್ಡ ನುಡಿಸೇವೆಯಾಗಿತ್ತು. ಗೋಪಾಲ ಪೈ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತಿ ಎಷ್ಟಿತ್ತು ಅಂದರೆ ಡಾ. ಕಂಬಾರರ ಚೊಚ್ಚಲ ಕತಾಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಅವರೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಕಂಬಾರರನ್ನು ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಪೈಗಳ ನಿಧನಾ ನಂತರ 'ಸರಸ್ವತಿ ಸೇವಾ ಸಂಘ'ವು ಮೂಡಬಿದ್ರೆಯ ಸಮಾಜ ಮಂದಿರ ಸಭಾದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿ 'ಸಮಾಜ ಮಂದಿರ ಸಭಾವು ಆ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಅದೇ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದಾಗ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ದಸರಾ ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ಸವಕ್ಕೆ ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿತು.

ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ಇಂಥ ಯೋಜನೆಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಆಗ ಸುಮ್ಮನಾಯಿತು. ಆದರೂ ಸಮಾಜ ಮಂದಿರ ಸಭಾವು ಕಳೆದ ೭೩ ವರುಷಗಳಿಂದ ಈ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತೆರೆದಿಟ್ಟಿದೆ.

೧೦. ಉಡುಪಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ

ನಾಡಿನ ಗಮನವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸೆಳೆದ 'ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ'ವು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗುವ ಮೊದಲು ಉಡುಪಿಯಲ್ಲೊಂದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ ಇತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಕರ್ಣಧಾರನ್ನು ಕು.ಶಿ. ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟರು ವಹಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಆಗಾಗ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಿಂದ ಮತ್ತು ನಾಡಿನ ಖ್ಯಾತ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಂದ ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾರಂತರ ಅರುವತ್ತನ್ನು ಅದು ಅದ್ಧೂರಿಯಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದ ನೆನಪು ನನಗಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಕು.ಶಿ. ಅವರು ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಂಗಕಲೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವು ಅಸ್ತಂಗತ ವಾಯಿತು. ಆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲೇ ನಿ.ನಾರಾಯಣ ಬಲ್ಲಾಳ್, ಈಶ್ವರಯ್ಯ, ವ್ಯಾಸರಾವ್ ನಿಂಜೂರು, ಉದ್ಯಾವರ ಮಾಧವಾಚಾರ್, ಯು.ಕೆ.ವಿ. ಆಚಾರ್ಯರಂಥ ಇಂದಿನ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಲ್ಲೆ.

೨೩೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

೧೧. ಕನ್ನಡ ಹಿತರಕ್ಷಕ ಸಂಘ, ಕಂಪ್ಲಿ

ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಕಂಪ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ೧೨.೨.೧೯೭೧ರಂದು ಹುಟ್ಟಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿದ್ದದ್ದು ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಗಡಿ ನೆಲ ಜಲವನ್ನು ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳ ಆಕ್ರಮಣ ದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವುದೇ ಆಗಿದ್ದು, ಅ ಹೋರಾಟಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇದು ಹುಟ್ಟಿತು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಹೋರಾಟಗಾರರಾದ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ ಅವರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಇಂದು ಕಂಪ್ಲಿ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ನಾಮಫಲಕಗಳು ಇರುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವುದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಹಸವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇದು ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಕನ್ನಡ ನಾಟಕ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಆಟೋಟಗಳ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನೂ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಂಘವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನಾಚರಣೆಗಳನ್ನು, ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವವನ್ನು ಕಂಪ್ಲಿಯ ಹಬ್ಬವಾಗಿ ನಿರಂತರ ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾವಂತರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಾಹಿತಿ

ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಆಗಾಗ ಕರೆಸಿ ಅವರಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯೋಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ೨೦೦೮ರಿಂದ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಕನ್ನಡಪರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಸಾಧಕರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಗಂಡುಗಲಿ ಪರಶುರಾಮ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

೧೨. ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ ಉಡುಪಿ

ಅಪ್ರತಿಮ ಸಂಶೋಧಕರೂ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಆಗಿದ್ದ ಮಂಜೇಶ್ವರ ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳು ಜೀವಂತ ಇದ್ದಾಗ ಅವರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಅವರು ಮೈಸೂರಿನ ಕಾವ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ್ದರು. ಅವರ ನಿಧನಾನಂತರ ಅವರ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗ್ರಂಥಭಂಡಾರವನ್ನು ಪೈಗಳ ಬಂಧುಗಳು ಉಡುಪಿಯ ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ. ಕಾಲೇಜಿಗೆ ನೀಡಿದರು. ಇದನ್ನೇ ಆಕರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅಂದಿನ ಎಂ.ಜಿ.ಎಂ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರೊ. ಕು.ಶಿ.ಹರಿದಾಸಭಟ್ಟರು ಕಾಲೇಜಿನ ಆವರಣದಲ್ಲೇ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತೆರೆದಿದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೂ ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ತುಳು ಭಾಷೆಯ ನಿಘಂಟಿನ ಸಂರಚನಾ ಕೆಲಸವನ್ನು ಡಾ. ಯು.ಪಿ. ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿ ಅದು ಆರು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಈಗ ಅದು ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಷಾ ಕೋಶಕ್ಕೂ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸಂಸ್ಥೆಯು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವ, ಅನೇಕ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕಮ್ಮಟಗಳ ಸಂಯೋಜನೆ, ಅಪ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೩೧

ರೂಪದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ, ದತ್ತಿ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದು, ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹದ ಕಾವ್ಯವನ್ನೂ ಕೈಕೊಂಡಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಇದು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದು, ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇದು ನೀಡುವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯ ಗೌರವ ಸಂಭಾವನೆ ರೂಪ್ಯಾ ಒಂದು ಲಕ್ಷದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಇದು ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನೀಡುವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ್ದು ಮತ್ತು ಗೌರವದ್ದೂ ಆಗಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಕು.ಶಿ.ಹರಿದಾಸ ಭಟ್ಟರೇ, ಇದರ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದರೆ, ಆಮೇಲೆ ಹೆರಂಜೆ ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಈಗ ಪ್ರೊ. ವರದೇಶ ಹಿರೇಗಂಗೆ ಅವರು ಅದರ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

೧೩. ಬಳ್ಳಾರಿ ರಾಮನಗರದ ಹಗರಿಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಯುವಕರ ಸಂಘ

ಇದು ಗುರುಮೂರ್ತಿ ಪೆಂಡಕೂರು ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಸಪೀಳಿಗೆಯ ಲೇಖಕರ ಚೊಚ್ಚಲ ಕೃತಿ ಪ್ರಕಟಣೆಯೇ ಇದರ ಸ್ಥಾಪನೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕುಂ.ವೀ. ಹೊ.ಮ.ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ, ಜೋಳದರಾಶಿದೊಡ್ಡನಗೌಡ, ಗುರುಮೂರ್ತಿಪೆಂಡಕೂರು ಮೊದಲಾದವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದರು. ಈ ಸಂಘವು ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಆಯ್ದು ಕತಾ ಸಂಗ್ರಹ 'ಹೊನ್ನಂಬರಿಕೆ', ಜಿಲ್ಲ ಮಟ್ಟದ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ 'ಧ್ವನಿ', ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಪ್ರಬಂಧ ಸಂಕಲನ ಒರೆಗೆಲ್ಲನ್ನು ಹೊರತಂದು ಉಳಿದ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ವರುಷವೂ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಈ ಸಂಘವು ಈಗಲೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಪರ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿದೆ.

೧೪. ಕಾಸರಗೋಡು ಜಿಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರ ಸಂಘ, ಕಾಸರಗೋಡು

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ನೇತಾರ ಮತ್ತು ಮಾಜಿ ಶಾಸಕರಾಗಿದ್ದ ಕಳ್ಳಿಗೆ ಮಹಾಬಲಭಂಡಾರಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಇದು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಕನ್ನಡಪರ ಹೋರಾಟದ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಹಬ್ಬಿಸಿತ್ತು. ೧೯೬೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಇದು ಇಂದು ಕಾರಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತೆ ಇಲ್ಲ.

೧೫. ನವ್ಯಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘ ಕಾಸರಗೋಡು

೧೯೭೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ 'ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಪ್ರಕಾರವು ಮುನ್ನಲೆಗೆ ಬಂದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಹೊಸಬರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿ ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂಬುದಕ್ಕಾಗಿ ೧೯೭೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಇದು ಹುಟ್ಟಿತು.

೨೩೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೂಲಾ

ಕೆ.ವಿ.ತಿರುಮಲೇಶ್, ವೇಣುಗೋಪಾಲ ಕಾಸರಗೋಡು, ಎಂ. ಗಂಗಾಧರ ಭಟ್ಟ, ಎಂ. ವ್ಯಾಸ, ಶ್ರೀಶದೇವ ಪೂಜಿತ್ತಾಯ ಮೊದಲಾದ ಅಂದಿನ ತರುಣ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಕನಸು ಇದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಕಾವ್ಯಾಗಾರ, ಕಾವ್ಯಶಿಲ್ಪ ಶಾಲೆ, ಕಮ್ಮಟ, ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಪುಸ್ತಕ ಪರಿಚಯ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಇದು ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಮನ ಸೆಳೆದಿತ್ತು. ೧೯೮೦ರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಗಂಗಾಧರ ಭಟ್ಟರು ನಿಧನರಾದ ಮೇಲೆ ಇದರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹಿಂದೆ ಸರಿದು ಈಗ ಅಸ್ತಂಗತವಾದ ಹಾಗೆ ಇದೆ.

೧೬. ಸುಮನಸಾ ವಿಚಾರ ವೇದಿಕೆ ಸುಳ್ಳು

ಸುಳ್ಯ, ಮಧ್ಯ, ನವ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನುವ ನಾಲ್ಕು ಶಬ್ದಗಳ ಮೊದಲ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು 'ಸುಮನಸಾ' ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ೧೯೭೦ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಸುಬ್ರಾಯ ಚೊಕ್ಕಾಡಿ, ರಾಮಚಂದ್ರದೇವ, ನಾ. ಮೊಗಸಾಲೆ ಈ ಮೂವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಚೊಕ್ಕಾಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ 'ವಸಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ' ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡತೋಟದ ಜಿ.ಎಸ್. ಉಬರಡ್ಡ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದ 'ಕಾರ್ತಿಕ ಪ್ರಕಾಶನಗಳು' ಒಂದಾಗಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾದ್ಯಯನ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರ್ಚೆ, ಮುಕ್ತ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯೋತ್ಸವವನ್ನೂ ನಡೆಸಿತ್ತು. ಇಂದಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಮರ್ಶಕರಾದ ಎಸ್.ಆರ್.ವಿಜಯಶಂಕರ್, ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಕಂಜರ್ಪಣೆ, ಕೆ.ಪಿ.ಸುರೇಶ್, ಸಂತೋಷ್ ಚೊಕ್ಕಾಡಿ ಮೊದಲಾದವರೆಲ್ಲ ಆಗ ಸುಬ್ರಾಯ ಚೊಕ್ಕಾಡಿ ಅವರ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಪಳಗಿದ್ದರು. ಈಗಲೂ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಜೀವಂತ ಇದ್ದು ತನ್ನ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

೧೭. ಮಣಿಪಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘ

೧೯೭೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ ಜಿ.ಆರ್. ರೈ ಮತ್ತು ಆ ಬಾಲಕೃಷ್ಣ ಶೆಟ್ಟಿ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮಣಿಪಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘವು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ವಾರವೂ ಒಂದು ಉಪನ್ಯಾಸವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಸಂಘವು ಹತ್ತು ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಮುಂದೆ ಸ್ಥಾಪಕರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯ ಕಾರಣದಿಂದ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಂಡಾಗ, ಸಂಘವು ಅಸ್ತಂಗತವಾಯಿತು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸೇಡಿಯಾಪು ಕೃಷ್ಣಭಟ್ಟರ ಕೆಲವು ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 'ಕೆದಂಬಾಡಿ ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈಗಳ ಬೇಟೆಯ ನೆನಪುಗಳು'ನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿತ್ತು. ಮಂದಾರ ಕೇಶವ ಭಟ್ಟರ 'ತುಳು ಮಂದಾರ ರಾಮಾಯಣ' ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೩೩

ಶ್ರಮಿಸಿತ್ತು. ಈ ಮೂರೂ ಲೇಖಕರೂ ಮುಂದೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಜತ್ತಪ್ಪ ರೈ ಮತ್ತು ಮಂದಾರ ಅವರಿಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ ಭಾಷಾಸಮ್ಮಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು.

೧೮. ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಕಾಂತಾವರ

ಕಾಂತಾವರವು ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಹಳ್ಳಿಯಾಗಿದ್ದು ಇದರ ನೆರೆ ಕೆರೆಯ ಗ್ರಾಮಗಳಾದ ಬೋಳ, ಬೆಳುವಾಯಿ, ಕೆದಿಂಜೆ ನಂದಳಿಕೆ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಇದು ೨೬-೫-೧೯೭೬ ರಂದು

ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ದೂರದ ಕಾಸರ ಗೋಡಿನಿಂದ ಕಾಂತಾವರಕ್ಕೆ ವೈದ್ಯಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಡಾ.ನಾ. ಮೊಗಸಾಲೆ ಅವರು ಅದರ ಸ್ಥಾಪಕಾಧ್ಯಕ್ಷರು.

ಸಂಘವು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಒಂದೇ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಅವಿಭಜಿತ ದ.ಕ.ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕವಿಗಳ ಆಯ್ಕೆ ೪೧ ಕವಿಗಳ ಕವನಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು "ದ.ಕ.ಕಾವ್ಯ ೧೯೦೧- ೨೬" ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೊರತಂದಿತ್ತು. ಆಗ ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೇರೆ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಆದ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ೧೯೨೯ರಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ ನಂದಳಿಕೆ ಗ್ರಾಮದ ಮಹಾಕವಿ ಮುದ್ದಣನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಘವು ಮುದ್ದಣ ಕಾವ್ಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿತು. ಅಂಥ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗೆ 'ಮುದ್ದಣ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಾಂಭಿಸಿತು. ಈ ಯೋಜನೆಯು ಕನ್ನಡಕ್ಕೇ ಮೊದಲಿನದ್ದಾಗಿದ್ದು ಇದು ಈ ತನಕವೂ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ೪೨ ಮಂದಿ ಕವಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ೨೦೦ ರೂಪ್ಯಾಗಳ ಗೌರವ ಸಂಭಾವನೆ ಇದ್ದ ಅದು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗಿ ೨೦೧೦ ರಿಂದ ೧೦ ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಏರಿತು.

ಸಂಘವು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೊದಲ ೨೫ ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಬೇಲಾಡಿ ಶಾಲೆಯನ್ನೇ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಉಪನ್ಯಾಸ, ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿ, ಮುದ್ದಣ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪ್ರದಾನ ಸಮಾರಂಭ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ೨೦೦೧ರಲ್ಲಿ ಸಂಘವು ತನ್ನ ಬೆಳ್ಳಿಹಬ್ಬವನ್ನು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನವಾಗಿ ಸಂಘಟಿಸಿ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ ವ್ಯಾಸರಾಯ ಬಲ್ಲಾಳರನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿತು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ 'ದ.ಕ.ಶತಮಾನದ ಕಾವ್ಯ (೧೯೦೦-೨೦೦೦) ಎನ್ನುವ ಬೃಹತ್ ಆಂಧಾಲಜಿಯನ್ನು ಹೊರತಂದಿತು. ಅದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ನೇತಾರರಾಗಿದ್ದ ಕಾಂತಾವರ ಬಾರಾಡಿ ಬೀಡು (ಕೆ.ಬಿ) ಜಿನರಾಜ ಹೆಗ್ಡೆ ಅವರ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ೨೦೦೨ರಲ್ಲಿ ಅವರ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವವನ್ನು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿತು. ಆ ಜನ್ಮಶತಮಾನೋತ್ಸವದ ನೆನಪಿಗೆ ೨೫ ಲಕ್ಷ ರೂಪ್ಯಾಗಳ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ

೨೩೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲನ್ನುವಂತೆ ಸಂಘವು ಕನ್ನಡ ಭವನವೊಂದನ್ನು ಕಾಂತಾವರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿತು. (ಅದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ೧೨ ಲಕ್ಷ ರೂಪ್ಯಾಗಳ ನೆರವು ದೊರಕಿತ್ತು) ಅಂದಿನಿಂದ ಸಂಘವು ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

೨೦೦೬ರಲ್ಲಿ ಸಂಘಕ್ಕೆ ೩೦ ತುಂಬಿದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಸಂಘವು 'ನಾಡಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ' ಎನ್ನುವ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಆ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವಿಭಜಿತ ದ.ಕ.ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅನನ್ಯ ಸಾಧಕರನ್ನು

ಪುಸ್ತಕ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಮುಂದಾಯಿತು. ಈ ೧೨ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೨೫೮ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಅದು ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಲೇ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ.

೨೦೦೮ರಿಂದ ಸಂಘವು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು 'ನುಡಿನಮನ' ಎನ್ನುವ ಉಪನ್ಯಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಇದು ಈ ತನಕವೂ ಒಂದು ತಿಂಗಳೂ ತಪ್ಪದಂತೆ ನಡೆದಿದೆ ಮತ್ತು ಈ ಎಲ್ಲಾ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು ನುಡಿಹಾರ' ಎಂದು ಹತ್ತು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿವೆ.

ಸಂಘವು ಕಳೆದ ೧೦ ವರುಷಗಳಿಂದ ನವಂಬರ ೧ ರಂದು 'ಕಾಂತಾವರ ಉತ್ಸವ'ವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದು, ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಐದು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ತಲಾ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಗೌರವಧನದೊಂದಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಇವುಗಳು ದತ್ತಿನಿಧಿಯಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಾಗಿ ಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪದ್ಮ ಭೂಷಣ ಡಾ. ವೀರೇಂದ್ರ ಹೆಗ್ಡೆ ಧರ್ಮಸ್ಥಳ, ಧರ್ಮದರ್ಶಿ ಶ್ರೀ ಹರಿಕೃಷ್ಣ ಪುನರೂರು, ಸಿ.ಕೆ. ಪಡಿವಾಳ್ ಮೂಡಬಿದ್ರೆ ಮೊದಲಾದವರ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಬಲಗೊಂಡಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಕೂಡಾ ಸಂಘವನ್ನು ಉದಾರವಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸಿದೆ.

ಸಂಘವು ಮೂಡಬಿದ್ರೆಯ ವರ್ಧಮಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪೀಠದ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಕಾಂತಾವರದ ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು ಪೀಠದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದು ವರ್ಧಮಾನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪೀಠವು ೧೯೭೯ರಿಂದ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು ಪೀಠವು ೨೦೧೦ರಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದು ಇವೆರಡೂ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೆಂದು ಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ.

೧೯. ಕಾರ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘ

ಕಾರ್ಕಳದ ಶ್ರೀ ಭುವನೇಂದ್ರ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ೩೩ ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಕಾರನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪ್ರೊ. ಎಂ. ರಾಮಚಂದ್ರ ಅವರು ತಮ್ಮ ನಿವೃತ್ತಿಯ ಎರಡೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಕಳದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘವನ್ನು 'ಕಾರ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘ' ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೭೫

ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅವರು ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವಿಭಜಿತ ದ.ಕ.ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೊದಲ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಜಿ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ೧.೧೧.೧೯೯೭ ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಹಾಗೇ ಅವಿಭಜಿತ ದ.ಕ.ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೊನೆಯ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ವ್ಯಾಸರಾಯ ಬಲ್ಲಾಳರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ೧೯೯೭ರಲ್ಲಿ ಜರಗಿಸಿದ್ದರು. ರಾಮಚಂದ್ರ ಅವರು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿದ್ದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭುವನೇಂದ್ರ ಕಾಲೇಜಿಗೆ ಕುವೆಂಪು ಒಬ್ಬರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ನಾಡಿನ ಪ್ರಖ್ಯಾತರೆಲ್ಲ ಬಂದು ಹೋದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯೂ ಇದ್ದು, ಆ ಕಾಲೇಜಿನ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘವು ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಥದಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅಭೂತಪೂರ್ವವಾಗಿ ನಡೆಸಿತ್ತು. ಕಾರ್ಕಳದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘವು ಕೂಡಾ ಈ ೨೩ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದು ವರಿಸಿದೆ. ರಾಮಚಂದ್ರ ಅವರು ಕಾರ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘದ ಸ್ಥಾಪಕ ಕಾವ್ಯದರ್ಶಿ, ಸಂಚಾಲಕ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಈಗಲೂ ಅದನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಹೊರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಗಳು

೧. ಹೈದ್ರಾಬಾದ್ ಕನ್ನಡ ಕೂಟ

ಇದು ವಿವಿಧ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕನಕದಾಸರ ಜಯಂತಿ, ಕನ್ನಡೋತ್ಸವ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ್ದು.

೨. ಪುಣೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ

ಇದು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತ ಡಾ. ಕಲ್ಮಾಡಿ ಶ್ಯಾಮರಾವ್ ಅವರಿಂದ ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದು ಕನ್ನಡ ಪ್ರೈಮರಿ/ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ.

೩. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ ಮುಂಬೈ - ಮಾತುಂಗ

ಇದು ೧೯೩೩ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಇದು ಮಾತುಂಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು 'ಕನ್ನಡ ಮರಾಠಿ ಕಾವೋತ್ಸವ', 'ಕಲಾ ಭಾರತಿ ಸಂಗೀತೋತ್ಸವ', 'ಸಾಹಿತ್ಯ ಭಾರತಿ', ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಜೊತೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಹೊಸ ನಾಟಕಗಳಿಗಾಗಿ ರಂಗವೇದಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಮೇಳವನ್ನೂ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

೪. ನವಿ ಮುಂಬೈ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ (ವಾಶಿ)

ಇದು ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ.

೫. ದೆಹಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ

ಇದು ಸುಮಾರು ೫೦ ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಸಂಸ್ಥೆ, ಇಂದಿರಾ ಗಾಂಧಿಯವರ ಪ್ರೆಸ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯಾಗಿದ್ದ ಎಚ್.ವೈ. ಶಾರದಾ ಪ್ರಸಾದ್ ಅವರಂಥವರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಇದು ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂತು. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟಡ ಇದ್ದು, ಇದು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಒಂದು ಲೈಬ್ರರಿ, ಆಡಿಟೋರಿಯಂ, ಮತ್ತು ಚಿತ್ರಗ್ಯಾಲರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ೧೯೯೦ರಿಂದ 'ಅಭಿಮತ' ಎನ್ನುವ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ ಯನ್ನು ಇದು ಹೊರತರುತ್ತಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದೆ. ರಾತ್ರಿ ಪೂರ್ತಿ ನಾಟಕಗಳು, ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳನ್ನು ಪರಂಪರೆಗೆ ಧಕ್ಕೆಯಾಗದಂತೆ ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಇದು ಆಗಾಗ ನಡೆಸುವುದೂ ಇದ್ದು ಉದಾಹರಣೆಗಾಗಿ: ೨೦೧೮ರಲ್ಲಿ ಇದು ನಡೆಸಿದ ಮಂಡ್ಯ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಹೆಸರಿಸಬೇಕು. ದಶಕಗಳ ಈಚೆಯಿಂದ ಇದು ಡಾ.ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ ಗೌರವಧನದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದೆ.

೬. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ ಚೆನ್ನೈ

೧೯೪೯ರಲ್ಲಿ ಇದರ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದೆ. ದ.ಕ.ಜಿಲ್ಲೆಯವರೇ ಮುಂದೇ ನಿಂತು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ 'ಮಿತ್ರಮಂಡಲವು ಮುಂದೆ "ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದು ಹಲವು ದಶಕಗಳಿಂದ ವೈಮರಿ/ಸೆಕೆಂಡರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ನಡೆಸಿದ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಇದು ಹೊಂದಿದೆ.

೭. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ ಅಹಮದಾಬಾದ್

ಇದು ೨೦೦೨ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ನಿಂತ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ, ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇದರದ್ದು.

೮. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ, ಬರೋಡ

ಮೊದಲು 'ಮಿತ್ರ ಕೂಟ'ವೆಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ೧೯೩೨ರಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ'ವೆಂದು ನಾಮಕರಣಗೊಂಡಿತು. ಇದು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೩೭

ಉಳಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸತತವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ೧೯೫೫ರಲ್ಲಿ ಸಂಘವು ಸ್ವಂತ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

೯. ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ಚಂಡೀಗಢ

ಇದು ೧೯೭೮ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಪಂಜಾಬಿನಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲರನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಭಾಷಾ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸದಾ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ವಿದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಳು

ಅಬುದಾಬಿ, ಹಾಂಗ್‌ಕಾಂಗ್, ಆಸ್ಟ್ರಿನ್, ಕ್ಲೀನ್ಸ್‌ಂಡ್, ಯುರೋಪ್, ಒಟ್ಟಾವ, ಕುವೈಟ್ - ಮೊದಲಾದೆಡೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಗಳು ಇವೆ ಎಂಬ ಮಾಹಿತಿ ಗೂಗಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತಾದಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಅವುಗಳ ವೆಬ್ ಸೈಟ್‌ಗಳು ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು ದುರದೃಷ್ಟ .

ಇನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ವಾದದ್ದು 'ಅಕ್ಕ' ಅಂದರೆ ಅಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಆಫ್ ಕನ್ನಡ ಕೂಟಾಸ್ ಆಫ್ ಅಮೇರಿಕಾ ಎನ್ನುವುದು. ಇದು ಅಮೇರಿಕದಲ್ಲಿರುವ ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳ ಐವತ್ತು ಕನ್ನಡ ಕೂಟಗಳ ಒಕ್ಕೂಟವಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಳೂ ಇದರ ಸದಸ್ಯತ್ವ ಹೊಂದಿವೆ. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವರುಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ 'ಅಕ್ಕ ವರ್ಲ್ಡ್ ಕನ್ನಡ ಕಾನ್ಸರೆನ್ಸ್'ನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದು ೧೦ನೇ ಅಕ್ಕ ವಿಶ್ವ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಈ ವರುಷದ ೩೧ನೇ ಆಗಸ್ಟ್‌ನಿಂದ ೨ನೇ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ತನಕ ನಡೆದಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ವರುಷವೂ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಲಾವಿದರು ಇದಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗ ವಹಿಸುವುದು ಅಂದರೆ ಒಂದು ಮನ್ನಣೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಇದು ಅನೇಕರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದೆ.

ಸಿಂಗಾಪೂರ್‌ನಲ್ಲೂ ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಸಂಘವು ಇದ್ದು ಇದು ಕೂಡಾ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದು 'ಅಕ್ಕ'ದ ಹಾಗೆ ನಾಡಿನ ಗಣ್ಯರನ್ನು ಆಗಾಗ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಬಹೈನ್‌ನಲ್ಲೂ ಒಂದು ಕನ್ನಡ ಸಂಘವು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ೧೯೭೭ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ಜೊತೆ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ರೀತಿ

೨೩೮

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲಮಲಾ

ಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಕರಾವಳಿಯ ಯಕ್ಷಗಾನ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಅವಕಾಶ ಇದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ.

ಇವಿಷ್ಟು ನನಗೆ ಲಭ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳು, ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ನನಗೆ ಇದ್ದು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂಥ ನಮ್ಮ ಸಂಘಟನೆ ಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಹೇಗೆ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾಹಿತಿಯು ನನಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಬಹುತೇಕ ಬೇರೆ ರಾಜ್ಯ ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದ ನೆರವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಸರ್ಕಾರವೂ ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಅದು ಸಹಜ ಮತ್ತು ಅನಿವಾರ್ಯವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಕಟ್ಟಡಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಉದ್ಧಾರ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಎಚ್ಚರ ನಮಗೆಲ್ಲ ಇರಬೇಕು. ಹಾಗೆಂದು ಕಟ್ಟಡಗಳು ಅನಗತ್ಯವೆಂದಲ್ಲ. ಅವು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೂ, ಆ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕಲರವ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ನಡೆಯುವ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ಕೇಳುವವರೂ, ನೀಡುವವರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನದಲ್ಲಿಡಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ವಿನಂತಿ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಧ್ಯಯನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ - 'ನಿಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಏನು?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಒಂದು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿಲವಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ನನಗೆ ಕಷ್ಟ ಆದರೂ ಈಗ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕನ್ನಡದ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟ ದಲ್ಲಾದರೂ ಮುಂದೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯ ಎನ್ನಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ಮಾಡಬಹುದಾದದ್ದು ಅಂದರೆ ತಂತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಾದರೂ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಬಳಸಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಇಂಟರ್ ನೆಟ್‌ನಲ್ಲಾದರೂ ಓದುವುದು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ತುಂಬ ಮುಜುಗರದಿಂದ ನಾನು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮುಂದೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಇಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಕಾಂತಾವರ ಕನ್ನಡ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಮುಂದಿಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಒಬ್ಬ ಕನ್ನಡಿಗನಾಗಿ ನಾನು ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಅದು ಕರ್ತವ್ಯ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಅವುಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿಲ್ಲ. ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ, ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾಕೆ ಮನುಷ್ಯರಾದ ನಮಗೂ ಕೂಡಾ ಇತಿಹಾಸ ಇರುವ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೂ ಅದರದೇ ಆದ ಇತಿಹಾಸವಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಯಾಕೆ? ಅಂದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಇತಿಹಾಸ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೨೯

ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅದರ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗೆಗೂ ನಮಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಆ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ನಮೂದಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಘಟನೆಗಳು ತಂತಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸುವುದು ತೀರಾ ಅಗತ್ಯ.

ಇದರ ಹಾಗೆ ಆಗಬೇಕಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಕೆಲಸ ಅಂದರೆ ಪ್ರತಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಆಯಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಆಂಥಾಲಜಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಮಂಗಳೂರಿನ ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿಯು ೧೯೩೦ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆ ಎನ್ನುವ ಮಾದರಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದ್ದರೆ, ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಹಗರಿ ಬೊಮ್ಮನ ಹಳ್ಳಿಯ ಯುವಕರ ಸಂಘವು ಆಮೇಲೆ ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೆ ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದು ಕಾಂತಾವರ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಮಾತ್ರ. ಕಾಂತಾವರ ಕನ್ನಡ ಸಂಘವು ೧೯೭೭ ಮತ್ತು ೨೦೦೦ನೇ ಇಸವಿಯ ಸುಮಾರಿಗೆ ದ.ಕ.ಕಾವ್ಯ' ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬಾರಿ 'ದ.ಕನ್ನಡದ ಕಾವ್ಯಗಳ ಆಂಥಾಲಜಿ'ಯನ್ನು ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ಪುತ್ತೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘವು ಕೂಡಾ ಅವಿಭಜಿತ ದ.ಕ.ದ ಶತಮಾನದ ಸಣ್ಣಕತೆಗಳು' ಎಂಬ ಆಂಥಾಲಜಿಯನ್ನು ಅದೇ ಸುಮಾರಿಗೆ ಹೊರತಂದಿದೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಆಗದೇ ಇದ್ದು ಅದು ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಆಗ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬೇಕಾದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಅಂದರೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು ಅಂದರೆ - ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಡಿಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನವನ್ನು ನಾವು ತೆರೆ ದಿಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದೇನೋ, ಆದರೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಕಟ್ಟಡದಲ್ಲಿ ಸಾಧಕರ ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತೇವೆ. 'ಇದು ಸಾಲದು, ಅವರ ಸಾಧನೆ ಏನು? ಎನ್ನುವುದು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಮುಖ್ಯ. ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಧಾರವಾಡದ

ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ. ಆದರೆ ಕಾಂತಾವರ ಕನ್ನಡ ಸಂಘವು ಅವಿಭಜಿತ ದ.ಕ.ಜಿಲ್ಲೆಯ ೨೫೮ ಸಾಧಕರನ್ನು ತಲಾ ೨೦ ಪುಟಗಳ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಹೊತ್ತಗೆಗಳಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದೆ. ಸಂಘದ ೪೨ ವರುಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು 'ಸಂಘ ಜಂಗಮ' ಎಂದು ೫೦೦ ಪುಟಗಳ ಬೃಹತ್ ಸಂಪುಟವಾಗಿ ಹೊರತಂದಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ನೀಡಲ್ಪಡುವ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನೂ 'ನುಡಿಹಾರ' ಎಂದು ದಾಖಲೀಕರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಇಂಥ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳ ಸಂಪುಟಗಳು ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲಾ ಅರ್ಥದಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯ ವಾಗುತ್ತವೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿದರೆ ಒಂದು ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯ. ಅದು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಉಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕನ್ನಡಮನಸ್ಸು ಕನ್ನಡಿಗರು

೨೪೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಇರುವ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೂ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದಾಗಿದೆ. ಅದು ಕೆಲವು ಕಡೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅದು ತೀವ್ರಗತಿಯಲ್ಲೂ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಇರು ವುದೂ ಸತ್ಯ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಮನಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಈ ತಂಗಾಳಿಯ ಸುಖವು-ಕನ್ನಡದಷ್ಟೇ ತಂಪೂ ಸೊಂಪೂ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಸಂತೋಷ ನಮಗಿದೆ.

ಆದರೂ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ನೆಲ ಜಲಗಳ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒಲವಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಆಚೆಗಿರುವ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಎಚ್ಚರ ಮತ್ತು ಒತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳು ಕನ್ನಡದ ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರ ಬಹುದಾದರೂ ಅವರು ನಾಡಿನ ಸಮಸ್ತ ಏಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೈ ಜೋಡಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ. ಕುತೂಹಲದ ವಿಷಯ ಅಂದರೆ, ಹೊರನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರು ಪರಸ್ಪರ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆರೆತಾಗ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡಿ ಗರನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ಅನ್ನ ಕೊಡುವ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ಅನ್ನ ಕೊಡುವ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಅವಕಾಶ ಇರುವ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ ಭಾಷಿಕರು ಅದನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಒಲವು ತೋರುವುದೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡವು ಅದರ ಸಮಸ್ತ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನಮಗಿಲ್ಲ ಅನ್ನ ಕೊಡುವ ಭಾಷೆಯಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕೈಜೋಡಿಸಬೇಕಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

* * * *

ಕನ್ನಡದ ಹಳೆಬಾವಿಯಿಂದ

ಹೊಸನೀರು ತೆಗೆದ ಮಿಷನರಿಗಳು

- ಪ್ರೊ. ಎ.ವಿ.ನಾವಡ

ಮಿಷನರಿಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ತಮ್ಮ ಕ್ರೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಸಾರದ ಸಲುವಾಗಿ. ತಮ್ಮ ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಅವರು ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಸೂಚಿಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡರು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ 'ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ನೆನಪುಗಳ ಬುಡ ಸಡಿಲಿಸಿ ಕ್ರೈಸ್ತಮತದತ್ತ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸೆಳೆಯಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತಗಾರರ ನೆರವು ಪಡೆದು ಆರಂಭಿಸಿದ ಹೊಸ ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ, ಲೋಕಜ್ಞಾನ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಚರಿತ್ರೆ, ವ್ಯಾಯಾಮ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದರು. ಬೈಬಲ್ ಭಾಷಾಂತರದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೊಂದು ಹೊಸ ಗದ್ಯಭಾಷೆಯ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ವ್ಯಾಕರಣ, ಕೋಶರಚನೆ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ನಿರ್ಮಾಣ, ಲೋಕಜ್ಞಾನ ವಿಸ್ತರಣೆಗಾಗಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಎಲ್ಲೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಪಾರಂಪರಿಕ ಆಲೋಚನಾವಲಯದೊಳಗಿದ್ದ ದೇಶೀಯ ಸಮುದಾಯ ಈ ಬಗೆಯ ಹೊಸ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯಿಂದ ಹೊಸಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿತು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ನೀರನ್ನು ತಂದು ಜೋಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು. ಮಿಷನರಿಗಳು ಮೊದಲಿಗೆ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದ ಕಲ್ಲಚ್ಚಿನ ಮುದ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮುಂದೆ ಅಚ್ಚು ಮೊಳೆಯಿಂದ ತೊಡಗಿದ ಮುದ್ರಣ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗೆ ಹೊಸ ಆಯಾಮ ಒದಗಿ ಬಂದಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹುಳ ಹುಪ್ಪಟೆ ತಿಂದು ಮರೆವಿಗೆ ಸಲ್ಲಬಹುದಿದ್ದ ಅನೇಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಆ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನಾಶಾಸ್ತ್ರದ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲರ ಕೈಗೆ ತಲುಪುವಂತಾಯಿತು.

ಅವರ ಭಾಷಿಕ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ ದುಡಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಮತೀಯ ದೃಷ್ಟಿ ಒಂದಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಕಡೆಗಿನ ಒಲವು ಮುಂದಾಗಿದ್ದು ಗಮನಿಸತಕ್ಕ ಅಂಶ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ರೋಮನ್ ಕೆಥೋಲಿಕ್ ಮಿಷನರಿಗಳು ೧೭-೧೮ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದಷ್ಟು ಕಾವ್ಯಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆಸಿದರೂ ಕನ್ನಡ-ಲ್ಯಾಟಿನ್, ಲ್ಯಾಟಿನ್-ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು ರಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಗಮನಾರ್ಹ ಕೆಲಸ ನಡೆದು ಕಂಡು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಮೂರು ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

೧. ಲಂಡನ್ ಮಿಷನರಿ : ಕೊಲ್ಕತ್ತಾದ ಸೆರಾಂಪುರ್, ಬಳ್ಳಾರಿ

೨. ವೆನ್ಸಿಯನ್ ಮೆಥಾಡಿಸ್ಟ್ : ಬೆಂಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು

೩. ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನರಿ : ಮಂಗಳೂರು, ಧಾರವಾಡ, ಕೊಡಗು, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶ

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಿಂದ ಬಂದ ಲಂಡನ್ ಮಿಷನರಿ ವಿಲಿಯಂ ಕೇರಿ ೧೮೧೭ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ A Grammar of the Karnataka Language ಪುಸ್ತಕವೇ ಕನ್ನಡದ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಮುದ್ರಿತ ಪುಸ್ತಕ. ಕೊಲ್ಕತ್ತಾದ ಶ್ರೀರಾಮಪುರದಲ್ಲಿ ಡಚ್ಚರ ಮುದ್ರಣಾಲಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದನು. ಮುಂದೆ ೧೮೨೩ರಲ್ಲಿ ಆತ ಬೈಬಲ್‌ನ ಕನ್ನಡ ಅವತರಣಿಕೆಯನ್ನು ಹೊರತಂದನು. ಈ ನಡುವೆ ೧೮೨೦ರಲ್ಲಿ ಮೆಕ್ಟೆರಲ್ ಬರೆದ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಹೊರ ಬಂತು. ರೀವ್ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು (೧೮೨೪) ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಬ್ದಕೋಶ (೧೮೩೨) ಮದರಾಸಿನ ಫೋರ್ಡ್ ಸೈಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್ ಕಾಲೇಜಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದ ಈ ಎರಡು ನಿಘಂಟುಗಳು ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು ರಚನೆಗೆ ಕಿಟೆಲರಿಗೆ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದವು. ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮುದ್ರಿತ ಕಾವ್ಯರಚನೆಗಳು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾವೊಲೆ ಗ್ರಂಥಗಳೇ ಆಕರ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಲಂಡನ್ ಮಿಷನರಿ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಜಾನ್ ಹ್ಯಾಂಡ್ ೧೮೦೬ಕ್ಕೆ ಬಳ್ಳಾರಿಗೆ ಬಂದ. ೧೮೧೨ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮ್ಯಾಥ್ಯು, ಮಾರ್ಕ್ ಹಾಗೂ ಮ್ಯಾಕನ ಸುವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕಿಳಿಸಿದನು. ೧೮೨೦ರಲ್ಲಿ ಬೈಬಲ್‌ನ ಹೊಸ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದನು. ಬುನ್ಯನ್‌ನ 'ಪಿಲ್‌ಗ್ರಿಮ್ಸ್ ಮೊಗ್ರೆಸ್' ಕೃತಿಯನ್ನು 'ದೇಶಾಂತ್ರಿಯ ಪಯಣ' ಎಂಬ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಬೆಟ್‌ನನ್ (೧೮೨೫-೧೮೭೦) ಕನ್ನಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತಾಳಿದ ಕ್ಯಾಂಬೆಲ್ (೧೮೩೫-೧೮೭೫) ಲಂಡನ್ ಮಿಷನರಿ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಬೆಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೪೩

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಗಣಿತ, ಭೂಗೋಲಗಳಂತಹ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಬಿ.ಎಚ್.ರೈಸ್ (೧೮೩೭-೧೮೮೭) ಕ್ರಿಸ್ತೀಯ ಮತತತ್ವಗಳನ್ನು ದೇಶೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿಸಬೇಕು. ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು

ಹೊರಡಿಸಬೇಕು, ದೇಶೀಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಅದರೊಳಗೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಬೇಕೆನ್ನುವ ಉದಾರವಾದಿ ಧೋರಣೆಯವನು ಈತ. ಕೈಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರದ ಸಲುವಾಗಿ 'ಅರುಣೋದಯ' ಎನ್ನುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಕನ್ನಡ ಸಚಿತ್ರ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಗದ್ಯಭಾಷೆಯ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು.

ವೆಸ್ಲಿಯನ್ ಮೆಥಾಡಿಸ್ಟ್

ವೆಸ್ಲಿಯನ್ ಮೆಥಾಡಿಸ್ಟ್ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ಮುದ್ರಣ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪ್ರಗತಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು. ೧೮೩೩ ರಿಂದ ತೊಡಗಿ ೧೯೧೩ರಲ್ಲಿ ನಾಲ್ವರು ಮೆಥಾ ಡಿಸ್ಟರು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಜಾನ್ ಗ್ಯಾರೆಟ್, ಡೇನಿ ಯಲ್ ಸಾಂಡರ್ಸನ್, ಜಾನ್ ಸ್ವೀವೆನ್ಸನ್ ಮತ್ತು ಹೆನ್ರಿ ಹೇನ್ ಪ್ರಮುಖರು.

ಜಾನ್ ಗ್ಯಾರೆಟ್‌ನ ಮೊದಲ ಆಧ್ಯತೆ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಪೂರಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆತ ಲಂಡನ್ ಮಿಷನರಿ ರೀವ್ ರಚಿಸಿದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್-ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ-ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟುಗಳನ್ನು ಅಡಕಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು (೧೮೬೩). ಆ ಕಾಲದ ಪಂಡಿತರು ಕಾವ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ ತೋರಿಸಲು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಮಣಿ ದರ್ಪಣದ ಹಲವಾರು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೊದಲ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು (೧೮೬೮), ಧಾರವಾಡದ 'ವಾಗ್ವಿಧಾಯಿನಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿ ಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಸರಳ ವ್ಯಾಕರಣವನ್ನು ಬರೆದರು. ಈ ವ್ಯಾಕರಣದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಅಂದರೆ ಇದು ಪ್ರಶೋತ್ತರ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದು. ಪಂಚತಂತ್ರವನ್ನು ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಸಲುವಾಗಿ ಸರಳಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದರು.

ಸಾಂಡರ್ಸನ್ ಗ್ಯಾರೆಟ್‌ರ ಮಾದರಿಯಲ್ಲೇ ರೀವ್ ನಿಘಂಟನ್ನು ಅಡಕಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಮಿಷನರಿಗಳ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ Spoken Kannada ಮಾದರಿ ಯಲ್ಲಿ Village dialogues in canarese ಎನ್ನುವ ಸಂಭಾಷಣಾ ರೂಪದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅವರ ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥವೆಂದರೆ 'ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹ', ಇದ ರೊಳಗೆ ಸರಳ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಂಚತಂತ್ರದ ಕಥೆಗಳು, ಕೀರ್ತಿ ಕಥಾಮೃತದ ಕತೆಗಳು, ತೆನಾಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣನ ಕತೆಗಳು - ಹೀಗೆ ೫೦ ಕತೆಗಳು, ಶಿವಪುರಾಣದ ಕತೆಗಳು, ಮಹಾಭಾರತದ ಹತ್ತು ಉಪಾಖ್ಯಾನಗಳು, ವಿಷ್ಣುವಿನ ದಶಾವತಾರದ ಕತೆಗಳು, ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತದ ಆಯ್ದು ಭಾಗಗಳನ್ನು

ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ಗದ್ಯಾನುವಾದವಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿದನು. ಸಮಕಾಲದ ಸ್ವೀವನ್ಸ್ ಕೆಂಪು ನಾರಾಯಣನ ಮುದ್ರಾಪಂಜೂಷದ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ. ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕದ ಸಂಪಾದನೆ ಆತನ ಇನ್ನೊಂದು ಕೃತಿ.

ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನರಿ

ಮಂಗಳೂರು, ಧಾರವಾಡ, ಗದಗ, ರಾಣಿ ಬೆನ್ನೂರು, ಮಡಿಕೇರಿ, ಆನಂದ ಪುರ, ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನರಿ ಸೇವಾವೃತ್ತಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರ, ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್, ವೈಗಲ್, ಕಿಟೆಲ್, ವುರ್ತ್, ಝೀಗ್ಲ ಪ್ರಮುಖ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನರಿಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಪಾದನೆ, ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ರಚನೆ ನಿಘಂಟು ರಚನೆ . ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು.

ಹೊಸಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ತನ್ನ ನೆಲೆ ಕಂಡುದು ಮುದ್ರಣ ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥೋ ದ್ಯಮದ ಮೂಲಕ, ತಾಡವೋಲೆ/ಕೋರಿ ಕಾಗದಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಾಚೀನ, ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಜನರೆಡೆಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದುದು ಮುದ್ರಣ ಮಾಧ್ಯಮ. ೧೮೪೧ರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರಲ್ಲಿ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಮುದ್ರಣಾಲಯ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದವನು ವೈಗಲ್. ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್ 'ಬಿಬ್ಲಿಯಾಧಿಕಾ ಕರ್ನಾಟಕಾ' ಎಂಬ ಪ್ರಕಾಶನದ ಮೂಲಕ ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ (ಆರು ಪರ್ವ), ತೊರವೆ ರಾಮಾಯಣ, ದಾಸರ ಪದಗಳು, ಚನ್ನಬಸವ ಪುರಾಣ, ಬಸವ ಪುರಾಣ, ಕನಕದಾಸರ ಹರಿಭಕ್ತಿಸಾರ, ಗೆರಸೊಪ್ಪೆ ಶಾಂತಪ್ಪಯ್ಯನ ರಾವಣ ದಿಗ್ವಿಜಯ, ಕನ್ನಡ ಗಾದೆಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇವೆಲ್ಲವು ೧೮೪೮ರಿಂದ ೧೮೫೬ ರೊಳಗೆ ನಡೆದು ಹೋದುವು. ಮೋಗ್ಲಿಂಗರು ಯಾ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮುಂದಿನ ವರ್ಷ ಅವರು ಬರೆದ ತೈಮಾಸಿಕ ವರದಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ಗ್ರಂಥ ರಚನೆಯ ಕೈಗಳು ಯಾವುವು ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮೋಗ್ಲಿಂಗ್ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮದ ಆದ್ಯರು. ೧೮೪೩ರಲ್ಲಿ 'ಮಂಗಳೂರ ಸಮಾಚಾರ' ಎನ್ನುವ ಪಕ್ಷಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಅವರು ಆರಂಭಿಸಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಲ್ಪಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಬಳ್ಳಾರಿಯಿಂದ "ಕನ್ನಡ ಸಮಾಚಾರ" ಎನ್ನುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕುರಿತು ಸರ್ಕಾರ ಆಸಕ್ತಿ ತಾಳುವ ಮುನ್ನವೇ ಮಂಗಳೂರು, ಕೊಡಗು, ಧಾರವಾಡಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ತಮ್ಮ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನರಿಗಳು, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು, ಮಂಗಳೂರು ಉಡುಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು, ಹರಿಜನ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಶಾಲೆಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ವಸತಿ ಗೃಹಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತಂದರು. ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೇ ನೂರಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕು ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿದ್ದರು. ಇದೀಗ ಅರ್ಧಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಾಲೆಗಳು ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿರುವುದು ಕನ್ನಡದ ದುರಂತ.

೧೮೭೦ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಅಂದಿನ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಬೋಧನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಂತೆ ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನ್ ಸೇವಾವೃತ್ತಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿತು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ತಳೆದವರು ಕಿಟೆಲ್. ಕಿಟೆಲ್ ಒಂದು 'ಮಹತ್ವದ ಭಾಷಾ ವಾಚಕವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಅದರ ಹೆಸರು ಕನ್ನಡ ಪಾಠಗಳ ಮೂರನೆಯ ಪುಸ್ತಕವು'. ಈ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕವು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರದೆ ವಿಜ್ಞಾನ, ಚರಿತ್ರೆ, ನೈತಿಕ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹ, ಸರಳವಾದ ದೇಸಿನುಡಿಗಟ್ಟಿನಿಂದ ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೂರ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರ ನೀಹಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಾಲ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಸೂರ' ಕವನ ಭಾವಗೀತವೂ ಹೌದು. ಆಧುನಿಕ ಖಗೋಳ ವಿಜ್ಞಾನದ ವಸ್ತು ನಿರೂಪಣೆಯೂ ಹೌದು. ಈ ಕವನಗಳು ನವೋದಯ ಪೂರ್ವದ ಭಾವಗೀತೆಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ನಡೆಯುವನು ಚಂದ್ರನವನಿಯ ಸುತ್ತು ಮಾಸದೊಳು

ನಡೆವವೆರಡು ರವಿಯ ಸುತ್ತು ವರುಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ

ನಡೆಯುವದು ತನ್ನ ಚ್ಚ ಸುತ್ತವನಿ ಹಗಲಿರುಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮನುಜರ ಹಿತಕ್ಕೆ

ನಡೆಯುವವು ಗ್ರಹಚಂದ್ರ, ಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿಸುತ

ನಡೆಯುವವು ತಮ್ಮಚ್ಚ ಸುತ್ತಿಸುವ ಸಕಲ ಗ್ರಹ ರವಿಯೆಲವೊ

ಗ್ರಹರಾಜನು

ಈ ಕವನದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಹಗಳು, ಭೂಮಿ ಚಂದ್ರರೂ ಸಹಿತ ವಾಗಿ ಸೂರನಿಗೆ ಅಧೀನ. ಆದುದರಿಂದ ಕವಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಆತ ಗ್ರಹರಾಜ, ಬರಿಯ ರವಿ ಅಲ್ಲ, ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಕಿಟೆಲರು ಸಂಪಾದಿಸಿದ 'ಪಂಚತಂತ್ರ'ದಲ್ಲಿ ವಸುಭಾಗಭಟ್ಟನ ಕಥಾಸರಣಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಪಠ್ಯಭಾಗವಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಕಿಟೆಲರು ಕೆಲವೊಂದು ಕತೆಗಳನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟಿರುವುದು ಅವರ 'ಮಡಿವಂತಿಕೆ'ಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಚರಿತ್ರಗಾರ ಮಾರಿಸ್‌ನ 'ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶದ

ಚರಿತ್ರವು' ಹಾಗೂ 'ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಚರಿತ್ರವು' ಎಂಬೆರಡು ಚರಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಿಟೆಲ್ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಅಪರಿಚಿತವಾಗಿದ್ದ ಚರಿತ್ರ ಕಟ್ಟುವ ಕಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡಕ್ಕೊಂದು ಸೊಗಸಾದ ಗದ್ಯಭಾಷೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರು.

ಕಿಟೆಲ್‌ರಿಂದ ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹದ ವಿನೂತನ ಮಾದರಿಯೊಂದು ರೂಪಿತ ವಾಯಿತು. ಭಕ್ತಿ, ಆಸೆ, ದುರ್ಜನರ ಸಂಗ, ಸೂರೋದಯ, ಚಂದ್ರೋದಯ, ಬೆಟ್ಟ ಕಡಲು ಹೀಗೆ ನೂರ ಎರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಆಯ್ದು ಒಂದೊಂದು ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿರುವ ಕಾವ್ಯಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ತಂದು ಜೋಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗ್ರಂಥ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕಾವ್ಯ ಮಾಲೆ' ಶಾಲೆ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪಠ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಮಿಷನರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಜನಶೀಲ ಕಾವ್ಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಕೌಶಲದಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದವರು ಕಿಟೆಲರು. ಯೇಸುವಿನ ಬದುಕಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಚಿಸಿದ ಅವರ 'ಕಥಾಮಾಲೆ' (೧೮೬೨) ಹೊಸಗನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಖಂಡ ಕಾವ್ಯ. ೪೩ ಅಧ್ಯಾಯಗಳುಳ್ಳ ಈ ಕಾವ್ಯ ಭಾಮಿನಿ, ವಾರ್ಧಕ, ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಮಟ್ಟು ಪೂರ್ವಿರಾಗದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ. ಕ್ರೈಸ್ತ ದೈವಜ್ಞಾನ ಅಭ್ಯಾಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತ, ದೇಶೀಯ ಛಂದಸ್ಸಿನ ಅಭ್ಯಾಸ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಬೇಕು ಎಂದ ಕಿಟೆಲ್ ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಜನಪ್ರಿಯ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ರಚಿಸಿದರು. "ಓ ನನ್ನ ಹಿಂದೂ ದೇಶದ ಜನರೇ" ಎಂದು ಕಾವ್ಯಾರಂಭ ಮಾಡಿರುವ ಕಿಟೆಲರು ಈ ಕಾವ್ಯರಚನೆಯ ಮುನ್ನ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ಪುರಂದರದಾಸ, ಕನಕದಾಸ ರನ್ನು ಓದಿ ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪಳಗಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನ

ನಿಜವಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮಾದರಿಯ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದನೆಯ ವೈಧಾನಿಕತೆ ಆರಂಭವಾದುದು ಬಾಸೆಲ್ ಮಿಷನರಿ ಕಿಟೆಲರಿಂದ, ಕಿಟೆಲರು ಕೇಶಿರಾಜನ ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ ಹಾಗೂ ನಾಗವರ್ಮನ ಛಂದೋಂಬುಧಿಯನ್ನು ಹಲವು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದರು. ಕಿಟೆಲ್ ಸಂಪಾದನ ವಿಧಾನದ ಸ್ವರೂಪ ಹೀಗಿರುತ್ತದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ವ್ಯಾಕರಣ ಸೂತ್ರ, ಅದರ ಎಡಮಗ್ಗಲಿಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ, ಆ ಬಳಿಕ ಸೂತ್ರದ ಪದಚ್ಛೇದ, ಅನ್ವಯ, ಆ ಬಳಿಕ ಟೀಕೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಪ್ರಯೋಗ, ಪುಟದ ಕೆಳಗೆ ಪಾಠಾಂತರಗಳು, ಛಂದಸ್ಸಿನ ವಿವೇಚನೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪಾಣಿನಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಎಳೆದು ತರುವುದು ಕಿಟೆಲರ ಅಪಾರ ವಿದ್ವತ್ತಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅಳ, ಕುಳ, ರೇಫೆಗಳ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು

ವಿವರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜ್ಞಾತಿಪದದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ಬಡಗ, ಕೋತ ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣ ಭಾಷೆಗಳ ನೆರವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದೂ ಗಮನಾರ್ಹ.

ನಾಗವರ್ಮನ ಛಂದೋಬುಧಿಯನ್ನು ಕಿಟೆಲರು (೧೮೭೫) ಹದಿನೈದು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಸಂಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪಾದನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಿಟೆಲರು ತೊಡಗಿದಾಗ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತ ಈ ಎರಡೂ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪಿಂಗಳ, ಹಲಾಯುಧ, ಕೇದಾರಭಟ್ಟ ಮುಂತಾದವರ ಛಂದೋಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದರೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನುಕರಿಸಿದ್ದು ಪಿಂಗಳನನ್ನು-ಆದರೂ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಛಂದಸಿಗರು ಹೇಳದೆ ಇದ್ದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾಗವರ್ಮ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಕಿಟೆಲ್ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅನ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಛಂದೋವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ಕನ್ನಡದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯಚರಿತ್ರಕಾರ

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಬೆರಳಣಿಕೆಯ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಗಳು ಓದುಗರಿಗೆ ಲಭ್ಯವಾದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ ಎನ್ನುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಹುಟ್ಟುವ ಪ್ರಮೇಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ೧೮೪೬ರ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಜರ್ಮನಿಯಿಂದ ಬಂದ ಕನ್ನಡ-ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತ ವೈಗಲ್ ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತ (೪೫ ಪುಟ) ಲೇಖನ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡದ ಮೊತ್ತಮೊದಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ, ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳ ನಂಟನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವೇಚಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಜನ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮುಂದೆ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ ಜರ್ಮನಿಯ ವಿದ್ವತ್ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'Old canarese Literature' ಎಂಬ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದರು (೧೮೭೨) ಅದನ್ನೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಕಿಟೆಲರು ತನ್ನ ಛಂದೋಬುಧಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ 'An Essay on canarese Literature' ಎಂಬ ಸುದೀರ್ಘ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆದರು. ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ ಧಾರ್ಮಿಕವಾದದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿ ಜೈನ, ವೀರಶೈವ, ಶೈವ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ - ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾಲವಿಭಾಗ ಮಾಡಬಹುದೆನ್ನುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ವಿವೇಚನೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಬರಿಯ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಯಕ್ಷಗಾನ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡಿದ್ದು,

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ; ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು

ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

- ಡಾ.ಸಂಗಮೇಶ ಸವದತ್ತಿಮಠ

ಕನ್ನಡಭಾಷೆಗೆ ಸಮೃದ್ಧ ಇತಿಹಾಸ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರುವ ವಿಚಾರ. ಆದರೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಆಗಾಗ್ಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾದ ದದ್ದು ಅದನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಶ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಉಳಿಸುವಂತೆ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಅದು ಅಕ್ಷರ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿರಬಹುದು, ವಾಕ್-ಶ್ರವ್ಯ-ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾಗಿರಬಹುದು, ಚಳವಳಿ, ಸಂಘಟನೆಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಳರಸರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು; ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕದಂಬರು, ನಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಚಾಲುಕ್ಯರು, ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟರು. ನಂತರ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕವಿ-ಸಾಹಿತಿಗಳು, ವ್ಯಾಕರಣಕಾರರು, ಶಿವ ಶರಣರು, ಹರಿದಾಸರು, ಸಂತರು ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು. ಗುರುಕುಲಗಳಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಆಳರಸರ ಅನುದಾನಗಳಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾ ಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಕನ್ನಡಗಳು ಸಮಾನಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿ ಆಗ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಓದಬೇಕೆನ್ನುವವರು ಕಲಿಕಾಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು, ಗುರುಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ನರ್ಮದಾ ನದಿಯವರೆಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡಪ್ರದೇಶದ ಗಡಿ ಶ್ರೀವಿಜಯನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಅಂದರೆ ೧೦ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಗೋದಾವರಿಗೆ ಬಂದು ನಿಂತಿತ್ತು. ನಂತರ ವಿಜಯ ನಗರದ ಅರಸರ ಕಾಲಕ್ಕಾಗಲೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗಡಿಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಂಕುಚಿತಗೊಂಡಿದ್ದವು. ಪ್ರಾಯಃ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಗಂಭೀರ ಕುತ್ತು ಬರಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ

ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆ : ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು

೨೪೯

ಪತನದ ನಂತರ, ಅಂದರೆ ವಿದೇಶಿ ಅರಸರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶವಾಗುತ್ತಲೇ ಕನ್ನಡವನ್ನು ವಿದೇಶೀ ಭಾಷೆಗಳು ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ನುಂಗತೊಡಗಿದವು. ಆಳುವವರ ವಿದೇಶಿ ಮಾತೃಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ

ಪ್ರಜಾಜನರ ಸ್ವದೇಶಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಗಳ ತಾಕಲಾಟ ಶುರುವಾಗಿ ಆಳುವವರನ್ನು ಓಲೈಸುವ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ ಮನೋಭಾವ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಕನ್ನಡದ ಕತ್ತುಹಿಚುಕುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಅನ್ಯಭಾಷಾ ಹೇರಿಕೆ ಭಾರವಾದರೂ ತಮ್ಮವರೇ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು ನುಂಗಲಾರದ ತುತ್ತಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು; ಹೀಗಾಗಿ ಆಡಳಿತಗಾರರ ಭಾಷೆಯೇ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗತೊಡಗಿ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಬಹುತೇಕ ನಿಂತುಹೋಗುವ ಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ಈ ಹಂತ ಕ್ರಿ.ಶ. ಸುಮಾರು ೧೪- ೧೫ನೇ ಶತಮಾನದ ವೇಳೆಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಲಾರ್ಡ್ ಮೆಕಾಲ್ ೧೮೩೦-೩೫ರ ಅವಧಿ ಯಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿ ಭಾರತಾದ್ಯಂತ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ವಿಷಯಾನುಗುಣ ಅಧ್ಯಾಪನ, ಅಧ್ಯಯನ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾತೃಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವುದಲ್ಲದೆ ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯೂ ಕಲಿಕೆಯ ಬಹು ಮಹತ್ವದ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲತೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾಂತಗಳ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಇದರಿಂದ ಭಾಷೆ, ಇತಿಹಾಸ, ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಅನವಶ್ಯಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಎಂಬ ಪ್ರಾಂತವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಅದನ್ನು 'ದಕ್ಷಿಣ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮರಾಠಿಗರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನುಂಗುವ ಅವಕಾಶ ತಾನಾಗಿ ಒದಗಿಬಂದಿತು. ಆ ಕಿಚ್ಚು ಈಗಲೂ ಜ್ವಲಂತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತೆಂದರೆ ಆರ್.ಜಿ.ಭಂಡಾರಕರ್‌ರಂಥ ಮರಾಠಿ ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರು ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ್ದೇ ಎಂದು 'ದಕ್ಷಿಣಾಪಥಾಚಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಧಾರವಾಡದ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ, ನಾ.ಶ್ರೀ ರಾಜಪುರೋಹಿತ, ವಿ.ಬಿ.ಹಾಲಭಾವಿ ಮುಂತಾದವರು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿ ಖಂಡಿಸಿ ಲೇಖನ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೧೪ರ ಆಗಸ್ಟ್ ೩ ರಂದು ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು ಪುಣೆ ಡೆಕ್ಕನ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಗತವೈಭವ' ಕುರಿತು ಉಪನ್ಯಾಸ ನೀಡಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುರಿತ ಸರಿಯಾದ ಇತಿ ಹಾಸ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥೆ ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅವರು ಮಾಡಿದ ಆಗ್ರಹಪೂರ್ವಕ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಾ.ಶ್ರೀ ರಾಜಪುರೋಹಿತ, ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾವ್

ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ೧೪ ಜನ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಗಳು "ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನ" ಎಂಬ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಪ್ರಾಯಃ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಉತ್ತರಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ

ಸಾಂಸ್ಥಿಕವಾಗಿ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಈಗ ಹಂಪಿ ಉತ್ಸವ ಆಚರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೩೬ ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಂಪಿ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧಕರು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತಕರೂ ಆಗಿದ್ದ ರಾ.ಸ್ವಾಪಂಚಮುಖಿ ಅವರು. ಈ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಪದಾರ್ಥವಿಜ್ಞಾನ (ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ), ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ, ಆರೋಗ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಕೃಷಿವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯವಿಜ್ಞಾನ ಇವುಗಳ ಕನ್ನಡ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಕೋಶಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಎಂದರೆ ಬರೀ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಲ್ಲ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಇತಿಹಾಸ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಪರಂಪರೆ, ಇವುಗಳನ್ನೂ ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಕಾರ್ಯ ಆಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಾಂಸ್ಥಿಕವಾಗಿ ಆರಂಭ ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ಬಹುಶಃ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕುತ್ತು ತೀವ್ರಗೊಂಡದ್ದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ. ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕನ್ನಡದ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳೂ ಇವೆ. ರೆವೆರಂಡ ಕಿಟೆಲ್‌ರಂಥವರು ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಸಮಸ್ತ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಆಸ್ಮಿತೆಯ ಮೇಲೆ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದ್ದನ್ನು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸದರ್ನ್‌ಮರಾಠಾಕರ್ನಾಟಕ, ನಿಜಾಮಕರ್ನಾಟಕ ಎಂದು ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯ ಉತ್ತರಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಮೂಲಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ ಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಅನ್ಯಾಯದ ಅಂಟು ತಗಲಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿತು. ಮೈಸೂರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಆದ ಅರಸರು ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಯಾವ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನೂ ಒಡ್ಡಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಓರಿಎಂಟಲ್ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಯಿಂದಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿನ ಅದರಲ್ಲೂ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಓರಿಎಂಟಲ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟೂಟ್‌ಗಳ ನಿಕಟ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಮೈಸೂರಿನ ಕಡೆಗೆ ಒಲವು ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅಕ್ಷರ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಆರಂಭಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮೈಸೂರು ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿ ನಡೆದವು; ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ

ದೊರೆಯಿತು. ಆದರೂ ಕವಿಚರಿತೆಗಳಂತಹ ಕೃತಿಗಳು, ಹಳೆಗನ್ನಡ ನಡುಗನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ. ಇನ್ನು ಕಾಸರಗೋಡನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕೊಡವ ಕರ್ನಾಟಕ, ಆಂಧ್ರಗಡಿ ಕರ್ನಾಟಕ, ಇವುಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ನಿಜಾಮ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕಾಸರ ಗೋಡಿನ ಜನತೆ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಹೋರಾಟವನ್ನೇ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ೨ ವರ್ಷಗಳೇ ಕಳೆದುಹೋದರೂ ಬೆಳಗಾವಿ, ಕಾಸರಗೋಡುಗಳಂತಹ ಅಪ್ಪಟ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರು ಈಗಲೂ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ ಇದರ ಗಂಭೀರತೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕನ್ನಡದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಕುತ್ತು ಬಂದ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಮನಗಂಡು ಸಾಂಘಿಕವಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಆಗದೇ ಇದ್ದರೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬೆಳಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹೋರಾಡಲು ಆಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಎಂ.ಎ. ಕನ್ನಡ ಪದವೀಧರರಾಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡಾ ಭಿಮಾನಿ ಧಾರವಾಡದ ರಾ.ಹ.ದೇಶಪಾಂಡೆ ಅವರು ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವನ್ನು ಜುಲೈ ೨೦, ೧೯೬೦ ರಂದು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕುವುದರ ಮೂಲಕ ಹತ್ತಿದ ಕನ್ನಡದ ಕಿಡಿ ಮುಂದೆ ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಹಬ್ಬಿ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾದದ್ದು ಮತ್ತು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಆರಂಭವಾಗಲು ಕಾರಣವಾದದ್ದು ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯ ಇತಿಹಾಸವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಕರ್ನಾಟಕಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಹಿರಿಮೆ ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಹಳೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯ ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಕನ್ನಡ ನಾಡು ನುಡಿಗಳ ಕುರಿತು ವೈಚಾರಿಕ, ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಮತ್ತು ಚಿಂತನ ಮಂಥನಗಳಿಗೆ ಇದು ದಾರಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಝಿಗ್ಗರ್, ಕಿಟೆಲ್, ಬಿ.ಎಲ್.ರೈಸ್, ಜಾನ್ ಫ್ಲೇಟ್, ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ., ಮ.ಪ್ರ.ಪೂಜಾರ, ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್, ಎ.ಆರ್.ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿ ಮುಂತಾದ ಹಿರಿಯ ದಿಗ್ಗಜರ ಸಾರಥ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಸ್ಥೆ ಮುನ್ನಡೆಯಿತು. ಕಳೆದ ೫೦ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ ಅದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ ನಾಡೋಜ ಡಾ.ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಅವರು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದವರು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಅಸಡ್ಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ಭೀಡಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬಹುಕಾಲದ ಹೋರಾಟದ ಫಲವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದು ನವಂಬರ್ ೮, ೨೦೧೧ ರಂದು ಉದ್ಘಾಟನೆ ಆಯಿತು. ಈಗ ಬರೋಬ್ಬರಿ ೭ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದರೂ ಆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಂಸ್ಥೆ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸಕ್ಕಿಂತ ತೌಡುಕುಟ್ಟುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಾಗ ಅದು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಡಾ. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಆಗ್ರಹಿಸಿದರು; ಸರ್ಕಾರ ಅದಕ್ಕೆ ಕಿವಿಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರೇ ಆ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ನಿರ್ದೇಶಕರಿದ್ದರೂ ಅವರು ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮೌನವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ನಿದ್ರಾಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಜನರಾದರೂ ಸಾಲದು. ಕನಿಷ್ಠಪಕ್ಷ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾದ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಕರೆದು ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವುದನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಕೆಲವರನ್ನು ಸೆಲೆಕ್ಟಿವ್ ಆಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಕುಚಿತತೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು, ವಚನಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಸುಮಾರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ನನ್ನಂತಹ ಎಷ್ಟೋ ಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನೇ ಸಂಪರ್ಕಿಸದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಹೇಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದರ ಅರಿವು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಹಣೆಬರಹವೇ ಇಷ್ಟು, ಹಣ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ; ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ಸುಳ್ಳು ವರದಿಗಳು ಹೋಗುತ್ತವೆ; ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಏನೇನೂ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಂತಹ ಬಿಳಿ ಆನೆಗಳಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಈಚೆಗೆ ನಿರಾಶಾದಾಯಕವೇ ಆಗಿದೆ. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಯಡಿಯೂರಪ್ಪನವರು ಒಂದೊಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಎರಡೆರಡು ಕೋಟಿ ಅನುದಾನವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದಾಗ ಕೆಲವು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಬೇಕಾಬಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದವು. ಕಳಪೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಮುದ್ರಣ, ಸಂಭಾವನೆ, ಸಾದಿಲ್ವಾರು, ಪ್ರವಾಸ ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಹಣವೆಲ್ಲ ಖರ್ಚಾಯಿತೇ ಹೊರತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ, ಅಧ್ಯಯನಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ, ಉಪಯುಕ್ತ ಆಗುವಂಥ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲಸ ಯಾವುದೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೦೦೦ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮೌಲಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ. ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯ ನೆಲೆಗೆ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ಅನೇಕ ದೇಸಿ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ; ಆ ನಿಟ್ಟಿನ ಚಿಂತನ ಮಂಥನ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದೆ. ಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಕನ್ನಡದ ಮೂಲಕ ಜನತೆಗೆ ತಲಪುವಂತಾಗಬೇಕೆಂದು ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಮೆಚ್ಚತಕ್ಕದ್ದೇ.

ಮೂಲತಃ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಏಕೀಕರಣಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ (೫-೫-೧೯೧೫) ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಎರಡು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕು. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತೇ ಹೊರತು ಭಾಷಾ ಪರಿಷತ್ತು ಅಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೇ ಪ್ರಾಶಸ್ತವಿರುವುದು ಸಹಜವಾದದ್ದು. ಆದರೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪೂರಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅವಶ್ಯಕವೋ ಅವನ್ನು ವಿದ್ವತ್ ವಲಯದ ಗಣ್ಯಾತಿಗಣ್ಯರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೂಲಕ ಆಗುಮಾಡುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವ ಬೃಹತ್ ನಿಘಂಟು ಅಲ್ಲದೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ನಿಘಂಟು, ರತ್ನಕೋಶ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಬಹುಜನರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಗೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕುತ್ತು ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕಟ್ಟಾಳುವಾಗ ನಿಂತಿರುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ, ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸದೇ ಇರುವುದೆಂದರೆ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ದೂರವೇ ಉಳಿದಿದೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಬರುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಸದ್ದು ಗದ್ದಲವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದಿದೆ. ಅಂತೆಯೇ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಮಾದರಿ ಉದಾಹರಣೆ ನೀಡುವುದಾದರೆ ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಾಂತಾವರ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ ಡಾ.ನಾ.ಮೊಗಸಾಲೆ ಅವರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದೆ. ಯಾವ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಥೆಯೂ ಮಾಡದಿರುವ ಹಲವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯಾದ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಪೀಠವನ್ನೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ ಈ ಸಂಘಕ್ಕಿದೆ. ಇದು ಮಾದರಿ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ಆಗಿದೆ; ನಿಜಕ್ಕೂ ಇದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೊರಗೆ ಇರುವ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ಮುಂಬೈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಹೈದ್ರಾಬಾದ, ಚೆನ್ನೈ, ಕಾಸರಗೋಡು, ದೆಹಲಿ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕನ್ನಡ ಸಂಘಗಳೂ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕವು ವಿವಿಧ ಧರ್ಮಗಳ ನೆಲೆವೀಡು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಕೂಡ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಧರ್ಮಗಳನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದ ರಾಜಾಶ್ರಯದ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಇವುಗಳ ಅವಿನಾಭಾವ

ಸಂಬಂಧ ಸಾಕಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೆ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿತು. ಮರಮಾನ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮತ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರಚುರ ಪಡಿಸುವ ವಿವೇಚಿಸುವ, ಸಂಶೋಧಿಸುವ, ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದೀಚೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡವು. ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ರಾಜಾಶ್ರಯ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅನೂಚಾನವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಸಂಗ್ರಹ, ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಸಂಪಾದನೆ, ಪ್ರಕಟನೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕುರಿತ ವಿಚಾರಸಂಕರಣ, ಕಮ್ಮಟ, ಸಮ್ಮೇಳನ ಇತ್ಯಾದಿ ನಡೆಸುತ್ತ ಕನ್ನಡ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತ ಬಂದಿವೆಯಲ್ಲದೆ ಇಂತಹ ಮರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕುತ್ತು ಬಂದಾಗ ಅನೇಕ ಮರಮಾನ್ಯಗಳು ಕನ್ನಡದ ಪರವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದು ಮೆಚ್ಚುವಂಥದು.

ಕನ್ನಡ ಚಲನಚಿತ್ರ ಮಂಡಳಿ, ಕೆ.ಎಸ್.ಆರ್.ಟಿ.ಸಿ. ನೌಕರ ಸಂಘ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಕ್ಷಣಾ ವೇದಿಕೆ, ಮುಂತಾದ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಕಂಟಕ ಎದುರಾದಾಗ ಕನ್ನಡದ ಪರವಾಗಿ ನಿಂತು ಕನ್ನಡದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆ, ಚಳವಳಿ, ಚಿಂತನ ಮಂಥನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಜ್ವಲಂತವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ. ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ನರಳುತ್ತಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯಗಳು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಕನ್ನಡದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಆಳರಸರ ಮರ್ಜಿ ಕಾಯಬೇಕಾಗುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಅವು ಗಳಿಗಿರುವುದರಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟಿ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇದೇ ಮುಂಬರುವ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷದಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಕತ್ತು ಹಿಚುಕುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮೊದಲ ವರ್ಷದಿಂದಲೇ ಆರಂಭಿಸುವ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಿರೋಧಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಹೀಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರ ಏನೇ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ನೀಡಿದರೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಕನ್ನಡವು ದ್ವಿತೀಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಕನ್ನಡಿಗರು ಕನ್ನಡ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ನೇಪಥ್ಯಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವ ಅಪಾಯವಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಂಡೆಗಲ್ಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸವಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಬಹುದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಇದು ಹೊಸಕಿ ಹಾಕಬಹುದು. ಮಾನ್ಯ ಡಾ.ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ

ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ ಆದರೆ ಕನ್ನಡದ ಕನಸುಗಳು ಇಲ್ಲ. ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಕನಸುಗಳಿವೆ ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಕಡೆ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಆಗಿ, ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ನಡುವೆ ಕೂಸು ಬಡವಾಯಿತು ಎಂಬಂತೆ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಿತಿ ಆಗಿದೆ. ಸಾಹಿತಿಗಳ, ಕನ್ನಡಭಾಷಾ ಪರಿಣತರ, ವಿದ್ವಾಂಸರ, ಮಾತನ್ನು ಕೇಳದೇ ಸರ್ಕಾರ ಕಿವುಡಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ರಿಂದಲೇ ನೈಜಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅರಿತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಬರೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ಉದಾಹರಣೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣ ಮುಂದೆಯೇ ಇದೆ. ಅನೇಕ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷನ್ನು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಅವರು ನೀಡುತ್ತಾರೆ ; ಅವರೇನು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಹೊತ್ತು ಜಗತ್ತು ತೀರ ಸಣ್ಣದಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅಲ್ಪಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕಲಿಯಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿತರೆ ಹೆಚ್ಚು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಗಳಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಯಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಗೆ ಸಂವಹನ ಮಾಡಲು ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಸಹಾಯ ಇದ್ದೇ ಇದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳು ಕನ್ನಡೇತರರಿಗೆ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿಯವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಲಿ. ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಅನು ದಾನಿತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಕಲಿಯುವ ಅವಕಾಶ ವಿರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಓದುವಂತಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವಿಕೆಗೆ ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ.

ಇದು ಮೊದಲ ಗೋಷ್ಠಿ, ಬಹಳ ತಡವಾಗಿ ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು. ಮುಂದಿನ ಗೋಷ್ಠಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಈರಪ್ಪ ಕಂಬಳಿ, ಡಾ.ನಾ.ಮೊಗಸಾಲೆ, ಡಾ.ಎ.ವಿ.ನಾವಡ, ಡಾ.ಜಿ.ಎಂ.ಹೆಗಡೆ, ಈ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಈ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಯಾಭಾವದಿಂದ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾದ ಎಲ್ಲ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಹೇಳುವುದೆಂದರೆ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಬೇಕು, ಜಿಡ್ಡುಗಟ್ಟಿದ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕನ್ನಡದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ಧಾರವಾಡಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಆಗಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ

ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವೇ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಬೇಕು, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಾಗಿದೆ.

ನನ್ನ ತಿಳಿವಳಿಕೆ, ಅನಿಸಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಈ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷೀಯ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಕೊರತೆಗಳು ಖಂಡಿತ ಇರಬಹುದು. ನನ್ನ ಒಂದೇ ಗಮನ ಮತ್ತು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇರುವುದು ಕನ್ನಡ ಸೊರಗಬಾರದು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕು. ಅದು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಕಡೆಗಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಜನ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಯಲು ಹಾತೊರೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ನಮ್ಮ ಆಸೆ, ಕನ್ನಡಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವಾಗ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಮನನೋಯಿಸುವಂತೆ ಆಗಿದ್ದರೆ ಕ್ಷಮೆ ಇರಲಿ. ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ.ಮನು ಬಳಿಗಾರ ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತಾಪೂರ್ವಕ ನಮನಗಳು.

****

ಮರು ಓದು:

ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಮರು ಓದು

-ಎ. ವಿ. ಪ್ರಸನ್ನ

'ಮರು ಓದು' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಕೆಲವು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದ ಗ್ರೀಕೋ ರೋಮನ್ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಚಿಂತಕರಿಗೆ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಗ್ರೀಕೋ ರೋಮನ್ ಚಿಂತನೆಗಳು ಕ್ರಿಸ್ತನ ಜನನಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ತಯಾರಿಗಳು ಎಂಬ ಒಂದು ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಕೋ ರೋಮನ್ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮರು ಓದಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿದರು ಇದನ್ನು 'Re Visit' ಎನ್ನುವ ಹೊಸ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಎರಡನೆಯ ಹಂತದ ಮರು ಓದು ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದು ಕ್ರೈಸ್ತ ದರ್ಶನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಪ್ರಪಂಚದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕ್ರೈಸ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿ, ಕ್ರೈಸ್ತರ ನಂಬಿಕೆಗಳೇ ಪರಮ ಸತ್ಯವೆಂದು ಸಾಧಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಇದು ಎರಡನೆಯ ಮರು ಓದು.

ಆದರೆ ಈ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಶಬ್ದ 'Re Visit' ಅನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಂತಹ ಪುರಾತನ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅದೇ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ 'Re Visit' ನ ಬೇರೆಯದೇ ಮಾದರಿಯನ್ನು ನಾವು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ "Re Visit ಅಥವಾ ಮರು ಓದು, ಪುನರ್ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ಮೂರನೆಯ ಮಾದರಿಯ ಮರು ಓದಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳನ್ನು ಅಂದಿನವರು ಹೇಗೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಅವುಗಳನ್ನು ನಾವು ಈಗ ಹೇಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಪುನರವಲೋಕನ ಮಾಡಬಹುದು.

ಆದಾಗ್ಯೂ ಆಯಾ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಆಯಾ ಕಾಲದ ಸಂದರ್ಭ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದೇ ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಳೆಯ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು, ಆಯಾ ಪಾತ್ರಗಳ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಣಯ ನೀಡುವುದು ಆ ಮೂಲಕ ಆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ರಚನಾಕಾರರನ್ನು ಹೊಗಳುವುದು-ತೆಗಳುವುದು ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮವಲ್ಲವೆಂಬುದಾಗಿ ಅನೇಕ ವಿಮರ್ಶಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ಣನ ಜನನ, ಪಾಂಡವರ ಜನನ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳನ್ನು ಇಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿದರೆ ಕಾವ್ಯದ ಅಂತಃಸತ್ವದಿಂದ ನಾವು ವಂಚಿತರಾಗ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ವಿಶ್ವದ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾನವರಿಗೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ನೇರ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. "Re Visit" ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಂದ ನಾವು ವಂಚಿತರಾಗಬಾರದು.

ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಮರುಓದು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತವನ್ನು ಓದುವವರು ಅದನ್ನೊಂದು ಭಕ್ತಿಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ್ದೆಂದರೆ ಅದೊಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾವ್ಯ ವೀರ ರಸ ಪ್ರತಿಪಾದನಾ ಕಾವ್ಯವೆಂಬುದೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನ್ನಿಸಿಕೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೇ ಹೇಳಿರುವ "ಇದ ವಿಚಾರಿಸೆ ಬರಿಯ ತೊಳಸಿಯ ಉದಕದಂತಿರೆ ಇಲ್ಲಿನೋಳ್ಳುದು ಪದುಮನಾಭನ ಮಹಿಮೆ ಧರ್ಮವಿಚಾರ ಮಾತ್ರವನು" ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ಅನೇಕ ವಿಮರ್ಶಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೇ ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದು.

ಕುವೆಂಪು ಅವರು ತಮ್ಮ "ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಹಾಡಿದನೆಂದರೆ" ಎಂಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ, ಈ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ವೀರ ಕಾವ್ಯವೆಂಬಂತೆಯೇ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಆದರೆ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿರುವುದು ಇಷ್ಟೇ ವಿಚಾರಗಳೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಇತರ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು, ಇಂದಿಗೂ ಅವು ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ 'ಮರು ಓದು' ಎಂಬುದನ್ನು ಆಯಾಕಾಲದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ಸಮೀಕರಿಸಿ ಮಾಡುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ವಿಮರ್ಶೆಗಳೆಂದೇ ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು. ಅಂತಹ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಮರು ಓದಿಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವದಲ್ಲಿನ 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸಂಧಾನ' ವೆಂಬ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ

ಅರಸುತನ ತನಗಧಿಕವಾಗುತ

ಬರಬರಲು ಕಣ್ಣಾಲಿಗಳು ತರ

ಹರಿಸಿ ಕಾಣವು ವರ್ತಮಾನದ ನೃಪರ ಬಳಕೆಯಿದು

-ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವ ೯-೨

ರಾಜತ್ವದ ಅಧಿಕಾರ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲ, ರಾಜನ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಮದ ತುಂಬಿ ಮುಂದಿರುವ ಜನರೇ ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಇದು ಈಗಿನ ಕಾಲದ ರಾಜರುಗಳ ನಡವಳಿಕೆ ಎಂಬ ಕವಿಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿರುವ ಈಗಿನ ಕಾಲದ ರಾಜರು ಎಂದರೆ ಯಾರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಸ್ವಾರಸ್ಯದ ಸಂಗತಿ ಅದು ದುರ್ಯೋಧನ ಇದ್ದಾಗಿನ ಕಾಲದ್ದೇ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಬರೆದ ಕಾಲದ್ದೇ ಅಥವಾ ಅದನ್ನು ನಾವು ಈಗ ಓದುತ್ತಿರುವ ಕಾಲದ್ದೇ ಎಂದು ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಅದು ಹಿಂದಿನ ಅಂದಿನ ಮತ್ತು ಇಂದಿನ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿ ವರ್ತಮಾನದ ಬಳಕೆಯು ಯಾವತ್ತೂ ವರ್ತಮಾನವೇ ಆಗಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ವರ್ತಮಾನವಾಗುವಷ್ಟು ಸಹಜವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇಂದಿನ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಆಳ್ವಿಕೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳ ಮರುಓದಿನಿಂದ ನಾವು ತಿಳಿಯಬಹುದಾದುದು ಬೇಕಾದಷ್ಟಿದೆ.

ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಾಮವೆಂಬುದು ರಾಜನೀತಿಗೆ

ತಾಮನೋಹರ ರೂಪು ಬದುಕುವ

ಭೂಮಿಪಾಲರನಂತ ವಿಭವಕೆ ಬೀಜಮಂತ್ರವಿದು

ಸಾಮ ತಪ್ಪಿದ ಬಳಿಕ ನೀತಿ ವಿ

ರಾಮವಾಗದೆ ಬಿಡದು ದಂಡದ

ಸೀಮೆಯೆಂಬುದುಪಾಯದಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ತರವೆಂದ

-ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವ ೯-೫

ಇದೂ ಸಹ ಒಂದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸತ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ ಮತ್ತು ದಂಡಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಆದರೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಈ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದರ ನಂತರ ಎರಡನೆಯದು ಎಂಬಂತೆಯೇ

ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾನೆ ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಯೋಗ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಮಾರ್ಮಿಕ ವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮೊದಲನೆಯದು 'ಸಾಮ' ಸಮಾಧಾನದಿಂದ ಮಾತುಕತೆಯ ಮೂಲಕ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹಾರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ 'ದಂಡ' ವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವುದಲ್ಲ. 'ಸಾಮ'ವೇ ನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದೂ ಹೌದು. 'ಸಾಮ ತಪ್ಪಿದ ಬಳಿಕ ನೀತಿ

ಮರು ಓದು: ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ

೨೬೦

ವಿರಾಮವಾಗದೆ ಬಿಡದು' ಎಂಬ ಮಾತು ಮೌಲ್ಯಯುತವಾದುದು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಾಮದಿಂದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಬಗೆಹರಿಯದಿದ್ದರೆ ಕೆಲಸ ಸಾಧಿತವಾಗದಿದ್ದರೆ ಮುಂದಿನ ನೀತಿಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಅದು ಅನೀತಿ. ಸಾಮ ತಪ್ಪಿದರೆ ಮುಂದಿನವು ಅನೀತಿಯ ಉಪಾಯಗಳು, ಎರಡನೆಯ ನೀತಿ 'ದಾನ' ಇದು ಅನೀತಿಯೆಂಬುದು ಕವಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇಲ್ಲಿ ದಾನವೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ನೀಡುವ ಧನವಾಗಲೀ ವಸ್ತುಗಳಾಗಲೀ ಅಲ್ಲ. ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ನೀಡುವ ಹಣ, ವಸ್ತು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು. ಇದರಿಂದ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆಯಾದರೂ ಸಹ ಇದು ಅನೀತಿ. ಇಂದಿನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಇದು ಲಂಚ ನೀಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದು ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೂ ಕೆಲಸವಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. ಅದೇ ಭೇದೋಪಾಯ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ನೇಹಿತರ, ಬಂಧುಗಳ, ಆತ್ಮೀಯರ ನಡುವೆ ಚಾಡಿಯ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ಭೇದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದು. ಇದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನೀತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಪ್ರಯೋಗವೂ ಒಳ್ಳೆಯದಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಕಡೆಯಾದಾದ ದಂಡ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಕಾರ್ಯಸಾಧನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತೀರಾ ಕ್ಷುದ್ರ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಉಪಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯತರ. ಉಭಯ ಪಕ್ಷಗಳೂ ಈ ಹಂತವನ್ನು ತಲುಪಲೇಬಾರದೆಂಬುದು ಈ ಷಟ್ಪದಿಯ ಅಭಿಮತ. ಇದು ಇಂದಿನ ರಾಜಕೀಯಕ್ಕೂ, ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಮಾತು. ಪುನಃ ಪುನಃ ಓದುವುದರಿಂದಲಷ್ಟೇ ಈ ಮಾತುಗಳ ಅಂತರ್ಯ ಸ್ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದೆಂಬುದು ನವೀನಯುಗದ ಚಿಂತನೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ತಳಹದಿಯೇ ಬಹುಮತದ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಮನ್ನಣೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಲೋಪದೋಷಗಳು ಇಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಒಂದು ಬಹುಮತದ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ಇಲ್ಲದ, ರಾಜತ್ವದ ಆಡಳಿತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಬಹುಮತದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿರುವುದು ಅವನ ರಾಜಕೀಯ ಜ್ಞಾನದ

ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹುಮತದ ತೀರ್ಮಾನವೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಸತ್ಯವೂ ಸೂಕ್ತವೂ ಆಗಿರಬೇಕೆಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಕವಿ ಒಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರವಾದ ರೂಪಕದ ಮೂಲಕ ಸಾದರಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ.

“ಬಿಂಬವನು ಬೇರಿರಿಸಿ ಬಹುಮತವೆಂಬ ಬಿಸಿಲಲಿ ರಾಜನಯವೆಂದೆಂಬ ನೈದಿಲೆ ನಲವುಗೆಟ್ಟುದು”

ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪಾಂಡವರು, ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಅವರ ಕಡೆಯ ರಾಜಮಹಾರಾಜರುಗಳು ಮುಂತಾದವರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ, ಸೇನಾನಾಯಕನನ್ನಾಗಿ ಯಾರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿ

೨೬೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಅನೇಕರು, ಅನೇಕರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯುದ್ಧದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬಂದಷ್ಟೂ ಅದು ಆಂತರಿಕ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿ ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದೆಂಬುದು ಧರ್ಮರಾಯನ ಚಿಂತೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅನಾಹುತವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಧರ್ಮರಾಯ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳಿವು.

ರಾಜನಯ ಅಥವಾ ಈಗ ಬಳಸುವ ರಾಜಕೀಯವು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ನಳನಳಿಸುತ್ತಿರುವ ನೈದಿಲೆಯ ಪುಷ್ಪವಿದ್ಧಂತೆ ಅದು ಹದವಾದ ಬೆಳದಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಅರಳಿ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅಂತಹ ನೈದಿಲೆಯ ಹೂವನ್ನು ಕಿತ್ತು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರೆ ಅದು ಅತಿಬೇಗದಲ್ಲಿ ಕಳಾಹೀನವಾಗಿ ಒಣಗಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆ ರಾಜನಯವೆಂಬ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಒಣಗಿಸುವ ಬಿಸಿಲನ್ನು ಬಹುಮತಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ರೂಪಣಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ನಯವಾದ ಬೆಳದಿಂಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಬಿರುಸಾಗಿ ರಾಚುವ ಬಹುಮತವೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯು ಬಹುಮತವನ್ನು ಪಡೆಯುವಾಗಿನ ಒತ್ತಾಯ, ಅಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದಿನ ರಾಜಕೀಯದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಥೈಸುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಈ ರೂಪಕದಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಇವುಗಳ ಮರುಓದು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಮತವನ್ನು ಬಹುಮತವಾಗಿ ಸಾಧಿಸುವ ಒಂದು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವನವಾಸ ಅಜ್ಞಾತವಾಸಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ವಿರಾಟ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಉಪಪ್ಲಾವ್ಯ ನಗರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟಿರುವಾಗ ಕೃಷ್ಣ ಪಾಂಡವರ ಸಭೆ ಕರೆದು “ತಾನು ಮಾತುಕತೆಗಾಗಿ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ತೆರಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಯಾಗಲು

ಮಾತನಾಡಬೇಕೋ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೋ, ನೀವು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮಜ ಸಹಜವಾಗಿ ಐದು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು, ಸಂಧಿ ಮಾಡಿಬಿಡು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅದೇನಾಯಿತೋ ಭೀಮನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. ಅರ್ಜುನನಂತೂ ಅಣ್ಣನ ಮಾತು ಮೀರಲಾರ, ನಕುಲನೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಸಹದೇವ ಮಾತ್ರ ಸಂಧಿಗೆ ಒಪ್ಪದೇ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮತವೆನ್ನುತ್ತಾನೆ. ನಾಲ್ಕು ಜನ ಸಂಧಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೀಗೆ ಬಹುಮತ ಸಂಧಿಯ ಪರವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಯುದ್ಧಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಪಾಂಡವರ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಬಾರದೆಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞನಾದ ಕೃಷ್ಣ ದೌಪದಿಯನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಕರೆತರಲು ಚಾರರನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತಾನೆ . “ಪಾಂಡವರು

ಮರು ಓದು: ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ

೨೬೩

ಸಂಧಿಗೆ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ನೀವು ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು” ಎಂದು ದೌಪದಿಗೆ ಹೇಳಲು ಚಾರರಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕೆರಳಿ ಕೆಂಡವಾದ ದೌಪದಿ, ಸಭೆಗೆ ಬಂದವಳೇ ಭೀಮನನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾಳೆ, ಕೋಪದಿಂದ ಕಿಡಿಹಿಡಿಯಾಗಿ, ಮಾತಿನ ಕೆಂಡವನ್ನೇ ಸುರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನಿಮ್ಮ ಹಂಗೇ ಬೇಡ, ನಮ್ಮ ತಂದೆ, ಅವರ ಸೈನ್ಯ, ನನ್ನಣ್ಣ, ತಮ್ಮಂದಿರು, ಘಟೋತ್ಕಚ, ಅಭಿಮನ್ಯು, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಇವರೇ ಕೌರವರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ, ದುಶ್ಯಾಸನನ ರಕ್ತವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹೇಡಿಗಳಾದ ನಿಮ್ಮ ಹಂಗೇಕೆ” ಎಂದು ಕೂಗಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಮಾತಿನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾದ ಭೀಮ, ತನಗೆ ಸಂಧಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲವೆಂದು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಒಂದರ ಬಹುಮತವಿದ್ದುದು ಈ ದೌಪದಿಯೂ ಸೇರಿ ಮೂರು ಮತ್ತು ಮೂರರ ಸಮಮತವಾಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬಲ ಬಂದು, ಕೃಷ್ಣ ಸಂಧಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹಸ್ತಿನಾವತಿಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾನೆ. ಹೊರಡುವಾಗ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದ ದೌಪದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. “ನಾವು ಸಂಧಿಯ ನೆವದಿಲವದಿರ ಭಾವವನು ಕಲಿ ಮಾಡಿ ಕಾಳಗವ ಗೆಲಿದುಬಹೆವು!” ಇಂತಹ ಬಹುಮತವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಉಪಾಯಗಳು ಈಗಲೂ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ.

ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ, ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಆದರೆ, ಅದಕ್ಕೆ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಹೊಣೆ ಮಾಡಲು ಕೃಷ್ಣ ತಂತ್ರ ಹೂಡಿ, ದುರ್ಯೋಧನ ತನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅವನು ಸಂಧಾನದ ಮಾತುಕತೆಗೆ ಮೊದಲೇ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಕೃಷ್ಣ. ಕೃಷ್ಣನ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲ ತಂತ್ರಗಳೂ ದುರ್ಯೋಧನನೇ ಸಂಧಿಗೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಬಿಂಬಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಅಪರಾಧಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗುತ್ತವೆ.

ಇಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಗೆ ಕೃಷ್ಣನ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡುವ ಈ ಒಂದು ಕ್ರಮವೇ, ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸ ಭಾರತದ ಮರು ಓದಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಇಂದಿನ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲುವ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮ ಶರಶಯನಗತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ದ್ರೋಣ ಮರಣಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ೧೬ ನೇಯ ದಿನ ಕರ್ಣ ಸೇನಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನೇನು ಪಾಂಡವರ ಕಥೆಮುಗಿಯಿತೆಂದು ದುರ್ಯೋಧನ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಕರ್ಣನ ನಾಯಕತ್ವದ ಆ ದಿನವೂ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಗೆಲುವು, ಕೌರವರಿಗೆ ಸೋಲು ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗಿದೆ. ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನ ಸಭೆ ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇಂದಿನ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ

೨೬೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ನಾವು ಸೋತೆವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಅಪಮಾನ, ಹೇಳದೇ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. “ಇಂದಿನಾ ಹವದೊಳಗೆ ಕುಂತೀಸುತದರ ಬೊಬ್ಬಾಟ ಬಲುಹಾಯ್ತು” ಅದು ಕರ್ಣನಿಗೆ ತಾಗಿತು. ಸೋಲಿಗೆ ನೆವ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೇಳಿದ “ಅದು ಪಾಂಡವರ ಗೆಲುವಲ್ಲ. ಅದು ಸಾರಥಿಯ ಗೆಲುವು. ಅರ್ಜುನನಿಗಿರುವಂತಹ ಒಬ್ಬ ಸಾರಥಿ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಪಾಂಡವರ ಶಿರಗಳು ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳಮೇಲೆ” ಅದಕ್ಕೆ ದುರ್ಯೋಧನ, ನಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬೇಕಾದರಾಗಲಿ, ಹೆಸರು ಹೇಳು, ಅವನನ್ನು ನಿನ್ನ ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ಕರ್ಣ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂಜರಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಹೇಳಿದ. ಅದರ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡಿ:-

ಹಲವು ಮಾತೇನರಸ ನುಡಿದುದು

ಫಲಿಸಲರಿಯದು ದೈವಗತಿಯಲಿ

ಫಲಿಸಿತಾದಡೆ ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಸೂಳೆತನವಹುದೆ

ಸುಲಭವಾದಡೆ ಮಾದ್ರರಾಜನ

ತಿಳುಹಿ ಸೈರಿಸು ರಿಪುಗಳ್ಳವರ

ತಲೆಗೆ ಹಾಯಿಕು ಸಂಚಕಾರವನೆಂದನಾ ಕರ್ಣ

ಆದರೂ ಆಗಲಿ, ಆಗದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಆರೋಪವಾದರೂ ತಪ್ಪಲಿ ಎಂದುಕೊಂಡು ಕರ್ಣ ತನಗೆ ಶಲ್ಯವನ್ನು ಸಾರಥಿಯಾಗಿ ಮಾಡು, ಪಾಂಡವರೈವರ ತಲೆಗೆ ಸಂಚಕಾರ ಹಾಕು-ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗಲೇ ಶಲ್ಯ ಇದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನೋ ಒಬ್ಬ ರಾಜ, ಗರ್ವಿ ತಾನು ಸೂತಪುತ್ರ, ಸೂತನಿಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಜ ಸಾರಥಿಯಾಗಲು ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆಯೆ ಎಂಬುದು ಅವನ ಭಾವನೆ. ಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ “ದುರ್ಯೋಧನಾ, ನಾವು ಅಂದುಕೊಂಡದ್ದೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದುವೇಳೆ ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನಡೆದುಬಿಟ್ಟರೆ, ರಾಜ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಒಂದೊಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ರಾಜನಿಗೊಲಿಯುವ ಸೂಳೆಯಂತಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತೆ? ಇದನ್ನು ತಿಳಿದೂ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗದಿದ್ದರೆ ಶಲ್ಯನನ್ನು ನನ್ನ ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು” ಈ ರಾಜಕೀಯದ ಒಳಮರ್ಮ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಕೂಡಲೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ರಾತ್ರಿ ತಾನೇ ಶಲ್ಯನ ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಕರ್ಣನ ಸಾರಥಿಯಾಗಲು ಕೇಳಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೈಸಿಕೊಂಡ, ಆದರೂ ಒತ್ತಾಯಿಸಿ, ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಕಾಡಿ ಬೇಡಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದ.

ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನೋಡಬೇಕಾದ್ದೆಂದರೆ ಕರ್ಣನು ಹೇಳುವಂತೆ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ನಾಯಕರು ಅಂದುಕೊಂಡದ್ದೆಲ್ಲಾ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಹತ್ತು ಜನ

ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡರೆ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಅದೂ ಸಹ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಹೇಳುವಂತೆ ದೈವಗತಿ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ. ಇನ್ನು ಮಿಕ್ಕವರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಹೊಂಚು ಹಾಕುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ಓದುತ್ತಾ ಓದುತ್ತಾ ತಿಳಿಯುವ ರಾಜಕೀಯದ ಒಳಗಿನ ಸುಳಿಗಳು.

ಭೀಷ್ಮನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ೯ ದಿನಗಳಾದರೂ ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಗೆಲುವಿಲ್ಲ. ಹತಾಶನಾದ ಧರ್ಮಜ, ತಾವು ಜಯಸಂಪಾದಿಸುವುದು ಹೇಗೆಂದು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಕೃಷ್ಣ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಾವೇ ಹೋಗಿ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಕೇಳೋಣವೆಂದು ಅವನನ್ನು ಭೀಷ್ಮನ ಪಾಳೆಯಕ್ಕೆ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. ಒಳಕ್ಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡ ಭೀಷ್ಮ ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಮಾತುಗಳ ಅಂತರಾಳವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು- ಭೀಷ್ಮ ಧರ್ಮಜನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. "ಹರಿಯ ಬಲುಹುಂಟಾದಡೆಯು ಮೀರಲಾಗದು ರಾಜಧರ್ಮವನು" ಇದನ್ನು ಓದಿನ ಅನುಭವದಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರುವ ನಾಯಕನ ಮನೆಗೆ ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಹೋದರೆ, ಅದು ನೀಡುವ ಸಂದೇಶವೇನು? ಅವನ ನಾಯಕನ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವಲ್ಲವೇ ಅದು! ಅದನ್ನೇ ಭೀಷ್ಮ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ್ದು, ಅದೂ ಕೃಷ್ಣನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ! ಈಗಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಗುಪ್ತ ಭೇಟಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದರೂ, ಭೀಷ್ಮರ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಆಡಳಿತದ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಹುದು.

ಇಂದಿನ ರಾಜಕೀಯದ ಪಕ್ಷಾಂತರಗಳ ಅವಾಂತರಗಳಿಗೆ ಶಲ್ಯನು ಪಾಂಡವರ ಕಡೆಯಿಂದ ಕೌರವರ ಕಡೆಗೆ ಪಕ್ಷಾಂತರ ಹೊಂದುವುದರ ಹಿಂದಿನ ತಂತ್ರಗಳು ಆಮಿಷಗಳು ಮುಂತಾದವು ಕಾರಣಗಳು. ಆಗಲೂ ಸಹ ಇವು ಅರಣ್ಯದ ರೆಸಾರ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲೇ ನಡೆದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು.

ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಅನೇಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಆಯಾಕಾಲದ ಜನತೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವರ್ಗ ಪುನಃ ಪುನಃ ಓದಿ ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅಂತಹ ಒಂದು ಪದ್ಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕೃಷಿ ಮೊದಲು ಸರ್ವಕ್ಕೆ ಕೃಷಿಯಂ

ಪಸರಿಸುವುದಾ ಕೃಷಿಯನುದ್ಯೋ

ಗಿಸುವ ಜನವನು ಪಾಲಿಸುವುದಾ ಜನಪದದ ಜನದಿ

ವಸು ತೆರಳುವುದು ವಸುವಿನಿಂ ಸಾ

ಧಿಸುವಡಾವುದಸಾಧ್ಯವದರಿಂ

ಕೃಷಿವಿಹೀನನ ದೇಶವದು ದುರ್ದಶ ಕೇಳೆಂದ |

-ಸಭಾ ಪರ್ವ ೧-೬೪

ಕವಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳು ಅವನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಸಮಯೋಚಿತವೋ, ಇಂದಿಗೂ ಅಷ್ಟೇ ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಸರ್ಕಾರಗಳು ರೈತರ ಸಾಲಮನ್ನಾದಂತಹ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದಾಗ ಕೃಷಿಕರಲ್ಲದವರೂ ಸಹ ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಈ ಮಾತುಗಳು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥ ರಾಜಕಾರಿಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ರೀತಿ ಸೊಗಸಾಗಿದೆ.

ಅರಸು ರಾಕ್ಷಸ ಮಂತ್ರಿಯೆಂಬವ

ಮೊರೆವ ಹುಲಿ ಪರಿವಾರ ಹದ್ದಿನ

ನೆರವಿ ಬಡವರ ಬಿನ್ನಪವನಿನ್ನಾರು ಕೇಳುವರು

ಉರಿವುರಿವುತಿದೆ ದೇಶ ನಾವಿ

ನ್ನಿರಲುಬಾರದೆನ್ನುತ್ತ ಜನ ಬೇ-

ಸರಿನ ಬೇಗೆಯಲಿರದಲೇ ಭೂಪಾಲ ಹೇಳೆಂದ

- ಸಭಾಪರ್ವ ೧-೬೨

ಪ್ರತಿ ತಲೆಮಾರಿನ ಓದುಗರೂ ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮರು ಓದಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವುಗಳು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸಲ್ಲುವ ಮಾತುಗಳಾಗಿವೆ.

ಕೆಲವು ವಾಕ್ಯಗಳ-ಶಬ್ದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮರು ಓದು, ಪದೇ ಪದೇ ಓದುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಎಷ್ಟೋ ವಾಕ್ಯಗಳು, ಶಬ್ದಗಳು ನಮಗೆ ಇಂದು ಅಪರಿಚಿತವಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುವ ಕೆಲವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಬ್ದಗಳು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಅವುಗಳ ಅರ್ಥಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉಹಾಹರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ವಿದುರ ನೀತಿಯ ಒಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಶಬ್ದ ಸರಳವಾಗಿ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ದಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಶಬ್ದದ ಪ್ರಯೋಗ ಹೀಗಿದೆ; “ಬಿಸುಟುಕಳೆವುದು ನೀತಿ ಶಾಸ್ತ್ರವನುಸುರದಾಚಾರಿಯನ ಅಡವಿಗುರಿಯಹ ನುಸಿಯ ನಾಪಿತನಿಂತರುವನು ರಾಯಕೇಳೆಂದ ಇಲ್ಲಿನ” “ಅಡವಿಗುರಿ” ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮೇಲುನೋಟಕ್ಕೆ ಕಾಡಿನಕುರಿ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಾದರೂ, ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವವನು ಎಂದು

ಮರು ಓದು: ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಸಾಹಿತ್ಯ

೨೬೭

ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು, ಇತ್ತೀಚಿನ ವಿಧಾನಸಭಾ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಭೂ ಮಾಪಕರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರ ನೀಡುವಾಗ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖಾಧಿಕಾರಿಗಳು ‘ಅಡವಿಭೂಮಾಪಕರು’ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅರ್ಥ ದೊರೆಯದೇ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಅವರು, ಈ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ‘Field Surveyar’ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ ಎಂದರು. ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದರು ‘ಅಡವಿಗುರಿ’ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡುವ ಸ್ವಭಾವದವನು ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಅಪರೂಪದ ಶಬ್ದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಸಹ ಮರು ಓದು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವ ‘ದುಹಾರ’ ವೆಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು ನಾಲ್ಕು ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಆದರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಸ್ಪಷ್ಟತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

೧) ‘ದುಹಾರದ ಭಗಿಂಗಳ’ - ಆದಿಪರ್ವ ೧೩-೪೨, ೨) ‘ದುಹಾರದೊಳಿ ಳಿದುವಕ್ಷಿಗಳು’ ಸಭಾಪರ್ವ ೧೨-೩೬, ೩) ‘ಸೆರೆಗಳ ಬಳಿದುಹಾರದ’ ಸಭಾಪರ್ವ ೧೩-೫೦, ೪) ದುಹಾರದಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯೋದನು: ಕರ್ಣಪರ್ವ ೨೦-೧೩. ಇಂತಹ ನೂರಾರು ವಾಕ್ಯಗಳು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದು ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮರು ಓದಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ.

ಇಷ್ಟು ವಿವರಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮರುಓದಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮರುಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿದಲ್ಲಿ, ಬಹುಶಃ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದಾಗ ಇದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿ- ಗತಿಗಳು, ರಾಜಕೀಯದ ತತ್ವಗಳು, ಧರ್ಮಾರ್ಥಮರ್ವಿವೇಚನೆ, ನ್ಯಾಯದಾನದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು, ರಾಜ-ಪ್ರಜೆಗಳ ಸಂಬಂಧ, ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಥಾನಮಾನಗಳು, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಒಂದು ಕ್ರಮವನ್ನು ಸಹ ಮರು ಓದಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯೊಳಗೆ ತರಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಇದು ಒಂದು ವಿಸ್ತೃತ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಬಯಸುವ ವಿಷಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮರು ಚಿಂತನೆ : ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಮಿರ್ಚಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯ: ಸಮಗ್ರ ವಾಚ್ಯಯ

- ಪ್ರೊ ಶಾಂತಿನಾಥ ದಿಬ್ಬದ

ಮಿರ್ಜೆ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು ಜೈನ ಧರ್ಮಿಯರಾಗಿದ್ದರೆಂಬ ಕಾರಣವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಎರಡು ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. | ಜೈನ ಪರಿಸರದ ನಡುವೆ ಮಿರ್ಜೆ ಅಣ್ಣಾರಾಯ ಹೇಗೆ ಬದುಕಿದ್ದರು? ಜೈನ ಧರ್ಮ- ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ಎಂಬ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ (೨) ಮಿರ್ಜೆ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು 'ಜೈನ ಧರ್ಮ' ಎಂಬ ಮೇರುಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವ ಅಂಶಗಳೇನು? ಎಂಬ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಬಂಧವು ಮಿರ್ಜೆ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ 'ಜೈನ ಧರ್ಮ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ.

“ಜೈನಧರ್ಮ” ಎಂಬ ಕೃತಿಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿನ ವಿಷಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ತೊಡಗುವ ಮೊದಲು ಕನ್ನಡದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆ ಕೃತಿಯು ರಚನೆಗೊಂಡಿರುವ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ.

'ಜೈನಧರ್ಮ' ಕೃತಿಯು ರಚನೆಯಾದದ್ದು ೧೯೫೨ರಲ್ಲಿ. ಅದು ಪ್ರಕಟವಾದದ್ದು ಅಣ್ಣಾರಾಯರೇ ತಮ್ಮ ಉರಾದ ಶೇಡಬಾಳದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದ ಶಾಂತಿ ಸೇವಾ ಸದನದ ಮೂಲಕ. ಕೃತಿಯ ಬೆಲೆ ಆಗ ೧೫ ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಕೃತಿಯ ಒಟ್ಟು ಪುಟಗಳು ೯೫೦. ಕೃತಿಗೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದವರು, ಆ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಶೋಧಕ ರಾಗಿದ್ದ ಡಾ. ಆನೇ ಉಪಾಧ್ಯೆ ಅವರು. ಕೃತಿಯು ಸಮರ್ಪಿತವಾದದ್ದು ಧರ್ಮಸ್ಥಳದ ಶ್ರೀ ಮಂಜಯ್ಯ ಹೆಗ್ಗಡೆ ಅವರಿಗೆ, ಬೃಹತ್ತಾದ ಈ ಕೃತಿ ಹೊರಬರುವ ಮೊದಲು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂಥ ಯಾವ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. “ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಜಿ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರ “ಬುದ್ಧನ ಕಾಲದ ತೀರ್ಥಕರ ಮಹಾವೀರರು” , ಉಲ್ಲೇಖನೀಯವಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಸಾಲೆತೊರೆಯವರ “ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಚರಿತ್ರೆ” ಗ್ರಂಥದ ಮೊದಲನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ,

ಟಿ.ಎಸ್. ರಾಘವಾಚಾರ್ ಮತ್ತು ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ 'ಪಂಪರಾಮಾಯಣ'ದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಅವರ 'ಸಾಹಿತ್ಯವಾಹಿನಿ'ಯಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಪ್ರಸ್ತಾವ ಬಂದಿತ್ತು.

ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ "ಜೈನ ಧರ್ಮ" ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಅಣ್ಣಾರಾಯರು ಮಾಡಿರಬಹುದಾದ ಅಧ್ಯಯನ, ಹಾಕಿರಬಹುದಾದ ಶ್ರಮ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿಯ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದರೆ ನಾವು ಅಣ್ಣಾರಾಯರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಹಾಯಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ೨೨ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ೯ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು, ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯ ೩ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು, ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯ ೪ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು, ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಯ ೩ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ೧ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತಾವು ಅಭ್ಯಸಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಅವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗೆಯ ವ್ಯಾಪಕ ಅಧ್ಯಯನ ಬಲದಿಂದಾಗಿ 'ಜೈನ ಧರ್ಮ' ಕೃತಿಗೆ ಇಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಕೃತಿಯ ಒಳಗಿರುವ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬಿಡಿ, ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಪರಿವಿಡಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರೆಷ್ಟು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿರಬಹುದೆಂಬುದು ನಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. (೧೯ ಪಟಗಳಷ್ಟು !) ಇದು ಕೇವಲ ಕೃತಿಯ ಪುಟಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತು ಗಾತ್ರವನ್ನು ದೊಡ್ಡದು ಮಾಡಲು ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸವಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಭಾಗಗಳು ಗಟ್ಟಿ ಕಾಳುಗಳೇ. 'ಜೈನ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಪದನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ತೊಡಗಿ, ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಇತಿಹಾಸ-ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ತೀರ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜೈನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಹೋದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮುನಿ ಶಾಂತಿಸಾಗರರ ಸಂದೇಶದ ವರೆಗೂ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಂದು ಮುಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು!

ಕೃತಿಯ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯಗಳ ನಂತರ, ಓದುಗರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸುಮಾರು ೬೦ ಪುಟಗಳಿಗೆ ಮಿಕ್ಕಿದ ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಣಮೋಕಾರ ಮಂತ್ರವನ್ನು ರಚಿಸಿದವರಾರು? ವರ್ತಮಾನ ಕಾಲದ ತೀರ್ಥಂಕರರು, ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಶಲಾಕಾಪುರುಷರು, ಜೈನ ಜ್ಯೋತಿಷ ವಿದ್ಯೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ 'ಜೈನ ಗಣಿತ ಪರಿಭಾಷೆ, ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯೂ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ' ಹಿಂದೂ ಶಾಸನಗಳೂ ಜೈನ ಸಮಾಜವೂ ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನ ವಿಧಾನ ಎಂಬ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ಹಳಗನ್ನಡ ಗ್ರಂಥ ಸಂಪಾದಕನು ತಾನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗ್ರಂಥದ ಕೊನೆಗೆ ಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ (ಕೊಡಬೇಕಾದ

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ) ಪರಿಶಿಷ್ಟಗಳು ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮ ಪರಿಭಾಷೆ, ಗ್ರಂಥಗಳ ನಾಮಸೂಚಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ನಾಮಸೂಚಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳನಾಮಸೂಚಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಓದುಗನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ಉಪಕ್ರಮವಾಗಿದೆ.

ಒಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಇತಿಹಾಸ, ಜೈನ ಶ್ರುತವಿದ್ಯೆ, ಸ್ಯಾದ್ವಾದ, ಅಹಿಂಸೆ, ಕರ್ಮವಿಚಾರ, ಲೋಕವಿಚಾರ, ಜೈನ ತೀರ್ಥಂಕರರು, ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಉಪಪಂಗಡಗಳು, ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮ, ಆತ್ಮತತ್ವ, ಕರ್ಮತತ್ವ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕುರಿತಾದ ವಿವರಣೆ ಮುನಿ ಮತ್ತು ಸಾಧಕರ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು, ಜೈನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜೈನ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಜೈನ ಪರ್ವಗಳು, ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿನ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತರ ಧರ್ಮಗಳು ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮ, ಗಾಂಧಿವಾದ, ಮಾರ್ಕ್ಸವಾದ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಾದದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮ..... ಹೀಗೆ ಕೃತಿಯ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಣ್ಣಾರಾಯರು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇದಿಷ್ಟು ಕೃತಿಯ ಹೊರ ಆವರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವರಗಳು. ಈ ಕೃತಿಯ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ನಾವು ಕೃತಿಯ ಒಳಗಿರುವ ಹೂರಣಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಬೇಕು.

ಈ ಕೃತಿಯು ರಚನೆಯಾದ ಸಂದರ್ಭ, ಅದಕ್ಕೆ ಒದಗಿ ಬಂದ ಪ್ರೇರಣೆಯ ಕುರಿತು ಸ್ವತಃ ಲೇಖಕರೇ ತಿಳಿಸಿದರು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬೇಕು:

“ಇಂಥ ಒಂದು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಬೇಕಾಗುವ ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಅಭ್ಯಾಸಗಳು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ- ಈಗಲೂ ಇಲ್ಲ, ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಹೃತ್ತೂರ್ವಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಅರಿತು ಆಚರಿಸುತ್ತಿರುವ, ಆಚರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮವನ್ನೇ 'ಜೈನ ದರ್ಶನ' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಆಗ ಆ ಪ್ರಬಂಧದ ಬರವಣಿಗೆಯ ಸೃಷ್ಟಿಯು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿರುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಸಮಾಜವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾನು ಓದಿಕೊಂಡ ಜೈನಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೂ, ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೂ ರೂಪುಗೊಂಡ ನನ್ನ ಜೀವನದರ್ಶನವು ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ಬಾಳಬಟ್ಟಲಲ್ಲಿ ಕಿರುದೀಪವಾಗಿ ಬೆಳಗಬಹುದಿತ್ತು. ಮೇಲಾಗಿ ಅದರೊಳಗೆ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಆತ್ಮ, ಕರ್ಮ, ಸೃಷ್ಟಿ, ಸಾಧನೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ನನ್ನ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸಿವೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಮಾನವನ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ನಿಲುವು, ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳೇನು ಎಂಬುದನ್ನೇ ವಿವರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವ ವಿಚಾರವಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ

ಬೇಕಾಗುವ ಮನಸ್ಸಿನ ಹದವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆನ್ನುವ ಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥವು ರೂಪುಗೊಂಡಿತು; ಜೈನ ಧರ್ಮದ ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸುವ ಲವಲವಿಕೆ ಮೂಡಿತು. ಅದರೊಡನೆ ಭಾರತದ ಹಲವು ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡಿ ಕೆಲವು ಜೈನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದಲೂ ಲೇಖನ ಶಕ್ತಿಯು ಕುದುರಿತು.” (ಆತ್ಮನಿವೇದನೆ v-viii)

ಮುಂದುವರೆದು “ಇಂಥ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚರ್ಚಾತ್ಮಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತಭೇದಗಳೂ, ದೋಷಗಳೂ ಉಳಿಯುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ. ವಿಷಯ ದೊಡ್ಡದು, ಬರಹಗಾರನ ಶಕ್ತಿ ಸಣ್ಣದು. ಹೀಗಾಗಿ ಕೆಲವಡೆಯಲ್ಲಿಯ ವಿವರಣೆಯೂ ಕೆಲವರಿಗೆ ಸರಿಯೆನಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹೊಸದು ಎನಿಸಿತು; ದೋಷಪೂರ್ಣವೆಂದೂ ಕಂಡಿತು. ಅಂಥ ಹಿರಿಯರೆಲ್ಲ, ಕುಂದು-ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆ.”

‘ಆತ್ಮನಿವೇದನೆ’ ಎಂಬಲ್ಲಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನಾಸಕ್ತಿ, ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ. ಅದರಲ್ಲೂ ದೊಡ್ಡದನ್ನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾನ್ಯವಾಗಬಹುದಾದುದನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮನಸ್ಸಿತಿ, ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆ, ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇವೇ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲೇಖಕರು ಮನಬಿಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಅಂತಿಮ ಎಂಬ ಗರ್ವ ಅವರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ವಿಮರ್ಶೆ ಟೀಕೆ-ಟಿಪ್ಪಣಿಗೆ, ತಿದ್ದುಪಡಿಗೆ ಈ ಲೇಖಕ ಮುಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ದೊಡ್ಡಲೇಖಕರಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಗುಣ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೃತಿಯ ಯಶಸ್ಸಿನ ಬಗ್ಗೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿಯನ್ನು ಬರೆದಿರುವ ಡಾ. ಆ.ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯೆ ಅವರು ಹೇಳಿರುವ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದು : “ಈ ಗ್ರಂಥದ ವಿಷಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಶ್ರೀಯುತ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ ವಿವಿಧ ವಾಚನ, ದೀರ್ಘಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕದೃಷ್ಟಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಮೆಚ್ಚಬಹುದು....

ಪರಿಪಕ್ವವಾದ ತುಲನಾತ್ಮಕ ದೃಷ್ಟಿ, ವ್ಯಾಪಕ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಸಮನ್ವಯ ಬುದ್ಧಿ ಇವೇ ಇಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಇಂಥ ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಿಂದ ಮಿರ್ಜಿಯವರು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಂದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಕಾಶನದಿಂದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಜೈನಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ತರಗತಿಯ ಗ್ರಂಥವು ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಲಭಿಸಿದಂತಾಗಿದೆ” . ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮಟ್ಟದ ಸಂಶೋಧಕರೂ-

ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಆಗಿದ್ದ ಡಾ. ಆ.ನೇ. ಉಪಾಧ್ಯೈ ಅವರ ಈ ಮಾತುಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ನಾವು 'ಜೈನಧರ್ಮ' ಕೃತಿಯ ಮಹತ್ವವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಮಿರ್ಚಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು 'ಜೈನ ಧರ್ಮ' ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ೧೯೫೧ರಲ್ಲಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಆಗಲೇ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಅವರೊಬ್ಬ ಸೃಜನಶೀಲ ಲೇಖಕರಾಗಿ ನಿಸರ್ಗ(೧೯೪೫), ರಾಷ್ಟ್ರಪುರುಷ(೧೯೪೭), ಪ್ರತಿಸರಕಾರ(೧೯೪೭), ರಾಮಣ್ಣ ಮಾಸ್ತರರು(೧೯೪೮) ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದರು, ಮತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಅದಾದ ನಂತರ ಜೈನ ಸಂಶೋಧನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ 'ಜೈನಧರ್ಮ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಇನ್ನಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬ ಹಂಬಲ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಮೂಡಿರಬೇಕು ಜೊತೆಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಅಧ್ಯಯನದ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತಾರಗಳು ಅವರಿಗೆ ಕರಗತವಾಗಿದ್ದವು. ಉತ್ತಮ ಗದ್ಯ ಬರವಣಿಗೆಯ ಹದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿದ್ಧಿಸಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಈ ಬಲದಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಆ ಬೃಹತ್ ಯೋಜನೆಗೆ ತೊಡಗಿದ್ದರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಾವು ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಜೈನಧರ್ಮ ಕೃತಿಯ ರಚನೆಯ ನಂತರ ಮಿರ್ಚಿಯವರು ಸುಮಾರು 15 ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜೈನಪರ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು, ಅವೆಲ್ಲ 'ಜೈನಧರ್ಮ' ಕೃತಿರಚನೆಗಾಗಿ ಅವರು ನಡೆಸಿದ ವ್ಯಾಪಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಷಂಗಿಕ ಫಲಗಳು ಅಥವಾ ಉಪೋತ್ಪನ್ನಗಳು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಜೈನ ಸಿದ್ಧಾಂತ-ಸಾಹಿತ್ಯ- ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಮಿರ್ಚಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ ಕೊಡುಗೆ ಅದ್ವಿತೀಯ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಕುಟಮಣಿ, ಮೇರುಗ್ರಂಥ ಅವರ 'ಜೈನ ಧರ್ಮ' ಕೃತಿ.

ಕೃತಿಯ ಒಳಗನ್ನು ಅರಿಯದೆ ನಾವು ಈ ಬಗೆಯ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಈ ಕೃತಿಯ ಸಫಲತೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಕೆಲವಾದರೂ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕು.

ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು ಇಂಥ ಕೃತಿ ರಚನೆಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದು ಸಾತ್ವಿಕ ಮನಸ್ಸು ಹದಗೊಂಡ ಸಂಸ್ಕಾರ, ಅಣ್ಣಾರಾಯರು ಜೈನ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಕಾರಣ ಇವು ಅವರಿಗೆ ಜನ್ಮಗತವಾಗಿ ಲಭಿಸಿದ್ದವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕೃತಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಲೇಖಕರು ತೋರ್ಪಡಿಸಿದ ಅನೇಕಾಂತ ದೃಷ್ಟಿ ಈ ಕೃತಿಯ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಗುಣವೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಜೈನ ಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದೂ ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಆಕರ-ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಅವರು ಓದುಗರ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ. ಹಲವಾರು ಧರ್ಮ-ದರ್ಶನಗಳ ಬೀಡಾಗಿರುವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮವೂ ಒಂದು. ಅದರ ಚರಿತ್ರೆ ಹೀಗಿದೆ, ಅದರ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಿದ್ಧಾಂತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೀಗಿದೆ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ನಿರಪೇಕ್ಷಭಾವದಿಂದ ಅವರು

ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಅನೇಕ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಕೋಮುಗಳಿವೆ. ಅದು ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಆಯಾ ಕೋಮಿನವರಿಗೆ ಅವರವರ ಕೋಮಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಭಾವನೆಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅದೂ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಕೋಮುಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತರಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ಕಚ್ಚಾಡುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂಬ ಸರ್ವಸಮಾನತೆಯ ನಿಲುವು ಅವರದಾಗಿದ್ದಿತು. ಈ ಕೃತಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಅಂಥ ಭಾವನೆ ಅಂತಃಪ್ರವಾಹ, ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನು ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಮೂಲಕ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಬಹುದು.

ಒಟ್ಟಾರೆ 'ಜೈನಧರ್ಮ' ಕೃತಿಯು ಜೈನ ಜಗತ್ತಿನ ನೂರಾರು ಹೊಸ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಅನೇಕ ಸಂಗತಿಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ಜೈನ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜೈನ ಕಾವ್ಯ-ಪುರಾಣಗಳ ಬಂದಿದ್ದವೇನೋ ನಿಜ, ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಶ್ಲೋಕ ಅಥವಾ ಪದ್ಯರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಆ ಸಂಗತಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವುದು ದುಸ್ತರವಾಗಿತ್ತು. ಆ ತೊಡಕನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಎನ್ನುವಂತೆ ಮಿರ್ಜಿಯವರು ತಿಳಿಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ, ಸೂಕ್ತ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಮತ್ತು ಆಧಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶ್ರವಣ ಪರಂಪರೆ, ಸ್ಯಾದ್ವಾದ, ಜೈನ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಾಚೀನತೆ, ಜೈನ ಧರ್ಮದ ವಿವಿಧ ಶಾಖೆಗಳು, ಹಲವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮ, ಜೈನ ದಾರ್ಶನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಿಂಹಾವಲೋಕನ, ಅನೇಕಾಂತವಾದ, ಅಹಿಂಸೆ, ಕರ್ಮತತ್ತ್ವ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ರೂಪ, ಜೈನ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಜೈನ ಕಲೆ, ಜೈನ ಪರ್ವಗಳು, ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜೈನ ಮತ್ತು ಇತರ ಧರ್ಮಗಳು... ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳು ಓದುಗ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಹೊಸ ಮಾಹಿತಿಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

ಇವುಗಳ ಪೈಕಿ ಕೆಲವನ್ನು ಲೇಖಕರು ವಿವರಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದು.

೧. ಸ್ಯಾದ್ವಾದದ ಕುರಿತಾದ ವಿವರಣೆ: 'ಸ್ಯಾದ್ವಾದ'ವೆಂಬುದು ಜೈನ ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಚಾರ ಇದನ್ನು ಅನೇಕಾಂತವಾದ, 'ಸಪ್ತಭಂಗಿನಯ' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತ ಬರಲಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಇದು ಜೈನ ದೃಷ್ಟಿಯ ಸತ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸ್ತರದಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಮ್ಯ, ಸಮತೆ, ಸಮನ್ವಯ, ಸಂಘಟನೆ ಎಂಬ ಭಾವಗಳನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವ ವಿಚಾರಪ್ರಣಾಲಿ, ಜೈನ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು 'ಸಾಮಾಯಿಕ' ಎಂದೂ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮಾನತಾ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಯಿಕ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಮಾಯಿಕವು ಜೈನ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಶ್ರಾವಕರಿಗೆ (ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ) ಸಾಮಾನ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಯಿಕ

ಭಾವವಿಲ್ಲದ ಯಾವ ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲಾರವು ಎಂದು ಜೈನ ಧರ್ಮವು ನಂಬುತ್ತದೆ. ಅಹಿಂಸೆಗೂ ಈ ಸಾಮಾನ್ಯವು ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ತನ್ನ ವಿಚಾರ, ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವೇ ಸರಿ ಎಂದು ತನ್ನದೇ ಅಂತಿಮ ಸತ್ಯವೆಂದೂ ಹಟ ಹಿಡಿಯುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಈ ಸ್ಯಾಡ್ವಾದ ಅಥವಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ತಡೆ ಒಡ್ಡುತ್ತದೆ.

ಅಣ್ಣಾರಾಯರು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿ-ತಿಳಿಯಾಗಿ ವಿವರಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಈ ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ, ಜೈನ ಪರಿಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಹುದುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಿತು. 'ಸ್ಯಾಡ್ವಾದ' ಎಂಬುದು ಇಷ್ಟು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾದ, ಸತಾರ್ಥಕವಾದ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ಮತ್ತು ಆಕರ್ಷಕವಾದ ವಿಚಾರವೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಹೊಳೆದಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಅದು ಹೊಳೆದದ್ದು ಅಣ್ಣಾರಾಯರ ವಿವರಣೆಯಿಂದ.

ಸತ್ಯ ಒಂದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಲವಾರು ಇರುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದು ಕಾಲ- ದೇಶ-ವ್ಯಕ್ತಿ-ವಸ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಈ ಸತ್ಯಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಕೊನೆಯ ಸತ್ಯವೆಂಬುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. (ಈ ಹೇಳಿಕೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ !) ಎಲ್ಲ ಸತ್ಯಗಳು ಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗಿರುತ್ತವೆ.(Relative) ಸತ್ಯವೆಂಬುದು ಮುಗಿದು ಹೋಗಿರುವ ಬಿಂದುವಲ್ಲ. ಬೆಳೆಸಬಹುದಾದ ರೇಖೆ, ಅದು ಸರಳವೂ ಆಗಿರಬಹುದು, ವಕ್ರವೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು 'ಸ್ಯಾಡ್ವಾದ' ತತ್ವವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಅನೇಕಾಂತವಾದದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಏಕೆ+ಅಂತ+ವಾದವಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ತಿಕ್ಕಾಟ, ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ಸಹಜ. ಹಾಗೆ ಆಗಬಾರದೆಂದರೆ ಅನೇಕ+ಅಂತ+ವಾದ ವನ್ನು ನಾವು ಗೌರವಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಆಂಶಿಕ ಸತ್ಯಗಳೇ. ಅವುಗಳಿಗೂ ಸೂಕ್ತ ಗೌರವ ಸಿಗಲೇಬೇಕು. ಅಂಥ ಎಲ್ಲ ಆಂಶಿಕ ಸತ್ಯಗಳ ಕ್ರೋಡೀಕೃತ ರೂಪವೇ ಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯ. ಎರಡು ವಿರೋಧ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿದ್ದರೂ ಸರಿ, ಅವುಗಳ ನಡುವೆ ಕೂಡ ಸೌಹಾರ್ದ- ಸಮನ್ವಯ ಅನಿವಾರ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಿರ್ಚಿ ಅವರು ಓದುಗರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವಂತೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಸತ್ಯ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅದರ ಹಿಂದೆ ಹಲವಾರು ಸತ್ಯಗಳು ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ 'ನಾನೊಬ್ಬ ಲೇಖಕ' ನೆಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಸತ್ಯ. ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಪ್ರಯಾಣಿಕ, ಬೇರೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬ ಗ್ರಾಹಕ.... ಇವೇ ಮುಂತಾದ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಂಶಿಕ ಸತ್ಯಗಳು

ಅವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ನಿಜವಾಗಿ ಮತ್ತು ಇಡಿಯಾಗಿ ನಾನು ಯಾರು? ಮತ್ತು ನಾನು ಏನು? ಎಂಬುದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವ್ಯಕ್ತ ಸತ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ನಾವು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಕೇವಲ ಸತ್ಯರೂಪೀ ಭ್ರಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ ಅಷ್ಟೆ!

ಅನೇಕಾಂತವಾದವು ತತ್ವಜ್ಞಾನವೂ ಹೌದು, ವಿಜ್ಞಾನವೂ ಹೌದು, ಗಿಡ, ಮರ, ಸೂರ, ಚಂದ್ರ, ಸಮುದ್ರ ಇವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ವಿಶ್ವವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇವೇ ಬಿಡಿ ಬಿಡಿ ವಿಶ್ವಗಳಾಗಲಾರವು. ಹೀಗೆ ನೋಡಿದಾಗ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವು 'Unity in Diversity', ಅನೇಕತೆಯಲ್ಲಿ ಏಕತೆ ಎಂಬ ನಿಲುವನ್ನೇ ಹೋಲುತ್ತದೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಇದೇ 'ಬದುಕು-ಬದುಕಲು ಬಿಡು' ಎಂಬ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವವಾದಿ ನಿಲುವು. ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ನಡುವಿರುವ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ, ಕಲಹಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ, ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತ ಲೇಖಕರು 'ಸ್ಯಾಡ್ವಾದ' ತತ್ವವನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ತತ್ವವನ್ನು ಅಥವಾ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮಿರ್ಚಿ ಅವರು ಶುಷ್ಕವಾದ ವರದಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯನ್ನು ಅವರು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ತತ್ವವು ಏಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಆ ತತ್ವದ ಅನ್ವಯ ಸಾಧ್ಯವೇ? ಅದಕ್ಕೇನಾದರೂ ಅಡ್ಡಿ ಆತಂಕಗಳಿವೆಯೇ? ಅದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲದೇ? ಎಂಬ ಹಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಲೇ ಮಿರ್ಚಿ ಅವರು ತಾವು ಹೇಳಬೇಕಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಾರೆ ಏನಿದ್ದರೂ ಅವರದು ಸಕಾರಣವಾದ, ಸತಾರ್ಕಿಕ ವಾದ.

ಹಿಂದೆ ಭಗವಾನ್ ಬುದ್ಧನು ನಿಷೇಧವಾದವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದನು. ಸಂಜಯ ಬೇಲರಿಪುತ್ರನು ವಿಕ್ಷೇಪವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದನು. ಬುದ್ಧನು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಾದಗಳಿಂದ ಅಲಿಪ್ತನಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದನು. ಜೀವ, ಜಗತ್ತು, ಈಶ್ವರ ನಿತ್ಯತ್ವ-ಅನಿತ್ಯತ್ವ ಜೀವ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿಯ ಭೇದಾಭೇದ ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಬುದ್ಧನು 'ಅವ್ಯಾಕೃತ'ವೆಂದು ಸಾರಿದ. (ಹೇಳಲಾಗದ ವಿಷಯಗಳು). ಇದನ್ನೇ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮಹಾವೀರನು ಎಲ್ಲ ಭಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಒಂದು ನಿಲುವಿಗೆ (ಅದೂ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ) ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು. ಅದೇ ಮುಂದೆ ಅನೇಕಾಂತವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು.

ಮಿರ್ಜೆ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ ವಿಷಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಬಹುದು.

ಸೃಷ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಿರ್ಜೆ ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಚರ್ಚೆ ಹೀಗಿದೆ ; ಸುಮಾರು ೪೦ ಪುಟಗಳಷ್ಟು ಸುದೀರ್ಘ ಚರ್ಚೆ ಇಲ್ಲಿದೆ (ಜೈಧ, ಪುಟ ೩೮೮ ರಿಂದ ೪೨೯ ವರೆಗೆ). ಇಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೇವಲ ಜೈನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡಿಲ್ಲ. ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ದೇವರ ನಡುವಿರುವ ಸಂಬಂಧದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ವೈದಿಕ ವಿಚಾರಧಾರೆ ಏನಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ತರುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಜೂಲಿಯಸ್ ಹಕ್ಸಲೆಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾಂಖ್ಯಮತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ತೌಲನಿಕವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಡೆಕಾರ್ಟ್, ಡಿಮೊಕ್ರಟಿಸ್, ಜಾನ್ ಲಾಕ್ ಮುಂತಾದ ಆಧುನಿಕ ಭೌತ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿ, ಜೈನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿ ಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೈನರ 'ಪುದ್ಗಲ' ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ 'ಜಡವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಾಳೆ ನೋಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೈನರು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಭೌತಿಕ ಜಗತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯೆ ಎಂದು ಪರಾಮರ್ಶೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಬಹುಮೂಲಗಳ, ಬಹುವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಬಳಕೆಯ ಹಿಂದೆ ಮತ್ತೆ ಮಿರ್ಜೆಯವರ ಜೈನ ದೃಷ್ಟಿ (ಅನೇಕಾಂತವಾದವೇ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆಯೆಂದು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಲು ಅವರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಹೇರಳವಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳು ಓದುಗರನ್ನು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಲಾಕ್ಷಣಿಕರು ಈ ಬಗೆಯ ಜ್ಞಾನ ಸಂಪನ್ನತೆಯನ್ನು ಬಹುಜ್ಞತೆ' ಅಥವಾ 'ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ 'ಜೈನ ಧರ್ಮ' ಕೃತಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕಂಡು ಬರುವ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಗುಣ ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಗಾಧವಾಗಿದೆ.

ಅದೇ ರೀತಿ ಅಹಿಂಸೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತ ಚೀನಾ, ಅಮೆರಿಕಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಇರುವ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳ ಜೊತೆಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜೈನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಇಟ್ಟು ತೌಲನಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನು ಊಹಿಸಿಕೊಂಡು ನೋಡಿದಾಗ ನಮಗೆ ಮಿರ್ಜೆ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ ದೈತ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಶಕ್ತಿಯ ಅರಿವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆಯೇ ಅವರು ಚರ್ಚೆಗೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಲ್ಲೂ ಅವರದು ತಲಸ್ಪರ್ಶಿ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿ ಕೇವಲ ತತ್ವಪರಿಚಯಕ್ಕೆ.

ಅವರು ವಿಶ್ರಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ತತ್ವವನ್ನು ಇಂದಿನ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಹಾಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ತೊಡಕುಗಳೇನು? ಆ ತತ್ವದ ಸಫಲತೆ- ವಿಫಲತೆಯೇನು? ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಯೋಗದ ಪಾಠಗಳಿಯಲ್ಲೂ ಪರಿಭಾವಿಸಲು ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಥಿತಪ್ರಜ್ಞತೆ, ನಿರ್ಲಿಪ್ತತೆ, ಅಪಾರ ಅಧ್ಯಯನದ ಬಲ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸರ್ವರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಅನೇಕಾಂತ ದೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲದ ಲೇಖಕನಿಗೆ ಇಂಥ ದ್ವಿಪಾಠಳಿಯ ಬರವಣಿಗೆ ಕಷ್ಟಕರ (ತತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುವುದು, ಅದರ ಪ್ರಯೋಗದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಮರ್ಶಿಸುವುದು)

ಹೀಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಾಕಷ್ಟು ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಹುದಾದರೂ ವಿಸ್ತಾರಭಯದ ಕಾರಣವಾಗಿ ಒಂದೆರಡು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ 'ಜೈನ ಧರ್ಮ' ಕೃತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ ಬರವಣಿಗೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಗುರುತಿಸಬಹುದು:

- ೧) ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಲೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು.
- ೨) ಭಾಷೆ ನೇರ, ಸರಳ, ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಚಪಲ ಇಲ್ಲ.
- ೩) ಬರವಣಿಗೆ ವಿವರಣೆ ಏಕಮುಖಿಯಾದುದಲ್ಲ. One Way ಮಾದರಿಯಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಅದು ಚರ್ಚೆಯ ಮಾದರಿಯದು. Delete ಮಾದರಿಯದು.
- ೪) ಕೇವಲ ಲೇಖಕನನ್ನೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಯಿಲ್ಲ.
- ೫) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸಾಧಾರವಾಗಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸುವುದು.
- ೬) ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ವಿಮರ್ಶನ ದೃಷ್ಟಿ
- ೭) ನಿರಪೇಕ್ಷ, ನಿರ್ದುಷ್ಟ, ನಿರ್ಲಿಪ್ತ ಧೋರಣೆ(ತಾಟಸ್ಥ ಭಾವ)
- ೮) ಜೈನಕ್ಷೇತ್ರದ ಎಲ್ಲ ಮುಖ-ಮಗ್ಗುಲಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಕೃತಿ.
- ೯) ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಿರ್ಚಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು ಜೈನಧರ್ಮವನ್ನು ಬದುಕಿದ್ದಾರೆ, ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬದುಕು-ಬರವಣಿಗೆಗಳ ನಡುವೆ ಅಪರೂಪದ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂಥ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸೃಜನಶೀಲ ಮತ್ತು ಗಂಭೀರ ಸಂಶೋಧನ ದೃಷ್ಟಿಯ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶನ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವಿದ್ವತ್ಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಿಗಬೇಕಾದ

ಮನ್ನಣೆ-ಗೌರವಗಳು ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ನನ್ನದು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಬೇಕಾದ ಒಂದು ಸಂಗತಿ ಏನೆಂದರೆ ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು ಬದುಕಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ದಕ್ಕಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಪದವಿ ಅವರ ನಿಧನದ ಕಾರಣವಾಗಿ ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು ಎಂದು ಕನ್ನಡದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ ಅವರು ಸ್ವತಃ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾತು.

ಒಂದು ಸಲ ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ ಅವರು ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರಂತೆ. ಆಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ ಭಾವಚಿತ್ರದ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತು ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತೆ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೊರ ಹಾಕಿದ್ದರಂತೆ. ಸ್ವತಃ ಕಟ್ಟಿಮನಿ ಅವರೂ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದವರೇ. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು ತಮಗಿಂತ ಹಿರಿಯ ಲೇಖಕರು, ದೊಡ್ಡ ಲೇಖಕರು ಎಂದು ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದು. ಆ ಇಬ್ಬರ ಹಿರಿಮೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಮಿರ್ಜಿ ಅಣ್ಣಾರಾಯರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಕ್ತಿಗೆ ಹಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ.

* * * *

ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ: ಕಾದಂಬರಿಗಳು

ಡಾ. ಬಸವರಾಜ ಸಾದರ

ಯಾವುದೇ ಬರಹಗಾರನನ್ನು ಮೊಗಂ ಆಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಘಟ್ಟದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಫಿಟ್ ಇನ್ ಮಾಡಿಬಿಡುವುದು ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶೆಯಲ್ಲಿ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಪದ್ಧತಿ. ಇಂಥ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಾಲೋಕ ಹೆಸರಾಂತ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬರಹಗಾರ ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕಟ್ಟಾ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಲೇಖಕ ಎಂದು ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. (ಜಿ. ಎಸ್.ಎಸ್. ಹಾಗೂ ಕಣವಿ ಅವರನ್ನು ಸಮನ್ವಯ ಕವಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆದಂತೆ) ಇದನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯಲು ಸ್ವತಃ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಣಗಾಡಿದರೂ, ಅವರನ್ನು ಅದು ಬಿಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮರುಚಿಂತನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಅರೆವಾಸ್ತವವನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಖಂಡಿತ ಇದೆ.

ಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ಜೋತುಬಿದ್ದು ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾತು ಅವರನ್ನು ಒಬ್ಬ ಹುಟ್ಟಾ ಅಥವಾ ಕಟ್ಟಾ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಲೇಖಕ ಎಂದು ಕರೆಯುವವರಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದು ಸತ್ಯ. ಯಾವುದೇ ಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಒಬ್ಬ ಬರಹಗಾರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಅವರ ಬದುಕು. ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಬದುಕೇ ಅವರ ಬರಹಕ್ಕೆ ಮೂಲಪ್ರೇರಣೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಬರಹವೇ ಅವರ ಬದುಕಿಗೆ ಅನ್ನದ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಾಸ್ತವ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಬರಹದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಬದುಕನ್ನೂ, ಬದುಕಿನ ವಿಶಾಲ ಅನುಭವಗಳಲ್ಲೇ ಬರಹವನ್ನೂ ಖಚಿತವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಬಡತನ, ಹಸಿವು, ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೇ ಅಲೆಮಾರಿಯಾದ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಆಗಿನಿಂದಲೇ ಹಲವು

ಬಗೆಯ ಶೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರು. ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆ ನಿಲ್ಲಲು ಅವರ ನಿರಕ್ಷರಿ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಹೋರಾಟದ ಕಥೆ ದಾರುಣವಾದದ್ದು, ಸಾಲದೆಂಬಂತೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿದ್ದ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಇಲ್ಲದ ಕಿರುಕುಳ ಅನುಭವಿಸಿದ ಅವರ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬ ಜರ್ಜರಿತವಾಗಿ ಹೋಗಿತ್ತು. ಈ ಬಗೆಯ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಿಸುತ್ತ ಬದುಕನ್ನಾರಂಭಿಸಿದ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಭಾವಕೋಶದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಮೊಳೆತದ್ದು ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಬಂಡಾಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ನಿಂತು ಹೋರಾಡುವ ಕೆಚ್ಚು ಆ ಹಂತದಲ್ಲೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯೊಡೆಯಿತಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವರ ನಡೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿತು. ಈ ಬಗೆಯ ಬಂಡಾಯ ಮನೋಧರ್ಮ ಈಗಿನ ಲೇಖಕರಂತೆ, ಕಟೀಮನಿಯವರ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾತ್ರ ಆಗಲಿಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ನೊಂದವರ ಮತ್ತು ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾದವರ ಬದುಕುಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುವ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕಾಳಜಿಯಾಯ್ತು. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸೇರಿದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ನಿಲುವು ಹಾಗೂ ಬಂಡಾಯ ಧೋರಣೆಗಳೇ ಅವರ ಬದುಕು ಮತ್ತು ಬರಹ ಎರಡನ್ನೂ ರೂಪಿಸಿದವೆಂಬುದು ವಾಸ್ತವ. ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಪ್ರಗತಿಶೀಲರೆಂದು ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೇ ಒಬ್ಬ ಬದ್ಧ ಬಂಡಾಯಗಾರರಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಹೀಗೆ ಬಂಡಾಯ ಧೋರಣೆಯ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಹೋರಾಟಗಾರ ಮತ್ತು ಬರಹಗಾರರಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ ಐರೋಪ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ ಆಮದಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲತೆಯ ಗಾಳಿ ಬೀಸಲಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಅಚ್ಚರಿಯೆಂದರೆ, ಅವರ ಬಂಡಾಯ ಧೋರಣೆಯು, ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳವಳಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯೇ ಆಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಎರಡರನ್ನೂ ಅಭಿನ್ನವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದ ಅಂದಿನ ವಿಮರ್ಶಕರು, ಅವರ ಮೂಲ ಧೋರಣೆಯನ್ನೇ ಗೌಣಗೊಳಿಸಿ ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭರಪೂರ ಬರವಣಿಗೆಯ ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಅ.ನ.ಕೃ, ತ.ರಾ.ಸು., ನಿರಂಜನ ಹಾಗೂ ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿ ಈ ನಾಲ್ವರನ್ನೂ ಕನ್ನಡ ವಿಮರ್ಶಾಲೋಕ ಹಾಗೆ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಬರಹಗಾರರೆಂದು ಹಣೆಪಟ್ಟಿ ಹಚ್ಚಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಈ ನಾಲ್ವರನ್ನೂ ಕುರಿತಂತೆ ಡಾ. ಎಚ್.ಎಸ್. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ಮಾತೊಂದು ಮಾತು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. "ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳುವಳಿಯ ಕಾಳಜಿಗಳ ಕೇಂದ್ರವು ಶ್ರಮಿಕವರ್ಗ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಕ ವರ್ಗಗಳಾದರೂ, ಅದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಲೇಖಕರು ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದವರೇ ಆಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆದವರೂ ಆಗರ್ಭ ಶ್ರೀಮಂತರೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರನ್ನು

ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ಪ್ರಮುಖ ಲೇಖಕರು ಮೇಲುಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾದುದರಿಂದ ತಾವು ಚಿತ್ರಿಸಬಯಸುವ ಜೀವನಕ್ರಮದ ಸರಿಯಾದ ಗ್ರಹಿಕೆ ಅವರಿಗೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಟ್ಟು ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಚಳುವಳಿಯ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ." ಈ ಮಾತನ್ನೇ ಆಧರಿಸಿ ಹೇಳುವುದರೆ, ಈ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಕಟೀಮನಿಯವರೊಬ್ಬರೇ ಬದುಕು ಕಲಿಸಿದ ಅನುಭವದ ಪಾಠಗಳಿಂದ ನಿಜವಾದ ಬಂಡಾಯ ಮನೋಧರ್ಮ ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡವರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಬಂಡಾಯಗಾರರಾಗಿ ಬರವಣಿಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದ ಕಟೀಮನಿಯವರು, ಆಗ ಬೀಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲತೆಯ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಅಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ ಉಸಿರಾಡಿದ್ದೇನೂ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿಮರ್ಶಕರು ಹೇಳುವಂತೆ ಅವರೇನೂ ಹುಟ್ಟಾ, ಕಟ್ಟಾ ಅಥವಾ ಬರೀ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಲೇಖಕರು ಮಾತ್ರ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ರಶಿಯಾ ದೇಶದಿಂದ ಆಮದಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳವಳಿಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ನಡುವಿನ ವರ್ಗಹೋರಾಟದ ಮೂಲದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದು, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ವರ್ಗವು ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದದ್ದೇ ಆ ಹೋರಾಟದ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಹೋರಾಟದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ರೂಪವೇ ಅಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದದ್ದು. ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಎರಡೂ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಐರೋಪ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ತನ್ನ ಮೂಲರೂಪದಲ್ಲೇ ಹಬ್ಬಿತ್ತಾದರೂ, ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಆಮದಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಅದು ತನ್ನ ಮೂಲಸ್ವರೂಪದಲ್ಲೇ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಪಡೆಯಿತೆಂದು ಖಂಡಿತ ಹೇಳಲಾಗದು. ಏಕೆಂದರೆ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಅಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳು, ತಲ್ಲಣಗಳು ರಶಿಯಾ ದೇಶಕ್ಕಿಂತ ತುಂಬ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದವು. ಹೀಗಾಗಿ ವಿದೇಶದಿಂದ ಆಮದಾಗಿ ಬಂದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ಅಂದು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಢಾಳಾಗಿದ್ದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಶೋಷಿತರ ಬದುಕುಗಳನ್ನು ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿ ಪ್ರತಿಭಟನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವ ಕ್ರಮಕ್ಕಿಳಿಯಿತು. ಇಲ್ಲಿಯ ಶೋಷಣೆಯ ಸ್ವರೂಪವೇ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಅಂದಿನ ಭಾರತೀಯ ಲೇಖಕರು-ಕನ್ನಡ ಲೇಖಕರೂ ಸಹ- ತಾವು ಕಂಡ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ದೇಶೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು, ಶೋಷಣೆಗಳನ್ನು, ಶೋಷಕರನ್ನು ಮತ್ತು ಶೋಷಿತರ ಬದುಕುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಧೋರಣೆ ಮತ್ತು ಬದ್ಧತೆಗಳಿಗನುಗುಣವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳವಳಿಯು ರಶಿಯಾದ ಸಾಮ್ಯವಾದಕ್ಕಿಂತ, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜವಾದದ ಆಶಯಗಳನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು

ದಾಖಲಿಸಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾದದ್ದು ಸಾಮ್ಯವಾದಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲ; ಅದು ಸಮಾಜವಾದಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳವಳಿ,

ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬರವಣಿಗೆಗೆ ತೊಡಗಿದ್ದ ಕಟೀಮನಿಯವರು, ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಬಂಡಾಯ ಮನೋಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿಕೊಂಡು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಖಚಿತವಾಗಿಯೇ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಸಮಾಜವಾದಿ ಪ್ರಗತಿಶೀಲರಾದ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ತಮ್ಮ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯಗಾರರಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆದುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಈ ಧೋರಣೆಯನ್ನೇ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಎಲ್ಲ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲೂ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದದ್ದು ಆಕಸ್ಮಿಕವಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ತೋರಿಕೆಯದಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಲೇಖಕರಂತೆ ಕೇವಲ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಮಾತ್ರ ಆಗಿರದಿದ್ದ ಇಂಥ ಬಂಡಾಯ ಮನೋಧರ್ಮ ಅವರ ರಕ್ತದಲ್ಲೇ ಬೆರೆತು ಹೋಗಿತ್ತು. ಕೊನೆಯ ವರೆಗೂ ಅದು ತನ್ನ ಪ್ರಖರತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂತು. ಕಟೀಮನಿಯವರ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಡಾ. ಪಾಟೀಲ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಅವರು ಆಗ ಹೇಳಿದ ಅವರು ಕಟ್ಟಿಮನಿ ಅಲ್ಲ ; ಕಮೋನ್” ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣ. ಆ ಹೆಸರು ಅವರಿಗೆ ಅನ್ವರ್ಥವೇ ಆಗಿದೆ. ಇಂಥ ಕಟೀಮನಿಯವರು ಕಾದಂಬರಿ, ಸಣ್ಣಕಥೆ, ಪ್ರವಾಸ, ಆತ್ಮಕಥೆ, ನಾಟಕ, ಅನುವಾದ, ಸಂಪಾದನೆ, ಕಾವ್ಯ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜೀವನ ಚಿತ್ರ-ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ಒಟ್ಟು ಅರವಾಲ್ಕು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಇದರಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಗಳೇ ಇರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಕನ್ನಡ ಕಾದಂಬರಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸತ್ವಯುತ ಕೊಡುಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್‌ನೂ ಪಾಸಾಗದ ಒಬ್ಬ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ಎಂಬುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಚ್ಚರಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಸತ್ಯ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ, ಹಣಬಲ, ಜಾತಿ-ಜನಾಂಗದ ಬಲ ಇವಾವೂ ಇಲ್ಲದ, ಕೇವಲ ಸ್ವಪ್ರಯತ್ನದ ಮೂಲಕವೇ ಒಂದು ಗಟ್ಟಿಸ್ಥಾನ ಪಡೆದ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಇವತ್ತಿಗೂ ಚರ್ಚಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟದ್ದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಮರುಚಿಂತನವು ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಅವರ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳ ಅವಲೋಕನ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಬರೆದ ಎಲ್ಲ ನಲವತ್ತೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದವೆಂದೂ, ಅವು ಸರ್ವಕಾಲದ ಮರು ಚಿಂತನೆಗೆ ಅರ್ಹವಾಗುವಂಥವೆಂದೂ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. “ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದವಲ್ಲ, ಪ್ರಕಾಶಕರ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಮಣಿದು ಕೆಲವು ಸಾಮಾನ್ಯ

ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೂ ಬರೆದಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದು ಅವರೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳೂ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಡುವ ಅಥವಾ ಶೋಷಿಸುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿಯೇ ಇರುವುದು ಮಾತ್ರ ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ತೋಪ್ಪಡಿಸುವ ಉಗ್ರ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯನ್ನೂ ಅವು ದಾಖಲಿಸುತ್ತವೆ. ಇದೇ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಶೋಷಣೆಗಳ ಎದುರು ಹೀಗೆ ಉಗ್ರ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ತೋರುವ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರಲ್ಲಿ ಸದಾ ಜಾಗೃತವಾಗಿದ್ದ ಬಂಡಾಯಗಾರ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಒಂದಲ್ಲ. ಒಂದು ಪಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಯೇ ತೀರಿದ್ದು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಬಹುದಾದ ವಾಸ್ತವ. ೧೯೪೨ರಿಂದ ೧೯೮೬ರ ವರೆಗೆ, ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತಾಲ್ಪು ವರ್ಷಗಳ ಬಿಡುಬೀಸಾದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಅವರ ಈ ನಲವತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುವಾಗ ಅವೆಲ್ಲವೂ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಐವತ್ತು-ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಚಿತ್ರಗಳೇ ಆಗಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಈ ನಲವತ್ತು ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ಮರುಚಿಂತನೆಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ನೇರ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾತು ಕೇವಲ ಜಾರು ಹೇಳಿಕೆಯಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸತ್ಯ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ.

ಪರಂಪರಾಗತ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವರ್ಗೀಕರಿಸಬಹುದಾದರೆ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಎಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನೂ ೧) ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ೨) ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ೩) ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ೪) ರಾಜಕೀಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಹಾಗೂ ೫) ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅವರ ಈ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲೂ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಪ್ರಖರ ಹಾಗೂ ನೇರವಾದ ಶೈಲಿ, ಪ್ರತಿಭಟನಾತ್ಮಕ ಧೋರಣೆ, ಸಮಸ್ಯೆ, ಶೋಷಣೆ- ಶೋಷಕರನ್ನು ಹುಬ್ಬೇಕುಬಾಗಿ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಬದಲಾವಣೆಯ ಗಾಢ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಅವರ ಇಂಥ ಆಶಯಗಳ ಹಿಂದಿರುವುದು ಶೋಷಣೆರಹಿತ ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಯ ಸಮಾಜದ ಬಯಕೆ. ಈ ಬಯಕೆಯ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿಯೇ ಅವರು ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯಂತೆ ಸಿದ್ಧರು, ಮಾನವೀಯ ಆರಾಧಕರಾಗಿ ಮಿಡಿದರು.

ದೇಶವು ಪಾರತಂತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಸಂಪಾದನೆಯೊಂದೇ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ವರ್ಷದವರಾಗಿದ್ದ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ನೇರವಾಗಿ ಅಂದಿನ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಧುಮುಕಿದರು. ತಮ್ಮ ಆ ಹೋರಾಟದ ಅನುಭವಗಳನ್ನೇ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೇಕ್ಷೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುತ್ತ ಬರೆದ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಡೆಗೆ' ಎಂಬುದು ಅವರ ಮೊದಲ ಕಾದಂಬರಿ, ಬ್ರಿಟೀಶರಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಡೆಯುವ ಮೊದಲು ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದ್ದ ಸರ್ವಸಿದ್ಧತೆಗಳ ಮುಂಗಾಣೆಯನ್ನು, ಈ ಕೃತಿಯು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಬಡತನ, ಹಸಿವು, ನಿರುದ್ಯೋಗ, ಅನಕ್ಷರತೆ, ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು-ಇಂಥ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸಾಮುದಾಯಿಕವಾದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೂಪಿಸಿದ್ದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಗ್ರಾಮಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನೇ ಕನಸನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಶೇಖರ ಎಂಬ ತರುಣ, ಕಲ್ಲಾಪುರ ಎಂಬ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆನಿಂತು ಅವುಗಳನ್ನು ನನಸನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ವಸ್ತು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯದು. ಅದೇ ತಾನೇ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಕಮ್ಯುನಿಸಂ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿದ್ದ ಇನ್ನಿತರ ವಾದಗಳ ನಡುವಿನ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸಂಘರ್ಷ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆಯಾದರೂ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವಾದವಿವಾದಗಳೆಲ್ಲವೂ ಅನಗತ್ಯವೆಂಬ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಶೇಖರನು ಆಡುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಡೆಗೆ' ಕಾದಂಬರಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸ್ವಾಗತಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಯೂ ಸಿದ್ಧವಾದದನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತಲೇ ಇತಿಹಾಸದ ದಾಖಲೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಕಾದಂಬರಿಯ ಮುಕ್ತಾಯದ ಹಂತದಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ, ಅವರ 'ಮಾಡಿ ಮಡಿದವರು' ಕೃತಿ. ೧೯೪೨ರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಕೊಟ್ಟ ಚಲೇಜಾವ್ ಚಳವಳಿಯ ಕರೆಗೆ ಓಗೊಟ್ಟ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಯುವಕರು ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಳಿದು, ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಂಘಟಿಸಿ ನಡೆಸಿದ ರೋಮಾಂಚನಕಾರಿ ಹೋರಾಟದ ಘಟನೆಗಳೇ ಇಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಣಗೊಂಡಿವೆ. ಹೋರಾಟಗಾರರ ತ್ಯಾಗ, ಸಂಯಮ, ಮಠಾಧಿಪತಿಗಳೂ, ಮುಷ್ಕಾನ ಮುದುಕ-ಮುದುಕಿಯರೂ ತೋರಿದ ಶೌರ್ಯ, ಆಗ ಇದ್ದ ಧರ್ಮಸಮನ್ವಯದ ಮನೋಭಾವ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಗಟ್ಟಿ ಬಂಧದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಎರಕ ಹೊಯ್ಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಇಡೀ ಕಾದಂಬರಿಯು ಅಂದಿನ ದಿನಮಾನಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಂದ ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತಿದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಅಹಿಂಸೆಯ ವಾದವು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗುತ್ತದೆ ಯಾದರೂ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹೋರಾಟಕ್ಕಿಳಿದ ಯುವಕರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಗುಂಡುಗಳಿಗೆ ಎದೆಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮೀರಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂಸೆಗಳಿದ್ದು

ಒಂದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಂಶವಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಲಿ ಚೆನ್ನಪ್ಪನವರು ತಮ್ಮ ಸಂಗಡಿಗರೊಂದಿಗೆ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ರೋಮಾಂಚನಕಾರಿ ಹೋರಾಟದ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮೊಂದಿರುವ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಆಗಲೇ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮುದ್ರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡಿತ್ತೆಂದರೆ ಅದರ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಆಗ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳೂ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯನ್ನು ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಓದಿಸಿದ್ದು ಕೂಡ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಯೇ ಸರಿ.

೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಇಂದಿನ ಯುವಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಸುದೀರ್ಘ ಇತಿಹಾಸದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಇಲ್ಲ. ಪಾರ್ಶ್ವಿಕವಾಗಿ ಇದ್ದರೂ ಅದು ಕೆಟ್ಟ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟ ರಾಜಕಾರಣದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ವಿಕೃತ ಇತಿಹಾಸವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹೋರಾಟದ, ನಿಜ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಓದು ನಮ್ಮ ವಿಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು ದೂರಮಾಡಲು ನೆರವಾಗಬಲ್ಲದು. ಆದರೆ, ಅಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರಾರು?

ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಧೋರಣೆಯನ್ನೂ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ಉಸಿರಾಡಿದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ “ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯ ಮೇಲೆ” ಕಾದಂಬರಿಯು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಆ ಮಾದರಿಯ ಏಕೈಕ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಕನ್ನಡದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದೂ, ಜಗತ್ತಿನ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವ ಕಾದಂಬರಿಯೆಂದೂ ಅದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಾಲ ದಾವಣಗೆರೆಯ ಕಾಟನ್ ಮಿಲ್‌ನ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳ ಕುತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕು ಪರದಾಡಿದ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಅಲ್ಲಿನ ಮಿಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಶೋಷಣೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆದ ಕಾದಂಬರಿ ಇದು. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ರಶಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಚಳುವಳಿಗೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗುವಂಥದ್ದೇ ಈ ಘಟನೆ. “ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರಮಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದು; ರಾಷ್ಟ್ರ, ಖಂಡ, ಜಾತಿ, ಭಾಷೆ ಯಾವುದಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಾರರೂ ಒಂದು ; ಭೂಮಿ ಅವರದು, ಸಂಪತ್ತು ಅವರದು, ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರವೂ ಅವರಿಗೇ ಸೇರಬೇಕಾದುದು” -ಎಂಬ ನಿಲುವನ್ನು ಧ್ವನಿಸುವ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ವರ್ಗಸಂಘರ್ಷದ ಅಧಿಕೃತ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ. ಅಂಥ ವಸ್ತುವಿರುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ “ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯ ಮೇಲೆ” ಕಾದಂಬರಿಯು ಇವತ್ತಿಗೂ ವರ್ಗಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಒಂದು ಖಚಿತವಾದ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವಂತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ “ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಮತೆ ನಾಶವಾದ ಹೊರತು ಜನತೆಗೆ ನಿಜವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬರಲಾರದು” ಎಂಬ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಮಾತು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗುತ್ತದೆ. ರೈತ, ಕಾರ್ಮಿಕ, ಕೂಲಿಕಾರರ ಬದುಕು ಈಗೇನೂ ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ. ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಯು

ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಕರನ್ನು ಶೋಷಣೆಗೆ ಈಡು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ “ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯ ಮೇಲೆ” ಯಂಥ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮರು ಓದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಸಂಘಟಿತ ಹೋರಾಟದ ಮರುಹುಟ್ಟು ಕೂಡ ಆಗಬೇಕಿದೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕಾದಂಬರಿ ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುವ ಅರ್ಹತೆ ಹೊಂದಿದೆ. ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಮತೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಇಂದು ಉಂಟಾಗಿರುವ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ವಾತಾವರಣವು ನಮ್ಮ ಇಡೀ ದೇಶದ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನೇ ಹಾಳುಮಾಡಿದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ಮತಗಳ ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಕುರಿತೇ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಚಿಂತಿಸಿ, ಕಟೀಮನಿಯವರು ಬರೆದ ಕೆಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುವಂತಿವೆ. ಜಾತಿಜಾತಿಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ತುಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅರಿತಿದ್ದು, ಅದನ್ನವರು ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ನೆಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವ ಜಾತಿ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಭಿನ್ನ ಮುಖಗಳು ಈ ಕೆಳಗಿನಂತಿವೆ.

೧. ಉಚ್ಚ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆ.
೨. ಉಚ್ಚ ಜಾತಿಯವರು ಕೆಳಜಾತಿಯವರ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವ ಶೋಷಣೆ.
೩. ಉಚ್ಚ ವರ್ಣದವರೂ ಮತ್ತು ಕೆಳಜಾತಿಯವರೂ, ಕೆಳಜಾತಿಯವರ ಮೇಲೆಯೇ ನಡೆಸುವ ಶೋಷಣೆ.

ಈ ಮೂರೂ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕೆಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚವರ್ಣದವರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಾಯತರ ನಡುವಿನ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಯನ್ನು ಅವರ 'ಜನಿವಾರ ಮತ್ತು ಶಿವದಾರ' ಕಾದಂಬರಿ ದಿಟ್ಟ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಯಲಿಗೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಶಾಂತಾ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹುಡುಗಿ ಹಾಗೂ ಸದಾನಂದ ಎಂಬ ಲಿಂಗಾಯತರ ಹುಡುಗ- ಇವರ ಅಂತರ್ಜಾತಿಯ ಮದುವೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯೊಡ್ಡುತ್ತಾರೆ ಶಾಂತಾಳ ತಂದೆ ಮಧ್ವರಾಯರು ಹಾಗೂ ಅವಳ ಅಣ್ಣ ರಾಮಚಂದ್ರ. ಅವಳಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರನನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಹಾಗೂ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವರಮಹಾಶಯರು ಕೇಳುವಷ್ಟು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರದ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಶಾಂತಾಳಿಗೆ ಪರಿಪರಿಯಾದ ಕಿರಿಕಿರಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಲಿಂಗಾಯತನೊಬ್ಬನೊಡನೆ ತನ್ನ ತಂಗಿ ಮದುವೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಸಹಿಸದ ಶಾಂತಾಳ ಅಣ್ಣ ರಾಮಚಂದ್ರ ಅವಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿಧುರನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಹುನ್ನಾರ ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಧಿಕ್ಕರಿಸಿದ

ಶಾಂತಾ, ಸದಾನಂದನೊಡನೆ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಓಡಿಹೋದಾಗ ಅವಳ ತಂದೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಲಿಂಗಾಯತ ಹುಡುಗನೊಡನೆ ಮದುವೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಆಗಲೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾವಿನ ಮುಂಚೆ ಬರೆದಿಟ್ಟ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ “ಮೂರೂ ಸಾವಿರ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವಳು ಒಪ್ಪುವಂಥ ವರ ನಮ್ಮ ಮತದಲ್ಲೇ ಸಿಗಬಹುದು.....ನನ್ನ ವಿಮೆಯ ಹಣವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಶಾಂತಿಯ ಲಗ್ನಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಸು” ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ತಮ್ಮ ಕರ್ಮರತನವನ್ನು ಬದಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಜಾತಿಯ ಭೂತ ಹಿಡಿದ ಮಧ್ವರಾಯರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಗ ರಾಮಚಂದ್ರ ಇವರಿಬ್ಬರ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಯಿಂದಾಗಿ ಶಾಂತಾ ಎದುರಿಸಿದ ಕಷ್ಟಕೋಟಲೆಗಳು ಒಂದಲ್ಲ, ಎರಡಲ್ಲ.

ಪ್ರೀತಿಸಿದ ಇಬ್ಬರು ವಿಭಿನ್ನ ಜಾತಿಯ ಹುಡುಗ-ಹುಡುಗಿ ಮತ್ತು ಅವರ ನಡೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆ ಮತ್ತು ಅಣ್ಣ-ಇವರಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿ ಈ ಜಾತಿ ವೈಷಮ್ಯ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಯಾಗಿಯೂ ಹಬ್ಬಿ ಇಡೀ ಸಮಾಜವನ್ನೇ ಅಸಹನೆಯ ಬೀಡನ್ನಾಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಈ ವಾಸ್ತವವನ್ನೆ ಕಟೀಮನಿಯವರು ‘ಜನಿವಾರ ಮತ್ತು ಶಿವದಾರ’ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಖಚಿತವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಾಂತಾಳ ಅಣ್ಣ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿಜಯ ವಿಮಾ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಅವನೊಬ್ಬ ಮಾತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಉಳಿದವರೆಲ್ಲ ಲಿಂಗಾಯತರೆ. ರಾಮಚಂದ್ರ ಕಛೇರಿಗೆ ಬರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾದರೂ ನಾನು ದಂಡ, ಶಿಕ್ಷೆ ಆರಂಭ. ಅವನಿಗೆ ರಜೆ ಕೂಡ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ವೈಷಮ್ಯ ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. “ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ಎಲ್ಲಾ ಕಂಪನಿಗಳು ಅವರ ಕೈಯೊಳಗೇ” -ಎಂದೂ, ಹಾಗೂ “ತಾವು ಉಚ್ಚವರ್ಣದವರು, ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನವರು ಅಂತ ಸೊಕ್ಕಿನಿಂದ ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಮೆತ್ತಗೆ ಮಾಡಲು ಸದಾನಂದನಂಥ ಸಾವಿರ ಸಾವಿರ ಯುವಕರು ಬೇಕು” ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಬಗ್ಗೆ ಕಿಡಿಕಾರಿದರೆ, ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, “ಈ ಲಿಂಗಾಯತರ ಹಾವಳಿ ಬಹಳಾಯ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲೂ ಮೂಗು ಮೇಲೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅದರಲ್ಲೂ ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯ ನಡೆಸುತ್ತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪಾವಿತ್ರ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ- ಎಂದೂ, “ಉಳ್ಳಾಗಡ್ಡಿ ಖಾರ ತಿಂದು ಬೆಳೆದ ಈ ಹುಂಬರು ಕವಿತೆ ಏನು ಬರೆದಾರು?” ಎಂದೂ ಲಿಂಗಾಯತರ ಮೇಲೆ ಹರಿಹಾಯ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಮಾತುಗಳ ಹಿಂದಿನ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟವೇನಲ್ಲ. ಜಾತಿ ವೈಷಮ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಲಿಂಗಾಯತ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಎರಡೂ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿನ ಈ ಬಗೆಯ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಯಿಂದಾಗಿಯೇ ಏನೆಲ್ಲ ಕೋಲಾಹಲಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಕಟೀಮನಿಯವರು ಈ ವಾಸ್ತವವನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಚಿತ್ರಿಸುವಷ್ಟಕ್ಕೇ ಕೈತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ, ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುವ ಅವರು ಶಾಂತಾ ಮತ್ತು ಸದಾನಂದರ ಅಂತರ್ಜಾತೀಯ ಮದುವೆಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಸಿ, ಯುವಜನತೆಯ ಇಂಥ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ನಡೆಯೇ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪರಿಹಾರಮಾರ್ಗ ಎಂಬುದನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕಟೀಮನಿಯವರ ಬಂಡಾಯ ಧೋರಣೆಯ ಕ್ರಿಯಾಮಾದರಿ. ಜಾತಿಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಪರಿಹಾರದ ಮಾರ್ಗ ಇದು.

“ನೀ ನನ್ನ ಮುಟ್ಟಬೇಡ” ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಕಟೀಮನಿಯವರು ಉಚ್ಚಜಾತಿಯವರು ಕೆಳವರ್ಣದವರ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವ ಶೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ದುರ್ಬಲತೆ ಎರಡನ್ನೂ ದುರುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಚ್ಚವರ್ಣಿಯ ಶ್ರೀಮಂತರು ನಡೆಸುವ ಇಂಥ ಶೋಷಣೆ ಹಾಗೂ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳೇ ಶೋಷಿತರ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯನ್ನು ಕೆಣಕಿ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗೆ ಹಾದಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಪರಿ ನ್ಯಾಯಯುತವಾದದ್ದೇ. ಅದನ್ನೇ ಕಟೀಮನಿಯವರು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತರದ ಹಾಗೂ ಉಗ್ರವಾದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮರಡಿಹಳ್ಳಿಯ ಶಿವಗಂಗೆ ಹೊಲೆಯರವಳು, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯಳು. ಅವಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾಮತ್ಯುಷೆಗಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವೈಪೋಷಿ ನಡೆಸುವ ಶರಣಪ್ಪ ಹಾಗೂ ಪಾಟೀಲ ಸಿದ್ಧನಗೌಡ ಉಚ್ಚಜಾತಿಯವರು. ಇವರಿಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಕಾಮದ ತೀಟೆ ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಅಡ್ಡ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಮೆಟ್ಟು ಹೊಲಿಯುವ ತನ್ನ ಕುಲಕಸುಬನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದ ಅವಳು ಮಗನಾದ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಊರಿನ ಶಾಲೆಗೆ ಬಂದ ಸಾಂಬಯ್ಯ ಮಾಸ್ತರರು ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾರಲ್ಲದೆ, ಕೇರಿಯ ಜನರಲ್ಲೂ ಬದಲಾವಣೆ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕಂಡ ಉಚ್ಚವರ್ಣಿಯರು ಅವರ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಸಲ್ಲದ ಅಪವಾದ ಹೊರಿಸಿ ಸಾಂಬಯ್ಯನವರು ನೌಕರಿ ಹಾಗೂ ಊರು ಎರಡನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಮರಡಿಹಳ್ಳಿಯ ಕೇರಿಯ ಹನುಮ ತನ್ನ ಮಗಳು ಚಂದ್ರಿಯನ್ನು ಬಸವಿ ಬಿಡಲು ತಯ್ಯಾರಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ ಮಹಾದೇವ ಇಡೀ ಕೇರಿಯ ಜನರಿಂದ ಅವಮಾನಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಹಾಗೂ ಪೆಟ್ಟನ್ನೂ ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಶರಣಪ್ಪನ ಪೋಲಿ ಮಗ ಸಂಗಪ್ಪನು ಹೊಲೆಯರ ಕೇರಿಗೆಲ್ಲ ಉಟ ಹಾಕಿಸಿ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿಯೇ ಚಂದ್ರಿಯನ್ನು ಸೂಳೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮಹಾದೇವನು ಸಾಂಬಯ್ಯನವರ ನೆರವಿನಿಂದ ಹರಿಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯ ಸೇರುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ತಾಯಿ ಅಷ್ಟರೊಳಗೇ

ಕಾಲರಾಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಹರಿಜನೊದ್ದಾರದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಚನ್ನಪ್ಪ ಮತ್ತು ಚಂಪಾವತಿ-ಇಬ್ಬರೂ ಅತ್ಯಂತ ಹೇಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭ್ರಷ್ಟರು. ಇವರಿಬ್ಬರ ನೆರವಿನಿಂದ, ಹಣವಂತನಾದ ಕುಬೇರಪ್ಪನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯದ ಕಸ್ತೂರಿಯೆಂಬವಳ ಶೀಲಹರಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಕಸ್ತೂರಿಯು ಗರ್ಭವತಿಯಾದಾಗ ಈ ವೈಶಾಚಿಕ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಬಯಲಿಗಳೆದ ಸಾಂಬಯ್ಯನವರು ಅಲ್ಲಿಂದಲೂ ಹೊರಬಂದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಸುಳ್ಳು ಆಪಾದನೆ ಹೊರಿಸಿ ಅವರನ್ನೂ ಜೇಲಿಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ ಆ ದುಷ್ಟರು.

ಇತ್ತ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಗರ್ಭ ತೆಗೆಸಿದ ಚನ್ನಪ್ಪ-ಚಂಪಾವತಿಯರು ಅವಳನ್ನು ಮಹಾದೇವನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ನಾಟಕವಾಡಿದ ಅವರು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಡ್ಡಮಾರ್ಗದ ದಾಳವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾತ್ರ ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉಚ್ಚವರ್ಣಿಯರಾದ ಈ ಎಲ್ಲ ದುಷ್ಟರು ನಡೆಸಿದ ಹೀನಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಮಹಾದೇವನು ಅವರನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಹರಾಜು ಹಾಕಿ- “ನೀ ನನ್ನ ಮುಟ್ಟಬ್ಯಾಡ, ಮುಟ್ಟಬ್ಯಾಡ. ನಿನ್ನಂಥಾ ಹೊಲೆಯನನ್ನ, ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಂಥಾ ಹೊಲತಿಯನ್ನು ನಾನು ಬ್ಯಾರೆ ಎಲ್ಲೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಬೇಕು ನಿಮ್ಮ ಬಾಳಿಗೆ ಹೊಲೆಯರನ್ನು ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವ ಸೋಗು ಹಾಕಿ ನೀವೇ ಹೊಲೆಯರಾದಿರಿ” ಎಂದು ಉಗಿದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬರುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ತನ್ನ ಆದರ್ಶವನ್ನೇ ಮೆರೆಯುವಂತೆ ಕಸ್ತೂರಿಗೆ ಬದುಕು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಸಹನೆಯ ಕಟ್ಟೆಯೊಡೆದ ಮಹಾದೇವ ಉಚ್ಚಜಾತಿಯವರನ್ನು “ನೀವೇ ಹೊಲೆಯರಾದಿರಿ” ಎಂದು ಉತ್ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೆಳವರ್ಣದವರ ಸಾತ್ವಿಕ ಸಿಟ್ಟು ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಪರಿಧಿಯನ್ನೇ ಒಡೆದು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದಂತಿದೆ. ಉಚ್ಚವರ್ಣಿಯರು ಅನೈತಿಕ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗುವ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ನೋವು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಎರಡನ್ನೂ ಕಾದಂಬರಿ ಅರ್ಥವತ್ತಾಗಿ ದಾಖಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಂದು ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಉಚ್ಚಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ತೀಟೆಯದು. ಅದರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮ ಇಡೀ ದೇಶವನ್ನೇ ಅಸ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಕೆಲಜಾತಿಗಳವರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ ಶೋಷಣೆಗಳೂ ರಾಜಕೀಯ ಹುನ್ನಾರದವೇ ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಐವತ್ತು ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದ್ದ ಶೋಷಣೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಎಂಥದಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಲೇಖಕರು ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿ, ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದು ನಿಲ್ಲುವ ಪ್ರತಿಭಟನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಗಳು ಆಗಲೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದವೆಂಬುದನ್ನೂ ಸೋದಾಹರಣವಾಗಿ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ನಿಲವು ತುಂಬಾ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಅದು ಸಮನ್ವಯವೆಂಬ ಸಪೂರ ನಿಲವಾಗಿರದೆ, ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುವ ಉಗ್ರ ಸಿಟ್ಟಾಗಿರುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಖಚಿತ. ಇಂಥ ನಿಲವು ಇಂದು ಪುನಃ ಜಾಗೃತವಾಗುವ ಜರೂರಿದೆ. ಅದಕ್ಕಂದೇ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಈಗಲೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಇದಕ್ಕೂ ಮುಂದೆ ಹೋಗುವ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ತಮ್ಮ 'ಹರಿಜನಾಯಣ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ, ಉಚ್ಚವರ್ಣಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ದಲಿತರೂ ಹೇಗೆ ದಲಿತರನ್ನೇ ಶೋಷಿಸುತ್ತಾರೆಂಬುದರ ಒಂದು ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವಸ್ತುವಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಅಪರೂಪವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಆರ್ಥಿಕ ದೌರ್ಬಲ್ಯಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಜಾತಿಯ ಹಂಗಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಶೋಷಕರಿಗೂ ಅವರು ದಲಿತರಾದರೂ-ಜಾತಿಯ ಹಂಗಿಲ್ಲ. ಅವರ ಕಾಮುಕ ತೀಟೆಗೆ ಯಾವ ಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣಾದರೂ ಸರಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಹಣದ ಸುಲಿಗೆಗೆ ಯಾವಜಾತಿಯವರಾದರೂ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ವಾಸ್ತವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ಮೇಲ್ವಾರ್ತಿಯವರಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯ ವರಿಂದಲೂ ನಿರಂತರ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾಗುವ ನೈಜ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಹರಿಜನ ಕಸ್ತೂರಿ, ಬಾಲಾಪುರದ ಬಾಲವಾಡಿಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಶಿಕ್ಷಕಿಯಾಗಿ ಬಂದಾಗ ಊರಿನ ಹಲವಾರು ಉಚ್ಚವರ್ಣಿಯ ಕಾಮುಕರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ನೀರೂರುತ್ತದೆ. ಪಂಚಾಯತಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ರುದ್ರಗೌಡ ಹಾಗೂ ಬಾಲವಾಡಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಬಸಲಿಂಗವ್ವ- ಇವರ ಮಗ ಬಸನಗೌಡನಂತೂ ಕಸ್ತೂರಿ ಬಂದ ಮೊದಲ ದಿನದಿಂದಲೂ ಅವಳನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿ ಸೋಲುತ್ತಾನೆ. 'ದಲಿತ ಸಂಘ'ದ ಸ್ನೇಹಿತರ ನೆರವಿನಿಂದ ಕಸ್ತೂರಿ ಹರಿಜನ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸತೊಡಗಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಜನ ಕೇರಿಯಿಂದ ಪಂಚಾಯತಿ ಸದಸ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಕುಡುಕ ಸಹದೇವ ಅವಳನ್ನು ಬಲಾತ್ಕರಿಸಲು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಕಸ್ತೂರಿ ಸಹದೇವನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪಾಠ ಕಲಿಸುತ್ತಾಳಾದರೂ ಅವನು ತನ್ನ ಹೊಲಸು ಹಾಲಚಾಲನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ.

ಶಂಭು ಎಂಬವನು 'ದಲಿತ ಸಂಘ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹರಿಜನರ ಮೇಲೆ ವಿವಿಧ ಜನವರ್ಗಗಳವರಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸಹಕಾರಿ ಒಕ್ಕಲುತನ ಮಾಡಲು ಯೋಚಿಸಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಜಮೀನು ಪಡೆಯಲೆಂದು ಹರಿಜನ ಮಂತ್ರಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಆತನ ಸಾಹಸ ಫಲಕಾರಿಯಾಗದೆ ಆ ಜಮೀನು ಉಚ್ಚವರ್ಣಿಯರಿಗೇ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಶಂಭು ಹಾಗೂ ಭಗತ್‌ಸಿಂಗ್‌ರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಬಾಲಾಪುರದ ಹರಿಜನ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ತರಲು ಯತ್ನಿಸುವ ಕಸ್ತೂರಿಯನ್ನು ಬಸನಗೌಡ ಅವಳ ಶಿಕ್ಷಕಿಯ ಸ್ಥಾನದಿಂದಲೇ ಕಿತ್ತೊಗೆಯುತ್ತಾನಲ್ಲದೆ,

ಅವಳನ್ನು ಹೊರಿಸಿ ತರಿಸಿ ತನ್ನ ಕಾಮಪಿಪಾಸೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಕಸ್ತೂರಿಯ ಮೇಲೆ ಪುಂಡರೇಲ್ಲ ಸೇರಿ ಸಾಮೂಹಿಕ ಅತ್ಯಾಚಾರ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಸಹಾಯಕಳಾದ ಕಸ್ತೂರಿಯು ತಾನು ಹರಿಜನರ ವಳೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು, ಹರಿಜನ ಶಾಸಕ ಮಲ್ಲಯ್ಯನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟು ತನಗೊಂದು ನೌಕರಿ ಕೊಡಿಸಿರೆಂದು ಗೋಗರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಆತ “...ಎಲ್ಲಿಯ ಹರಿಜನ? ಎಲ್ಲಿಯ ಗಿರಿಜನ? ಎಲ್ಲಿಯ ಹಿರಿಜನ? ಎಲ್ಲಿಯ ಜಾತ್ಯಾಭಿಮಾನ? ಎಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ಸತ್ಯ.... ಮೂರು ಸಾವಿರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಂದು ರಾತ್ರಿ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಬಾ. ಒಂದೆ ರಡು ವಾರ ನನ್ನ ಜೊತೆ ಇರು. ಆಮೇಲೆ ನೌಕರಿಯ ಮಾತು. ಈ ಜಗತ್ತಿ ನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಬಿಟ್ಟಿ ಸಿಕ್ಕೋಲ್ಲ” ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಉಚ್ಚವರ್ಣಿಯರ ಶೋಷಣೆಗೆ ಸಿಕ್ಕು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಮಾನಿತರಾಗಿದ್ದ ಉದ್ರಪುರದ ಡಿ.ಸಿ. ಹಾಗೂ ಮಂತ್ರಿ ಮರುಳಯ್ಯನಂಥ ಹರಿಜನರು ಅಧಿಕಾರದ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ಗಳಿಗೇರಿದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮವರನ್ನೇ ತುಚ್ಛಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಶ್ರೀಮಂತರಂತೆ ಬದುಕಿಯೇ ತಾವು ಹಿಂದೆ ಅನುಭವಿಸಿದ ಶೋಷಣೆಯ ಮೇಲೆ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಟತೊಡುತ್ತಾರೆ. ಕೊಡಲಿಯ 'ಕಾವು ಕುಲಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯು' ಎಂಬಂತೆ ಇವರು ತಮ್ಮ ಕುಲಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಕಂಟಕರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಹರಿಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಯಾವುದೇ ರಕ್ಷಣೆ ಸಿಗದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಶಂಭುನಂಥ ಹೋರಾಟಗಾರನ ಕೊಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕಸ್ತೂರಿ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದವಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಇದು 'ಹರಿಜನಾಯಣ'ದ ಕಥೆ.

ಸ್ವಜಾತಿಯ ಹರಿಜನರಿಂದ ಹಾಗೂ ಉಚ್ಚವರ್ಣಿಯರಿಂದ-ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರಿಂದಲೂ ಅವಮಾನಿತರಾಗುವ ಹಾಗೂ ಶೋಷಣೆಗೀಡಾಗುವ ಹರಿಜನರ ಸಹನೆಯೇ ಅವರಿಗೆ ಮುಳುವಾಗುವ ರೀತಿಯನ್ನು 'ಹರಿಜನಾಯಣ' ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರಲ್ಲಿ ರಕ್ತಗತವಾಗಿರುವ ಶೋಷಿತರ ಬಗೆಗಿನ ಮಾನವೀಯ ಸ್ಪಂದನ ಹಾಗೂ ಶೋಷಕರ ಬಗೆಗಿನ ಅಸಹನೀಯವಾದ ಸಿಟ್ಟು ಈ ಕಾದಂಬರಿ ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರಮಾಡಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಜಾತಿಯಾಧಾರಿತವಾದ ಶೋಷಣೆಯ ಎದುರು ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ತೋರಿದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯ ಮಾದರಿಯಿದು. ಇದು ಸಕಾರಾತ್ಮಕವಾದ ಹಾಗೂ ಅಗತ್ಯವಾದ ನಡೆಯೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ.

ವೇಶ್ಯಾ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಭೀಕರತೆ, ಅದರ ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಬರೆದ “ಖಾನಾವಳಿಯ ನೀಲಾ”, “ಬೀದಿಗೆ ಬಿದ್ದವಳು” ಮತ್ತು “ಪಾತರಗಿತ್ತಿ” - ಮೊದಲಾದ ಕಾದಂಬರಿಗಳು

ಅವರ ವಾಸ್ತವವಾದಿ ನಿಲುವಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತವೆ. “ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾಮಪ್ರಚೋದನೆ” ಎಂಬ ವಿಚಿತ್ರ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅ.ನ.ಕೃ. ಅವರು ವೇಶ್ಯಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಶನಿಸಂತಾನದ ಸರಮಾಲೆಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಬರೆದರೆ, ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಆ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಮಂತರ ಕಾಮಚೇಷ್ಟೆಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಪೈಪೋಟಿ, ಬಸವಿ ಬಿಡುವ ಕೆಟ್ಟ ಪದ್ಧತಿ, ಜೀವನವಿಡೀ ಮೈಮಾರಿ ಕೊಂಡರೂ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಅನ್ನ ಸಿಗಲಾರದೇ ಬಸವಳಿಯುವ ಬಡಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು, ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆಯ ಕೂಪದಿಂದ ಹೊರಬರಬೇಕೆಂದರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬರಲಾರದ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣವಾಗುವ ಬಡತನ- ಈ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೂ ಕ್ಷಕಿರಣ ಬೀರುವಂಥ ಮತ್ತು ಆ ಕೆಟ್ಟ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕವರನ್ನು ಹೊರತರುವ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂಥ ಪ್ರಗತಿಪರ ಧೋರಣೆಯ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿವು. ನೊಂದವರ ನೋವಿಗೆ ಮಿಡಿಯುವ ಅವರ ಮಾನವೀಯ ಗುಣ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ತುಂಬ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಹೊರಜಗತ್ತಿಗೆ ಕಾಣದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇವತ್ತೂ ಈ ವೇಶ್ಯಾಸಮಸ್ಯೆ ಜೀವಂತವಿದೆ. ಅಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸುವಂತಿವೆ.

ಬಸವರಾಜ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರಿಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಹೆಸರು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಎರಡು ಕಾದಂಬರಿಗಳೆಂದರೆ “ಜರತಾರಿ ಜಗದ್ಗುರು” ಮತ್ತು “ಮೋಹದ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ” . ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗೆ ವಸ್ತು ಮತ್ತು ನಾಯಕನಾಗಿರುವ ಸಿದ್ಧವೀರಸ್ವಾಮಿಯಂಥ ಕೆಲವು ಕಾಮುಕ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪರಂಪರೆಯು ಇಂದೂ ಮುಂದುವರೆದಿರುವ ಕಾರಣ ಇವು ಇವತ್ತಿಗೂ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಕೃತಿಗಳು. ಹೆಸರು ಹೇಳದೇ ಮಾತಾಡುವುದಾದರೆ, ನೂರಾರು ಬಾರಿ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿಯೂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಿತ ಕಾಮಸಂಬಂಧವೆಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳೇ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಟ್ಟರೂ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ತಿರುಗಾಡುವ ನಿತ್ಯಸತ್ಯಾನಂದಾಚಾರ್ಯರು ಯಾವುದೆ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಈಗಲೂ ಇದೆ. ಈಗ ಇಂಥವರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಬರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬರೆದವರು ಬದುಕುವುದು ಕಷ್ಟವೆಂಬ ಭಯವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿರಬಹುದು. ಅರವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇಂಥದ್ದೇ ಅವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತ, ಕಂಡ ಕಂಡ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾಮಪಿಪಾಸೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ, ಜನರು ಒದ್ದರೂ ಕಾವಿಯ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಮದಾಟವಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಡದಿದ್ದ ಕೆಲವು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ದೈನಂದಿನ ಕಾಮಯಾತ್ರೆಯನ್ನೇ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ರೋಚಕತೆಯನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಲಿಂಗಾಯತರಾಗಿದ್ದೇ ಲಿಂಗಾಯತ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಇಂಥ ಹಾಲಚಾಲಗಳನ್ನು ಯಾವುದೇ

ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದೇ ಬಗೆದು ತೋರಿಸಿದ ಎದೆಗಾರಿಕೆ ಕಟೀಮನಿಯವರದು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನೆದುರಿಸಿಯೂ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಈ ಬಗೆಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದು ಸಣ್ಣದಲ್ಲ. ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ಇದೇ ಧೋರಣೆಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಕಟೀಮನಿಯವರೂ ಸಮಸಮನಾಗುತ್ತಾರೆ.

ನಗರ ನಾಗರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟ ರಾಜಕೀಯದ ಪ್ರಭಾವ, ತಲೆತಲಾಂತರದಿಂದ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು, ಅಕಾರಣವಾದ ವೈಷಮ್ಯ, ಅಮಿತ ಹಣ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಕೆಟ್ಟ ಹಂಬಲ- ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಂದ ಹದಗೆಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಈಗ ನಮ್ಮದಿಯ ತಾಣಗಳಾಗಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣು, ಹೆಂಡ, ಭೂಮಿಯ ಹಂಬಲಗಳು ನಮ್ಮ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನತೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದಾಟ, ಬಡಿದಾಟ ಮತ್ತು ಕೊಲೆಯವರೆಗೂ ತಂದುನಿಲ್ಲಿಸಿವೆ. ಜಮೀನ್ದಾರ ಶ್ರೀಮಂತರ ಅಟ್ಟಹಾಸವಂತೂ ಅಲ್ಲಿ ಇದ್ದದ್ದೆ. ಇಂಥ ಎಲ್ಲ ವಾಸ್ತವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಆಧುನಿಕ ಗ್ರಾಮಭಾರತದ ನೈಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೆಲವು ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ “ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣು” ಹಾಗೂ “ಹೆಂಡತಿ” ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಹೊರಗಿನಿಂದ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರುವ ವಿನಾಶಕಾರಿ ಶಕ್ತಿಗಳು, ಗ್ರಾಮೀಣ ಅಜ್ಜ ಜನರ ಮನಸ್ಸು ಕೆಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಲಾಭ ಗಿಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹುನ್ನಾರಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಚುನಾವಣಾ ರಾಜಕೀಯವು ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರ ಬದುಕುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ನೈಜದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಗ್ರಾಮಜೀವನಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿಯುವಂತಿವೆ. ಮನೆಮುರುಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಧಾರಾವಾಹಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಚಾನಲ್ಲುಗಳು ಇಂಥ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ದೃಶ್ಯಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದರೆ ಅದು ಗ್ರಾಮಸುಧಾರಣೆಯ ಹೊಸ ಕ್ರಮವಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಳೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಬೊಬ್ಬಿಡುವ ನಿರ್ದೇಶಕ-ನಿರ್ಮಾಪಕರು ಕಟೀಮನಿಯವರ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು.

“ಬಂಗಾರದ ಜಿಂಕೆಯ ಹಿಂದೆ” ಮತ್ತು “ನಾನೂ ಪೊಲೀಸ ನಾಗಿದ್ದೆ” ಎಂಬ ಎರಡು ಅಪರೂಪದ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕ್ರೂರ, ಭ್ರಷ್ಟ, ಅಮಾನವೀಯ ಮತ್ತು ದುರಹಂಕಾರದ ಇಲಾಖೆಯಿಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಒಳಹೊರಗನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವಿವರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಈ ಎರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಆ ಲೋಕದ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಚಯಮಾಡಿಕೊಡುವಂತಿವೆ. ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ತಂದೆ, ಅವರ ಒಬ್ಬ ಅಣ್ಣ, ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬ ತಮ್ಮ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲೇ ದುಡಿದವರು. ಬರೀ ದುಡಿದವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಆ ಲೋಕದ ಎಲ್ಲ

ಬಗೆಯ ಶೋಷಣೆಗಳಿಂದಲೂ ಜರ್ಜರಿತರಾದವರು. ಇಂಥ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಬೆಳೆದ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಆ ಲೋಕವನ್ನು ತುಂಬ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಬಲ್ಲವರಾಗಿ ಧ್ವರಂದೇ ಅವರಿಂದ ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಬರೆಸಿಕೊಂಡವು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರದ ಎರಡೂ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಇಲಾಖೆಯು ತನ್ನ ಮೂಲ ಚಹರೆಗಳನ್ನೇನೂ ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅವರಿಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷೀಭೂತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದಿಷ್ಟು ರೋಮಾಂಚನಕಾರಿ ಸಂಗತಿಗಳು, ಲಂಚಾವತಾರದ ಮೇಲಾಟ, ಪೋಲೀಸರ ಕಾಮದಾಟದ ವಿವರಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ದರ್ಪ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಇವೆರಡೂ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಇವತ್ತಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುವುದು ಅವು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವಸ್ತುವಿನ ಹೊಸತನದಿಂದ.

ಕಟೀಮನಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಸ್ತುವೈವಿಧ್ಯ ಬೆರಗು ತರುವಂಥದ್ದು. ತಾವು ಅನುಭವಿಸಿದ, ನೋಡಿದ ಹಾಗೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೂ ಅವರು ತಮಗೆ ಕರಗತವಾಗಿದ್ದ ಕಾದಂಬರಿ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತ ಹೋದರು. ಇಂಥ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುತೂಹಲ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂಥ ಮತ್ತೊಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವೆಂದರೆ ರಾಜಕೀಯರಂಗ, ಕೆಲಕಾಲ ರಾಜಕೀಯದ ಹುಚ್ಚನ್ನು ತಲೆಗೆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಚುನಾವಣಾ ರಂಗಕ್ಕೂ ದುಮುಕಿ ಕೈಸುಟ್ಟುಕೊಂಡದ್ದೂ ಇದೆ. ಅದರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಪಾರ ಕಲಿತರೂ ಅವರಿಗೆ ವಿಧಾನ ಸೌಧದ ಮೆಟ್ಟಲೇರುವ ಹುಚ್ಚು ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನುಪಮ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಎಮ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಆಗುವ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಾಗ ಅವರು ಒಂದಿಷ್ಟು ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿದ್ದು ನಿಜವಾದರೂ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಮೇಲೂ ಅವರಿಗೆ ಆ ಹುಚ್ಚು ಮಾತ್ರ ಇಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಎಂ.ಎಲ್.ಸಿ. ಆಗುವ ಅವಕಾಶ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆ ಕೆಲವು ವರ್ಷ ಅವರು ತೀರ ಹತ್ತಿರದಿಂದ ಕಂಡ ರಾಜಕೀಯ ಚದುರಂಗದಾಟವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರಿಸಿಕೊಡಲು ಈ ಎಲ್ಲ ಅನುಭವವು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಬರೆದ “ಬಲೆಯ ಬೀಸಿದರು” , ಮಂಗಳೂರಿಗೊಂದು ಟೀಕೀಟು” , “ಚಕ್ರವ್ಯೂಹ” ಮತ್ತು “ಮಾಜಿಮಂತ್ರಿ” ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪದ ಕೃತಿಗಳಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ. ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ತೀರ ಮಾಮೂಲಿಯಾಗಿರುವ ಮೋಸ, ಕುಟಿಲ, ವಂಚನೆ, ಭ್ರಷ್ಟತೆ, ಮೇಲುಕೀಳಾಟ, ಅನ್ಯತಿಕತೆ, ಅನಾಚಾರ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೇ ಈ ನಾಲ್ಕು ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಸ್ತುವಾಗಿವೆ. ರಾಜಕೀಯದ ತಮ್ಮ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಈಡೇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಸಮಾಧಾನವೋ, ನೋವೋ, ಅಂತೂ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬಗೆಗೆ ತಾವು ಪಡೆದಿದ್ದ ಮಾಡಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಅನುಭವಗಳನ್ನೂ ಅವರಿಲ್ಲಿ ತುಸು ಹೆಚ್ಚೇ ಎನ್ನುವಂತೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸತ್ಯವು ವರ್ಣನಾವ್ಯಂಗ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನೈಜತೆಯನ್ನೇ

ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವಾಸ್ತವವು ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಆದರೂ ಇದೊಂದು ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಎಂದಿಗೂ ತಮ್ಮ ರೋಚಕತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೆ ಅವುಗಳ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ.

“ನರಗುಂದ ಬಂಡಾಯ” , “ಪೌರುಷ ಪರೀಕ್ಷೆ” ಮತ್ತು “ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯನಾಯಕ” ಇವು ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಪೌರುಷ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯನಾಯಕ ಕಿತ್ತೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿದರೆ, ನರಗುಂದ ಬಂಡಾಯ, ನರಗುಂದದ ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬರು ನಡೆಸಿದ ಬಂಡಾಯದ ಕಥೆಯೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಮರೆದ ಹೊಸತನವೆಂದರೆ, ಸಂಸ್ಥಾನಿಕ ಅರಸರ ಶೌರ್ಯ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಗೌಣಗೊಳಿಸುವ ಹಾಗೆ ಇತರ ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದ್ದು. ನರಗುಂದ ಬಂಡಾಯದಲ್ಲಿ ಮಡಿವಾಳ ಎಂಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಜನವರ್ಗದಿಂದ ಬಂದವನಾಗಿದ್ದು ಆತನೇ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರು ಇಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಬಲ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ರಾಯಣ್ಣನೂ ಅಂಥ ಶೂರನೆ. ಇಂಥ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತಂದು ಅಂದಿನ ಆಳರಸರ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಅಂಥವರ ಹೋರಾಟವೇ ಮುಖ್ಯ ಬಲವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಲೇಖಕರ ಉದ್ದೇಶ ಇಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸಾರ್ಥಕವಾದಂತಿದೆ. “ಗಿರಿಯ ನವಿಲು” ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಕೃತಿಯು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಹಾಗೂ ವಾಸ್ತವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಕಾದಂಬರಿ. ಸಾಕಷ್ಟು ವಿವಾದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಈ ಕಾದಂಬರಿಯು ಅಕ್ಕನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಒಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಕಾಣುವ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಭಾಷೆ, ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಪಳಗಿದ ಲೇಖನಿಯಿಂದ ಸಶಕ್ತವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವುದು ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ವಿಶೇಷ.

ಹೀಗೆ ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ವಸ್ತುವಿಷಯಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಬೆಳೆ ಹುಲುಸಾಗಿರುವಂತೆ ಅವುಗಳ ಸತ್ವ ಕೂಡ ಮೌಲಿಕವಾದುದೇ ಆಗಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ಇವಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಅವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದು ಅವೆಲ್ಲವೂ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತೇ ಇರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಬರೀ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಬಿಡುವುದು ಅವರ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಹಾರವನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಸಮಾಜವಾದಿ ನಿಲುವು

ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯಾವುದರೊಂದಿಗೂ ರಾಜಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದ ನಿಷ್ಠುರ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಹಾಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಉಗ್ರವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಅವರ ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳೂ ಹೋರಾಟದ ಕೆಚ್ಚನ್ನೂ ಬಿಂಬಿಸುವಂತಿವೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಮೌಲ್ಯ ಉನ್ನತಮಟ್ಟದ್ದಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಟ್ಟಿಮನಿಯವರು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂಥ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತೋ ಅದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಂದೂ ಇದೆ; ಅದೇನು ಹೆಚ್ಚು ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಇಂದಿನವೇ ಎಂಬಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವರು ಆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ತೋರಡಿಸಿದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಾಗಲಿ, ಅವುಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಯೋಚಿಸಿದ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳಾಗಲಿ ಇವತ್ತಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಮರು ಓದಿಗೆ ಅರ್ಹವಾಗಿವೆಯಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಇವತ್ತಿನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಅವು ಪರಿಹಾರ ಸೂಚಿಸುವ ಅರ್ಹತೆ ಹೊಂದಿವೆ.

* * * *

ವೈಚಾಲಕತೆ ಮತ್ತು ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆ

ವೈಚಾಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು

-ಡಿ.ವಿ. ಗುರುಪ್ರಸಾದ್

ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಭಾವೋಪಯೋಗಿ ಮತ್ತು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಎಂದು ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ವಿಂಗಡಿಸಿದರು. ಸೃಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಭಾವೋಪಯೋಗಿಯೆಂದೂ ವೈಚಾರಿಕ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದೂ ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಲವಾರು ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮೂಡಿಬರಬಹುದಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ನಾವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣುವುದು ಗದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ. ಲಲಿತ ಪ್ರಬಂಧಗಳು, ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಕೃತಿಗಳು, ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಬರಹಗಳು, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರ, ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಸಂಬಂಧಿತ ಬರಹಗಳು ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು ಎನ್ನಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಪದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ೧೯೪೪ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಕುವೆಂಪುರವರ ಕವನ 'ಯಾವ ಕಾಲದ ಶಾಸ್ತ್ರವೇನು ಹೇಳಿದರೇನು' ಉದಾರ ಮಾನವತಾವಾದದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದದ್ದು. ಆ ಕವನದ ಕೊನೆಯ ಸಾಲುಗಳು ಇಂತಿವೆ:

ಹಿಂದಿನಾ ಋಷಿಗಳೂ ಮಾನವರೆ ನಮ್ಮಂತೆ

ಅವರ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಅವರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ:

ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ, ದೇಶಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ,

ನಮ್ಮ ಹೃದಯವೆ ನಮಗೆ ಶ್ರೀ ಧರ್ಮಸೂತ್ರ

ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದ್ದೇಶವೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿರುವ ಮೌಢ್ಯಗಳು, ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆ,

ಕಂದಾಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿರೋಧ, ಹಿಂದಿನ ತಲೆಮಾರಿನವರು ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲ ಸರಿ ಎಂದು ಹೇಳದೆ ಇರುವಂತಹ ಮನೋಭಾವ, ಯಾವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಸಮಾಜವು ಪ್ರಗತಿ ಹೊಂದಬಹುದೆನ್ನುವ ಕಳಕಳಿ ಮುಂತಾದವು ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಮಾಜವು ಕೆಲವು ರೀತಿಯ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಂಬಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಂತಹ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಭಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಯೋಚಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನಬಹುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮಾನವಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ತರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಒಂದು ಸಮಾಜವು ಬೆಳೆದು ಮುಂದುವರೆಯಬೇಕಾದರೆ ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರಲೇ ಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಮಾಜವು ವಿಕೃತಿಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ ಹಾಗೂ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಆಗುವಂತಹ ಲಾಭಗಳು, ಅನಾಹುತಗಳು, *ತಾದವುಗಳ ತುಲನೆ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ನಾವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವುದೇ ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಾರಂತರ ಚೋಮನ ದುಡಿ ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿತು. ನದಿಯಲ್ಲಿ ಚೋಮನ ಮಗ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ನದಿ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮೇಲುಜಾತಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ತನಗೆ ಈಜು ಬರುತ್ತಿದ್ದರೂ ಆ ಮಗುವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೆ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭ ನಮ್ಮನ್ನು ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತ್ತು.

ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ವಿಷಯದ ಪರಿಮಿತಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಷಯವು ಯಾವುದಾದರೂ ಆಗಿರಬಹುದು. ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ, ಕಾನೂನು, ಮೂಢನಂಬಿಕೆ, ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಾಗಿರಬಹುದು. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಚಾರಗಳವರೆವಿಗೆ ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಷಯಗಳು ಹಲವಾರು. ನಮ್ಮ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಬಗೆಗಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನೂ ನಾವು ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಬೈರಪ್ಪನವರ 'ಪರ್ವ'ಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಉಂಟಾಗಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವೇ. ತಾವು ಹೊಂದಿರುವ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು

ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ ಯಾರಾದರೂ ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವುದು ಸಹಜವೇ. ತಾನು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿರುವ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ ಉಂಟಾಗುವಂತಹ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ವಿವಿಧ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಬಹುದು. ಅವು ಅಸಹ್ಯ, ಬೇಸರ, ಕೋಪ, ರೊಚ್ಚು, ಕಿಚ್ಚಿನ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆಯಬಹುದು. ಕೆಲವರು ನಿರ್ಲಿಪ್ತರಾಗಿಯೂ ಇರಬಹುದು. ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯು ಶಾಂತಿರೀತಿಯದ್ದಾಗಿರಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ ಹಿಂಸೆಯ ರೂಪವನ್ನೂ ತಳೆಯಬಹುದು.

ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು ಹಿಂಸೆಯ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆಯದೆಯೇ ಇದ್ದರೂ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮಾಜ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರಗಳು ನಿರ್ಲಿಪ್ತರಾಗಿ ಇರಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಓದುಗರು ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದಾಗ ಆ ರೊಚ್ಚು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ದನಿಗೊಳ್ಳಬಹುದು. ಒಂದು ಕೃತಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಶಾಂತಿ ಹಾಗೂ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕದಡುವಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಉಂಟಾದಾಗ ಕಾನೂನಿನ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶವು ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧ ಉಂಟಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ. ಇಂತಹ ವಿರೋಧಗಳು ಮೂಡಿಬಂದಾಗ ಅಂತಹ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಹದಿನಾರನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಲಿಯಂ ಟೆಂಡೆಲ್ ಎನ್ನುವವನು. ಬೈಬಲ್‌ನ ಹೊಸ ಟೆಸ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧವು ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ರೀತಿಯೇ ಹದಿನೇಳನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬೈಬಲ್‌ನ ಭಾಷಾಂತರವನ್ನು ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಗೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಮಾರ್ಟಿನ್ ಲೂಥರ್ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ಹದಿನೇಳನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಭೂಮಿ ಸೂರ್ಯನ ಸುತ್ತ ತಿರುಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೋಪರ್ನಿಕಸ್ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ, ಗೆಲಿಲಿಯೊ ಭೂಮಿ ಗುಂಡಗಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಅವನನ್ನು ಜೈಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು.

ಹಲವಾರು ದಾರ್ಶನಿಕರು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದಾಗ ತೀವ್ರ ವಿರೋಧಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದವು. ದಾರ್ಶನಿಕರಾದ ಪ್ಲೇಟೋ ಆಗಲಿ, ಸಾಕ್ರಟೀಸ್ ಆಗಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದಾಗ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂದಿ ಅವನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿ ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದರು. ಸಾಕ್ರಟೀಸ್ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರಣೆಯೇ ನಡೆಯಿತು.

ಮೇಲ್ಕಂಡ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ವಿಚಾರಗಳ ಮಂಡನೆಯ ನಂತರ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ತಿಳಿದು

ಬರುತ್ತದೆ. ಕಾಲ ಬದಲಾದಂತೆ ಹಾಗೂ ವಿಚಾರಗಳು ಬದಲಾದಂತೆ ವೈಚಾರಿಕ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಲಾದಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಪ್ರಮೇಯವೂ ಬರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಒಂದು ಸದೃಢ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇರಲೇಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಹಾಕದೇ ಸಮಾಜದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕೆಲವು ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶವು ಸಾರ್ವಭೌಮ ಸಮಾಜವಾದಿ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಭಾವದ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ವಿಚಾರ, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ನಂಬಿಕೆ, ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ ಹಾಗೂ ಉಪಾಸನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವು ಒದಗಿಸಿದೆ.

ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂರನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ೧೯ನೆಯ ವಿಧಿಯನ್ವಯ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನಿಗೂ ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಹಕ್ಕುಗಳು ಕೆಲವು ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಭದ್ರತೆ, ವಿದೇಶಗಳೊಡನೆ ಇರುವ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಂತೆಯೇ ಸಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ನಿಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾನನಷ್ಟವನ್ನು ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ಚಿತಾವಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಅಡಿಪಾಯದಲ್ಲಿ ವಾಕ್ ಹಾಗೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಮಿತಿ ಹೇರುವಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ದಂಡಸಂಹಿತೆ ಹಾಗೂ ದಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಕಲಂಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಭಾರತ ದಂಡಸಂಹಿತೆಯ ಕಲಂ ೧೨೪(ಎ) ಈ ಕಲಂ ದೇಶದ್ರೋಹದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಯಾವ ಕೃತ್ಯವು ಅಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಿ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಮಾತುಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಕಾನೂನಿನನ್ವಯ ರಚಿತವಾದ ಸರ್ಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ದ್ವೇಷ, ನಿಂದನೆ ಅಥವಾ ಜನರಲ್ಲಿ ದಂಗೆಯೇಳಿಸುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಉಂಟಾಗುವಂತಹ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಅದೇ ದೇಶದ್ರೋಹ ಅಥವಾ ರಾಜದ್ರೋಹವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಈ ವಿಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವಂತಹ ವಿವರಣೆಯ ಅನ್ವಯ ಒಂದು

ಸರ್ಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದೆಂದರೆ ಆ ಸರ್ಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದಲ್ಲದೆ ದ್ವೇಷ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಾಗರಿಕರಲ್ಲಿ ಉಗ್ರ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುವಂತಹವು. ಆದರೆ ಕೇವಲ ಸರ್ಕಾರದ ನಡವಳಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಅದು ರಾಜದ್ರೋಹವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜದ್ರೋಹದ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶವೇ ನಾಗರಿಕರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ದ್ವೇಷ ಭಾವನೆ ಮೂಡಿಸಿ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆಯೆದ್ದು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕುವಂತೆ ಪ್ರಚೋದಿಸುವುದು. ಕಲಂ ೧೨೪ - ಬಗ್ಗೆ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಪರಿಶೀಲನೆಯಾಗಿದೆ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ೧೯೫೦ರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕಲಂ ಸಂವಿಧಾನಬಾಹಿರವೋ ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ನಡೆಯಿತು. ರೊಮೇಶ್ ಥಾಪರ್ ವಿರುದ್ಧ ಮದ್ರಾಸ್ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಬ್ರಿಜ್ ಭೂಷಣ್ ವಿರುದ್ಧ ದೆಹಲಿ ರಾಜ್ಯ ಎರಡು ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವೇ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೇರಿರುವುದರಿಂದ ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆಯ ಕಲಂ ೧೨೪(ಎ) ಸಂವಿಧಾನ ಬಾಹಿರವಾಗದು ಎಂದು ತೀರ್ಪು ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಯಾವ ಕೃತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕಲಂ ೧೨೪(ಎ) ಅನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೂ, ಪೊಲೀಸರಿಗೂ ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯು ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ೨೦೧೮ರ ನವೆಂಬರ್ ೨೨ರಂದು ಮಣಿಪುರದ ಒಬ್ಬ ಪತ್ರಕರ್ತ ಫೇಸ್ ಬುಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಬರೆದ ಲೇಖನದ ಕಾರಣ ಆತನ ಮೇಲೆ ಕಲಂ ೧೨೪(ರ) ಐಪಿಸಿ ಅನ್ವಯ ಪ್ರಕರಣವೊಂದನ್ನು ದಾಖಲು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆನಂತರ ಅವನ ಮೇಲೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅನ್ವಯ ಪ್ರಕರಣವೊಂದನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿ ಬಂಧಿಸಲಾಯಿತು. ಆತ ಮಾಡಿದ ಕೃತ್ಯವು ದೇಶದ್ರೋಹವೇ ಅಲ್ಲವೇ ಎಂದು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಚರ್ಚೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಮುಂದುವರೆದಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾಡುವಂತಹ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಕೃತ್ಯ ದಂಡನೀಯವೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವುದು ಗೋಜಲುಗೋಜಲಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ೨೦೧೮ರಲ್ಲಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿದ ಕಾನೂನು ಆಯೋಗ ಈ ಕಲಂ ಇರಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸದೇ ಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ದೇಶ ದ್ರೋಹ ಎನ್ನುವ ಅಪರಾಧ ಎಂದರೇನು? ಆ ಅಪರಾಧಕ್ಕೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೂ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧ ಇದೆ ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ

ಸಾಕಷ್ಟು ಚರ್ಚೆಗಳು ನಡೆದಿವೆ. ಇನ್ನೂ ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಭಾರತದ ದಂಡಸಂಹಿತೆಯು ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಶತಮಾನಗಳ ಹಿಂದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ, ಬ್ರಿಟಿಷರು ಜಾರಿ ಮಾಡಿದಂತಹ ಈ ಕಾನೂನನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಲವಾರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಮೂಡಿವೆ ಹಾಗೂ ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ಕಾನೂನಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತರಬೇಕೆಂಬ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದೆ.

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಮುಂದಿನ ಕಲಂ ೧೫೨(ಎ). ಈ ಕಲಂನ ಅನ್ವಯ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಧರ್ಮ, ಜನನ ಸ್ಥಳ, ವಾಸಸ್ಥಳ, ಭಾಷೆ ಇವುಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬಾಯಿ ಮಾತಿನಿಂದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಬರವಣಿಗೆಯಿಂದಾಗಲಿ ವಿವಿಧ ಗುಂಪುಗಳು, ಕೋಮುಗಳು, ಭಾಷಿಕ ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ದ್ವೇಷ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದರೆ ಆತ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಸೆಕ್ಷನ್ ೧೫೨(ಬಿ) ಅನ್ವಯ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಗುಂಪು, ಒಂದು ಕುಲ, ಭಾಷೆ, ವಾಸಸ್ಥಳ, ಜಾತಿ, ಮತ ಇವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿ ಭಾರತದ ಐಕ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಅಖಂಡತೆಗೆ ದಕ್ಕೆ ಬರುವಂತಹ ಕೃತ್ಯ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಪರಾಧಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇಂತಹ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಯಾವುದೇ ಪೂಜಾ ಅಥವಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಂತಹವನು ಹೆಚ್ಚಿನ ದಂಡಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆಯ ಸೆಕ್ಷನ್ ೨೯೨. ಈ ಕಲಂನನ್ವಯ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅಶ್ಲೀಲ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನಾಗಲಿ, ಕರಪತ್ರವನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಲೇಖನವನ್ನಾಗಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಆ ಮೂಲಕ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮನಸ್ಸು ವಿಕೃತಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು, ಅಥವಾ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನೊಳಗಿನವರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆಯ ಕಲಂ ೨೯೫ ಸಹಿತ ಇದೇ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು, ಒಂದು ಧಾರ್ಮಿಕ ಗುಂಪಿನ, ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಕೆಂತಲೇ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರಿಂದ ಟೀಕಿಸಿದ ಗುಂಪು ಕೆರಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಈ ಕಲಂನನ್ವಯ ಅಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದವನು ತನ್ನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ.

ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆಯ ಕಲಂ ೫೦೪ರ ಅನ್ವಯ ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ

ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಕದಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಚೋದನಕಾರಿ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ, ಅವನು ದಂಡನಾರ್ಹ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅದೇ ರೀತಿಯೇ ಕಲಂ ಖಂಞರನ್ವಯ ಯಾವುದೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ತನ್ನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ದಳಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸೈನಿಕರು ದಂಗೆಯೇಳುವಂತೆ ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಭಯ ಅಥವಾ ಚಿಂತೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವಂತಹ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕದಡಲು ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಪ್ರಚೋದನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅಥವಾ ಒಂದು ಕೋಮಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಇನ್ನೊಂದು ಕೋಮಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜೊತೆ ಕಾದಾಟ ಮಾಡಲು ಪ್ರಚೋದನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ದಂಡನಾರ್ಹ ಎನ್ನುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಇಂತಹ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಅಪರಾಧದ ತೀವ್ರತೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಭಾರತ ದಂಡಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಅಂಶಗಳು ಇರುವುದಲ್ಲದೆಯೇ ಭಾರತ ದಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆ, ಅಂದರೆ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಪ್ರೋಸೀಜರ್ ಕೋಡ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಕಲಂ ಅನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಕಲಂ ೯೫. ಈ ಕಲಂನನ್ವಯ ಒಂದು ವಿವಾದಿತ ಪುಸ್ತಕ. ಒಂದು ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಾದ ಬರವಣಿಗೆಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ವಿವಾದಿತ ಬರವಣಿಗೆಯೆಂದರೆ ಅಂತಹ ಬರವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಕಾಶನದಿಂದ ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆಯ ಕಲಂ ೧೨೪(ಎ), ೧೫೨(ಬಿ), ೨೯೨ ಅಥವಾ ೨೯೩ ರನ್ವಯ ಅಪರಾಧವಾಗುವಂತಹವು. ಇಂತಹ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು, ಲಿಖಿತ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಬಹುದು ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಪರು ಎಲ್ಲಿ ದಾಸ್ತಾನಾಗಿವೆ ಎಂಬ ಶಂಕೆಯಿದೆಯೋ ಅಂತಹ ಜಾಗಗಳಿಗೆ ಪೊಲೀಸರು ಹೋಗಿ ಶೋಧನೆ ಮಾಡಿ ಅಂತಹ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಬಹುದು. ಈ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟರು ಅಥವಾ ಸರ್ಕಾರವು ಚಲಾಯಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಕಲಂ ೯೫ದಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿರುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧ ಮಾಡುವ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿವೆ. ನಿಷೇಧಗೊಂಡ ಎಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ನಾವು ವೈಚಾರಿಕ ಕೃತಿಗಳು ಎಂದೇ ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಕೃತಿಯ ಒಂದು ಕಂಡಿಕೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಒಂದು ಪುಟದಲ್ಲಾಗಲೀ ಇರುವ ವಿಷಯವು ಜನರನ್ನು

ರೊಚ್ಚಿಗೆಬ್ಬಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಸಂಶಯ ಬಂದಾಗ ಅಂತಹ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಡಜನ್‌ಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಷೇಧದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಾವೆಲ್ಲ ಸಣ್ಣವರಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ರಷ್ಯನ್ ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ನಬೋಕೋವ್‌ನ ಕೃತಿ “ಲೋಲಿಟಾ” ಮತ್ತು ಡಿ.ಎಚ್.ಲಾರೆನ್ಸ್‌ನ ಕೃತಿ ‘ಲೇಡಿ ಚಾಟರ್ಲಿಟ್ ಲವರ್’ ಇವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡದಂತೆ ನಿಷೇಧ ಹೇರಲಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃತಿಗಳೆಂದರೆ, ಸಲ್ಮಾನ್ ರಫಿಯಿ ‘ಸಾಟನಿಕ್ ವರ್ಸಸ್’, ವೆಂಡಿ ಡಾನಿಗರ್ ಬರೆದ ‘ದ ಹಿಸ್ಟರಿ ಆಫ್ ಹಿಂದೂಸ್’ ರಾಮ್ ಸ್ವರೂಪ್ ಬರೆದ ಅಂಡರಸ್ತಾಂಡಿಂಗ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಪ್ರೊ ಹಾಡೀಸ್, ಆಬ್ರೇ ಮೆನೆನ್‌ರ ‘ರಾಮಾಯಣ’, ಜಸ್ವಂತ್ ಸಿಂಗ್ ಬರೆದ ‘ಜಿನ್ನಾ’, ತಸ್ಲಿಂ ನಸೀನ್ ಬರೆದ ‘ಲಜ್ಜಾ’ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಭಾರತ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ ಹಾಗೂ ದಂಡ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಇರಬಹುದಾದ ನಿಬಂಧನೆಗಳು ಮೇಲ್ಕಂಡಂತೆ ಇವೆ.

ನನ್ನ ಅನಿಸಿಕೆಯಂತೆ ವೈಚಾರಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದ್ದೇಶವೇ ಓದುಗನಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರಚೋದನೆಗೊಳಿಸುವುದು. ಹೀಗಾಗಿ ಆ ವಿಚಾರಗಳ ವಿರುದ್ಧ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಬರುವುದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿದೆ. ಓದುಗರಿಂದ ಬರುವಂತಹ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ವಿವಿಧ ಸ್ವರೂಪದ್ದಾಗಿರಬಹುದು ಲೇಖಕ ತನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಯಾವ ಪರಿಣಾಮವೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಸುಮ್ಮನಿರಬಹುದು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಆ ವಿಚಾರಗಳ ವಿರುದ್ಧ ತಮ್ಮ ವಿರೋಧವನ್ನು ಬರವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಲೀ, ಬಾಯಿ ಮಾತಿನ ಮೂಲಕವಾಗಲೀ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವೊಂದಷ್ಟು ಜನ ಆ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ಪ್ರತಿರೋಧವನ್ನು ಒಡ್ಡಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಕದಡುವಂತಹ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬಹುದು. ಇಂತಹ ವಾತಾವರಣವು ಉಂಟಾದಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು ಶಾಂತಿ ಕದಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಮಂಡಿಸಲಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಈಗಾಗಲೇ ತಿಳಿಸಿರುವಂತೆ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಕಾನೂನುಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿ ಕಡೆಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಪೋಲಿಸರು ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರವು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಅಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಕೆಲವೊಂದು ಬಾರಿ ಕೆಲವು ವೈಚಾರಿಕ ಕೃತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಲೇಖಕರು ಬೇರೆಯದೇ ರೀತಿಯ ತೊಂದರೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗಬಹುದು. ಇಂತಹ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪದ ಇಲ್ಲವೇ ವಿರೋಧಿಸುವ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅಥವಾ ಗುಂಪುಗಳು ಆ ಕೃತಿಯ ಲೇಖಕನ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಲೇಖಕರಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಒಡ್ಡಬಹುದು. ಇಲ್ಲವೇ ಆತನ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಆತನ ಕುಟುಂಬದವರ ಮೇಲೆ ಹಲ್ಲೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ ಲೇಖಕನ ಕೊಲೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಬಹುದು.

ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ ಮೈಸೂರಿನ ಲೇಖಕರೊಬ್ಬರ ಬಗ್ಗೆ ತೀವ್ರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಪೊಲೀಸ್ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲ್ಬುರ್ಗಿಯವರ ಹತ್ಯೆಯಾದದ್ದನ್ನು ನಾವು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಗೌರಿ ಲಂಕೇಶರ ಹತ್ಯೆಯಾಗಿ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಮೇಲಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಇತರ ಹಲವಾರು ವೈಚಾರಿಕ ಲೇಖಕರ ಹತ್ಯೆಯು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ. ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಇಂತಹ ವಿಚಾರವಾದಿಗಳ ಹತ್ಯೆಗಳೆಲ್ಲದರ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಕೊಂಡಿ ಇದೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಆ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರದ ತನಿಖಾದಳವೊಂದು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ತನಿಖೆ ಮಾಡಲಿ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಪರಾಧದ ಸಂಬಂಧ ಹಲವರ ಬಂಧನವೂ ಆಗಿದೆ.

ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ವೈಚಾರಿಕ ಕೃತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಲೇಖಕರ ವಿರುದ್ಧ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ಸಮಾಜದ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸರ್ಕಾರವೇ ಅಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟವಾಗದಂತೆ ತಡೆದು ಅಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುಗೋಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಎರಡನೆಯದು ಸಮಾಜದ ಕೆಲವು ವರ್ಗಗಳು ಆ ಕೃತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿ ಅವುಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗದಂತೆ, ಅಥವಾ ಮಾರಾಟವಾಗದಂತೆ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಲೇಖಕರ ವಿರುದ್ಧ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮವಾಗುವಂತೆ ಇಲ್ಲವೇ ಆ ಕೃತಿಯೇ ನಿಷೇಧಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹಾಗೂ ಮೂರನೆಯದು ಅಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವಂತಹ ಲೇಖಕ/ಲೇಖಕಿಯರ

ಬಾಯಿಮುಚ್ಚಿಸುವುದು. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯದೇ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ.

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವು ತನ್ನ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ, ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಲೇಖಕ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತನ್ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾದಾಗ ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನವು ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾನೂನುಗಳ ಬದಲಾವಣೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮೂಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಚರ್ಚೆಯಿಂದಲೇ ಬಗೆಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಹಿಂಸೆಯಿಂದಲ್ಲ.

* * * *

ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳು

ಸ್ವರ ವಚನಗಳು

- ಪೂಜ್ಯಶ್ರೀ ಅಕ್ಕ ಅನ್ನಪೂರ್ಣತಾಯಿ

ಕಲ್ಯಾಣವೆಂಬ ಪ್ರಣತೆಯಲ್ಲಿ

ಭಕ್ತಿರಸವೆಂಬ ತೈಲವನೆರೆದು

ಆಚಾರವೆಂಬ ಬತ್ತಿಯಲಿ ಬಸವಣ್ಣನೆಂಬ

ಜ್ಯೋತಿಯ ಮುಟ್ಟಿಸಲು ತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಿತ್ತಯ್ಯಾ ಶಿವನ ಪ್ರಕಾಶ.

ಎಂಬ ಪ್ರಭುವಾಣಿಯಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನವು ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯವಾದುದು. ಹಲವು ಮೊದಲುಗಳಿಗೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆದು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಆಡುಂಬೊಲವಾದುದು ಕಲ್ಯಾಣ. ಇದು ಹತ್ತು ಹಲವು ಕ್ರಾಂತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ದಿವ್ಯ ತಾಣ. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ರಾಂತಿ,

ಅರಮನೆ-ಗುರುಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೆರೆಯಾಗಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಗುಡಿಸಲುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಳಸ್ತರದವರಲ್ಲಿ, ಜಾತಿ- ಮತ-ವರ್ಗ-ವರ್ಣ-ಲಿಂಗ ಭೇದಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಮೈದುಂಬಿಕೊಂಡು, ಹರಿದಾಡಿ, ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿ ಭೋರ್ಗರೆದು, ಅನುಭಾವಿಗಳ ಮನದಂಗಳದಲ್ಲಿ ನಲಿನಲಿದಾಡಿ, ಕುಲುಕುಲಿಸಿ ನಗುವಂತೆ ಸ್ವತಂತ್ರಳನ್ನಾಗಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಬಸವಾದಿ ಶರಣರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

“ಏನೂ ಅರಿಯನೆಂದು ಮೌನಗೊಂಡಿರಬೇಡ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವರ ಮುಂದೆ ದಂದಣ ದತ್ತಣಯೆನ್ನಿ” ಎಂಬ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವ ನುಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸರಸ್ವತಿ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ತತ್ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ

“ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರವನೋದುವುದಕ್ಕೆ ಹಾರುವನಲ್ಲ

ಇರಿದು ಮೆರೆವುದಕ್ಕೆ ಕ್ಷತಿಯನಲ್ಲ

ವ್ಯವಹರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವೈಶ್ಯನಲ್ಲ.

ಉಳುವ ಒಕ್ಕಲಮಗನ ತಪ್ಪ ನೋಡದೆ

ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳು

ಒಪ್ಪುಗೊಳ್ಳಯ್ಯಾ ಕಾಮ ಭೀಮ ಜೀವ

ಧನದೊಡೆಯ ನೀನೆ ಬಲ್ಲೆ”

ಎಂಬ ಒಕ್ಕಲಿಗ ಮುದ್ದಣ್ಣನಂಥವರೂ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮದ, ಕಟ್ಟಳೆ ಮೀರಿ, ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆದುದನ್ನೇ ದೇವರು ಕೇಳುತ್ತಾನೆಂಬ ಭ್ರಾಮಕ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕಳೆದು, ಶುದ್ಧಭಾವದ ಅಡು ನುಡಿಯನ್ನು ದೇವರು ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನು?

ಕನ್ನಡ ಮಂತ್ರಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಅದು ಶೂದ್ರ ಭಾಷೆಯೆಂದು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯವಾಗಿ ನೋಡುವ ಮಡಿವಂತಿಕೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ, ದುಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಕನ್ನಡದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿದವರು ಬಸವಾದಿ ಶರಣರು. ಇವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮುಂದಿನ ಕಾವ್ಯಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸ ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿತು. ಅಪೂರ್ವವಾದ ಕ್ರಾಂತಿ ದೀವಿಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿತು.

ಶರಣರು ಸೂತ್ರಬದ್ಧವಾದ ಹೊಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ಕವಿಗಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದವರಲ್ಲ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಲುಪಿಸುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಜನಭಾಷೆಯಾದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವಚನಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ “ಬಸವಣ್ಣ ಅಲ್ಲಮ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನಂಥವರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಣಿತರಾಗಿದ್ದರೂ, ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಅದುವರೆಗೂ ಬುದ್ಧಿಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಏನನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೋ, ಅದನ್ನೇ ಕನ್ನಡದಿಂದ ಮಾಡಿಸಿದರು.”

“ಪಾತಾಳದಗ್ಗವಣಿಯ ನೇಣಿಲ್ಲದೆ ತೆಗೆಯಬಹುದೆ? ಸೋಪಾನದ ಬಲದಿಂದಲ್ಲದೆ? ಶಬ್ದ ಸೋಪಾನವ ಕಟ್ಟಿ ನಡೆಸಿದರು ಪುರಾತನರು, ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟಿ ಕಾಣಿರೋ, ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದವರ ಮನದ ಮೈಲಿಗೆಯ ಕಳೆಯಲೆಂದು ಗೀತ ಮಾತೆಂಬ ಜ್ಯೋತಿಯ ಬೆಳಗಿಟ್ಟರು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ ನಮ್ಮ ಶರಣರು.”

ಶರಣರ ವಚನ ರಚನೆಯ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರ ಈ ವಚನ.

ಶರಣರ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಸ್ವಾನುಭವದೊಂದಿಗೆ ಸುಬೋಧೆ, ನಂತರದಲ್ಲಿಯವರು ಅವರ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡು ಶರಣರನ್ನು ಸಾಹಿತಿಗಳೆಂದೂ, ಅವರ ವಚನಗಳನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದೂ ಗೌರವಿಸಿದರು.

ಸ್ವರ ವಚನಗಳು:

ಸ್ವರ ವಚನಗಳು ಬಸವಾದಿ ಶರಣರಿಂದ ರಚಿತಗೊಂಡ ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕದ ಅನರ್ಥ ರತ್ನಗಳು. 'ಸ್ವರವಚನವು', 'ಸ್ವರ' ಮತ್ತು 'ವಚನ' ಎಂಬೆರಡು ಶಬ್ದಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸ್ವರ ಎಂದರೆ ಧ್ವನಿ, ನಾದ, ಧಾಟಿ, ರಾಗ ಎಂದರ್ಥ. 'ಸ್ವರ' ಎಂದರೆ ಶಿವ, ಈಶ್ವರ, ಪರತತ್ವ ಎಂದೂ ಅಲ್ಲಮರ ವಚನದಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

“ಮಾತೆಂಬುದು ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ, ಸ್ವರವೆಂಬುದು ಪರತತ್ವ” ಎಂಬ ನುಡಿ, ಸ್ವರ ಎಂದರೆ ಶಿವನೆಂದೇ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು 'ವಚನ' ಎಂದರೆ ನುಡಿ, ಮಾತು, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ. 'ವಚನಕ್ಕೆ ಶುದ್ಧ ನಡೆ- ನುಡಿಗೆ ಬದ್ಧರಾದ ಶರಣರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ವಚನವನ್ನು ವಾಗ್ದಾನ ಅಂದರೆ Promise ಎಂದೂ ಶಬ್ದಕೋಶ ಅರ್ಥೈಸಿದೆ. ವಚನ ಎಂಬುದು ಜನ-ಮನದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಜನಜನಿತ ಪದ ಎನಿಸಿದರೂ, ಅದು ಶರಣರ ಒಟ್ಟು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ.

ಬಹುಶಃ ವಚನದಲ್ಲಿ ಯಾರು? ಏನು? ಹೇಗೆ? ಏಕೆ? ಎಂಬುದು ಮುಖ್ಯ. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ನುಡಿ, ನುಡಿದವರ ನಡೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ನಡೆ- ನುಡಿಯೆರಡೂ ಒಂದಾದವರ ಮಾತು ಮಾತ್ರ “ವಚನ, Oath ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಡಾ|| ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ ಈ ವಚನ.” ಉರ್ವಶಿ ಕರ್ಪೂರವ ತಿಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಮುತ್ತ ಕೊಟ್ಟಡೆ ಮೆಚ್ಚುವರಲ್ಲದೆ, ಹಂದಿ ಕರ್ಪೂರವ ತಿಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಮುತ್ತಕೊಟ್ಟಡೆ ಮೆಚ್ಚುವರೆ.

ಹುಡು ಹುಡು ಎಂದೆಚ್ಚುವರಲ್ಲದೆ?

ನಡೆ-ನುಡಿ ಶುದ್ಧವುಳ್ಳವರು ಪುರಾತನರ ವಚನವ ಓದಿದಡೆ, ಅನುಭಾವದ ಮಾಡಿದಡೆ ಮೆಚ್ಚುವರಲ್ಲದೆ, ನಡೆ-ನುಡಿ ಶುದ್ಧವಿಲ್ಲದವರು ಪುರಾತನರ ಓದಿದಡೆ, ಅನುಭಾವದ ಮಾಡಿದಡೆ ಮೆಚ್ಚುವರೆ ? ನಡೆ-ನುಡಿ ಶುದ್ಧವಿಲ್ಲದವರು ಪುರಾತನರ ವಚನವ ಓದಿದಡೆ ಆ ಹಂದಿಗಿಂದ ಕರಕಷ್ಟ, ಎನ್ನಯ್ಯಪ್ರಿಯ ಇಮ್ಮಡಿ ನಿಃಕಳಂಕ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಾ (ಮೊ.ಮ.೧೩)

ಬಸವಣ್ಣನವರು

“ಭಕ್ತಿ ಸುಭಾಷೆಯ ನುಡಿಯ ನುಡಿವೆ ನುಡಿದಂತೆ ನಡೆವೆ, ನಡೆಯೊಳಗೆ ನುಡಿಯ ಪೂರೈಸುವೆ. ಮೇಲೆ ತೂಗುವ ತ್ರಾಸು ಕಟ್ಟಳೆ ನಿಮ್ಮ ಕೈಯಲ್ಲಿ; ಒಂದು ಜವೆ ಕೊರತೆಯಾದಡೆ ಎನ್ನನಲ್ಲಿ ನೀನೆದ್ದು ಹೋಗು, ಕೂಡಲ ಸಂಗಮ

ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳು

ದೇವಾ” ಎಂದು ನಡೆಯೊಂದು ಪರಿ ನುಡಿಯೊಂದು ಪರಿಯಾದವರು ಅಶುದ್ಧರು, ಎಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಡೆ-ನುಡಿ ಶುದ್ಧರಾದ ಶರಣರು ಅನುಭಾವದ ನಿಬ್ಬೆರಿಗಿನಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಹಾಡಿದ ವಚನಗಳೇ ಸ್ವರ ವಚನಗಳು.

ಶರಣರ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಿರುವಷ್ಟೇ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ ಸ್ವರ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಇದೆ ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ಸ್ವರ ವಚನಗಳು ಹಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ರಚನೆಗೊಂಡವುಗಳು. ಆನಂದದ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಹಾಡಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವರ ವಚನಗಳು ತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ತತ್ತ್ವ, ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕನ್ನಡಿಗರ ಜೀವನಾಡಿಯಾಗಿ ಮನೆ-ಮಠಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹರಡಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಶರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯ ಧೋರಣೆಯನ್ನೊಳಗೊಂಡು ಬೆಳೆದು, ಅನಂತರ ಲೋಕನೀತಿಯನ್ನೂ, ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಬಸವಾದಿ ಶರಣರಿಗೆ ವಚನ ಮತ್ತು ಸ್ವರವಚನಗಳು ಎರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಿದ್ದಂತೆ. ಸ್ವರವಚನಗಳಿಗೆ ಗೀತ, ಹಾಡು, ಪದ, ಪದವಚನ, ವಚನ ಪದಗಳು, ಸ್ವರಪದ, ಬೆಡಗಿನ ಸ್ವರಪದ, ಶಿವತತ್ತ್ವಗೀತ, ಎಂದು ವಿವಿಧ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ “ಸ್ವರ ವಚನ” ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯ.

ಸ್ವರೂಪ:

ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸ್ವರ ಎರಡನ್ನೂ ಮೇಲೈಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ತಲುಪುವ, ಆಪ್ತಾಯಮಾನ, ಆಪ್ತವಾಗುವಲ್ಲಿ ಸ್ವರ ವಚನಗಳು ಸಮರ್ಥವಾದವು.

ಒಂದು ಸ್ವರ ವಚನವನ್ನು ಹಾಡಿದಾಗ ಸ್ಪಂದಿಸಿದಷ್ಟು, ಓದಿದಾಗ ಸ್ಪಂದಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದರ ನಿಜಸ್ವರೂಪ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಹಾಡಬೇಕು, ಓದಬಾರದು.

ಉದಾ: ನೀಲಮ್ಮ ತಾಯಿಯ ಸ್ವರವಚನ: ನೋಡು ನೋಡು ನೋಡು ನೋಡು ನೋಡು ಲಿಂಗವೆ ನೋಡು

ಬಸವಯ್ಯನವರು ಮಾಡಿದಾಟವ || ಪ ||

ಹರಳಯ್ಯ ಮಧುವಯ್ಯನವರಿಗೆ ಎಳೆಹೂಟೆ

ದುರುಳ ಬಿಜ್ಜಳನು ಕಟ್ಟಿದನೆಂದರೆ

೩೧೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಇರಬಾರದಲ್ಲೀಗೆ ಶರಣರಿಗರುಹಿರೆಂ

ದರಸು ಬಸವರಾಜ ಪೇಳರಂತೆ. | ೧ |

ನುಡಿಯಲಾಲಿಸು ಬೇಗ ಕೆಡುವುದೀಕಲ್ಯಾಣ

ಒಡೆಯ ಸಂಗಮನೊಳು ಬೆರೆದರಂತೆ

ತಡಮಾಡಬೇಡಿರಿ ಮಡದಿಯರಿಗರುಹಿರೆಂದು

ಒಡೆಯ ಬಸವರಾಜ ನುಡಿದರಂತೆ || ೨ |

ಅಪ್ಪ ಅಣ್ಣಯ್ಯಗಳನ್ನ ಕರೆಯ ಬಂದಿಹರು

ಕಪ್ಪಡಿ ಸಂಗಮನಾಥ ಕೇಳೋ

ಪುಷ್ಪಕ್ಕೆ ಪರಿಮಳ ಬೆರೆದಂತೆ ಎನ್ನ

ನಪ್ಪಿದ ಲಿಂಗವೆ ಮಾತನಾಡೋ || ೩ ||

ನೋಡು ನೋಡು... ಹೀಗೆ ಸ್ವರ ವಚನಗಳು ಹಾಡಲು ಬರುತ್ತವೆ.

ಭಜನಾ ರೂಪ

ಸಾಧಕ ಜೀವಿಗೆ ಸಾಧನಾಪಥದ ಅಡಚಣೆಗಳಾದ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗ ಅಷ್ಟಮದಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಶಕ್ತಿ ನೀಡೆಂದು ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, ಹಾಡಿದ್ದು ಭಜನೆಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರ ವಚನಗಳಿಗೆ ಭಜನೆ- ಗುರುಭಜನೆ-ಶಿವತತ್ತ್ವಗೀತ ಮುಂತಾದ ಪರಾಯ ನಾಮಗಳೂ ಇವೆ.

ಉದಾ: ಜೀವನೆಂಬ ಮೃಗ ಧಾವತಿಗೊಂಡು ವೃಥಾಯಕ್ಕೆ ಸತ್ತುದಯ್ಯೋ,

ಗುರುಬಸವ! || ಪಲ್ಲವಿ |

ಸಂದಣಿಸುವ ಬಹುದುಃಖದಲಿ

ನಿಂದರಲಿಂಬುಗಾಣದೆ ಬಹುಬಳಲಿ,

ನೊಂದೆನು, ಕರುಣಾಕರ ಗುರುಬಸವ,

ಹಿಂದುಗಳೆಯದೆನ್ನನು ಸಲಹು.

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ:

ನಂಬಿದೆ ಗುರುವೇ ನಂಬಿದೆ, ನಂಬಿದೆ ಸ್ವಾಮಿ

ನಂಬಿದೆ, ಅಂಬಿಕಾರಮಣ, ನೀನಂಬಿಗ! || ಪಲ್ಲವಿ ||

ಹೊಳೆಯ ಬರವ ನೋಡಂಬಿಗ!

ಸೆಳಹು ಬಹಳ ಕಾಣಂಬಿಗ!

ಸುಳುಹಿನೊಳಗೆ ಬಿದ್ದೆನಂಬಿಗ ಎನ್ನ

ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳೋ ನೀನಂಬಿಗ

ಆರು ತೆರೆಯ ನೋಡಂಬಿಗ ಬಲು

ಮೀರಿ ಬರುತಲಿವೆ ಅಂಬಿಗ!

ಹಾರಲೊದೆದು, ಎನ್ನ ತಡಿಗೆ ಸೇರಿಸು ನೀ

ದೂರ ಮಾಡದಿರು ಅಂಬಿಗ!

ಅನುಭಾವ ಪದಗಳು, ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳು:

ಸ್ವರವಚನಗಳು ಅನುಭಾವ ಪದಗಳೆಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಜೀವಾತ್ಮನು ಪರಮಾತ್ಮನೊಡನೆ ಸಾಮರಸ್ಯ ಹೊಂದಿ, ಅಮೃತತ್ತ್ವ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲ ದುಂಬಿ ಮಾಡುವ ಸಾಧನೆಯೇ ಅನುಭಾವಮಾರ್ಗ, ಶರಣರು ಅನುಭಾವವೆಂದರೆ, ಆತ್ಮವಿದ್ಯೆ, ತಾನಾರಂದು ತಿಳಿವುದು, ನೆಲದ ಮರೆಯ ನಿಧಾನ, ಅಂತರಂಗದ ರತ್ನ ಮುಂತಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಶರಣರು ಸ್ವಾನುಭವಾನಂದದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅನುಭಾವ ಪದವಾಯಿತು.

ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನವರು:

ತನ್ನ ತಾನು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೇನಿನ್ನೇನೊ

ತನ್ನಂತೆ ಸರ್ವರ ಜೀವ ಮನ್ನಿಸಿ ಮೂಕಾದ ಮೇಲೆ || ಪ ||

ತಾನೆ ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್ಪು ತೇಜ ತಾನೆ ವಾಯು ಆಕಾಶಾತ್ಮ |

ತಾನೆ ಸೂರ ಚಂದ್ರ ತಾರೆ ತಾನೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಾದ ಮೇಲೆ || 1 |

ತಾನೆ ನೀನು ನೀನೆ ತಾನು ಅಲ್ಲ ತಾನೆ ಇಲ್ಲ

ತಾನೆ ಮಹಾಂತ ತಾನೆ ತಾನು ಏನೋ ಏನೊಂದಾದ ಮೇಲೆ || 5 ||

ಸರ್ಪಭೂಷಣ ಶಿವಯೋಗಿ :

ಅನುಭವದಡಿಗೈಯ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕನುಭಾವಿಗಲು ಬಂದು ನೀವೆಲ್ಲ ಕೂಡಿ

|| ಪಲ್ಲವಿ ||

ತನುವೆಂಬ ಭಾಂಡವ ತೊಳೆದು ಕೆಟ್ಟ

ಮನದ ಜಂಜಡವೆಂಬ ಮುಸುರೆಯ ಕಳೆದು

ಘನವೆಂಬ ಮನೆಯನೆ ಬಳಿದು ಅಲ್ಲಿ

೩೧೮

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆಲಾ

ಬಿಡುಗು ತ್ರಿಗುಣವೆಂಬ ವೊಲೆಗುಂಡ ತೊಳೆದು”

ಅನುಭಾವದಡಿಗೈಯ ಮಾಡಿ...

ವಿರತಿಯೆಂಬುವ ಮಡಿಯುಟ್ಟು ಪೂರ್ಣ

ಹರಭಕ್ತಿಯೆಂಬ ನೀರನೆ ಎಸರಿಟ್ಟು

ಅರಿವೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯ ಕೊಟ್ಟು ಮಾಯಾ

ಮರವೆಯೆಂಬುವ ಕಾವ್ಯಗಳನೆಲ್ಲಸುಟ್ಟು,

ತತ್ತ್ವ ಪದ-ಕೈವಲ್ಯಪದ:

ರೂಪದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಾಡು ವಸ್ತುವಿನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ತತ್ತ್ವಪದ ಅಥವಾ ಅನುಭಾವ ಪದ. ಕೇವಲತ್ವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೈವಲ್ಯಪದ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಶರಣರ ಈ ಗೀತೆಗಳು ಸೂತ್ರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ ವಚನಗಳ ಪರಿಭಾಷೆಯೊಳಗೇ ಬರುತ್ತವೆ.

ಲಕ್ಷಣ:

1. ಸ್ವರವಚನಗಳು ಮಾತ್ರಾಗಣ ಇಲ್ಲವೆ ಅಂಶಗಣ ಭಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ.
2. ತ್ರಿಪದಿ, ಚೌಪದಿ, ಷಟ್ಪದಿ, ಸಾಂಗತ್ಯ ಪದ್ಯಗಳೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.
3. ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅನುಪಲ್ಲವಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ.
4. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಎರಡು ಪಾದಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ.
5. ಷಟ್ಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಲಾನುಗುಣವಾಗಿಯೂ ವಿಂಗಡಣೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ.
6. ಇವುಗಳನ್ನು ಪೂಜೆ-ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಅನುಭಾವ ಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.
7. ಇದರ ಗುರಿ ತತ್ತ್ವ ಮತ್ತು ನೀತಿಬೋಧೆ.
8. ಇವು ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದ, ಕಾಯಕದ ಜನರಿಂದ ರಚನೆಗೊಂಡಿವೆ.
9. ಇವು ಬಿಡಿಯಾಗಿ, ಸಂಕಲನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆತಿವೆ.
10. ಇವು ಜನಪ್ರಿಯ ಹಾಡುಗಳಾಗಿವೆ. ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ.
11. ಪ್ರತಿ ಸ್ವರ ವಚನದ ಕೊನೆಗೆ ಅಂಕಿತ ಇರುತ್ತದೆ.
12. ಸ್ವರ ವಚನಗಳು ಶರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರತಿಪಾದಕವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಸ್ವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದರ್ಶನವಿದೆ:

ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಮಾಜದ ದರ್ಪಣ. ಜಾತಿ ವರ್ಣ ಲಿಂಗ ಭೇದಗಳು ಸಮಾಜದ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಳಗೇ ಕೊರೆದು ಪೊಳ್ಳು ಮಾಡುವ ಹುಳುಗಳು. ಶರಣರು ಸಮತೆ-ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಗಳ ಪ್ರಬಲ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು. ಅವರು ತರತಮಗಳನ್ನು ಅಮಾನವೀಯವೆಂದರು. ಸಮಾಜದ ಅರ್ಬುದ ರೋಗದಂತಿರುವ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಕೊಳೆಯನ್ನು ತೊಳೆಯಲು ಅಹರ್ನಿಶಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನವರು:

ಜಾತಿ ವಿಡಿದು ನೆನೆವರೆ ನಮ್ಮ ನೀತಿಯುಳ್ಳ

ಶರಣರ ಆಚಾರವಿಲ್ಲದವರು ಕೀಳು ಜಾತಿಯು || ಪ ||

ಕುಲಕೆ ಛಲಕೆ ಹೋರಿಯಾಡಿ ಭವಕೆ ಗುರಿಯಾಗಬೇಡ

ಕುಲವ ಬಸವಣ್ಣ ಮುನ್ನಲರಿಯದಿದನೆ

ಕುಲವ ಛಲವನತಿಗಳೆದು ವರವನೈದಿ ಹೋಗುವಾಗ

ಕುಲವನರಸಿದವರು ಬಾಯಬಿಟ್ಟು ಕೇಳಿರೋ |

ಕೀಳು ಮೇಲಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಶೀಲವಂತ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ

ಕೀಳಿಗಲ್ಲದೆ ಹಯನು ಕರೆಯದೆಂಬರೋ

ಕೀಳಾಗಿ ನಡದಡಲ್ಲದೆ ಮೇಲೆ ಕೈವಲ್ಯವಿಲ್ಲ

ಕೀಳು ಮಾದರ ಚೆನ್ನ ಮೇಲಲ್ಲವೆ |

ಆ ಜಾತಿ ಈ ಜಾತಿ ಎಂಬ ಮಾತದೇತಕಿನ್ನು

ಜಾತಿಗೊಬ್ಬರೊಬ್ಬರು ಶಿವನನೆಂದು ನೆನೆದರು

ಜಾತಿ ವಿಜಾತಿ ಎಂದು ಭೂತವಾಡಿ ಬೊಗಳಿದವರ

ಬಾಚಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಯ ಹೊಯ್ದು ಕೂಡಲಚೆನ್ನಸಂಗಯ್ಯ.

ವರ್ಗ ಪ್ರಜ್ಞೆ:

“ರಾಜಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದೇವತಾ” ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದರೂ, ಶರಣರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಧೀರರು. ನ್ಯಾಯ ನಿಷ್ಠರರು. ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯ ದೂರರು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಬಾಲಲೀಲಾ ಮಹಾಂತ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಈ ವಚನ.

“ಅರಸು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಭಕ್ತಿ | ಗೌರಿ ನನಗೆ ಸಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ

ಪರಿ ಪರಿ ನೋಯಿಸಿ ದಂಡಿಸಿ ತಂದ ದ್ರವ್ಯಕೆಟ್ಟದು.

೩೨೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಒಲ್ಲೆ ಪಾಪದ್ರವ್ಯವೆಂದು | ಬಲ್ಲೆನಾಗಿ ದುಷ್ಟಜನರ

ನೆಳ್ಳು ಸೋಕಲೆನಗೆ ಗೌರಿ ಸಂತಾಪವಾಗುವುದು.

ಚೆಲ್ಲ ಮಾದಾರಚೆನ್ನಣ್ಣನ | ತೆಳ್ಳನಂಬಲಿ ಸವಿಯ ಮುಂದೆ

ಋಲ್ಲ ಅರಸಿನಮೃತವೆನಗೆ ರುಚಿಯದೋರದು || 1 ||

ಸ್ತ್ರೀಸಂವೇದನೆ:

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಸಾಧನೆಗೆ ಸ್ತ್ರೀ ಅಡ್ಡಿ, ಮಾಯೆ ಎಂಬ ಭಾವತುಂಬಿ, ಅವಳನ್ನು ದೂರಿಟ್ಟಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶರಣರು ಹೆಣ್ಣು-ಮಣ್ಣು-ಹೊನ್ನುಗಳು ಸಾಧನೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಲ್ಲ. ಮನದ ಆಸೆಯೇ ದೊಡ್ಡ ಅಡ್ಡಿ ಎಂದು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿ, ಹುಳಿವಿಡಿದು ಧೃತ, ಅನ್ನ ವಿಡಿದು ಶಕ್ತಿ, ಅಕ್ಷರವಿಡಿದು ವಿದ್ಯೆ ಪಡೆವಂತೆ, ಸತಿ-ವಿಡಿದು ನಿರ್ವಾಣ ಸತಿ ಕಾಣಬಹುದೆಂದು ಸ್ತ್ರೀ ಗೌರವ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದರು. ಅಂತೆಯೇ ಬಾಲ ಲೀಲಾ - ಮಹಾಂತರು “ಸಂಸಾರದೊಳಗೆ ನೆದ್ದತಿಯುಂಟು ಕೇಳು ಮಗನೇ”

ಬಸವಾದಿ ಪ್ರಮಥರಿಗೇನಿದ್ದಿಲ್ಲವೇ ಸಂಸಾರ ಪಿಡಿದು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆವರಿಗೆ ಕುಶಲ ಶಂಕರ ತಾನೆ ಮೋಕ್ಷವನು ಕೊಡುವನು.

ನಮ್ಮ ರಾಮಪುರ ಬಕ್ಕಪ್ಪನವರು ಮಾನವೀಯ ಸ್ವಂದನ, ಅನುಭಾವಿಕ ನೆಲೆಯೊಳಗೆ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳ ಬದುಕಿನ ಬವಣೆಯ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಹೃದಯಂಗಮವಾಗಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಮುಟ್ಟಿಲ್ಲದೆ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅದೊಂದು ಪಾಪ ಶಾಪ ಎಂಬಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಬೇರೆ ತೆರದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾ ಬಾಳಿನ ಎಲ್ಲ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದಿರುವ ಮಹಿಳೆಯ ಚಿತ್ರಣವೊಂದನ್ನು ಈ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನುಭಾವಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರೋಚಕತೆಯೊಂದಿಗೆ, ಬೋಧನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಆಸತ್ತು ಬ್ಯಾನತ್ತು ನಾಕುಂತು ಹೊರಗಾದೆ

ಯಾರೇನು ಬಲ್ಲರವ್ವ ಒಳಗಿನ ಮಹಿಮಾ || ಪ ||

ಒಬ್ಬವನ ಕಟ್ಟಿದ್ದೆ ಒಬ್ಬವನ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ

ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಕೈ ಮಾಡಿ ಕರಿತಿದ್ದ ಮುದುಕಿ

ಯಾವನ ಕಟ್ಟಿದ್ದಿ ಯಾವನ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಿ

ಯಾವನ ಕೈ ಮಾಡಿ ಕರಿತಿದ್ದಿ ಹುಡುಗಿ

ಆಕಳ ಕಟ್ಟಿದ್ದೆ ಕರುವನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ

ಹಾಲಿಗೆ ಕೈ ಮಾಡಿ ಕರಿತಿದ್ದ ಮುದುಕಿ. || ೧ ||

ಒಬ್ಬನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಎಳೀತಿದ್ದ ಮುದುಕಿ,
ಯಾವನ ಕುಂದಿಸಿದ್ದೆ ಯಾವನ ನಿಂದಿಸಿದ್ದೆ
ಯಾವನ ಕೈ ಹಿಡಿದು ಎಳೀತಿದ್ದ ಹುಡುಗಿ
ಗಡಗೀಯ ಕುಂದಿಸಿದ್ದೆ ಕಡಗೋಲ ನಿಂದಿಸಿದ್ದೆ
ಹಗ್ಗವ ಹಿಡಿದು ಎಳೀತಿದ್ದ ಮುದುಕಿ,

ಒಬ್ಬನ ಒಳಗಿಟ್ಟೆ ಒಬ್ಬನ ಹೊರಗಿಟ್ಟೆ
ಒಬ್ಬನ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದೆ ಮುದುಕಿ
ಯಾವನ ಒಳಗಿಟ್ಟೆ ಯಾವನ ಹೊರಗಿಟ್ಟೆ
ಯಾವನ್ನ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದಿ ಹುಡುಗಿ
ಹಲ್ಲಪುಡಿ ಒಳಗಿಟ್ಟೆ ಕುಂಕುಮ ಹೊರಗಿಟ್ಟೆ
ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದ ಮುದುಕಿ,

ಹೊರಗಾಗಿದ್ದರೂ ಹೆಣ್ಣು ಮಗಳೊಬ್ಬರು, ಕರು-ಮರಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ, ಮೊಸರು, ಮಜ್ಜಿಗೆ ಮಾಡುವ, ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿ ದೀಪ ತೆಗೆಯುವ ಎಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಲೇ ರಜಸ್ಸು ಸೃಷ್ಟಿ ಕ್ರಿಯೆ ಸಾಮಾನ್ಯ. ಹೀನವೆನಬೇಡ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ.

ಮೂಢ ನಂಬಿಕೆಗಳ ವಿಡಂಬನೆ:

ಏಕದೇವೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟು ನಿಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಸ್ವರ ವಚನಕಾರರು ಡಂಭಾಚಾರವನ್ನು ಮೂಢತನವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಶಿವ ಭಕ್ತರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಅನ್ಯ ದೈವಗಳಿಗೆರಗುವವರನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಛೇ ಹೆಡ್ಡೆ ನೀ ಎಂಥ ಶಿವಭಕ್ತ | ಕ್ರಿಯಾ ಬಾಹ್ಯ ದೈವಗಳಿಗೆರಗುವೆ

ಉರದ ಸಜ್ಜೆಯೊಳಿಷ್ಟ ಲಿಂಗವು | ಇದ್ದು

ತಾಂಬರದ ದೇವರನೆಯೊಳು ಕಟ್ಟಿ
ಕರ ಜಿಜ್ಞೆ ಕೊನೆಯೊಳು ಶಸ್ತ್ರವ | ಹಾಕಿ
ಮರುಳು ಗೊಂಡವನಂತೆ ಕುಣಿಯುವೆ.

ಗಂಡನೆ ಶಿವಲಿಂಗವೆನ್ನುವೇ ನೀ
ಕಂಡ ದೈವಕೆ ಕೈ ಮುಗಿಯುವೆ
ಕಂಡದ ಗಡಿಗೆ ಮಂಡೆಯ ಮೇಲೆ |
ಹೊತ್ತು ಕೊಂಡು ಬಾಯಿಗೆ ಬೀಗ ಹಾಕುವೆ.

೨೨೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಶುನಿಗನ್ನಪಾನವ ಹಾಕಲು | ನಿನ್ನ
ಮನೆಯನಿರುಳೇ ಕಾಯ್ದುದು
ಶುನಿಗಿಂತ ಕರಕಷ್ಟ ದೈವವು ನಿನ್ನ
ಮನೆಯ ದೇವರೆಂದು ಭಜಿಸುವೆ.

“ತಾವೇ ತಿರಿದುಂಬ ದೈವಗಳು ನಿನಗೇನು ಕೊಡುವವು. ತನ್ನ ತಾನರಿತರೆ ತಾನೇದೇವ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

“ದೇವರು ನೀನಮ್ಮ ದೇಹದ ವಾಸನೆ ಬಿಡಮ್ಮ
ಆವಾವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀ ಪರಬ್ರಹ್ಮ | ಬೇಡ ಜೀವದ ಹಮ್ಮ.”

ಇಂಥ ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆ ಮೀರಬೇಡ ನೀನೇ ಪರಮಾತ್ಮ ಎಂದು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ:

ಜನರನ್ನು ತನ್ನತ್ತ ಆಕರ್ಷಿಸುವದೇ ಗುರಿಯಾದಾಗ, ಅವು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಬದಲಾದವು. ಶೋಷಣೆಯ ಅಡ್ಡಗಳಾದವು. ಕಳ್ಳಕಾಕರ ತಾಣಗಳಾದವು. ಪಾಪ ಪೋಷಣೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾದವು. ಶರಣರು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಬಸವಣ್ಣ ಸುತ್ತಿ ಬಳಸಿ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರ ದತ್ತ ತೊಳಲಿ ಬಳಲ ಬೇಡ ಭಕ್ತನಂಗಳವೇ ನಿತ್ಯ | ಮುಕ್ತಿ ಲೋಕ ವಾರಣಾಸಿ

ಮುಪ್ಪಿನ ಷಡಕ್ಷರಿಗಳು:

ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥ ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರ

ಪುಣ್ಯ ಶೈಲದಲ್ಲಿ ಮೂರು

ಕಣ್ಣಿನಿಲ್ಲ ಭಕ್ತರುಗಳ ಹೃದಯ ವಾಸನು.

ಕಾಶಿ ನೀಲಕಂಠ ಸುರಾ

ಮೇಶ ಕಾಂಚಿ ಗೋವು ಕರ್ಣ

ಈಶ ನದಿಗಳಿವು ಗುಹೆಯು ಹಿಮದ ಕೇದಾರ

ದೇಶಗಳನು ತಿರುಗಿ ಅವನ

ವಾಸವನ್ನು ಅರಿಯದವರು

ಈಶನಿಹನು ಭಕ್ತರುಗಳ ಹೃದಯವಾಸದಿ.

ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳು

೨೨೨

ಘನಮಠದಾರ್ಯರು:

ಪುಣ್ಯದಿಚ್ಛೆಗಾಗಿ ಯಾತ್ರಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಾಡುವರೋ ನದಿಯೊಳು

ಕಣ್ಣು ಮೂಗು ಬಾಯಿ ಮುಕುಳಿ ತೊಳೆದು ಕೊಂಬುವರೋ

ಅನ್ಯಾಯದ ಮಾತು ಒಂದು ಅರಿಯವಲ್ಲರೋ

ಟೊಣ್ಣೆ ಸೊಳೆಮಕ್ಕಳಿಗಿನ್ನು ಯಾರು ಹೇಳುವರೋ.

ಖಂಡಿತ ವಾದಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾವ ಮಾಡಿವಾಳಪ್ಪನವರು ಕರೋರವಾದ ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಡಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪಂಚಾಂಗ:

ಇಂದು ದೂರದರ್ಶನಗಳು ದುರದ ದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ. ಮೌಢ್ಯತೆಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಬಿತ್ತುತ್ತಾ, ವಾರ-ತಿಥಿ, ಗಳಿಗೆಗಳ ಭಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವನನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಶರಣರಿಗೆ ವಾರ ತಿಥಿ ದಿನ, ಕಾಲ-ಗಳಿಗೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. “ದಿನವಿಂದೇ ಶಿವ ಶರಣೆಂಬವಂಗೆ ದಿನವಿಂದೇ ಹರಶರಣೆಂಬವಂಗೆ. ದಿನವಿಂದೇ ಕೂಡಲ ಸಂಗಮದೇವನ ಮಾಣದೆನೆನೆವಂಗೆ

ವಾರ ದಿನವೆಂದು ಭಜಿಸುವವರು, ದಿನದ ಭಕ್ತರೋ, ಲಿಂಗಭಕ್ತರೋ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. “ಎಮ್ಮವರು ಬೆಸಗೊಂಡರೆ ಶುಭಲಗ್ನವೆನ್ನಿರಯ್ಯಾ” ರಾಶಿ ಕೂಟ ಗಣ ಸಂಬಂಧ ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳಿರಯ್ಯಾ ಎಂದು ಭರವಸೆ ತುಂಬಿದರು. ಶರಣರ ನುಡಿಗಳು ಲಿಂಗ ನುಡಿಗಳು. ಲಿಂಗವಶದಿಂದ ಬಂದ ನಡೆಗಳು ಲಿಂಗವಶದಿಂದ ಬಂದ ನುಡಿಗಳು, ಲಿಂಗವಂತರು ತಾವು ಅಂಜಲೇಕೆ ಎಂದ ಶರಣರ, ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನೇ ಮುಂದುವರಿಸಿ, ಮೈಲಾರ ಬಸವಲಿಂಗರು, ಮನೋಬಲವನ್ನು ತುಂಬಲು ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆ ಘಟನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಅಣ್ಣಾ ನೀ ಕೇಳೊ ಪಂಚಾಂಗವ | ಕೇಳಿ ದಣ್ಣಗಳೆಲ್ಲರ ಭಂಗವ”

ರಾಮ ಸೀತೆಯರಿಗೆ ಲಗ್ನವ | ತಮ್ಮ

ಸ್ವಾಮಿ ವಶಿಷ್ಠ ಮಾಡಿರಲಾಗಿ

ಆ ಮಹಾಸೀತೆಯ ರಾವಣನು | ಒಯ್ಯು

ರಾಮನ ವನವಾಸ ಭಂಗವ.

ಕಷ್ಟ ಕರ್ಮವ ನೀಗ ಬೇಕೆಂದು | ಬಹು

ನಿಷ್ಠೆಯಿಂ ಪಂಚಾಂಗವ ಕೇಳಿ

ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಪಂಚ ಪಾಂಡವರು |

ದೇಶ ಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಮಾನ ಭಂಗವ.

ವಾರ ತಿಥಿ ಯೋಗ ಕರಣವ | ಶುಭ

ತಾರೆಗಳೊಳು ದಕ್ಷಯಜ್ಞವ

ಪೂರೈಸಲು ವೀರಭದ್ರನು ಸೆರೆ

ಸೂರೆ ಮಾಡಿದ ಭಂಗವ.”

ಅಣ್ಣ ನೀ ಕೇಳೊ

ಕೂಡಲೂರು ಬಸವಲಿಂಗಪ್ಪನವರು-ವಿಡಂಬನೆ:

“ಸೋಮವಾರ ಮಾಡ್ಯಾಳ ಸುದರಾಸಿ

ವಾರದಯ್ಯನ ಮ್ಯಾಲೆ ಗುರುಕಾಸಿ

ಮಠದಯ್ಯ ಬರಲಿಲ್ಲ ನೆರೆಮನೆಮುಗಿಸಿ

ಅವಳ್ಳಜಮಾನರು ಕುಂತರ ನೀರಡಿಸಿ”

ಸಣ್ಣಯ್ಯ ಬಂದರ ಜಟಾಪಟಾ

ಚಪಾತಿ ಮಾಡ್ಯಾಳ ಲಟಾಪಟಾ

ಉಂಡಯ್ಯ ಬಂದರೆ ಬಲು ಋಷಿ

ಹಸಿದಯ್ಯನು ಬಂದರೆ ಕಸಿವಿಸಿ.

ಆಳಿಗೆ ನೀಡ್ಯಾಳ ಹಳಸಿದ ಕಡಬು

ಅಯ್ಯಿಗೆ ನೀಡ್ಯಾಳ ಜೋಳದ ಕಡಬು

ಗಂಡಗ ನೀಡ್ಯಾಳ ಗೋಧಿಯ ಕಡಬು

ತಾ ಮುಚ್ಚಿ ಹೊಡದಾಳ ಹೂರಣ ಗಡಬು.

ಹಾಗೆ ಕೇವಲ ಅರಿವು ಇಲ್ಲದೆ ರೂಢಿಗಳಾದಾಗ, ವೃಥಾ ಪರಿಶ್ರಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಂಬ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ನೀತಿ ಬೋಧೆ:

ಶಾಸನಗಳು ಮಾಡದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕ ನೀತಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇವು ಅಲಿಖಿತ ಕಾನೂನುಗಳು, ಲಿಖಿತ ಕಾನೂನಿಗಿಂತ ಶಕ್ತಿ ಶಾಲಿಗಳು, ಸ್ವರ ವಚನಗಳು ಅಂಥ ನೀತಿ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಗುರುಕಾರಗೈದಿವೆ.

ಕೂಡಲೂರು ಬಸವಲಿಂಗವ್ವನವರ ಈ ಸ್ವರ ವಚನವು ಶರಣರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯ ದ್ಯೋತಕ ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ, ರೋಚಕವಾಗಿ ನೀತಿ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಾಧುರ ಮಠಕ ಹೋಗಬಾರದು

ಹೋದ್ಯಾಕ ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದ ಹೇಳತೀನಿ

ಗಾಂಜಿ ತಂಬಾಕ ಸೇದಬಾರದು ನಿಶೆ ಆಗಬಾರದು.

ಕುಲಕರ್ಣಿ ಗೌಡರು ಊರ ಮುಂದಿನ ಹೊಲ

ಪಾಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾಡಬಾರದು.

ಮಾಡಿದ್ಯಾಕೆ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಹೇಳತೀನಿ

ಕಲಲ ಬಾಯಿ ಮಾಡಬಾರದು ಚೌವಡಿ ಏರಬಾರದು.

ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಪತಿವರ್ತಿ ಆದರೇನು

ಆರು ತಿಂಗಳ ತವರಲಿ ಬಿಡಬಾರದು

ಬಿಟ್ಟಾರ್ಯಾಕೆ ಬಿಡುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದ ಹೇಳತೀನಿ

ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಹೋಗದಂತೆ ಇರಬಾರದು ಭಾಡ್ಯಾ ಆಗಬಾರದು.

ಚನ್ನ ಬನವಣ್ಣನವರು ಒಳ್ಳೆಯವರು ಕೆಟ್ಟವರು ಭವಿಗಳ ಭಕ್ತರ ರೀತಿ- ನೀತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು
ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಭವಿಗಳ ಭಕ್ತರ ರೀತಿಯ ನೀತಿಯ

ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳುವೆನೆಲ್ಲರಿಗೆ || ಪ ||

ತರ್ಕಿಸಿ ಬೀಳುವ ಬಿಂದುವಯೋನಿಗೆ

ಇಕ್ಕುವ ದುರ್ಮುಖಿ ತಾನೆ ಭವಿ

ಹೊಕ್ಕು ಸುಷಿಮೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಿಂದುವ

ಸಿಕ್ಕಿಸುವಾತನು ಶಿವಭಕ್ತ || ೧ ||

ಅದು ಬೇಕೆ ಇದು ಬೇಕೆ ಎನುತಲಿ ಮನದಲಿ

ಕುದಿದು ಜೀವಾತನು ತಾನೆ ಭವಿ

ಹೃದಯದೊಳೊಂದನು ನೆನೆಯದೆ ನಿಶ್ಚಿಂತ

ಪದುಳದೊಳಿರ್ಪನು ಶಿವಭಕ್ತ || ೨ ||

ಕಾಯಕರಣಗಳಿಗಾಳಾಗಿಯ ಮನಸಾಯಾಸ

ಗೋಳುತಿಹ ತಾನೆ ಭವಿ

ತಾಯತವರಿತಂಗ ಕರಣಾದಿಗಳಿಗೆ

ನಾಯಕನಾಗಿಹ ಶಿವಭಕ್ತ || ೩ ||

ಅಂಗದೊಳಗೆ ಮದ ಅರ್ಥದೊಳಗೆ

ಮೋಹ ನಂಗಳಮಾಡುವ ತಾನೆ ಭವಿ

ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕೆ ಅಂಗವಿಸುವಾತನು ಶಿವಭಕ್ತ || ೪ ||

ಜೀವನ ಪರಮನ ಯೋಗವನರಿಯದ

ಸಾರಿಗೆ ಸಂದೇಹಿ ತಾನೆ ಭವಿ

ದೇವರ ದೇವ ಗುಹೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ

ಸಾವಿಲ್ಲದಿರುತಿಹ ಶಿವಭಕ್ತ || ೫ ||

ಸಮಾರೋಪ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ ವಚನಗಳದ್ದೇ ಒಂದು ಚರಿತ್ರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಸಂಶೋಧಕರು ಇವುಗಳನ್ನು ತಮ ತಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ವಿಂಗಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

- ೧) ಬಸವಾದಿ ಶರಣರ ಹಾಡುಗಳೂ
- ೨) ನಿಜಗುಣಾದಿ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಸ್ವರವಚನಗಳು
- ೩) ಆಧುನಿಕ ಸ್ವರ ವಚನಗಳು

ಇನ್ನು ಕೆಲವರು. ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

- ೧) ಸೃಜನಯುಗ (೧೧೨೭-೧೪೦೦)
- ೨) ಸಂಪಾದನಾಯುಗ (೧೪೦೧-೧೫೦೦)
- ೩) ಸುವರ್ಣಯುಗ (೧೫೦೧-೧೭೦೦)
- ೪) ಸ್ವತಂತ್ರಯುಗ (೧೭೦೧-೧೯೦೦)

ಇನ್ನು ಸ್ವರ ವಚನಗಳು ಶಿಷ್ಟವೋ ಜನಪದವೋ ಎಂಬ ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅನುಭಾವಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಭೇದವಿಲ್ಲ. ತತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತ-ಬದುಕಿನ ಓರೆ-ಕೋರೆಗಳನ್ನು ಅರಿತವರವರು. ಅವರು ನಿಜಪಥದ ನಿತ್ಯಾನಂದರು. ಸತ್ಪಥದರ್ಶಕರು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಮರ ವಚನ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ವಸ್ತುಕ ವರ್ಣಕ ತ್ರಿಸ್ಥಾನದ ಮೇಲೆ

ನುಡಿವ ನುಡಿಗಳು ಇತ್ತಿತ್ತಲಲ್ಲದೆ

ಅತ್ತತ್ತಲಾರು ಬಲ್ಲರು. ಇವರೆತ್ತಲೆಂದರಿಯರು.

ಗಿಳಿವಿಂದುಗೆಡೆವರು. ನಮ್ಮನೆತ್ತ ಬಲ್ಲರು ಗುಹೇಶ್ವರಾ?

ಅಕ್ಕನೂ ರೂಡ "ಚಿಲಿ ಮಿಲಿ ಎಂದೋಡುವ ಗಿಳಿಗಳಿರಾ ನೀವು

ಕಾಣಿರೇ?

ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳು

೩೨೭

ಸ್ವರವೆತ್ತಿ ಪಾಡುವ ಕೋಗಿಲೆಗಳಿರಾ ಎಂದು

ಪಂಡಿತರ ಕೇವಲ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಟೀಕಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ವರ ವಚನಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಸ್ತೂರ್ತಿ ಎಂದರೆ ಭಕ್ತಿ. ಶರಣರು ಸ್ವರವಚನಗಳನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ, ಛಂದೋಬದ್ಧವಾಗಿ ಬರೆಯದೆ, ಭಕ್ತಿಭಾವ ತುಂಬಿ ಹಾಡಿದರು. ಭಾವನಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಂದವೆನಿಸಿದ್ದೇ ಛಂದವಾಯಿತು.

ಸಂಖ್ಯೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸ್ವರವಚನಗಳು ಸಿಕ್ಕಿರುವುದು ವಚನಗಳ ನಲವತ್ತನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ ಮಾತ್ರ

ಅನುಭಾವ ಸ್ವರ: ವಚನಗಳ ಸ್ಥಿರಮೌಲ್ಯ ಈ ಪದಗಳು ಬಂದದ್ದು ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನಕಲ್ಲ.

ಬರತಾದೋ ಪದ ಬರುತಾದೋ

ಮರಳಿನರಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬಾರದ ಪದ

ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಪದವೇ

ಸ್ವರ ವಚನ.

“ಪರಮ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯೇ ಸತ್ಯಳಂ’ ಇದು ಸ್ವರ ವಚನಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ. ಅಂಗ-ಲಿಂಗವಾಗುವುದೇ ಶರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಸಾರ. ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಸುಖಾನುಭವದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೇ ಸ್ವರವಚನ. ಶರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ದರ್ಶನವೇ ಸ್ವರ ವಚನವೆಂಬ ವಸ್ತುವು ಅಡ್ಡ ಉದ್ದ ಎಳೆಗಳು.

ಶಿವಯೋಗವೇ ಸ್ವರ ವಚನಗಳ ಗುರಿ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟ ಭಾವ ಅನಂತ ಅನನ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ಗುರು-ಲಿಂಗ-ಜಂಗಮ, ಸತಿ-ಪತಿಭಾವ, ಅಷ್ಟಾವರಣ, ಪಂಚಾಚಾರ, ಷಟ್ಸ್ಥಲ ನಿರೂಪಣೆ, ಸಾಧನೆ, ಭವಿ-ಭಕ್ತರ ರೀತಿ ನೀತಿ... ಹತ್ತು ಹಲವು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರ ವಚನಗಳು, ಶರಣರ ವಚನಗಳು ಮಾಡಿದ ಕಾವ್ಯವನ್ನೇ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ ಎನ್ನುಬಹುದು.

ಒಂಬೈನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತನ್ನ ಜೀವಂತಿಕೆಯಿಂದ ಕರುನಾಡಿಗರ, ಸಾಧಕ ಜೀವಿಗಳ, ಬುದ್ಧಿವಂತರ, ಪದವೀಧರರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಪತ್ತು. ಸೂರೆಗೊಂಡ ಸ್ವರವಚನಗಳು ಜನರಿಗಾಗಿ ರಚನೆಯಾದ ಮುಕ್ತಕಗಳು.

****

ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳು

-ಎಸ್. ನಟರಾಜ ಬೂದಾಳು

ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳು ಈ ನಾಡಿನ ಕತ್ತಲ ಕಾವ್ಯ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ, ಹಗಲು ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯವೆಂದುಕೊಂಡವರಿಗೆ ಕತ್ತಲಿನ ಸತ್ಯ ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಹೊರಗೆ ನಿಂತವರ ಸಂಕಟ ಒಳಗಿರುವವರಿಗೆ

ಅರಿವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಅಂಚಿಗೆ ವತ್ತರಿಸಿದೋರ ತಲ್ಲಣ ನಟ್ಟ ನಡುವೆ ನಿಂತವರಿಗೆ ಮುಟ್ಟೋದಿಲ್ಲ. ತತ್ತ್ವಪದಗಳೂ ತಮ್ಮ ಏಕತಾರಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಈಗಲೂ ಹೊರಗೇ ನಿಂತಿರುವ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರ. ಇವು ಹಾಡಲು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಡುಗಳು ಬದುಕಲು ಕಟ್ಟಿದ ಬಾಳು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಕ್ಷರದ್ದು ಮತ್ತು ಮಾತಿನದ್ದು ಎಂದು ಎರಡೇ ಧಾರೆಗಳಾಗಿ ನೋಡುವ ಕ್ರಮವಿದೆ. ಆದರೆ ತತ್ತ್ವಪದಗಳು ಇವೆರಡೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಬದುಕಿದ್ದು, ತತ್ತ್ವಪದ, ತತ್ತ್ವ, ಭಜನೆಪದ, ಮುಂತಾಗಿ ಕರೆಯುವ ಅನುಭಾವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ತುಂಬುಹೊಳೆಯೊಂದು ನಾಡಿನ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಹರಿಯುತ್ತ ಈ ನೆಲದ ತತ್ತ್ವಚಿಂತನೆಯನ್ನು ನಿಸರ್ಗವಿವೇಕದ ಜೊತೆ ಬೆರೆಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಜೀವಂತ ಪರಂಪರೆಯಾಗಿರುವ ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರದ್ದು. ಒಂದು ಭಿನ್ನ ಜೀವನ ಕ್ರಮವೂ ಹೌದು. ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ನಾಡಿನ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಇರುವ ಈ ಪರಂಪರೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಧ್ಯಯನವು ಈ ನಾಡ ಬದುಕಿನ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗವಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಈವರೆಗಿನ ದಾಖಲೆಗೊಂಡ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಭಾಗವೆಂದರೆ ತತ್ತ್ವಪದಗಳೇ, ಇದೀಗ ೩೨ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ ಹೊರತಂದಿದೆ. ಇನ್ನೂ ೧೯ ಸಂಪುಟಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತಿವೆ. ನಾನು ಬಲ್ಲ ಹಾಗೆ ಭಾರತದ ಯಾವ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಜೀವನ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಕಾರವೊಂದರ ೫೨ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಪದಗಳ ಏಕತಾರಿಯನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಹೊರಗೇ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ರೂಢವಾಗಿ ಮೂರು ನದಿಯು |

ಕೂಡಿಯಿರುವ ತಾವಿನಲ್ಲಿ |

ಆಡಿ ಬಂದು ಜೋಡಿಗಳಿಯು |

ಕೂಡಿ ಮಾತಾಡುವುದನ್ನು || ನೋಡಿದೇನೆ || ಅ.ಪ||

ಹೋಗಿ ನಿಂತು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ |

ನಾಗಕಾಂತೆ ರಾಗವನ್ನು

ಬೇಗ ಕೇಳಿ ಭೋಗಪದವಿ |

ಸಾಗಿ ಬೆರಗಾಗಿ ನಿನ್ನಾ || ನೋಡಿದೇನೆ ||೧||

ದ್ವಾರನಾಲ್ಕು ತೂರಿದಾಂಟಿ !

ಸೇರಿ ಗಗನ ಮೇರುಸಿಖರ |

ವೇರಿ ಪಡೆದ ಭೂರಿಸುಖವ |

ಸಾರಿಮೀರಿ ತೋರುವದನು || ನೋಡಿದೇನೆ ||೨||

ವುರಿವ ಗಿರಿಯ ತುದಿಯ ಮೆರದು |

ಸುರಿವ ಸುಧೆಯ ಭರದಿ ಸವಿದು |

ಗುರುತನರಿತು ಶರೀರಮರೆತು |

ಹರಿಹರ ಗುರುವರನ ಬೆರೆತು ||ನೋಡಿದೇನೆ ||೩||

ಒಣಗಿದ ಮಾಗಿಕಾಯಿಗೆ ಬಿದಿರಿನ ಕೋಲೊಂದನ್ನು ಸಿಕ್ಕಿಸಿ, ತಂತಿಯೊಂದನ್ನು ಬಿಗಿದು ಕಟ್ಟಿದ ಏಕತಾರಿಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಸಾಧಕನ ಜೊತೆಗೆ ದಮ್ಮಡಿ ಹಿಡಿದ ಮುದ್ರೆಯೊಂದಿದ್ದರೆ ಸಾಕು, ಹರಿಹರಗುರುವಿನ ಈ ತತ್ವಪದ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ನಡುರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹೊಲದ ತೆವರಿನಲ್ಲಿರುವ ಬಯಲಪ್ಪನ ಮಠದಲ್ಲಿ ಝೇಂಕರಿಸುತ್ತದೆ!

ಇವು ಓದಲು ಕಟ್ಟಿದ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಸಾಧನಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒದಗಿಬರುವ ಕೈಮರಗಳು. ಅರಿವಿನ ರೂಪದ ಗುರು ಮತ್ತು ಸಾಧಕರಾಗಿರುವ ಶಿಷ್ಯರ ಅನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ಈ ಹಾಡುಗಳು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕಾವ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ದರ್ಶನ, ಸಂಗೀತಗಳು ತಂತಾನೆ ಮೇಲೆಸುತ್ತವೆ. ಅದರ ಒಂದು ಮಾದರಿ ಇದು. ಕಲಿಯುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ದಾರಿಯೆಂದುಕೊಂಡು ಸಿಕ್ಕ ಸಿಕ್ಕದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ದಾರಿಕಾಣದೆ ದಿಕ್ಕು ತಪ್ಪಿರುವ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕೇಡಿನ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಬಯಲಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಏಕೈಕ ಮಾರ್ಗ! ಬದುಕಿಗೆ

೨೨೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೂಲಾ

ಅಗತ್ಯ ಬೇಕಿರುವ ನಿಸರ್ಗವಿವೇಕವೊಂದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಕೇಡಿನ ಸಂರಚನೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಹಗುರಾಗುವ ಮಾರ್ಗ. ಇದು ಸಂಪಾದನೆಯ ದಾರಿಯಲ್ಲ ನಿರಸನದ ದಾರಿ ! ತತ್ವಪದಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಕಾಲವೆಂದರೆ ಹದಿನೆಂಟು ಮತ್ತು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರಕಾರರ ಈ ಕಾಲವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬರಗಾಲ, ಕತ್ತಲ ಕಾಲ ಮುಂತಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉನ್ನತ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಹೊರಗಿಟ್ಟಿದ್ದ ಈ ಏಕತಾರಿಯನ್ನು ಯಾರೂ ಮೀಟಿದ ಹಾಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ತತ್ವಪದಕಾರರ ಈ ದಂಡಿಗೆಯನ್ನು ಮೀಟಿದರೆ ಅನೇಕ ದರ್ಶನ ಪ್ರಸ್ಥಾನಗಳ ತಾತ್ವಿಕತೆ ಝೇಂಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಜಾತ್ಯತೀತ, ದೈವಾತೀತ ಅನುಭಾವೀ ಸಾಧಕ ಪರಂಪರೆಯೊಂದು ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಸಮಾಧಾನದ ಮತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ತತ್ವ ಪದಕಾರರ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಸ್ವರೂಪ:

ಭಾರತೀಯ ಶ್ರಮಣಧಾರೆಗಳೆಂದು ಗುರುತಿಸುವ ಬೌದ್ಧ, ಜೈನ, ಆಜೀವಿಕ, ನಾಥ, ಕಾಳಾಮುಖ, ಅವಧೂತ, ಸಿದ್ಧ, ಸೂಫಿ, ವಚನಕಾರ ಮುಂತಾದ ಧಾರೆಗಳ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಅನ್ವಯವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾದ

ತತ್ತ್ವಪದಕಾರ ಪರಂಪರೆಯು ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವ ಪರಂಪರೆ, ಅನೇಕ ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಸ್ಥಾನಗಳ ಈ ಸಂಗಮಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಪರಂಪರೆಯೆಂದು ಗುರುತಿಸುವ ರೂಢಿಯಿದೆ. ಸಿದ್ಧರು, ಅವಧೂತರು, ಆರೂಢರು, ಅಚಲಿಗರು, ಗುರುಮಕ್ಕಳು, ಗುರುಭಕ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು, ಶಿವಯೋಗಿಗಳು, ಬಯಲ ಸಾಧಕರು, ಅದ್ವಯ ಸಾಧಕರು ಮುಂತಾಗಿ ಕರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಸಾಧಕರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚಿಂತನಾ ಪ್ರಸ್ಥಾನಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಮನ ಬಯಲು, ನಿಜಗುಣರ ಷಟ್ ಸ್ಥಳ, ಬೌದ್ಧ ಮಧ್ಯಮಮಾರ್ಗದ ಅಮನಸ್ಸು, ಶಾಕ್ತಪಂಥದ ಶಾಂಭವೀ ಯೋಗ, ಬೌದ್ಧ ದ್ವಾದಶ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸಾಧನೆಯ ಎಂಟನೆಯ ಸ್ಥಲವಾದ ಅಚಲ ಮಾರ್ಗ. ಶಾಂಕರ ಅದೈತ, ನಾಥಪಂಥದ ಚಿತ್ರಮಾತ್ರ ಸತ್ಯದ ಸಾಧಕರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ನಂತರ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಸೂಫಿ ಪಂಥದೊಡನೆಯೂ ಇವರು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಒಡನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಸವರಮೆಂಬುದು ನೆರೆ ಸೈರಿಸಲಾರ್ಪೋಡೆ ಪರಧರ್ಮಮುಂ ಪರವಿಚಾರಮುಂ ಎಂಬುದು ಇವರಿಗೆ ಅಕ್ಷರಶಃ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಿದ್ಧ ಪರಂಪರೆಯ ನೇರ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರ ಪಂಥಕ್ಕೆ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಖಿಲ ಭಾರತದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿದೆ. ಭಾರತದ ಶ್ರಮಣಧಾರೆಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸಲು ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಸಿದ್ಧ ಪರಂಪರೆಯ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಭಾರತದ ಉದ್ದಗಲಗಳಿಂದ ಮೂಡಿ ಬಂದ ಈ ಸಿದ್ಧಪರಂಪರೆ ಇಂದಿಗೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವೀ ಪಂಥವಾಗಿದ್ದು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಅನುಯಾಯಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಸಿದ್ಧರನ್ನು ಭಾರತದ

ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳು

೩೩೧

ಶ್ರಮಣಧಾರೆಗಳ ಸಂಗವೆಂದು ಕರೆದರೂ ಸರಿಯೆ, ಭಾರತೀಯ ಶ್ರಮಣಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಬುದ್ಧಪೂರ್ವಕಾಲದಿಂದಲೂ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಪಾರಂಪರಿಕವಾದ ವೈದಿಕರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ

ಯಾಜಮಾನ್ಯವನ್ನು ಮಾನ್ಯಮಾಡದ ಈ ಪರಂಪರೆಗಳು ಶಬ್ದ (ವೇದ) ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತವೆ. ವೈದಿಕ ಪರಂಪರೆಯು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ, ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೂ ಕಟುವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತವೆ. ಮುಕ್ತಿ ಅಥವಾ ಮೋಕ್ಷವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರಕಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಡುತ್ತವೆ. ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ನಂಬುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮದೇ ರೀತಿಯ ಸ್ವಂತ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ವಿಶ್ವದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಸಾರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಅರಿವಿನ ಪ್ರಚಾರದ ಹೊರತಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರದ ಹಂಬಲವಿಲ್ಲ. ಸಂಸ್ಕೃತರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿರುವಂತೆ ಎಚ್ಚರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಅಖಿಲಭಾರತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಶ್ರಮಣಧಾರೆಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಪದಗಳಿಗೆ ನೀಡಬಹುದಾದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ಸ್ಥೂಲ ವಿವರಣೆ.

ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಭಾರತವನ್ನು 'ಓದುವ' ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿ ಓದಿನ ರಾಜಕಾರಣವನ್ನು ನಾವು ಈಗ ಇನ್ನೂ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ನೆಲದ ಅನೇಕ ನಿಜಚಹರೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣೆಯಾದವು. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಯಜಮಾನಿಕೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ತತ್ತ್ವದರ್ಶನಗಳು, ಪಂಥಗಳು ಇಂತಹ ಓದುಗಳಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ಬಂದು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರ ಜೀವನಕ್ರಮಗಳು, ಅಂಚೆಗೆ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಅಂತಃಸತ್ಯವಾದ ಬಹುತ್ವವು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸಂದಿತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಗುರುಸ್ವರೂಪಿಗಳು ಎಂದು ಕಾಣಬೇಕಾದವರು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫ, ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ, ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿ ಮುಂತಾದವರು. ಈ ಪಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲಿಗೇ ಮುಗಿಯಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಇಡೀ ಬಯಲಸೀಮೆಯ ತತ್ತ್ವ ಪದಕಾರರ ನಡುವೆ ಈ ಹೊತ್ತಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯ ಗುರುಸ್ವರೂಪಿಗಳೆಂದರೆ ಶಂಕರಾನಂದಯೋಗಿ ಮತ್ತು ಚಿದಾನಂದಾವಧೂತ. ಅಲ್ಲಮನಂತೂ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಇತ್ತೀಚಿನವರೆಗೆ ಬರುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತ ಇದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ಬಂದರೆ, ತಿಂಥಿಣಿ ಮೋನಪ್ಪಯ್ಯನಾಗಿಯೂ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಇವರೆಲ್ಲರ ಬಗೆಗೆ ನಮ್ಮ ಅಕೆಡೆಮಿಕ್ ಓದುಗಳು ಹುಷಾರಾಗಿ ಮೌನ ವಹಿಸುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕೊಡೇಕಲ್, ಸಾವಳಗಿ, ಶಿರಹಟ್ಟಿ, ತಿಂತಿಣಿ, ಶಿಶುನಾಳ, ಸಿದ್ದಾರೂಢ ಮಠ, ಚಿಕ್ಕೆಲ್ಲೂರು, ಬೊಪ್ಪಗೌಡನಪುರ - ಇವು ಯಾವುವೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಕಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಗ ಪಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಸೂಫಿಸಂತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಸ್ಥಿತಿ ಇವಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವೇನಲ್ಲ. ಆದರೇನಂತೆ, ಸಮೂಹ ಮಾತ್ರ ಇವರನ್ನು ತಾವು

ಸೇರುವ ಗುಡಿ ಮಂಟಪಗಳಲ್ಲಿ, ಗದ್ದುಗೆಗಳಲ್ಲಿ, ಸೂಫಿಸಂತರ ಸಮಾಧಿಗಳಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಬದುಕಿನ ನಡುವೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪೋಷಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ.

ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರ ಪರಂಪರೆಯ ಜೀವಂತಪರಂಪರೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಪಂಥದ ಆಚರಣೆ, ವಿಧಿನಿಷೇಧಗಳು ಮತ್ತು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ದೊರಕುವ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಈ ಪಂಥದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಒಂದೊಂದು ಧಾರೆಯ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವುಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು, ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಆಯಾ ಪಂಥಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಗತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಧಾರೆಗಳ ನಡುವೆ ಅನೇಕ ಸಮಾನ ಅಂಶಗಳಿರುವುದಾದರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಧಾರೆಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಧಾರೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಸಮಾನ ತಾತ್ವಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಪಟ್ಟಿಮಾಡಬಹುದು:

೧. ಇವೆಲ್ಲ ಗುರುಪಂಥಗಳು, ಇಲ್ಲಿ ಗುರುವೇ ಸರ್ವಸ್ವ ತನ್ನ ಸಾಧನೆಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಗುರುವೊಬ್ಬ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಗುರುವಿಲ್ಲದ ಸಾಧನೆಯ ಚಕ್ರ ಪೂರ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗುರು ಶಿವ(ಮಂಗಲ) ಸ್ವರೂಪಿಯಾದವನು. ಅರಿವಿನ ಮೂರ್ತರೂಪ. ವ್ಯಕ್ತಿರೂಪದ ಗುರು ಸಂಕೇತಮಾತ್ರ ನಿಜವಾಗಿ ಅರಿವೇ ಗುರು. ಒಮ್ಮೆ ಗುರುವಿನಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದ ಸಾಧಕನಿಗೆ ನಿರಂತರ ವಾಗಿ ಅವನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಇರಲೇಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ಸಾಧಕನಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನೂ ಸ್ವತಂತ್ರನೇ, ಗುರುವಿನಿಂದ ದೀಕ್ಷೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರನ್ನು 'ಗುರುಮಕ್ಕಳು' ಎಂದು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಯಾವುದೇ ಒತ್ತಾಯವಿಲ್ಲದೇ ತಾನಾಗಿ ಇಚ್ಛೆಪಟ್ಟು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಗುರುವನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಶಿಷ್ಯನಿಗಿರುವಂತೆಯೇ ಗುರುವಿಗೆ ಶಿಷ್ಯನ ಆಯ್ಕೆಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿದೆ. ಗುರುಮಕ್ಕಳಾದವರಿಗೆ ಲೌಕಿಕ ಮತ್ತು ಪಾರಮಾರ್ಥವೆರಡೂ ಸಮಾನ ಸಂಗತಿಗಳು, ಗುರುವಿನ ಕಲ್ಪನೆಯು ಆಯಾ ತತ್ತ್ವ ಪ್ರಸ್ಥಾನದ ಸಾಧನಾಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಇದೆ. ಒಂದು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಾಗುರು, ದೀಕ್ಷಾಗುರು, ಮೋಕ್ಷಗುರು, ಗುರುವಿನ ಗುರು ಮತ್ತು ಪರಮಗುರುವೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿವೆ. ತಾಯಿ- ತಂದೆಯರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಾಗುರುಗಳೆಂದೂ, ಧರ್ಮ ಮೋಕ್ಷ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆನೀಡಿ ಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವವರನ್ನು ದೀಕ್ಷಾಗುರುಗಳೆಂದೂ ಕರೆದು, ಇವರಿಂದ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದಾನ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಮೋಕ್ಷಗುರು, ಗುರುವಿನ ಗುರು ಮತ್ತು ಪರಮಗುರು ಮಾತ್ರ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವವರೆಂದೂ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುರುವನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಇರುವ ತತ್ತ್ವ ಸೂಕ್ಷ್ಮವೆಂದರೆ, ಪುಸ್ತಕ

ರೂಪೀ ಅರಿವು ಸ್ಥಗಿತವಾದುದಾದ್ದರಿಂದ, ಚಲನರೂಪೀ ಗುರು ಮಾತ್ರ ನಿರಂತರ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲ.

೧. ಬೌದ್ಧ, ನಾಥ, ಕಾಪಾಲಿಕ, ಶೈವ, ಶಾಕ್ತ, ಅದೈತ, ಸೂಫಿ, ವೀರಶೈವ, ಶಾಂಕರ ಅದೈತ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವ ಭಕ್ತಿಪಂಥಗಳ ಪ್ರಭಾವಗಳ ಅನೇಕ ಅಂಶಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬೆರೆತುಹೋಗಿರುವುದರಿಂದ ತತ್ತ್ವಪದಕಾರನೊಬ್ಬನ ತತ್ತ್ವಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಗುರುತಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯ.
೨. ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರಿಗೆ ಧರ್ಮದ, ಜಾತಿಯ, ಭಾಷೆಯ ಗಡಿಗಳಿಲ್ಲ. ಜಾತಿ- ಧರ್ಮದ ಎಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ದಾಟಿದ ವಿಶ್ವಮಾನವ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಅವರದ್ದು.
೪. ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರಲ್ಲಿ ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಗೆ ಸ್ಥಳವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಇರಬಹುದಾದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಬಹಳ ಸಾರಿ 'ಮುದ್ರಿಕೆ ಯಾಗಿ' ಬಳಕೆಗೊಂಡಂತಿದೆ. ಈ ಪಂಥವು ಹೆಣ್ಣು ಮೋಕ್ಷದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಅರ್ಹಳೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತದೆ.
೫. ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರಿಗೆ 'ಸಂಸಾರ' ನಿಷಿದ್ಧವಲ್ಲ. ಅವರೂ ಎಲ್ಲರಂತೆ ಕುಟುಂಬಿಗಳು, ಕುಟುಂಬದ ಪ್ರೀತಿ- ವಿಶ್ವಾಸಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಸಾರದೊಳಗಿದ್ದೇ ಪರಮಾರ್ಥವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದೆಂದು ನಂಬುತ್ತಾರೆ.
೬. ಗುರುವಿನಿಂದ ದೀಕ್ಷಾಬದ್ಧರಾದ ಸಾಧಕರು ನಿರಂತರ ಸಾಧನೆಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿಗದಿತ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿಗದಿತ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಸೇರಿ ತತ್ತ್ವಚಿಂತನೆ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ತತ್ತ್ವಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು 'ತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವ ಸಾಧಕರೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಾರೆ.
೭. ಸಾವಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷೆಪಡೆದ ಸಾಧಕರೆಲ್ಲ ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಕುಲ- ಜಾತಿಯ ಕಟ್ಟುಕಟ್ಟಳೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾವನ್ನು ಶೋಕವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ ಒಂದೆಡೆ ಕುಳಿತು ತಮ್ಮ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರಕ್ರಿಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುರುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಮುಟ್ಟಿ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಜಾತ್ಯತೀತವಾದ ಜೀವಂತ ಪರಂಪರೆಯೊಂದು ಈ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ಅದು ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರ ಪರಂಪರೆ ಮಾತ್ರ ವರ್ಷಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಅಥವಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗುರುಶಿಷ್ಯರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಗುರುಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.
೮. ಇದೊಂದು ನಡೆ-ನುಡಿ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪರಂಪರೆ. ತತ್ತ್ವಪದಗಳು ಅವರ ಸಾಧನೆಯ ಹಾದಿಯ ಉಪ- ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಮಾತ್ರ

೯. ಇಡೀ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚಹರೆ ಇದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮುಕ್ತಿ ಈ ಪಂಥಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲ. ಕುಟುಂಬ ಸಮೇತ, ಇಂದ್ರಿಯ ಸಮೇತ ಬಾಳುವ ಮನುಷ್ಯನ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುವ ಪಂಥ ಇದು. ಹಾಗಾಗಿ ಎಲ್ಲ ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರ ರಚನೆಗಳು ಬಹುಪಾಲು ಗುರುವಿನ ಅಂಕಿತವನ್ನೋ, ತನ್ನ ನೆಲದ ನಂಬಿಕೆಯ ದೈವದ ಅಂಕಿತವನ್ನೋ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.
೧೦. ತತ್ತ್ವಪದಗಳು ಸಂಗೀತರಚನೆಗಳು, ಕೆಲವು ತತ್ತ್ವಪದಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಾಗ-ತಾಳಗಳ ಸೂಚನೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಹಾಡಿಗೆ ಅನೇಕ ಪಠ್ಯಗಳಿರಬಹುದು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತತ್ತ್ವಪದಗಳಿಗೆ ಅಂಕಿತವಿರುತ್ತದೆ.
೧೧. ತತ್ತ್ವಪದಗಳನ್ನು ಏಕತಾರಿಯ ಜೊತೆ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವಾಗ ಕಂಜರಿ ಅಥವಾ ದಮ್ಬಡಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡು ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು ತತ್ತ್ವಪದದ ನದಿ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತತ್ತ್ವಪದ ಹಾಡಿಕೆಗೆ ಹಾರ್ಮೋನಿಯಂ, ತಬಲ, ಮತ್ತು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ತಾಳವಾದ್ಯಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನಪದ ಹಾಡಿನ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳೂ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿವೆ.
೧೨. ಪ್ರತಿ ಹಾಡಿನ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವಿಯಿದ್ದು, ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಾರ್ಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಅನುಪಲ್ಲವಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಪಲ್ಲವಿಯಿಲ್ಲದ ಹಾಡುಗಳೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ನುಡಿಯ ಕೊನೆಗೆ ಆವರ್ತನಗೊಳ್ಳುವ ಪಲ್ಲವಿ ಪದ್ಯದ ನಡೆಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ತತ್ತ್ವಪದವನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ ಒಂದು ಹಂತದಲ್ಲಿ ತಾಳ ಬದಲಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕತಾನತೆಯನ್ನು ಭಂಗಗೊಳಿಸಿ ತನ್ಮಯತೆಯನ್ನು ತರಲು ಇಂತಹ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಾರೆ.
೧೩. ತತ್ತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೊನೆಯ ಚರಣದಲ್ಲಿ ಅಂಕಿತವಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಕಿತವಿಲ್ಲದ ತತ್ತ್ವಪದಗಳು ಅಪರೂಪ. ತತ್ತ್ವಪದದ ಅಂಕಿತವನ್ನು ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಈ ಅಂಕಿತದ ಮೂಲಕವೇ. ಅಂಕಿತಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ದೈವ ಸಂಕೇತಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರೂಢಿ. (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶರೀಫ ಸ್ಥಳೀಯ ದೈವವಾದ ಶಿಶುನಾಳಾಧೀಶನನ್ನು, ಶಂಕರಾನಂದಯೋಗಿ ತನ್ನ ಗುರುವಾದ ಮಹ ಲಿಂಗರಂಗನನ್ನು

ರಂಗ, ಗುರುರಂಗ ಮುಂತಾಗಿ, ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪ ತನ್ನ ಗುರುವಾದ ಮಹಾಂತೇಶನನ್ನು ಅಂಕಿತದ ಮೂಲಕ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ).

ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳು

೩೩೫

೧೪. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳ ನುಡಿ ಅಥವಾ ಪದಗಳಿದ್ದು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮೂರು, ಆರು, ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ನುಡಿಗಳೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ಹಾಡಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನುಡಿಗಳಿದ್ದು ಮೂರು, ಐದು, ಏಳು, ಹನ್ನೊಂದು ಹದಿಮೂರು ಹೀಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೆಸ ಸಂಖ್ಯೆಯ, ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಸರಿ ಸಂಖ್ಯೆಯ ನುಡಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ತತ್ತ್ವಪದಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತತ್ತ್ವನಿರೂಪಣೆ ಯಿರುತ್ತದೆ. ಸ್ತುತಿ ರೂಪದ ತತ್ತ್ವಪದಗಳೂ, ಗುರುಪಾರಮ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವ ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳೂ ಹೇರಳವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ.

೧೫. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ತತ್ತ್ವಪದಗಳಿಗೆ ರಾಗನಿರ್ದೇಶನವಿದ್ದು, ವಿರಳವಾಗಿ ತಾಳ ನಿರ್ದೇಶನವಿರುತ್ತದೆ. ರಾಗ-ತಾಳಗಳ ನಿರ್ದೇಶನವಿಲ್ಲದ ಪದಗಳೂ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಒಂದೇ ತತ್ತ್ವಪದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಗಗಳ ನಿರ್ದೇಶನವಿರುವ ಉಹಾಹರಣೆಗಳೂ ಇವೆ. ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುವ ರಾಗಗಳೆಂದರೆ, ಧನ್ಯಾಸಿ, ಶಾಂತಮಲಹರಿ.. ಮಧುಮಾಧವಿ, ಮಲಹರಿ, ದೇಶಿ, ಭೈರವಿ, ಭೂಪಳಿ, ವರಾಳಿ, ಗುಜ್ಜರಿ, ನಾಟಿ, ಲಲಿತೆ, ದೇಶಾಕ್ಷಿ, ನಾದನಾಮಕ್ರೀ, ಧವಳಾರ, ಶೋಕವರಾಳಿ, ದೇಗುಪ್ಪಿ, ಅರಭೀ, ಶ್ರೀ, ಕನ್ನಡಗೌಳ, ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ, ಸಿಂಧೂರಾಮಕ್ರೀ, ಶಂಕರಾಭರಣ, ಕಾಂಭೋಜಿ, ಪಹಾಡಿ, ತೆಲುಗುಕಾಂಭೋಜಿ, ಮುಖಾರಿ, ಪುನ್ನಾಗ, ತೋಡಿ, ಬೇಗಡೆ, ಕುರಂಜಿ, ಹಿಂದೋಳವಸಂತ, ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಕೇತಾರಗೌಳ, ಶ್ಯಾಮಕಲ್ಯಾಣಿ, ದ್ವಿಜಾವಂತಿ, ಸಾರಂಗ, ಮಾರವಿ, ಸಾವೇರಿ, ಇತ್ಯಾದಿ, ತಾಳಗಳೆಂದರೆ ರೂಪಕ, ಝಂಪೆ, ಆಟತಾಳ ಹಾಗೂ ರಚಿತಾಳ. ತತ್ತ್ವಪದಗಳಿಗೆ ರಾಗ ತಾಳಗಳ ಸೂಚಿಯಿದ್ದರೂ, ಅವು ಹಾಡುವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಟ್ಟನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆಯೇ ಹೊರತು ವೇ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒತ್ತಾಯವೇನೋ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ.

೧೬. ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಂಶಗಣದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಷಯಜಾತಿ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಏಳೆ, ತ್ರಿಪದಿ, ಉತ್ಸಾಹ, ಛಂದೋವತಂಸ, ಅಕ್ಕರ, ಷಟ್ಪದಿ, ಚೌಪದಿ, ಹಾಗೂ ಅಪರೂಪವಾಗಿ ಅಕ್ಕರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಮಾತ್ರಾಗಣದ ಶರ, ಕುಸುಮ, ಭೋಗ, ಭಾಮಿನಿ, ಪರಿವರ್ಧಿನಿ ವಾರ್ಧಕ ಷಟ್ಪದಿಗಳನ್ನೂ, ಸೀನ, ಸಾಂಗತ್ಯ ಮುಂತಾದ ಭಂದಗಳನ್ನೂ ಬಳಸುವುದುಂಟು. ಅನೇಕ ಕಡೆ ಅವು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿಯೂ ಇವೆ.

ಹಲವು ತೋಟದ ಹೂಗಳು:

ತತ್ತ್ವ ಪದಕಾರರ ಪರಂಪರೆ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದೆ

೨೩೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ಸೀಮೆಯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಜೀವನದಿ ತುಂಬಿ ಹರಿದಿದೆ. ಕರಾವಳಿಯ ಐದಾರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಗಡಿನಾಡಿನ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಾಚೆಗೂ ಕನ್ನಡ ತತ್ತ್ವಪದಗಳು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ತತ್ತ್ವ ಪದಕಾರರ ಪರಂಪರೆ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವ ಪ್ರಕಾರವಲ್ಲ. ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ, ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಈ ನಾಡಿನ ಭಾಷೆಗಳೊಡನೆ ಕನ್ನಡ ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳ ಕೊಳು-ಪಡೆ ನಡೆದಿದೆ. ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡನಾಡಿನೊಳಕ್ಕೂ, ಕನ್ನಡದ ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳು ಈ ಸೋದರ ನೆಲದೊಳಕ್ಕೂ ಹೊಕ್ಕು ಬಳಕೆ ಮಾಡಿವೆ. ಈ ಭಾಷೆಗಳ ಕೆಲವು ತತ್ತ್ವ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಈ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ, ಆಯಾ ಭಾಷೆಯ ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ಅನುವಾದಿತ ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನೂ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೊಂದು ರೀತಿಯ ಗುಪ್ತಪಂಥವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಸಾವಿರಾರು ಗದ್ದುಗೆಗಳು, ಹಾಳು ಮಂಟಪಗಳು, ಗುಡ್ಡಬೆಟ್ಟಗಳು, ತತ್ತ್ವ ಪದಕಾರರ ತಾಣಗಳಾಗಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಅನುಭಾವ ಪರಂಪರೆಯ ವಾರಸುದಾರಿಕೆ ಇರುವುದು ಇಂದೂ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವ ತತ್ತ್ವ ಪದ ಪರಂಪರೆಗೆ ಎನ್ನುವುದಂತೂ ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದು.

ತತ್ತ್ವ ಚಿಂತನೆ:

ಗುರುವಿನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಈ ಸಾಧನೆ ಹಲವು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಗುತ್ತದೆ. ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯೋಗ, ವೈರಾಗ್ಯಯೋಗ, ತಾರಕಯೋಗ, ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗ ಮತ್ತು ಅಮನಸ್ಕರಾಜಯೋಗ ವೆಂಬ ಸ್ಥಲಕಲ್ಪನೆ ಇದೆ. ಶ್ರೀ ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿ, ತತ್ತ್ವ ಪದಕಾರರ ಸ್ಥಲ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಕಾರುಣ್ಯಸ್ಥಲ, ಜೀವ ಸಂಬೋಧನ ಸ್ಥಲ, ನೀತಿಕ್ರಿಯಾಚರ್ಯ ಸ್ಥಲ. ಯೋಗಪ್ರತಿಪಾದನಾ ಸ್ಥಲ, ಜ್ಞಾನ ಪ್ರತಿಪಾದನಾಸ್ಥಲ, ಎಂಬ ಸಾಧನಾ ಹಂತಗಳಿವೆ.

ಕೋಲಾರ, ತುಮಕೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಅನಂತಪುರಂ ಭಾಗ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹರಡಿರುವ 'ಅಚಲ' ಪರಂಪರೆಯು ತತ್ತ್ವಪದ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಬೌದ್ಧ ಮಧ್ಯಮಮಾರ್ಗದ ಹನ್ನೆರಡು ಹಂತದ ಸಾಧನಾಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎಂಟನೆಯ ಹಂತವಾಗಿರುವ ಅಚಲಮಾರ್ಗದ ತತ್ತ್ವ ಸಾಧನೆಯು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಕೋಲಾರ, ತುಮಕೂರು, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಅಚಲಿಗರ ಸಾಧನಾಮಾರ್ಗವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಬೌದ್ಧರ

ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳು

೨೨೭

ಪ್ರಜ್ಞಾಪಾರಮಿತ, ಮತ್ತು ಪ್ರತೀತ್ಯ ಸಮುತ್ಪಾದ ತತ್ತ್ವಗಳ ಅನುಸಂಧಾನ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಉನ್ನತ ತತ್ತ್ವ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬೌದ್ಧ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಮಾರ್ಗವು ತಾತ್ವಿಕತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠೆ ಮತ್ತು ಎಚ್ಚರವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ.

ತತ್ತ್ವ ಪದಕಾರರು 'ಅತ್ಯಾಶ್ರಮಿಗಳು'. ಅವರು ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು, ಜಾತಿಸೂತಕಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆಯಾಗಲೀ, ಮುಟ್ಟು ಮೈಲಿಗೆಯಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಸಮಾನರು, ಕಡಕೋಳ ಮಡಿವಾಳಪ್ಪನ ಈ ತತ್ತ್ವ ಪದ ನಾಡಿನ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಅನುರಣಿಸುತ್ತದೆ:

ಮುಡಚಟ್ಟಿನೊಳು ಬಂದು ಮುಟ್ಟಿ ತಟ್ಟಿ ಎನುತೀರ

ಮಡಚಟ್ಟಿ ಎಲ್ಯಾದ್ದೇಳಣ್ಣ

ಮುಟ್ಟಾದ ಮೂರು ದಿನಕಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದೀದಿ ನೀನು

ಮುಡಚಟ್ಟಿ ಎಲ್ಯಾದ್ದೇಳಣ್ಣ || ಪ ||

ತೊಗಲೊಳು ತೊಗಲೊಕ್ಕು ತಗಲಿ ಬಂದವ ನೀನು

ತಗಲ ಮಾತಾಡುವದೇನಣ್ಣ

ಇದರ ಬಗಿಯ ತಿಳಿಯದೆ ನಗದು ಮಾತನಾಡಿದರೆ

ನಗಿಗೇಡಿ ಕಾಣತಾದಣ್ಣ | ೧ ||

ಸೂಸಲಾಡುವ ದೇಹ ಸೋಸಿ ನೀರವ ಮಾಡಿ

ಮಡಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಣ್ಣ

ನಮ್ಮ ಧೀರ ಮಹಾಂತೇಶನ ಬಿಡದೆ ಕೊಂಡಾಡಿದರೆ

ಕಡಿತನಕ ಮಡಿಯಾಗುವದಣ್ಣ ||೫||

ಈ ಪಂಥದವರಿಗೆ ಗುರು ಶಿವಸ್ವರೂಪಿಯಾದವನು. ತತ್ತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜಾಗವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದು ಗುರುಭಕ್ತಿಯೇ. ಈ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು 'ಗುರುಭಕ್ತಿ' ಪರಂಪರೆಯೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಬದುಕಿಗೆ, ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶ

ತತ್ತ್ವಪದಕಾರರು ಮುಕ್ತಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ಮುಕ್ತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಯ ಜಾಗವಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಮುಕ್ತಿ ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದು ಅವರ ನಂಬುಗೆ. ತತ್ತ್ವಮಾರ್ಗವು ಯಾವ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಉಪಾಧಿಗಳಿಗೂ ಒಳಗಾಗದೆ ಸಮೂಹದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತನ್ನ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿತು.

ತತ್ತ್ವ ಪದಕಾರರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅಂತ್ಯಜನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಒಮ್ಮೆ ಈ ಪರಂಪರೆಯ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಬಂದರೆ ಈ ಅಸಮಾನತೆಗಳೆಲ್ಲ ಕಳಚಿಬೀಳುತ್ತವೆ. ದೇಹವನ್ನೇ ಸಾಧನೆಯ ವೇದಿಕೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ

ಯೋಗಮಾರ್ಗವು ಈ ಮೂಲಕ ದೊಡ್ಡ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನೇ ಸಾಧಿಸಿತು. ವಚನಕಾರರ ದೇವಾಲಯ ನಿರಾಕರಣೆಯು ಕೂಡ ಇದೇ ನಿಲುವಿನ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖ, ಲೋಕದ ಅನುಸಂಧಾನವು ದೇಹದ ಮೂಲಕವೇ ನಡೆಯುವುದರಿಂದ ಅದರಾಚೆಗಿನ ಸತ್ಯದ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಹೊರಗಿನ ಯಾವ ಕುರುಹುಗಳನ್ನೂ ಸಾಧಕರು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ವೇದ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುರಾಣಗಳೆಂಬ ಶಬ್ದ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ನಿರಾಕರಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುವ ತಾರತಮ್ಯವೂ ತಾನಾಗಿ ನಿರಾಕರಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ತಾನು-ಇದಿರು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ನಿರಸನಗೊಂಡರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರುವುದೇ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದರ ನಿರಸನವು ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಯೋಗಮಾರ್ಗವು ಸ್ವನಿರಸನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಮಾರ್ಗ. ತಾನು ಎಂಬುದರ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲವಾದಾಗ ಇದಿರೂ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಎಂಬ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮೂಲಕ ಸೂಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಅವಸ್ಥೆಯೊಂದೇರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ದೈತಾದ್ವಿತ ನಿರಾಕರಣೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ದೇಹಾಪಮಾನ ಸಲ್ಲ!

ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ದೇಹದಿಂದ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ, ದೇಹದಿಂದ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ, ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಭಕ್ತಿಗೆ, ಬಯಲಿನಿಂದ ಸ್ಥಾವರಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿತು. ಶ್ರಮಣಧಾರೆಗಳು ಮೀಮಾಂಸೆಯನ್ನು ಸಮೂಹಪರವಾಗಿಸಲು ಆತ್ಮತತ್ವದಿಂದ ಕಾಯಕತತ್ವಕ್ಕೆ, ದೇವಾಲಯದಿಂದ ದೇಹಕ್ಕೆ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ, ಸ್ಥಾವರದ ಬಂಧನದಿಂದ ಬಯಲಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸಿದವು. ಒಂದರ ಪ್ರಯಾಣ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರದ ಕಡೆಗಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಸಮೂಹ, ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಕಡೆಗೆ, ತತ್ವಪದಕಾರರಿಗೆ ದೇಹವು ಸಾಧನೆಯ ಒಂದು ಮಾಧ್ಯಮ. ಎಲ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಂತೆ ಇದೂ ಕೂಡ ಸಾಧನೆಯ ನಂತರ ನಿರಸನಗೊಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು, ಆದರೆ ಸಾಧನೆಯ ಮೊದಲೇ ಅಲ್ಲ. ಶ್ರಮಣ ಧಾರೆಗಳಿಗೆ ಭಾಷೆ, ದೇಹ, ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಬಗೆಗೆ ಈ ಎಚ್ಚರ ಇದೆ. ಅಜ್ಞಾತ ತತ್ವಪದಕಾರನ ಒಂದು ತತ್ವಪದವನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು:

ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳು

೨೨೯

ಬಲ್ಲರೆ ಯೋಗಿಯಾಗು ಇನಿ

ತಿಲ್ಲದಿರೆ ಭೋಗಿಯಾಗಿರೈಯ್ಯು ||ಪಲ್ಲವಿ||

ಎವೆಯಲುಗದೆ ಲಿಂಗವ ನೋಡಿ ನೋಡದಿರೆ

ನವಯವ್ವನೆಯ ಭಾವವಿರಲಿ ತವೆಯದೆ

ಶಿವ ಮಂತ್ರವ ಕೇಳ ಕೇಳದಿರೆ

ನವರಸ ಲಲ್ಲದೈನ್ಯವ ಕೇಳಿರಯ್ಯೆ ||೧||

ಅಲಸದೆ ಲಿಂಗವೂಜೆಯ ಮಾಡಿ ಇಲ್ಲದಿರೆ

ಮೊಲೆಯ ಮೇಲಣ ಕೈಯ ತೆಗೆಯದಿರಿ

ಒಲಿದೊಲಿದು ಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದವ ಕೊಳ್ಳಿ ಕೊಳ್ಳದಿರೆ

ಚೆಲ್ಲೆ ಚಂದುಟಿಯಮೃತವನುಣ್ಣೆರೈಯ್ಯೆ ||೨||

ಅಂಗ ಸಂಗ ದೊರಕೊಂಡಿರಲು ಲಲಿ

ತಾಂಗಿಯರ ಹಿಂಗದಲೆ ನೀವು ಸುಖಿಯಾಗಿರಯ್ಯೆ ||೩||

ತತ್ತ ಪದಕಾರರು ಮುಟ್ಟು-ಮೈಲಿಗೆ ಎಂಬ ಅನೈಸರ್ಗಿಕ ನಿಲುವನ್ನಾಧರಿಸಿದ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದವರು. ಆ ಮೂಲಕ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸುವ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದವರು. ಏಕೆಂದರೆ ಹೆಣ್ಣಿನ ಫಲವಂತಿಕೆಯು ಇರುವುದು ಪುರುಷಾಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಜೀವೋತ್ಪನ್ನಕ್ಕಾಗಿ, ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಹಾತೊರೆಯುವ ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನೂ ಅವಳು ಗೇಲಿ ಮಾಡಬಲ್ಲಳು. ಚಿದಾನಂದಾವಧೂತ ಅಥವಾ ಅವನ ಶಿಷ್ಯನದಿರಬಹುದಾದ ಈ ತತ್ತ ಪದ ಅದನ್ನು ಲಘು ಹಾಸ್ಯದೊಡನೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕೋಲು ಕೋಲೆನ್ನಿರೇ...

ಕೋಲು ಕೋಲೆನ್ನಿರೇ | ಸದ್ಗುರುವಿನ

ಕಿಲು ಮೇಲೆನ್ನಿರೇ |ಪ|

ಅತ್ತೆ ಹೆಸರು ಹಳೆಯ ಚಾಪೆ

ಮಾವನ ಹೆಸರು ಮಂಚದ ಕಾಲು

ಎನ್ನ ಹೆಸರು ಕಲ್ಲಬಿಲ್ಲೆ

ಗಂಡನ ಹೆಸರು ಟಕ್ಕಟಕ್ಕಿ /ಕೋಲೆನ್ನಿರೇ/ ೧

ಹತ್ತಿ ಬಿತ್ತಿ ಬತ್ತ ಕಾಣೆ

ಬತ್ತ ಬಿತ್ತಿ ಬಾನ ಕಾಣೆ

ಮನೆಯ ತುಂಬ ಮಕ್ಕಳ ಹಡೆದು

ಗಂಡ ದಂಡಿಗೋಗುವಾಗ

ಅರಗಿನ ಮುದ್ರೆ ಮಾಡಿ ಹೋದ

ಅರಗಿನ ಮುದ್ರೆ ಹಾರು ಹೊಡೆದು

ಆರು ಮಕ್ಕಳ ಹಡೆದನವ್ವ /ಕೋಲೆನ್ನಿರೇ/ |೩|

ದಂಡಿಗೋಗೊ ಅಣ್ಣಗಳಿರಾ

ದಂಡಿಗೋಗೊ ಅಪ್ಪಗಳಿರಾ

ದಂಡಿನಾಗೆ ನನ್ನ ಗಂಡನ ಕಂಡರೆ

ಮಿಂಡನ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋದಳೆನ್ನಿ ಕೋಲೆನ್ನಿರೇ/ |೪|

ಗುಡ್ಡಕ್ಕೆ ನೆರಳಿಲ್ಲ ಗುರುವಿಗೆ ಸಮನಿಲ್ಲ

ಸ್ವಾಮಿ ಚಿದಾನಂದನ ಮಹಿಮೆ ತಿಳೀಲಿಲ್ಲ ಕೋಲೆನ್ನಿರೇ...

ಭಾಷೆ, ಮೀಮಾಂಸೆಗೆ ಹೊಸ ನಡೆ

ವಚನ ಮತ್ತು ತತ್ವಪದಗಳಲ್ಲಿನ ಬೆಡಗಿನ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಇದುವರೆಗೆ 'ಧ್ವನಿ' ಪ್ರಸ್ಥಾನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಆದರೆ ನಿರಸನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಾರ್ಗವಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ತತ್ವಪದಕಾರರ ಪರಂಪರೆಗೆ ಭಾಷೆ ಅನೇಕ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಒಡ್ಡಿತು. ರಚನೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ನುಡಿದು ಗೊತ್ತಿರುವ ಭಾಷೆಗೆ ನಿರಚನೆಯನ್ನು ನುಡಿಯಲು ಕಲಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕೂಡ ಶ್ರಮಣಧಾರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಶ್ರಮಣಧಾರೆಗಳು ಜಾಡಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಚಲನಶೀಲವಾಗಿಸಿ ಭಿನ್ನದಾರಿ ಹಿಡಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಸಂಧಾಭಾಷೆ, ಉಲಟ್ ಭಾಂಸಿ, ಬೆಡಗು ಮುಂಡಿಗೆಗಳು ಮುಂತಾದ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊಸ ರೂಪಕಗಳ ಜಗತ್ತನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡಿದರು. ಹೀಗೆ ಭಾಷೆಗೆ ಹೊಸ ನಡಿಗೆಯನ್ನು ಕಲಿಸಿ ತಮ್ಮ ದಾರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಅವರು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಮಾತ್ರವೇ ಜ್ಞಾನದ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿತವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ತತ್ವಪದಕಾರರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಕಸುಬು ಮತ್ತು ಕೌಶಲವನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನ ತತ್ವಚಿಂತನೆಗೆ ವೈಶ್ವಿಕ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು

ನೀಡಿದ ಶಿಶುನಾಳ ಶರೀಫನ ಈ ತತ್ತ್ವಪದದ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ತಾತ್ವಿಕತೆ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಗೆ ಹೊಸ ತಿರುವನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಬೇಧಗಳು

೩೪೧

ಕುಂಬಾರಕಿ ಈಕಿ ಕುಂಬಾರಕಿ

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವಾಕಿ

ಚಿನ್ನ ಎಂಬುವ ಮಣ್ಣನು ತರಿಸಿ

ತನು ಎಂಬುವ ನೀರನು ಹರಿಸಿ

ಮನ ಎಂಬುವ ಹುದಲನು ಕಲಸಿ

ಗುಣ ಎಂಬುವ ಸೂಸನು ಹಾಕಿ

ಮೂರು ಕಾಸಿಗೊಂದು ಕುಡಕಿಯ ಮಾರಿ

ಆರು ಕಾಸಿಗೊಂದು ಗಡಗಿಯ ತೂರಿ

ವಸುಧೆಯೊಳು ಶಿಶುನಾಳಧೀಶನ ಮುಂದೆ

ಧ್ಯಾನದ ಮಗಿಯೊಂದ ಇಡುವಾಕಿ

ಬಯಲಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ - ವಿಶ್ವಮಾನವ ಪ್ರಜ್ಞೆ: -

ಸಾಧಕ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕುರಿತ ಅವರ ನಿಲುವುಗಳು ಅನೇಕ ರೂಪಕಗಳ ಮೂಲಕವೂ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ಹೇಗೆ? ಯಾರಿಗೆ? ಎಂಬ ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಉತ್ತರ ರೂಪದ

ರೂಪಕ ಇದು: “ಇದು ಗುರು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ; ಬಯಲಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟ ಗಂಟು. ಯಾರಾದರೂ ಬರಬೈದು, ಬುತ್ತಿ ಬಿಚ್ಚಬೈದು, ಉಣ್ಣಬೈದು” ಇದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತೆರೆದಿರುವ ದಾರಿ. ಆದರೆ ಈ ದಾರಿಗೆ ಕಾಲಿಡುವ ಮುನ್ನ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮೂಲಕ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆಯೊಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪೊಳ್ಳು ಸಂರಚನೆಗಳೂ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಳಚಿ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ದೂರದ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಕುದುರೆಯೊಂದು ಮೆತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಧೂಳನ್ನು ಒಂದು ಸಾರಿ ಝಾಡಿಸಿ ಕೊಡವಿದಂತೆ, ಇದು ಎಲ್ಲ ತಾರತಮ್ಯಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಂಡ ವಿಶ್ವಮಾನವ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಅನಾವರಣವಾಗುವ ಮಾರ್ಗ.

ಇನ್ನು 'ಸಂಪಾದನೆಯ' ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಾಧಕಿಯೊಬ್ಬಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದು ಹೀಗೆ: “ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬಂದು, ಪದ ಕೇಳಿರ, ಬರತೀರ, ಪೋಟಾ ತಕ್ಕತೀರ. ಇವುನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಯಾರಾದರೂ ಗುರು ಕಂಡ್ಕಂಡು ಸಾಧನೆ ಮಾಡ್ಕ ಮಗಾ”

೨೪೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

“ಇಲ್ಲ ಕಣವ್ವಾ, ಈ ಪದಗಳು ಬೇಕು, ಇವುನ್ನೆಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಾ ಮಾಡಿ ಕಳೀದಂಗೆ ಉಳಿಸ್ಕೇಕು”

“ಕಳ್ಳೋದ್ರೆ ಹೋಗಿ ಬಿಡು ಮಗಾ, ಇನ್ನೆರಡು ಕಟ್ಟಂಡ್ರಾತು!”

ಅಚಲ ತತ್ತದ ಒಬ್ಬ ಸಾಧಕಿ ನಮ್ಮ ಸಾಧಕಿ ನಮ್ಮ ನಡುವಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು: “ಮಗಳೇ, ದಿನಾ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನೀನು ಗಂಗಾಳ, ಚಂಬು, ಲೋಟ ಎಲ್ಲ ಬೆಳಗಿ ಇಟ್ಟತೀಯಲ್ವಾ, ಹಂಗೇ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ದಿನಾ ಬೆಳಗಿ ಇಟ್ಟಬೇಕು. ನಿನ್ನೆಯ ಏನೂ ಉಳೀಬಾರು.”

ಸಾಧನೆಯ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಹಂತವಾದ ಅಮನಸ್ಕಯೋಗವನ್ನು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಸಶಕ್ತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ ಕನ್ನಡದ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, 'ದೇಸಿಯೊಳ್ ಪುಗುವುದು, ಸೊಕ್ಕು ಮಾರ್ಗದೊಳೆ ತಳ್ಳುದು' ಎಂಬ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು.

* * * *

ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆ

ಮೌಖಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು: ಹಾಲುಮತ ಮತ್ತು

ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು

– ಡಾ| ಪಿ.ಕೆ. ರಾಜಶೇಖರ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 'ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡೋರು ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ' ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ. ಬೃಹತ್ತು ಮತ್ತು ಮಹತ್ತುಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಗೌರೀಶಂಕರ ಶಿಖರದೆತ್ತರವನ್ನೂ ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ಮೇರುಕೃತಿ ಇದು. ನೀಲಗಾರ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಹಾಕಾವ್ಯವೆನಿಸಿದ್ದೂ ಇಲ್ಲಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಷಯ ಅತ್ಯಂತ ಜಟಿಲವಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಶೈವಗಳೊಡನೆ ಸೂಫಿಯೂ ಸೇರಿ ಇವು ಗಳೊಡನೆ ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮವೂ ಸಂಲಗ್ನಗೊಂಡಿರುವ ಸಕಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗೌರವಿಸುವ ಸುಧಾರಣಾ ಧರ್ಮ, ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಾವ್ಯ ಮೈದಾಳಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ 12ನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣಧರ್ಮ 'ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾಗಿ ಅಂತ್ಯಜ ಕಡೆಯಾಗಿ' ಎಂಬ ಪಠ್ಯಕ್ಕೆ 'ಮುಸ್ಲಿಮ ಕಡೆಯಾಗಿ' ಎಂಬ ಪಾರಾಂತರವನ್ನು ಇದು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದೆ. ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪಾರಾಂತರವೇ ಸ್ವೀಕೃತವಾದ ಪದವಾಗಿದೆ. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರ ಧರ್ಮ ತಳವರ್ಗದವರನ್ನು ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಧರ್ಮ, ಸರ್ವರನ್ನೂ ಸಮಾನವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲರ ಸಮಬಾಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದ ಧರ್ಮ, ಖಿಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಶರಣ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಖಿಲವಾಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಅವರ ಆಪ್ತ ಆದರ್ಶವಾಗಿತ್ತು. ಆಧರಿದಲೇ ಇದು ಬೆಳಕಿನ ಧರ್ಮ.

'ಬೆಳಕು' ಜಾತ್ಯತೀತವಾದುದು, ದೇಶಾತೀತವಾದುದು, ಕಾಲಾತೀತವಾದುದು. ಮಾನವೀಯ ನೆಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಳಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರ ಆಶಯ ಮತ್ತು ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಬಲಿಷ್ಠಗೊಳಿಸುವ ಇನ್ನಿತರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥಗಳ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿಕೊಂಡು ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವು ಇಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾವ್ಯ ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಓಂಕಾರದ ಓಂ ಜೋತಿ

ಓಂ ಜೋತಿ ಜಗಂಜೋತಿ

ಪರಾತ್ಪರ ಪರಂಜೋತಿ

ಅಲ್ಲಾಮಪ್ರಭೂಜೋತಿ

ಸತ್ಯವಂತರ ಮನೆಜೋತಿ

ನಿತ್ಯ ಉರಿಯೋ ನಿಜಜೋತಿ

ಬಡವರ ಮನೆಜೋತಿ

ಬಲಗಾರರ ಮನೆಜೋತಿ

ಹೆತ್ತವರ ಮನೆಜೋತಿ

ಸತ್ತವರ ಮನೆಜೋತಿ

ಕುರುಬರ ಮನೆಜೋತಿ

ಕುಂಬಾರರ ಮನೆಜೋತಿ

ಮಡಿವಾಳನ ಮನೆಜೋತಿ

ಗುಡಿಕಾರನ ಮನೆಜೋತಿ

ಹೊಲ್ಯಾರನ ಮನೆಜೋತಿ

ಹೊನ್ನೆಯನ ಮನೆಜೋತಿ

ಮಾದಾರನ ಮನೆಜೋತಿ

ಚೆನ್ನೆಯನ ಮನೆಜೋತಿ

ಅರಸುಗಳ ಮನೆಜೋತಿ

ಗುರುಸುಗಳ ಮನೆಜೋತಿ

ಹಾದಿ ಒಳುಗಲ ಜೋತಿ

ಬೀದಿ ಒಳುಗಲ ಜೋತಿ

ತಿಪ್ಪೆ ಮ್ಯಾಗಳ ಜೋತಿ

ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮ್ಯಾಗಳ ಜೋತಿ

ಗುದ್ದುಡ್ ಮ್ಯಾಗಳ ಜೋತಿ

ಗದ್ದುಗೆ ಮ್ಯಾಗಳ ಜೋತಿ

ಮೂಕುನ ಆಕಾಸಲೋಕವ

ಏಕುವಾಗಿ ಬೆಳಗಿದ ಜೋತಿ | ಲಿಂಗಯ್ಯ |

ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಪದ್ಯ ಕಾವ್ಯದ ಕೇಂದ್ರ ಆಶಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಜ್ಯೋತಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುತ್ತಲೇ ಜ್ಞಾನ-ವಿವೇಕಗಳಿಗೆ ಪೂಜೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು, ಜಗತ್ತನ್ನು ಜ್ಞಾನ-ವಿವೇಕಗಳು ಆಳಬೇಕು, ಪೋಷಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರ ಹೆಸರೇ 'ಪರಂಜೋತಿ',

'ಜೋತಿಲಿಂಗಯ್ಯ', ಜೋತಿ ಯಾರೊಬ್ಬರ ಸ್ವತ್ತೂ ಅಲ್ಲ; ಅದು ಸರ್ವರ ಸ್ವತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ನೀಡಿದವರ ನಿಜದ ಶೋಧ ಮತ್ತು ಅದರ ಅನಾವರಣ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಡಿದ ಮಾತು ನೀಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ನಿಜವಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಈ ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಇದು Theory of distribution ಅನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕಾವ್ಯ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಬೆಳಕಿನ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

'ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ' ಬೃಹತ್ಕಾವ್ಯವು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ೧. ಸೃಷ್ಟಿ ವಚನ ೨. ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿವಚನ ೩. ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿ ವಚನ ಮತ್ತು ೪. ಅಮ್ಮೂರ ವಚನ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಾಹಿನಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿದೆಯಾದರೂ ಮಂಟೇ ಸ್ವಾಮಿ ವಚನ ಸಂಪುಟದ ಜೊತೆಗೆ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಸವಣ್ಣ-ನೀಲಮ್ಮರ ವಚನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ರಾಚಪ್ಪಾಜಿಯವರ ಕಥಾಪ್ರವಾಹ ತುರುಕಾಣ್ಯದಯ್ಯನ ವಚನ, ಗಾರುಡಿಗರ ಗೆದ್ದ ವಚನಗಳಲ್ಲದೆ ಅಮುತ್ತ ವಚನದ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿರುವ ಮುಟ್ಟುನಳ್ಳಿ ತೋಪುನ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ತಾಯಿ ವಚನ, ಮೈಸೂರು ದೊರೆ ಚಾಮರಾಜೋಡೆಯರ ವಚನ, ಕಪ್ಪಡಿ ರಾಚಪ್ಪಾಜಿಯವರ ಅಮ್ಮೂರ ವಚನ - ಈ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹರಡಿಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ವಾಹಿನಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ರಾಚಪ್ಪಾಜಿಯವರನ್ನು ಕುರಿತ ಈ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಹೆದ್ದೋರೆಯಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತದೆ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಪೌರಾಣಿಕಾಂಶಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಂಶಗಳಿದ್ದು ಮೌಖಿಕ ಇತಿಹಾಸದ ಹುಲುಸಾದ ಬೆಳೆಬಂದ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿ ಆಗಿದೆ. ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರ ಸಿಸುಮಕ್ಕಳಾದ ನೀಲಗಾರರು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡಿರುವ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಕಥನ ಇದಾಗಿದೆ.

ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಒಬ್ಬ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರ ಇತಿವೃತ್ತಗಳೆಲ್ಲವೂ ರಹಸ್ಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಹೋಗಿವೆ. ಅವರನ್ನು ಕಾವ್ಯ ಸ್ವಯಂಭೂ ಎನ್ನುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದೆ. ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅವರು ಅಯೋನಿಜರು ಅಪ್ರಾಕೃತರು ಅವತಾರಪುರುಷರು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು. ಧರ್ಮಧುರೀಣರು ಹಾಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲ ಶಕ್ತಿ ಎಂಬಂತೆ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದೆ. ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಉದ್ಭವವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಏನೇನೂ ಇಲ್ಲದ ಶೂನ್ಯ ಮಾತ್ರವೇ ಇತ್ತು. ಅದು ಇಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲ, ಅಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಅಲ್ಲ, ಎಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಆ ಶೂನ್ಯಗರ್ಭದಿಂದ 'ಅ' ದಂತ 'ಉ' ದಂತ 'ಮ' ಹಾಂತಗಳು ಸೇರಿ 'ಓಂ' ಕಾರನಾದ ಮೊಳಗಿತು. ಆ ನಾದಗರ್ಭದಿಂದ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಸ್ವಯಂಭೂ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗವಾಗಿ ಮೂಡಿ 'ಜೋತಿಲಿಂಗಯ್ಯ' ಆದರು. ರೂಪ ಅರೂಪವೇ ತಾನಾದ ಅವರು ವಜ್ರದೇಹಿಯಾಗಿ ಕೋಟಿ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಕಣ್

ಕೋರೈಸುವಂತೆ ಏಕವಾಗಿ ನಿಂತು ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡಿದರು. ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಬೇಕೆನಿಸಿತು. ಆ ಕೂಡಲೆ ಆದಿಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಕೃತಿಯಾದ ಆದಿಶಕ್ತಿಗೆ ಪುರುಷ ಬೇಕೆಂದಾಗ ಜಲಕ್ ಜಾಂಬವನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು. ಇವರಿಬ್ಬರ ತಂಟೆ ತೆರಾರುಗಳು ಕಾರಣವಾಗಿ ಜಲ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಜಲವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಬೇಕಾದಾಗ ಜಲಕ್ ಜಾಂಬವನ ಅವಯವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಸಿ ಜಲದೊಳಕ್ಕೆಸೆದು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿದಾಗ ತಿರೆ (ಭೂಮಿ) ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರ ಆಕಾಶ ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಪಾತಾಳ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಈಶ್ವರ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಸರಸ್ವತಿ ಪಾರ್ವತಿ ದೇವ ಯಕ್ಷ ಗಂಧರ್ವ ಕಿನ್ನರ ಕಿಂಪುರುಷ ಕಾಲ ದೇಶ ಯುಗ ೧೧ ಕೋಟಿ ಅಂಡಜ ೧೧ ಕೋಟಿ ಪಿಂಡಜ ೧೧ ಕೋಟಿ ವೃಕ್ಷಜ ೧೧ ಕೋಟಿ ಜಲಜ ೧ ಕೋಟಿ ಗಾಲಿಜ (ವಾಯುಜ) - ಹೀಗೆ ಎರ (ಇರುವೆ) ನೂರಂಬತ್ತಾರು ಕೋಟಿ ಜೀವರಾಶಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು. ನೂರಂಬತ್ತಾರು ಕೋಟಿಗೆ ಒಂದು ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಈವರೆಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆಲ್ಲವೂ ಮಿಗಿಲಾದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಜೀವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ವಿಧಿಯಮ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜೀವಿಯೇ ಮಾನವರಾದ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡು, ಈ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನಪದರ ಅದ್ಭುತ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಓದಿಯೇ ಆಸ್ವಾದಿಸಬೇಕು. ಅಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಪುರಾಣ ಕಥೆ ಇದಾಗಿದೆ.

ಸೃಷ್ಟಿವಚನದ ಕಥಾಭಾಗವೆಲ್ಲ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಂದ ಮೋಹಕವಾಗಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿದೆ. ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಆದಿಮಾನವ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟನಾವಳಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಬೃಹದಾಕಾರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದ್ದವನು ತನ್ನ ಮನೋಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸಮೃದ್ಧ ಫಸಲೇ ಪುರಾಣ ಕಲ್ಪನೆಗಳು. ಗೊಮ್ಮೆ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸ ಹೇಳುವಂತೆ 'ಪುರಾಣವೆಂದರೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ವಯುಗದ ವಿಜ್ಞಾನ'. ಎಲಿಯಟ್ ಹೇಳುವಂತೆ 'ಪುರಾಣ ಎನ್ನುವುದು ಇತಿಹಾಸದ ಮೂಲಮಾತೃಕೆ'. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಮೌಖಿಕ ಇತಿಹಾಸಗಳು ಇತಿಹಾಸ ತಜ್ಞರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಯು ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದಂತಿರುವ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಅದ್ಭುತವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರ ಶರೀರವೆಲ್ಲ ಜೋತಿಸ್ವರೂಪವಾಗಿರುವುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಮುಂದಿನ ಜಗತ್ತು ಇದನ್ನು ನಂಬುವುದು ಹೇಗೆ? ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ಪತ್ನಿಯರು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

“ಅಪ್ಪಾಜಿ ನಿಮ್ಮ ದ್ರೇಯವಾದ ದ್ರೇಯವೆಲ್ಲ

ಥಣ್ಣ ಥಣ್ಣ ಅಂತ ಹೊಳೀತಿತ್ತು ಅಂದ್ರೆ

ಬೆಂಕಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯೂ ಅಲ್ಲ

ಅಪ್ಪ ಹ್ಯಾಂಗೆ ತಿಳೀಬೇಕು ನನ್ನಪ್ಪಾಜಿ

ಮುಂದೆ ಬರೋ ಕಲಿಂಗದ ಜನ

ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡೋರು

ಜೋತಿಲಿಂಗಯ್ಯ ಆಗಿ ಬಂದ್ರು ಅಂದ್ರೆ

ಅವುರು ನಂಬುದೆ ನೆಗ್ಗಾಡುಡ್ಡರೆ ಬುದ್ಧಿ

ಆದ್ದರಿಂದ ಅದುಕೊಂದು ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಕೊಡಿ ನನ್ನಪ್ಪ

ಎಂದು ಕೇಳಿದಾಗ,

‘ಮಗಳೇ ನೀನು ಹೇಳೋದು ನಿಚ್ಚಯ

ಮುಂದಿನ ಕಲಿಂಗದ ನರಮುಂಡೇ ಮಕ್ಕ

ನನ್ನ ನಂಬುದೇ ಹೋಗಬಹುದು

ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು

ಅದಕ್ಕೊಂದು ಸಾಕ್ಷ್ಯ ನೀಡ್ತಿದ್ದೀನಿ ಕಂದ

ಇದೋ ನೋಡು’ ಅಂತೇಳಿ

ಮುಂದಕ್ಕೆ ಕೈನೀಡಿ

ಹಸ್ತವನ್ನು ಮುಷ್ಟಿ ಹಿಡಿದು ಬಿಚ್ಚುರು

ಆಗ - .

ಅವರ ಹಸ್ತದಿಂದ ದೀಪುದ್ದುಳ

ಮಿಣ್ಣೆ ಮಿಣ್ಣೆ ಮೇಲೆದ್ದಿತಂತೆ | ಲಿಂಗಯ್ಯ |

ಹೀಗೆ ಕಲಿಯುಗದ ಮಾನವರು ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರು ಹುಟ್ಟುವಾಗಲೆ ಸ್ವರ್ಣಕಾಂತಿಯಿಂದ ಥ ಭಕ್ತನೆ ಹೊಳೆಯುವ ಜೋತಿಲಿಂಗಯ್ಯ ಆಗಿದ್ದರು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮಿಣುಕು ಹುಳುವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರಂತೆ.

ಅದೇನೇ ಇರಲಿ 'ತ್ರಿಷ್ಟಿವಚನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮರದ ಅರಿತವರಿಂದಲೋ ನುರಿತವರಿಂದಲೋ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳು ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ದೊರೆತಿರುವಂತಿದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದಲ್ಲಿ 'ಅ' 'ಉ' 'ಮ' ಗಳಿಂದ ಓಂ ಆಗಿದೆ ಎಂಬ ವ್ಯಾಕರಣ ಪಾಠವಾಗಲಿ ಅಂಡಜ, ಪಿಂಡಜ, ವೃಕ್ಷಜ, ಜಲಜ ಮತ್ತು ವಾಯುಜ ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳಾಗಲಿ ಯುಗಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ವಿಂಗಡಣೆಯ ವಿಚಾರಗಳಾಗಲಿ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥ ಜನಪದದ ಅರಿವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

'ದೇವನೊಬ್ಬ ನಾಮ ಹಲವು' ಎಂಬಂತೆ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರಿಗೆ ಅನೇಕ

ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆ

೩೪೯

ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳು ಅವರ ಮಹತ್ವ ಅವರು ನಡೆದಾಡಿದ ಸ್ಥಳಗಳು, ನಿಂತ ನೆಲೆಗಳು, ಒಡನಾಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ಉದ್ಧಾರಗೊಂಡು ಉನ್ನತರಾದವರ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತ ಕಾವ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಸಾದರಪಡಿಸಿದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಅಪೂರ್ವ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಥನಗಳು ಕಾವ್ಯದ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ. ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು ಪರಸ್ಪರ ಸಮಾನ ಎಂಬುದನ್ನು ಇದೆಯಮ್ಮನಿಂದ ನರುಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವ ಸಂದರ್ಭ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ನಡುವೆ ಸುಳಿವೆ ಆತ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಅಲ್ಲ ಗಂಡೂ ಅಲ್ಲ ಎಂಬ ಶರಣರ ಸತ್ಯ ನುಡಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಕಾರಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಒಟ್ಟು ಜನಪದ ಆಶಯವೂ ಹೌದು. ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡಿನ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಆಕರ್ಷಣೆ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುವುದಕ್ಕೆ ನೀಡಿರುವ ಕಾರಣ ವಿಶೇಷ ಹಾಗೂ ವಿನೂತನ. ಇದು ಜನಪದರ ಆಲೋಚನೆ, ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಜ್ವಲ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನತೆ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿತವಾಗಿರುವ

ಕರೀರಾದರೂ ಸರಿ

ಬಿಳೀರಾದರೂ ಸರಿ

ಒಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ

ಸಮವಾಗಿ ನೋಡುವಂತೆ

ಧರೆಯ ತಂದ ಗುರು

ಎಂಬ ಮಾತು ಸಾಬೀತು ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ, ನಂದಿಕೇಶ್ವರ, ತ್ರಿಮಾತೇಯರ ಸೃಷ್ಟಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಆಂತರಿಕ ಸಂಬಂಧ ಉಂಟು. ಇದು ಒಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದಲ್ಲ; ಕೂಡಿಯೇ ಇರಬೇಕಾದುದು ಎಂಬ ಭಾವ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಈಶ್ವರನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಂದಿಕೇಶ್ವರ ಜನಿಸಿದ ಎಂದಿರುವುದೂ ಗಮನಾರ್ಹ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಬುಳಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು 'ಬಿರಿಕೊಟ್ಟು' ನಿಲ್ಲಿಸಿದವನು ನಂದಿಕೇಶ್ವರನೇ! ಇದು 'ಬಸವಣ್ಣ ನವರ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಹೌದು. ಸತ್ಯಲೋಕ, ಕೈಲಾಸ, ವೈಕುಂಠಗಳೆಂಬುವು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮತಕೇಂದ್ರಿತವಾದವುಗಳು (ವೈದಿಕ, ಶೈವ, ವೈಷ್ಣವ ಇತ್ಯಾದಿ), ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆದಿಯಾದ "ಪರಂಜೋತಿ" ಯನ್ನು ಕಾವ್ಯ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ಮತ ನಿರಪೇಕ್ಷ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಮುದಾಯ ಮುನ್ನಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಧೋರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾರಣ: ಜ್ಯೋತಿಗೆ ಜಾತಿ ಇಲ್ಲ; ಜ್ಞಾನ ಯಾರೊಬ್ಬರ ಸ್ವತ್ತೂ ಅಲ್ಲ.

'ತ್ರಿಷ್ಟಿ ವಚನ' ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಸರ್ವವೂ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ವಿಚಾರ ವಾದ ಪೌರಾಣಿಕ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಆದಿಮಾನವನ ಬೌದ್ಧಿಕಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಭಾವನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಅದ್ಭುತ ನಿದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ. 'ಪುರಾಣಗಳು ವಿಜ್ಞಾನ ಪೂರ್ವ ಯುಗದ ವಿಜ್ಞಾನ' ಎಂಬ ಗೊಮ್ಮೆಯವರ ಮಾತು ಮತ್ತೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರು ಒಬ್ಬ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮೊದಲಾಗಿ; ಮುಸ್ಲಿಮ ಕಡೆಯಾಗಿ ಎಲ್ಲ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸರ್ವಜನ ಹಿತಸಂವರ್ಧಕವಾಗಿ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯ ಸಾಧಕರಾಗಿ ನೀಲಗಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಕರಾಗಿ ಜಾನಪದ ಜಗತ್ತಿನ ಹೊಸಯುಗ ಪ್ರವರ್ತಕರಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ತಮಿಳುನಾಡು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಘನತರವಾದ ಅವಿರಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಿದ್ದರೂ ಇಂಥಾ ಮಹಾನ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಮ್ಮ ಇತಿಹಾಸತಜ್ಞರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದೇ ಹೋದುದು ದುರ್ದೈವವೇ ಸರಿ. ರಾಜಕೇಂದ್ರಿತ ಘಟನೆಗಳು ಮಾತ್ರವೇ ಇತಿಹಾಸ, ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಸಂಕಥನವೇ ಚರಿತ್ರೆ ಎಂಬ ಗ್ರಹಿಕೆ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದುದರಿಂದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಾಯಕರೆನಿಸಿಕೊಂಡವರ ಬಗ್ಗೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಗಮನಹರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ಕೇಂದ್ರಿತ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಜನಪರ ಹೋರಾಟಗಾರರಾದ ಮಲೆಯ ಮಾದೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರ ಇತಿಹಾಸ ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅವಜ್ಞೆಗೆ ಒಳಗಾದರೂ ಈ ವಿಭೂತಿ ಪುರುಷರ ಮಹದುಪಕಾರವನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಅವರನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಿದ ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಗಾಯಕರು ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಚ್ಚರದಿಂದ ಕಾಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರು ಹಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯವೇ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೇಳುವ ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸುವರ್ಣ ಸಂಪುಟ. ಇದು ಪುರಾಣ ಐತಿಹ್ಯ ಇತಿಹಾಸಗಳು ಮುಪ್ಪರಿಗೊಂಡಿರುವ ಒಂದು ಮಹಾಕಾವ್ಯ. ಇದು ಜನಮಾನಸ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಮಹತ್ವದ ಮೌಖಿಕ ಇತಿಹಾಸ.

೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಸವಣ್ಣ - ನೀಲಮ್ಮರ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಂಡ ಕೊಡೇಕಲ್ಲು ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಿಗೆ ನೀಡಿದ 'ಶರಣದೀಕ್ಷೆ' ಬಸವಣ್ಣನವರ ಧೈಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನೇ ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ 'ಧರ್ಮ'ವು 'ಮತ'ವಾಗಿ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಮತಾಂಧರ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ಸಿಕ್ಕು ನಲುಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರು ಉಗ್ರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ಯನಿಷ್ಠ ಶರಣರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ದಿಕ್ಕು ತೋರಿ ದಿಕ್ಕಾಗುವುದೇ ಜೋತಿಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ಜೀವನದ ಗುರಿಯೆಂಬುದನ್ನು ಕಾವ್ಯ ಸಾದರ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಉತ್ತರಕಾಂಡ್ಯದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವವಾದ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ತಾವು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿದ ದಕ್ಷಿಣದ ಅಂಚಿನ ಬೊಪ್ಪಗೌಡನಪುರದವರೆಗೂ ಮಹಾ ಸಂಚಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದು ನಿಜವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಜಂಗಮ' ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಮಠದ ಪೀಠದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾವರವಾಗುವ ಯಾರೂ ಈ ಜಂಗಮತ್ವ ಸಿದ್ಧಿಯ ಗುರುಗಳಲ್ಲ ಎಂಬುವುದಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪರಂಜೋತಿಯವರ ಈ ಒಟ್ಟು ಪ್ರಯಾಣ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾರುವ ಚೈತ್ರಯಾತ್ರೆಯಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣದ ತುರುಕರಪೀಠಕ್ಕೆ ಆತ್ಮಲಿಂಗವನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ರೀತಿ ಈ ಕಾವ್ಯದ ಚಿಂತನೆ ಆತ್ಮ ಕೇಂದ್ರಿತವಾದದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮಲಿಂಗದ ಆರಾಧನೆ ಎಂದರೆ ಆತ್ಮಲಿಂಗಕ್ಕಾಗಿ 'ಕಳ್ಳು ತೊಳ್ಳೆ ರದಯ' ಬಗಿದು ಶುದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬುದೂ ನಿಜದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಯಾಗುವುದು. ಶರಣರೆನಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳದವರು ಅನೇಕರಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಪೀಠದ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಸೂಚ್ಯಾರ್ಥ ಗಮನಾರ್ಹ. ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಸುಲಭಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ ಎಂಬುದೇ ಇದರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿದೆ. ಜಾತಿ, ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಾಚೆಗಿನ ನಿಜದಿ 'ಮಾನವ ಸತ್ವ ಮತ್ತು ಸಮಾನತೆ'ಯನ್ನು ಕಾವ್ಯ ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮಲಿಂಗ ಮುಖ್ಯ ಎಂಬ ನಿಲುವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಗಾಯಕ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಹಾಡುವುದೂ ಕೂಡ ಆ ಧೋರಣೆಯ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ವರ್ತಮಾನದ ಕೋಮು ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ನಿರ್ನಾಮಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ಅಪ್ಪಟ ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ನೆಲೆಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೇಶವನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಬದುಕಿನ ಆಶಯ- ಹಂಬಲಗಳನ್ನು ಈ ಕಾವ್ಯ ಹೊತ್ತು ನಿಂತಿದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಹೆಸರು 'ಜಾತ್ಯ ತೀತ' ಹೆಸರಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿರುವುದು ಅವರ ಜಾತ್ಯತೀತ ನಿಲುವಿಗೆ ಹಿರಿಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. 'ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಡಬೇಡ' ಎಂದಿರುವ ಬಸವಣ್ಣನವರ ಕಥೆಯನ್ನು 'ಮಡಿ' ಎನ್ನುವ ಆಚಾರವಂತರು ಹಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಹುಳುಕು ಬಾಯಿ ಕೊಳಕು ಬಾಯಿ ಕಲಾವಿದರೆಲ್ಲ ಹಾಡುವಂತಾಗಬೇಕು. ಆಗ 'ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಸಹ್ಯ ಪಡಬೇಡ' ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳಿಸುವುದು ಜನಪದರ ಧರ್ಮನಿರಪೇಕ್ಷೆ ನಿಲುವಿಗೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಸವಣ್ಣನವರ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಶಃ ಶೂದ್ರವರ್ಗದವರನ್ನು ಶರಣ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬರಗೊಡದಂತೆ ತಡೆದ ಹಾಗೂ ಅಂಥವರ ಜೀವನಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಪರಿ ಮಿತಿಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸುತ್ತ ದೂರವಿರಿಸುತ್ತ ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮ (ವೀರಶೈವ?) ಧರ್ಮದ ಒಂದು ಆಯಾಮವನ್ನು ಬಸವಣ್ಣನವರು ಕಟುಗರ ಸಂಗಯ್ಯನಿಗೆ 'ಪ್ರವೇಶ ನಿರ್ಬಂಧ' ಸೂಚನೆ ನೀಡುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ. 'ಬಸವ ಕಲ್ಯಾಣ'ವು "ಕಾವಿ ಕಲ್ಯಾಣ 'ವಾದುದರ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣ ಇದಾಗಿದೆ. ಶರಣರಲ್ಲಿಯೂ

'ತರ-ತಮ'ವನ್ನು ಎಣಿಸುವ ದುರ್ಗತಿ ಒದಗಿಬಂದುದನ್ನು ಕಾವ್ಯ ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾಯಕವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ ದಾಸೋಹದಲ್ಲಿ ಆರೋಗಣೆಯಲ್ಲಿ ಆನಂದಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಅಸಾರ್ಥಕ ಶರಣರು-ಜಂಗಮರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ನಿಲುವು ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರದು. ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಶರಣರೂ ಡೋಂಗಿಗಳು ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿ-ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಶರಣರಾದಾರು? ಶರಣ ಪದವಿ ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಡೆಯುವಂತದ್ದೆ? ಬಸವಣ್ಣನವರ ತರುವಾಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜಾತಿಯವರೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಮಡಿಶರಣರ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ನಿಂದನೆಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ತಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಥವಾ ಕಾಯಕಜೀವಿ ಸಮುದಾಯ ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಸ್ಮಿತೆ-ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಂಬಲ ಮತ್ತು ಸಾರ್ಥಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಈ ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಿಟ್ಟಿರಲು ಭೋಗವಾಗಿ ಕಾಯಕ ಯೋಗ ನಿರರ್ಥಕವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಮುಖ್ಯ ಧೋರಣೆ. ಇದು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕ ಸತ್ಯ.

ದಾಸೋಹಕ್ಕೆ 'ದೊಡ್ಡ ಶರಣ ಮಾತ್ಮರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಿಡು ಹುಳುಕು ಕೊಳುಕುನೆಲ್ಲ ಬಿಡಬ್ಯಾಡ' ಎಂಬುದಾಗಿ ಕಟುಗರ ಸಂಗಯ್ಯನಿಗೆ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ಮಠದೊಳಗಣ 'ಒಲವರ'ದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕೊಳಕರಾಗಿ ಬಂದ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಖಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂಥ ಒಲವರ ವರ್ತಮಾನದ ಕಟುಸತ್ಯವೂ ಹೌದಲ್ಲವೆ? ನಾನು ದೊಡ್ಡಗುರು ಎಂಬ ಅಹಂಭಾವ ಬಸವಣ್ಣನವರಿಗೆ ಇತ್ತೆಂಬುದು ಹೊಸ ವಿಚಾರವೆನಿಸಿದರೂ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಧಟ್ಟನೆ ತಲ್ಲಣಗೊಂಡು ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಉಳಿದವರಿಗೆ ಅದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತದೆ?

ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣನು ಸೋದರಮಾವನ ಮಾತನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಜಗತ್ತಿನ ಜನರಿಗೆ ತಪ್ಪುತಪ್ಪಾಗಿ ಉಟ ಸಾರಿದ್ದರಿಂದ ಅವನೇ ಎತ್ತಾಗಿ ಗೇಯಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ರೈತಾಪಿ ಜನಗಳು ಉಳುವಾಗ ಬಂಡಿ ಹೊಡುವಾಗ ಬಸವನಿಗೆ ಹೊಡೆಯುವ ಏಟಿನ ಬಗ್ಗೆ

ಬಾರ್ಯೋಲಲ್ಲಿ ಹೊಡೀತಾರೆ ಬಡೀತಾರೆ ಅಂತಿದ್ದಿ

ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದಷ್ಟು ನಾನೂಯಿಸ್ಕೊತೀನವ್ವ

ನಿನ್ನ ಕಟ್ಟುವಾಗ ಬುಡುವಾಗ ಹೊಡುದಿದ್ದೆ ಆದ್ರೆ

ಆ ಏಟುಗಳು ನಿನಗಾಗಿಯವ್ವ

ಇನ್ನು ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಸಂದೇನ್ಗಂಟ ಹೊಡಿಯೋ ಏಟು

ನನಗಾಗಿ ಕಂದ

ಕಂದ ಇವತ್ತು ಸೋಮುವಾರದ ಸುಖದಿನ

ಇವತ್ತಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಸೊಲ್ಲು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿ

ದುಡಿಯೋ ರೈತರು ಸ್ತೋಮವಾರ ನಿನಗೆ

ಬಿಡುವು ಕೊಡ್ಲಪ್ಪ

ಸೋಮುವಾರ ಬಸವಣ್ಣನವಾರ ಅಂತ ವಾಡೆ

ಆಗ್ಲಿ ನನಕಂದ

ಈ ಮಾತು ಎತ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೃಷಿಕ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕರುಣೆ ಮಮತೆ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಪೋಷಕ ಗುಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಜನಪದ ಮನೋಧರ್ಮದ 'ಜೀವಕಾರುಣ್ಯ' ಗುಣ ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಭೈರವೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ವೀರಭದ್ರರನ್ನು ಸಖರಾಯಪಟ್ಟಣದ ರಾಜ ಶಿವಬಸವ್ವಾಜಿ ಮತ್ತು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಿಂಗಮ್ಮರ ಹೊಟ್ಟೆ ಹಾಕ್ತಿದ್ದೀನಿ. ರಾಜಕುಮಾರರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಎನ್ನುವಾಗ "ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬನೂ ರಾಜರ ಹೊಟ್ಟೆಗಾಕ್ತಿದ್ದೀನಿ ಅಂತ ಸಿಬಿಯಾಗದು ಬೇಡ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಈ ಮಾತಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆಯೆಂದರೆ ರಾಜಾಡಾಹಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ "ಅದು ಮಹತ್ತರದ್ದಲ್ಲ" ಎಂಬ ಭಾವವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಕಲ್ಯಾಣದಿಂದ ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಜೊತೆಗೆ ಬಂದು ರಾಚಪ್ಪಾಜಿಯು ಕೊಡೇಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ತುಸು ಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಮೀರಿ ರಾಚಪ್ಪಾಜಿ ವಿಜಯನಗರದ ಗಾರುಡಿಗರ ಕೊಂಪೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗಾರುಡಿಗರು ಒಡ್ಡಿದ ಮೋಡಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಗಾರುಡಿಗರೆಲ್ಲ ರಾಚಪ್ಪಾಜಿ ಒಡ್ಡಿದ ಮೋಡಿಗೆ ಪ್ರತಿಮೋಡಿ ಮಾಡಲು ಅಶಕ್ತರಾಗಿ ರಕ್ತ ಕಾರಿಕೊಂಡು ಸಾಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆಗಿರುವ ಅನಾಹುತವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿತ ಯಾವುದೇ ವಿದ್ಯೆ ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದು ಅದು ಜೀವರಕ್ಷಕ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಬಳಕೆಯಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಎಂಬ ಅರಿವಿನ ಶಿಖರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ಅವರು ಗಾರುಡಿಗರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಚಪ್ಪಾಜಿಯ ವರನ್ನು ನೋಡಿ 'ಪ್ರಾಣ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದರೆ ಜಗತ್ತು ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಜೀವಕಾರುಣ್ಯದ ಜ್ವಲಂತ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಶಿಷ್ಯರ ಸನ್ನಡತೆ- ಸದ್ವರ್ತನೆಗಳು ಗುರುವಿನ ಗೌರವ ವರ್ಧನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬೇಕು. ರಾಚಪ್ಪಾಜಿ

ಯವರು ಮೋಡಿ ಮಾಡಿ ಸಾಯಿಸಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ 'ನರಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಮೋಡಿ ಹಾಕಬೇಡಿ'ಎನ್ನುವುದು, ತಪ್ಪಿದವರನ್ನು ತಿದ್ದುವುದಾಗಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದಲ್ಲ. 'ಹೊಯ್ದು ವರೆನ್ನ ಹೊರೆದವರೆಂಬೆನು' ಎಂದ ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಇತಿಹಾಸದ ವಾಸ್ತವಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಹದ್ದು ಮೀರಿದವರನ್ನು ಹದ್ದುಬಸ್ತಿಗೆ ತರಲು 'ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು' ಚರಿತ್ರೆ ಕಲಿಸಿದ ಪಾಠವೇ ಆಗಿದೆ. 'ನಾವು ಪ್ರಾಣ ಕೊಡೋಕೆ ಹೊರು ಸಾಯಿಸುವಂತವರಲ್ಲ' ಎನ್ನುವ ಪರಂಜೋತಿಯವರ ಮಾತು ಇದನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾದಿಗೆ ಬಂದವರು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುವಲ್ಲಿ ಹೂವು ಹಾಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೆ ಒಂದು ಹೊಸ ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ವಿತ್ತೆ? ಅಥವಾ ಮುಸ್ಲಿಮರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾ ಗಿತ್ತೆ? ಅಥವಾ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ ವಾಗಿತ್ತೆ? ಎನ್ನುವುದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗದಷ್ಟು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ಸಖರಾಯಪಟ್ಟಣದ ರಾಜ ಶಿವ ಬಸವಪ್ಪಾಜಿ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನಿಂಗಮ್ಮರ ಬಂಗಾರದ ಬೊಂಬೆಗಳಂತಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನು ಪ್ರಯಾಸದಿಂದ ದತ್ತು ಪಡೆಯುವ ಅಗತ್ಯವೇನಿತ್ತು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಒಂದು ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನೇನಾದರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ? ಅದಿರಲಿ. ಆದರೆ ತಾಯಿ ಚಿನ್ನಿಂಗಮ್ಮನ ಪುತ್ರಶೋಕ ಜನಪದ ಶೋಕಗೀತೆ (Elegy)ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಬಲ್ಲದು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ "ಅರಸುಗಳಿಗೆ ಇನ್ನುಂದೆ ಅರಾಯವಾಗಲಿ!" "ರಾಜ್ಯವಾಳುವ ರಾಜರಿಗೆ ವಮ್ಮುಕೊಂದು ಮಗ ಹುಟ್ಟಲಿ!" ಎಂದು ಶಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ಆಳುವ ರಾಜರು ಅಲಕ್ಷಿಸಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂಬಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ರಾಜರಿಗೆ ಶಾಪ ಕೊಡುವ ಪ್ರಸಂಗವಿದೆ. (ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣದ ಬಿಜ್ಜಳನ ಬಗೆಗಿರಬಹುದಾದ ಸಿಟ್ಟು ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು) ಮೆರೆದವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿಯೇ ಸರಿದಾರಿಗೆ ತರುವ ನಿಲುವು ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರದು. ನಾನಾ ನೆಲೆಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳಿಂದ ಬೀಗುವವರು ಸಾಮಾನ್ಯನೊಳಗಿನ ಅಸಾಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥವರನ್ನು ಬರಿಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಋಜುಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ತರಲಾಗದು. ಅಂತೆಯೇ ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಅಂಥವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿಯೇ ಸರಿದಾರಿಗೆ ತರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. 'ಶಿಕ್ಷೆ-ಕ್ಷಮೆ-ಉದ್ಧಾರ' ಇದು ಪರಂಜೋತಿಯವರ ಸೂತ್ರ. ಶಿಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದ ವರ್ತಮಾನದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಕೇಡಿ ಗರು, ಭ್ರಷ್ಟರು, ಕೊಲೆಪಾತಕಿಗಳು, ಅತ್ಯಾಚಾರಿಗಳು ಮೆರೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ದಾಗ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರ ಸೂತ್ರದ ಹಿರಿಮೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಯವರು ಹುಲುಮಾನವರ

ಕ್ಷುದ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವಾಗ 'ನರಮುಂಡೇ ಮಕ್ಕ' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಾತು ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ನೈತಿಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಶುದ್ಧ ಅಧ್ಯಾತ್ಮದತ್ತ ಸರಳ ಬಗೆಯಲ್ಲಾದರೂ ವಾಲದ, ಒಲಿಯದ ಭೋಗಿ ಜನರನ್ನು ಈ ಮಾತು ಖಂಡಿಸುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಇಲ್ಲೊಂದು ವಿಚಾರ; ಉಳುಮೆ ಕಾಡಿನ ನಿಂಗಯ್ಯ - ಚನ್ನಯ್ಯರೆಲ್ಲಿ? ಸಖರಾಯಪಟ್ಟಣದ ಅರಸು ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲಿ? ಅರಸು ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಳು ಮಕ್ಕಳು - ಈ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವ ಧೋರಣೆ ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವ ರದು. ಇದೇ ಸಮಾನತೆಯ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಸಾರುವಂತದು. ಇರುವವರ "ಅವರೋಹಣ" ಇಲ್ಲದವರ 'ಆರೋಹಣ'ವಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ನಿಲುವು. ಅಂದರೆ 'ಸಮಪಾಲು' 'ಸಮಬಾಳು' ಎಲ್ಲರಿಗಾಗೆ ಬೇಕು.

ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಸಖರಾಯ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಟು ಶೀಲವಂತ ಪುರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೇವೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಅವರಿಗೆ ಪಂಚಾಂಗ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಏಳುಏಳೆ ಜನಿವಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಕುದುರೆ ಚೊಟ್ಟಿಳ್ಳಿಯ ಮೂಲಕ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಅರಸರು ಅನಾ ರೋಗ್ಯದಿಂದ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಗಳ್ಳಿ, ಮಾರನಾಯಕ ಎಂಬುವನು ಅರಸರ ಏಕಮಾತ್ರ ಪುತ್ರಿ ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ತಮಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂದು ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡ ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಉಪಾಯದಿಂದ ಮಾರನಾಯಕ ಸೇರಿ ದಂತೆ ೧೦೧ ಜನನಾಯಕ ವೀರಾಳುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅರಸರ ಮಗಳನ್ನು ದತ್ತು ಪಡೆದು ಅರಸರಿಗೆ ಎರಡು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಾಗುವ ವರಪ್ರಸಾದ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಎರಡು ಗುರುತರ ಸಾಧನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ರಾಜಾ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಬಂದು ದಿಕ್ಕುದೆಸೆಯಿಲ್ಲದೆ ಚನ್ನೋಜಿಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಆರು ಜನ ಸಹೋದರರು ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಈಗಿನ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣದ ಹತ್ತಿರದ ಮೈಲಿನಾಯಕನಹಳ್ಳಿಯ ಮೈಲಿ ನಾಯಕ ಎಂಬ ದೊರೆಯ ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಮಟ್ಟಿಕಪ್ಪಿನಿಂದ ಮೈಲಿನಾಯಕನ ಚರ್ಮರೋಗ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಸಂತೃಪ್ತನಾದ ಮೈಲಿನಾಯಕ ಚನ್ನೋಜಿ ಸಿಂಗನಿಗೆ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಲು ನೀಡಿದ ಸ್ಥಳವೇ ಇಂದಿನ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತವಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷ ವೆಂದರೆ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಈ ಸುತ್ತಿನ ಐದಾರು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಮಠಗಳಿವೆ. ಎಲ್ಲ ಮಠಗಳ ಗುರುಗಳು ಮತ್ತು ಅರ್ಚಕರು ಇಂದಿಗೂ ಸಿಂಗ್‌ಗಳೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರದು ದೇಶಾತೀತ, ಧರ್ಮಾತೀತ, ಜಾತ್ಯತೀತ,

ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಾಗೂ ಪೋಷಕ ಗುಣ ಅವರ ಮುಖದ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ ನೊಂದವರು ವಿಶ್ವಾಸವಿಡಬಹುದಾದ ಕರುಣೆಯ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವಂಥದ್ದು. ಇವು ನಿಜದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳ ಅವರ ಸಹಜ ಗುಣ.

ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರು ಮಳವಳಿ ಸಮೀಪದ ಕುಂದೂರು ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರವನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ತಾವು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಲು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅಮೃತ ಮಣ್ಣಿರುವ ನೆಲವನ್ನು ಶೋಧಿಸಲು ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಡಫಟ್ಟ ಎಂಬ ಊರು. ಆ ಊರ ಹೊರವಲಯದಲ್ಲಿ ಬಾಚಿ ಬಸವಾಚಾರಿ ಮತ್ತವನ ಪತ್ನಿ ಲಿಂಗಮ್ಮರು ಹಸಿದು ಅಳುತ್ತಿರುವ ತಮ್ಮ ಆರು ಜನ ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮರದ ಕೆಳಗೆ 'ಉಳ್ಳಾಕಿ'ಕೊಂಡು ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕೈಹೊತ್ತು ಕುಳಿತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಧರಣಿ ದೊಡ್ಡ ವರನ್ನು ಕಂಡು ತಮ್ಮ ಬಡತನ ಬಯಲು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಅವರಿಗೆ ಹುಟ್ಟುವ ಏಳನೆಯ ಗಂಡು ಮಗುವನ್ನು ಅವರ ಎಂಟ ನೆಯ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಮುತ್ತಿನ ಜೋಳಿಗೆಗೆ ದತ್ತು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಕರಾರಿನಿಂದ ಅವರ ಬಡತನವನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಈ ಏಳನೆಯ ಮಗುವೇ ಕಲ್ಯಾಣ ಪಟ್ಟಣದ ಲಿಂಗಣ್ಣಾಚಾರಿ. ಈತ ಬಸವಾಚಾರಿ-ಲಿಂಗಮ್ಮರ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಂಪಾಚಾರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಬೆಳೆದು ಮುಂದೆ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

ಮುಂದಿನ ಮತ್ತೊಂದು ಸನ್ನಿವೇಶವೂ ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಆದಿಹೊನ್ನಾಯ್ಕನ ಹಳ್ಳಿಯ ಭಾರಿ ಶ್ರೀಮಂತ ಒಕ್ಕಲಿಗರ ಬಳೇಮುದ್ದಮ್ಮ ಕರುಬಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಹಾಲು ಕರೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದ ಧರಣಿ ದೊಡ್ಡವರ ವಿಶೇಷ ಬಿರುದುಗಳ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಹಂಡೆಯನ್ನು ಒಡೆದು ಮುದ್ದಮ್ಮ "ಉಂಟು" ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಕೆಡವಿ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಮುದ್ದಮ್ಮ ತಾನು ಮಂಟು ಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಭಿಕ್ಷುಕನೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಕಡುಗೋಪದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮನೆ ಮಂಟೋದಯ್ಯ' ಎಂದು ಬೈಯುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಬೈಗುಳವನ್ನೆ 'ಮಂಟೋದಯ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರ ಮಾತು-ವರ್ತನೆ ಬಸವಣ್ಣನವರ 'ಬೈದವರನ್ನ ಬಂಧುಗಳೆಂಬೆ' ಎಂಬ ಮಾತಿಗೆ ಹಿರಿಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಬಳೇಮುದ್ದಮ್ಮ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಸೋತು ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ತೊಟ್ಟಿಹಟ್ಟಿಯನ್ನು ಧರಣಿ ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಮರವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಧಾರೆಯೆರದು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರು ಮುದ್ದಮ್ಮನನ್ನು ಏಳಗಳ್ಳಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದ ದೇವತೆಯಾಗಿ ಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಭೈರಾಪಟ್ಟಣ, ಮೈಲಿನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ, ಕೂರ್ಮಗೆರೆ ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ಮಳೂರು ಪಟ್ಟಣ ಹೊಡಕೆ ಹೊಸಳ್ಳಿ ಶಿವಪ್ಪನ ಮಠ ಈ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಚನ್ನಪ್ಪಾಜಿಯ ಸಾಲುಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸಂಜೆ ನಿಂತು ನಾಲ್ಕು ಮೂಲೆಗಳನ್ನು ಎಂಟು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದೊಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ

ನೆಲ 'ಫಣ್ಯ ಫಣ್ಯ'ನೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕೂಡಲೆ ಅವರಿಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ 'ಅಮೃತ ಮಣ್ಣು' ಅದೇನೆ! ಅದು ಕುರುಬಗೌಡ ಬೊಪ್ಪಗೌಡನ ಹಟ್ಟಿ! 'ಅಮೃತ ಮಣ್ಣು' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯೇ ಅದ್ಭುತವಾದುದು. ಇದು ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

ಬೊಪ್ಪಗೌಡನಹಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಸುಲಭವಾಗಿಯೇ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದೊಡ್ಡಮ್ಮ ತಾಯಿಗಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವ ಹಟ್ಟಿಗೆ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಪ್ಪನ ಉಬ್ಬೆ ಒಲಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಾಚಯ್ಯನ ಪ್ರಸಂಗ ಭಕ್ತ ಸಿರಿಯಾಳನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶಕ್ತಿವತ್ತಾಗಿ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ ಕಷ್ಟ, ನೋವು, ಸಂಕಟ, ಸಾವುಗಳು ಜನಪದರ ಬದುಕಿನ ಅನಿವಾರ್ಯ ಸಂಗಾತಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಜನಪದ ಕವಿ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಸಹಜವಾಗಿ ಮೆರೆದಿದ್ದಾನೆ. 'ಹರನ ಪೂಜೆ, ಶರಣರ ಸೇವೆ, ಜಂಗಮ ದಾಸೋಹ'ಗಳು ಪ್ರಧಾನವೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಶರಣಧರ್ಮದ ತಾತ್ವಿಕತೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪುವ ಈ ಕಾವ್ಯ 'ವೈಯಕ್ತಿಕ ಬದುಕು' ದೊಡ್ಡವಲ್ಲ; ಅದರ ತ್ಯಾಗದಲ್ಲೇ ಶಿವಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿ ಬಡಿಸುವ ಪ್ರಸಂಗ 'ಅನ್ನದಾಸೋಹ' ನಡೆಸುವವರು ಎದುರಿಸುವ ಸವಾಲುಗಳ ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯ ಪ್ರತೀಕದಂತಿದೆ. ಪರಮತ್ಯಾಗಿಗಳನ್ನು 'ಕಾಲ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ'ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಮರರನ್ನಾಗಿಸುವ ವರ್ತನೆ ಗಮನಾರ್ಹ.

ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಸಾರುವವರು ಅದನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಆಚರಣೆಗೆ ತರಬೇಕು. ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ ಅದರ ಸಾಧ್ಯತೆ ಸಹಪಂಕ್ತಿ ಭೋಜನದಲ್ಲಿದೆ ; ಎಲ್ಲರೂ ಎಲ್ಲರ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಊಟ ಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಇಂದಿಗೂ ಇದು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಆದಿ ಕರ್ನಾಟಕದವರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅರಸುಗಳ ಜಾತಿಗಳ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಊಟ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ” ಎನ್ನುವ ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಮಾತು ಇದನ್ನೇ ಉದ್ದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಬಸವಣ್ಣನವರ 'ದಾಸೋಹ'ವೂ ಇದರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಆಚರಣೆ.

ಹೀಗೆ ಪರಂಪರೆಯವರು ಮತ್ತು ಅವರ ಪರಿವಾರ ತಕ್ಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡ ನಂತರ ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿಸಲು ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯದು ಮಹಾದಾನಿ ಬೊಪ್ಪಗೌಡನ ಹಟ್ಟಿಯನ್ನು 'ರಾಜ ಬೊಪ್ಪಗೌಡನಪುರ'ದ ಮಠ ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವುದು. ಇದು ನೀಡಿದವರ ನಿಜವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವ ಧೋರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರು ೩ ಉತ್ತರದಿಂದಲೂ ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆಲ್ಲ ಒಂದು ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಉಸಿರುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ತಕ್ಷಣವೇ ಅವರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣದ ಲಿಂಗಾಚಾರಿ ಮಾರಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಸವಾಚಾರಿ ಲಿಂಗಮ್ಮರ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಮಗನಾಗಿರುವುದು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ನೆನಸಿದ್ದನ್ನು ಆ ಕೂಡಲೆ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವವರು. ಮಾರಳಿಯ ಶ್ರೀಮಂತ ಬಸವಾಚಾರಿಯ ಭಾರಿ ಸೌಧದ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಭಿಕ್ಷೆ ಸಾರಿದರು. ಚಿನ್ನದ ಮೊರದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತರತ್ನ ವಜ್ರವೈಡೂರ್ಯ ಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಭಿಕ್ಷೆ ಕೊಡಲು ಬಂದ ಲಿಂಗಮ್ಮ ಹಳೆಯದನ್ನು ನೆನೆದು ಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಐಷಾರಾಮಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಅವಳು ಐಶ್ವರ್ಯ ದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಷ್ಟಮದಗಳು ಅವಳ ಮುಂದೆ ಇಷ್ಟಬಂದಂತೆ ಕಾಕುಹಾಕುತ್ತ ಕುಣಿಯತೊಡಗಿದ್ದವು. ಕೊಟ್ಟ ಮಾತಾದರೂ ಏನು? ಎಂದು ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು. ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ 'ಮಾತನಾಡುವ ಮುತ್ತ' ಒಂದಿದೆಯಲ್ಲ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ 'ಆಡುಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮರೆತೆಯಾ? ಕಂದಮ್ಮ' ಎಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದಾಗ ಎಷ್ಟೇ ಹೇಳಲಿ ಏನೇ ಆಗಲಿ ನನ್ನ ಬಂಗಾರದ ಗೊಂಬೆ ಕೆಂಪಾಚಾರಿಯನ್ನು ಏನೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಬನಾನು ಕೊಡುವವಳಲ್ಲ ಎಂದು ಖಡಾಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಮನುಷ್ಯ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಲಾಗದ ಸಂಪತ್ತೆಂಬುವುದೇನೋ ನಿಜ. ಅದರಲ್ಲೂ ಬಂಗಾರದ ಗೊಂಬೆಯಂತಿರುವ ಗಿಳಿಯಂತೆ ಬಾಯಿಬಿಡುವ ಚಂದದ ಮುದ್ದು ಕಂದನನ್ನು ಭಿಕ್ಷುಕನ ಜೋಳಿಗೆಗೆ ಕೊಡಲು ಹೆತ್ತೊಡಲು ಒಪ್ಪುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬಡತನ ಬಂದುಟೆ ಗುರು ನೆನುಸ್ತಾರೆ

ಬಲ್ಲುಗ್ರಾಸ್ಪುಟ್ರೆ ದೇವರ ಮರೀತಾರೆ

ಇವುಳ್ಳೆ ಬಡತನ ಅಂದ

ಈಗ ಐಸ್ಕೂರ್ಯ ಬಂತು-ಈಗ

ಕೊಡೋದಿಲ್ಲ ಅನ್ನಬವುದೆ? | ಸಿದ್ಧಯ್ಯ |

ದರ್ಪದವಲತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂಬುದೇ ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ಧೋರಣೆಯಾದ್ದರಿಂದ ೨೨೨೨ ಮಾರಿಯರನ್ನು ಕರೆದು ಮಾರಳಿ ಯನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಲು ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರು ಕರೆಯುವ 'ಮಾರಿ'ಯರ ಹೆಸರುಗಳು ಜನಪದರು ಎದುರಿಸಿರುವ, ಅನುಭವಿಸಿರುವ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಖಾಯಿಲೆ, ರೋಗರುಜಿನಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವು ಊರಿನ ಹೆಸರಿನ ಮಾರಿಯರನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಊರಿನ ಜನ

ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರ

೩೫೯

ಅನುಭವಿಸಿರುವ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ರೋಗವೊಂದನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿದೆ. ಮಾರಳಿ ಮಾಹಾಮನೆಯನ್ನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ ತೊರೆದು ಹೋಗುವಾಗ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಲಕ್ಷ್ಮೀಯವರಿಗೆ ಹೇಳುವ 'ಇವತ್ತೀರೋರತ್ರ ನಾಳೆ ಇಲ್ಲೋಡಿ, ನಾಳೆ ಇದ್ದೋರತ್ರ ನಾಡಿದ್ದಿದ್ದೇಡಿ' ಎನ್ನುವ ಮಾತು ಸಂಪತ್ತಿನ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಎಲ್ಲ ದುರ ಹಂಕಾರ ದುರ್ವತ್ಸನೆಗಳಿಗೆ ಈ ಧನವೇ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ಜನಪದರ ನಿಲುವು. ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕಳ್ಳ ಮುಂಡೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ' ಎಂಬ ನಿಲುವು ಈ ದೇಶದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶೇಷವಾದುದು. 'ಭಾಗ್ಯದ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಾರಮ್ಮ' ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪೂಜೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸ್ತುತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತು ವಿಪರ್ಯಾಸಾತ್ಮಕ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದುವರೆದ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು 'ಜೀನ ಮುಕ್ಕುಗಳು ಅಂತ್ಯವಾಗುವವರೆಗೂ ಅವರ ಪೆಟಾರಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಪಾನವಾಗಿರಿ' ಎಂಬ ಮಾತು 'ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ತನಗೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದು ಪರರಿಂಗಿ' ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪಿ ಸುತ್ತದೆ. ಬಡತನದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬಾಯಿ ಬಾಯಿ ಬಿಡುವವರಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಯದ ಮನುಷ್ಯನ ಪರಮ ಅವಿವೇಕದ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಲಿಂಗಮ್ಮ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾಳೆ. ಇಂಥವರನ್ನೇ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಅಂಥವರ ಸಮಾಜಘಾತುಕತನ, ಆತ್ಮಘಾತುಕ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸದ್ರೋಹವನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ 'ನರಮುಂಡೇಮುಕ್ತ' ಎಂದು ಹೀಯಾಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾರಳಿಯನ್ನು ಮಾರಣಹೋಮ ಮಾಡಿ ಕೆಂಪಾಚಾರಿಯನ್ನು ಕಾಣಲು ಅವನ ಕುಲುಮೆತಿಟ್ಟಿಗೆ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಯೆಕಶ್ಚಿತ್ ಭಿಕ್ಷುಕನನ್ನು ನಾನು ನೋಡಬೇಕೆ ಎಂಬ ಹಮ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗೆ ಇತಿಮಿತಿಯಿಲ್ಲ. ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ರತ್ನ ವಜ್ರಾಭರಣಾಲಂಕೃತನಾಗಿ

ಅವ್ವು - ಎತ್ತೆತ್ತ ತಿರುಗುದ್ರವೆ

ಥಣ್ಣ ಥಣ್ಣನೆ ಹೊಳೆಯೋನಂತೆ | ಸಿದ್ಧಯ್ಯು |

ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು 'ಕೆಂಪಾಚಾರಿ' ಎಂದು ಅವನ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದುದ್ದೇ ಅಪರಾಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ತರ್ಕವೈಭವ ಅಪೂರ್ವವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

'ತಿರೋಂಡ್ ತಿನ್ನೊ ತಿರುಕ ನೀನು

ನೀನ್ಯಾವ ಸೀಮೆಯ ಗುರುವೋ?

ಗುರುವಂತೆ ಗುರು!'

'ಯಾಕಪ್ಪ ಕಂದ ನಾನು ಗುರುವಿನಂತೆ ಕಾಡ್ತಾ ಇಲ್ಲ?

'ಗುರುವಾಗಿದ್ದಲ್ಲವ ಕಾಣಾದು!

ಗುರು ಅಂದ್ರೆ ಏನ್ ತಿಳೊಂದೆ?

ಬ್ರಹ್ಮಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಗಾನಿ

ಆಗಿದ್ದೋನು ಗುರು.

ನಾನು ಕಾಣೋ ಗುರು

ಕೇಳು ಪರೇಸಿ

ನಾವು ಬ್ರಹ್ಮ ಕುಲದವರು

ನಾವು ಓಜರು

ಓಜರು ಅಂದ್ರೆ ಓಂ ನಾಮದಿಂದ

ಹುಟ್ಟಿಬಂದವರು

ಓಜರ ಜೊತೇಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ

ಯಾರು ಗೊತ್ತಾ

ಒಕ್ಕಲಿಗ!

ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗಿಂತ ಓಜನಿಗೆ ಒಂದು ಗೆರೆ ಹೆಚ್ಚು

ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗೆ ಬರೀ 'ಒ' ಮಾತ್ರ

ಓಜನಿಗೆ 'ಒ' ತಲೆಮ್ಯಾಲೆ ಒಂದು ಗೆರೆ

ಇದ್ದು 'ಓ' ಆಗದೆ

ಆದ್ದರಿಂದ ಒಕ್ಕಲಿಗನಿಗಿಂತ ಓಜುಂಗೆ

ಒಂದುಗೆರೆ ಹೆಚ್ಚು ಗೊತ್ತಾ?

ಒಕ್ಕಲಿಗ ವೆಳಸಾಯ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲೂಗೂ

ಅನ್ನ ಕೊಡಬಹುದು

ಆದ್ರೆ ಅವನು ಬೆಳಸಾಯ ಮಾಡದಕೆ

ಬೇಕಾದಂತ ಹತಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವವನೇ

ಓಜ!

ಓಜ ಹತಾರಗಳ ಮಾಡಿಕೊಡದಿದ್ರೆ

ಒಕ್ಕಲಿಗ ವೆಳಸಾಯ ಏನು ಮಾಡನು?

ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಓಜುಗೆ ಒಂದು ಗೆರೆ ಹೆಚ್ಚು

ಓಜ್ಜು ಗುರುಗಳಾದ ಮ್ಯಾಲೆ

ನೀನೆಂಗೆವ್ವ ಗುರು ಆದೀಯೆ?

ಎಂಬ ಕುತರ್ಕದ ಜೊತೆಗೆ ಕೆಂಪಾಚಾರಿ ಲೋಹ, ಮರ ಮತ್ತು ಶಿಲೆಗಳಿಂದ

ದೇವರು ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯ ಖಂಡನೆ ಇರುವುದು ಬೆರಗು ಮೂಡಿಸುತ್ತದೆ. 'ಕಾಡ ಕಲ್ಲ ಶಿಲ್ಪಿ ಕೆತ್ತಲದುವೆ ದೇವ ರಾಯಿತೆ?' ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 'ಇಲ್ಲ' ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಇಲ್ಲಿರುವಂತಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರಾದರೋ,

(ಕೆಂಪಾಚಾರಿ) 'ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ರಂಗಸ್ವಾಮಿಗೆ

ದಾನನಾಗಬೇಕಂತ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಟ್ಟವುನೆ

ಆದರೆ ಅವನ

ನೀಲಗಾರನ ಮಾಡೋ ಗುರು ನಾನು

ಈಗೋಗುತೀನಿ

ಅವನ ರಾಜಬೊಪಣಪುರದ

ಬೀದಿ ಬೀದಿಯಲಿ ತಿರುಗೋ

ಬೀದಿ ದೇವರ ಮಾಡುತೀನಿ'

ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. 'ಬೀದಿ ದೇವರು' ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ನೂತನವಾದುದು. ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ದೇವರು ಪೂಜೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಹ. ಬೀದಿ ದೇವರು' ತೆರೆದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಜಗತ್ತಿನ ಜನರ ಕಷ್ಟ-ನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅರಿಯಬಲ್ಲ, ಪರಿಹಾರ ನೀಡಬಲ್ಲ ಮಹಾಮಾನವ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ತೋಳೆ ತಲೆದಿಂಬಾಗಿ ಗರ್ಭಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ರಂಗಸ್ವಾಮಿ 'ಯ ಭಕ್ತನಾಗಲು ಬಿಡದೆ ಕೆಂಪಾಚಾರಿಯನ್ನು ಬೀದಿ ಜನರೆಲ್ಲರೊಡ ನೋಡಾಡುತ್ತ ಅವರ ಕಷ್ಟ-ಸುಖಕ್ಕೊದಗುವ 'ಬೀದಿ ದೇವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಆಶಿಸುವುದು ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿದೆ. ಜನಪದರಿಗೆ ಬೇಕಿರುವುದು ಕಾಯುವ ದೇವರು ಮಾತ್ರ ಕಾಯದ ದೇವರನ್ನು ಅವರು ಟೀಕಿಸುವುದು ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೆ.

ಕೆಂಪಾಚಾರಿಯು ಹೇಳುವ ಪಾಂಚಾಳರು ಮಾಡುವ ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳ ಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಜನಪದರ ಸಾಧನ - ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪಟ್ಟಿಯೇ ಇರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ತನ್ಮೂಲಕ ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ದೊಡ್ಡ ವರ್ಗವನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಭಾರತ ದೇಶವೇ ಒಂದು ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರ ಆದರೆ ಇಂಥ ಅನೇಕ ವೃತ್ತಿಗಳು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಅಜಗರದ ಆಪೋಷನಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಆಯಾ ವೃತ್ತಿಕಾರರ ಬಾಳ ದುರಂತವೂ ಹೌದು; ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ನುಂಗಿ ಏಕಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೇರುತ್ತಿರುವ ಭಾರತದ ದುರಂತವೂ ಹೌದು.

ಕೆಂಪಾಚಾರಿಗೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಗರುಡಗಂಬ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹೆಸರು ಪಡೆಯ ಬೇಕೆಂಬ ಕೀರ್ತಿಶನಿಯ ಬಾಧೆಯಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು 'ಸಾಮಾನ್ಯತೆಯ

೩೬೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಭಗವತ್ ಪ್ರೀತಿ' ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವಂತಿದೆ. 'ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯ ವ್ಯಸನ' ಕೆಂಪಾಚಾರಿಯನ್ನು ಆವರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅಜ್ಞಾನಾದವನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗೌರವಿಸದ 'ಜಾತಿವರ್ಗ' ಮತ್ತು 'ವೃತ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಜನವರ್ಗವನ್ನು ಕೆಂಪಾಚಾರಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತಾನೆ. 'ನಿನ್ನ ಕುಲಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀತ ಮಾಡ್ತಿರುವಂತ ಜೀತ್ಕಾರ ಪಾಡೆಂಗೆ' ಎಂದು ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಕೇಳುವ ಮಾತು ಅನೇಕರಿಗೆ ಅನ್ನ ಹುಟ್ಟಿಸಿಕೊಡುವ "ಉದ್ಯಮ ಕ್ಷೇತ್ರ' ನಾಶವಾಗಬಾರದು ಎಂಬ ನಿಲುವಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಯಂತ್ರ ನಾಗರಿಕತೆ ಸಾಮಾನ್ಯನ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ನಿಲುವು ಚಿಂತನಾರ್ಹವಾದುದಾಗಿದೆ.

ಪಾಂಚಾಳರು ಕಲ್ಲು ಮರ ಲೋಹಗಳಿಂದಲೂ ದೇವರುಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕೆಂಪಾಚಾರಿ ದೇವರುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ 'ನಾನೇ ದೇವರು!' ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಗಂಡಂದಿರು ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಓಲೆತಾಲಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಮುಟ್ಟಿದ ನಾನೇ ಮೊದಲ ಗಂಡ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಆಗ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು,

'ಮೊದಲ ಗಂಡನು ನೀನೆ

ಮೊದಲ ದೇವನು ನೀನೆ

ಮೊದಲು ಮೊದಲನುತೀಯ

ಮೊದಲ್ಯಾವುದು ಹೇಳಪ್ಪ

ಮರವೆ ಮೊದಲೋ ಬೀಜ ಮೊದಲೋ

ತಿಳಿದ್ಡೇಳು' ಅಂದರಂತೆ | ಸಿದ್ಧಯ್ಯ |

ಉತ್ತರ ತಿಳಿಯದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮುಖಭಂಗ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಕೆಂಪಾಚಾರಿಗೆ ಉಗ್ರ ಕೋಪ ಬಂತು. ಕೆಂಪಾಚಾರಿ ಸಿಡುಕಿನ ಕಿಡಿಗಳನ್ನು ಕಾರುತ್ತ ಬಿಂದಿಗೆ ಗಾತ್ರ ಕೆಂಡ ತೆಗೆದು ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರ ಕಡೆಗೆ

ತೂದಸೆದ. ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಆ ಕೆಂಡವನ್ನು ಅಂತುಕೊಂಡು ಚೆಲುವೆ ಮೇಲೆ ಮಡಗಿ ಭಂಗಿ ಸೇದಿ ಅದರ ಹೊಗೆಯನ್ನು ಕೆಂಪಾಚಾರಿಯ ಮುಖಕ್ಕೆ 'ಉಫ್' ಎಂದು ಉರುಬಿದರು. ಇದ ರಿಂದ ಕೆಂಪಣ್ಣ ಮಂಕುಮರುಳಾಗಿ ಡಿಂಕುಡಿರುಳಾಗಿ ನೀಲಿ ಬಂದು ವಾಲುತ್ತ ಜೋಲುತ್ತ ಅಬ್ಬರಿಸತೊಡಗುತ್ತಾನೆ. ಇಂಥ ಕೆಂಪಾಚಾರಿಯನ್ನು ಮಂಟೇ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಕುಂದೂರು ಬೆಟ್ಟದ ಕಟಕಟ ಕಾಳಿಂಗನ ಕಲ್ಲುಗವಿಗೆ ನೂಕಿ ಭಾರಿ ಗುಂಡನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿದರು.

ನಾಗರಿಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಜೊತೆಜೊತೆಗೆ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಪತನ ಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಪಲ್ಲಟಗೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಜನಪದರು ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾವ್ಯದ 'ಕಲಿಪುರುಷನ ಪ್ರಸಂಗ ಅದಕ್ಕೊಂದು

ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆ

೩೬೩

ಉದಾಹರಣೆ. ಇಂಥ ಸನ್ನಿವೇಶ 'ಜನಪದ ಮಹಾಭಾರತ'ದಲ್ಲೂ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

'ಕಲಿಪುರುಷನ ಆಟ' ಅಂದರೆ ಅವಸರ್ಪಿಣಿ ಕಾಲ' ಪರಾಕಾಷ್ಠೆಯ ಸ್ಥಿತಿ ಗೇರಿದ ಮನುಷ್ಯ ಸಮುದಾಯವು ಯಾವ ಮಹಾಪುರುಷನ ಮಾತಿಗೂ ಓಗೊಡದೆ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಗರ್ವಿಸುವ ವಿನಾಶಮುಖಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಸನ್ನಿವೇಶ ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭ ದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಯಾರೊಬ್ಬರ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ತಿದ್ದಲಾಗದ ಕೈಮೀರಿದ ಘಟ್ಟ ಸ್ವಯಂ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಿಗೂ ಇದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರ 'ಪಾತಾಳ ಬಾವಿ' ಪ್ರವೇಶದ ನಿರ್ಧಾರ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದೆ. ದ್ವಾಪರ ಯುಗಾಂತದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನೂ (ಅವತಾರ ಪುರುಷನಾಗಿಯೂ) ನಿಸ್ಸಹಾಯಕನಾಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ದೇಶ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರೂ ತಡೆ ಗಟ್ಟಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕಾಲ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಪರಿಮಿತಿ ಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ 'ಕಲಿ' ಎಂಬ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ 'ದೇಸಿ' ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದ 'ಆಮದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ'ಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮೌಲ್ಯಗಳ ಮಹಾಪಲ್ಲಟ ಇಲ್ಲಿ ಉಂಟಾ ಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಎದುರಿಸುವುದು, ತಿದ್ದುವುದು ಎಂಥವರಿಗೂ ಕಷ್ಟವೇ. ಇದಕ್ಕೊಂದು ಉದಾಹರಣೆ: ಕಾವ್ಯದ 'ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳಾದ ಕಲಿಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಪಾತ್ರಗಳು ಆಡುವ ದೇಸಿ ನುಡಿಗಳು ಕೇಳುಗ ವಲಯವನ್ನು ತನ್ನೊಳಗೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ವಿಶೇಷ, ಕಲ್ಲು ನೀರು ಕರಗೋ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಡಿಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದ

ಮಂಟೇಸ್ಸಾಮಿಯವರು ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಕಲಿಪುರುಷನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಕಲ್ಲುನೀರೂ ಕರಗುವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಡಿ ಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದ ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಯ್ಯನನ್ನು ಕಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಕಲಿಪುರುಷನಿಗೂ ಮಾಚಯ್ಯನಿಗೂ ನಡೆಯುವ ಸಂಭಾಷಣೆ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಲು ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಥಾಳಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ದೇಸಿ ನುಡಿಗಳ ಬೆಡಗು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

ನೀ ಯಾರುಡೆ?

'ಯಾಕುಡೆ?'

'ಕೇಳುದಷ್ಟುಕ್ಕೆ ಹೇಳುಡೆ'

“ಹ್ಯಾಳ್ಳೆ ಇದ್ರೆ ಯಾನ್ ಮಾಡ್ಡಿಯುಡೆ?”

“ಕೂಸಾ ಅದ ಅಮ್ಯಾಲೇಳ್ತೀನಿ”

'ನನ್ನ ಯಾರ ಅಂತ ಕೇಳಿಯುಡೆ?'

೨೬೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

“ಅದ ಹೇಳ್ತೀನಿ ಕೇಳಕೆ ಧೈರ್ಯ ಇದ್ದುಡೆ?”

ಇರಾದ್ಯೆ ಕಡ ಕೇಳ್ತೀರಾದು!

*ಉಡೋ ನಾ ಕಲಿಪುರುಸ!

“ಅದ್ಯಾರ ನಿನ್ ಹೆಗುಲ್ ಮ್ಯಾಲ

ಸಬಾರಿ ಮಾಡ್ತೀರೋಳು?

'ನನ್ನೆಣ್ಣಿ ಕಡ!'

“ನಿನ್ನ ಹಿಂದು ನಡ್ಕಂಬತತೀರೋರು ಯಾರ?”

“ಅವು ನನ್ನ ಜಲ್ಮ ಕೊಟ್ಟೂರು ಕಡ”

“ಹೌದ? ಆ ಅಜ್ಜಮ್ಮ ಹಿಡ್ಡಿರೋದೇನಾ?”

“ಪೀಕದಾನಿ ಕಪ್ಪಾಯ್”

“ಅದ್ಯಾಕೆ?”

‘ನಾಮು ಗಂಡಹೆಣ್ಣಿ ಎಲಡ್ಕ ಅಗುದು

ಬೆಮೆ ತೀರುಸ್ಕೊಂಡು

ತಂಬುಳವ ಕಾಡುಗೆ ಉಗೀಬಾರ್ಡು ಅಂತ

ಆ ಪೀಕದಾನಿಗೆ ಉಗಿಯಕ ಕಡ!

‘ಅಜ್ಜಿ ತಲಮ್ಯಾಲಕ ಇರಾದು ಯಾನುಡ?’

ನನ್ನೆಣ್ಣಿ ಪಾಪಾಸುಕಡ?’

“ನಾಮು ಗಂಡಹೆಂಡ್ತೀರು ಸಂಸಾರದ

ಸುಖ ಪಡ್ಬೇಕು ಅಂತ

ಆಸ ಬಿದ್ದ ಕಾಲಕ್ಕ ಮನೀಕೊಳ್ಳಕ ಅಂತ

ತಂದಿರಾ ಮಂಚ ಹಾಸಗೆ

“ಅಜ್ಜಯ್ಯನ ತಲಮ್ಯಾಲ ಇರಾದು ಯಾನುಡೋ?”

‘ನನ್ನ ಪಾದ್ರಾಕ್ಷಿ ಕಡ!’

“ಕೂಸ ತಂದೆ ತಾಯಿ ನಡುಸ್ಕೊಂಡು

ಓಯ್ತಿದ್ಡಾಯಲ್ಲ ಇದ್ಯಾವ ನ್ಯಾಯವುಡ?’

“ನ್ಯಾಯ ಕೇಳಾಕ ನೀತಿ ಹೇಳಾಕ ಬಂದಿದ್ಡಾಯ?”

ನಿನಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಹೊಟ್ಟೆ ಉರುದ್ರೆ

ಆ ಮುದಿಗೂಬೆಗಳ ಕಿಬ್ಬಿಗೆ ದಬ್ಬುಡ್ತೀನಿ

ಆಗ ಇವೆಲ್ಲಾನು ನೀನೇ ಹೊತ್ತೊಂಡು

ಬಂದಾಯ ಹೇಳು'

“ಹೊರಾಕೆ ನನಗೇನು ತೀಟ್ಯಾ?”

'ಹಂಗಾದ್ರೆ ಮುಚ್ಚೊಂಡ್ ಹೋಗುಡ'

ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆ

೨೬೫

ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಕಲಿಪುರುಷ ಮತ್ತು ಆತನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ಭೀತಿ ಇಲ್ಲದೆ ನೀತಿ ಮೀರಿದವರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಜನಪದರು ನಂಬಿರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಸಂರಕ್ಷಕರಾಗಿ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಚಯ್ಯ ಕೇಳುವ 'ಪರಂಜೋತಿ' ಎಂದರೆ ಹೇಗಿರು ತದೆ? ಕಲ್ಲುನೀರು ಕರಗುವ ವ್ಯಾಳ್ಯ ಎಂದರೇನು 'ಯಾಮ' ಅಂದರೇನು? ಕಾಲಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದೇಕೆ? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಉತ್ತರಗಳು ಜನಪದರ ಜ್ಞಾನವರ್ಧಕಗಳಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು 'ಆತ್ಮಜ್ಯೋತಿ' ಯನ್ನು ತೋರಿ ಜಗತ್ತನ್ನು ತೇಜೋಮಯಗೊಳಿಸುವುದು ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನ ಚೈತನ್ಯ ಲೋಕೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕು. ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪ್ರತಿಭೆ, ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳಿಂದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೆಳಕು ತುಂಬಬೇಕು. ತಲೆಗಿಂತ ಕಾಲು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ಆಲೋಚನೆ ವಿಶೇಷವಾದುದು. ವಿದ್ಯೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರಮಿಕವರ್ಗದವರು ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹ್ಯ. ಅಲ್ಲದೆ ಜಂಗಮತ್ವದ ಮಹತ್ವವೂ ಇಲ್ಲಿ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ.

'ಕಲಿಪುರುಷ'ನನ್ನು ಕಂಡ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ದುರ್ದಶನ ವಾದವರಂತೆ ಆತಂಕದಿಂದ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಲಿಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾಯಿತಾದ್ದರಿಂದ ತಾವಿ ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕೂಡಲೆ ಕಟಕಟ ಕಾಳಿಂಗನ ಗವಿಯಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪಡಬಾರದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಪಟ್ಟ ಕೆಂಪಾಚಾರಿಯ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಕುಲಪುತ್ರನ ನಿಜವಾದ ಗುರುಪುತ್ರನಾಗಬೇಕಾದರೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕ್ತಿ-ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಸಂಕೇತವೆಂಬಂತೆ ಕೆಂಪಾಚಾರಿಯ ೧೨ ವರುಷಗಳ 'ಗುಹಾವಾಸ' ಸನ್ನಿವೇಶ ಚಿತ್ರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಲಕ್ಷ ವರುಷವಾದರೂ ಸಾವು ಬರದು ಎಂಬ ಮಾತು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಸಾಧಕಜೀವಿಗೆ ಸಾವಿಲ್ಲ; ಆತ ಕಾಲದೊಡನೆ ಉಳಿಯುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ವೇದ್ಯ .

ಕಾಳಿಂಗನ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಂಪಾಚಾರಿ ಅನುಭವಿಸುವ ಕಷ್ಟ-ಕೋಟಲೆಗಳು ಲೌಕಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ಅಲೌಕಿಕತೆಯೆಡೆಗೆ ಸಾಗುವ ಜೀವಿ ಎದುರಿಸುವ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಆತನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಶಕ್ತಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಬಲದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು' ಕೆಂಪಾಚಾರಿ ಯನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆಯುವ ಸನ್ನಿವೇಶ "ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಉನ್ನತಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಹೆತ್ತೊಡಲ ಮಮತೆಯ ಕರೆಯಂತಿದೆ; ಗುರುಕಾರುಣ್ಯದ ಕಡಲಿನಂತಿದೆ" . ರಾಜಕುಮಾರ ನಂತೆ ಬಾಳಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಂಗಾರದ ಗೊಂಬೆಯಂತಿದ್ದ ಕೆಂಪಾಚಾರಿ ಕುಲುಮೆತಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ವೈಭವವನ್ನು ನೆನೆಕೊಂಡ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು

“ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರಾಗಿ ನನಕಣ್ಣೆ

೩೬೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ನೀ ಕಾಣಿದ್ಯಲ್ಲೊ ಕೆಂಪಾಚಾರಿ | ಸಿದ್ಧಯ್ಯ |

ಅಂಥ ಸುಂದ್ರವಾದ ರೂಪ ಈಗ

ಎಲ್ಲಗೋಯ್ತೆ?' ಅಂದರಂತೆ | ಸಿದ್ಧಯ್ಯ |

'ಬಂಗಾರದ ಗೊಂಬೆಯಾಗೆ ಇದ್ದ -

ನಿನ್ನ ಅಂದ ಚಚಂದ ರೂಪರೇಖ

ಎಲ್ಲಿಗೋಯ್ತು ನನಕಂದ?' | ಸಿದ್ಧಯ್ಯ |

ಪರಂಜೋತಿಯವರು

ತಮ್ಮ ಏಡು ಕಣ್ಣಿನ ನೀರ

ಬುಳುಬುಳನೆ ಸುರಿಸಿದರಂತೆ

ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರಂಥ ಮಹಾಯೋಗಿ ಅತ್ತುದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವ 'ಇಂತಪ್ಪವರುಮಳುವಂದಮದ್ಭುತಂ' (ನಾಗವರ್ಮ) ಅಲ್ಲದೆ 'ಪರಮ ಯೋಗಿಗಮಂತುಟಿ ಮೋಹವಾಗದೇ' ಎಂಬ ನುಡಿಗಳು ಪಳ ಚನೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿಗೆ ನೀಲಗಾರ ದೀಕ್ಷೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ನೀಲಗಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಗುರು ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರಿಂದ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಗುರುಮಣಿ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಗಲಿಗೆ ಜೋಳಿಗೆ ಧರಿಸಿ ಹಣೆಗೆ ವಿಭೂತಿ ಪಟ್ಟೆ ನಡುವೆ, ಮಟ್ಟಿಕಪ್ಪಿನ ಬೊಟ್ಟು, ಸೊಂಟಕೆ ಹುಲಿಯ ಚರ್ಮ, ಕಾಲಿಗೆ ಮುಳ್ಳು ಪಾವಾಡ ಕೈಗೆ ಕಂಡಾಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೇ ಮೊತ್ತ ಮೊದಲ ನೀಲಗಾರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಧರಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿಗೆ ಮಾಡುವ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ 'ಹೊಯಿದವರೆನ್ನ ಹೊರೆದವ ರೆಂಬೆನು' ವಚನದ ಸಾರವಿದೆ. ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಯೋಗಿಗಳೆನಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಇಂದಿನ ಅನೇಕರನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಿಜವಾದ ಯೋಗತ್ವವೇ ಬೇರೆ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯ ನಿಜದ ಯೋಗವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

'ಕಲಿಪುರುಷ'ನನ್ನು ಕಂಡ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಕಟಕಟ ಕಾಳಿಂಗನ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಿದ್ಧಾಪ್ಪಾಜಿಯನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವನನ್ನು ನೀಲಗಾರ ನನ್ನಾಗಿಮಾಡಿದರು. ಈಗ ತಾವು ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಲು ಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡುಮುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಪಾಂಚಾಳರಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧಾಪ್ಪಾಜಿಯನ್ನು ಹಲುಗೂರು ಚಿಲ್ಲಾಪುರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಅವರದು. ಆಗ ಸಿದ್ಧಾಪ್ಪಾಜಿಯನ್ನು ಕರೆದು-

ಕರ್ನಾಟಕ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆ

೨೨೭

ನನ್ನ - ಕಷ್ಟ ಸುಕೂಕೆಲ್ಲ

ನನ್ನ - ಈಪರೂಕೆಲ್ಲ

ಒದಗುವಂತ ಸಿಸುಮಗ

ನನ್ನ - ಸಿಡಲಿನಂತ, ಸಮರಂತ

ಗುಡುಗಿನ ಗೋರಾಂತ

ಮೊರಿಯುವ ಮರಿನಾಗ

ಮರುಮನೆಯ ಮದ್ದಾನೆ

ಉರಿಯೋರ ಉದ್ದಂಡ

ಸಮ ಗಂಡಭೇರುಂಡ

ಗುರುವಿಗೆ ಗುರುವಾಗಬಲ್ಲ

ನನ್ನ ಧೀರಮರಿ ದಳವಾಯಿ

ಪೊಂಪು ಪಾವಾಡಳಿಗೆಲ್ಲ

ಒದಗುವ ಕಂದ ನನುಗವುನೆ | ಸಿದ್ಧಯ್ಯ |

ಕಬ್ಬಿಣದ ಕಡುಮುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತರುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗಾಗಿ ಕಡುಮುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತರಲೇಬೇಕು. ಗುರುವಾಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮೀರುವಂತಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಕುಲದವರನ್ನು ನಾನು ಹಾಳು ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲ' ಎಂಬುದು ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿಯ ಕೊರಗು. ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ 'ಸಿಸುಮಗ'ನಾಗಿದ್ದರೂ ಕುಲದ ಅಭಿ ಮಾನ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿಯನ್ನು ಕಾಡಿತೆಂದು ಜನಪದ ಕವಿ ಹೇಳುವುದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಕುಲಾಭಿಮಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವೇ? ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಜೀವಿಯ ಆಂತರಂಗಿಕ ಸಂಕಟಗಳು ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಕಾಡುವ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದ ನೆನಪುಗಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದಾದರೂ ಯಾರ ಬಳಿಗೆ? ಪಾಂಚಾಳರ ಬಳಿಗೆ! ಹೀಗೆ ಜಾತಿಗೆ ಜಾತಿ ವೈರಿ ನೀರಿಗೆ ಪಾಚಿ ವೈರಿ ಕೊಡ್ಡಿ ಕಾವು ಕುಲಕ್ಕೆ ಮಿತ್ತು! ಎಂಬಂತಾಯಿತು.

ಇಲ್ಲಿ ಪಾಂಚಾಳರು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಥವಾ ಯಂತ್ರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಒಡೆಯರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ದೊರಕುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಮೇಲೆ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಪಾಂಚಾಳರು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಅಪರಿಗ್ರಹ ಮತ್ತು ವಿತರಣಾತತ್ವದ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಯಂತ್ರ ನಾಗರಿಕತೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನಾ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದಾನ-ಧರ್ಮಗಳಂಥ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಜೀವಪರವಾದ ಧರ್ಮಗಳು ತಿರಸ್ಕಾರ ಯೋಗ್ಯ ವಾಗುತ್ತವೆ. ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುವ ಮುತ್ತತ್ತಿರಾಯ/ಹನುಮಂತನನ್ನು

ಅವಮಾನಿಸಿ ಅಟ್ಟುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಗೃಹಕೈಗಾರಿಕೆ ಗಳನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿ ಕಡೆಗಣಿಸುವ ಅಸ್ತಿತ್ವಹೀನಗೊಳಿಸುವ ವರ್ತನೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟದಂತಿದೆ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿಯ ಕಬ್ಬಿಣದ ಭಿಕ್ಷೆಯ ಸಂದರ್ಭ. ಇದೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಪೇಟೆಂಟ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ನೆಲೆಯಿದು.

ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಭೇಟಿಯಾಗುವ ಹನುಮಂತ (ಮುತ್ತತ್ತಿರಾಯ)ನಿಗೂ ಒಂದು ನೆಲೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲವಂತೆ ಮಾಡುವ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿಯ ವರ್ತನೆ 'ಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ'ಗೆ ಹಿರಿಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಜನಪದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ 'ಮೊರೆ ಬಿದ್ದದೈವ' ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ಇದು ಮಾನಸಿಕ ಮುಕ್ತತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿ ಗೆಲ್ಲುವ ಉಗ್ರವಾದ ಒಬ್ಬತ್ತು ಪವಾಡಗಳು ಕಬ್ಬಿಣ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಆತ ಎದುರಿಸಿದ ಸವಾಲುಗಳ ಸಾಂದ್ರ ಕಾರಿಣ್ಯಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಪಾಂಚಾಳರು ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದರಲ್ಲಿ 'ಮತಾಂತರ' ಅಥವಾ 'ಧರ್ಮಾಂತರ' ಕುರಿತಾದ ದ್ವೇಷದ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಉದ್ಯಮಪತಿಗಳ ಅಹಂಕಾರ ಕ್ರೌರ್ಯಗಳ ಸ್ಥೂಲ ಅನಾವರಣವಾದಂತಿದೆ.

ಹಲಗೂರು-ಚಿಲ್ಲಾಪುರಕ ಮಾರಿಯರು ಹೊಕ್ಕು ಪಾಂಚಾಳರ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳು ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದರೂ ಅಳುಕದೆ ಪಾಂಚಾಳರು ಮರುಮದುವೆ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸುವುದು ಸಿರಿವಂತಿಕೆಯ ಅಮಲಿನ ಅಮಾನವೀಯ ಸ್ವಭಾವದ ಪ್ರತಿ ಬಿಂಬವಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಪರಮ ಭಂಡತನಕ್ಕೆ ಇದು ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಕೆಟ್ಟರೂ ಬುದ್ಧಿ ಕಲಿಯದ ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಅವಿವೇಕದ ಪರಮಾವಧಿ ಇದಾಗಿದೆ. 'ಸಿರಿಕಳೊಡವುಟ್ಟಿತೆಂಬ' ಪಂಪನ ಮಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದು.

ಹೆಣಗಳಿಂದ ದುರ್ನಾತ ಬೀರುವ ಹಲಗೂರು ಮೌಲ್ಯರಹಿತವಾದ, ಪರಮ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಗರುವ ಗರ್ವಾಂಧರ ಉರಾಗಿ ಪತನ ಹೊಂದುವ ಬಗೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗು ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ತಿತ್ವವು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವುದರಲ್ಲಿದೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ವಸ್ತು ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ Monopoly ಸಾಧಿಸುವುದು ಅಪಾಯಕಾರಿ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಜಗತ್ತು ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲೇ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಅಪಾಯಕಾರಿ.

ಪಾಂಚಾಳರಿಗೆ ಕೊನೆಗಾದರೂ ವಿವೇಕ ಮೂಡಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಾಂಚಾಳರ ಕಣ್ಣೀರು ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿ ಪಾದವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿಯ ಕಣ್ಣೀರು ಪಾಂಚಾಳರ ಮೈಯನ್ನು ತೊಳೆಯುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಅತ್ಯಪೂರ್ವವಾದುದು. ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಸರಿ, ಪಾಂಚಾಳರನ್ನೂ ಅವರ ಉರವರನ್ನೂ ಶಿಕ್ಷಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿಯೂ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುವುದು ಮಾನವ ಕರುಣೆಯ ಸಹಜ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದೆ.

ಪಾಂಚಾಳರು ಸರದಾರಿಗೆ ಬಂದರೂ ಮತ್ತೆ ಅಜ್ಞಾನ' ಅವಿವೇಕಗಳ ಕಾರಣವಾಗಿ ತಪ್ಪು ದಾರಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. 'ದಿನದಿನವೂ ಕುಸಿದು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಗುಡಿ ವಿಶ್ವ' ಎಂಬ ದಿವಿಜಿಯವರ ಮಾತನ್ನಿಲ್ಲಿ ನೆನೆಯಬಹುದು. ದೊಡ್ಡಮ್ಮತಾಯಿ ನೀಡಿದ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಪಾಂಚಾಳರು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದು, ಉಳ್ಳವರು ಬಡವರ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೇವಲವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಸರಳಜೀವನಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿಕೊಳ್ಳದೆ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ವಿವೇಕವನ್ನು ಹೇಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಇಲ್ಲಿದೆ. 'ಭಲ ಬೇಕು ಶರಣಿಗೆ ಪ್ರಸಾದ ದಿಟವೆಂಬ ಮಾತು ಪಾಂಚಾಳರಿಗೆ ಸಹ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೊಂದು ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಯ ವರ್ತನೆಯಾಗಿದೆ. ಪಾಂಚಾಳರ ದುರ್ವರ್ತನೆ ಅವರ ದುರ್ಗತಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಕಾವ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಧೋರಣೆ 'Preach Punish Protect' ರೀತಿಯದ್ದಾಗಿದೆ.

ವಯೋವೃದ್ಧರಿಗೆ ಆಧುನಿಕತೆಯೆಂಬುದು ಅಸಭ್ಯವೋ ಅಸಹ್ಯವೋ ಆಗು ವುದು ವಯೋಮಾನದ ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿ. ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಕಲಿಪುರುಷನನ್ನು ಕಂಡನಂತರ ತಾವು "ಕಲಿ" ಮುಗಿಯುವ ಪರ್ಯಂತ ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಪಾವಾಡಿಸು ವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ ಬೊಪ್ಪಗೌಡನಪುರದಲ್ಲಿ ಬಯಲಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಮಂಟೇ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಆದೇಶಿಸಿದ್ದಂತೆ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿ ಚಿಕ್ಕಲುಗೂರಿನಲ್ಲಿ, ನಿಂಗಯ್ಯ-ಚನ್ನಯ್ಯರು ಕುರುಬನಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪಾವಡಿಸಿದರೆ, ರಾಜಪ್ಪಾಜಿಯವರು ಎಡ ತೊರೆಯ ಕಪ್ಪಡಿ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ದೊಡ್ಡಮ್ಮತಾಯಿ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮುತ್ತನಹಳ್ಳಿ ತೋಪಿಗೆ ಬಂದಾಗ ದೊಡ್ಡಮ್ಮತಾಯಿ ಮುಟ್ಟಾದರೆಂದು ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿಸಿ ಚನ್ನೋಜಮ್ಮನರೊಡನೆ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದು ಕಾರಂಜಿಕೆರೆ ಹತ್ತಿರ ಕಾವೀಗುಡಾರದಲ್ಲಿ ತಂಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರರ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಅನಿ ವಾರ್ಯವಾಗಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನಾಳುತ್ತಿದ್ದ ನಂಜರಾಜ ಹತವಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನ ಚಾಮರಾಜನಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಾವೀಧ್ವಜವಾದುದಕ್ಕೆ ಗಂಡಭೇರುಂಡ ರಾಜಲಾಂಛನವಾದುದಕ್ಕೆ ಜನಪದ ಒಂದು ಅಪೂರ್ವವಾದ ಕಥಾಹಂದರವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಕೇಳುಗರು ಬೆರಗಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ.

ಮೈಸೂರಿನಿಂದ ಹೊರಟ ರಾಜಪ್ಪಾಜಿಯವರು ಎಡತೊರೆ ಹೆಬ್ಬಾಳು ಕಾಣ್ನಾಳು ಚಂದಗಾಲು ಮುಂತಾದ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಿಸುಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದು ಕಪ್ಪಡಿಯಲ್ಲಿ ಗೋರಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ.

ನಾಡನ್ನಾಳುವ ರಾಜರಿಂದ ಮೊದಲೊಂದು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಕಾಡುಕುರುಬರವರೆಗೆ ಭಕ್ತರನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ರಾಜಪ್ಪಾಜಿಯವರು

ಹಾಗೂ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿಯವರು ವರ್ಗನಿರಪೇಕ್ಷೆ, ಜಾತಿನಿರಪೇಕ್ಷೆ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ನೇತಾರರಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದ ಈ ಚಿಂತನೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮನ್ನಣೆಗೂ ಪಾತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಾವ್ಯಸೃಷ್ಟಿ - ಶಿಷ್ಟ ನೆಲೆಯದ್ದಾಗಿರಲಿ, ಜನಪದ ನೆಲೆಯದ್ದಾಗಿರಲಿ ಪ್ರತಿಭಾಶಾಲಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದರಿಂದ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ಗುಣದಿಂದ ಅದು ತನ್ನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕುಳಿತು ಕೇಳುವ ಜನರೆದುರು ಹಾಡಲಾಗುವ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು ಶೋತೃವರ್ಗವನ್ನು ಕೇವಲ 'ಕಥೆ'ಯಿಂದ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. 'ಹೃದಯ ಸಂವಾದ' ಏರ್ಪಡದೆ ಕೇಳುಗ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಂದಿಸಲಾರ. ಹಾಗಾಗಿ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ನೆಲೆಯೊಂದು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಅದರಲ್ಲೂ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಾಡುವ ಗಾಯಕ ತನ್ನಿಷ್ಟ ದೈವದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಆತ ಸಹಜ ಭಾವಸ್ಪಂದನದಿಂದ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ 'ಕಾವ್ಯತ್ವ' ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

'ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರು ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ' ಮಹಾಕಾವ್ಯ ತನ್ನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸತ್ತ್ವ ಹಾಗೂ ತಾನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಧಾರ್ಮಿಕ ತತ್ತ್ವಗಳಿಂದ ಅನನ್ಯವೆನಿಸುವಂತೆ ಕಾವ್ಯಗುಣದಿಂದಲೂ ಗಮನಾರ್ಹ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಇರ ಬಹುದಾದ ಸಕಲ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಈ ಕಾವ್ಯಕ್ಕಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ ದೃಷ್ಟಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವಾಗಿರಬಾರದು ಎಂಬುದು ಸತ್ಯವಾದರೂ, ಇರುವ ಅಂಥ ಗುಣವನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸುವುದು ಉಚಿತವಾದುದು.

ಒಟ್ಟು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ಏಕಸೂತ್ರ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಕಾವ್ಯದ ಕೇಂದ್ರಪಾತ್ರವಾದ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು 'ಜೋತಿರ್ಲಿಂಗಯ್ಯನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಳ್ಳುವ ಕಾವ್ಯ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಪಾತಾಳಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯಗೊಳ್ಳುವ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ನಡುವೆ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳು ಹರಳುಗಟ್ಟುತ್ತಾ ಸಾಗುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ಸಮಗ್ರತೆ ಪ್ರಾಪ್ತ ವಾಗುವುದು ವಿಶೇಷ. ಘಟನೆಗಳ ಜೋಡಣೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ಎನ್ನಬಹುದಾದ ಪರಿಕ್ರಮವಿದ್ದು ಕಾವ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ನಡೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಉದ್ದೇಶದತ್ತ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಸಾಗುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಣನಾಶಕ್ತಿ ಗಮನಸೆಳೆ ಯುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಬರುವ 'ತ್ರಿಷ್ಟಿ ವಚನ' ಭಾಗದ ಜೀವಸೃಷ್ಟಿಯ ಕಲ್ಪನೆ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾಗಿ ಅನಾವರಣಗೊಂಡಿದೆ. ಜನಪದ ಕವಿಯ ಲೋಕ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕವಿಯ ವರ್ಣನಾಶಕ್ತಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಕಲ್ಯಾಣಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದ ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರ ವಿಕಾರ ರೂಪದ ವರ್ಣನೆ, ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರು ಕೆಂಪಾಚಾರಿ ಪಡೆಯುವ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಮಾರಿಯರ ಪ್ರಸಂಗ, ರಾಚಪ್ಪಾಜಿ ಗಾರುಡಿಗರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಸಂದರ್ಭ ಚಿಕ್ಕಲ್ಲರಿನಲ್ಲಿನ ಸಿದ್ಧಪ್ಪಾಜಿ ಪವಾಡಗಳು - ಇತ್ಯಾದಿ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ವರ್ಣನೆ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಮೆರುಗನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿಸಿದೆ.

ಅಂತರಂಗದ ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತವಾಗಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಸುವುದನ್ನು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದಾದರೆ, ಆದಿಜಾಂಬವನನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಆದಿಶಕ್ತಿ ಕಾಮ ಭಾವನೆಗೆ ಗುರಿಯಾದುದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ನನ್ ಜೀಮ ಯುಳ್ ಅನೈತಲ್ಲ, ಮನ್ನು ಮಿಳ್ ಗರೀತೈತಲ್ಲ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗ ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತವಾಗಿ ಅಂತರಂಗದ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಗಾದೆಗಳು ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಭಾವದೀಪ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು: 'ಹುಲಿಗಳಿರೋ ಕಾಡ್ಲಿ ಎಳೆಗರು ಬುಟ್ಟೋದಂತೆ' (ಬಸವಣ್ಣನ ಅಗಲಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಅಕ್ಕನಾಗಮ್ಮ ಧರೆಗೆ ದೊಡ್ಡವರಿಗೆ ಹೇಳುವ ಮಾತು), 'ಹೊರುಗೆಲ್ಲ ಆಚಾರ ಬಳುಗೆಲ್ಲಾ ಅನಾಚಾರ' (ಜಂಗಮರು ಬಸವಣ್ಣನವರನ್ನು ಟೀಕಿಸುವ ಸಂದರ್ಭ), "ಗಾಣಗಿತ್ತಿ ಅಯ್ಯೋ ಅಂದ್ರೆ ಮಗೀನ ನೆತ್ತಿ ತಣ್ಣಗಾಯ್ದು (ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಬಸವಣ್ಣ ಸಂಕಟಪಡುವ ಸನ್ನಿವೇಶ), 'ಧರೆ ಹೊತ್ತೋನೆ ನವುರಿ ಭಾತ್ತ್' - ಇತ್ಯಾದಿ.

ಈ ಕಾವ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಆಕರ್ಷಕ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ನಾಟಕೀಯತೆ, ಕಾವ್ಯದ ಬಹುಪಾಲು ಘಟನೆಗಳು ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುವುದೇ ಸಂವಾದದ ಮೂಲಕ, ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಇಲ್ಲಿನ ಸಂವಾದ ಭಾಗಗಳೂ ಕಾವ್ಯಾಸ್ವಾದನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುಭವವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಣಾಮ ರಮಣೀಯತೆಗೂ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಸ್ವಭಾವ, ವೃತ್ತಿ, ಧರ್ಮಗಳ ಜನರನ್ನು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ಧೋರಣೆಯ ಈ ಕಾವ್ಯ 'ಸಂವಾದ'ವನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ನೆಲೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು ವಾಚಾಳಿತನ ದ್ವಾರದ ಸಂದರ್ಭೋಚಿತ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಣಾಮ ಉದ್ದೇಶಿತವಾಗಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಗಾಯಕ-ಕವಿ ಬಳಸಿರುವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಸೆಳೆತವಿದೆ. ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ನಂಜನಗೂಡು ಸುತ್ತಿನ ಭಾಷೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೊಂಡಿದ್ದು ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಸುವಿನಿಂದ, ಹೊಸತನದಿಂದ ಹೃದಯಂಗಮ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ವಾಚನದಲ್ಲಿಯೇ ಆಮೋದಗೊಳಿಸುವ ಇದು ಶ್ರವಣದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಮೋಹಕವಾಗಿ ಮನ ಸೆಳೆಯುತ್ತದೆ. 'ಕಿವಿಯಂ ಬಗೆವುಗುವ' ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಪೂರ್ಣ ಸಾರ್ಥಕ ಕಂಡಿದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಈ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ವಿಪುಲವಾದ ಸತ್ವಶಾಲಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಹೊಸ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಹಲವು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವ ಮಂಟೇಸ್ವಾಮಿಯವರನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಜನಪದ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ತು-ಮಹತ್ತಿನಿಂದ ಅನನ್ಯವೆನಿಸಿರುವ ಈ ಕಾವ್ಯ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊಸ ಆಯಾಮವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

* * * *

ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಿತ ಪುರಾಣಗಳು :

ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತ (ಪುರಾಣ), ವೀರಗಾಸೆ (ಪುರಾಣ)

- ಡಾ| ವಿ.ಎಸ್. ಮಾಳಿ

ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯ 'ಜಾನಪದ ಲೋಕ' ನಮ್ಮ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ನೆಲದೊಳಗಿನ ಬದುಕಿನ ನಿಧಿ, ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಒಳ-ಹೊರ ಒತ್ತಡಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೆ ಒಳಗಾದರೂ ದೇಶಿ ಸತ್ವವನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಜಾನಪದ ನಮ್ಮ ಅಸ್ತಿತ್ವ. ನಮ್ಮ ಅರಿವಿನ ಮೂಲ ಬೇರುಗಳು ಇರುವುದೇ ಜಾನಪದದಲ್ಲಿ. ಏಕೀಕೃತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಮಷ್ಟಿ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಬಹುತ್ವದ ರೂಪಿಕೆಯ ಈ ಪರಂಪರೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಅಗತ್ಯ ವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಕಾಲದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯೊಂದಿದೆ, ಅಲ್ಲದೆ ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಹರಿದು ಬರುತ್ತಿರುವ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರವಾಹವೂ ಇದೆ. ಈ ಎರಡು ತಿಳಿವಳಿಕೆಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಧಿಸಿ ಹೊಸಬೆಳಕನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ದಿಗ್ಗಮೆಯನ್ನೂ ತಂದಿದೆ. ಈ ತಿಳಿವಳಿಕೆಗಳ ವಿವೇಕದ ವಿನಿಯೋಗ ಇಂದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ” ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕಂಬಾರರ ಮಾತುಗಳ ಜಾನಪದ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತವೆ.

ಜಾನಪದದ ರೂಪ, ಆಯಾಮಗಳು ಅನೇಕ, ಜಾನಪದದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿರುವ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಜನಪದರ ಪ್ರತಿಭೆ, ಮನರಂಜನೆ, ಆರಾಧನೆ, ಆಚರಣೆ, ನಂಬಿಕೆ, ವಿಶ್ವಾಸಗಳ ಜೀವಕೋಶಗಳಿದ್ದಂತೆ, 'ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳೇ ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರ'. ಧರ್ಮ, ದೇವರು, ಪಂಥ, ಪಂಗಡ, ಆರಾಧನೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಶ್ರೇಣೀಕರಣಗಳ ಸಂಕೀರ್ಣ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಭಾವ, ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಉಗಮಕ್ಕೂ ಮನುಷ್ಯನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚರಿತ್ರೆಯೂ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿರುವುದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. “ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತರೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ,

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸದ ವಿವಿಧ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕಲೆಗಳು. ಕರ್ನಾಟಕದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಭೌಗೋಳಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು, ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಜನಸಮುದಾಯದ ಆಶೋತ್ತರಗಳನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ” . ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನ ಆಕರಗಳಾಗುತ್ತವೆ.

ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಉಗಮದ ಕುರಿತ ಚಿಂತನೆ ಕುತೂಹಲದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ. 'ಆರಾಧನೆ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳ ಕ್ರಿಯೆಗಳೇ ಕಲೆಗಳಾಗಿ ವಿಕಸನ ಹೊಂದಿ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರೂಪದ ಕಲೆಗಳಾದವು' ಎಂಬುದು ಒಂದು ವಾದವಾದರೆ 'ಕುಣಿತ ಭಾಷೆಗಿಂತ ಮೊದಲಿನದು. ಅದು ಸಂತೋಷದ ಆಂಗಿಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಕೂಡ ಕುಣಿತದ ಮೂಲಕ ಸಂಭ್ರಮಿಸುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಅದು ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸಹಜ ಕ್ರಿಯೆ' ಎಂಬುದು ಇನ್ನೊಂದು ವಾದ. ಸುಖ-ದುಃಖಗಳು ಬದುಕಿನ ಸಹಜ ಗತಿಗಳು. ದುಃಖವಾದಾಗ ಮುದುರುವುದು, ಅಳುವುದು, ಋಷಿಯಾದಾಗ ನಕ್ಕು ನಲಿದು, ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ಸಾಮಾನ್ಯ ವರ್ತನೆಗಳು.

ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳು ಬದುಕಿನ ಲಯದ ಸಹಜ ಭಾವಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ಕಾಲಾ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವು ಆರಾಧನೆ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಬಳಕೆಗೊಂಡು ಕ್ರಮಬದ್ಧತೆ ಪಡೆದಿರಬಹುದು. ಜಾನಪದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕ್ರಮ ಇರುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ನಿಯಮ ವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿತ್ಯ ಬದಲಾವಣೆಯೇ ಅದರ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ. ಅದು ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಗೊಂಡಾಗ ಶಿಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಜನಪದ ಕುಣಿತಗಳು ಪುರಾಣ ಪ್ರಸಂಗಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನಗಳಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮಬದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ಪುರಾಣಗಳಿಗೆ ತಳಕು ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಈ ಪುರಾಣಗಳಾದರೂ ಜನಪದ ಕಥನಗಳೆಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅವು ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಆಖ್ಯಾನಗಳು, ಈ ಆಖ್ಯಾಯಿಕೆಗಳು ಏಕರೂಪಿಯಾಗಿರಲೂ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಮೂರು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಡಾ| ಹಿ.ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ದಾಖಲಿಸುವರು. ಆದರೆ ಇವು ಮೂರಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರೇರಣೆ-ಪ್ರಭಾವ ಹಾಗೂ ಸ್ವಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ-ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳಿಗಾಗಿ ಇಂಥ ಪುರಾಣ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಉಪ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹುತೇಕ ಸಮುದಾಯಗಳು ಶೈವ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೊಳಗಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. 'ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಕತೆಯಿಂದ ನೋಡುವುದಾದರೆ ಈ ಧಾರ್ಮಿಕ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಘಟನೆಗಳು ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಶೈವೀಕರಣಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣ ಬಹುದಾಗಿದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಿಕರ ಆರಾಧನಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಯುಳ್ಳವರು ಮಧ್ಯಕಾಲೀನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಶರಣ ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದು

ಕೊಂಡಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿ ಅವರು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಜನಪದ ಪುರಾಣಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಪಶುಪಾಲನೆಯ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಶೌರ-ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಧಾನ್ಯವಿತ್ತು. ಸಮುದಾಯಗಳ ವೀರ ಪುರುಷರೇ ದೈವ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕ ರಾದರು. ಅಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಶೌರಾರಾಧನೆ (Hero Worship) ಮೂಲವಾಗಿತ್ತು. “ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಬೇಟೆಗಾರರೇ, ಪಶುಪಾಲಕರೇ. ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಗನುಗುಣವಾಗಿ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಬದುಕಿನ ರೀತಿ- ನಡಾವಳಿಗಳು ಉಪ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದವು” , “ವೀರಪ್ಪ>ಬೀರಪ್ಪ>ಈರಪ್ಪ ಪದಗಳು 'ವೀರ'ದ ಬಹುರೂಪಗಳು. ವೀರಪ್ಪ' ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಾದ; ಬೀರಪ್ಪ ಬೀರಲಿಂಗನಾದ; ಈರಪ್ಪ ವೀರಭದ್ರನಾದ.

ಹಾಲುಮತದ ದೈವವಾಗಿದ್ದ ಬೀರಪ್ಪ ಶೈವ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು, ಅನಂತರ ಇದೇ ವೀರಭದ್ರ ವೈದಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಪರಿಷ್ಕೃತಗೊಂಡು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಾಗಿರುವುದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಡಾ|| ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. 'ವೀರ' ಎಂಬುದು ಗುಣವಾಚಕ ಪದ. ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ವೀರ' ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಉರೂರುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಕುರುಬ ಜನಾಂಗದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗದೆ ಸತ್ತ ಯುವಕನನ್ನು ವೀರ/ವೀರಗಾರ/ ಈರಗಾರ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆಂದು ಆರ್. ಶೇಷಶಾಸ್ತ್ರಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆ ವೀರರ ವೀರನೇ ಹಾಲುಮತದ ಬೀರಪ್ಪ, ಕುರುಬರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವೀರ ಬೀರ ಲಿಂಗನೇ ಇತಿಹಾಸದ ಒಂದು ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಯತರ ವೀರಭದ್ರನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತ ಗೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳುವ ಡಾ|| ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು “ಎಡೂರ ವೀರಭದ್ರ ದೇವಾಲಯದ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಹೊರಗೋಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೀರಪ್ಪನ ಗದ್ದುಗೆ ಇರುವುದು; ವೀರಭದ್ರನ ಯಾವುದೇ ವಿಗ್ರಹದ ಮಗ್ಗಲು ಕುರುಬರ ಟಗರಿನ ತಲೆಯ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ ತಲೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಬಂದುದು; ಹಳೆಯ ವೀರಭದ್ರನ ದೇವಾಲಯ ವಿಗ್ರಹದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಖಡ್ಗಕ್ಕೆ ಬದಲು ಇರುವ ಮಗ್ಗಲು ಕೋಲು (ದೋಟಿ-ಕುರಿ ಗಳಿಗೆ ತಪ್ಪಲು ಕೀಳಲು ಬಳಸುವ ಕೋಲು)-ಇವೆ ಮೊದಲಾದ ಅಂಶಗಳು ಬೀರಪ್ಪನೇ ವೀರಭದ್ರನಾಗಿ ಬೆಳೆದುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ?” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಎಡೂರ ವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಕಾಡಸಿದ್ದೇಶ್ವರ ಸಂಸ್ಥಾನಮಠದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಡೊಳ್ಳು ವಾದ್ಯವನ್ನು ಒಂದು ಗೂಟಕ್ಕೆ ನೇತು ಹಾಕಿ ಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಉಪಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೋದವು. ಆದರೆ ಕುರುಬರ ಬೀರಪ್ಪ ಯಾವ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ವೀರಪ್ಪನಾದನೆಂಬುದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗದು.

ಬೀರಪ್ಪ ವೀರದೈವವಾದರೆ ವೀರಪ್ಪ ಅಥವಾ ವೀರಭದ್ರ ಯುದ್ಧ ದೈವ.

ವೀರದೈವದ ಕುಣಿತದ ಭಾವ ಉತ್ಸಾಹವಾದರೆ ಯುದ್ಧ ದೈವದ ಆರಾಧನೆಯ ಕುಣಿತದ ಮೂಲ ಭಾವ ರೌದ್ರ, ವೀರಭದ್ರನ ಆರಾಧನೆಯ ಭಾಗವಾದ ಕುಣಿತಗಳಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಗಳಿರುತ್ತದೆ.

ಡೊಳ್ಳು ಪಶುಪಾಲಕರಾದ ಹಾಲುಮತ ಸಮುದಾಯದ ಆರಾಧ್ಯ ವಾದ್ಯ. ಅವರು ಅದನ್ನು ದೈವವೆಂದೇ ಪೂಜಿಸುವುದು. ಈ ವಾದ್ಯವನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವನೇ ತಮಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದನೆಂದು ಅವರ ನಂಬಿಕೆ.

“ಅಷ್ಟವಾಲಗದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ್ಯವೆಂದು ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಹೇಳ್ಯಾನೋ ಕುರುಬರಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಡೊಳ್ಳು ಮುಟ್ಟಬಾರದು ನೀವ ಕೆಟ್ಟ ಹೋದರಿ ನಿಮ್ಮ ಕುಲದೊಳಗೆ

ಬೋಧಿಸಿ ಕೈಲಾಸದ ದಾರಿಯ ಹಿಡಿದರು ವಾದಿಸಬಾರದು ಇದರೊಳಗೆ”

ಇದು ತುಂಬ ಪ್ರಾಚೀನ ವಾದ್ಯ. ಗಾತ್ರ ಹಾಗೂ ನಾದಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಜನಪದ ವಾದ್ಯಗಳಿಗಿಂತ ಹಿರಿದು.ಬೀರೆದೇವರ ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬಾರಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಮೂಲತಃ ಪಶುಪಾಲಕರು ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಈ ರಣವಾದ್ಯವನ್ನು ಉಪ ಯೋಗಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. 'ಕುರಿಯ ಮೇಲೆ ಕಣ್ಣಿರಲಪ್ಪ ಡೊಳ್ಳಿನ ಮೇಲೊಂದು ಕೈಯಿರಲಿ' ಎಂದು ಈಗಲೂ ಹಾಡುವ ಅವರು ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಕುರಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಮನರಂಜನೆಗಾಗಿ ಡೊಳ್ಳು ಬಾರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ “ತಮ್ಮ ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮೇಯ್ದು ಮಲಗಿರುವಾಗ ತನಗೆ ಆನಂದವಾಗಿ ಕುಣಿದು ಕುಪ್ಪಳಿಸಿರಬೇಕು. ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಾ ಕುಪ್ಪಳಿಸುತ್ತಾ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಶೈಲಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕುರಿಗಾರಿಕೆಯ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಡಿತ ಮತ್ತು ನರ್ತನವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕು” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಡಾ| ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಸೊಬಟಿಯವರು. ಸಂರಕ್ಷಣ ವಾದ್ಯವು ಆರಾಧನೆಯ ವಸ್ತುವಾಗಿ ರೂಪಾಂತರಗೊಂಡಾಗ ಪುರಾಣಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದವು.

ಡೊಳ್ಳುವಾದ್ಯದ ಹುಟ್ಟು, ಅದರೊಂದಿಗೆ ಕುರುಬರ ಸಂಬಂಧ, ಅದರ ದೈವಿಕತೆ ಸಾರುವ ಅನೇಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಥನಗಳು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿವೆ. ಪ್ರಮುಖ ಪುರಾಣಗಳ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ.

೧. ಡೊಳ್ಳುಸುರ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸನ ದೇಹದಿಂದಲೇ ಡೊಳ್ಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿದೆ.

೨. ಚಾರವಾದಕನೆಂಬ ತನ್ನ ಅಂಗರಕ್ಷಕನನ್ನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಮರಗೊಳಿಸಲು ಶಿವ ಡೊಳ್ಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

ಚರ್ಮವ ತೆಗೆದು ಅಸ್ತಿಯ ಬಿಗಿದು

ನರದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಮಾಡಿದನೋ

ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾದವೇರಲು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ

ಹಿರಿದೊಳ್ಳು ಎಂಬ ಹೆಸರಿಟ್ಟನೋ

೩. ತ್ರಿಪುರಾಂತಕ ಪರತ್ವದ ದೇವಪೀಡಕನಾದ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಅವನ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಂದ ಡೊಳ್ಳು ನಿರ್ಮಿಸಿ ದೇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

ಇವು ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದಿದ್ದರೂ ಮೂಲ ಆಶಯ ಮಾತ್ರ ಬದಲಾಗಿಲ್ಲ. ಮೇಲಿನ ಮೂರು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಡೊಳ್ಳು ಒಂದು ಅಸುರವಾದ್ಯ (ಭಯಂಕರ ವಾದ್ಯ)ವೆಂಬುದು ಮೊದಲನೇ ಅಂಶ. ಅದು ಶಿವ ಅಥವಾ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಿಂದಲೇ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಅವನೇ ಕುರುಬರಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂಬುದು ಎರಡನೇ ಅಂಶ. ಎರಡನೇ ಪುರಾಣದಲ್ಲಿಯ ಚಾರವಾದಕ ಶಿವನ ಅಂಗರಕ್ಷಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಅವನನ್ನೇ ಡೊಳ್ಳಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಕುರುಬರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಂಬ ಕಥನ ಅದು ರಕ್ಷಣಾವಾದ್ಯ ವೆಂಬುದನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಪುರಾಣಗಳು ಮಾತೃಪ್ರಧಾನವಾದ ಹಾಲುಮತ ಉಪಸಂಸ್ಕೃತಿ ಶೈವ, ಸಿದ್ಧ, ನಾಥ, ವೀರಶೈವಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಘರ್ಷಿಸಿದ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣಗೊಂಡ ಹಂತಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. "ಅಲ್ಲದೇ ಡೊಳ್ಳು ವಾದ್ಯ ನರಬಲಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಾನವನ ದೇಹದಿಂದ ರಚನೆ ಆಗಿರುವಂಥದ್ದು, ಪಶು ಪಾಲಕರಲ್ಲಿ 'ನರಬಲಿ' ಆಚರಣೆ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳಕೆಯಿಲ್ಲ ಕೇವಲ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮದ ಬಳಕೆಯಿದೆ. ಇದು ತಂತಿ-ಕಬ್ಬಿಣದ ವಾದ್ಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಪುರಾತನವಾದದ್ದು"

ಡೊಳ್ಳು ಬಡಿತ ಹಾಗೂ ಕುಣಿತಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ಬಡಿತ ಜೊತೆಯಾಗುವುದು. ಇವು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಕಲೆಗಳೂ ಹೌದು; ಆರಾಧನಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳೂ ಹೌದು. ಕೆಲವೆಡೆ ಮಾತ್ರ ಶುದ್ಧ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ಗೆಜ್ಜೆಕುಣಿತ, ಉಯ್ಯಾಲೆ ಕುಣಿತ, ನವಿಲು ಕುಣಿತ, ರಂಗೋಲಿ ಕುಣಿತ, ಬೀರಲಿಂಗನ ಕುಣಿತ, ರುದ್ರನ ಕುಣಿತ, ಮಾದೇಶ್ವರನ ಕುಣಿತ, ವೀರಗಾಸೆ ಕುಣಿತ, ಗೋಪುರ ಕುಣಿತ, ಜಡೆ ಕುಣಿತ, ಮರಗಾಲು ಕುಣಿತ, ಕೊಡ ಕಚ್ಚಿ ಕುಣಿತ, ಕೈಪೆಟ್ಟು ಕುಣಿತ ಮುಂತಾದವು ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತದ ಹಲವು ಪ್ರಕಾರಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ದಟ್ಟ ಕುಣಿತ ಒಂದಿಷ್ಟು ವಿಶೇಷವಾದದ್ದು. ಇದು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು. ದಟ್ಟ ಎಂದರೆ ನಡು ಪಟ್ಟಿ, ಸೊಂಟಕ್ಕೆ ಸುತ್ತುವ ವಸ್ತ್ರ, ತಿರಿಗೆ, ಮಂಡಲ, ದಟ್ಟ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆಯೂ

ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ಪುರಾಣಗಳಿವೆ. ಅವು ಕೂಡ ಶಿವ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಕೇಂದ್ರಿತ ಕಥೆಗಳೇ.

೧. ಭಸ್ಮಾಸುರನ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶಿವ ಮೋಹಿನಿ ರೂಪ ತಾಳಿ ದಟ್ಟಿ ಉಟ್ಟಿದ್ದು.
೨. ಶುಂಭ ನಿಶುಂಭರ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಶ್ಚಾತಿ ಶಕ್ತಿ ಅವತಾರ ತೊಟ್ಟು ದಟ್ಟಿ ತೊಟ್ಟು ಕುಣಿದದ್ದು.
೩. ರಾಕ್ಷಸ ಸಂಹಾರದ ನಂತರ ಆದಿಶಕ್ತಿ ವೀರಾವೇಶದಿಂದ ಕುಣಿದದ್ದು.

ದಟ್ಟಿ ಕುಣಿತ ಶಕ್ತಿಯ ವೀರ ನೃತ್ಯ, ದಟ್ಟಿ ಕುಣಿತದ ಕಲಾವಿದರು ರಕ್ತ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಂಪು ನಿಲುವಂಗಿ, ಕೆಂಪು ಇಜಾರು- ಪೈಜಾಮು. ಅದರ ಮೇಲೆ ನಡದಿಂದ ಮೋಣಕಾಲಿನವರೆಗೆ ನೆರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಬದಿಗೊಂದರಂತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕುಣಿತದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುವಾಗ ಈ ಸೀರೆಗಳು ಬಿಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಗೋಲಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಮೋಹಕವಾಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ. ಇದೊಂದು ವೀರ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಮೋಹಕ ನೃತ್ಯ, ಶಕ್ತಿಯ ಸೌರ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಹಸಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶವಿರುವಂತಿದೆ.

ಈರಗಾರ ಕುಣಿತ ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತದ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಕಾರ. ಇವರು “ಅಲಗೆ ಹಾಯುತ್ತಾರೆ. ಈರಮಕ್ಕಳು ಮೊದಲಿಗೆ ವೀರಗಚ್ಚೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೆಂಪು ಮಿಶ್ರಿತ ಬಂಗಾರ ವರ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಬೆನ್ನಿಗೆ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಳಿಬಿಟ್ಟಿರುವಂತೆ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿ ಕಾಲಿಗೆ ಗೆಜ್ಜೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಣೆಗೆ ಭಂಡಾರವಿರುತ್ತದೆ. ಅಲಗಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಹೊಟ್ಟೆ, ಹೊಕ್ಕುಳ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಇರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕುಣಿಯುವುದು ಬೀರಲಿಂಗ ಅಥವಾ ಮೈಲಾರಲಿಂಗನ ಆರಾಧನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗ, ಬೀರಪ್ಪನ ವೀರಭದ್ರೀಕರಣದ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈರಗಾರರು ಪುರವಂತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

“ಡೊಳ್ಳು ಕುಣಿತದ ಅಭಿನಯಗಳು ಯುದ್ಧದ ಆರ್ಭಟದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಭಂಗಿಗಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಶೀಲರಾದ ವೀರರು ಹರ್ಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಂತಿವೆ. ವಾದ್ಯ ಬಡಿಯುತ್ತಲೇ ಆರ್ಭಟಿಸುವ ಗಂಭೀರತೆ ಪ್ರತಿರೋಧದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕೈ ಎತ್ತುವ, ಎರಗುವ ವಿವಿಧ ಭಂಗಿಗಳ ಕುಣಿತಗಳು ಜಯಶೀಲರಾದವರ ಸಾಂಕೇತಿಕದಂತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಡೊಳ್ಳು ಕಲೆಯ ಕುಣಿತ ಮತ್ತು ಬಡಿತದಲ್ಲಿ ಆರ್ಭಟವಿದೆ, ಪ್ರತಿರೋಧವಿದೆ, ಸಂತೋಷವಿದೆ. ಜಯಶೀಲರಾದ ವೈಧಾನಿಕತೆಯಿದೆ. ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯಿದೆ. ಈ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯತ್ತ ಜಾರಿರುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳು ಇವೆ.”

ವೀರಗಾಸೆ ವೀರಭದ್ರನ ಆರಾಧನೆಯ ಕುಣಿತ, ವೀರಭದ್ರ ಕನ್ನಡದ ಜನಪ್ರಿಯ ದೈವಗಳಲ್ಲೊಂದು, ಶಿವ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮರ ನಡುವಿನ ವೈಷಮ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಂತೆ ಜನ್ಮತಾಳುವ ವೀರಭದ್ರ ಶೈವ ಮತ್ತು ವೀರಶೈವರ ಆರಾಧ್ಯ ಪುರುಷ ವೇದಾಗಮಗಳಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. “ಯಜುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರ ಶಿರಚ್ಛೇದನ ಮಾಡಿದ ವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವಿದೆ.” ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕಾದಿಯಾಗಿ ಅನೇಕರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರನ ಕುರಿತು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಚನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವೀರಭದ್ರನ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ವೀರಭದ್ರ ಯುದ್ಧ ದೇವತೆ, ಕತ್ತಿ, ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣ, ತ್ರಿಶೂಲ ಮುಂತಾದವು ಅವನ ಆಯುಧಗಳು, “ವೀರಭದ್ರನ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ 'ಗುಗ್ಗುಳ ಸೇವೆ'ಯನ್ನು ನಡೆಸುವ ಭಕ್ತರು ವೀರಗಾಸೆ, ಪುರವಂತರ ಕುಣಿತ ಮುಂತಾದ ಕಲಾಸೇವೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೀರಭದ್ರನ ಹಾವಭಾವಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಿ ಅವನ ಪುರಾಣವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ವೀರಭದ್ರನ ಕುಣಿತವೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪುರವಂತರು ವಿವಿಧ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮೈ ತುಂಬ ಚುಚ್ಚುಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮನ್ನೇ ದಂಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವೀರಭದ್ರನ ಕುಣಿತ, ಕಾಸೆ ಕುಣಿತ ಅಥವಾ ಪುರವಂತಿಕೆ, ವೀರಗಾಸೆ ಕುಣಿತಗಳಲ್ಲಿ ದಕ್ಷ ಸಂಹಾರದ ವೀರಭದ್ರ ಪುರಾಣ ಅಭಿನಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಯಾಗದ ಕಥೆಯೇ ವೀರಭದ್ರ ಪುರಾಣ. ಶಿವನ ಹಣೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಜನಿಸಿದ ವೀರಭದ್ರ ದಕ್ಷನ ತಲೆ ಕತ್ತರಿಸುವನು. ಅವನು ರೌದ್ರಾವತಾರಿ. ಅವನ ರೌದ್ರತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಶಿವನು ತನ್ನ ಹಣೆಯ ಬೆವರಿನಿಂದ ಭದ್ರಕಾಳಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ವೀರಭದ್ರನಿಗೆ ಮದುವೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ದಕ್ಷ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಕಳಿಸುವನು. ಯಜ್ಞದ ಅರ್ಥಭಾಗವನ್ನು ಶಿವನಿಗೆ ಕೊಡಲೊಪ್ಪದ ದಕ್ಷನ ಶಿರವನ್ನು ವೀರಭದ್ರ ಛೇದಿಸುವನು. ಆಗ ದಕ್ಷನ ಹೆಂಡತಿ ವೀರಭದ್ರನಲ್ಲಿ ಓಲೆಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಾಳೆ. “ಆಗ ಭದ್ರನು “ಹರನ ನಿಂದಿಸಿದಂಥ ರುಂಡವು ಉರಿದು ಹೋಯಿತು. ಇನ್ನು ತಿರುಗದು' ಎನುತ ಕುರಿದಲೆಯಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹರನಿಂದಪರೆಲ್ಲ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ನಾಲಗೆಗಳಿಗೆ ಶಸ್ತ್ರವನೂರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.”೧೧ ವೀರಭದ್ರನ ಮನರಂಭನಯವೇ ವೀರಭದ್ರನ ಕುಣಿತ, ಕಾಸೆ ಕುಣಿತ, ವೀರಗಾಸೆ ಕುಣಿತಗಳ ಕಲಾವಿದರು ನಡುನಡುವೆ “ಒಡಬು' ಹೇಳುತ್ತ ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿದು ನರ್ತಿಸುವರು. ವೀರಭದ್ರನ ಕುಣಿತ ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶನವಾದರೆ ವೀರಗಾಸೆ ಸಮೂಹ ನೃತ್ಯ ಇದು ಕಲಾಪ್ರದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ವೀರಭದ್ರಾರಾಧನೆ ಹೀಗೆ ಎರಡೂ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆರಾಧನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು 'ಆಡಣೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ವೀರಭದ್ರನನ್ನು ಮನೆದೇವರಾಗಿ ಹೊಂದಿದವರು ಹಿರಿಯ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯ ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆಯಲ್ಲಿ ವೀರಗಾಸೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಂಟರಿಂದ ಹತ್ತು ವೀರಭದ್ರ ವೇಷಧಾರಿ ಕಲಾವಿದರು

ಕತ್ತಿಯನ್ನು ಬಾಗಿಸುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಸಮಾಳ, ಕರಡೆ, ಶ್ರುತಿ, ತಾಳದವರು ಹಿನ್ನೆಲೆ ಸಂಗೀತ ಒದಗಿಸುವರು. ಶೈವ ಪಂಥ ವೀರಶೈವದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತಗೊಂಡಾಗ ಕಾಸೆ ಕುಣಿತ ಅಥವಾ ಪುರವಂತರ ಕುಣಿತವು ವೀರಗಾಸೆಯ ರೂಪ ಪಡೆಯಿತೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ವೀರಗಾಸೆ ಕುಣಿತ ಶೈವ-ಶೈವೇತರರ ಸಂಘರ್ಷದ ರೂಪಿಕೆಯಾಗಿದೆ. “ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವ ಆಶಯ ಹೊತ್ತ ಈ ಕುಣಿತ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜನರ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡೆದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪಿನ ಜನರ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ದೈವಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆನಿಸಿದ ಶಿವನು ಒಬ್ಬ ಭೈರಾಗಿ, ಅವನ ವಸ್ತ್ರ ಪ್ರಾಣಿಯಚರ್ಮ, ಕತ್ತಿಗೆ ವಿಷಸರ್ಪ, ಕೆದರಿಬಿಟ್ಟ ಕೆಂಪೆ, ಅವನ ವೇಷಭೂಷಣವೇ ಅವನೊಬ್ಬ ಕಾಡಿನ ಜೀವಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ದರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂಲದೈವವನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಹೀಯಾಳಿಸಿ ಅಟ್ಟಹಾಸಗೈಯುವ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ ಆ ಸ್ಥಳೀಯತ್ವವನ್ನು ತುಚ್ಛವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ. ಅರ್ಥಾತ್ ಇದು ಆರ್ಯ-ದ್ರಾವಿಡರ ನಂಬಿಕೆಗಳ ನಡುವಿನ ಘರ್ಷಣೆ. ಯಜ್ಞದ ನಾಶವೆಂದರೆ : ಅದು ಆರ್ಯರು ಹೇರುತ್ತಿರುವ ವೈದಿಕತೆಯ ಬಗೆಗಿನ ತಿರಸ್ಕಾರ ಎಂದೇ ನಾವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.”೧೨ ದಕ್ಷನ ಕುರಿದಲೆಯ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಅದು ವೀರಭದ್ರನಿಗೂ ಕುರಿಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿದೆ. ಇದು ಹಾಲಮತ ಸಮುದಾಯದ ಶೈವೀಕರಣವನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ಬೀರಪ್ಪನ ವಿರಭದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. “ಆದ್ದರಿಂದ ಹಾಲಮತ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಲಾಪ್ರಕಾರಗಳಾದ ದಳವಾಯಿ ಕುಣಿತ, ಈರಗಾರರ ಕುಣಿತ, ಭಿಂಗಯ್ಯನ ಕುಣಿತ, ಡೊಳ್ಳಿನ ಕುಣಿತ, ದಟ್ಟಿ ಕುಣಿತ, ಕುಣಾ ಕುರುಬರ ಕುಣಿತ, ಗೊರವರ ಕುಣಿತ, ಗುರುವಯ್ಯನ ಹಾಡಿಕೆಗಳು, ಕದಳಿ ಕುಣಿತ (ಕಾಸೆ ಕಟ್ಟುವುದು)ಗಳಂತೆ ವೀರಗಾಸೆಯೂ ಹಾಲಮತ ಮೂಲದ ಕಲೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಲಿಂಗದಹಳ್ಳಿ ಹಾಲಪ್ಪ, ಜನಪದ ನೃತ್ಯಗಳ ಸಂಬಂಧಿತ ಪುರಾಣಗಳು ವಿವಿಧ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನದ ಪ್ರಮುಖ ಮೌಖಿಕ ಆಕರಗಳು, ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳ ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ಅಪರೂಪದ ದಾಖಲೆಗಳು. ಇವುಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ ಶಿಸ್ತೀಯ ಮತ್ತು ಬಹುಶಿಸ್ತೀಯ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

೧. ಹಿ. ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಕೋಶ, ಪುಟ-೧೨

೧. ಪಾತಲಿಂಗಪ್ಪ, ಜಾನಪದ ಕರ್ನಾಟಕ; ಕಾಡುಗೊಲ್ಲ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ(ಲೇ) ಪುಟ-೯೭.
೨. ಶ್ರೀರಾಮ ಇಟ್ಟಣ್ಣವರ - ಬೀರಪ್ಪ ಪರಂಪರೆ; ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂವರ್ಧನೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕೈ ಜೋಡಿಸಬೇಕು (ಲೇ) ಪುಟ-೧೬.
೪. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗಿ, ಮಾರ್ಗ ಸಂ.೪ ಪುಟ-೩೭೫.
೫. ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಸೊಬಟೆ, ಡೊಳ್ಳಿನ ಹಾಡುಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಪುಟ-೩೦.
೬. ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಸೊಬಟೆ, ಡೊಳ್ಳಿನ ಹಾಡುಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಪುಟ-೩೫.
೭. ರಾಜಶ್ರೀ ಪಾಟೀಲ, ಬೀರದೇವರ ಆಚರಣೆಗಳು, ಪುಟ-೭೨.
೮. ಚಂದ್ರಪ್ಪ ಸೊಬಟೆ, ಡೊಳ್ಳಿನ ಹಾಡುಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಪುಟ-೩೪.
೯. ವೀರೇಶ ಬಡಿಗೇರ, ವಿರೂಪಣ್ಣ ಕವಿಯ ಭದ್ರಕಾಳಿಯ ವಿವಾಹ (ಸಂ), ಪುಟ-೧೧.
೧೦. ಹಿ. ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಕೋಶ (ಸಂ), ಪುಟ-೮೭.
೧೧. ವೀರೇಶ ಬಡಿಗೇರ, ವಿರೂಪಣ್ಣ ಕವಿಯ ಭದ್ರಕಾಳಿಯ ವಿವಾಹ (ಸಂ), ಪುಟ-೧೬.
೧೨. ಹಿ. ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜನಪದ ಕಲೆಗಳ ಕೋಶ (ಸಂ), ಪುಟ-೧೫.
೧೩. ಲಿಂಗದಳ್ಳಿ ಹಾಲಪ್ಪ, ಬೀರಪ್ಪ ಪರಂಪರೆ, ಪಂಥ ಪ್ರಭಾವ (ಲೇ) ಪುಟ-೧೨೧.

* * * *

ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರ: ಸವಾಲುಗಳು

ಪರ್ಯಾಯ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳು

- ಆನಂದತೀರ್ಥ ಪ್ಯಾಟಿ

ಎರಡು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ನನ್ನ ಮಾತು ಶುರು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯ ವಿವೇಕಾನಂದ ಕೇಂದ್ರದ ಅವರಣದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಫಲಕ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವಂತಿತ್ತು. ಅದು ಭತ್ತದ ಇಳುವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು. ಭತ್ತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಇಳುವರಿ ಪಡೆದ ರೈತರಿಗೆ ತಾಮ್ರಪತ್ರ ಕೊಟ್ಟು ಸನ್ಮಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿದರ್ಶನಗಳು ತಂಜಾವೂರಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನಡೆದಿದ್ದವಂತೆ. ಅದು ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ. ಆದರೆ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿನ ಭತ್ತದ ಇಳುವರಿಯ ವಿವರ ಅಚ್ಚರಿ ಮೂಡಿಸುವಂತಿತ್ತು. ರಾಮನಾಥಪುರಂ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಕರೆಗೆ ೮೦ ಕ್ವಿಂಟಲ್, ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿ ೬೦ ಕ್ವಿಂಟಲ್ ಹೀಗೆ "ಅವೆಲ್ಲ ಶಿಲಾಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಲ್ಲಾ?" ಎಂದು ಮೂಗುಮುರಿಯುವವರಿಗೆ ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗೆರುಟಿಯರಿನಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾದ ಸಂಗತಿ-ಎಕರೆಗೆ ೫೨ ಕ್ವಿಂಟಲ್!

ಇನ್ನೊಂದು ಘಟನೆ: ಕಳೆದ ತಿಂಗಳು ಜೊಯಿಡಾದಲ್ಲಿ ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳ ಮೇಳ ನಡೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸುಮಾರು ೫೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಗೆಯ ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ಕುಣಬಿ ಸಮುದಾಯದ ಜನರು ತಂದು ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವೊಂದರ ತಜ್ಞರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಪೋಟೋ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಮೇಲೆ ಗೊತ್ತಾಯಿತು-ಅವರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಅದೇ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವವರು ಎಂದು! ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಯೋಜನೆ- ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಜೊಯಿಡಾದ ಗೆಣಸುಗಳ ಅದ್ಭುತ ಲೋಕ ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರ ಜತೆಗೂಡಿ ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧನೆ ಮೂಲಕ ಕುಣಬಿ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚು ಸಿಗುವ

ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದರೋ? ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ಪಷ್ಟ ಉತ್ತರ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಮೆರಿಕದ ಕಂಪನಿ ಜತೆ ನೂರಾರು ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಗೆಡ್ಡೆ-ಗೆಣಸು ಬೆಳೆದುಕೊಡುವ ಒಪ್ಪಂದದ ಕುರಿತ ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು!

ನನಗೆ ಕೊಡಲಾದ ವಿಷಯ- ಪರ್ಯಾಯ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಗೊಂದಲ ಎಂದರೆ ರಾಸಾಯನಿಕಕ್ಕೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿರುವ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕೋ? ಅಥವಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿ ಏಕಬೆಳೆಯನ್ನು ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ ಹಾಗೂ ರೈತರನ್ನು ಉತ್ಪಾದನಾ ಯಂತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ಕುರಿತು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕೋ?

ಜಗತ್ತು ಈಗ ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿಯ ಅವಾಂತರಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದೆ. ರಸವಿಷಗಳನ್ನು ವಿವೇಚನೆಯಿಲ್ಲದೇ ಬಳಸಿ ನೆಲ-ಜಲ ಹಾಗೂ ಗಾಳಿಯನ್ನು ವಿಷಮಯವಾಗಿಸಿದ್ದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಶರೀರವನ್ನು ಕಾಯಿಲೆಗಳ ಗೂಡಾಗಿಸಿದ 'ಕೀರ್ತಿ' ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೃಷಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಜಗತ್ತು ಈಗ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅಥವಾ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಯತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿದೆ. ಮತ್ತೇನೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ; ಈವರೆಗೆ ಎಂಡೊಸಲ್ಫಾನ್, ಮೊನೊಕ್ರೋಟೋಫಾಸ್ ಎಂಬೆಲ್ಲ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರದ ಹಾಗೆ ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಈಗ ಎರೆಗೊಬ್ಬರ, ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಅಜೊಲಾ, ಸೆಗಣೆ, ಗಂಜಲ, ಬೇವಿನೆಣ್ಣೆ ಎಂದೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಾನು ಪರಿಸರಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾದ ದೇಸಿ ಅಥವಾ ಸುಸ್ಥಿರ ಅಥವಾ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವಿಧಾನಗಳನ್ನೇ ಪರ್ಯಾಯ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಾಡಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಹೆಚ್ಚೇನೂ ಬೇಡ; ಕೇವಲ ೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಕೃಷಿಯನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಹೊಲದಿಂದಲೇ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ ಅದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ 'ಅಕ್ಕಡಿ ಪದ್ಧತಿ' ಈಗಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಅದು ಮರೆತೇ ಹೋದಂತಾಗಿದೆ. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯ, ಎಣ್ಣೆಕಾಳು, ಬೆಳೆಕಾಳು, ಮೇವು- ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳೂ ಹೊಲದಿಂದಲೇ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೊಲದ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಗಿಡಗಳಿಂದ ಉರುವಲು ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಸೆಗಣೆ ಹಾಗೂ ಗಂಜಲ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇವು ಹಾಗೂ ಆಹಾರ ವಾಪಸು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗಸ್ನೇಹಿ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ವ್ಯವಹಾರ.

ಈ ಅಕ್ಕಡಿ ಪದ್ಧತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಎಂದರೆ, ಬರೀ ಎಲ್ಲ ತರಹದ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ. ಹೊಲದಲ್ಲಿನ ಮಣ್ಣಿನ ವಿವಿಧ ಪದರುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶ ಹಾಗೂ ತೇವಾಂಶದ ಸದ್ಬಳಕೆ. ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲ್ದರದಲ್ಲಿನ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು

ಕಡಲೆ ಹಾಗೂ ಕೊತ್ತಂಬರಿ; ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪುಂಡಿ ಗಿಡ, ಅದಕ್ಕೂ ಕೆಳಗಿನ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹಾಗೂ ತೊಗರಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂದರೆ ಹೂವಿನಹಡಗಲಿಯ ಕಲ್ಲಪ್ಪ ಕಾಟ್ರಳ್ಳಿ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಂಯೋಜಿಸುವ ಬೆಳೆಗಳ ಕೃಷಿ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಸಾಟಿಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಇದು ಬರೀ ಕೆಲವು ಬೆಳೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲದರ ಮಧ್ಯೆ ಬೆಳೆಯುವ ಕಳೆಗಳು. ಅದೂ ಒಂದು ಅಚ್ಚರಿಯ ಜಗತ್ತು. 'ಪುರಮ್ಮನ ಪುರಾಣ' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕವಿದೆ. ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ ಹಾಗೂ ಹೊಲದಲ್ಲಿನ ತರಹೇವಾರಿ ಸೊಪ್ಪುಗಳು ಬಗ್ಗೆ ಅಗಾಧ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿರುವ ಚಾಮರಾರನಗರ ಜಿಲ್ಲೆ ಪಣ್ಯದಹುಂಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಪುಟೀರಮ್ಮ ನೂರಾರು ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅದರ ಬಳಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಬಲ್ಲರು. "ಕಳೆಗಳೆಲ್ಲ ಶಸ್ತ್ರಗಳು" ಎಂಬ ಕೋಪವನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡವರು ಒಮ್ಮೆ 'ಪುಟೀರಮ್ಮನ ಪುರಾಣ'ವನ್ನು ಓದಿದರೆ ಅವರ ಸಿಟ್ಟು ಶಮನವಾದೀತು.

ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಹಾನಿಯನ್ನು ಬೇಗನೇ ಅರಿತು ಸಾವಯವದತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದವರ ಬಗ್ಗೆ ವ್ಯಂಗ್ಯವಾಡಿದವರು ಕಡಿಮೆಯೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಂಥ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಇದ್ದ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯ ಮಹತ್ವ ಈಗ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ದಿವಂಗತ ಡಿ.ಡಿ. ಭರಮಗೌಡ್ರು, ಮೈಸೂರಿನ ಎ.ಪಿ.ಚಂದ್ರಶೇಖರ್, ಕುರುವಳ್ಳಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮರಾಯರು, ಚೇರ್ಕಾಡಿ ರಾಮಚಂದ್ರರಾಯರು ಪ್ರಮುಖರು. ಇವರ ಜತೆಗೇ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಗೆ ಗಟ್ಟಿ ದನಿ ಕೊಟ್ಟ ಎಲ್. ನಾರಾಯಣ ರೆಡ್ಡಿ ಅವರನ್ನು ಮರೆಯಲಾದೀತೇ? ಪರಾವಲಂಬಿಯಾಗಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜಕ್ಕೆ ಬೊಗಸೆಯೊಡ್ಡಿ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದ ರೈತರನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿ ಸ್ವಾವಲಂಬಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ನಾರಾಯಣ ರೆಡ್ಡಿ ಅವರದು ಸಾವಯವ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಹೆಸರು. ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಿಸಿದ ಎಷ್ಟೋ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು. ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ರೆಡ್ಡಿಯವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ತಡವರಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೃಷಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿದ್ದು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ. ಹಾಗೆಂದು ಅದು ಹೊಸದೇನಲ್ಲವಲ್ಲ? ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಭರಾಟೆಯಲ್ಲಿ ಏಕಬೆಳೆಯ ಅಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಸೋತು ಬಸವಳಿದ ಕೃಷಿವಿಧಾನವದು. ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ. ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ಎಂಬ ವಾದಗಳ ವೈಭವೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ವೆಚ್ಚದ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ದೃಢವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಲಾರದೇ ಕುಸಿದೇ ಹೋಗಿತ್ತು. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಐದು ದಶಕಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲೇ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಅವಾಂತರ

ಬಯಲಾಗಿದ್ದಕ್ಕೆ ಈಗ ಸಾವಯವ ವಿಧಾನದತ್ತ ಗಮನ ಹರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ, ಈವರೆಗೆ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯನ್ನೂ ಅದರ ಪ್ರತಿಪಾದಕರನ್ನೂ ಮೂದಲಿಕೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ 'ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರ' ಎಂಬ ಫಲಕದೊಂದಿಗೆ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನದ ಸಲಹೆ-ಶಿಫಾರಸುಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವೇ?

ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಒಂದು 'ಫ್ಯಾಷನ್' ಆಗಿದೆ ಎಂಬ ಟೀಕೆಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಏಳುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸುಭಾಷ್ ಪಾಳೇಕರ ಅವರು ಹಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕೈಗೊಂಡ ಪ್ರಯೋಗ- ಅಧ್ಯಯನಗಳು 'ಶೂನ್ಯ ವೆಚ್ಚದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿ'ಯೊಂದಿಗೆ ರೈತರ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಇಳಿದವು. ೨೦೦೦ನೇ ಇಸ್ವಿಯ ಆಸುಪಾಸು ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಪಾಳೇಕರ ಅವರ ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಸುವಂತಾಗಿದ್ದು ಆ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನವು ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಅವರು ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ರೈತರು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಬರೀ ಭಾಷಣ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದ ರೈತರ ಅನುಭವದ ಹಂಚಿಕೆಯೂ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅತಿ ಶೀಘ್ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಪಡೆದ ಕೃಷಿ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ತೀರಾ ವಿರಳ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಕರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬಹುತೇಕ ಅಂಶಗಳು ಸುಭಾಷ್ ಪಾಳೇಕರ ಅವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲೂ ಇದ್ದವು. ರಸವಿಷಗಳ ಅವಾಂತರ, ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ, ಕೃಷಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಘಟಕಗಳಂತೆ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು.. ಹೀಗೆ ಸಾವಯವ ಹಾಗೂ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೃಷಿಯ ಮೂಲೋದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಪಾಳೇಕರ ಅವರು "ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೃಷಿಯಷ್ಟೇ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಕೂಡ ಅಪಾಯಕಾರಿ" ಎಂದು ನೇರವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಎರಡರ ಮಧ್ಯೆ ಅಂತರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಪಾಳೇಕರ ಪದೇ ಪದೇ ಹಾಗೆ ಮಾತಾಡುವುದೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು "ಪಾಳೇಕರ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಶೂನ್ಯ ಬಂಡವಾಳ ಎಂಬುದೇ ಸುಳ್ಳು" ಎನ್ನುವುದೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಕುತೂಹಲದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ಪಾಳೇಕರ ರೂಪಿಸಿದ ಜೀವಾಮೃತ, ಅಗ್ನಿ ಅಸ್ತ, ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಅದು ಹೇಗೋ ಜಾಗ ಪಡೆದುಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟವು. ರಸವಿಷಗಳಿಂದ ಬೇಸತ್ತವರಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನ; ಮತ್ತೆ ಅದು ಗಟ್ಟಿಗೊಂಡಿದ್ದು ಪಾಳೇಕರ ವಿಧಾನಗಳೊಂದಿಗೆ. ಇದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಪರ್ಯಾಯ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳ ಪೈಕಿ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದುದು.

ಕಳೆದ ವರ್ಷ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವ ಸಾವಯವ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಚುರ್ಚಿಗುಂಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಬಿ.ಎನ್. ನಂದೀಶ ತಮ್ಮ ಬೇಸಾಯದ ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಅದಾದ ಬಳಿಕ ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕ, ಯುರೋಪಿನ ಕೃಷಿಕರು ನಂದೀಶ್ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದು, ಅವರ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನದ ಬಗ್ಗೆ ನೂರಾರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ್ದು, ಅದು ಸಾವಯವ ಅಂತಲೂ ಅಲ್ಲ. ರಾಸಾಯನಿಕ ಅಂತಲೂ ಅಲ್ಲ. ಅದೊಂಥರ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ, ಬೆಳೆಗೆ ಏನೇನು ಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ಮೂಲಕ ಒದಗಿಸುವುದು. “ಎರೆಗೊಬ್ಬರ, ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್, ಪಂಚಗವ್ಯ ತಯಾರಿಕೆ ನನ್ನ ಮಟ್ಟಿಗೆ ರಗಳೆ ಅಥವಾ ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸ. ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಫಲವತ್ತತೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು. ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವುದು, ಕಟಾವು ಮಾಡುವುದು. ಇದೇ ಸುಲಭ” ಎನ್ನುವ ನಂದೀಶ್, ಲೆಗ್ಯೂಮ್ ಕಲ್ಚರ್ ನನ್ನ ಕೆಲಸ ಹಗುರ ಮಾಡಿದೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಭತ್ತದ ಬೇಸಾಯ ಮಾಡುವವರು ವರ್ಷವಿಡೀ ಸತತ ದುಡಿಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ; ಆದರೆ ಈ ಯುವ ರೈತ ಸೀಮಿತ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ, ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ಪ್ರವಾಸ, ಸಂಗೀತ, ಚಾರಣದಲ್ಲಿ ಸಮಯ ಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪರ್ಯಾಯ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದೆಯೇ? ನಂದೀಶನನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ನಾನು ಆತನ ಕೆಂಗಣ್ಣಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಬಹುದು!

ಇಂಥ ಹೊಸ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜೀವ ಚೈತನ್ಯ ಕೃಷಿ-ಬಯೋ ಡೈನಮಿಕ್ ಫಾರ್ಮಿಂಗ್ ಸೇರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ರೈತರದು. ಹೀಗಾಗಿ ಇದು ಇನ್ನೂ ಹೊಸದಾಗಿ ಕೃಷಿಗೆ ಬರುವವರಿಗಷ್ಟೇ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಉಪಕಸುಬುಗಳು, ಕಾಡುಕೃಷಿ, ವರ್ಷವಿಡೀ ಆದಾಯ ಕೊಡುವ ಬಹುಮಹಡಿ ಬೇಸಾಯ, ಅರಣ್ಯಾಧಾರಿತ ಮಿಶ್ರಕೃಷಿಗಳು ರೈತರನ್ನು ಅಪಾಯದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡಬಲ್ಲ ವಿಧಾನಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಲಾಭ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ ಎಂಬುದನ್ನು ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ನೂರಾರು ಕೃಷಿಕರು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಒಂದೊಂದೇ ವಿಧಾನವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಿಂತ, ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯೊಂದರ ಅಗತ್ಯವಂತೂ ಖಂಡಿತ ಈಗ ಇದೆ. ಸಾಕು ಬೇಕೆನಿಸುವಷ್ಟು ನೀರಿದ್ದರೂ ಮಂಡ್ಯದ ಕಬ್ಬು ಬೆಳೆಗಾರರ ದುರಂತ ಕಥನ ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇತ್ತ ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ ಕುಂದಗೋಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹನುಮನಹಳ್ಳಿಯ ರೈತರು ಒಗ್ಗೂಡಿ, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಧಾನ್ಯಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ವಹಿವಾಟು ನಡೆಸಿದ್ದೂ ಇದೆ. ಪರ್ಯಾಯ ಯಾವುದು? ನಮ್ಮೆದುರಿಗೇ ದಾರಿಗಳು ಇವೆ.

ಕೈತುಂಬ ಸಂಬಳ ಇರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೃಷಿಯತ್ತ ಬರುವ

ಯುವಕರಾಗಲೀ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೃಷಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಹುಡುಕುತ್ತ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಗಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಥವರ ಯಶೋಗಾಥೆಗಳು ಬೆಳಕು ಕಂಡು, ಉಳಿದವರಿಗೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಪರ್ಯಾಯ ಕೃಷಿಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಬಳಸುವ- ಅಂದರೆ ವಿಷಮುಕ್ತ ಆಹಾರ ಉಟ ಮಾಡುವ-ಗ್ರಾಹಕ ವರ್ಗದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚೇ ಇದೆ. ರಸವಿಷಗಳಿಂದ ತೋಯ್ದು ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಅನಾರೋಗ್ಯ ಆಹ್ವಾನಿಸುವ ಬದಲಿಗೆ ಸಾವಯವ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ ಒಂದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದರೆ ತಪ್ಪೇನಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪರ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಥಾಯ್‌ಲೆಂಡ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾನು ನೋಡಿದ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಹಕರ ಜತೆ ನಂಟು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ನಗರದಲ್ಲಿನ ಹಲವು ನಿವಾಸಿಗಳು ಸಮೀಪದ ಹಳ್ಳಿಯ ಒಬ್ಬ ರೈತನಿಂದ ವರ್ಷವಿಡೀ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮುಖಾಮುಖಿ ಒಪ್ಪಂದ. ಇಲ್ಲಿ ಆ ರೈತ ತನ್ನ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದು ತನ್ನ ಖಾಯಂ ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ವರ್ಷವಿಡೀ ಪೂರೈಸುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ರೂಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪದ್ಧತಿ ಅಂದರೆ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪದಾರ್ಥ ಖರೀದಿಸಿ ತರುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಇದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ. ಇದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಏನೇ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಉಂಟಾಗಲಿ; ತಪಾಸಣೆಗೆಂದು ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಅಂತ ಇರುತ್ತಾರಲ್ಲ? ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ 'ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಫಾರ್ಮರ್' ಇದ್ದರೆ ಎಷ್ಟು ಚೆಂದ ಅಲ್ಲವೇ?

ಮತ್ತೆ ನೇರವಾಗಿ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರುವುದಾದರೆ 'ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಫಾರ್ಮರ್' ಗಿಂತ ಈಗ 'ಫ್ಯಾಮಿಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್'ಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಅಧ್ಯತೆ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರದ ಬಗೆಗಿನ ನಿಷ್ಕಾಳಜಿ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಎಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. 'ಆಹಾರವು ಎಲ್ಲಿಂದಾದರೂ ಬರಲಿ; ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿದರೆ ಸಾಕು. ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ ಪರಿಚಯಗೊಂಡು ಕೇವಲ ಅರ್ಧ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಈಗ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ರೋಗಗಳಿಗೂ, ನಾವು ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರಕ್ಕೂ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ವಿಧಾನಕ್ಕೂ ಸಂಬಂಧ ಇದೆ ಎಂದರೆ ಒಪ್ಪುವವರು ಒಪ್ಪಬಹುದು; ಇಲ್ಲದವರು ನಿರಾಕರಿಸಬಹುದು.

ಹಾಗೆಂದು ಈಗ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ವಿಷಮಯ ಆಹಾರಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳೇ ಕಾರಣ ಎಂದರೂ ಖಂಡಿತ ತಪ್ಪು. "ಪಕ್ಕದ ಗದ್ದೆಯ ರೈತ ಹತ್ತು ಮೂಟೆ ರಸಗೊಬ್ಬರ ತಂದು ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ; ನಾನು ಆತನಿಗಿಂತ ಎರಡು ಮೂಟೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಕಲೇಬೇಕು" ಎಂದು ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ನೆಲ ಹಾಳುಮಾಡಿದ ರೈತರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಕೀಟ-ರೋಗ ಬಾಧೆ ಬಂದಾಗ ಪೈರು ಅಥವಾ ರೆಂಬೆಯನ್ನು ಒಯ್ಯು

ರಸಗೊಬ್ಬರ ಅಂಗಡಿಯವನ ಬಳಿ ತೋರಿಸಿ ಆತ “ಇದು ಸ್ವಾಂಗ್ ಔಷಧಿ” ಎಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ತಂದು ಸಿಂಪಡಿಸಿದವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಕೀಟನಾಶಕ ಸಿಂಪಡಿಸಿದ ರೈತರು ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದ ಘಟನೆಗಳೂ ಇವೆ. ಇಲ್ಲೆಲ್ಲ ರೈತರ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯದ ಜತೆಜತೆಗೇ ಅವರನ್ನು ಪರ್ಯಾಯ ಆಥವಾ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮಾರ್ಗಗಳತ್ತ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರ ಕೊರತೆ ಇರುವುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಅನುಸರಿಸಿದ ರೂಢಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆಗೇ ಬಿಡಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರ. ಹಾಗಾಗಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನದಲ್ಲೂ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಸುಸ್ಥಿರತೆ ತಂದುಕೊಡಬಹುದಾದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಈಗ ಸಕಾಲ. ಆ ಕಡೆಗೂ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕು.

ಈವರೆಗೆ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಜಪದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿವಿಜ್ಞಾನದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಅಂಗಗಳು ಅಂತೂ ಇಂತೂ ಪರ್ಯಾಯ ಮಾರ್ಗದತ್ತ ಹೊರಳುತ್ತಿವೆ. ಕೆಲವು - ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಯೋಜನೆಗಳು ಖುಷಿ ಕೊಡುವಂಥವು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಮೈಸೂರಿನ ನಾಗೇನಹಳ್ಳಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾವರದಲ್ಲಿನ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಕೆಲಸವು ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಯ ಮಹತ್ವಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ಕೊಡುವಂತಿದೆ. ಡಾ.ಎಸ್.ಪ್ರದೀಪ್, ಡಾ ಗೋವಿಂದರಾಜು, ಡಾ.ಎನ್. ದೇವಕುಮಾರ್ ಅವರಂಥ ತಜ್ಞರು ನಡೆಸಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮಾದರಿಯಾಗಿವೆ. ಈ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯರಿಂದ ಸಿಗುತ್ತಿರುವ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನೂ ಸ್ಮರಿಸಲೇಬೇಕು. ಎಲ್ಲೋ ಓದಿದ್ದ ವರದಿಯೊಂದು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ; ಸುಸ್ಥಿರ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರೈತರು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ರೈತರ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಶ್ರಮಿಸುವುದಾಗಿ ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುವ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಲು ಇದಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ಸಂಗತಿಯಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುವ ಮುನ್ನ ಒಂದು ತಕರಾರು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ “ರೈತನಿಗಿಂತ ದೊಡ್ಡ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಿಲ್ಲ” ಎಂದು ನಯವಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಲೇ ಆತನನ್ನು ಪರಾವಲಂಬಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಐವತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆತನ ಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಗ್ಲೂಕೋಸ್ ಬಾಟಲಿ ಇಲ್ಲದೇ ಆತ ಎದ್ದು ನಿಲ್ಲಲಾರ. ನಳಿಕೆ ತೆಗೆದರೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಾನೆ. ಬಿತ್ತನೆ ಬೀಜ, ರಸಗೊಬ್ಬರ, ಕೀಟನಾಶಕ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಪರಾವಲಂಬಿ, ಆತನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನೇ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅತ್ತ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೀಗಳೆದು, ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಮೂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಮಣ್ಣು ಮುಟ್ಟದೇ ಪದವಿ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ತಲೆದಿಂಬಿನಷ್ಟು ಗಾತ್ರದ ಪುಸ್ತಕ ಓದಿದವರು ಗಾಳಿ-ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಡಾದ ಮುದುಕ ರೈತನಿಗೆ ಸಲಹೆ, ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ; ಅದೂ ಆತ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಕೋಪಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು, ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಲಹೆ ಪಾಲಿಸಿದರೂ “ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು

ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾಲಿಸಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪ ರೈತನ ತಲೆ ಮೇಲೆ ಕೂರುತ್ತದೆ. ಸುಮಾರು ಏಳೆಂಟು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕೃಷಿ ಚಿಂತನ-ಮಂಥನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವಿಜ್ಞಾನಿಯೊಬ್ಬರು, “ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧಕರ ಸಲಹೆ ಪಾಲಿಸಿದರೆ ರೈತರು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೇ ಆದಾಯ ಗಳಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರು ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಲು ಇದೇ ಕಾರಣ” ಎಂದು ಪದೇ ಪದೇ ದೂರಿದರು. ತಕ್ಷಣ ಎದ್ದು ನಿಂತ ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯಳವತ್ತಿಯ ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಕ ಡಿ.ಡಿ.ಭರಮಗೌಡರು. “ಹಾಗಾದರೆ ಹೀಗೆ ಮಾಡೋಣ.. ಕುಲಪತಿಗಳಿಗೆ ನೂರು ಎಕರೆ, ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರಿಗೆ ೭೫ ಎಕರೆ, ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ದರ್ಜೆಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ೨೦, ೪೦, ೫೦ ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಕೊಡೋಣ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಬೇರೇನೂ ಸಂಬಳ ಕೊಡಬಾರದು. ಅವರು ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿ, ಯಶಸ್ಸು ಸಾಧಿಸಿ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಆದಾಯ ಗಳಿಸಿ ತೋರಿಸಲಿ ಎಂದು ಸವಾಲು ಹಾಕಿದರು.

ತಕ್ಷಣ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಯಬ್ದ ಆವರಿಸಿತಂತೆ!

ಪ್ರಯೋಗಾಲಯಕ್ಕೂ ಹೊಲಕ್ಕೂ ಅಜಗಜಾಂತರ, ಅದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಿರಬೇಕಷ್ಟೇ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ' ಪಿತಾಮಹ ಎಂ.ಎಸ್. ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೇ 'ಕುಲಾಂತರಿ ತಳಿ ಬೇಡ' ಎಂದು ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 'ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿ' ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹೊಲಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ತಳಿಗಳ ಅನಾಹುತ ಕಂಡವರಿಗೆ ಅವರ ಮಾತು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ರೈತನೂ ಒಬ್ಬ ಜೀವಿ. ಜಗತ್ತಿನ ಜನರ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಸಲು ಹಗಲಿರುಳು ಬೆವರು ಹರಿಸುವ ಆತನಿಗೂ ಘನತೆಯಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು ರೂಪಿಸಿದ ವಿಧ್ವಂಸಕ ಕೃಷಿ ವಿಧಾನಗಳು ಆದಷ್ಟು ಬೇಗ ಅತ್ತ ಸರಿದುಹೋಗಬೇಕಿದೆ. ಈಗಿನ ಆತನ ದಯನೀಯ ಬದುಕನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸುವ ಪರ್ಯಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಿದೆ.

* * * *

ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಸಾಧಕ-ಬಾಧಕಗಳು

ಎಸ್.ಬಿ. ಮನಗೂಳಿ

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದು ಹಳ್ಳಿ ಕೆಟ್ಟವು. ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕೆಟ್ಟವು ಎಂಬ ಕುಹಕಗಳ ಗಾಡೆ ಇದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಹೊಸ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಏನೂ ಅಲ್ಲ. ಸಾಲ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಅದರ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಇದೆ. ಸಾಲಮನ್ನಾ ಬರೀ ಸರ್ಕಾರಗಳೇ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಏನೂ ಅಲ್ಲ. ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ತಿಳಿಸದೆ ಕೆಲವೊಂದು ಸಾಲಗಾರರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಾಲದ ಹೊರೆಯನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿವೆ. ಇದನ್ನು ಮನ್ನಾ ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಮಾರ್ಫ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. (ರೈಟ್ ಆಫ್) ಮಾರ್ಫ್ ಮತ್ತು ಮನ್ನಾ ಎರಡೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಬ್ದಗಳು, ಅರ್ಥಬಂದೇ ಇದ್ದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದೆ.

ಸಾಲ ಮಾಫಿಯನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಮನ್ನಾವನ್ನು ಸರ್ಕಾರಗಳು ಘೋಷಿಸುತ್ತವೆ. ಮಾರ್ಫ್ ಮಾಡಿದ ಸಾಲವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮತ್ತೆ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಿದ ಹಣವನ್ನು ಪುನ ಕೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಮನ್ನಾ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಮಾರ್ಫ್ ಮಾಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಇಲ್ಲ.

ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮಾರ್ಫ್ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ

೧. ಸಾಲಗಾರ ಯಾವುದೇ ವಾರಸುದಾರ ಇಲ್ಲದೆ ಅಂತ್ಯ ಆದಾಗ ಮತ್ತು ದೇಶಂತರ ಹೋದಾಗ, ಸಾಲಗಾರನಿಗೆ ಸಾಲ ತೀರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಉದ್ಯೋಗ ಇಲ್ಲದೆ ಹಾಗೂ ಆಸ್ತಿ ಪಾಸ್ತಿಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದಾಗ ಅವನಿಂದ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಸೂಲು ಮಾಡದೆ ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಮಾರ್ಫ್ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ (ಓ ಟಿ ಎಸ್) ಒನ್ ಟೈಮ್ ಸೆಟಲ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಹ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಸಾಲಗಳನ್ನು ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಕೋಟಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಮಾಫ್ ಮಾಡಿದರೆ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಫ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ (ಟೆಕ್ನಿಕಲ್ ರೈಟ್ ಆಫ್) ಉದಾ:- ವಿಜಯಮಲ್ಯ, ನೀರವ ಮೋದಿ, ಇಂತವರ ಸಾವಿರಾರು ಕೋಟಿ ಹಣವನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಮಾಫ್ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಕೇವಲ ಸಂತುಲನ ಪತ್ರ (ಬ್ಯಾಲನ್ಸ್ ಶೀಟ್) ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಇದ್ದು ಇಂತಹ ಸಾಲಗಾರರ ವಿರುದ್ಧ ವಸೂಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಗೂ ಕೋರ್ಟ್ ಕೇಸ್‌ಗಳು ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತವೆ. ಬ್ಯಾಲನ್ಸ್ ಶೀಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಲಗಾರರಿಗೆ ಒಂದು ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಾಫ್ ಆದ ಸಾಲ ಎಂಬ ಹಣೆ ಪಟ್ಟಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಮನ್ನಾ ಆದ ಸಾಲಗಳಿಗೆ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸಾಲ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮಾಫ್ ಆದ ಸಾಲಗಾರನಿಗೆ ಪುನಃ ಸಾಲ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಬೇಕೆ? ಯಾಕೆ

ಭಾರತವು ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದ್ದು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇ ೮೦ ರಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕೃಷಿ ಸಂಬಂಧಿತ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ರೈತರು ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಬವಣೆಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಾರಣಗಳಿದ್ದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಬರುವ ಬರಗಾಲ. ಭಾರತದ ಒಟ್ಟು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ೫,೦೦೦ ಲಕ್ಷ ಎಕರೆಯಲ್ಲಿ ಬರೀ ೧,೫೭೦ ಲಕ್ಷ ಭೂಮಿ ಮಾತ್ರ ನೀರಾವರಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಕನಿಷ್ಠ ಮಳೆ ಬರದೆ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಸ್ಥಗಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಅತೀ ವೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಪೂರ್ತಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕೃಷಿಯಿಂದಾಗಿ ಸಾಗುವಳಿ ಭೂಮಿ ಜವಳು ಭೂಮಿ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಸಲ ಅಕಾಲಿಕ ವೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದಾಗಿ, ಅಲ್ಲದೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ರೋಗಗಳಿಂದಾಗಿ ಬೆಳೆ ಹಾನಿ ಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದಾಜಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇಳುವರಿ ಬಂದು ರೈತನ ಆದಾಯ ತೀರ ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಕೆಲವು ಸಲ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಳೆ ಬಂದಾಗಲೂ ಅವನ ಹುಟ್ಟುವಳಿಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬೆಲೆ ಸಿಗದೆ ಇರುವುದು ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಕಾಳು ಕಡಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಗೋದಾಮುಗಳ ಕೊರತೆ ಹಾಗೂ ಹಣ್ಣು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳ ಕೊರತೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಲೆ ಬರುವವರೆಗೂ ಆತನಿಗೆ ಕಾಯ್ದು ಕೂಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೆ ರೈತ ಇದ್ದ ಬೆಲೆಗೆ ಮಾರಿ ಹಾನಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಕಡಿಮೆ ಪಡೆದು

ಮಾಡಿದ ಸಾಲಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಲಾಗದೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಶರಣಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸಲ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಹಣ ಸಿಗದೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಡಿಕೆ, ಕಬ್ಬು ಮತ್ತು ರೇಷಿಮೆ ಬೆಳೆಗಳು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರೈತನ ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ ಆದಾಯ ೨೦,೦೦೦ ದಿಂದ ೩೦,೦೦೦ ಮಾತ್ರವಾಗಿದೆ. ಈ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಜೀವನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಮದುವೆ ಮುಂಚೆಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಖರ್ಚನ್ನು ಭರಿಸಲು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಹೊರತಾಗಿ ಹೊರಗಿನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಡ್ಡಿದರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಮೊರೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಹೊರೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಅಗದೆ ಯಾವ ದಾರಿಯೂ ಕಾಣದೆ ಆತ್ಮ ಹತ್ಯೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೊಂದು ನೀತಿ ಹಾಗೂ ಹೊಗೆ ರಹಿತ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕೃಷಿಗೊಂದು ನೀತಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಲು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲ, ಜಲ, ವಿದ್ಯುತ್ ಇತ್ಯಾದಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಾದ ರಸ್ತೆ, ಸಂಪರ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳನ್ನು (ಸುಮಾರು ೨ ಕೋಟಿಗಳವರೆಗೆ ಭದ್ರತೆ ಇಲ್ಲದ ಸಾಲ) ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ರೈತನಿಗೆ ಮರೀಚಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ರೈತರು ಭಾರತದ ಜಿಡಿಪಿ (ರಾಷ್ಟ್ರದ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ) ಗೆ ಶೇ ೧೮ ರಷ್ಟು ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗದ ಶೇ ೫೦ ರಷ್ಟು ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಹೊರತರುವ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಅದರ ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಎಮ್ ಆರ್ ಪಿ ನಿಗದಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ರೈತರ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೆ ಖರ್ಚಾಗಿದ್ದರೂ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಪೂರೈಕೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬೆಲೆನಿಗದಿ ನಿರ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ರೈತರು ಕೆಲವು ಸಲ ತಮ್ಮ ಹುಟ್ಟುವಳಿಯನ್ನು ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾದಾಗ ರೈತರು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ತೀರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೇ?

ಇದಲ್ಲದೆ ವಿಮಾ ಕಂಪನಿಗಳು ಕೂಡಾ ತಾರತಮ್ಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ ಒಂದು ಕಾರ್ ಅಥವಾ ಮೊಟಾರು ಸೈಕಲ್ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉತ್ಪನ್ನಕ್ಕೆ ಹಾನಿ ಆದರೆ ಪೂರ್ತಿ ಹಣ ಸಂದಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ನೀತಿ ರೈತನಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯು ಆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆದ ಸರಾಸರಿ ಮಳೆ, (ಅಲ್ಲಿ ಬಂದ) ಕಳೆದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸರಾಸರಿ ಬೆಳೆಯ (ಆಣೆವಾರಿ) ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಾನಿ ನಿಗದಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ

ರೈತರಿಗೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿ ಹಾನಿ ಆದರೂ ಕೈಗೆ ಸಿಗುವದು ನೂರಾರು ರೂಗಳು ಮಾತ್ರ

ಇಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲದೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಾಲವು ಮರು ಪಾವತಿ ಆಗದೇ ಇದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹಲವು ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಲ ಮರು ಪರಿಶೀಲನೆ (ಲೋನ್ ರಿಕನ್ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಇದರ ಅಡಿ ಸೋತು ಹೋದ ಉದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯ ಹೊಸ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಸೌಲಭ್ಯವು ರೈತನಿಗೆ ಇಲ್ಲ.

ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಧೋರಣೆಗಳ ಘೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗಳ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತತೆ.

ಹಿಂದಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಕೃಷಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲ ವಿತರಣೆಯನ್ನು ಎರಡು ಪಟ್ಟು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಆದದ್ದು ಏನಾಯಿತು ಎಂದರೆ ರೈತರ ಸಾಲದ ಕಷ್ಟ ದ್ವಿಗುಣ ಆಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದೇ ನೆಲ, ಅದೇ ಜಲ, ಅದೇ ರೈತರ ದುಬಾರಿ ಕೂಲಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ರೈತನ ಸಾಲ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟಗಳು ದ್ವಿಗುಣವಾಯಿತೇ ಹೊರತಾಗಿ ರೈತನಿಗೆ ಅನುಕೂಲಗಳು ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಈಗಿನ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಣೆ, ಮಾಡಿದಂತೆ ರೈತರ ಹುಟ್ಟುವಳಿಗಳಿಗೆ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚದ ಶೇ ೧೫೦ ರಷ್ಟು (ತನಿಷ್ಠ ಬೆಲೆ) ನಿಗದಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ರೈತ ಬೆಳೆದ ಎಲ್ಲ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಈಗ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದುವರೆಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತಂದಿಲ್ಲ.

ಇದೇ ಸರ್ಕಾರ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ರೈತ ಬರಿ ಮೈಯಿಂದ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಲೇ ಧರಣಿ ಮಾಡಿದರೂ ಕೇಂದ್ರದ ಯಾವೊಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಯೂ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವ ಸೌಜನ್ಯವನ್ನೂ ಕೂಡ ತೋರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಧೋರಣೆಗಳಿಂದ ರೈತನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಲಾಭ ತಲುಪಲಿಲ್ಲ.

ಈ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ರೈತನು ಸಾಲದ ಬಲೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ರೈತನ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ರೈತರಿಗೆ ಸಾಲ ಶೂಲದಿಂದ ಪರಿಹಾರ ಹೇಗೆ?

೧. ಮಾನ್ಯ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಭರವಸೆಯ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಲಾಗೂ ಮಾಡಿ ರೈತರಿಗೆ ಫಸಲಿಗೆ ತಗಲುವ ಖರ್ಚಿನ ೧೫೦ ಎಂ.ಎಸ್.ಪಿ ನಿರ್ಧರಿಸುವುದು. ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆಗಳಿಗೂ, ಎಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೂ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಬಂಧ ಹಾಗೂ ಕರಾರುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಅನ್ವಯ ಆಗಬೇಕು.
೨. ಸರ್ಕಾರದ ಘೋಷಣೆ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ದ್ವಿಗುಣಗೊಳಿಸುವುದು.
೩. ನೀರು ಉಳಿಸುವ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸುವ ಕೃಷಿಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಹನಿ ನೀರು, ತುಂತುರ ನೀರು, ಸಿಂಪರ್ಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಇತರ ನೀರಾವರಿ ಉಪಕರಣಗಳಿಗೆ ೧೦೦% ಸಹಾಯಧನ ಒದಗಿಸುವುದು.
೪. ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ನೀರು, ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಗೂ ಕೀಟನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆ ಮಾಡುವ ಹೊಸ ವಿಧಾನಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ ಆಗಬೇಕು.
೫. ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯನ್ನು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು.
೬. ಎಲ್ಲ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಹಾಯಧನ ನೀಡುವುದು.
೭. ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಎಲ್ಲ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಯೋಗ್ಯ ಬೆಲೆಗೆ ಸಿಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಬೇಕು.
೮. ಎಲ್ಲಾ ರೈತರಿಗೂ ಕನಿಷ್ಠ ರೂ.೧೦ ಲಕ್ಷದವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಬಡ್ಡಿ ಇಲ್ಲದ ಸಾಲ ದೊರಕಬೇಕು.
೯. ಕೃಷಿ ವಿಮೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ನಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರಿಹಾರ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬೆಲೆ ಏರಿಳಿತದ ನಷ್ಟಕ್ಕೂ ವಿಮೆ ಸಿಗಬೇಕು.
೧೦. ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಲಾಭ ಎಲ್ಲಾ ರೈತರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಗುವಂತಾಗಬೇಕು.
೧೧. ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ನಿರಾತಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಡುವುದು.
೧೨. ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಆಮದಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕುವುದು.

೧೩. ಎಲ್ಲಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತ ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಖರ್ಚಿಲ್ಲದೆ ದೊರಕುವಂತಾಗಬೇಕು.
೧೪. ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಇಸ್ರೇಲ್ ಮಾದರಿಯ ಕೃಷಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನಕೊಡುವುದು.
೧೫. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕಮಿಷನ್ ಏಜೆಂಟ್‌ರನ್ನು ಪೇಟೆಯಿಂದ ದೂರ ಇಡುವುದು.
೧೬. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಬರುವ ಹಣ ಕೂಡಲೇ ರೈತನಿಗೆ ಸಿಗಬೇಕು.
೧೭. ಗೋದಾಮು ಹಾಗೂ ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳ ಸೇವೆ ಎಲ್ಲಾ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು.

ಈ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ರೈತರ ಸಾಲದ ಹೊರೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಶರಣಾಗುವ ರೈತನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಚೈತನ್ಯ ಮೂಡಿಸಬಹುದು. ಹಾಗೂ ಅವನಿಗೆ ಜೀವಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅವನ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಬಹುದು.

ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸುಗಳು

ಎಂ.ಎಸ್ ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ ಭಾರತದ ಮಹಾನ್ ಕೃಷಿ ವಿಜ್ಞಾನಿ, ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕುಂಭಕೋಣಂನಲ್ಲಿ ೧೯೨೫ ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಭಾರತ ದೇಶದ ಹಸಿರು ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪಿತಾಮಹ ಎನಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಇವರು ಜೀವತಂತುಶಾಸ್ತ್ರ ಹಾಗೂ ಬೆರಳೆ ತಳಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ (ಉಜಟಿಜಙ್ಘಿ) ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿ ೧೦೦ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದರಲ್ಲದೇ, ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಹಾಗೂ ಪದ್ಮ ಭೂಷಣ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು ೨೦-೨೦ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿಸಿದ ಅಕ್ಕಿ ಹಾಗೂ ಗೋಧಿ ತಳಿಗಳ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿ ಭಾರತದ ಅಂದಿನ ೪೦ ಕೋಟಿ ಜನರ ಹಸಿವು ತೀರಿಸಿದ ಅನ್ನದಾತ. ಅಂದು ಅಮೇರಿಕಾ, ರಶಿಯಾದಿಂದ ಅಕ್ಕಿ ಗೋಧಿ ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿದ ಮಹಾನ್ ಕೃಷಿ ಪಂಡಿತ.

೧೯೭೨-೭೯ ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಮಹಾ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ೧೯೭೯-೮೦ ಕೃಷಿ ಮಂತ್ರಾಲಯದ ಮುಖ್ಯ ಕಾವ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಕ್ಕಿ ಸಂಶೋಧನಾ ಮಹಾ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ, ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ

ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿ ಕಾರ್ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಮಹಾನ್ ವಿಶ್ವ ಮಾನವ ೨೦೦೪ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಮನಮೋಹನ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರು ಪ್ರಧಾನಿ ಆಗಿದ್ದಾಗ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಸಮಿತಿ (ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕಮಿಷನ್ ಆನ್ ಫಾರ್ಮ್ಸ್) ನಿರ್ಮಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್‌ರಿಗೆ ರೈತರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲು ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ಇವರು ೨೦೦೪-೨೦೦೬ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ೬ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದರು.

ರೈತರ ಬವಣೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು

೧. ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತ ಭೂಸುಧಾರಣೆ ಕಾಯ್ದೆ.
೨. ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಳವಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಡಚಣೆಗಳು,
೩. ಸಮಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ರೈತರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಸಾಲ ಸಿಗದಿರುವುದು.
೪. ವಿಪರೀತ ಭೌಗೋಳಿಕ ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು
೫. ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶಗಳ ಕೊರತೆ.
೬. ಲಾಭದಾಯಕ ಹಾಗೂ ಭರವಸೆಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು
೭. ಸರಿಯಾದ ಕೃಷಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊರತೆ.

ಶಿಫಾರಸುಗಳು

೧. ಭೂ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಜಮೀನನ್ನು ಉಳುವ ರೈತರಿಗೆ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವುದು.
೨. ಫಲವತ್ತಾದ ಹಾಗೂ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಜಮೀನನ್ನು ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಮಾರುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದು.
೩. ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಹಾಗೂ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನರಿಗೆ ದನ ಮೇಯಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಕೊಡುವುದು.
೪. ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೃಷಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕು ಕೊಡುವುದು.
೫. ಭೂಮಿ ಮಾರಾಟದ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತದ ಕಾಯ್ದೆ ತರುವುದು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಯಾರು ಎಷ್ಟು ಖರೀದಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು

ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದರ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತದ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು (Land Regulation Act).

೬. ರೈತರ ನಿವ್ವಳ ಆದಾಯ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರನಿಗೆ ಬರುವ ಸಂಬಳಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಇರುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು.
೭. ರೈತರಿಗೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಖರ್ಚಿನ ೧೫% ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಲೆ ದೊರಕಬೇಕು.
೮. ಚಿಕ್ಕ ಹಾಗೂ ದೊಡ್ಡ ನೀರಾವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು.
೯. ಅಂತರ್ಜಲ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
೧೦. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸುಲಭ ಹರಿಯುವಿಕೆ (ಪರ್ಕುಲೇಷನ್ ಮತ್ತು ಡ್ರೈನೇಜ್) ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹಾಗೂ ನೀರಿನ ಉಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಯೋಗ್ಯ ಬಳಕೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡುವುದು.
೧೧. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ,
೧೨. ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಹಳ್ಳಿ ರಸ್ತೆ, ಗೋದಾಮು ಶೀತಲ ಗೃಹ, ಶೈತ್ಯಾಗಾರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದು.
೧೩. ಬೀಜ ಗೊಬ್ಬರಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಬಳಕೆ, ಹೊಸ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವುದು.
೧೪. ರೈತರಿಗೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡಿದರದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಸಾಲದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು.
೧೫. ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರಗಾಲ ಮಹಾಪೂರ ಅತಿವೃಷ್ಟಿಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಹಾನಿ ಆದಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ಮರುಪಾವತಿಸುವ ಅವಧಿ ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಸಾಲ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು, ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬ ರೈತನಿಗೆ ಕೃಷಿ ಸಾಲ ೪% ದರದಲ್ಲಿ ಸಿಗಬೇಕು.
೧೬. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ "ರೈತ ಪರಿಹಾರ ನಿಧಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ" (Farmers Relief Fund) ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು.
೧೭. GDP ಯ 1% ಸಹಾಯ ಧನವನ್ನು ಪಡಿತರ ಯೋಜನೆಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸುವುದು
೧೮. ಧಾನ್ಯ ಕಣಜ, ನೀರು ಕಣಜ, ಮಳೆನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಜಲಸ್ವರಾಜ್ಯ, ಪಾನಿ ಪಂಚಾಯತ್, ಬೆಲೆ ಏರಿಳಿತ ಫಂಡ್‌ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.

೧೯. ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಆಮದು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು.
೨೦. ರೈತರಿಗೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು. ೨೧. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ.
೨೨. ಎಲ್ಲಾ APMC ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಸಿಗುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು ಕಣಜ, ಶೈತ್ಯಾಗಾರ, ಸಂಸ್ಕರಣ, ವರ್ಗೀಕರಣ Branding, Packaging Marketing

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಫಸಲು ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆ.

ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ನರೇಂದ್ರಮೋದಿ ಅವರು ಫಸಲು ಬಿಮಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು 12 ಕಂಪನಿಗಳು ನಿಭಾಯಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ

೧. ರೈತರ ಆದಾಯವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವುದು
೨. ರೈತರು ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಹೊಸ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು
೩. ರೈತರು ಒಕ್ಕಲುತನವನ್ನು ಬಿಡದೇ ಅದೇ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು

ಈಗಿನ ರೈತರ ಬವಣೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲದ ಬಾಧೆ ಶೇ 38 ರಷ್ಟು ಇದ್ದು ಇತರ ಬಾಧೆಗಳು ಶೇ ೨೦ ಇರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಕೇಂದ್ರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಂಖ್ಯಾ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರ ವಿಭಾಗ ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಿದೆ, ಈ ಬವಣೆಗಳನ್ನು ಬೆಲೆ ವಿಮಾಯೋಜನೆಯ ಮೂಲಕ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆಯು ೨೦ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳು ಬೇಳೆ ಕಾಳುಗಳು ಎಣ್ಣೆ ಬೀಜಗಳು ಕೆಲವು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಬ್ಬು ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಿಮಿಯಮ್ ಹಣವನ್ನು ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನಾ ಖರ್ಚು ಅಂದರೆ ಎಸ್ ಎಲ್ ಬಿ ಸಿ (ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಬ್ಯಾಂಕು ಮಂಡಳಿ)ಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧಾರಿಸಿದ ಪ್ರತಿ ಎಕರೆಗೆ ಸಾಲ ಮೊತ್ತದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ

ಸಾಲದ ಶೇ ೨

ಹಿಂಗಾರು ಬೆಳೆಗೆ

ಸಾಲದ ಶೇ ೧.೫

ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲದ ಶೇ ೫

ಸರ್ಕಾರ ಇದರ ಐದರಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಭರಿಸುತ್ತದೆ.

ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ರೈತರಿಗೆ ಬೆಳೆವಿಮೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿದೆ.

ಸಾಲ ಪಡೆಯದ ರೈತರು ಸ್ವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಮಾಡಿಸಬಹುದು.

ಯಾವ ಯಾವ ಹಾನಿಗೆ ವಿಮೆ ಸಿಗುವುದು

೧. ಇಳುವರಿ ಹಾನಿ
೨. ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪ (ಮಿಂಚು, ಬರುಗಾಳಿ, ಅಲಿಕ್ಕಲು ಮಳೆ, ಚಂಡಮಾರುತ, ಮಹಾಪರ, ಭೂಕುಸಿತ, ಅತೀವೃಷ್ಟಿ, ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಭೂಕಂಪನ)
೩. ಬೆಂಕಿಯ ಅನಾಹುತ
೪. ಸರಾಸರಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆ
೫. ಕ್ರಿಮಿ ಕೀಟಗಳ ಬಾಧೆ
೬. ವಿಪರೀತ ರೋಗಗಳಿಂದ ಹಾನಿ
೭. ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಬೆಳೆ ನಾಶ

ಇದಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನೀರು ಒದಗಿಸದಿದ್ದಲ್ಲಿ, ಹಾಗೂ ಹವಾಮಾನದ ವಿಪರೀತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಲು ಆಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ಶೇ.೨೫ ರಷ್ಟು ಹಾನಿಯನ್ನು ವಿಮೆಯಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಪರಿಹಾರ ಹಣ ಪಡೆಯಲು ಸುಗ್ಗಿ ಮಾಡಿದ ಎರಡು ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹಾನಿಯ ರೂಪವನ್ನು ವಿಮಾ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಪರಿಹಾರದ ಹಣವನ್ನು ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಮೂರರಿಂದ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬೆಳೆಯ ಇಳುವರಿಯ ಸರಾಸರಿಯನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ವಿಮೆ ಲಾಗೂ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಕೃಷಿ ಸಮಿತಿ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

೪೦೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಒಂದು ಎಕರೆಗೆ ಎಷ್ಟು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಮೆಯ ಕಂತನ್ನು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂಗಾರು ಬೆಳೆಗೆ ಜುಲೈ ೩೧, ಹಿಂಗಾರಿ ಬೆಳೆಗೆ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೩೧ ಪ್ರಿಮಿಯಮ್ ಹಣ ಪಾವತಿಸಲು ಕೊನೆಯ ದಿನಾಂಕಗಳಾಗಿವೆ. ಯುದ್ಧ, ಅಣಬಾಂಬು ಎಸೆತ, ಹರತಾಳಗಳು, ಗಲಭೆ, ಗದ್ದಲ, ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದ ಹಾಗೂ ವೈರತ್ವದಿಂದ ಮನೆ ಸಾಕು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಕಳ್ಳತನದಿಂದ ಆದ ಬೆಳೆ ನಾಶಕ್ಕೆ ವಿಮೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಾಲ ಮನ್ನ ಹಿಂದಿನ ದಾಖಲೆಗಳು

೧೯೯೦-ವಿ ಪಿ ಸಿಂಗ್ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ನೇಕಾರರು ಹಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಮನ್ನ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಆಗ ಮಧುರದಂಡವತೆ ಅವರು ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದರು.

೧-೪-೧೯೮೬ ರಿಂದ ೨-೧೦ ೧೯೮೯ ರ ವರೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಾಲ ಮರುಪಾವತಿಸಲು ಆಗದೆ ಇದ್ದವರಿಗೆ ತಲಾ ೧೦,೦೦೦ ರೂ ವರೆಗೆ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಆಗಿತ್ತು. ೧೦,೦೦೦ ಕೋಟಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗಿತ್ತು.

೨೦೦೮-ಮನಮೋಹನ ಸಿಂಗ್ ಅವರು ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ೧-೪-೧೯೯೭ ರಿಂದ ೩೧-೨-೨೦೦೭ ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಸಾಲ ಮರು ಪಾವತಿ ಆಗದೆ ಇದ್ದಾಗ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಾರರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮನ್ನಾ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದವರಿಗೆ ಬಾಕಿ ಹಣದ ಶೇ ೨೫ ಭಾಗ ಅಥವಾ ೨೦,೦೦೦ ವರೆಗಿನ ಸಾಲವನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಕೃಷಿಸಂಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪಡೆದ ಸಾಲದಲ್ಲಿ ೫೦,೦೦೦ ವರೆಗೆ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಭಾರತದ ೨೨೩ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ೨.೭೩ ಕೋಟಿ ಜನ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ೭೪೦೦೦ ಕೋಟಿ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿತ್ತು.

೨೦೧೨ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಜಗದೀಶ ಶೆಟ್ಟರ್ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ೧೬. ಲಕ್ಷ ರೈತರಿಗೆ ತಲಾ ೨೫೦೦೦ ದಂತೆ ರೂ ೯೦೦ ಕೋಟಿ ಸಾಲ ಮಾನಾ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

೨೦೧೩ ರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ೨.೨೭ ಲಕ್ಷ ಜನರ ತಲಾ ೨೫೦೦೦ ರೂ ಗಳಂತೆ ಒಟ್ಟು ರೂ ೨,೬೫೦ ಕೋಟಿ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರ: ಸವಾಲುಗಳು

೪೦೩

೨೦೧೭ ರಲ್ಲಿ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ೨೨.೨೭ ಲಕ್ಷ ಜನರ ತಲಾ ೫೦,೦೦೦ ರೂ ಗಳಂತೆ ಒಟ್ಟು ರೂ ೮೬೫೦ ಕೋಟಿ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

೨೦೧೪ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೪೦,೦೦೦ ಕೋಟಿ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಆಗಿದೆ. ಅದೇ ವರ್ಷ ತೆಲಂಗಾಣದಲ್ಲಿ ೨೦,೦೦೦ ಕೋಟಿ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

೨೦೧೫ ಚತ್ತೀಸಘಡ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ೧೨,೯೭೬ ಕೋಟಿ ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ಆಗಿದೆ.

೨೦೧೭ ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆ ಸಾಲ ತಲಾ ಒಂದು ಲಕ್ಷದ ವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಹಣ ೨೪೪ ಕೋಟಿ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ೧.೧೫ ಲಕ್ಷ ಜನ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ.

೨೦೧೭ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶವು ತಲಾ ಒಂದು ಲಕ್ಷದವರೆಗೆ ೨.೨೫ ಕೋಟಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ೩೫,೦೦೦ ಕೋಟಿ ಹಣ ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಹಾಗೂ ಹಿಂದಿನ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ರಾಜ್ಯಗಳು ಸಾಲ ಮನ್ನಾ ವಾಗ್ಡಾನ ಮಾಡಿದ್ದುವು:

ಛತ್ತೀಸಘಡ

ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ

ಪಾಂಡಿಚೇರಿ

ಕರ್ನಾಟಕ

ರಾಜಸ್ಥಾನ ಈ ರಾಜ್ಯಗಳು ಸಹಿತ ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿರುತ್ತವೆ.

* * * *

ಸಂಕೀರ್ಣ

ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪ: ಎದುರಾಗಿರುವ

ಹೊಸ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ

- ಡಾ.ಎಂ.ವೆಂಕಟಸ್ವಾಮಿ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶ:

ಕರ್ನಾಟಕ ಒಟ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶ ೧೯೧,೯೭೬ ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಾಗಿದ್ದು ಅದು ದೇಶದ ೬ರಷ್ಟು ಭೂಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ೭೫೦ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳ ಉದ್ದವಿದ್ದು ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ೪೦೦ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳ ಅಗಲವಿದೆ. ಕರಾವಳಿಯ ಉದ್ದ ೩೨೦ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಿದ್ದು ಅಗಲ ೪೮ ರಿಂದ ೬೪ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳು. ಇನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಉದ್ದ ೨೮೦ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಾದರೆ ಅಗಲ ೩೦ ರಿಂದ ೫೦ ಕಿ.ಮೀ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ೩೦ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿದ್ದು, ೧೭೬ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಮತ್ತು ೭೪೭ ಹೋಬಳಿಗಳಿವೆ. ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾನದಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಪನದಿಗಳ ಜಾಲ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ೧. ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ೨. ಮಲೆನಾಡು ಅಥವಾ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು ೩. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳು ಮತ್ತು ಬಯಲು ಸೀಮೆಯ ಮಧ್ಯದ ಆವರ್ತನ ವಲಯ ೪ ಉತ್ತರ ಬಯಲುಸೀಮೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಬಯಲು ಸೀಮೆಗಳು. ಈ ಎರಡೂ ಬಯಲು ಸೀಮೆ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ರಾಮನಗರದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಗ್ರಾನೈಟ್/ನೈಸಸ್ ಪರ್ವತ ಮಾಲೆಗಳು ಉತ್ತರದ ರಾಯಚೂರು/ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳವರೆಗೂ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಗ್ರಾನೈಟ್ /ನೈಸಸ್ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡ, ಪರ್ವತಮಾಲೆಗಳನ್ನು ನೋಡಬಹುದು. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸರಗೂರಿನ ಹತ್ತಿರ ದೊರಕುವ 'ಸುಪ್ರಾ ಕ್ಲಸ್ಟಲ್' ಶಿಲೆಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ದೊರಕುವ ಅತ್ಯಂತ ಪುರಾತನ ಶಿಲೆಗಳಾಗಿವೆ. ಭೂಮಿಯ ವಯಸ್ಸು ೪೬೫ ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳಾದರೆ ಈ ಶಿಲೆಗಳ ವಯಸ್ಸು ೩೦೦ ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳು. ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಲವು ರೀತಿಯ ಅಪರೂಪ ಶಿಲೆಗಳಿರುವ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಾನ:

ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪದ ಕೆಳಗೆ ಅನೇಕ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ, ಭೂಕಂಪ, ಸುನಾಮಿ, ಚಂಡಮಾರುತ, ಬಿರುಗಾಳಿ-ಆಲಿಕಲ್ಲು ಮಳೆ, ಬರ ಅಥವಾ ಕ್ಷಾಮ, ಅತಿವೃಷ್ಟಿಯ ಕೆಳಗೆ ತೀವ್ರ ಮಳೆ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಪ್ರವಾಹ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ, ಭೂಕಂಪ, ಸುನಾಮಿ, ಚಂಡಮಾರುತ ಮತ್ತು ಬಿರುಗಾಳಿಗಳು ಅಪರೂಪವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಆ ವಿಷಯ ಗಳನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಇನ್ನು ಎರಡನೆಯದು ಎಂದರೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಎದುರಾಗಿರುವ ಹೊಸ ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ.

ಸುನಾಮಿ ಮತ್ತು ಚಂಡಮಾರುತಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುವುದರಿಂದ ಅವು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದರೊಳಗೆ ತಮ್ಮ ತೀವ್ರತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮಳೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸುರಿಸಲು ಸೀಮಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸುನಾಮಿ ಮತ್ತು ಚಂಡಮಾರುತಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟಗಳು ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದರಿಂದ ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿ ಪೂರ್ವದಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಸುತ್ತುವುದರಿಂದ ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಎದ್ದು ಬರುವ ಸುನಾಮಿ, ಚಂಡಮಾರುತಗಳಿಗೆ ಇರುವಷ್ಟು ತೀವ್ರತೆ ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರುವ ಸುನಾಮಿ, ಚಂಡಮಾರುತಗಳಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಶ್ಚಿಮ ತಟಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಪತ್ತು ಸಂಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಗಳೆಂದರೆ ೧. ಬರ ಅಥವಾ ಕ್ಷಾಮ ೨. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುವ ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಭೂಕುಸಿತ ೩ ಬಿರುಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಆಲಿಕಲ್ಲು ಮಳೆ, ೨೦೧೧ ಸಮೀಕ್ಷೆಯಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಕೃಷಿ ಮಾಡುವ ಭೂಮಿ ೧೦.೫೦ ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರು. ಇದರಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ೩.೪೯ ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರಾದರೆ ಮಳೆಯ ಆಧಾರಿತ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ೭.೦೧ ದಶಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕದ ನಾಲ್ಕು ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ವಾರ್ಷಿಕ ಸರಾಸರಿ ಮಳೆಯ ಚಿತ್ರಣ ಹೀಗಿದೆ: ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ೪೭೪೭ ಮಿ.ಮೀ, ಮಲೆನಾಡು ೩೫೦೦ ರಿಂದ ೪೦೦೦ ಮಿ.ಮೀ, ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಬಯಲು ಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ ೪೭೦ ಮಿ.ಮೀ.ರಿಂದ ೭೦೦

ಮಿ.ಮೀ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪ್ರವಾಹಗಳಾದರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ೧೫ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ೩-೪ ವರ್ಷಗಳು ಬರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಮಲೆನಾಡು ಪೂರ್ವ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ೫-೬ ವರ್ಷಗಳು ಬರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇನ್ನು ಉತ್ತರ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ೯-೧೦ ವರ್ಷಗಳು ಬರ ಕಂಡಿದ್ದು ದಕ್ಷಿಣ ಬಯಲು ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ೫-೮ ವರ್ಷಗಳು ಬರ ಕಂಡಿವೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ಜಲಾನಯನದಿಂದ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ೭೫೦ ಟಿಎಂಸಿ ನೀರು ದೊರಕಿದರೆ ಹಳೆ ಮೈಸೂರಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಕಾವೇರಿ ಜಲಾನಯನದಿಂದ ಕೇವಲ ೨೫೦ ಟಿಎಂಸಿ ನೀರು ದೊರಕುತ್ತದೆ (ಮಳೆ ಬಂದರೆ), ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸಿದ ಒಂದು ಸಂಶೋಧನೆಯಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ೧೦ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಜಲಾನಯನಗಳ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಷ್ಟು ನೀರು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದು, ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ವೈಪರೀತ್ಯ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ನೀರಾವರಿ ಇಲ್ಲದ ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಂತು ಹೇಳತೀರದ ರೋದನವಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬರ ಅಥವಾ ಕ್ಷಾಮ:

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಋತುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಮಳೆಯಾಗದೆ ಮತ್ತು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಮಳೆಯಾಗುವ ಕಾರಣದಿಂದ ೨೦ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬರಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಕಳೆದ ಒಂದೆರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಬೆಳೆಗಳು ಕೈಗೆ ಸಿಗದೆ ರೈತರು ಕಂಗಾಲಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬೀಜ ಮತ್ತು ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಸಾಲ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರೈತರು ಒಂದು ಕಡೆ, ಬೆಳೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಸಾಲ ತೀರಿಸಲಾಗದೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಶರಣಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬೆಳೆಯುವ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಬೆಲೆ ಸಿಗದೆ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಖರೀದಿಸುವಾಗಲೂ ರೈತರ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬೆಂಬಲ ದೊರಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಏಜೆಂಟರ ಮಧ್ಯೆ ರೈತ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣ ಯಾವುದೇ ಸರಿಯಾದ ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದು ದೊಡ್ಡ ತೊಡಕಾಗಿದೆ. ಸರ್ಕಾರಗಳು ಇದಕ್ಕೊಂದು ಸರಿಯಾದ ಕಾನೂನು ರೂಪಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಣ ಬಯಲುಸೀಮೆಯ ೮೦% ಬರದ ಕುಣಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಉತ್ತರ-ಪೂರ್ವದ ೬೫% ಬರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಮಧ್ಯ ಭಾಗದ ಒಣ ವಲಯ ೪೯%, ಉತ್ತರ-ಪೂರ್ವ ಪರಿವರ್ತನೆ (ಟ್ರಾನ್ಸಿಷನ್ ಜೋನ್) ವಲಯ ೬೨% ಬರದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಬರ ಎಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ದಿನಗಳು ಅಥವಾ ನಿಯಮಿತ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮಳೆ ಬಾರದೇ ಇರುವುದು, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲದಲ್ಲಿ ನೀರು ದೊರಕದೇ ಇರುವುದು ಮತ್ತು ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ವಿಫಲವಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ಕೃಷಿ, ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ಜಾನುವಾರುಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಸರದ ಮೇಲೆ ಗಾಢವಾದ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ಬಾರದೆ ಬರದ ದಿನಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದಷ್ಟು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಡ ರೈತರು ಅಭದ್ರತೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನರು ನಗರಗಳ ಕಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಬರದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೆಂದರೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ, ಬೆಳೆಗಳ ವಿಫಲತೆ, ಹಾಲು/ಮಾಂಸದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದು.

ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆಯಿಂದ ಮಕ್ಕಳು, ಮಹಿಳೆಯರು ಬಳಲುವುದು, ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಅಡಚಣೆ, ಪರಿಸರ ನಾಶ, ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಸಾವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಬರ ತಗ್ಗಿಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಮುನ್ನೆಚ್ಚರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳು:

ಬರ ತಗ್ಗಿಸಲು ಹಲವಾರು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವು: ಬರಗಾಲದ ಮುನ್ನೂಚನೆ, ಬರಗಾಲದ ಉಸ್ತುವಾರಿ, ಬರ ತಗ್ಗಿಸುವ ಬಗೆಗಿನ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಬರಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ತನ್ನದೇ ಮಿತಿಇರುತ್ತದೆ. ಕಾರಣ ಬರ ಅನೇಕ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಆಯಾಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಮಳೆ ಪ್ರಮಾಣ, ಮಣ್ಣಿನ ತೇವಾಂಶ ಮತ್ತು ಮಳೆ ನೀರಿನ ಹರಿವು ಎಷ್ಟು ಎಂಬುದರ ಆಧಾರದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಬರವನ್ನು ನೀಗಿಸುವ ಇತರ ಕ್ರಮಗಳೆಂದರೆ ಹವಾಮಾನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆ ವಿಮೆ ಯೋಜನೆ, ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ತುರ್ತಾಗಿ ನೀರು ಪೂರೈಕೆ, ನೀರನ್ನು ಮಿತವಾಗಿ ಬಳಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ೭೭% ಭೂಮಿ ಮಳೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ೨೩% ನೀರಾವರಿ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿದೆ. (ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು). ರೈತರು ಬೆಳೆಯುವ ಯಾವುದೇ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸರಿ ಯಾದ ರಕ್ಷಣೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ರೈತ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕೋಲಾಹಲ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಂತರದ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ತೀವ್ರ ಬರಗಾಲಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಜನರು ಸತ್ತಿರುವ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಂತತಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಬರಗಾಲಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ದಂಗೆಗಳು ನಡೆಯಬಹುದು.

೧. ಕೃಷಿಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ದೊರಕುವಂತೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತರುವುದು.
೨. ಕೆರೆ ಕುಂಟೆ ಕಲ್ಯಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೂಳನ್ನು ತೆಗೆದು ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮುನಶ್ವೇತನಗೊಳಿಸುವುದು.
೩. ಅಕಾಲಿಕ ಮಳೆ ಸುರಿದು ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುವ ಕೆರೆಗಳ ನೀರನ್ನು ಕೆಳಹಂತದ ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಇಡುವುದು.
೪. ಕೃಷಿಕೊಳಗಳು, ಒಡ್ಡುಗಳು, ಮಳೆನೀರು ಹಿಂಗಿಸುವ ಗುಂಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮಳೆಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವುದು.
೫. ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇಲ್ಲದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೆರೆಗಾ ಮೂಲಕ ಉದ್ಯೋಗ ಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು.
೬. ಬೀಜ ಬಿತ್ತುವುದರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬೆಳೆ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುವವರೆಗೂ ಕಾಲ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು www.ksndmc.org. ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.
೭. ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಗಿಡಮರ, ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
೮. ಕಡಿಮೆ ನೀರಿನಿಂದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು (ಸಿರಿಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು) ಬೆಳೆಯುವ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿಗೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
೯. ಬೆಳೆಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ನೀರನ್ನು ಬಜೆಟ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ನೀರಿನ ಆಧಾರಿತ ಬೆಳೆ ವಿಮೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದು.
೧೦. ಮಣ್ಣಿನ ಸವಕಳಿ ನಿರ್ವಹಣೆ, ನೀರನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಇಂಗಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಹಸಿಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಿ ನೀರು ಆವಿಯಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
೧೧. ನೀರು ಪೋಲಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು.
೧೨. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗೆ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ ಕೊಟ್ಟು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
೧೩. ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಯಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಬ್ಸಿಡಿ ದೊರಕಿಸುವುದು. ೧೪. ರೈತರ ಬಜಾರುಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.

ಸರ್ಕಾರ ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯನ್ನು ದಿಕ್ಕುರಿಸಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ರೈಲು ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಭೂಕುಸಿತವಾಗಿರುವ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರದೇಶಗಳೆಂದರೆ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳು, ಹಾಗೂ ರೈಲುಮಾರ್ಗಗಳ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವ ಗುಡ್ಡಗಳು, ಕ್ವಾರಿ/ಗಣಿ ಮತ್ತು ರೆಸಾರ್ಟ್‌ಗಳಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳು, ಕಾಡಿನ ಹಸಿರು ಕಡಿಮೆಯಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದ ಅನಾಹುತಗಳು ಸಂಭವಿಸಿರುವುದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹೊಡೆದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಗುಡ್ಡಗಳ ಸುತ್ತಲಿನ ಮಣ್ಣನ್ನು ತೆಗೆದ ಕಾರಣ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಗುಡ್ಡಗಳೆ ಕುಸಿದುಬಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲಿನ ಮಣ್ಣು ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮತ್ತು ಗುಡ್ಡಗಳು ಬುರಾಜು (ಲ್ಯಾಟರೈಟ್) ಶಿಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ಆಳದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಟೊಳ್ಳಾಗಿರುವುದು. ಭಾರತೀಯ ಭೂಸರ್ವೇಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ ಒಟ್ಟು ೧೫೦ ಕಡೆ ಇಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದೆ. ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕು ಕಾಫಿ ಗಿಡಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಿದ್ದರೆ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಎನ್ನುವು ಕಾರಣದಿಂದ ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಮರಗಳನ್ನು ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಡಿದು ಮಾರಲಾಯಿತು. ಫಲಿತಾಶ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋದವು. ಇನ್ನೂ ಟೆಂಬರ್ ಮಾಫಿಯಾ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದೇ ಲೇಸು.

ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಬೀಳುವುದರಿಂದ ಶಿಲೆಗಳು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಶಿಥಿಲೀಕರಣಗೊಂಡು ಹೆಚ್ಚು ಆಳದವರೆಗೂ ಮಣ್ಣು ರೂಪುಗೊಂಡು ಗುಡ್ಡಗಳ ಕವಚಗಳು ಫಲವತ್ತಾದ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಇಳಿಜಾರಿನಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಈ ಇಳಿಜಾರುಗಳು ಕಡಿದಾದ ತಪ್ಪಲುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಡಿಲವಾದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಎತ್ತರದ ಗಿಡಮರಗಳ ಬೇರುಗಳು ಮತ್ತು ಹಾಸುಹುಲ್ಲು ತಡೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಹುಲ್ಲಿನ ಕವಚ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಗುಡ್ಡಗಳ ಮೇಲಿನಿಂದಲೇ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಹರಿಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿದ ಕಾರಣ ಮಣ್ಣು ಹಿಡಿತ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕುಸಿದುಬೀಳುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಕುಸಿದುಬಿದ್ದ ಮಣ್ಣು ನೀರಿನ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಅಡ್ಡ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮನೆ/ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಕೆಳಕ್ಕೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಸಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ಪ್ರವಾಹದ ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ನೂರಾರು ಕಡೆ ರಸ್ತೆಗಳು ಕೊರೆದು, ಭೂಕುಸಿತಗಳು ಉಂಟಾಗಿ ಮಡಿಕೇರಿ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿದುಕೊಂಡವು. ಸಾವಿರಾರು ವಾಹನಗಳು ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ದಿನಗಟ್ಟಲೇ ಜನರು ಅನ್ನ ಆಹಾರ, ವಿದ್ಯುತ್ ಇಲ್ಲದೆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ನೂರಾರು ಜಾನುವಾರುಗಳು, ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋದವು. ಜನರು ಪರಿಹಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ತಲುಪಲು ಹತ್ತಾರು ಕಿ.ಮೀಗಳ ದೂರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ಕಂದಾನಕೊಳ್ಳಿ, ಹಾಲೇರಿ ಮತ್ತು ಬೈಕೇರಿ ಹಳ್ಳಿ ಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧ್ವಂಸವಾಗಿದ್ದವು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಪತ್ತಿನ ದಳ (ಎನ್.ಡಿ.ಆರ್).

ಎಫ್) ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಜನರನ್ನು ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ರವಾನಿಸಿತು.

ಅಗಾಧವಾದ ಕೆಸರು ನೀರು, ಕಲ್ಲು-ಮಣ್ಣು, ಮರಗಿಡ, ಪಕ್ಷಿಪ್ರಾಣಿ, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಪ್ರವಾಹ ತಳ್ಳಿಕೊಂಡು ಹೋಯಿತು.

ಮಡಿಕೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಪನಗಳ ಗೊಂದಲ?

೨೦೧೮ ಜುಲೈ ೯ ರಂದು ೨೩ ಕಿ.ಮೀ. ದೂರದಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಪನ (ರಿಕ್ಟರ್ ಮಾಪನದಲ್ಲಿ ೩.೪) ಸಂಭವಿಸಿದ ಕಾರಣ ಆಗಸ್ಟ್ ಮೂರನೇ ವಾರ ಭಾರಿ ಮಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಭೂಕುಸಿತಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದ್ದವು ಎಂಬುದಾಗಿ ಕೆಲವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ವರದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವು. ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಇದು ತಪ್ಪು ವರದಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಕೆಲವರು ಪದೇಪದೇ ಅದನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಭೂ ಕಂಪನವಾದ ತಕ್ಷಣ ಭೂಮಿ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಕಂಪಿಸಿ ಬಿರುಕುಗಳು ಬಿಟ್ಟು, ಭೂಕುಸಿತ ಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಭಾರಿ ಸದ್ದಿನ ಜೊತೆಗೆ ಕಂಪನಗಳು ಬರುತ್ತವೆ. ಮಡಿಕೇರಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕೇಳಿಬಂದ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಕಾರಣಗಳಿರಬಹುದು. ಒಂದು, ಭೂಮಿಯ ಒಳಗಿನ ದೊಡ್ಡದಾದ ಟೊಳ್ಳುಗಳಿಗೆ ಭಾರಿ ನೀರು ನುಗ್ಗಿರುವುದು (ಲ್ಯಾಟರೈಟ್ ಶಿಲೆಗಳ ಒಳಗೆ ಅಗಾಧವಾದ ಟೊಳ್ಳುಗಳ ಇರುತ್ತದೆ). ಗುಡ್ಡಗಳ ಒಳಗೆ ಗುಹೆಗಳಿದ್ದು ಶಿಲೆಗಳು ಕುಸಿಯುವುದು. ಮತ್ತು ದೂರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಭೂಕುಸಿತವಾಗಿರುವುದು.

ಇದು ನಿಜವಾಗಿ ಭೂಕಂಪನವಾಗಿದ್ದರೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಭೂಕುಸಿತ ವಾಗಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಗಾಧ ಬಿರುಕುಗಳು ಅಥವಾ ರೇಖಾಕೃತಿಗಳು ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಅವಗಡಗಳು ಪರಿಸರ ನಾಶದ ಕಡೆಗೆ ಕೈತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಭೂ ಕಂಪನವಾಗಿರುವ ಯಾವ ನಿಖರ ಪುರಾವೆಗಳು ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಭೂಕಂಪನ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಪ್ರವಾಹಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವ ಕ್ರಮಗಳು:

ಪ್ರವಾಹಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರು ಬಹಳ ಸರಳವಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಗುಡ್ಡಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬರೀ ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ವಸತಿ/ವಾಣಿಜ್ಯ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಕಟ್ಟುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕಿದೆ. ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿರುವ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹರಿದುಬರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಒತ್ತುವರಿ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯನಾಶ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ರಸ್ತೆಗಳನ್ನು

ನಿರ್ಮಿಸುವಾಗ ಸರಾಗವಾಗಿ ನೀರು ಹರಿದುಹೋಗಲು ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡ ಬೇಕಿದೆ. ನದಿಗಳ ನೀರನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಹಲವು ವಿಭಾಗಗಳ ತಜ್ಞರಿಂದ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡಬೇಕಿದೆ.

ಪರಿಸರ ತುರ್ತುಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಬಲ್ಲ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಹಲವು ಪ್ರಗತಿ ಪರ ರೈತರು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಬೇಕಿದೆ. ಉದಾ: ನೈಜ ಕಾಡನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾವಯವ ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು. ಜೊತೆಗೆ ಇದೇ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಬೆಳೆಸುವುದನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸಿಲ್ವರ್ ಓಕ್‌ಗಳಂತಹ ಮರಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ಥಳೀಯ ಮರ ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ ದರೂ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಡಬೇಕಿದೆ. ಈಗಾಗಲೇ ಗಾಯಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಮಣ್ಣೆ ಮನುಷ್ಯನ ನಾಗರಿಕತೆ:

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಣ್ಣು ಬೆಳೆಯದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ, ಮರಗಿಡಗಳು ಏನೂ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ೨೦೧೮ರ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಲಕ್ಷಾಂತರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಮಣ್ಣು ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಗಿಡಮರ, ಹುಲ್ಲು ಅರಣ್ಯಗಳು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮಣ್ಣೆ ಕಾರಣ. ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಪಕ್ಷಿಪ್ರಾಣಿಗಳು ಕಾಡನ್ನು ಆಸರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯನು ಕೂಡ ಅರಣ್ಯಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹ ಮಣ್ಣೆ ಕೊಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಹೋದಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯನ ನಾಗರಿಕತೆಯು ಅಳಸಿ ಹೋದಂತಾ ಗುತ್ತದೆ. ನಿಸರ್ಗ ಒಂದು ಇಂಚು ದಪ್ಪದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ ೧೦.೦೦೦ ವರ್ಷಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕಾಫಿ ತೋಟಗಳು ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡುಗಳಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿದ್ದವು. ನಿರಂತರ ಮಳೆಯಿಂದ ಗಿಡಗಳು ಶಿಲೀಂಧ್ರ ರೋಗಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾದವು. ಕಾಫಿ ಮತ್ತು ಮಸಾಲೆ ಬೆಳೆಗಳ ಉದ್ಯಮ ನೂರಾರು ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ನಷ್ಟ ಅನುಭವಿಸಿತು. ನಾವೀಗ ಮನುಷ್ಯ ನಿರ್ಮಿತ ಅನಾ ಹುತಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕಿದೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಮಳೆ ಬರುವುದೇ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಅರಣ್ಯಗಳೆಂದು

ಸುಮಾರು ೧೫೦ ದಶಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ಭೂಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಿಂದ ಸರಾಸರಿ ೩,೬೦೦ ಅಡಿಗಳ ಎತ್ತರಗೊಂಡ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟಗಳು ಮುಂಗಾರು ಮೋಡಗಳನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದು ಪೆನಿನ್ಸೂಲಾರ್ ಇಂಡಿಯಾಗೆ ಮಳೆಯನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಈ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳಿಂದಲೇ ಇಡೀ ದೇಶ (ಉತ್ತರ ಭಾರತವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ೧೬೦೦ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳ ಉದ್ದ ಮತ್ತು ೩೦ ರಿಂದ ೫೦ ಕಿ.ಮೀ.ಗಳ ಅಗಲದ ಈ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯಮಯ ತಾಣ ಜಗತ್ತಿನ ೮ ಹಾಟ್ ಸ್ಪಾಟ್ ಜೀವತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ೧,೬೦,೦೦೦ ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಈ ಜೀವತಾಣದಲ್ಲಿ ೩೬ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನವನಗಳು, ವನ್ಯಜೀವಿ ಅಭಯಾರಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಮೀಸಲು ಅರಣ್ಯಗಳಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಅಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ೩೨೫ ಸಸ್ಯ, ಪ್ರಾಣಿ, ಪಕ್ಷಿ, ಸರೀಸೃಪ ಇತರ ಜೀವಿಗಳು ಇವೆ. ಮಳೆ ಬರುವುದೇ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಿಂದ ಅಂತಹ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಅರಣ್ಯಗಳೇ ನಾಶವಾದರೆ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳು ಬರಿದಾಗಿ ದೇಶದ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮರಳುಗಾಡಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾಧವ್ ಗಾಡ್ಗಿಳ ಮತ್ತು ಕಸ್ತೂರಿರಂಗನ್ ವರದಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಲಯದ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಆದರೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಅನು ಗುಣವಾಗಿ ವಸತಿ, ನೀರು, ಕೃಷಿ, ಅರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಅಗತ್ಯದಿಂದ ಪರಿಸರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಲಯದ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅರಣ್ಯನಾಶ, ಭೂಮಿ, ಒತ್ತುವರಿ, ವಸತಿಗಳು, ರೈಲು-ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ, ಕ್ಷಾರಿ, ಮರಳು ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದಿಂದ ಪರಿಸರ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮಾತಿಲ್ಲ.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರೆಸಾರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪರಿಸರ ನಾಶದ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ಬೀಳುವುದರಿಂದ ಭೂಕುಸಿತ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹಗಳು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿವೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಿದೆ. ಗಾಡ್ಗಲ್ ಮತ್ತು ಕಸ್ತೂರಿರಂಗನ್ ಅವರ ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸದೇ ಹೋದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಾಹುತಗಳು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ನಾವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟಗಳು ಇದೇ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಅವಸಾನದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿದರೆ ಕೇವಲ ಕೆಲವು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹರಿಯುವ ಗೋದಾವರಿ, ಕೃಷ್ಣ, ಕಾವೇರಿ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಉಪನದಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬತ್ತಿಹೋಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಯಲು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮರಳುಗಾಡುಗಳಾಗಲಿವೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಂದೆ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಎತ್ತಿನಹೊಳೆ ಮತ್ತು ಮಹದಾಯಿಯಂತಹ ಕೋಟ್ಯಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಯೋಜನೆಗಳು ಏನಾಗುತ್ತವೆ? ಲಕ್ಷಾಂತರ ಟನ್ನುಗಳ ಹೂಳು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳ ಗತಿ ಏನಾಗಬಹುದು? ನೀರಾವರಿ ಕೃಷಿಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಏನಾಗುತ್ತವೆ? ಒಟ್ಟಾರೆ ನೆಲ ಜಲ (ಮಣ್ಣು) ವಾಯು ಭೂಮಿ ಆಕಾಶ ಎಲ್ಲವೂ ವಿಷ ಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಮರಗಿಡ ಪಕ್ಷಿಪ್ರಾಣಿ ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹಗಳೂ ಮಾಲಿನ್ಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬದುಕು ನರಕಯಾತನೆಯಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು ಹೇಗೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಈಗ ದೈತ್ಯಾಕಾರವಾಗಿ ಎದ್ದು ನಿಂತಿದೆ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗಳ ಭವಿಷ್ಯತ್ತನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕಿದೆ. ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೆಚ್ಚಿದಷ್ಟು ನಾವು ಅಧೋಗತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯ. ಬತ್ತಿಹೋಗಿದ್ದ ನದಿಗಳನ್ನು ಪುನಶ್ಚತನಗೊಳಿಸಿದ ಯಶೋಗಾಥೆ:

೧೯೮೫ರಲ್ಲಿ ರಾಜೇಂದ್ರಸಿಂಗ್ ಜೊತೆಗೆ ನಾಲ್ವರು ಯುವಕರು 'ತರುಣ್ ಭಾರತ್ ಸಂಘ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಬರಡು ರಾಜಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಣಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಹಳ್ಳಕೊಳ್ಳ ನದಿಗಳನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮಾಡುವ ಕಠಿಣ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡರು. ಅವರು ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ಕೆಲಸವೆಂದರೆ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಹರಿದು ಹೋಗದಂತೆ ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಒಡ್ಡು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನರಿಗೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದು, ಅಲ್ಪಾರಿ ನದಿ ಮರುಹುಟ್ಟು ಪಡೆದಿದ್ದು ಒಂದು ಪವಾಡ. ೧೯೯೬ರಲ್ಲಿ ಭನೋಟ-ಕೊಲಿಯಾಲ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನರ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಅಲ್ಪಾರಿ ನದಿ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಒಂದು ಒಡ್ಡನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ನದಿಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಜಲಾನಯನದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಮಣ್ಣಿನ ಒಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುತ್ತಾ ಹೋದರು. ಒಡ್ಡುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೩೭೫ ತಲುಪಿದ್ದ ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ನೀರು ಕಾಣದೆ ಒಣಗಿಹೋಗಿದ್ದ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಆ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಿಂಗ್ 'ನಾವೆಲ್ಲ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾದೆವು. ನಾವು ನಮ್ಮ ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇದನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿರಲಿಲ್ಲ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಅಂದಿನಿಂದ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಿಂಗ್ ಅವರನ್ನ ಜನರು 'ವಾಟರ್ ಮ್ಯಾನ್'

ಪವಾಡ ಪುರುಷ' ಎಂದು ಕರೆದರು. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಇತಿಹಾಸ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಒಟ್ಟು ೨ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನರು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ೧೧ ಅಂಶಗಳ ಕಾನೂನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅದರಂತೆ ಕಬ್ಬು ಮತ್ತು ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಯಿತು. ಎಮ್ಮೆಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಉಳಿದಂತೆ ಕುದಿಯುವುದಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಯಾವಯಾವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾರೂ ಯಾವ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ತಿನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ಮರಗಿಡಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಹೊರಗಿನ ಜನರು ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಮೇಯಲು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾದರಿ ಈಗ ರಾಜಸ್ಥಾನದವಲ್ಲದೆ ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನೂ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಮಳೆ ಸುರಿಸುವ ಮೋಡಗಳೇ ಮಾಯವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಸಿರು ಕಾಡುಗಳು ಬೆಳೆದ ಮೇಲೆ ಈಗ ಮೋಡಗಳು ಬಂದು ಮಳೆಯನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಬರದಿಂದ ತತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳೆಗಳಾದ ತರಕಾರಿ, ಹಾಲನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ರೂಪರೇಲ್, ಅಲ್ಪಾರಿ, ಸರಸ್, ಭಾಗಿನಿ ಜಹಾಜ್ವಾಲಿ ನದಿಗಳು ಪುನಶ್ಚತನವಾದ ಮೇಲೆ ಗುಳೆ ಹೋಗಿ ಬಿಕ್ಕೋ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಈಗ ಮತ್ತೆ ಕೃಷಿ, ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಯಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸಂಘದ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳು, ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ.

ಇಂತಹ ಪದ್ಧತಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ಇತ್ತು:

ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕೈದು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ನಾವು ನೀರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ ಮತ್ತು ಈಗ ನೋಡುತ್ತಿರುವ ರೀತಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಆಗ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಮನೆಗೆ ಇಬ್ಬರು ಆಳುಗಳಂತೆ ಕೆರೆ ಕುಂಟೆ ಕಲ್ಯಾಣಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಜನರು ತಮ್ಮ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ಒಡ್ಡುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ನೆಲದೊಳಕ್ಕೆ ಹಿಂಗಿಸಿ ಸುತ್ತಲು ಕೆರೆ ಕಟ್ಟಿ ರಸ್ತೆಗಳನ್ನೂ ನವೀಕರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗ ಕೆರೆ ಕುಂಟೆಗಳನ್ನ ತಿಪ್ಪೆಗುಂಡಿಗಳಾಗಿ ಒತ್ತುವರಿಗೆ ಒಳಗಾಗಿವೆ. ನೀರು ದೊರಕುವ ಕಡೆ ಅಗಾದ ನೀರನ್ನು ಪೋಲು ಮಾಡಿ ಸಾವಿರಾರು ಎಕರೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲ ಮಾಡಿ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದು ನಷ್ಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಶರಣಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳು, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯ ಕರ್ತರು, ರೈತರು, ಯುವಕರು ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕೆರೆ ನದಿ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನ ಮತ್ತೆ ಮನಶೇತನಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಂಘ/ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಂಪನಿಗಳು ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಈಗ ಇಡೀ ದೇಶದ ಜನರು, ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳು ತೊಡಗಿಕೊಂಡು ಇದು

ನಮ್ಮ ಬಾವಿ, ನಮ್ಮ ಕೆರೆ, ಇದು ನಮ್ಮ ನದಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಎದೆಗೆ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕೈದು ದಶಕಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೆರೆ ಕುಂಟೆಗಳನ್ನು ಜನರು ಇದೇ ರೀತಿ ಜತನವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಮತ್ತೆ ನಾವು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕಿದೆ.

ನೀರು ಲಭ್ಯತೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ: ಚೀನಾ ಮಾದರಿ

೨೦೦೮ ರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಮೂಲಕ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಕಾಲ ಚೀನಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಭೂ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆಯಲು ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಆಗ ನನಗೆ ಹಲವು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಾಡುವ, ರೈತರನ್ನು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾತನಾಡಿಸುವ ಅವಕಾಶ ದೊರಕಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ಅವರ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ನನಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ನಡೆಸಿದ ಮಾತುಕತೆಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದ ವಿಷಯಗಳೂ ಹೀಗಿವೆ. ಒಂದು ಪಂಚಾಯಿತಿ ಅಥವಾ ಹೋಬಳಿಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಜ್ಞರ ಗುಂಪು ಇದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ತಜ್ಞರು, ಸರ್ಕಾರಿ *ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ನೀರು ದೊರಕುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೇಡಿಕೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಯಾವಯಾವ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುವ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ರೈತರಿಗೆ ಬೀಜ ಮತ್ತು ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಹರಿಸಲಾ ಗುವುದು. ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದ ಮೇಲೆ ದವಸ ಧಾನ್ಯ, ತರಕಾರಿ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತು ಗಳನ್ನು ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ನಿಗದಿತ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಅದೇವನಹಕಾರಿ: ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಮಾರುತ್ತವೆ. ಗೊಬ್ಬರ ಮತ್ತು ಬೀಜಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಮುರಿದುಕೊಂಡು ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರೈತರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಳಿದಿದ್ದನ್ನು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಗೆ ಮಾರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ರೈತರು, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಹಾಗೆ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇ.೬ರಷ್ಟು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ಶೇ.೯೪ರಷ್ಟು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಸಗಟು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪುಡಿಗಾಸುಗಳಿಗೆ ರೈತರು ಮಾರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಬೆಲೆಗಳು ಅಧೋಗತಿಗೆ ಕುಸಿದು ಹೋಗಿವೆ. ಬಹುಮಿಲಿಯನ್ ಕಂಪನಿಗಳ ಹಿಡಿತ ದೇಶದ ಮೇಲೆ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಕಂಪನಿಗಳು

ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳು, ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಕೀಟ ನಾಶಕಗಳನ್ನು ರೈತರು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಖರೀದಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಜನರು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಕಾಯಿಲೆ ಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದರೆ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೂಚ್ಯಂಕ ಮೇಲೇರುತ್ತದೆ.

ರೈತರ ಹಿತಾಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಬೇಕಾದರೆ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಹಿತಾಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ರೈತರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕಿದೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ತಳಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮುಂಚೂಣಿಗೆ ತರುವ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.

ಬಿರುಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಆಲಿಕಲ್ಲು ಮಳೆ:

ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವಾರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಅಕಾಲಿಕ ಬಿರುಗಾಳಿ ಮತ್ತು ಮಳೆ ಸುರಿದು ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆಗಳು ನಾಶವಾಗುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ೨೦೧೫ರಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪಳ, ರಾಯಚೂರು, ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಲಿಕಲ್ಲು ಮಳೆ ಸುರಿದು ಕೈಗೆ ಬಂದ ಬೆಳೆ ಬಾಯಿಗೆ ಬರದಂತೆ ನಾಶವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ೬೪.೦೦೦ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ನಾಶವಾಗಿತ್ತು ದ್ರಾಕ್ಷಿ, ಬಾಳೆ, ತೆಂಗು, ಭತ್ತ ಹೀಗೆ ಯಾವುದೇ ಬೆಳೆಯಾದರೂ ಈ ಅನಾಹುತಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಬಹುದು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ರಾಗಿಯಂತಹ ಬೆಳೆ ಕೂಡ ವಿಪರೀತ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಆಲಿಕಲ್ಲು ಮಳೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಾಹುತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಕೇಂದ್ರ :

Karnataka state natural disaster monitoring centre

ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ದತ್ತಾಂಶ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ಆಧಾರದ (ವಾಯುಮಾನದ ಒತ್ತಡ, ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೋಡಗಳ ದಟ್ಟಣೆಯಿಂದ ಗಣಕ -ಆಧಾರಿತ ಮಾದರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ವಾತಾವರಣದ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತತೆಯಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ನಿಖರವಾದ ಹವಾಮಾನದ ಮುನ್ನಚೂನೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸುನಾಮಿ, ಚಂಡಮಾರುತ, ಭಾರಿಮಳೆ, ಆಲಿಕಲ್ಲು ಮಳೆಯ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ದೈನಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕಾರು ದಿನಗಳ ಮುಂಚೆ ನಿಖರವಾದ ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ನೂ ಚನೆ ನೀಡುವುದಾದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಜೀವಗಳು ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿಯ ಉಳಿಸಬಹುದು. ತಾಪಮಾನ ಮತ್ತು ಮಳೆಯ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದು ಇದು ಸರಕು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ೯೨೨

ಸೌರಚಾಲಿತ ಜಿಪಿಆರೆಸ್ ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ನೆಟ್ವರ್ಕ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು (೨೫೦ ಚ.ಕಿ.ಮೀಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕೆ ಒಂದರಂತೆ) ಮತ್ತು ೬೦೦೦ ಟೆಲಿಮೆಟ್ರಿಕ್ ಮಳೆ ಗೇಜ್‌ಗಳನ್ನು (೨೫ ಚ.ಕಿ.ಮೀ.ಗಳಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ) ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನು ನೆಟ್ವರ್ಕ್ ಮೂಲಕ ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತವಾಗಿ ಮಳೆ, ತಾಪಮಾನ, ಸಾಪೇಕ್ಷ ಆದ್ರತೆ, ಗಾಳಿಯ ವೇಗ ಮತ್ತು ಗಾಳಿ ಬೀಸುವ ದಿಕ್ಕು ಪ್ರತಿ ೧೫ ನಿಮಿಷ ಗಳಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ನಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವರದಿಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಪಂಚಾಯಿತಿ ಕಛೇರಿಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಛೇರಿಗಳಿಗೆ ಇ- ಮೇಲ್, ಎಸ್.ಎಮ್.ಎಸ್. ಮತ್ತು ಜಿಐಎಸ್ ವೆಬ್ ಪೋರ್ಟಲ್ www.ksndmc.org, ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ksndmc ೨೪x೭ ಸಂವಾದಾತ್ಮಕ ಡೆಸ್ಕ್ 'vayumithra' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೈತರು ಇದರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ನೀರಾವರಿ, ಮೀನುಗಾರರ ಸಮುದಾಯ, ಸಾರಿಗೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಇತರ ವಿಭಾಗಗಳು ಇದರ ಲಾಭ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಅನಾಹುತ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಕೇಂದ್ರ ದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾದರಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಂಟ ಮಹಾನಗರ ಕೇವಲ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತದೆಯೇ?

ಒಂದೂಕಾಲು ಕೋಟಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಇರುವ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ವೃಷಭಾವತಿ ನದಿ ಹರಿದರೆ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಕೋರಮಂಗಲ ಚೆಲ್ಲಗಟ್ಟ ಕಣಿವೆಗಳು ಹರಿಯುತ್ತವೆ. ಈ ಎರಡೂ ಕಣಿವೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೊಳಚೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊತ್ತೊಯ್ದು ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಪೀಣ್ಯಾ ಮತ್ತು ದಾಸರಹಳ್ಳಿಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಹೊರಬೀಳುವ ಭಾರಿ ಲೋಹಗಳು, ರಾಸಾಯನಿಕ ವಿಷ ಇದೇ ಭಾಗದಿಂದ ವೃಷಭಾವತಿ ನದಿಯ ಮೂಲಕ ಬೈರಸಂದ್ರ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಕೆರೆಗಳಿಗೆ ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಸುಮಾರು ೨೦ಲಕ್ಷ ಜನರು ಹಲವಾರು ರೋಗರುಜಿನಗಳಿಂದ ತೀವ್ರವಾಗಿ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ ನೀರು ಎಷ್ಟೊಂದು ಆಮ್ಲವನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದರೆ ಕೈಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಸೋಕಿದರೆ ಸಾಕು ಚರ್ಮ ಹಾಗೇ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಜನರು ಚರ್ಮರೋಗ, ಮತಿಭ್ರಮಣೆ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ನಂತಹ ರೋಗಗಳಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನರು ಅದೇ ರೀತಿಯ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನೆಲ ಜಲ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯಗೊಂಡಿದೆ. ನಗರದ ಜನರು ಮಾಡುವ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಯ ಜನರು ಯಾಕಾದರೂ ಅನುಭವಿಸ

ಬೇಕು.ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ೨೦೦ ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೊಳಚೆ ನೀರನ್ನು ಆಯಾ ವಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಒಳಗೆಯೇ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋಗದಂತೆ ನೋಡಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಅವರ ಕೆಲಸವಾಗಿದೆ. ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಉಗುಳುವ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತ್ಯಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸದೇ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಿಡದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಜನರ (ದಿನಕ್ಕೆ ೯೨೦ ಟನ್ನುಗಳ) ಕರಟ ನೇರವಾಗಿ ಚರಂಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕೆರೆ ಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರ್ಜಲ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ವಾಹನಗಳು ಉಗುಳುವ ವಿಷ ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಜಾಮ್ಪಿಂದ ನಗರ ತತ್ತರಿಸಿಹೋಗಿದೆ. ಆದರೂ ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಜನರಿಗಲ್ಲ ಬೆಂಗಳೂರೇ ಬೇಕಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಜಾಗತಿಕ ನಗರ, ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಕೊಡುವ ನಗರ. ೨೦೨೦ ನಗರದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಎರಡು ಕೋಟಿ ದಾಟಬಹುದು. ಬೆಂಗಳೂರೆಂದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ, ಕರ್ನಾಟಕವೆಂದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ಬೆಂಗಳೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯವೇ ಅಲ್ಲದೆ ದೇಶದ ಆರ್ಥಿಕ ಎಂಜಿನ್ ಆಗಿದೆ. ಅಮೇರಿಕಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳು ಅಮೇರಿಕಾದ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರು ಕಸಿದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಬೆಂಗಳೂರು ಕೇವಲ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಥಿಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಪರಿಣಿತರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಬೇರೆಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ, ರಾಜ್ಯದ ೫೧% ನಗರ ಜನರು, ೨೦ % ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ೪೦% ಜೆಡಿಪಿ ಮತ್ತು ೭೫% ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದಲೇ ಬರುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಕಾವೇರಿ ಕೊಳ್ಳದಿಂದ ೨೯ ಟಿಎಂಸಿನೀರು ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವಿಪತ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ೩೫ ಸೋರಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಉಳಿದ ನೀರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಸುಮಾರು ೪೦% ಮನೆಗಳಿಗೆ ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ೬೦% ಮನೆಗಳು ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳ ನೀರಿನಿಂದ ಬದುಕಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆ. ಒಂದು ಲೆಕ್ಕದ ಪ್ರಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳಿದ್ದು ಅವುಗಳಿಂದ ಹೊರತೆಗೆಯುವ ಅಂತರ್ಜಲ ಮರುಪೂರಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ನೀರಿಗಿಂತ ೪ ಪಟ್ಟುಹೆಚ್ಚು. ಈಗ ಉಳಿದಿರುವ ಅಂತರ್ಜಲ ನೀರು ಕೇವಲ ಇನ್ನು ಎರಡು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮುಗಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈಗಲಾದರೂ ನಾಗರಿಕರು ಎಚ್ಚತ್ತು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿ ಚರಂಡಿ ನೀರನ್ನು ಹರಿಯದಂತೆ ಮಾಡಿ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮಳೆಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಿದರೆ ೨೦ ಟಿಎಂಸಿ ನೀರು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಈ ಎರಡು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಶಿಥಿಲಗೊಳ್ಳುವ ನಗರದ ಜೊತೆಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಕೂರ ಭವಿಷ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಡುತ್ತ....

ಇಡೀ ಋತುಮಾನಗಳ ತಾಳಮೇಳ ತಪ್ಪುತ್ತಿರುವುದು ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ದಿಂದ, ನೆಲ (ಮಣ್ಣು) ಜಲ ವಾಯು ಭೂಮಿ ಆಕಾಶ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದ ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಎರುತ್ತಿರುವ ಜನಸಂಖ್ಯೆ, ವಾಹನಗಳು ಉಗುಳುತ್ತಿರುವ ವಿಷ ಮಾಲಿನ್ಯ, ಅರಣ್ಯನಾಶ, ಮನುಷ್ಯನ ಅದ್ದೂರಿ ಆಧುನಿಕ ಜೀವನ ಶೈಲಿ, ದಿನ ನಿತ್ಯ ಹೊಸಹೊಸ ಯಂತ್ರ ತಂತ್ರವಿಜ್ಞಾನದ ಆವಿಷ್ಕಾರ ಭೂಗರ್ಭದಲ್ಲಿನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಯತೇಚ್ಛವಾಗಿ ಬಗೆದು ಬಳಸುತ್ತಿರುವುದು ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಮನುಷ್ಯ ಭೂಮಿಗೆ ಒಂದು ಶಾಪ ಎನ್ನಬಹುದು. ಸಮುದ್ರಗಳು ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಇಂಧನ ಇ-ತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗುತ್ತಿವೆ. ಎವರೆಸ್ಟ್ ಶಿಖರ ಮನುಷ್ಯನ ಫೀಕಲ್ ಮ್ಯಾಟರಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಜಂಕಿನಿಂದ ತೂರಾಡುತ್ತಿದೆ. ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳಿಂದ ಅಂತರ್ಜಲ ಬತ್ತಿಹೋಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆಯಲ್ಲಿನ ಹೆಚ್ಚು ನೀರು ಆವಿಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಿಸರ್ಗ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಕೇವಲ ಕೆಲವೇ ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಛಿದ್ರವಾಗಿಸಿದ ಕಾರಣ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತುಗಳು ಈಗ ಮನುಷ್ಯನ ಎದುರು ತಿರುಗಿಬಿದ್ದಿವೆ.

ಜಗತ್ತಿನ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೇ ವರ್ಷ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೨೨ ರಂದು ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾದ ಸುಮಾತ್ರಾ ಮತ್ತು ಜಾವಾ ದ್ವೀಪಗಳು ಸುನಾಮಿಯಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿದವು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ರಾತ್ರಿ ಅನಕ್ ಕ್ರಕಟವ್ (ದ್ವೀಪದ) ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಉಗುಳಿದ ಲಾವಾ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಸುನಾಮಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ೩೭೩ ಜನರು ಸತ್ತು ಅಪಾರ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ನಷ್ಟವಾಯಿತು. ದಿಫೀರನೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಈ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಪತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

೨೦೦೪ ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಕಡಲಿಗೆ ಭೀಕರ ಸುನಾಮಿ ಅಪ್ಪಳಿಸುವವರೆಗೂ ಅದರ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ಗೊತ್ತೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಅಂದರೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಎಷ್ಟೇ ಬೆಳೆದರೂ ವಿಪತ್ತುಗಳೂ ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಯಾವಾಗ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲು ಇನ್ನೂ ಸಾಧ್ಯ ವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಮನುಷ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಪರಿಸರ ಮಾಲಿನ್ಯದಿಂದ ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು ಕ್ರಿ.ಶ.೨೦೦೦ಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟ ೩೫ ರಿಂದ

೩೪.೬ ಇಂಚುಗಳವರೆಗೂ ಏರಿ ಜಗತ್ತಿನ ಸಾವಿರಾರು ದ್ವೀಪಗಳು, ನದಿಮುಖಜಗಳು, ಮತ್ತು ಕಡಲ ಪಕ್ಕದ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಮುಳಗಲಿವೆ ಎಂಬ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಹೇಳಿದೆ. ಭಾರತದ ಕಳ್ ಮರುಭೂಮಿ, ಕ್ಯಾಂಬೆ, ಮುಂಬೈ, ಕೊಂಕಣ-ಕೇರಳ ಕಡಲ ತೀರ, ಕಾವೇರಿ, ಕೃಷ್ಣ, ಗೋದಾವರಿ, ಗಂಗಾ ಮುಖಜಭೂಮಿಗಳು, ಅಂಡಮಾನ್-ನಿಕೋಬಾರ್ ಅಪಾಯದ ಸ್ಥಿಯಲ್ಲಿವೆ. ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಕ್ಷಾಮಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹಸಿರು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಮಾಯವಾಗಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಮನುಷ್ಯರು, ಜಾನುವಾರುಗಳು ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆ ವಲಸೆಹೋಗಿ ಕಾಲ್ಪುಳಿತ ಆಗಬಹುದು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಬರ/ಕ್ಷಾಮಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಇಂತಹ ಕ್ರೂರ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗಳು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳದಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಜಗತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದೆ.

* * * *

ನಾಳಿನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಸ್ಥಾನಮಾನ

ನಾಗೇಶ ಹೆಗಡೆ

'ಸಂಕೀರ್ಣ' ಹೆಸರಿನ ಈ ಗೋಷ್ಠಿಯ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ಅಂದಹಾಗೆ, ನಾವು ಈ ಗೋಷ್ಠಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ: ಏಕೆಂದರೆ, ಯಾವ ವರ್ಗೀಕರಣಕ್ಕೂ ಸಿಗದ ಗುಂಪನ್ನು 'ಸಂಕೀರ್ಣ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದೊಂದು ಬಗೆಯ ಚೌಚೌ ಅಥವಾ ಧಾರವಾಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗಿರ್ಮಿಟ್ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ 'ಪಾಕೃತಿಕ ವಿಕೋಪ', 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣ' ಮತ್ತು 'ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ' ಎಂಬ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಜ್ಞರು ಮಾತಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೇಗೆ ಮೂರು ವಿಭಿನ್ನ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದಂತೆ ಕಾಣುವ ಗೋಷ್ಠಿಗೆ ಏನು ಹೆಸರಿಡಬೇಕು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಾಗದೆ ಸಂಘಟಕರು 'ಸಂಕೀರ್ಣ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿರಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ಮೂರೂ ವಿಷಯಗಳು ನಮ್ಮ ಈಗಿನ ನಾಳಿನ ಸಮಾಜದ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು 'ನಾಳಿನ ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂದು ನಾವೇ ಮರು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಈಗ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರೋಣ, ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಕೂತು ನಾನು ಸುತ್ತ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಈ ಸಭಾಂಗಣಕ್ಕೆ ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಎಲ್ಲೂ ಒಂದೇ ಒಂದು ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಸಾಧನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಲ್ಲ. ಸಮ್ಮೇಳನದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಲಕ್ಷಾಂತರ ಜನರು ಸೇರಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪೇರಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವ ಬಟ್ಟೆಯ ಮಳಿಗೆಗಳ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಎಲ್ಲೂ ಬೆಂಕಿ ನಿರೋಧಕ ಸಾಧನಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪಕ್ಕದ ಇನ್ನೊಂದು 'ಪ್ರೇಕ್ಷಾಗೃಹ'ದಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯದಾದ ಒಂದು ಅಗ್ನಿರೋಧಕ ಸಾಧನವನ್ನು ತೂಗುಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಆರಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ವಿವರಗಳೆಲ್ಲ

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಕೃಷಿಕರೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸ ಎಂದೇ ನನಗೆ ತೋರಿತ್ತು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಅಗತ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಸುರಕ್ಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಸಮಾಜ ಹೇಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದರ ದ್ಯೋತಕವೂ ಅದಾಗಿತ್ತು.

ನಾವೀಗ ಕಲಿಯುವವನ್ನು ದಾಟಿ ಮಾಹಿತಿಯುಗದಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಶರ ವೇಗದ ಯುಗ, ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ-ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಎಲ್ಲವೂ ಶರವೇಗದಲ್ಲಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಅಸಲೀ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ಈಗ ಕಾಣತೊಡಗಿದೆ. ಹಿಂದೆಲ್ಲ ಹೊಸದೇನಾದರೂ ಬಂದರೆ ಅದರ ವೇಗ ತೀರಾ ನಿಧಾನ ಇತ್ತು. ಹುಲ್ಲಿನ ಬೀಜ ಕ್ಷಿಂತ ಭತ್ತದ ಬೀಜ ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ಮಧ್ಯ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಕೆಲವರು ಕಂಡು ಹಿಡಿದರು. ಅದು ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾದವು. ರೇಲ್ವೆಗೆ ೨೦೦ ವರ್ಷ ಬೇಕಾಯಿತು. ರೇಡಿಯೋಕ್ಕೆ ೧೦೦ ವರ್ಷ ಬೇಕಾದವು. ಟಿವಿಗೆ ೫೦ವರ್ಷ, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗೆ ೨೦ವರ್ಷ ಬೇಕಾಯಿತು. ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್‌ಗೆ ಹತ್ತೇ ವರ್ಷ ಸಾಖಾಗಿದೆ. ಮೊಬೈಲ್ ೫ ವರ್ಷ, ಫೇಸ್‌ಬುಕ್ ವಾಟ್ಸಾಪ್ ಗಳೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿವೆ. ಹೃದ್ರೋಗ ಅಥವಾ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್‌ಗೆ ಹೊಸ ಔಷಧವೊಂದು ಬಂದರೆ ಕೇವಲ ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೂ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಆಫ್ರಿಕಾದ ಬುರುಂಡಿಗೂ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

ಸುನಾಮಿಯ ಹಾಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಈ ಶರಯುಗದ ವಿಶೇಷ ಏನೆಂದರೆ ಸಂಕಷ್ಟಗಳೂ ಅಷ್ಟೇ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿವೆ. ಹಕ್ಕಿಜ್ಜರ ಅಥವಾ ಹಂದಿಜ್ಜರ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಇಂಡೋನೇಶ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ಅಂದರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೂ ಅದು ಬಂತಂದೇ ಅರ್ಥ. ಗರ್ಭದ ಶಿಶುವಿನ ಮಿದುಳನ್ನೇ ವಿರೂಪಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ರಿಬೀಕಾ ವೈರಸ್ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅದು ನಾಳೆ ರಾಜಸ್ಥಾನಕ್ಕೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಎಬೋಲಾ ಅಲ್ಲಿ ರುವಾಂಡದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ ನಾವು ತುರ್ತಾಗಿ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ದಕ್ಷಿಣ ಕೊರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆ ಎಂದರೆ ಅದು ನಮ್ಮ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕಸಿಯಲು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೂ ಬರಲಿದೆ ಎಂದರ್ಥ. ಜಗತ್ತೇ ಒಂದು ಗ್ರಾಮವಾಗಿದೆ.

ಆತಂಕದ ಸಂಗತಿ ಏನೆಂದರೆ ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ಏರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಬದುಕು ಸಂಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಲಿದೆ. ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ ಏರುಪೇರಾಗುತ್ತದೆ. ರೈತರ ಸಂಕಷ್ಟ ಹೆಚ್ಚಲಿದೆ. ವಲಸೆ ಹೋಗುವವರ ಅಥವಾ ವಲಸೆ ಬರುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ೧೧ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮಣ್ಣಿನ ಸತ್ವ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮರುಭೂಮಿ ಆಗುತ್ತಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಇಡುಕ್ಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವರ್ಷ ದಾಖಲೆ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಳೆ ಬಿದ್ದಿದೆ.

ಸರಕಾರ ನಿಧಾನ; ಖಾಸಗಿ ಶೀಘ್ರ :

ಬಿಸಿಪ್ರಳಯದ ಈ ದಾಂಗುಡಿಯನ್ನು, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಈ ದಾಪುಗಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ನಾವು ಏನು ತಯಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ? ಸರಕಾರಗಳು ತೀರಾ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ತೋರುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗತವಾಗಿ ನಾವು ಏನೂ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ಚುರುಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಜಾಲವನ್ನು ಬಿಚ್ಚುತ್ತವೆ. ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ವಿಷಯವನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ, ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಬರ ಬರಲೇಬಾರದಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಬಾಟಲಿ ನೀರನ್ನೇ ಖರೀದಿಸುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಿದೆ. ಲವಣಯುಕ್ತ ನೀರನ್ನು ಶುದ್ಧ ಮಾಡುವ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಲವಣವನ್ನು ಸೇರಿಸಬಲ್ಲ ಆರ್.ಓ.ಸಿಸ್ಟಮ್ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಂದರೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಎಂದೇ ನಾವು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ನಿಮಗೆ ಶುದ್ಧ ನೀರು, ಶುದ್ಧ ಪರಿಸರ, ವಿಷಮುಕ್ತ ಆಹಾರ ಒದಗಿಸುವುದೇ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತಗಳು. ನಿಮ್ಮ ಸಿವಿಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಪೌರ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ನೀರಾವರಿ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಆಹಾರದ ಇನ್ಸ್‌ಪೆಕ್ಟರ್ ಇವರೆಲ್ಲ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಭಾಗಗಳು ಎಂಬುದು ನಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವೆಲ್ಲವೂ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಖಾಸಗಿ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಓಲೈಸುವುದೇ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಆದ್ಯತೆಯಾಗಿರುವಾಗ ಸಮಾಜವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಚಿಂತಕರು ಎಚ್ಚಿತ್ತಿರಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಕೆ.ವಿ.ಸುಬ್ಬಣ್ಣ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರ ತೇಜಸ್ವಿ, ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿಯಂಥವರು ಆಗಾಗ ದನಿ ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಶೂನ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತಿಗಳು ನಮಗಿಂದು ಬೇಕಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇಂದಲ್ಲ ನಾಳೆಯಾದರೂ ಕನ್ನಡ ಸಮಾಜವನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಬಲ್ಲ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಯನ್ನು ನಾವು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೇ? ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಸಕ್ಕರೆಯ ಅಪಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೂ ಪಾಠವಿಲ್ಲ. ಸಕ್ಕರೆ ಎಂದರೆ ಆಧುನಿಕ ಕಾಲದ ಗನ್ ಪೌಡರ್ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಂದು ಬಂದೂಕಿನಿಂದ ಸಾಯುವ ಜನರಿಗಿಂತ ಸಕ್ಕರೆಯಿಂದ ಸಾಯುವ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆಯೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಠ ಇಲ್ಲ. ಜಂಕ್ ಫುಡ್ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಠ ಇಲ್ಲ. ಡೋನ್ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಠ ಇಲ್ಲ. ನೀಲಗಿರಿ ನೆಡುತೋಪಿನ ಅಧ್ಯಾಸನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿಲ್ಲ. ಎಂಡೋಸಲ್ಫಾನ್ ಎಂಬ ವಿಷದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೂ ಪಾಠವಿಲ್ಲ. ಮೋನೋಕ್ರೋಟೊಫಾಸ್ ಎಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ಚಾಮರಾಜನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ದೇವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರ ಪ್ರಸಾದಕ್ಕೆ ಬೆರೆಸಿ ೧೭ ಜನರ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣರಾದರಲ್ಲ. ಈ ವಿಷ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಾಕೆ ಬಂತು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತಬೇಕೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಸೆಣಬು ಮುಂತಾದ ಖಾತರ

ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಿಂಪಡನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಕಾನೂನು ಇದೆ. ಪ್ರತಿ ಡಬ್ಬಿ ಯ ಮೇಲೂ ಲೇಬಲ್ ಇದೆ. ಅದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿದೆ. ಬೇಕಿದ್ದರೆ ಇದೇ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾಲಯದ ಯಾವುದೇ ತಜ್ಞರನ್ನು ಕೇಳಿ ನೋಡಿ.

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾವೇನು ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಅದು ಬರೀ ಹಿಸ್ಸರಿ. ಹಿಂದೆ ಆಗಿ ಹೋದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನಷ್ಟೇ ಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಜಗತ್ತು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸರಕಾರ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೂ ಚಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಾವು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಜನಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ದೇವ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸುತ್ತುತ್ತಾರೆ ; ವಿಕಾಸವಾದವೇ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಘೋಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯಗಳು:

ನಾಳೆಗಾಗಿ ನಾವೇನು ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿದ್ದೇವೆ? ನಿಸರ್ಗದ ಮೂಲಸೌಲಭ್ಯ ಗಳಾದ ಅರಣ್ಯ, ಗಿಡಮರ, ಕೆರೆ ಸರೋವರ, ನದಿ ಪರ್ವತಗಳನ್ನು, ಆಮ್ಲಜನಕದ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಡೆಗಾಣಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅದರ ಬದಲು ನಮ್ಮದೇ ಹೆದ್ದಾರಿ, ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣ, ಹೈಸ್ಪೀಡ್ ರೈಲು, ಹೈಟೆಕ್ ಬಂದರು, ಹೊಗೆ ಉಗುಳುವ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳನ್ನು ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದ್ದೇವೆ.

ನಾಳಿನ ಯಾವ ಚಿಂತೆಯೂ ನಮಗೆ ಇದ್ದಂತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಜಲನಿಧಿ ಎನಿಸಿದ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟಗಳನ್ನು ನಾವು ಕಡೆಗಾಣಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅದರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದ ಗಾಡೀಲ್ ವರದಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲೇ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಗೆ ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿ ಪಂಚಾಯತ್ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು ಎಂದು ವರದಿಯಲ್ಲೇ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸರಕಾರ ಅದನ್ನು ತರ್ಜುಮೆ ಮಾಡಿಸುವ ಬದಲು 'ಗಾಡ್‌ಗಳ ವರದಿಯೇ ಬೇಡ' ಎಂದು ಬದಿಗೊತ್ತಿದೆ. ಜಗತ್ತು ಎಂಥ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯತ್ತ ಹೊರಳುತ್ತಿದೆ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಡಾ.ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ೧೯೮೪ರಲ್ಲೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಭವಿಷ್ಯ' ಎಂಬ ಬಂಗ್ಲಾಂಡ್ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯ ಸಾರಾಂಶವುಳ್ಳ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಇಡೀ ದೇಶದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದರು. ಭವಿಷ್ಯದ ಮುನ್ನೋಟವನ್ನು ಜನರಿಗೆ ನೀಡಬಲ್ಲ ಅಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮಗಿಂದು ಹಿಂದಂದಿಗಿಂತ ತುರ್ತಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದೆ.

ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆ ಎಂಬುದೊಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಸರಕಾರಿ ಜಾಹೀರಾತುಗಳನ್ನು ಟಾಂ ಟಾಂ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಜನರಿಗೆ ಯಾವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ತುಸುವೂ ಲಕ್ಷ್ಯವಿಲ್ಲ. ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಬರಗಾಲದ ಬಗ್ಗೆ, ಆಳಕ್ಕಿಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಂತರ್ಜಲದ ಬಗ್ಗೆ, ಪರಭಾರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಉರೋಟ್ಟಿನ ಭೂಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ, ನಿಷೇಧಿತ ಕೃಷಿವಿಷಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನರಿಗೆ, ನಗರದ

ಅರೆಸಾಕ್ಷಕರಿಗೆ ಸರಳ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕಿತ್ತು. ನೀಡಿಲ್ಲ. ಈಗಂತೂ ಭಾಷೆಯ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಕೇವಲ ಗ್ರಾಫಿಕ್ ಮೂಲಕವೇ ಎಷ್ಟೊಂದು ಮಾಹಿತಿ ಕೊಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಜೀವಿ ವೈವಿಧ್ಯ ದಾಖಲಾತಿ ಕುರಿತು ಮಲ್ಟಿಮೀಡಿಯಾ ಕೈಪಿಡಿಗಳು ಬರಬೇಕಿದ್ದವು. ಹೋಗಲಿ ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಪುಸ್ತಿಕೆಯಾದರೂ ಬಂದಿದೆಯೆ ಅದೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಭಾರತೀಯರಿಗಿಂದೇ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಅಮಿತಾಬ್ ಘೋಷ್ ಅವರೊಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಬಿಸಿ ಪ್ರಳಯದ ಬಗ್ಗೆ ಕಾದಂಬರಿ ಬರೆದಿಲ್ಲ.

ಹಳೇ ವಿಷಯಗಳ ಜ್ಞಾನ ಇರಬೇಕು ನಿಜ. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ, ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬಂಡಾಯ, ದಲಿತ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳೂ ನಮಗೆ ಬೇಕು. ಆದರೆ ಅದರ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವಾಗ ವರ್ತಮಾನದ ವಾಸ್ತವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಬಾರದು ತಾನೆ? ಹಿಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ವಿಜ್ಞಾನ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ವೈದ್ಯಕೀಯ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಈ ಒಂದು ಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನಾದರೂ ಮೀಸಲಾಗಿಟ್ಟಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ ಸಂಗತಿ. ಈ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೇಳಲೆಂದೆ ಇಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಸಭಾಂಗಣ ಕಿಕ್ಕಿರಿದು ತುಂಬಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ವರ್ತಮಾನದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಾಜ ಅದೆಷ್ಟು ಕಾತರವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂದು ಹೋದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿತ ಚರ್ಚಣ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜನರ ಆಸಕ್ತಿ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಹಳತನ್ನು ನಾವು ಬದಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದು ಮತ್ತೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಆಗುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಕನ್ನಡದ ಕತೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ವಾಸ್ತವಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವುದು ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ. ಇಂದು ಹಳ್ಳಿಗಳು ಖಾಲಿಯಾಗುತ್ತಿವೆ. ನಗರಗಳತ್ತ ವಲಸೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ವೃತ್ತಿಗೆ ನೆರವಾಗುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಎಲ್ಲರೂ ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮನೆಕೆಲಸದವಳ ಮಗವೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗತೊಡಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕತೆ ಕಾದಂಬರಿಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ಕವನಗಳು, ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವವರು ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಬೇಕಿದೆ.

ನಿರಂತರ ಕಲಿಕೆ ಬೇಕು:

ಇದೀಗ ತುಸು ಹೊತ್ತಿನ ಮುಂಚೆ ಈ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಫಲಕವನ್ನು ಎರಡು ಮೂರು ಕಡೆ ನೋಡಿದೆ:

“ಬೆಳೆದರೆ ಉಳಿವು, ಬೆಳೆಯದಿದ್ದರೆ ಅಳಿವು” ಅಂತ. ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಕೃಷಿಕರಿಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದಿರಬೇಕು. ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಈ ಘೋಷಣೆ ಇಂದು ಕೃಷಿಕರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದಾಲಯದ ಬೋಧಕರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತಿದೆ! ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವರೂ ನಿರಂತರ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ದಿನವೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಕಲಿತರೆ ಸಾಲದು: ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಜೀವನವಿಡೀ ಕಲಿಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ, ಯುವಜನರ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ದೊಡ್ಡವರಾಗಿ ಕಾಣಬೇಕೆಂದರೆ, ದೊಡ್ಡ ವರೆಂಬ ಗೌರವವನ್ನು ನಾವು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದರೆ ವರ್ತಮಾನದ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ನಾವು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಡಿಜಿಟಲ್ ಡಿವೈಡ್ ಹಾಗಿರಲಿ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮಾಹಿತಿ ಕಂದರ ಇದೆ. ಈ ಕಂದರ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಸಮ್ಮೇಳನದ ಸರ್ವಾಧ್ಯಕ್ಷ ಡಾ.ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರರ ಭಾಷಣದ ಆನ್ಲೈನ್ ಕ್ಲಿಪ್ ನಡೆಸಿರೆಂದು ನಾನು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಸಲಹೆ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಇಂದಿನ ಮಾಹಿತಿ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಸಲಿಸಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಸಮ್ಮೇಳನದ ಗೋಷ್ಠಿಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅವುಗಳ ಆನ್ಲೈನ್ ವಿಡಿಯೋ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ನಾಡಿನ ಸಮಸ್ತ ಜನರು ತಂತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೂತೇ ಅವನ್ನು ನೋಡುವಂತೆ, ಆಲಿಸುವಂತೆ ತದೇಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಯುಟ್ಯೂಬ್ ಮೂಲಕ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ಯಾಕೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ 'ಸಂಘಟಕರಿಗೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಐಡಿಯಾನೇ ಇಲ್ಲ' ಎಂಬ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ವರ್ತಮಾನದ ಸಂವಹನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಾವು ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ, ಕನ್ನಡವನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು ಸಮಾಜ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಲಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಸಂದು ಹೋದ ಕಾಲದ ಭಾಷಾ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯ ಬಗೆಗೆ ಮುಂದಿನ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ೧೦೦ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲೇ ನಡೆಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡ ಹಾಗೆ ಪೂರ್ತಿ ನಾಮಾವಶೇಷ ಆಗುವ ಮುಂಚೆ ಕಡೇಪಕ್ಷ ಈ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ಡಬ್ಬಗಳ ಮೇಲೆ ಕನ್ನಡದ ಮಾಹಿತಿ ಬರುತ್ತದೆಯೆ ನೋಡಬೇಕು.

****

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳು

ಡಾ. ಬಸು ಬೇವಿನಗಿಡದ

ನವೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂತಹ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ಒಂದು ಕಾಲ ಮರಳಿ ಈಗ ಬರುತ್ತಿದೆಯೇನೋ ಎನ್ನುವಂತಹ ಒಂದು ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ನವ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ದಲಿತ-ಬಂಡಾಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತಹ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಈಗ ಮತ್ತೆ ಹೊಸ ಹರಿವಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ನವೋದಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು, ಚೆನ್ನವೀರ ಕಣವಿ, ಗೀತಾ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕ, ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ ಮುಂತಾದ ಮುಖ್ಯಧಾರೆಯ ಲೇಖಕರು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಮುಂದೆ ಎಚ್.ಎಸ್.ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ನಾ.ಡಿಸೋಜ ಮುಂತಾದವರು ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೆಸರು ಮಾಡಿದರು. ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವರ ಜೊತೆಗೆ ಮುಖ್ಯಧಾರೆಯ ಕೆಲವರು ಇದರಲ್ಲಿ ಗಾಢವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

'ದೇವರ ಪೆಪ್ಪರಮೆಂಟೇ ನಮ್ಮ ಗಗನದೊಳಲೆಯುವ ಚಂದಿರನು/ಎಷ್ಟೇ ತಿಂದರು ಖರ್ಚೇ ಆಗದ ಬೆಳೆಯುವ ಪೆಪ್ಪರಮೆಂಟೇನಮ್ಮ' ಎಂದು ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ ಮತ್ತು ಬಾಲಗೋಪಾಲನ ಮೂಲಕ ಮುಗ್ಧತೆ-ಋಜುತ್ವ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮುಗಿಲೆತ್ತರಕ್ಕೆ ಒಯ್ದ ಕುವೆಂಪು, ಮೂಡುವನು ರವಿ ಮೂಡುವನು ಕತ್ತಲೊಡನೆ ಜಿಗ್ಗಾಡುವನು ಎಂದ ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯ, ಬಣ್ಣದ ತಗಡಿನ ತುತ್ತೂರಿ | ಕಾಸಿಗೆ ಕೊಂಡನು ಕಸ್ತೂರಿ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ತುತ್ತೂರಿ ಊದಿದ ಜಿ.ಪಿ.ರಾಜರತ್ನಂ ಬೆಳುಬೆಳದಿಂಗಳು ಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ | ಬಂದ ಬಂದ ಸಂತಮ್ಮಣ್ಣ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳ ಮೋಜನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡ ಹೊಯ್ಸಳ, ಇರುವೆ ಇರುವೆ ಕರಿಯ ಇರುವೆ/

ಆಡಲಿಕ್ಕೆ ಅಮ್ಮ ನಿಂದಕರಣಿ ಬೆಲ್ಲತರುವೆ ಎಂದು ಹಾಡಿದ ಶಿಶು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗೋಳಗುಮ್ಮಟವೆಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವ ಸಂಗಮೇಶ, ಎಲ್ಲ ಮರಿಗಳು ಕಾಕಾ ಎಂದರೆ ಇದೊಂದು ಮಾತ್ರ ಕುಹುಕುಹೂ ಎಂದು ಕಾಗೆ ಕೋಗಿಲೆಮರಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಅಪರೂಪದ ಕಾವ್ಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟ ಎಚ್.ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ, ಅಚ್ಯುತ ಬಂದನು ಅಚ್ಯುತ | ಬ್ರೆಡ್ಡಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆಯ ಹಚ್ಚುತ, ಅಚ್ಯುತ ಹೋದನು ಅಚ್ಯುತ, ಬ್ರೆಡ್ಡು ಬೆಣ್ಣೆಯನುಕಚ್ಚುತ ಹೋಗೇ ಬಿಟ್ಟನು ಅಚ್ಯುತ ಎಂದ ಮಕ್ಕಳ ವಿನೋದವನ್ನು ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟ ಸುಮತೀಂದ್ರ ನಾಡಿಗ, ಸದ್ದ ಇಲ್ಲ ಪುಟ್ಟವ್ವ ಏನ್ ಮಾಡ್ತಾಳ ನೋಡವ್ವ, ಬರಕೋತ ಕುಂತಾಳ/ ಗ್ವಾಡಿತುಂಬ ಗೊಂಬವ್ವ ಎಂದು ಮಕ್ಕಳ ಮನೋಲೋಕವನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ಆನಂದ ಪಾಟೀಲ, ಅಮ್ಮನು ಹುಯ್ಯುವ ಹೂವಿನ ದೋಸೆ, ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ತುಪ್ಪದ ದೋಸೆ ಎಂದು ತುಪ್ಪದ ದೋಸೆಯ ಪರಿಮಳ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟ ಟಿ.ಎಸ್. ನಾಗರಾಜ ಶೆಟ್ಟಿ: ಇವನೇ ನೋಡು ಅನ್ನದಾತ | ಹೊಲದಿ ದುಡಿದ ದುಡಿವನು ನಾಡಜನರು ಬದುಕಲೆಂದು ದವಸ ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆವನು ಎಂದು ರೈತನ ದುಡಿಮೆಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸಿದ ಸತ್ಯಾರ್ಥಿ ಕಾವ್ಯನಾಮದ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪ ಹೊಸಮನಿ, ಕೊಕ್ಕಾಬತ್ತಿ/ಕ್ವಾಡಾ ಬತ್ತಿ ಊರಿಗೆಲ್ಲ ಒಂದೇ ಬತ್ತಿ ಓಡಲೇ ಬತ್ತಿ ಎಂದು ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೊಗಡನ್ನು ಸೂರೆಗೈದ ಈಶ್ವರ ಕಮ್ಮಾರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತಂದ ದಿನಕರ ದೇಸಾಯಿ - ಇವರೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದ ಅಪ್ರತಿಮವಾದ ರೂಪಕಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಕಾವ್ಯದ ಕುರಿತು. ಇನ್ನು ಗದ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಟಕಗಳದ್ದೇ ಕುರಿತ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೋಕದ ಇನ್ನೊಂದು ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಧಾರವಾಡದ ಆಡು ಭಾಷೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ವಾತಾವರಣದ ಸ್ಪರ್ಶವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟ ಮೇವುಂಡಿ ಮಲ್ಲಾರಿ, ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಮುಗ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟ ಗೀತಾ ಕುಲಕರ್ಣಿ,

ನಿತ್ಯಕಿಶೋರತೆ

ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು, ಮಾನವತಾವಾದವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು, ದಯೆ-ಕರುಣೆ-ಮರುಕ- ಅನುಕಂಪ ಮುಂತಾದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.

ಮಾನವೀಯವಲ್ಲವಾದುದನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದು, ಆ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದು, ದ್ವೇಷದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದು ಇಂತಹ ಗುಣಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸುವಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಇಂದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ ತಕ್ಷಣ ಬೋಧಪ್ರದವಾದುದನ್ನು, ಉಪದೇಶವನ್ನು ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ

ಕೊಡುವುದೆಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ಉಪದೇಶ ಸಾರುವಂತಹ, ನೀತಿಕತೆಗಳ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಂದು ಚೆಲ್ಲುವುದು ಅಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು

೪೩೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಮಕ್ಕಳು ಬಲುಬೇಗ ದ್ವೇಷಿಸಲು ತೊಡಗುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದನ್ನು ನಾವು ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆಯೋ ಅದು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಲಾರದು. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಒಂದು ವಾತಾವರಣ ಮನೆಮಾಡಿದೆ.

ನಮ್ರವಾಗಿಸುವ, ವಿನೀತವಾಗಿಸುವ, ನಮ್ಮೊಳಗಿನ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಮುರಿಯುವಂತಹ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿಯ ದೈನ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಹ, ನಮ್ಮ ಎದೆಯೊಳಗಿನ ದಯಾಸಾಗರವನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸುವಂತಹ, ಲೋಕಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರಿಯಾದಂತಹ, ಮನುಷ್ಯ ಹಿತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಂತಹ, ಮಾನವ ಜೀವನದ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಹ, ಎಲ್ಲ ಜನರ ಕ್ಷೇಮ ಮತ್ತು ಬರೀ ಕುತೂಹಲ ಮತ್ತು ವರ್ಣನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮಕ್ಕಳ ಕತೆ, ಕವಿತೆಗಳು ಮುಗಿಯದೆ ಅವರ ಬಾಳ್ವೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಒಂದು ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಅವರ ಓದು ಕೊಡುವಂತಿರಬೇಕು.

ನೆರಳು ಮತ್ತು ಬಿಸಿಲುಗಳ ಸಾದೃಶ್ಯ ಮತ್ತು ವೈದೃಶ್ಯ - ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಏಕತೆಯ ರೂಪ, ಅಂತರ ಅಸಮಾನತೆಗಳು.

ಗಿಳಿ ಬಣ್ಣ ಹಸಿರು/ ಅದರ ನೆರಳು ಮಾತ್ರಕಪ್ಪು/ ಪಾರಿವಾಳದ ಬೂದಿ/ ಅದರ ನೆರಳು ಮಾತ್ರಕಪ್ಪು/ ಕೊಕ್ಕರೆದು ಬಿಳಿ/ ಅದರ ನೆರಳು ಮಾತ್ರಕಪ್ಪು/ ನಿನ್ನ ಬಣ್ಣಕಂದು/ ನಿನ್ನ ನೆರಳು ಮಾತ್ರಕಪ್ಪು/ ಅಮ್ಮಾ ನೋಡೇ ಈ ತಮಾಷೆ/ ನೆರಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಒಂದೆ/ ಆದ್ರೆ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ ! ಬೆಳಕಿನೊಡನೆ ಬಂತು ನೆನಪು ನಾ. ಡಿಸೋಜ ಅವರ ಕಾದಂಬರಿ, ಮಾನವೀಯ ಚಿತ್ರಣ ಈ ಕತೆಯ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ. ಜೋಗದ ಬೆಳಕನ್ನು ನಾವು ಏನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೋ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಸಾವಿರಾರು ಸಾಮಾನ್ಯರ ತ್ಯಾಗ ಬಲಿದಾನಗಳ ಕಥೆ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾ. ಡಿಸೋಜ ಅವರು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ತಕ್ಕಡಿಯನ್ನು ಅವರಲ್ಲಿಯ ಲೇಖಕ ಹಿಡಿದು ನಿಂತಿದ್ದನ್ನು ಈ ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಅಡವಿ ಎನ್ನುವ ಸೇವಕನ ಪಾತ್ರ ತುಂಬ ಕರುಣಾಜನಕವಾದುದು.

ದುಃಖ, ಮಾನತೆ, ಕೇಶ, ಸಂಘರ್ಷ, ಬೇಗುದಿ, ಹದಿಹರೆಯದ ಸಂಕಷ್ಟ ಮುಂತಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಅವರ ಓದಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ಸಂಕಟ, ಅಪಮಾನ-

ಶಾಲೆಯ ಸೊತ್ತಾಗಿದ್ದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈಗ ಹೊರಗಿನ ವಾತಾವರಣದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೊಡನೆ ನಳನಳಿಸತೊಡಗಿದೆ. ಶಾಲಾ ಪ್ರತಿಮೆ, ಸಂಕೇತ, ಗುಡಿ-ಗುಂಡಾರ, ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರಿಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿರುವುದು ಮುಂತಾದ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಹೊಟೇಲು, ಗ್ಯಾರೇಜು, ಟೇಲರ್ ಅಂಗಡಿ, ಬೀದಿ, ಬಸ್ ಸ್ಟ್ಯಾಂಡ್, ಮನೆಯ ಅಟ್ಟ, ಹಿತ್ತಿಲು, ಗುಡ್ಡ, ಕಾಡು, ಕಣಿವೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡವು. ಪದಪ್ರಯೋಗ,

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

೪೩೫

ಪದವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಬದಲಾಗಿವೆ. ನಾಟಕೀಯತೆ, ತೀವ್ರತೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದವು.

ಹೃದಯವನ್ನು ಕಲಕುವಂತಹ ಕತೆಗಳು - ಪ್ರೇಮಚಂದ್ ಅವರ ಇದಗಾ, ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್ ಅವರ 'ಕಾಬೂಲಿವಾಲಾ', ತಮಿಳಿನ ವಳ್ಳಿ ಕಣ್ಣನ್ ಅವರ "ಮೇಡಮ್ ಬಸ್ ಸವಾರಿ" (ಏಷ್ಯಾದ ಆಯ್ದು ಕತೆಗಳು)

ಗಣೇಶ ನಾಡೋರ ಅವರ 'ಪೂರ್ವಿ' - ದೊಡ್ಡಪ್ಪನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹುಡುಗಿ ಅಪ್ಪನಿಗಾಗಿ ಕಾಯುವಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು. ಕರಾವಳಿಯ, ಮೀನುಗಾರರ ಬದುಕಿನ ಚಿತ್ರಣ.

ನಮ್ಮ ಹೊಸ ಲೇಖಕರು ಬಹಳಷ್ಟು ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವುದು ತುಂಬ ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿ.

ಶಶಿಧರ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ

ತಮ್ಮಣ್ಣ ಬೀಗಾರ - ನಿಸರ್ಗದ ಮಧ್ಯೆ ಮಕ್ಕಳು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಎದೆಗುಡಿಗಳೇನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರು ತುಂಬ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಲ್ಲಾಡೆ ಮಾತಾಡು, ಹಸಿರೂರಿನ ಹುಡುಗ ಮುಂತಾದವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರಬಂಧ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗದ್ಯ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಬಿಳಿಗರೆ:

ಸೂರ್ಯಕಿರಣ ಮಿಂಚಿ ಮಿಂಚಿ | ಬೆಳಕ ಕೋಲು ಹುಟ್ಟಿತು ಕಾಲವೆ/ ಕಾಲವೆ/ ಕತ್ತಲ ಕಾಲವೆ/ ಆಳ ಎಷ್ಟಿರುವೆ / ಅಗಲ ಎಷ್ಟಿರುವೆ ಮೇವುಂಡಿ ಮಲ್ಲಾರಿ ಅವರ

ಕುವೆಂಪು:

ಇಲಿಗಳು ಬಡಿದವ ನಾಯಿಗಳ

ಇಲಿಗಳು ಕಡಿದವ ಬೆಕ್ಕುಗಳ

ನವೋದಯದ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿತ್ತು. ಈಗಿರುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಬೇರೆ ತೆರನಾದುದು. ಅಂದರೆ ಕಸವನ್ನೆಲ್ಲ ತಂದು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದು ಮಕ್ಕಳ ಮುಂದೆ ಇಡುತ್ತಿರುವ ಇವತ್ತಿನ ಫಾಸ್ಟ್‌ಟ್ರ್ಯಾಕ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾದ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಯಾವುದು? ಅದು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿರುವ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಯಾವುವು? ನಮ್ಮ

೪೩೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಸದ್ಯದ ಬದುಕಿನ ಸ್ಥಿತಿ-ಗತಿಗಳಿಗೆ ಅದು ಎಷ್ಟೊಂದು ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ? ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವಂತಹ ಕಾಲ ಈಗ ಇದೆ.

ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ರಚನೆಗಳು :

ಮಾನವೀಯತೆ ಎಂದರೆ

ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾನವೀಯವಾದುದನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಎಂದರೆ

ವೈಭವೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಬದಲಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಾಸ್ತವ ಪ್ರಪಂಚದ ಕತೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು, ಕತೆ-ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಯಾಕೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಾಲ ಹಂಗಿತ್ತು, ಹೀಗಿತ್ತು, ಆವಾಗ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಸೇರಿನಿಂದ ಅಳೆದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು, ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲವೂ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ನಾವಿಂದು ಹೊರಬರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಅವರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಫ್ಯಾಂಟಸಿ, ಅಸಂಗತ ಸಂಗತಿಗಳ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರ ಓದಿಗೆ ಮುಂದು ಮಾಡುವಂತಹ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ರಾಧೇಶ ತೋಳಾಡಿ:

ನಾನು ಸವೆದು ಸವೆದು ಸಣ್ಣಗೋಲಿಯಾಗಬೇಕೆ/ ಸವೆದು ಸವೆದು ಕೊನೆಗೆ ಸೊನ್ನೆಯಾಗಬೇಕೆ

ಅಕ್ಕ, ಅಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಗುಬ್ಬಿ ಐಸ್‌ಕ್ರೀಮ್ ಯಾಕೆ ತಿನ್ನೋಲ್ಲ?

ವಿಜಯಶ್ರೀ ಹಾಲಾಡಿ:

ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೆ ಚುರುಕುತನ, ಚಾಲಾಕಿತನ, ಅವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ:

ಕುಂಭೆ ಬೀಜ ಕದ್ದು ತಿಂದು

ಬಾಣಿ ಇಟ್ಟು ಬೇಗ ಹುರಿದು

ಮುಸುಕುನೋಟೆ ಮುಗ್ಧ ಬಿಟ್ಟೆ

ಕರುಂಕುರುಂಕುರುಂ

ಹೋಂವರ್ಕ್ ಬರೇ ಇಲ್ಲ

ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ನಮಗೇಲ್ಲ ಗೊತ್ತಿರುವಂತಹದು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಚೆಂದವಾದ ಕತೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಅದು ಮಾಡುವಂತಹ ಪ್ರಭಾವ ಬಹಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯವೇ ಭಗವಂತನೆಂಬ ಪುಣ್ಯಕೋಟಿಯ ಕಥೆಯೆಂದು ಎಂಬ ಗೋವಿನ ಹಾಡನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

೪೩೭

ನಾಡು ಇದು. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಷ್ಟು ಮಹತ್ವದ್ದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮುದುಕಿ ಮತ್ತು ಟುಣಕ್‌ಟುಣಕ್ ಇಲಿಮರಿ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಕಥನ ಕವನವನ್ನಾಗಿ ಆನಂದ ಪಾಟೀಲ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 'ಅಜ್ಜಿ, ಅಜ್ಜ ಬಿಡಿಕಾಳು, ಮ್ಯಾಲೊಂದೆರಡು ಇಡಿಗಾಳು' ಎನ್ನುವ ಆ ಕವನದಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿರುವ, ವಿಸ್ಮಯ ಪಡುವಂತಹ, ರಸವತ್ತಾಗಿರುವ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡಿವೆ. ಆ ಮುದುಕಿ ಹೊಲಿಯುವ ಕೌದಿಯ ಚಿತ್ತಾರ ನಮನ್ನೆಲ್ಲ ದಂಗು ಬಡಿಸುತ್ತದೆ:

ಯಾವ ಯಾವ ಊರಾಗೂ

ಸಿಗದಂಥಾ ಕೌದಿರಿ

ಅದರ ತುಂಬ ಚಿತ್ರ ಅಂದ್ರಚಿತ್ರರಿ

ಎಷ್ಟ ಹೇಳಿದ್ರೂ ಕಡಿಮೇನ ಬಿಡ್ಡಿ

ಅದರೊಳಗೆ ಏನೇನೆಲ್ಲ ಇರತಿದ್ದು

ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವೇನ ಈಗರಳ್ಯಾವ

ಸಾಲಾಗಿ ಮಾಲ್ಯಾಗಿ ಘಮ್ನತಾವ

ಸಂಪಿಗೆ ಹೂವೇನ ಈಗರಳ್ಯಾವ

ಸಾಲಾಗಿ ಮಾಲ್ಯಾಗಿ ಘಮ್ನತಾವ

ಸ್ಯಾವಂತಿಗೆ ಹೂವ ಈಗರಳ್ಯಾವ

ಕ್ಯಾದೀಗಿ ಹೊಡಿಹೆಂಗ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡಾವ

ತೆಂಗಿನಗರಿ ಹ್ಯಾಂಗ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡಾವ

ಅಂತಹ ಕೌದಿ ಹೊಲಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾಗಿರುವ ಮುದುಕಿ ತನ್ನ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು
ತನ್ಮಯಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಸಾಲುಗಳು ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತವೆ:

ಕಣ್ಣವು ಕಣ್ಣು

ಮುದುಕಿ ಕಣ್ಣು

ಕೌದ್ಯಾಗ ಇದ್ದು

ಕಿವಿಯವು ಕಿವಿ

ಕೌದ್ಯಾಗ ಇದ್ದು

ಕೈಯವು ಕೈ

ಸೂಜಿದಾರದೊಳಗಿದ್ದು

ಪುಟ್ಟಪೂರ ಮುದುಕಿ

ಕೌದ್ಯಾಗ ಹುದುಗಿದ್ದು

ದೇಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಈ ದೀರ್ಘ ಕವಿತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ:

ಸಾವು ಬಂದರು ಆತು

ನಾಲಗಿ ನಿಜವಾತು

ಈಗ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದಿನ ತನಕ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಲೋಕವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಬಗೆಯ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಕಾಣಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರಿಗಾಗಿ ಹಿರಿಯರು ಹರಿಸುವಂತಹ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಕವೂ ಬರೀ ಆದರ್ಶಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದುದೂ ಆಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊಸ ಬರಹಗಳು ಈ ಬಗೆಯ ಅಂತರವನ್ನು ಹಾಗೂ ಮಡಿವಂತಿಕೆಯ ಭಾವವನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕಿದವು.

ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪೋಷಕರು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಆದರೆ ಇಂದು ಏನಾಗಿದೆಯೆಂದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಆಶೋತ್ತರಗಳು ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿವೆ.

ಹೀಗೆ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಏನು ಬೇಕು?

ಮಕ್ಕಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಓದಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವಾಸ್ತವದ ಓದಿಗೆ, ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯ ಓದಿಗೆ, ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆಯ ಓದಿಗೆ, ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಫ್ಯಾಂಟಸಿಯ ಓದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಬಾಲಕ-ಬಾಲಕಿಯರು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಅಂತಹ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವಂತಹ, ಅವುಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವಂತಹ ವಾತಾವರಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವಂತಹ ಹೊಣೆ ಇಂದು ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಅಸಂಗತ: ನವೀನ್, ಅವರ 'ಗೇಗ್ರಾನ್' ಕಾದಂಬರಿ

ಗಣೇಶ ನಾಡೋರ ಅವರ 'ನೆಗತ' ಕಾದಂಬರಿ

ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದಂತೆಯೇ ದೇಸಿಯತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಗುಣ- ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೊಗಡು, ಆಡುನುಡಿ, ಅಲ್ಲಿಯ ಲಯ, ದಂತಕತೆಗಳನ್ನು ವಾಸ್ತವದೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಸುತ್ತ ಹೋಗುವುದು. ನಿನಗ್ಯಾರ ಬಡದಾರ, ಯಾಕಳತಿ ಗೊಂಬವ್ವಾ, ನಿನಗ್ಯಾರ ಬೈದಾರ, ಯಾಕಳತಿ ಕಂದವ್ವಾ

ಗಲಿವರ್ಸ್ ಟ್ರಾವೆಲ್ಸ್

ಸಮಾನತೆಯ ಭಾವ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಆಶಯ,

ಪತ್ರಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸ : ಅಂತಹ ಮಾನವೀಯ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವ ಕತೆ-
ಕವಿತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡುವುದು.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

೪೩೬

ಲೇಖಕಿಯರು ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿರುವುದು.

ಚಂದ್ರಮಾಮಾ ಚಂದ್ರಮಾಮಾ ಚಾರೀಕಾಯ್

ಬಟ್ಟಲ ತುಂಬ ಬಾರೀಕಾಯ್

ಅಚಿಕಡೆ ಚೆಲ್‌ಚೆಲ್

ಈಚಿಕಡೆ ಚೆಲ್‌ಚೆಲ್

ಉಸಕಿನ ಹಾಸ್ತಿ ಹಾಸ್ಯಾರು

ತಂಪಾನ ಗಾಳಿ ಬೀಸ್ಯಾರು

ನಾವರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಲಗವು

ಬ್ಯಾಡಂತನಾಕ್ ನೀ ಯಾರು?

ಬಾ ಬಾರಕಂದಾ

ಬಾರಾ ಸುನಂದಾ

ಬ್ಯಾಸರ ಬಂದೈತಿ ಆಡೋಣ

ಆಚಿ ಕೈಯತಾರ ಈಚಿಕ್ಕೈಯತಾರ

ಮುಟಿಗ್ಯಾಗೇನೈತಿ ನೋಡೋಣ

ಅರೆರೆ! ಬಿಟ್ಟೀ?

ಬಿತ್ತಲ ರೊಟ್ಟಿ

ಎತಕೋ ಮೊದಲದ ತಿನ್ನೋಣ

ಆಮ್ಯಾಲ ಆಟ

ಆಡೋಣ ಈಟ

ಕಡಿಕ್ಕೊಂಡ ಹಾಡರೆ ಅನ್ನೋಣ!

ಕಂಚ್ಯಾಣಿ ಶರಣಪ್ಪ, ಹ.ಮ.ಪೂಜಾರ, ಪ.ಗು.ಸಿದ್ದಾಪುರ, ಚಂದ್ರಗೌಡ ಕುಲಕರ್ಣಿ, ಚಂದ್ರಕಾಂತ ಕರದಳ್ಳಿ, ಸಿ.ಎಂ. ಗೋವಿಂದರೆಡ್ಡಿ, ವಿನಾಯಕ ಕಮತದ, ಲಲಿತಾ ಹೊಸಪ್ಪಾಟಿ, ಭಾಗೀರಥಿ ಹೆಗಡೆ, ಕಮಲಾ ಕೊಂಡದಕುಳಿ ಮುಂತಾದವರು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕೂಡ ಇನ್ನಷ್ಟು ಈ ದಿನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಲೆ ಬರೆಯಬೇಕು. ಹೊಸ ಹೊಸ ತಂತ್ರಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ.

* * * *

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಾರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು

ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಎಸ್ ಗಡಾದ

ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಒಳಬಂದ ಹೊಸ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ 'ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎನ್ನುವ ಪ್ರಕಾರ ಹೊಸತಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ೭೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯಿದೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆಯಾದರೂ "ಮಕ್ಕಳಸಾಹಿತ್ಯ" ತುಂಬಾ ತುಂಬಾನೇ ಪ್ರಾಚೀನ ವಾದದ್ದು ಎಂಬುದನ್ನು ಯಾರೂ ಮರೆಯುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತು, ಸ್ಮೃತಿ ಪುರಾಣ ಶಾಸ್ತ್ರ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಬೃಹತ್ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀತಿಸಾರ ಹೇಳುವ ಕತೆಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತವೆ. ಋಗ್ವದದಲ್ಲಿ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಪ್ರಾಣಿ ಕತೆಗಳಿವೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ಪೂರ್ವ ಮೂರನೆಯ ಶತಮಾನ ಗುಣಾಡ್ಯನ "ಬೃಹತ್ಕಥೆ" , ಕ್ರಿ.ಶ. ಒಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮನಿಂದ ರಚಿತವಾದ "ಪಂಚತಂತ್ರದಲ್ಲಿ, ಹರಿಷೇಣದ ಬೃಹತ್ಕಥಾ ಕೋಶ, ಕ್ಷೇಮೇಂದ್ರನ 'ಬೃಹತ್ಕಥಾಮಂಜರಿ' ಮೊದಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ಹೊಳಹುಗಳನ್ನು ನಾವು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಹೊರತಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಬೇರು ಜಾನಪದದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಲಾಗದು. ಲಾಲಿಪದ ಶಿಶುಪ್ರಾಸ, ಒಗಟು, ಒಡಪು, ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿಯರ ಕತೆ, ಕ್ರೀಡೆ, ಕೋಲಾಟ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಇತಿಹಾಸ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪತ್ತು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಇಂದಿನ ವಾಸ್ತವಿಕ ನೆಲಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅದು ಅನೇಕ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಕಟನೆ ಪ್ರಚಾರ ಪ್ರಸಾರದಂತಹ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದೆ.

“ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ” ಎಂದೊಡನೆಯೇ ಮೂಗು ಮುರಿಯುವವರೇ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಗಕ್ಕು, ಗೂಬಕ್ಕು ಬರೆಯುವರೆಲ್ಲ ಸಾಹಿತಿಗಳೇ ಎಂಬ ಕೀಳರಿಮೆ ಈಗಲೂ

ಇದೆ. ಕೆಲ ಸಾಹಿತಿಗಳಲ್ಲಿಯೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಬರಹಗಾರರ ಬಗ್ಗೆ ಅನಾದರವಿದ್ದುದು ದುರ್ದೈವದ ಸಂಗತಿ.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಾಗ ಯಾವುದು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂಬ ಚಿಂತನೆಯು ಶುರುವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯರು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಬರೆದುದು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವೋ, ಮಕ್ಕಳೇ ರಚಿಸಿದ್ದು ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವೋ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಎರಡೂ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮುಖಗಳೇ.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸೇರಿದಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಾನೇ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಸಾಕಷ್ಟು ಲೇಖಕರು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಕಟನಾ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮೌಲ್ಯ ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಖ್ಯಾತ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತಿ ದಿ|| ಸಿಸು ಸಂಗಮೇಶ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುವಂತೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅದೊಂದು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರವಲ್ಲ ಇದೊಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇದರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವರ ಸಾಹಿತ್ಯದಂತೆ. ಕಲೆ, ಕವಿತೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ನಾಟಕ, ಚರಿತ್ರೆ, ಜೀವನಚಿತ್ರಣ ಪ್ರಬಂಧ, ಪ್ರವಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಅಲ್ಲದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಶಿಶುಪ್ರಾಸ, ಕಾಮಿಕ್ಸ್ ಏನೆಲ್ಲ ಇದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇದೊಂದು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದು ನಿಜ ಕೂಡ!

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೃತಿಗಳು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ರಚನೆಕಾರರಿಗೂ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲ. ಶಾಲಾ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ತಾನು ಪ್ರಬುದ್ಧ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಭಾವಿಸಿದಂತಿದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅಂದವಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಅಂತ್ಯ ಪ್ರಾಸ ಕೂಡಿಸಿದರೆ ಸಾಕು ಮಕ್ಕಳ ಕವಿತೆಯಾಗಿ

ಬಿಡುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ದವ್ವ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದೆಲ್ಲವೂ ಮಕ್ಕಳ ಕೃತಿ ಆಗಲಾರದು. ಮುದ್ರಣ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿನ ಆವಿಷ್ಕಾರದಿಂದಾಗಿ ಅಂತಹ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಬರುತ್ತಿವೆ.

“ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾಶನವೆಂದರೆ ಮುಕ್ತಾಂಗನ ದೃಷ್ಟಿ ಇದ್ದಂತೆ. ಒಂದು ಕಣ್ಣು. ಸಾಹಿತ್ಯಿಯಾದರೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಣ್ಣು ಪ್ರಕಾಶಕ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕಾರನೂ, ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಮೂರು ದೃಷ್ಟಿಗಳು ಒಂದೇ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ನೆಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ಸುಂದರವಾಗುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತಿ ಸಂಗಮೇಶರು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ನನಗೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಒಂದು ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕಾದರೆ ಆರು ತಿಂಗಳು ಒಂದು ವರ್ಷ ಶ್ರಮ ಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಕಾರರು ಕಲ್ಪನೆಗೆ, ಆಶಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

೪೪೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಕಲಾವಿದರಿಗಾಗಿ ದೂರದ ಮುಂಬೈ ಭುವನೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಬರೀ ಆರೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ಹೊರಬರುತ್ತಿದೆ. ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್ ಗೂಗಲ್ ಸರ್ಚ್ ಮಾಡಿ ಮಾಹಿತಿ ಚಿತ್ರ ಹಾಕಿ ಪುಸ್ತಕವೊಂದನ್ನು ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ತರುವವರನ್ನು ನಾನು ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ.

ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉತ್ಕರ್ಷದ ಕಾಲದ ಪ್ರಕಟನೆಗಳಾದ “ಅನುಕರಣಾ ಗೀತಲಹರಿ: ಸೇರಿದಂತೆ ಪಂಜೆಮಂಗೇಶರಾಯ, ಕುವೆಂಪು, ರಾಜರತ್ನಂ, ಹೊಯ್ಸಳ ಅವರ ಆರಂಭದ ಕೃತಿಗಳು ಮುದ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಲಭ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಚಿತ್ರಗಳ ಸಾಹಚರ್ಯ ಪಡೆಯದೇ ಹೊರಬಂದವು. ಈಗ ಮುದ್ರಣ ಕ್ಷೇತ್ರ ಸಾಕಷ್ಟು ಸುಧಾರಿಸಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಚಿತ್ರಗಳು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆ. ಚಿತ್ರವಿಲ್ಲದೇ ಯಾವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು, ನುರಿತ ಜಾಣ ಕಲಾವಿದರು ರಚಿಸುವ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ನೀತಿ ರಚನೆ:

ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಾಜ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಕೂಡಾ ತನ್ನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಸಹಜವೂ ಹೌದು, ಕಾಲ ಬದಲಾಗಿದೆ, ಕಲಿಕೆ ಇರುವಿಕೆ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ಸನ್ನಿವೇಶ ವಾತಾವರಣ ಮಕ್ಕಳು ಇರುವುದು ಬದಲಾಗಿದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣ, ಉದಾರೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಖಾಸಗೀಕರಣಗಳ ಒತ್ತಡದಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಬದುಕಿನ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಣಾಮಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಎಲ್ಲ ರಂಗದಲ್ಲೂ ಅನೇಕ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಗಳು ಗೋಚರಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಮಾತೃಭಾಷೆ ಕನ್ನಡದ ಕಾವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಬಿರುಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ. ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್, ಫೇಸ್‌ಬುಕ್, ಗೂಗಲ್, ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಮೊಬೈಲ್ ಕಾಮಿಕ್ಸ್, ವಿವಿಧ ಟಿ.ವಿ.ಚಾನೆಲ್ ಇ-ಬುಕ್ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಕ್ಕಳು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಬದಲಾದ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಆಗಿದೆ ಅವಶ್ಯಕವೂ ಆಗಿದೆ.

ಇಂದು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕವಲುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಇತರ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ಬರಹಗಾರರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಡವಾಗಿದೆ ಎಂದೇನೂ ಅಂತಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇತರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

೪೪೩

ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾನ್ಯತೆ ಪ್ರಚಾರ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ದಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಅನೇಕ ತೊಂದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ನೀತಿಯೊಂದು ರಚನೆಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದರೇನು? ಅದರ ಒಳಗೆ ಯಾವ ವಿಷಯ ವಸ್ತುಗಳಿರಬೇಕು. ಪುಸ್ತಕ ಹೇಗಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕೆ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದೆಂದರೆ ತುಂಬಾ ಸರಳವಾದ ಸಂಗತಿಯೇನಲ್ಲ. ಈಚೆಗೆ ಮುದ್ರಣವೆಚ್ಚ ಭರಿಸುವ ಅನುಕೂಲವಿದ್ದರೆ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಪ್ರಕಾಶಕರಾಗಬಹುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶನವೂ ಒಂದು ಉದ್ಯಮವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಚಾರಿಕೆಯೂ ಹೌದು. ಇತರೆ ಎಲ್ಲಾ ಉದ್ಯಮಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಇದೂ ಬೇಡುತ್ತದೆ.

ಇವತ್ತು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ೭೫% ರಷ್ಟು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬರೀ ಪಂಚತಂತ್ರ, ಇಸೋಪನ ಕತೆಗಳು ಜಾನಪದ ರಾಜ ರಾಣಿಯರ ಕತೆಗಳು. ೧೦% ರಷ್ಟು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಕವನ ಹಾಡು ಚುಟುಕುಗಳು. ೫%ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಇತರೆ ವಿಷಯದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಅಂದರೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ನಾವು ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ ಎದುರಾಗಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಇಂದಿನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಡಿವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.. ವಿಜ್ಞಾನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ, ಕೃಷಿ, ಪರಿಸರ, ಜಾಗೃತಿ, ಕಾಳಜಿ, ಕ್ರೀಡೆ, ಸಂಗೀತ, ಪ್ರವಾಸ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಯತ್ತ ಕೈಹಾಕಬೇಕು. ಇಂತಹುದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಕೃತಿ ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ನೀತಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಬೇಕು.

ಕೆಲವರು ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಪದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉದ್ದು ಪ್ಯಾರಾಗ್ರಾಫ್‌ಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಮಕ್ಕಳ ಮಟ್ಟಕ್ಕೂ ಮೀರಿದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು "ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ" ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಈ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಕಟವಾದುದನ್ನೇ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ಬದಲಿಸಿ ಅದನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಆತುರ ಆತುರವಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಈ ನೀತಿ ಪೂರ್ಣವಿರಾಮ ಹಾಕಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳ ವಯೋಮಾನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅಂದರೆ ೧ ರಿಂದ ೪, ೫ ರಿಂದ ೯,

೪೪೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

೯-೧೫ ವಯೋಮಾನದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಮುಖಪುಟದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂತಾಗಬೇಕು.

ಒಂದೇ ಆಕಾರದ ಅಂದರೆ ೧/೮ ಡೆಮಿ ಮತ್ತು ೧/೪ ಕ್ರೌನ್ ಆಕಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂತೆ ಶಿಸ್ತು ಬರಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಅಕ್ಷರ, ಲಿಪಿ, ಫಾಯಿಂಟ್, ಸ್ಪೇಸ್, ಅಳತೆ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಕ್ರಮ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ೧೪ ಪಾಯಿಂಟ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನ, ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಕಾಗುಣಿತ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದಂತೆ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಹಳವಿದೆ.

ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮಾರ್ಜಿನ್ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಜಿನ್ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಹಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಓದುಗರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಶ್ರಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಮಕ್ಕಳು ಜಾಸ್ತಿ ಹೊತ್ತು ಓದಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೈಂಡಿಂಗ್ ಪಿನ್ ಬೈಂಡಿಂಗ್ ಆಗಿರದೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳೂ " ಅಥವಾ ಸೆಕ್ಷನ್ ಬೈಂಡಿಂಗ್ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವ ಕಾಗದ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಕನಿಷ್ಠ ೭೦.ಜಿ.ಎಸ್.ಎಂ. ಕಾಗದ ಇರಬೇಕು. ಅದು ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಬಹುವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಇಂಥ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಸ್ತು ವಿಷಯ ಅಪರೂಪವಾಗಿರುವಂತೆ ಅದ್ದೂರಿ ಮೂಡಿಸುವ ಆನಂದ ಉಕ್ಕಿಸುವ ಓದುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಕುತೂಹಲ ಕೆರಳಿಸುತ್ತಾ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಾ ಖುಷಿಯ ಹೊಳೆಯನ್ನೇ ಹರಿಸುವ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಬೇಕು.

ಇವತ್ತಿನ ಜ್ಞಾನ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವೈಚಾರಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಬೆಳೆಸುವ ಮಕ್ಕಳ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮಂದಹಾಸ ಮೂಡಿಸುವ ಅವರ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಟಮಾಡಬೇಕು. ಅಪರಾಧ, ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ, ವೈಷಮ್ಯ, ಭಿನ್ನತೆ, ಉದ್ವೇಗ, ಭಯ, ನಿರಾಶೆ, ತಾತ್ಕಾರ, ಬೇಸರ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಯಾವುದು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣಸಂಸ್ಥೆ ಯುನಿಸೆಫ್ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದು ಅದು ಹೀಗಿದೆ, “ಯಾವ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

೪೪೫

ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಮುದಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಭಾವನೆ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ತನ್ನತನ ಉದ್ದೀಪನಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಚರಿತ್ರೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಮುಂದಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅದು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವಲ್ಲ” ಇದನ್ನೂ ನಾವು ಸದಾ ಲಕ್ಷದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉದ್ದೇಶ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸುಸಂಸ್ಕೃತರನ್ನಾಗಿಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ಹೊಸ ಚಿಂತನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವ ಅವರಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ತುಂಬಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವ ದೇಶದ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ಪೂರ್ಣವೆನಿಸದು ಹೀಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ರಚನೆ:

ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೧೦೦೦ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕದ ಟೈಟಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆ ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಶೇಕಡಾ ೨೦ ರಷ್ಟು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿವೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಇಲಾಖೆ, ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ಲೇಖಕರು ಪ್ರಕಾಶಕರು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆ ಯೋಜನೆ, ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಣ ಅಭಿಯಾನ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಅಲೆಮಾರಿ ಕೊಳಚೆ ಗ್ರಂಥಾಲಯ, ಆರ್.ಆರ್.ಎಲ್.ಎಫ್. ಇತ್ಯಾದಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದುಡ್ಡು ಮಾಡಿಕೊಂಡವರು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಸಾವಿರ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಿಂಟ್ ಹಾಕಿಸಿ ಅದನ್ನೇ ಹತ್ತಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಾರಾಟಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಹೆಣಗಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಅನೇಕ ತಾರತಮ್ಯ ಅಸಮಾನತೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವೊಂದನ್ನು ರಚಿಸುವ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ರಚನೆಗೊಂಡರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೇಖಕರು, ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮಕ್ಕಳು, ಪಾಲಕರು, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞರು, ಇಲಾಖೆಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯ,

೪೪೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೂಲಾ

ಶಿಕ್ಷಣ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಕಲ್ಯಾಣ) ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು, ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಒಂದು ಸಮಿತಿ ರಚನೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಇದು ಪುಸ್ತಕ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯವುಳ್ಳ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಸಂಖ್ಯೆಯೊಂದನ್ನು ನಮೂದಿಸಿ ಅದರ ಕಿರುಹೊತ್ತಗೆಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು.

ಸರ್ಕಾರಿ ಸ್ವಾಮ್ಯದ ಅಕಾಡಮಿ ಇಲಾಖೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಕಟ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ಬಂದ್ ಮಾಡಿ ಆ ರೀತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವೇ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು.

ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಅರೆಸರ್ಕಾರಿ ಖಾಸಗಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ, ಪೂರ್ವ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ವಿಭಾಗ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಂದಾಜು ೮೦,೦೦೦ ಶಾಲೆಗಳಿವೆ. ಸುಮಾರು ೬೫,೦೦೦ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ನಗರ ಜಿಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸೇರಿದಂತೆ ೭೫೦೦ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಬರೀ ೨೦ಪುಸ್ತಕಗಳಂತೆ ಹಿಡಿದರೂ ಮೂರು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳೂ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು ಗ್ರಂಥಗಳ ಖರೀದಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಲೇಖಕನ ಅಥವಾ ಒಂದು ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕದ ಈಗಿರುವ ೩೦೦ ಪ್ರತಿಗಳ ಬದಲಾಗಿ ೩೦೦೦ ಪ್ರತಿ ಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಖರೀದಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ಲೇಖಕರು ಪ್ರಕಾಶಕರು ಮಾರಾಟಗಾರರು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಈ ಯೋಜನೆಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ಪಟ್ಟಣ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯಿತಿ, ನಗರಸಭೆ, ಮಹಾನಗರ ಪಾಲಿಕೆ, ಬಿ.ಬಿ.ಎಂ.ಪಿಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹ ವಾಗುತ್ತಿರುವ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಅರ್ಥದಷ್ಟು ಆದರೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವಂತೆ ಆಗಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಸಭಾ ಲೋಕಸಭಾ ವಿಧಾನಸಭೆ ವಿಧಾನಪರಿಷತ್ ಸದಸ್ಯರ ಅನುದಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ಪಡೆಯಬೇಕು ಇದರಲ್ಲಿ ವಾಚನಾಲಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ದರಸ್ತಿ ಪೀಠೋ ಪಕರಣ ಇತ್ಯಾದಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವೇ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಪುಸ್ತಕ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿ ಆಯಾ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ ಹಣ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಗೆಯೇ ಆಯಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳು ತಲುಪಬೇಕು.

ಈ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ತಜ್ಞರಿಂದ ಸಲಹೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ ಸಹಕಾರ ಪಡೆದು ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಎಂಬ ವಾರ್ಷಿಕ ಅವಲೋಕನ ಹೊತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

೪೪೭

ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ಅಭಿಮತ. ಇದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಮಕ್ಕಳು ಈ ಜಗದ ನಗುವ ಹೂಗಳು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ, ಆದರೆ ಇದು ಕೇವಲ ಹೇಳಿಕೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬಹುತೇಕ ಮಕ್ಕಳು ನಿಜವಾಗಿಯೂ, ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನಾವು ಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಹಸಿವು, ಜ್ಞಾನ, ಅರಿವು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸೌಲಭ್ಯ ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಯಾವುದೇ ಮೂಲಭೂತ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ನಾವ್ಯಾರೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ, ಅವರಿಗೂ ಅವರದೇ ಆದ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕುಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಅವರದ್ದೇ ಆದ ವಿಚಾರಗಳು ಭಾವನೆಗಳು ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಇವೆ ಎಂದು ನಂಬಲು ನಾವು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ. ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಮಗನಿಸಿದ್ದನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಹೇರುವುದಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಇವತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ ವೆಹಿಕಲ್‌ಗಳೇ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗುತ್ತಿವೆ. ಮೂರೇ ಮೂರು ಜನರಿರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಕಾರು ಎರಡು ಬೈಕು ಒಂದು ಸ್ಕೂಟರ್ ಒಂದು ಸೈಕಲ್ ಇರುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಸಾರದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು:-

ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸರಿಯಾದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಪಕವಾದ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ವಿಮರ್ಶೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದು ಈಗ ನಿಂತ ನೀರಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಅದೇ ತಥಾ ಕಥಿತ ಈಸೋಪನ ಕತೆಗಳು, ಪಂಚತಂತ್ರದ ಕತೆಗಳು, ದೇಶ ವಿದೇಶದ ಜಾನಪದ ಕತೆಗಳು, ರಾಜರಾಣಿಯರ ಕತೆಗಳು ಅವನ್ನೇ ಬರೆದೂ ಬರೆದೂ ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತಿಲ್ಲ ಅನ್ನುವಂತಹ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ವಶಕ್ತ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾದ ಸುದ್ದಿಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಆಕಾಶವಾಣಿ, ಸಮುದಾಯ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ವಿವಿಧ ಟಿ.ವಿ. ವಾಹಿನಿಗಳು, ನಿಯತಕಾಲಿಕೆಗಳು, ಮೊಬೈಲ್, ಅಂತರ್ಜಾಲ ತಾಣಗಳು ಮುಂತಾದವು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಆದ್ಯ ಗಮನ ನೀಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸತನ್ನು ತರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹೋರಾಟದ ಫಲವಾಗಿ ರಚನೆಯಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಬಾಲ ವಿಕಾಸ ಅಕಾಡಮಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಸದಸ್ಯರು ನೇಮಕವಾಗದೇ

ಳಳಲ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೂಲಾ

ಬಾಲಗ್ರಹ ಪೀಡಿತವಾಗಿದೆ. ವಿವಿಧ ಅಕಾಡಮಿ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರಗಳು, ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಕ್ಕಳು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆಗಳು ವಿಚಾರ ಸಂಕಿರಣ, ಪುಸ್ತಕಾವಲೋಕನ, ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು, ಕವಿಗೋಷ್ಠಿ ನಾಟಕಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾತುಕತೆಗಳು ಎಲ್ಲೂ ಸದ್ದು ಮಾಡುವಷ್ಟೂ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿಯೇ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮೀಸಲಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತೀರಾ ಕಡಿಮೆ ಇವೆ. ಇವತ್ತು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತಾಗಿದೆ. ಪುಕ್ಕಟೆ ಕೊಟ್ಟರೂ ಮಕ್ಕಳು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಕನ್ನಡದ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಸಡ್ಡೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳು, ಪಾಲಕರು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಇದಕ್ಕೇನು ಸಣ್ಣ ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಮ್ಮ ಮನೆ ಯಲ್ಲಿ ೧೦ ವರ್ಷದ ನನ್ನ ಮಗನ ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೊಂದು ಜರುಗಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ವಯೋಮಾನದ ಏಳೆಂಟು ಮಕ್ಕಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮುಗಿಸಿ ಹೋಗುವಾಗ ನಾನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಸಾಹಿತಿ 'ಸಿಸು' ಸಂಗಮೇಶ ಕೆಲ ಪುಸ್ತಕಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಬರೆದ ಕೆಲ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎರಡೆರಡು ಕೊಟ್ಟೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳು "ಅಂಕಲ್" . ನಾವು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೀಡಿಯಂನವರು. ಎಂದು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ವಾಪಸ್ ಕೊಟ್ಟರು. ಇನ್ನೆರಡು ಮಕ್ಕಳು ಅಂಕಲ್ ಇದರಲ್ಲಿ ಬರೀ ಚಿತ್ರಗಳೇ ಇವೆ.

ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲ ಎಂದು ಟೇಬಲ್ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಹಾಗೇ ಹೋದರು. ಇನ್ನೆರಡು ಮಕ್ಕಳು “ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನ ರೈಮ್ಸ್ ನಾವೆಲ್ ಪುಸ್ತಕ ಇದ್ದರೆ ಕೊಡಿ ಅಂಕಲ್ ಓದಬಹುದು ಎಂದರು, ಇನ್ನೆರಡು ಮಕ್ಕಳು ಆಯಿತು ಅಂಕಲ್ ಥ್ಯಾಂಕ್ಸ್ ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಇದಾದ ನಂತರ ಅರ್ಧ ತಾಸು ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪುಸ್ತಕ ಒಯ್ದಿದ್ದ ಒಂದೇ ಮನೆಗೆ ಸೇರಿದ ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕಿ ಹಾಗೂ ಬಾಲಕ ಬಂದು ಬೆಲ್ ಬಾರಿಸಿದರು. ನಾನು ಕದ ತೆರೆದು ನೋಡಿದೆ. ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೊಟ್ಟು ಪುಸ್ತಕಗಳಿದ್ದವು. ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಖುಷಿಯಾಯಿತು. ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಓದಿದಿರಾ ಪುಟ್ಟಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕವರು 'ಸಾರಿ' ಅಂಕಲ್ ನಿಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ರೀಡಿಂಗ್ ರೂಮಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಾ ಇದ್ದವಿ, ಪಪ್ಪಾ-ಮಮ್ಮಿ ಬಂದು ಸ್ಕೂಲ್‌ನ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇವುಗಳನ್ನೇಕೆ ಓದುತ್ತಿದ್ದೀರಿ ಎಂದು ಕಸಿದು ಬಿಸಾಡಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್ ಕೊಡಲು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಅಂಕಲ್ ಅಂದರು.

ನೋಡಿ ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಪಾಲಕರಿಂದ ಸಿಗುತ್ತಿರುವ

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

೪೪೯

ಮರ್ಯಾದೆ ಪರಿಸರ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿಲ್ಲ. ಪಾಲಕರಾಗಲೀ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಲೀ ಪರೀಕ್ಷಾದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಠ್ಯಪೂರಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಅಭಿರುಚಿ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂಶೋಧನೆ ಸಂಪಾದನೆ ಕಾರ್ಯ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಚರ್ಚೆ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ “ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ” ಒಂದು ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣನೆಗೆ ಬರುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ನನಗಾದ ಒಂದು ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಅನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಖ್ಯಾತ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಈಶ್ವರ ಕಮ್ಮಾರ, “ಸಿಸು” ಸಂಗಮೇಶ, ಅಪ್ಪಾಸ್ವಾಮಿ, ಪಳಕಳ ಸೀತಾರಾಮಭಟ್ಟ ಮುಂತಾದವರ ಒತ್ತಾಸೆಯಿಂದಾಗಿ ನಾನು ೧೯೯೭-೯೮ ರಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತು ಪಿಎಚ್.ಡಿ., ಮಾಡಿ ತೀರಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಧಾರವಾಡದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರನ್ನು ಗೈಡ್ ಆಗಲು ವಿನಂತಿಸಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲೇಜುಗಳ ಗೈಡ್‌ಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ, ಭೇಟಿಯಾಗಿ ಗೋಗರೆದೆ. ಕೆಲವರು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಆದರೆ ಬೇಡ ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಲು ಎಂದರೆ; ಕೆಲವರು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಅಲ್ಲ ಎಂದರು. ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ನಾವು ಕೊಡುವ ವಿಷಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಅಂದರೆ ಗೈಡಾಗುತ್ತೇವೆ ಎಂದರು. ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಸುಮಾರು ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆದ ನಾನು ಕೊನೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇದ್ದವರನ್ನೇ

ಹುಡುಕಿದೆ. ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಖ್ಯಾತ ಸಾಹಿತಿ ಲೇಖಕಿ ಡಾ. ಸರೋಜಿನಿ ಚವಲಾರ ಅವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತೇ ೨೦೦೨ರಲ್ಲಿ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪಡೆದೆ. ಆ ಮಾತು ಬೇರೆ, ಇದಾಗಿ ೨೦ ವರ್ಷವಾಗಿದ್ದರೂ ಇವತ್ತಿಗೂ ಕೂಡಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ. ಯಾವ ನಿಟ್ಟಿನಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳು ಇಲ್ಲದಂತಾಗಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಬಂದು ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಿಂತು ಹೋಗಿವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಚಂದಮಾಮ, ತುಂತುರು ಬಾಲಮಿತ್ರ, ಬಾಲಮಂಗಳ, ಚಂಪಕ ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಇವು ಅಷ್ಟೇ ಕನ್ನಡದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಗೊಂಡಂತಹವುಗಳಾಗಿವೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಈ ಕನ್ನಡದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಸದ್ಯ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಾಲವಿಜ್ಞಾನ, ಪುಟಾಣಿವಿಜ್ಞಾನ, ಅಮೃತವರ್ಷಿಣಿ, ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಗೂಡು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಧಿ ಮುಂತಾದವು ಈಗಲೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿವೆ.

೪೫೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಹಾಗೆಯೇ ಜನಪ್ರಿಯ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳಾದ ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರತಿ ಶನಿವಾರ ಕಿಂದರಜೋಗಿ, ಪುರವಣಿಯನ್ನು, ವಿಜಯವಾಣಿ ಪತ್ರಿಕೆಯು “ಪುಟಾಣಿ” ಎಂಬ ಪುರವಣಿಯನ್ನು ವಿಜಯಕರ್ನಾಟಕವು ರವಿವಾರದ ಸಾಪ್ತಾಹಿಕ ಲವಲವಿಕೆ ಸೈಡ್ ಕಾರ್ನರ್ ವಿಭಾಗಗಳು, ಹೊಸದಿಗಂತ ಪತ್ರಿಕೆಯು ರವಿವಾರದಂದು ಚಿಣ್ಣರ ಪುರವಣಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಪ್ರಭ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಋಷಿ ಪುರವಣಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಶನಿವಾರದಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸುಧಾ, ತರಂಗ, ಕರ್ಮವೀರ, ಕಸ್ತೂರಿ, ತುಷಾರ ಮುಂತಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎರಡುಮೂರು ಪುಟಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿರಿಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಿವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಸಾಲದು ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಚಿಲ್ಡನ್ ಲಿಟರೇಚರ್ 'ಯುನಿಕಾರ್ನ್' ದಂತಹ ಗಂಭೀರವಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಬೇಕು. ಸರ್ಕಾರವೇ ಮಕ್ಕಳ ಪತ್ರಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಹೊರತರಲು ಮುಂದಾಗಬೇಕು. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಅಲ್ಲಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಶಾಲಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು; ದೀಪಾವಳಿ ವಿಶೇಷಾಂಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೇರಳ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಶಾಲಾ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ 'ಯುರೇಕಾ' ಪತ್ರಿಕೆ ಹೊರಡಿಸುತ್ತದೆ. ಕೇರಳ ಸರ್ಕಾರವೂ ಜವಾಹರ ಬಾಲಭವನದ ವತಿಯಿಂದ 'ತಳಿರ್' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತದೆ. “ಬಾಲರಮಾ” ಮಕ್ಕಳ ಪತ್ರಿಕೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ (ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು)

ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ಕೇರಳದ ಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಬಂಗಾಳಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿವೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಆಗಬೇಕು.

ಪೆಂಗ್ವಿನ್, ಮ್ಯಾಕ್ಮಿಲ್ಲನ್, ಓರಿಯಂಟಲ್, ಲಾಂಗ್‌ಮನ್‌ಚೈಲ್ಡ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಎನ್.ಬಿ.ಟಿ. ಐ.ಬಿ.ಎಚ್. ಮುಂತಾದವು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅನೇಕ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಇಂದು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಂಟರ್‌ನೆಟ್, ಇ-ಪ್ರಕಟನೆ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ವೆಬ್‌ಸೈಟ್ ತಾಣಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿವೆ.

ಆಕಾಶವಾಣಿ, ದೂರದರ್ಶನಗಳು ಪ್ರತಿವಾರವೂ ಒಂದಾದರೂ ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತಾದ ಹಾಡು, ಕತೆ ಇತ್ಯಾದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ವಾರಕ್ಕೆರಡು ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ಓದಿಗೆ ಮೀಸಲಿಡಬೇಕು ಅಲ್ಲಿಯ ಶ್ರದ್ಧಾ ವಾಚನಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ನೀಡಿ ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಮಕ್ಕಳು ಓದುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕು. ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ಹಂತದವರೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಕಾನೂನು ರೀತ್ಯ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಅಂದರೆ ಮಾತ್ರಾ ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಭವಿಷ್ಯವಿದ್ದಂತೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

೪೫೧

ಮಕ್ಕಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಸಾರದಲ್ಲಿ ಪಾಲಕರ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರವೂ ತುಂಬಾ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಪಾಲಕರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಟಿಕೆ ತಿಂಡಿಕೊಡಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಮನೋಲಾಸನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಲು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಗುವಿಗೆ ಒಂದು ನೂರು ರೂಪಾಯಿಯಾದರೂ ನೀಡಬೇಕು. ಹುಟ್ಟುಹಬ್ಬ ಮತ್ತಿತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ನೀಡುವುದನ್ನು ರೂಢಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಶಾಲಾ ಪತ್ರಿಕೆ ಹೊರತಂದು ಮಕ್ಕಳ ಬಯಕೆಗೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ಪತ್ರಿಕೆ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತ್ರಿಕೆ ಭಾಗ

ಸಾಹಿತಿಗಳಾದವರು ಇತರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಉತ್ತಮ ಮಕ್ಕಳ ಗ್ರಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಬೇಕು. ಒಳ್ಳೆಯ ಗ್ರಂಥಗಳ ವಿಮೆ ಪರಿಚಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಬರೆಯಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಏಕತಾನತೆ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಕೃತಿಚೌರ್ಯ ವಿಪರೀತವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ನಿಲ್ಲಬೇಕು.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಅನೇಕ ದತ್ತಿನಿಧಿ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಬಹುಮಾನ ನೀಡಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಲು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತದ ದತ್ತಿ ಇಟ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರ ಬಹುಮಾನ ನೀಡುವಂತೆ ಮುಂದಾಗಬೇಕು. ಪರಿಷತ್ತು ಪ್ರತಿ ಐದು

ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಜರುಗಿಸಬೇಕು. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಬಾಲ ವಿರಾಸ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಬಹುಮಾನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು. ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಉತ್ತಮ ಮಕ್ಕಳ ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ಪುರಸ್ಕಾರ ನೀಡಬೇಕು.

ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮುಂಬೈನ, ಟಾಟಾಸಂಸ್ಥೆ, ಪದ್ಮಾಭವಾನಿ ಫೌಂಡೇಶನ್, ನವದೆಹಲಿಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಫೌಂಡೇಶನ್, ಜಿಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಗಮಗಳು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಕನ್ನಡ ಸಂಘ, ಧಾರವಾಡದ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಬೆಳಗಾವಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಮಠ, ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಮುಂತಾದವು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರ ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಮುಮ್ಮಡಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈಗ ಹತ್ತಿರ ಕೂಡ ಹನ್ನೊಂದು ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಸಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಬದಲಾಗಲು ಮಕ್ಕಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಆದಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

* * * *

ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳು

ಡಾ. ಆನಂದ ಪಾಟೀಲ

ಜಾಗತಿಕ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಕೆಲವೆಲ್ಲ ಸಂಗತಿಗಳು ಗಣನೆಗೆ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಬಂದುಬಿಡುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಜಾಗತಿಕವಾಗಿ ಸ್ಪಂದಿಸುವ, ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವ, ಇಲ್ಲವೆ ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚನೆಗಳಿಯುವ, ಎಲ್ಲೆಡೆಯ ಓದಿನ ನಿರೀಕ್ಷೆಯನ್ನೂ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿವೆ. ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಂಥದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಸಂಗತಿ ಅಂತ ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಐಬಿಬಿವೈ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ ಒಂದಿಷ್ಟು ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ, ಕಳೆದ ಅಕ್ಟೋಬರಿನ ೨೦, ೨೧ರಂದು ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಗ್ರೀಸಿನ ಅಥೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಾಟಾಗಿದ್ದ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಆಶಯ ಅಥೆನ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವ 'ಪೂರ್ವವು ಪಶ್ಚಿಮವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದೇ (East meets the west) ಆಗಿತ್ತು. ಭಾರತದ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ

ಜಾಗ್ರತವಾದುದೇ ಆಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆಯ ಪಂಚತಂತ್ರದ ಕತೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅಭಿಮಾನದ ಮಾತುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಸಗಾಲದ ಹೊರಳಿನ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಸ್ಪಂದನೆ ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿತ್ತು. ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ವರ್ಲ್ಡ್ ಟ್ರೇಡ್ ಸೆಂಟರ್ ಉಗ್ರವಾದಿಗಳ ದಾಳಿಗೆ ತುತ್ತಾದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಅಂತರ್ಜಾಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾಲಜಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಹಾಗಿದ್ದೂ ವೈಶ್ವಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಿಸರ ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಜಾಗತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿದೇಶಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ವಾಸಿ ಎನಿಸಿದೆ. ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಿಂದ, ಅದರಲ್ಲೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಅಮೇರಿಕಾಗಳಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಹರಿದುಬರುವುದು, ತಲುಪುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

೪೫೩

ಕೂಡ ತೀರ ಚಿಂತಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ತಲುಪುತ್ತದೆ ಸುಲಭವಾಗಿ, ಆದರೆ ಪೌರ್ವಾತ್ಯ ಹಲವಂದದ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಹ್ಯಾನ್ಸ್ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಆಂಡರ್ ಸನ್ ಪುರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಚಿಲಿಯ ಲೇಖನ ಕಾವೋ ಈಚೆ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡದು ಅವನ ಎರಡು ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಅನುವಾದ ಮೇಲೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಈ ಭಾಗ್ಯ ಇನ್ನವರೆಗೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೇ ಹೊರತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ರವಾನಿಸುವ ಕೆಲಸ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನಮ್ಮ ಲೇಖಕರು ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ, ಪಂಚತಂತ್ರದ ಸರಕನ್ನೇ ತಲುಪಿಸುವ ಸುಲಭದ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಭಾರತ ಎಂದಾಕ್ಷಣ ಅದನ್ನೇ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈಚಿನ ಹೊಸ ಬರವಣಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ತಲುಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವ, ಭಾರತದ ಡಾ. ಸೆಸ್ ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತಿಯಾಗಿರುವ ಅನಿಷ್ಠಾ ರವಿಶಂಕರ್ ಅವರ ಈಚಿನ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಇಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ ಅಕ್ಟೋಬರಿನ ೨೯ರ "Leisure Website"

ಎನ್ನುವ ಅಂಜರ್ಜಾಲ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನಾಕ್ಷಿ ರೆಡ್ಡಿ ಮಾಧವನ್ ಎನ್ನುವವರು ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಈಗ ಹಲವಾರು ಆಸಕ್ತಿಯ ಹೊಸ ದನಿಗಳು, ಹೊಸ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಕಾಣತೊಡಗಿವೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ನಮ್ಮದು ಭಾರತೀಯ ಎನ್ನುವ ಸಂಕುಚಿತತೆಯಿಂದ ಹೊರಬರತೊಡಗಿವೆ. ಭಾರತೀಯ ಲೇಖಕರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ದನಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ರಂಜನೆಯನ್ನು, ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಭೇದಿಸಿದ ಬಗೆಯಾಗಿದೆ, ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿದೆ' (There are many interesting new voices, lots of genres being experimented with. Most importantly, children's books are losing that self-conscious Indianness that made them so twee. Indian children's writers have found their voice and it is often irreverent, funny iconoclastic and strong. And people are ready to pay what the books are worth,) ಎನ್ನುವುದು ಅದು.

ಇಂದು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಹೊಸತಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ಬೆರಳಮುಕಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶ್ವದ ನಾನಾ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ತಲುಪತೊಡಗಿವೆ. ಹಾಗಿರುವಾಗ ವಿಶ್ವದ ವಿಸ್ತೃತ ಹರಹಿನ ಸಂಗತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವುದುತೀರ ಅಗತ್ಯವೇ ಆಗತೊಡಗಿದೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಮ್ಮದೇ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಭಿನ್ನತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಕೂಡ ಇಂದು ಅತಿ ಜರೂರಿಯಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇದು ಆಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ . ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಯ

೪೫೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲಮಲಾ

ಬಲು ಪ್ರಚುರವಾದ ಧಾರೆಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದುದು. ಜನಪದದ ಸರಕನ್ನೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದುದು ನಡೆದುಕೊಂಡ ಬಂದ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ನಮ್ಮದೇ ಆದ ತುರ್ತಿನ ಜೊತೆಗೆ ವೈಶ್ವಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹರಹಿನ ತುರ್ತು ನಮ್ಮ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕಂಡಿಲ್ಲವಾದರೂ ಆ ದಿನಗಳು ದೂರವಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಓದನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು. ಅದು ಕಾಲದ ಬೇಡಿಕೆಯೇ. ಕೇವಲ ನಮ್ಮ ಪರಂಪರೆ, ನಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆ ಎಂದು ಸಂಭ್ರಮಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ಹರಹಿನ ಓದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದೇ ದೊಡ್ಡಪ್ರಶ್ನೆ.

ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಇಂದು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಡೆಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಆಸಕ್ತಿಯ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಿದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕನ್ನಡದಂಥ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಕಷ್ಟು ಅಲಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆ

ಒಳಗಾಗಿಯೇ ಮುಂದುವರೆದಿದೆ ಎಂದರೂ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಾತಾವರಣ ನಿಧಾನ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಿಂಚಿತ್ತಾದರೂ ಹೊರಗಿನ ಪ್ರಭಾವ ಈ ವಲಯದ ಮೇಲೆ ಆಗತೊಡಗಿದೆ. ಇದು ತೀರ ನಗಣ್ಯ ಎಂದುಕೊಂಡರೂ ಕೆಲ ವಿರಳ ಆಸಕ್ತರು ಈ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿರುವುದು, ಅಧ್ಯಯನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿರುವುದು ಆಶಾದಾಯಕವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡದಂಥ ಭಾಷಾ ವಾತಾವರಣದ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಹೊರಳು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಕಟಣೆ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬಲು ಸೀಮಿತವಾದುದರಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿತವಾದ ಕೃತಿಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಲುಪುವುದು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯಕೂಡ. ಇಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಲೋಕಕ್ಕಾಗಿಯೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಕಾಣಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಬಹುಭಾಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾದ ಭಾರತೀಯ ಪರಿಸರದ ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನಾವು ಹಿನ್ನಡೆಯಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಚೆನ್ನೈನಂಥಲ್ಲಿ ಅದೇನೋ ಮಕ್ಕಳ ಆಸಕ್ತರ ಹಲವು ಪ್ರಕಾಶಕರು, ಲೇಖಕರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಭಿನ್ನ ಬಗೆಯ, ವಿಶ್ವಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿರುವುದು ಸುದೈವ. ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಸರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಒಂದಿಷ್ಟು ಆಮೆ ನಡಿಗೆಯಿಂದಲೇ ಚಲಿಸುತ್ತಿದೆ. ಚಿಲ್ಡನ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಒಂದಿಷ್ಟು ಆಗೀಗ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿದೆ. ರಚನೆ, ಅಧ್ಯಯನ, ವಿಸ್ತೃತ ನೋಟಗಳು, ಚರ್ಚೆಗಳು, ತಕ್ಕುದಾದ ಕಲಾತ್ಮಕ ಮುದ್ರಣ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಲುಪುವುದು, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಹೊಸಹೊಸದು ಎಲ್ಲ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಅಂತರಗಳು ನಮ್ಮ ಭಾಷಾವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ. ಕನ್ನಡದಂಥ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೇ ಹಲವಿವೆ. ನಮ್ಮ ಬಹುಪಾಲು ಮಕ್ಕಳು ಸರಕಾರಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿರುವವರು. ಅಲ್ಲಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೇಗೇ ಇದ್ದರೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುವ, ಅಗತ್ಯವೂ ಆಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭ ಅವರಿಗೆ

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

೪೫೫

ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ, ಅನೇಕ ಸಲ ಆಭಾಸಮಯವಾದ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಪ್ರಭಾವವೂ ನಮ್ಮ ಧಾರವಾಡದಂಥ ತುಸು ಶಹರದ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಹಿಡಿದು, ಬೆಂಗಳೂರಿನಂಥ ಮೆಟ್ರೋ ಸಿಟಿಗಳವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಸರಕಾರದ ಕಡೆಯಿಂದಲೇ ಇಂಗ್ಲಿಷು ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಾತು ಈಗ ಕೇಳಿಬರತೊಡಗಿದೆ ಕೂಡ. ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಲಭ್ಯದ ಕೊರತೆಗಳು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಾಧ್ಯಮ ಎಂದು ದೊಡ್ಡ ಬೋರ್ಡು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ವಾತಾವರಣವೇನೂ ಅಚ್ಚರಿಗೊಳಿಸುವ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಇತ್ತ ಕನ್ನಡಕ್ಕೂ ಯಿರವಾಗುತ್ತಾ, ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೂ

ಎರವಾಗುತ್ತಾ ಅತಂತ್ರ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ವಾಸ್ತವ ಇಂಥ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯದಾಚೆಯ ಓದು. ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಓದು, ಬಗೆಬಗೆಯ ಉಣಿಸಿನ ಓದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಬೇಕು? ಅದು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ಕನಸಿನ ಮಾತೇ ಆಗಿದೆ. ಶಾಲಾ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳು ಈ ಪಠ್ಯೇತರ ಓದಿನ ರುಚಿಗೆ ಉಣಿಸನ್ನ ಒದಗಿಸುವ ಕಡೆಗೆ ಆಸಕ್ತವಾಗಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಪ್ಯಾಯಮಾನವಾದ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಾಣುವುದೇ ವಿರಳ, ನನ್ನ ಸ್ವಂತದ ಅನುಭವದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಓದಲು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಸೊಗಸಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳ ಪರಿಚಯವೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಅವನ್ನ ತಂದು ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ದೂರ ಉಳಿಯಿತು. ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಅಂಥ ಸಂಸ್ಥೆಯಿದೆ ಎನ್ನುವುದೂ ಕೂಡ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾಗುವ ಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ ಸಪ್ತಾ ಪುಸ್ತಕ ಮಳಿಗೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಕೆಲ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಆನ್ ಲೈನ್‌ನಲ್ಲೇ ಇಂದು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಹು ಸುಲಭ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಇನ್ನು ವಿದೇಶಿ ಎಂದಾಗ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಮೂಲಕವೇ ಎನ್ನುವುದು ಕೂಡ ಅನಿವಾರ್ಯದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಲ್ಲಿಯೇ ದಂಡಿಯಾಗಿ, ಬಲು ಸೊಗಸಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತ ಬಂದಿದೆ ಎನ್ನುವುದೂ ಕೂಡ ತಳ್ಳಿ ಹಾಕುವ ಮಾತಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರಾಚೆ ಇನ್ನು ಜಪಾನ್, ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ, ನ್ಯೂಜಿಲ್ಯಾಂಡ್, ಐರ್ಲಾಂಡ್, ಚೈನಾ ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಮೂಲಕ ತಲುಪುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇನ್ನೂ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕಂಡಿಲ್ಲ. ಬಲು ವಿರಳವಾದ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳು ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ತರ್ಜುಮೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಆಸುಪಾಸಿನ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಭಾಷಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲೇ ಹಲವಂದದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದೆಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲಿಷಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಸೋವಿಯತ್ ಯೂನಿಯನ್ ಇದ್ದಾಗ

೪೫೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ರಾದುಗ ಪ್ರಕಾಶನದಿಂದ ದಂಡಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೂ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಮೂಲಕವೂ ಬಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಲ್ಲಿನ ಪತನದಿಂದ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ಈಗ ರಷಿಯನ್ ಭಾಷೆ, ಸುತ್ತಲಿನ ಇತರ ಭಾಷೆಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಟಾಲಸ್ತಾಯ್, ಟ್ಯಾಂಟನಿ ಚಕಾವ್ ಅಂಥ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚುರದ ಸಾಹಿತಿಗಳ ನಡುವೆ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿಯೇ ದುಡಿದ ಮಿಖಾವ್. ನಿಕೋಲಾಯ್ ನಾಸಾವ್ ಅಂಥ ವಿರಳ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಪರಿಚಯವಾದರೂ ನಮಗೆ ಆಗಿತ್ತು. ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳವನ್ನೇ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಆಶ್ರಯಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇಂದಿನ ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ

ಹಳೆಯ ಸಂಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕರೆ ಅದು ಸೌಭಾಗ್ಯ ಕೆಲವೆಲ್ಲ ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅಂದವಾಗಿ, ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಆಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಎಲ್ಲ ಆಕರ್ಷಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು.

ಇನ್ನು ಚೆಲ್ಮನ್ಸ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಒಂದಿಷ್ಟೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದಂಥ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತರ್ಜುಮೆಗೊಳಿಸಿ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದುದನ್ನ ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಂತರ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಕೂಡ ಕೆಲ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕಿದೆ. ಆದರೆ ಕನ್ನಡದ ಮೂಲಕ ಬರುವುದಕ್ಕಿಂತ ನೇರವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷಾ ಕೃತಿಗಳು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಸ್ಕೂಲ್ಯಾಸ್ಟಿಕ್, ಹಾರ್ಪರ್ ಕೊಲಿನ್ಸ್, ಪೆಂಗ್ವಿನ್ ಅಂಥ ಪ್ರಕಾಶಕರು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವು ದರೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ತೆರೆದುಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ದೆಹಲಿ, ಮುಂಬೈ, ಚೆನ್ನೈ, ಹೈದರಾಬಾದ್, ಕೊಲ್ಕತ್ತಾ, ಕೆಲಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಈ ಬಗೆಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿವೆ. ಕೆಲ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಪುಸ್ತಕ ಮಳಿಗೆಗಳು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಹೊರದೇಶಗಳ, ಅದರಲ್ಲೂ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ ರಸ್ಕಿನ್ ಬಾಂಡ್ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತಾಗಿದೆ. ಈಚೆಗೆ ಸುಧಾಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೀಗೆ ಕಾಣಿಸತೊಡಗಿವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮದೇ ಭಾರತೀಯ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಬರಹಗಾರರನೇಕರ ಕೃತಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಈ ಭಾಗ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ, ನಮ್ಮ ಪ್ರಬುದ್ಧರ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಕುಳಿತಿರುವ ಆರ್.ಕೆ. ನಾರಾಯಣ್, ರಸ್ಕಿನ್ ಹೆಸರುಗಳು ಈಗ ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿಗೆ ಸೇರಿ ಹೋದವು. ಇಂದು ಗಮನಹರಿಸಬೇಕಾದ ಹೆಸರುಗಳು ಬೇರಿವೆ ಎಂದು ಒಂದು ಲೇಖನ ತೀರ ಇತ್ತೀಚೆ ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಿಡಿ, ನಮ್ಮ ಬಹಳಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನುವವರಿಗೆ, ಪಾಲಕರಿಗೆ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮನೋರಮಾ ಜಾಫಾ, ಪಾರೋ ಆನಂದ, ಅನುಷ್ಕಾ ರವಿಶಂಕರ್,

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

೪೫೭

ಮಾಧುರಿ ಪುರಂದರ, ಮಿನಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ್, ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀ, ರಾಮೇಂದ್ರ ಕುಮಾರ್, ನೀಲಿಮಾ, ಸಿನ್ಹಾ, ದೀಪ ಅಗದ್ವಾಲ್, ಸಂಧ್ಯಾ ರಾವ್ ಯಾವ ಹೆಸರುಗಳೂ ಪರಿಚಿತವಿಲ್ಲ. ಇದು ನಮ್ಮ ನಡುವೆಯ ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ ಆಗುವುದಂತೂ ತೀರ ವಿರಳ, ಯಾರಿಗೂ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಬೇಡವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಅನುವಾದ ಅಕಾಡಮಿ, ಉತ್ಸಾಹಿ ಲೇಖಕರು, ಅನುವಾದಕರು ಯಾರೂ ಇತ್ತ ಹೊರಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಇರಲಿ, ಸದ್ಯದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬರೋಣ, ನಮಗೆ ಹೊರದೇಶದ, ಅಂದರೆ ಈ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಸಾಹಿತ್ಯವಾದರೂ ಎಷ್ಟು ಪರಿಚಿತವಾಗಿದೆ, ಎಷ್ಟೆಷ್ಟಾದರೂ ತಲುಪುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ ನೋಡೋಣ.

ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದೊಡನೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳೇ, ಇಂದಿನ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಮಕ್ಕಳೇ ಎನ್ನುವುದೂ ಬರುವ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಈ ಪ್ರಬಂಧಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಸಾಂದರ್ಭಿಕವಾಗಿ ಒಂದಿಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆಚೀಚೆ ಸರಿದಾಡಬಹುದು. ಇನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದರೆ ಅವರು ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳೋ ನಮ್ಮವೇ ಆದ ಇಂಗ್ಲಿಷು ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳೋ ಎನ್ನುವುದೋ ಪ್ರಶ್ನೆ. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳು, ಓದು ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಮಕ್ಕಳೆಂದೇ ಆಗುತ್ತದೆ, ಪಠ್ಯದಾಚೆಗಿನ ಓದು ನೋವು ಪಡುವಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯದು. ಅಂಥದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಪುಸ್ತಕ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ತೀರ ತೀರ ವಿರಳ. ಸರಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿಕೊಡುತ್ತಲೇ ಇರುವ ನನ್ನ ಹಸಿ ಹಸಿ ಅನುಭವ ಇದು. ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಚಿಲ್ಡ್ರನ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಅಂಥ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿರುವುದೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ, ಪಾಲಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವರಿಗೆ ಹೊರಗಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ತಲುಪುವುದು ಏನಿದ್ದರೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದವಾಗಿ ತಲುಪುವ ತೀರ ವಿರಳಣಿಕೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂದೆ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮವೇ ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈಗ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶಗಳಿವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದಗಳಿಗಿಂತ ನೇರವಾಗಿ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಕೃತಿಗಳ ಓದೇ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೊಂದು ನಮ್ಮ ನಡುವಿನ ವಾಸ್ತವದ ವಿಪರ್ಯಾಸ. ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದೆ. ಹೌದು, ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು, ಅದರಲ್ಲೂ ಖ್ಯಾತನಾಮರ ಕೃತಿಗಳು ಸಿಗುವ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದೇ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪುಸ್ತಕ ಮಳಿಗೆಗಳು ಇವನ್ನ ತಲುಪಿಸಿ ತಮ್ಮ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಕುದುರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಇಂದು ಅಮೇಯಾನ್, ಪ್ಲಿಪ್ ಕಾರ್ಟ್ ಅಂಥ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಅತಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿಯದೇ ಆದರೂ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಅತಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ

೪೫೮

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೇ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ಬಗೆಯ, ಬಲು ಸೊಗಸಿನ ನಾನಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿನ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಒದಗಿಸುವ

ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಗ್ರಂಥಾಲಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ವಿರಳವಾಗಿಯಾದರೂ ಇವೆ. ಇಂಥ ಅವಕಾಶ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಭಾಗ್ಯವಂತ ಮಕ್ಕಳು ಓದಿನ ಸಂಭ್ರಮವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಗಂಜೇಂದ್ರಗಡ ಶಾಮರಾಯರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ “ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಮಾರಾಧನೆ” ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆಯುತ್ತಿವೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೆಲ ವಿರಳ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಬಗೆಯ ಸೌಕರ್ಯ, ಕೆಲ ಕೇಂದ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಕೆಲ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಶ್ರೀಮಂತ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ಧಾರವಾಡದಂಥಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮೀಡಿಯಮ್ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಈ ಬಗೆಯ ವಿಸ್ತೃತ ಓದಿನ ಅನುಭವ ಆಗಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಓದು ಹೀಗೇ ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಡುವುದಲ್ಲ. ಈ ಓದು ಉಲ್ಲಾಸದ ಓದೇ, ಒತ್ತಾಯದ ಓದಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಓದಿನ ಒಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡ, ತಮ್ಮದೇ ಆಯ್ಕೆಯ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಗಳಿಯುವ ಮಕ್ಕಳು, ಬಂದುದಲ್ಲವನ್ನು ಓದಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಹುಚ್ಚಿನವರು ನಮ್ಮ ನಡುವೆ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರೊ|| ಎಸ್. ಅನಂತನಾರಾಯಣ ಅವರು ಬಹು ಹಿಂದೆ ಲಾರಾ ಎಂಗಲ್ಸ್ ರ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸರಣಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದರು. ಆ ಕೃತಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿಯೇನೂ ಬರದಿದ್ದರೂ ಅದರ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧದಷ್ಟು ಭಾಗ ಬಾಲ್ಯದ ಸಮಯವನ್ನು ನಿಡಿದಾಗಿ ಹರವಿಕೊಂಡುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳ ಓದುಗರಲ್ಲಿಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನುವ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನವೋದಯದ ಸಮಯದ ಬರಹಗಾರರು ವಿರಳವಾಗಿಯಾದರೂ ಕೆಲವೆಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ರೂಪಾಂತರವಾಗಿಯೋ, ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿಯೋ ತರ್ಜುಮೆಯಾಗಿಯೋ ತಂದುದಿದೆ. ನಾ ಕಸ್ತೂರಿ ಅವರ ಆಲೀಸ್ ಇನ್ ವೆಂಡರ್ ಲ್ಯಾಂಡ್ 'ಪಾತಳದಲ್ಲಿ ಪಾಪಚ್ಚಿಯಾಗಿ ಕನ್ನಡದ್ದೇ ಕತೆಯಾಗಿ ಬಂದುದಿತ್ತು. ಅದು ಎಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಲುಪಿತೋ ಕಾಣೆ, ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅದರ ಸುಳಿವೂ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಸರಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಮುದ್ರಣ ಕೂಡ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷದ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿಲ್ಲ. ಮುಂತಾಗಿ ಕೆಲ ಕೃತಿಗಳು ಬಂದುದಿದೆ. ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಅನಿತಾ ದೇಸಾಯಿ ಅವರ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಗಾರ್ಡಿಯನ್ ಪುರಸ್ಕಾರ ಪಡೆದ 'ಕಡಲತಡಿಯ ಗ್ರಾಮ'(ವಿಲೇಜ್ ಬೈ ದ ಸೀ), ಅಮೇರಿಕಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ನ್ಯೂಬೆರಿ ಪುರಸ್ಕಾರ ಪಡೆದ ಧನಗೋಪಾಲ ಮುಖರ್ಜಿ ಅವರ 'ಚಿತ್ರಗ್ರೀವ್ (ಗೇನೆಕ್) ಕೃತಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ

೪೫೬

ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟಿನಿಂದ ಬಂದಿವೆ. ಏಷಿಯಾದ ಆಯ್ದು ಕತೆಗಳು ಎಂದು ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ ಆಯ್ದು ಕತೆಗಳ ಸಂಕಲನವೊಂದು ಕೂಡ ಬಂದಿದೆ ಚಿಲ್ಡ್ರನ್ಸ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟಿನಿಂದ. ಭಾರತೀಯ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಜ ಒಡೆದ

ರುಡ್‌ಯಾರ್ಡ್ ಕಿಪ್ಲಿಂಗ್ ಜಂಗಲ್ ಬುಕ್ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಲುಪಿದ್ದು ಕೇವಲ ಟಿವಿ ಸೀರಿಯಲ್‌ಗಳ ಮೂಲಕ, ಸಿನಿಮಾಗಳ ಮೂಲಕ. ಅದು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೂ ತರ್ಜುಮೆಗೊಂಡಿರುವುದು ಬಹಳಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತೂ ಇಲ್ಲ. ಡಾ. ಬಿ ಜನಾರ್ದನ ಭಟ್ ಅವರು ಅನುವಾದಿಸಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಜೆ ಎಮ್ ಬೆರಿಯ 'ಪೀಟರ್ ಪ್ಯಾನ್' ಎಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಲುಪಿದೆ?

ನಮ್ಮ ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳೇ ಅನ್ನೋಣ, ತೀರ ವಿರಳವಾಗಿಯಾದರೂ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳೂ ಇರಬಹುದು, ಅವರಿಗೆ ತಲುಪುತ್ತಿರುವ ನೇರ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ಒಂದಿಷ್ಟು ಹೊರಳೋಣ.

ವಿಕ್ಟೋರಿಯನ್ ಸಮಯದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ನಂತರವೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಮಕ್ಕಳಿಗಂದೇ ಬರೆಯದಿದ್ದರೂ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಓದಿಗೆ ಸೆಳೆದ, ರೂಪಾಂತರವಾಗಿಯೂ ಬಂದ, ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಪಠ್ಯವಾಗಿಯೂ ಸೇರಿದ ಹಲವಾರು ಕೃತಿಗಳು, ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಡಿಕನ್‌ಸನ್‌ನ ಆಲಿವರ್ ಟ್ವಿಸ್ಟ್, ಹ್ಯಾನ್ಸ್ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಎಂಡರ್‌ಸನ್‌ನ ಟನ್ ಸೋಲ್ಜರ್, ಸ್ಟೀವನ್‌ಸನ್‌ನ ಟೈರುರ್ ಐಲ್ಯಾಂಡ್, ಮಾರ್ಕ್ ಟ್ವೇನ್‌ನ ಟಾಮ್ ಸ್ವೈಯರ್, ಹಕಲ್‌ಬರಿ ಫಿನ್, ಜೊನಾಥನ್ ಸ್ವಿಫ್ಟ್‌ನ ಗಲಿವರ್ಸ್ ಟ್ರಾವಲ್ಸ್, ಸೆಲ್ಫಿಶ್ ಜೈಂಟ್, ಪಿನಾಕಿಯೊ, ರಾಬಿನ್‌ಸನ್ ಕ್ರೂಸೊ, ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೌನಿಂಗ್‌ನ ಪೈಡ್ ಪೈಪರ್, ಲಿಟಲ್ ಪ್ರಿನ್ಸ್, ಈ ಬಗೆಯ ವಿಸ್ತೃತ ಹರಹಿನ ಓದು ಒಂದು ತಲೆಮಾರಿನವರಿಗೆ ಚಿರಪರಿಚಿತವಾದುದು. ಇಂದಿನ ಮಕ್ಕಳು ಇವನ್ನೆ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಬಲ್ಲರು ಅಂತಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದೂ ಈ ಬಗೆಯ ವಿಸ್ತೃತ ಓದಿನ ಹರಹನ್ನು ಈಚಿನ ದಿ ಕೈಟ್ ರನ್ನ ಅಂಥ ಕೃತಿಯ ವರೆಗೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಇಂಥವೆಲ್ಲ ಅನೇಕಸಲ ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದೊಡ್ಡವರ ನಡುವೆಯೇ ಓದಿಗೆ ಆದುದೂ ಆಗಿ ಪ್ರಚುರವಾದುದಿದೆ.

ಎನಿಡ್ ಬ್ಲೈಟನ್‌ನ ಓದದ ಮಕ್ಕಳೇ ಇರಲಾರರು ಎನ್ನುವಷ್ಟು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯಳಾದ ಲೇಖಕಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಎನಿಡ್ ಬ್ಲೈಟನ್, ಅವಳು ಇಂಗ್ಲಿಷು ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯಳಾದಂತೆ ಭಾರತೀಯ ಪರಿಸರದ ಆಂಗ್ಲ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲೂ ಇನ್ನಿಲ್ಲದಂತೆ ಜನಪ್ರಿಯಳಾಗಿರುವುದು ಬಹುಶಃ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೇದ್ಯವಾಗಿರುವ ಸಂಗತಿ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ಕಟು ವಿಮರ್ಶೆಯ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಎದುರಾದರೂ ಅವಳ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೆ ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳದ ಮಕ್ಕಳು ಸಿಗುವುದು ವಿರಳ. ೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದಲೇ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ ಈ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಇಂದಿಗೂ ಕೊಂಚವೂ ಅಳಿಯದೇ ಹಾಗೇ

ಮುಂದುವರೆದಿದೆ. ಮಕ್ಕಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಲಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಲೇಖಕಿಯ ಬರವಣಿಗೆ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ವೈವಿಧ್ಯದಿಂದ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅವಳ ಸೀಕ್ರೆಟ್ ಸೆವೆನ್, ಫೇಮಸ್ ಫೈವ್, ಮೆಲರಿ ಟಾವರ್ ಅಂತಹ ಪುಸ್ತಕಗಳು ದಂಡಿಯಾಗಿ ಮಿಲಿಯಗಟ್ಟಲೆ ಮುದ್ರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇವೆ. ಅವಳ 'ನಾಡಿ' ಕತೆಯಂತೂ ಸೀರಿಯಲ್ ಆಗಿ ನಮ್ಮ ಭಾರತೀಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎಷ್ಟೊಂದು ಮುಟ್ಟಿದೆ ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರಿಗೇ ಅದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ, ಇನ್ನೂ ತನ್ನ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕವಚವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೇ ಹೊದೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವನ್ನು ಬ್ಲೈಟನ್ ಹೇಗೆಲ್ಲ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ, ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದಳು ಎನ್ನುವುದೇ ಅಚ್ಚರಿಯ ಸಂಗತಿ. ಕನ್ನಡದಂಥ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಇಂಥದು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಹೋಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಅಚ್ಚರಿ ಅನಿಸಬಹುದು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೆಲ ಇತರ ಶಹರಗಳಿಗೆ ಚಾಚಿರುವ ಸಪ್ಪಾ ಬುಕ್ ಹೌಸಿಗೇ ಹೋಗಿ ನೋಡಿದರೆ ಎನಿಡ್ ಬ್ಲೈಟನ್ ಎಷ್ಟೊಂದು ಪೊಗದಸ್ತಾಗಿ ಅಲ್ಲಿನ ಜಾಗ ಅವರಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಅನ್ನುವುದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಳ ಕತೆಗಳಾವುವೂ ನಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ, ಜನಪದ ಕತೆಗಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿರದೆ ಹೊಸತಿನ ಛಾಪನ್ನು ಪ್ರಚ್ಛನ್ನವಾಗಿ ಹೊಂದಿದವು. ಅಲ್ಲಿ ಅವಳ ಸುತ್ತಲಿನ ಬಾಲ್ಯ, ಮಕ್ಕಳು, ಅವುಗಳ ಮನೋಲೋಕವೇ ಅರಳಿತು. ಅದಕ್ಕೇ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಇವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಂಡಿರಲು ಸಾಕು, ಹತ್ತಿರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿರಲೂ ಸಾಕು. ಅಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದಾರೆ, ಗೆಳೆಯರ ತಂಡಗಳಿವೆ, ಹುಡುಗಿಯರು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ, ಶಾಲಾ ವಾತಾವರಣವಿದೆ, ಕುತೂಹಲವಿದೆ, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿನದಮ್ಮ ಉತ್ಸಾಹವಿದೆ. ಎನಿಡ್ ಬ್ಲೈಟನ್ ನೈತಿಕತೆಯನ್ನು ಎಷ್ಟೇ ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಬರೆದಳು ಎಂದರೂ ಅವಳು ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಚ್ಛಂದದ ಲೋಕವನ್ನು ನಾನಾ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಹರವಿಕೊಂಡಳು ಎನ್ನುವುದು ಒಪ್ಪಬೇಕಾದ ಮಾತು. ಇಂಥ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಇನ್ನೂ ಕನ್ನಡದ ಬರಹಗಾರರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಜನಪದ ಕತೆಗಳೇ ನಮ್ಮನ್ನಾಳುತ್ತಿವೆ.

ನಂತರ ಕಾಣಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಹೆಸರು ರಾಜ್ ಡಾಲದೆ ಎನ್ನಬೇಕು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಜನಪ್ರಿಯ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಅವನು ಭಾರತದಲ್ಲೂ ಜನಪ್ರಿಯನೇ. ಅವನ ಚಾರ್ಲಿ ಆಂಡ್ ಚಾಕ್ಲೆಟ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಸಾಕಷ್ಟು ತಲುಪಿದೆ. ಅವನದೊಂಥರಾ ಅತಿಗಳನ್ನು ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳುವ, ರಂಜನೆಗೆ ತಾಗುವ ಬರಹಗಳಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯ ಸಂವೇದನೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ, ಸಿ.ಎಸ್. ಲುಯಿಸ್‌ನ 'ಕ್ರಾನಿಕಲ್ಸ್ ಆಫ್ ನಾರ್ನಿಯಾ' ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ, ಯಾಕೆ ನಮ್ಮ ಯುವಜನತೆಯ

ನಡುವೆ ಅತಿ ಸೆಳೆದ ಕೃತಿ. ಹೊಸಗಾಲದ ಫ್ಯಾಂಟಸಿಯನ್ನ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಬಹು ಮುಖ್ಯಲೇಖಕ ಈತ. ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಮೂಲಕ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿದುದಕ್ಕಿಂತ ಸಿನಿಮಾದ ಮೂಲಕವೇ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮುಟ್ಟಿದುದು ವಾಸ್ತವ.

ಬ್ಲಾಕ್ ಬಸ್ಪರ್ ಎಂದೇ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ, ಹ್ಯಾರಿ ಪಾಟರ್‌ನ ಅಬ್ಬರದ ಪ್ರಚಾರ, ಪ್ರತಿ ಎಪಿಸೋಡ್ ಬರುವಾಗಿನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಸುದ್ದಿ ಈಗ ಮರೆಯಾಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಆ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ, ಫ್ಯಾಂಟಸಿ ನಮ್ಮ ಜನಪದ ಕತೆಗಳಲ್ಲೇ ಸಾಕಷ್ಟಿದೆಯಲ್ಲಾ ಎನ್ನುವ ಮಾತುಗಳನ್ನ ಆಡಿ ಮೂಗು ಮುರಿದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡದ ಒಂದೇ ವಾರ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಯ ಕುರಿತು ಲೇಖನ ಬಂದಿತ್ತು. ನಾನು ಭದ್ರಾವತಿಯಂಥ ಅಷ್ಟೇನೂ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳದ ಚಿಕ್ಕ ಶಹರದ ಒಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಶಾಲೆ(ಆಗ ಸರಣಿಯ ನಾಲ್ಕು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬಂದಿದ್ದವು)ಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳಿದಾಗ ಅಚ್ಚರಿ ಎನಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲ ಓದಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು, ವಿವರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದ್ದರು. ಮುಂದೆ ಸರಣಿಯ ೨ನೆಯ ಪುಸ್ತಕ ಬಂದಾದ ಮೇಲೆ, ೩ನೆಯ ಕೊನೆಯ ಪುಸ್ತಕ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವ ದಿನ ನನ್ನ ವೃತ್ತಿಯ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಲೈವ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಹಾಸನದ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಮಕ್ಕಳನ್ನ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ದಿಗಿಲೆನಿಸುವ ಅನುಭವವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಗ ಲಭ್ಯವಾಗಿದ್ದ ೬ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನೂ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದರು, ಏಳನೆಯ ಎಪಿಸೋಡ್‌ಗಾಗಿ ಗಂಗಾರಾಮ್ ಪುಸ್ತಕ ಮಳಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಯೂನಲ್ಲಿ ಹಾಸನದ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ಮೊದಲ ಕ್ಯೂನಲ್ಲಿ ಹೆಸರು ದಾಖಲಿಸಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ, ಕೇರಳದ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬ ೨ ನೆಯ ಎಪಿಸೋಡ್ ೨೪ಬಾರಿ ಓದಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಅವರಿಗೆ ಹ್ಯಾರಿ ಹುಡುಗ, ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರು ರೋನ್ ವೆಸ್ಟ್, ಹರ್ಮಿಯೋನಿ ಗ್ರಾಂಜರ್ ಎನ್ನುವ ಹುಡುಗಿಯರ ಸಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿ ಕಂಡಿತ್ತು ಎಂದರೆ ತಮ್ಮೊಳಗಿನ ಗೆಳೆಯರ ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮುಂದಿನ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಆಗಬೇಕು ಎಂದು ಹಟಪಟ್ಟು ಕಾದಿದ್ದರು. ಇದು ನಮ್ಮದೇ ಭಾರತೀಯ ಮಕ್ಕಳ, ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳ ಓದಿನ ಬಗೆ. ಯಾಕೆ ಅವರಿಗೆ ಆ ಕೃತಿ ಅಷ್ಟು ಹಿಡಿಸಿತು? ಯಾಕೆ ನಮ್ಮ ಪದಪದೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನಪದ ಕತೆಗಳನ್ನ ಮರೆಸುವಷ್ಟು ಅದು ಅವರನ್ನ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿತು? ಇದಕ್ಕೆ ಆ ಕೃತಿಯ ಇನ್ನಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಚಾರ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಹುನ್ನಾರ ಖಂಡಿತ ಕಾರಣ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಮಕ್ಕಳು ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನ ತಮ್ಮದೇ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಓದಿದರು. ಜೆ ಕೆ ರೋಲಿಂಗ್ ಇಷ್ಟು ದೀರ್ಘದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಓದನ್ನ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಯಾವ ಒತ್ತಾಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಾಧ್ಯ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು.

ಈಚೆಗೆ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಏಕೆಂದರೆ ೨೦೦೪ರಿಂದ ತೊಡಗಿಕೊಂಡ, ಆನ್ ಲೈನ್‌ನಲ್ಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಗೆ ಬಂದು ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದ, ಲೇಖಕನ ಎಂಟು

ವರ್ಷಗಳ ಶ್ರಮದ ಸರಣಿ ಡೈರಿ ಆಫ್ ಎಂಪಿ ಕಿಡ್. ೨೦೦೯ರಲ್ಲಿ ೨೦ ಮಿಲಿಯನ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಬಂದಿದ್ದಂತೆ ಇದಕ್ಕೆ ಈ ಡೈರಿಯ ಸರಣಿಗಳು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿದುದನ್ನು ಹೇಳಲೇ ಬೇಕು. ಎಂಥ ಹುಚ್ಚು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇದೊಂದೇ ಕಥಾ ಸರಣಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಮುಂಚೂಣಿಯ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯಲ್ಲಿರುವ ಲೇಖಕ ೨೦೧೬ರಲ್ಲಿ ಪೆಂಗ್ವಿನ್ ಪುಸ್ತಕ ಸಮಾರೋಹಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಬಾರಿ ಭೇಟಿ ಇತ್ತಾಗ, ಅವನು ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಹುಚ್ಚೆದ್ದು ಕೇಕೆ ಹಾಕಿದ್ದುದರ ಫೋಟೋವನ್ನು ನಾನೇ ಬಲು ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ನನ್ನ ನ್ಯೂಸ್‌ಲೆಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟೊಂದು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿದ ಅಪರೂಪದ ಲೇಖಕ, ವ್ಯಂಗ್ಯ ಚಿತ್ರಕಾರ ಈತ, ಗ್ರೇಗ್ ಹೆಜ್ಜೆ ಅನ್ನೋ ವಿಂಪಿಕಿಡ್ ಅಂದರೆ ಕೀಳರಿಮೆಯ, ಸದಾ ಹಿನ್ನಡೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಹುಡುಗ, ನಮ್ಮದೇ ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಒಂದಾಗಿ ಹೋದವನು. ಪ್ರತಿಸಲವೂ ಅಪಯಶಸ್ಸನ್ನು ಕಾಣುವ, ಹಿಂಜರಿಯುವ ಈ ಹುಡುಗ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಹೋಗಿರುವುದು ಸಹಜವೇ ಆಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಲೇಖಕನದೇ ಬದುಕಿನ ಉದಾಹರಣೆ ಹಿನ್ನೆಲೆಗಿದೆ.

ಹೀಗೆಯೇ ಹುಚ್ಚಿನ ಓದನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಸರಣಿ ಕೃತಿ 'ಪರ್ಸಿ ಜಾಕ್ಸನ್ ಆಂಡ್ ಒಲಿಂಪಿಯನ್ಸ್', ಅಮೇರಿಕಾದ ರಿಕ್ ರಿಯೋರ್ಡಾನ್ ರಚಿಸಿ ೪೨ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುವಾದ ಕಂಡಿರುವುದು. ಈ ಸರಣಿ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು.

ಇಂಥವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಒಂದಿಷ್ಟೆಲ್ಲ ಓದಿನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತಳೆಯುತ್ತ ಬಂದ ೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲರ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಸೆಟ್‌ಮೇಯರ್ ಅನ್ನುವ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ ಅಡಗು ಹೆಸರಿನ ಲೇಖಕರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡ ಹಾರ್ಡಿ ಬಾಯ್ಸ್ ಸರಣಿಗಳು, ನ್ಯಾನ್ಸಿ ನ್ಯೂ ಸರಣಿಗಳು ತಮ್ಮ ರೋಚಕತೆಯಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಹುಚ್ಚಿನ ಓದಿಗೆ ಒದಗಿದಂಥವೇ.

೨೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡ ಜ್ಯೂಡಿ ಬ್ಲೂಮ್‌ಗಳ ಕೃತಿಗಳು ಅಮೇರಿಕಾದ ಹೆಣ್ಣುಮಗುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಮುಂದಿಟ್ಟವು. ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂಜರಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಎಷ್ಟೋ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ ಲೇಖಕಿ ಇವಳು. ಇವಳ ಕೃತಿಗಳು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಓದುಗಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ರುಚಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿರುವಂಥವು. ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡದ ಮಕ್ಕಳೂ ಇವನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಇಂಗ್ಲಿಷೇತರ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ನಮಗೆ ತಲುಪುತ್ತಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಂತವಾಗಿರುವ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ನಮಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ

ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿನ ಒಬ್ಬ ಬಲು ಖ್ಯಾತಿಯ ಲೇಖಕ ಜಾಕೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ೧೭೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು, 'ಹಿಟ್ಟರ್ ಡಾಟರ್'(ಹಿಟ್ಟರ್‌ನಿಗೂ ಒಬ್ಬಳು ಮಗಳಿದ್ದಿದ್ದರೆ?) ಎನ್ನುವ ಕೃತಿಯನ್ನೂ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾ, ಜರ್ಮನಿ ಯಾವ ಕಡೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ನಮಗಿನ್ನೂ ತಲುಪಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಿಸ್‌ನ ಅಪರೂಪದ ಲೇಖಕಿ ಜುಜ್ಜಾಥಾಮಸ್ ವೈಸ್ ಲ್ಯಾಂಡರ್‌ಳ ಹಸುವಿನ ಸುತ್ತಲಿನ ಗುಂಗು ಹಿಡಿಸುವ ಕತೆಗಳು ಕೆಲವು ನಮಗೀಗ ಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ. ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾ, ಜರ್ಮನಿ, ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಕಡೆಗಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೂಡ ದೂರವೇ ಉಳಿದಿವೆ. ಐರ್ಲೆಂಡಿನ ಅಪರೂಪದ ಕಲಾವಿದ ಕ್ರಿಷ್ ಹಾಗ್ಗನ್‌ನ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಾನು ತರಿಸಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ "ಲಿಟಲ್ ಔಲ್ ಲಾಸ್ತ್" ಕೃತಿಯನ್ನು ಪುಸ್ತಕದೊಂದಿಗೆ ಹೊಸನಗರದ ನೀರೇರಿ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳಮುಂದೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿದಾಗ ಮಕ್ಕಳು ಬಲು ಖುಷಿ ಪಟ್ಟಿದ್ದರು.

ಇನ್ನು ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಏಷಿಯಾದ ದೇಶಗಳ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ತಲುಪುವುದು ಬಲು ದೂರದ ಮಾತೇ ಆಗಿದೆ. ಜಪಾನಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ೬೦-೭೦ನೆಯ ದಶಕಗಳಿಂದ ಶುರುಗೊಂಡು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗಗನ ಮುಟ್ಟಿರುವ ಚಿತ್ರ ಪುಸ್ತಿಕೆಗಳ ಜಗತ್ತು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅಪರಿಚಿತವಾಗಿ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಹಯಾವೊ ಮಿಯಾರೂಕಿ ಅನ್ನುವ ಮಾಂತ್ರಿಕ ಎನಿಮೇಶನ್ ಚಲನಚಿತ್ರ ನಿರ್ದೇಶಕನ ತೊಡಗುವಿಕೆಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹೊಸ ಲೋಕವೇ ಉದ್ಭವವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿನವು ಕಿಂಚಿತ್ ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದಾದರೂ ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಮೂಲಕವೇ. ಕೊರಿಯನ್ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅಮೇರಿಕದ ಮೂಲಕವೇ ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನಮಗೆ ಅವುಗಳ ವಿಶೇಷತೆಗಳು ತಲುಪಿಲ್ಲ. ಚೈನೀ ಭಾಷೆಯ ಲೇಖಕ ಕಾವೋ ಬಲು ವಿಶೇಷದ ದೀರ್ಘದ ಕಾದಂಬರಿ 'ಬ್ರಾಯ್ಡ್ ಆಂಡ್ ಸನ್ ಫ್ಲವರ್' ಕೃತಿಯ ಕುರಿತು ನಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರ ಬಳಗ ಸಂಧ್ಯಾಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ, ಶೋಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಎಸ್. ಉಷಾಲತಾ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದಾಗಲೇ ಆ ಲೇಖಕನ ತೊಡಗುವಿಕೆಯ ವಿಶೇಷತೆಗಳು ನಮ್ಮ ಅರಿವಿಗೆ ಬಂದುದು.

ಹೀಗೆ ಈ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯದ ಓದು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಂತ ಅನ್ನುವಾಗ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಗಿಂತ ಈ ಹೊರಗಿನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಓದೇ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಸಬಗೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ತಲುಪು ತಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದೇ ವಿರಳವಾಗಿ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಇಂಥಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಾಗು ಇವೆ ಎನ್ನುವಂತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿಯೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಗೊಂಡ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೆ ಹೊಸ ವಾತಾವರಣದ

ಸರಿಯಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ, ಅವರೂ ಮುತುವರ್ಜಿ ವಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಲೈಬ್ರರಿಯ ಕೆಲ ಕಾಪಿಗಳ ಖರೀದಿಯನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮುದ್ರಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಷ್ಟೆ. ಬಹು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಪುಸ್ತಕಗಳಿದ್ದಾಗ ಅವನ್ನ ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಳೆಯ ಸರಕೇ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದು. ಬುಕಾರೂ ಅಂಥ ಪುಸ್ತಕ ಉತ್ಸವ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಚಾಚಿಕೊಂಡರೂ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆಸಕ್ತ ವಲಯದವರಾರಿಗೂ ಅದರ ಪರಿಚಯ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಆಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮದ ಮಕ್ಕಳು ಇಂಥವುಗಳ ಸದುಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಏನೇ ಇರಲಿ, ಇಂದು ದೇಶ ದೇಶಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಡೆಯ ವಿಸ್ತೃತ ಓದು ಇರುವುದು ತೀರ ಅಗತ್ಯ ಅಂತ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಅವರ ಅನುಭವ ದ್ರವ್ಯ ವಿಸ್ತರಿಸಿದಂತೆ ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ವಿಭಿನ್ನ ಕಡೆಯ ಓದು, ವಿಭಿನ್ನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಅಗುಹೋಗುಗಳು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು.

* * * *

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ

- ಟಿ. ಎಸ್. ನಾಗರಾಜ ಶೆಟ್ಟಿ

ಇವತ್ತಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನಾಥ ಮಗು ಒಂದಿದೆ ಅಂದರೆ ಅದು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಸರಿ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ಕಸದ ತೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಕಿಲ್ಲವಾದರೂ ಲಾಲಿಸುವವರು, ಪಾಲಿಸುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ದೀನವಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆಯಾದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಮಲತಾಯಿಯ ಧೋರಣೆಯನ್ನೇ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅನಾಸಕ್ತಿಯಿಂದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಇದರ ಕೈಹಿಡಿದು ನಡೆಸುವ ಮಹಾನುಭಾವ ಯಾರು? ಇದನ್ನು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತಂದು ತುತ್ತು ನೀಡಿ, ನೀರು ಕುಡಿಸಿ, ಹಾಲೂಡಿ ಪಾಲಿಸುವ ಪೋಷಕರು ಯಾರೂ? ತುರ್ತಾಗಿ ಯೋಚಿಸಬೇಕಾದ ವಿಚಾರ.

“ಮುಂದಿನ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜನತೆ ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಬಾಳಬೇಕಾದರೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದೇ ಪಥ ಪ್ರದರ್ಶಕ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ನಿಡುವ ಮೂಲ ಮಂತ್ರ” ಎಂದು ಯೂನಿಸೆಫ್ ಹೇಳಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಇಂದಿನ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿನ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಪತನದ ಭೀಕರ ವಾತಾವರಣ. ಎಲ್ಲೆಡೆ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ, ಅನಾಚಾರ, ಅನ್ಯೈತಿಕತೆಗಳು ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಇಂಥವುಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳ ಅರಿವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಅವರು ಶಾಂತಿ, ಸತ್ಯ, ಪ್ರೇಮ ಮುಂತಾದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಸುಗಮವಾದ, ಸುಲಭವಾದ ದಾರಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ. ಅವರಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ತುಂಬುವಷ್ಟೇ ಇದರ ಉದ್ದೇಶವೆಂದಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ದಿಲೀಪ್ ಕುಮಾರ್ ಬಾಗ್ ಅವರ ಒಂದು ಬೇಡಿಕೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದು ಹೀಗಿದೆ :

“ದಯಮಾಡಿ ಏನನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಿ, ಏನನ್ನಾದರೂ ಆಲೋಚಿಸಿ ನಂತರ ಏನನ್ನಾದರೂ ಬರೆಯಿರಿ ಮಗು ಮೃಗವಾಗದ ಹಾಗೆ, ಮಾನವನಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ” ಇದು ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಚಿಂತನೆ ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಡಾ. ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕರು, 'ಬಾಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆಯೇ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಡಾ. ಜಿ.ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ ಅವರಂತೂ ನಮ್ಮ ಶಿಶು ಸಾಹಿತ್ಯ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಗೆಯೇ ಬಡಕಲು, ಪೀಚು, ಮೂಳೆ ಚಕ್ಕಳ ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಇದೆ' ಎಂದಿದ್ದರು. ಮುಂದುವರಿದು ಅವರೇ, "ಸಾಲದು ಸ್ವಾಮೀ ಏನೇನೂ ಸಾಲದು' ಎಂದೂ ಉದ್ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾತುಗಳೂ ಇಂದಿಗೂ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತಿರುವುದು, ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಡಕಲಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿರುವುದು ಇಂದಿನ ದುರಂತಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎನ್ನದೇ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ.

ಈ 'ಅನಾದರ'ಕ್ಕೆ, ಅವಜ್ಜೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕಾರಣರೇ. ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಪೋಷಕರು ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ದುಡಿಮೆಯ ಭರದಲ್ಲಿ, ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಪ್ರಭಾವದ ಶೋಕಿ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ತೇಲುತ್ತಿರುವ ಅವರಿಗೆ 'ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು, ಅದು ಅವರ ಬುದ್ಧಿ, ಮನಸ್ಸುಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಬಲ್ಲದು, ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಕಟ್ಟಡಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಬಲ್ಲದು ಎನ್ನುವ ಅರಿವೇ ಇಲ್ಲ! ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಹುಸಿ ವ್ಯಾಮೋಹ ಅವರಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದೆ. ಅವರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು 'ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ' ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ ಚಿನಕುರುಳಿಗಳಾದರೆ ತಾವು ಧನ್ಯರಾದಂತೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಈ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವ್ಯಾಮೋಹ ಕನ್ನಡವನ್ನಷ್ಟೇ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದರ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಕೊಡಲಿ ಪೆಟ್ಟು ನೀಡುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯಾಂಶ. ಈ ಭಾವನೆಗೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವೂ ನೀರೆರೆಯುತ್ತ, ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವೂ ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಕಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತ ಕನ್ನಡ ಮಕ್ಕಳ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ತುಳಿಯುವ ಹುನ್ನಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡು.

ಶಿಕ್ಷಕರಾದರೂ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ, ತಾವೂ ಓದಿ ಅವರಿಂದಲೂ ಓದಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ ಮಕ್ಕಳು ವಿಕಾಸಶೀಲರಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸುಮಧುರ ಪರಿಮಳ ಬೀರುವ ಹೂವುಗಳಾಗಿ ಅರಳಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪ ಪಠ್ಯಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವು ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿದ್ದವು. ಈಗ ಅವಿಲ್ಲ. ನೀತಿಬೋಧೆಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವು ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾರುತ್ತಿದ್ದವು. ಈಗ ಅವಿಲ್ಲ. ನೀತಿಬೋಧೆಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರತಿ ವಾರ ಒಂದು ಅವಧಿಯನ್ನು (ಪೀರಿಯೆಡ್) ಮೀಸಲಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಈಗಿಲ್ಲ. ಧಾವಂತದ ಈ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟು ಉಪಯುಕ್ತ, ಅವರನ್ನು ಹೇಗೆ ರೂಪಿಸಿದರೆ ಚೆನ್ನ, ಹೇಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದರೆ ಒಳಿತು ಎನ್ನುವ ಪರಿವೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

ಜಿ.ಪಿ.ರಾಜರತ್ನಂ, ಹೊಯಿಸಳ, ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರು ಮುಂತಾದ ಹಳಬರ, ಹಿರಿಯರ ಉತ್ತಮ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿಟ್ಟು, ಈಚಿನ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಎಂ.ಜಿ.ಹೆಗಡೆಯವರು 'ಈಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ನಿಂತ ನೀರಾಗಿದೆ, ಈಚಿನ ರಚನೆಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸುವ ರಚನೆಗಳೇ ಹೊರತು, ಬೆಳೆಸುವ ರಚನೆಗಳಲ್ಲ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪನವರೂ, 'ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾರಂಭದ ದಿನಗಳ ರಚನೆಗಳ ಹೊಚ್ಚ ಹೊಸತನ ಹಾಗೂ ಲವಲವಿಕೆಗಳನ್ನು ಈ ಪ್ರಕಾರದ ಮುಂದಿನ ಬರೆಹಗಳು ಒಳಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ. ಯಾಕೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜ, ಹೊಸ ಮಾದರಿಗಳು, ಹೊಸ ಮಾರ್ಗಾಂತರಗಳು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆಧುನಿಕ ಮಕ್ಕಳ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಪ್ರಯೋಗಗಳೂ ಸಾಲವು. ವಿಮರ್ಶೆಯನ್ನು, ಇಂತಹ ಟೀಕೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಬೇಕಾದುದೇ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ವಾತಾವರಣ ಯಾಕಾಯಿತ? ಹೀಗಾಗಲು ಕಾರಣರಾರ? ಎಂದು ನಾವು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಉತ್ತಮ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಅಗತ್ಯ ಪರಿಸರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದರ ನಡೆಗೆ ರಾಜಮಾರ್ಗವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಮುನ್ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಬೆಂಬಲ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತಿಗಳಿಗೆ, ಅವರ ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ, ಅವು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಲುಪುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಾನ್ವಿತ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತಿಗಳು ವಿಜೃಂಭಿಸಲು, ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಸಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥರಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ರಸ್ಕಿನ್ ಬಾಂಡ್, ರಸ್ಕಿ ಅಂತಹ, ಆರ್.ಕೆ. ನಾರಾಯಣರ 'ಸ್ವಾಮಿ'ಯಂತಹ ಪಾತ್ರಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ ಆಗಲು ಸಾಧ್ಯ. ಮಕ್ಕಳ ನಾಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅಂತಹ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ನೆಲೆನಿಲ್ಲುವಂತೆಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಇವು ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಎನ್ನುವಂತಹ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆಗೂ ದಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಧಾನ ವಾಹಿನಿಯೂ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹೊರಗಿಟ್ಟಿದೆ. "ಆಟಕ್ಕುಂಟು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕಿಲ್ಲ" ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಓರೆಗಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದೆ. ಸಂಘ- ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ, ಆಕಾಡೆಮಿಗಳೂ, ಪರಿಷತ್ತು ಕೂಡ ಇದರತ್ತ ಲಕ್ಷ್ಯ ಹರಿಸಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ಪೋಷಕರಿಗೆ, ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ, ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಮಕ್ಕಳ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು, ಕಮ್ಮಟಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಓದುವ, ಹೇಳುವ ಬರೆಯುವ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು ಇಂತಹ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈ ಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

'ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಮಕ್ಕಳು ತರಗತಿಗಳಿಂದ ಹೊರಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ, ತಿಳಿವಿಗಾಗಿ ಯಾವ ಒತ್ತಾಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಭಯವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಓದುವಂತಹುದು. ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ, ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಓದಬಹುದು ಇಲ್ಲವೇ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲೂ ಬಹುದು.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವತ್ತು ಲಕ್ಷ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಿವೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು ಹದಿನೈದು ಸಾವಿರಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಹೊರಬರುತ್ತವೆ. ಆದರೂ ನಾವು ಅನೇಕ ದಶಕಗಳಿಂದಲೂ ಮರಗಳ ಎಲೆಗಳಿಗೆ ನೀರೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರುಗಳಿಗಲ್ಲ! ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಓದುವ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ನಾವು ವಿಫಲರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಜ್ಞಾನವಾಗಲಿ, ಭಾವನೆಗಳಾಗಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ದಕ್ಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾಗದೆ. ಭಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲಾಗದೆ ಆತಂಕ ಅಭದ್ರತೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತಾವು ತಿರಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದೇವೆ, ತಮ್ಮನ್ನು ಯಾರೂ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ, ತಾವು ಯಾರಿಗೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಸಂಕೀರ್ಣ ಮನೋಭಾವಗಳಿಂದ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ; ವಿಷಣ್ಣರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ಖಿನ್ನರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ, ವ್ಯಾಸಂಗದಲ್ಲೂ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಇದೀಗ ನಾವು ಆಕರ್ಷಕ ರಕ್ಷಾ ಪಟದ, ಬಣ್ಣಬಣ್ಣಗಳ ಮುದ್ರಣದ, ಹಾಲು ಬಣ್ಣದ ಕಾಗದ ಬಳಸಿದ ಲವಲವಿಕೆಯ ಉತ್ಸಾಹದ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಾಸವನ್ನೂ ಆತ್ಮಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನೂ ತುಂಬಬೇಕಾಗಿದೆ, ಧಾರವಾಡದ ರಾಮ್ ಜಾಧವ್ ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಓಜಸ್ವಿ, ತೇಜಸ್ವಿ ಉತ್ಸಾಹಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಇವತ್ತಿನ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಬೈಲ್ ಮತ್ತು ಟಿ.ವಿಗಳ ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮನೋಧರ್ಮಗಳು, ಸಂಬಂಧಗಳು, ಕೊನೆಗೆ ಕನಸುಗಳು ಕೂಡ ದೂರ ದರ್ಶನದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಅದರ ಮೇಲ್ಪಂಕ್ತಿಗಳು ರೋಲ್‌ಮಾಡೆಲ್‌ಗಳು ದೂರದರ್ಶನದವರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಇದರ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳೆಂದರೆ ಅವರು ಇತರ ಮಕ್ಕಳ ಜೊತೆ ಬೆರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕೊಡುಕೊಳ್ಳುವ ವ್ಯವಹಾರಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಆಟಪಾಠಗಳಂತೂ ದೂರವೇ ಉಳಿದಿವೆ. ಇಂಥಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ದೂರದರ್ಶನಗಳು ರೂಪಿಸಿವೆ. ಅವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲೂ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಬೇಕು.

ಮನೆ ಮನೆಗಳಲ್ಲೂ ತಂದೆ ತಾಯಿಯವರು ಉದ್ಯೋಗಗಳಿಗೆ ಹೊರಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜಿಯರೂ ಇರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದು ವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬಗಳ ದುಃಸ್ಥಿತಿ. ಇಂಥ ಕಡೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಅವೇ ಪರಿಹಾರ ರೂಪಗಳು. ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲೇ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರು ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯಗಳಿಲ್ಲ ಎಂದಿರುವುದು.

ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮಾತು. ಯಾವುದೇ ಒಂದು ದೂರದರ್ಶನ ವಾಹಿನಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ಬೇಕಾದರೂ ಬೇರೆ ಚಾನೆಲ್‌ಗಳಿಗೆ ಹಾರಬಹುದು. ಪುಸ್ತಕಗಳ ಹಾಗೆ ಕಾಲದ ಹರವಿನಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ, ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು ಅಸಾಧ್ಯ. ಏಕಾಏಕಿಗಳಾಗಿ ಬದಲಾಗಿಬಿಡುವ ಮಕ್ಕಳು ಬೀದಿಗೇ ಬರದವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಸ್ಪೂನ್ ಫೀಡಿಂಗ್ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ ಅವರು ವಂಚಿತರಾಗುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಸಂವೇದನಾಶೀಲತೆ ಹಾಗೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆಯುತ್ತದೆ. ಪುಸ್ತಕ ಓದುವಾಗಿನ ಅನುಭವವೇ ಬೇರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮಗು ಇಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು! ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅಪರಾಧಗಳನ್ನೇ ಸಾಹಸಗಳೆಂಬಂತೆ, ಹಿಂಸೆಯನ್ನೇ ನಾಯಕತ್ವ (ಹೀರೋಯಿಸಮ್)ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಇದಂತೂ ಅಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು.

ಮಕ್ಕಳು ಓದದೇ ಇರಲು ಕಾರಣವಾಗಿ ದೂರದರ್ಶನವನ್ನೇ ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆರೋಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ದೂರವಿಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ನಾವು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಮಗು ತಪ್ಪುದಾರಿ ಹಿಡಿಯಲು ನಮ್ಮ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವೂ ಕಾರಣವಲ್ಲವೇ? ಮೊಬೈಲಿನಿಂದಲೂ ಅವರನ್ನು ದೂರವಿಡಲು - ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಕೈಗೆ ಕೊಡಲು ನಮ್ಮಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೇ? ಮಕ್ಕಳ ಬಾಲ್ಯವನ್ನೇ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿರುವ ನಾವು ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಮರಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಅವರನ್ನು ಗೌರವದಿಂದ ನೋಡೋಣ. ಅವರ ವಿಷಯವನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸೋಣ.

ಜಪಾನಿನ ಬರೆಹಗಾರ ಕ್ಯೋಕೋ ಮತ್ಸುವಾಕ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. “ಓದುವುದ ರಿಂದಾಗಿ ನಾವು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದಿದ್ದರೆ, ಪುಸ್ತಕಗಳು ನಮಗೆ ತಂದಿತ್ತಿರುವ ಅರಿವಿಗಾಗಿ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರೇ ಆಗಿದ್ದರೆ, ಜೀವನದ ಈ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ನಾವು ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವೂ ಹೌದು, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಹೌದು” ಆದ್ದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಓದುವ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚೋಣ. “ಬೃಹತ್ ನಿರ್ಮಾಣಗಳು ಸುಭದ್ರವಾಗಿರಬೇಕಾದಲ್ಲಿ, ಕುಸಿಯದೇ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಬುನಾದಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿರಬೇಕು” ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮರೆಯದಿರೋಣ; ಮರೆಯದೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸೋಣ. ಒಳ್ಳೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕೈಗಿಡುವುದೆಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಂತೆಯೇ ಸರಿ! ಕಲ್ಪನೆಯ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅವರು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾರೆ; ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು

ಗಮನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರ ಅಗತ್ಯ ಹಾಗೂ ಆಸಕ್ತಿಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು, ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ಜ್ಞಾನವನ್ನು ತುಂಬುವ ಆಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು, ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಮನೋಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ, ವಸ್ತು, ಪಾತ್ರ, ಶೈಲಿ, ಭಾಷಾ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಭಾವಿಸುತ್ತಲೇ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲ ಕೃತಿಗಳ ರಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದು ಸುಲಭ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವಲ್ಲ.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಂತ್ಯಾಜಿತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಂದಿಲ್ಲವಾದರೂ ಸಮಾಧಾನಕರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಬಂದಿದೆ. ಕೆ.ವಿ. ತಿರುಮಲೇಶ್ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ.

“ಮಕ್ಕಳ ಕವಿತೆಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೊರತೆ ಬತ್ತಬಾರದು ಅದರ ಒರತೆ”

ಒರತೆಯೇನೋ ಬತ್ತಿಲ್ಲ. ಗದ್ಯ ಪದ್ಯಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೃತಿಗಳು ಬರುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎನ್ನಬಹುದಾದುವು ವಿರಳ. ಕಾವ್ಯ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮೂರು ಕೃತಿಗಳೆಂದರೆ, ಹಿಂದಿನ 'ಗೋವಿನ ಹಾಡು', ಕುವೆಂಪು ಅವರ 'ಬೊಮ್ಮನಹಳ್ಳಿಯ ಕಿಂದರಿ ಜೋಗಿ' ಹಾಗೂ ಎನ್.ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಡುಪರ 'ಕುಂಭಕರ್ಣನ ನಿಧಿ', ಅಪಾರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಲ್ಲ ರಚನೆಗಳು, ಉಳಿದುವು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಖುಷಿ ಕೊಡಬಲ್ಲವಷ್ಟೆ.

ಮಕ್ಕಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾವು ತಡ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಹೇಳಿರುವಂತೆ, “ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನಾಳೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಇರುವುದು ಇವತ್ತು ಮಾತ್ರ!” ಬರೆಯುವವರು ಎಚ್ಚರವಹಿಸಬೇಕು. ಅಂತರಂಗದ ಆಳಕ್ಕಿಳಿಯಬೇಕು. ಒಳದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವರೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯುಳ್ಳವರೂ ದಯಾಮಯಿಗಳೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮಕ್ಕಳ ಮನಮುಟ್ಟಬಲ್ಲ ಭಾಷೆಯ ಒಳಗುಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಭಾವಂತನಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂತಹ ಲೇಖಕನಾಗುವುದೂ ಒಂದು ಸೋಚಿಗವೇ ಸರಿ.

* * * *

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

ಬಖೈರುಗಳ ಕೊಡುಗೆ

ಪ್ರೊಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ತೆಲಗಾವಿ

೧. ಬಖೈರು: ಅರ್ಥವಿವರಣೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವರೂಪ

ಕನ್ನಡದ 'ಬಖೈರು' ಎಂಬುದು ಮರಾಠಿ ಮೂಲದ 'ಬಖರ್' ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ನಿಷ್ಪನ್ನಗೊಂಡು. ಆದರೆ ಈ ಮರಾಠಿ ಜನ್ಯ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದುದು 'ಖಬ್ರಾ'(ಖಬರ್) ಎಂಬ ಅರಬ್ಬಿ ಶಬ್ದ. ಅಂದರೆ 'ಖಬರ್' ಶಬ್ದವು ವರ್ಣಪಲ್ಲಟ ಅಥವಾ ವರ್ಣವ್ಯತ್ಯಯದಿಂದಾಗಿ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿ ಬಖರ್ ಆಗಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತೋರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು 'ಬಖೈರು' ಎಂಬ ರೂಪದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕಿರುವ ಅರ್ಥವಿವರಣೆಯೆಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಸಂಗತಿಗಳ ಹೇಳಿಕೆ, ಕಿವಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದ, ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯುಕ್ತ, ಕಲ್ಪಿತ ಇಲ್ಲವೆ ಸ್ಮರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗದ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ, ಆಖ್ಯಾಯಿಕಾ; ದೇಶಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಇತಿಹಾಸ, ಕಥಾನಕ, ಚರಿತ್ರೆ, ಬಾತ್ಮಿ(ವರ್ತಮಾನ) ಇತ್ಯಾದಿ. ಅಲ್ಲದೆ, ಇದನ್ನು ವ್ಯವಹಾರ ಪತ್ರ, ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಾಗೂ ಕ್ಷೇಮ ಸಮಾಚಾರ ಬರಹಗಳಂತಲೂ ಮೂರು ವಿಧದಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ನೋಡಲಾಗಿದೆ.

ಬಖೈರುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಮರಾಠಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸರದಾರರು, ಸಭಾಸದರು ಹಾಗೂ ಹರಿಕಾರ(ಸೇವಕ)ರು ಅಥವಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು. ಇನ್ನು ಬಖೈರ್‌ನ ಲಕ್ಷಣಗಳೆಂದರೆ, ಇದರಲ್ಲಿಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಷಯವೂ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸಂಗತಿ ಗಳನ್ನಷ್ಟೆ ಕುರಿತದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಇದನ್ನು ಮೋಡಿಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಇದರ ಭಾಷೆ ಮರಾಠಿ; ಇದು ದೇವಗಿರಿ ಯಾದವರ (ಸೇವುಣರ) ಕಾಲದ ನಂತರದ್ದೂ ಆಂಗ್ಲರಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿನದ್ದೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೂ ಇದು ಗದ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಬಖೈರು ಮುಕ್ತಾಲುಪಾಲು ಫಾರ್ಸಿಭಾಷಾಭೂಯಿಷ್ಯವಾದ ಅಶುದ್ಧ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡದ್ದು, ಬಖೈರುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಮ ಕಾಲೀನವಾದುವಾದರೆ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಆ ನಂತರದ ಕಾಲದವು.

ಬಖೈರು ಸ್ವರೂಪದ ಇತರ ಜನಬಳಕೆಯ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದುವು. ೧೯-೧೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಲ್ ಕೊಲಿನ್ ಮೆಕೆಂಯು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಸುಮಾರು ೩೨೪ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳ ಪೈಕಿ ೧೩೪ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳನ್ನು ಡಾ.ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುರ್ಗಿಯವರು ತಮ್ಮ 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು' (೧೯೯೪) ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಲ್ ಮೆಕೆಂಯು ಶ್ಯಾನುಭೋಗರಂಥ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಬರೆಯಿಸಿಕೊಂಡ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು 'ಕೈಫಿಯತ್ತು' ಗಳೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದರೆ, ಪೇಷ್ವಾಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದ ಮರಾಠ ರಾಜ್ಯದ ಹರಿಕಾರರು ಅಥವಾ ಸೇವಕರು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಕಡತಗಳನ್ನೇ 'ಬಖರ್' ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಕೈಫಿ ಯತ್ತುಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕಾಂಶಗಳೊಡನೆ ಸ್ಥಳಪುರಾಣ, ಜನಜನಿತ ಕಲ್ಪಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಬಖರ್‌ಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಚಾರಿತ್ರಿಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

೨. ಬಖೈರು ಸಾಹಿತ್ಯ: ಮರಾಠಿ ಬಖರ್‌ಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ

ಮರಾಠೀ ವಾಚ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಖರ್‌ಗಳ ರಚನಾಕಾಲ ೧೬೫೦ರಷ್ಟು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲದಿಂದ ೧೮೫೦ರವರೆಗೆ, ಅಂದರೆ ೨೦೦ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲಾ ವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ಬಖರ್‌ಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ೧೦೦ಕ್ಕೂ ಅಧಿಕ. ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮೃದ್ಧ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಖರ್ ಗದ್ಯಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಯಾದವ ಕಾಲದ ಗದ್ಯ, ಮಹಾನುಭಾವ ಗದ್ಯ, ಬಖರ್‌ಗದ್ಯ, ಪೇಷ್ವೇಕಾಲದ ಗದ್ಯವೆಂದು ಗುರುತಿಸಿರುವುದುಂಟು. ಬಖರ್ ಗದ್ಯಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲದ್ರವ್ಯವೇ ಇತಿಹಾಸ. ಈ ಬಖರ್ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಟಣ ಕಾರ್ಯ ಆರಂಭಗೊಂಡುದು ೧೮೭೮ರಲ್ಲಿ, ಮರಾಠಿ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಾದ ಚಿಪಳೂಣಕ ಮತ್ತು ಕಾಶೀನಾಥ ನಾರಾಯಣ ಸಾನೆಯವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ 'ಕಾವೇರಿಹಾಸ ಸಂಗ್ರಹ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇತಿಹಾಸಾಚಾರ್ಯರು, ಸಾಹಿತ್ಯಕಾರರು ಕೈಗೊಂಡ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನೆ, ಅಧ್ಯಯನಗಳಿಂದಾಗಿ ಸುಮಾರು ೪೦-೫೦ ಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡವು.

ಮರಾಠಿ ಬಖರ್ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನ ನಡೆಸಿದ ಕೆಲವಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಸುವುದಾದರೆ, ಆರ್.ವಿ. ಹೆರವಾಡಕರ್, ಜಿ.ಬಿ. ಗ್ರಾಮೋಪಾಧ್ಯೈ. ವಿ.ಕೆ. ರಾಜವಾಡೆ, ಜಿ.ಹೆಚ್. ಖರೆ, ಪಾರಸನೀಸ್, ಪಿ. ಎನ್. ಜೋಶಿ, ಶಣಕರನಾರಾಯಣಜೋಶಿ, ವಿ. ಜಿ. ಅಪಟೆ, ಜಗನ್ನಾಥಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎಂ.ಟಿ. ಪಟವರ್ಧನ್, ಜಿ.ಎಸ್. ಸರದೇಸಾಯಿ, ಎಲ್.ಕೆ. ದಾಂಡೇಕರ್, ಪಿ.ಆರ್. ನಾಂದುರ್ಬಾರ್ಕ, ವಿ.ಕೆ. ಭಾವೆ, ಸರ್ ಜಿ. ಫಾರೆಸ್ಟ್, ಸ್ಕಾಟ್ ವಾರಿಂಗ್, ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಸೇನ್, ಜಗನ್ನಾಥ್ ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ಮಂಕರ್, ಡಿ.ಬಿ. ಮಹಾಜನ್, ಜೆಸ್ಸೀಸ್ ರಾನಡೆ, ಜಾದೂನಾಥ ಸರ್ಕಾರ್, ಟಿ.ಎಸ್. ಶೆಜ್ವಾಲ್ಕರ್, ಬಾಲಕೃಷ್ಣ.

ಎ.ಜಿ. ಪವಾರ್, ವಿ.ಎಸ್. ವಾಕಸ್ಕರ್, ಜಸ್ವೀಸ್ ತೆಲಂಗ್, ಚಂದೋರ್ಕ, ಬ್ರಿಜ್ ಕಿಶೋರ್, ಎಸ್.ಪಿ. ಸೆನ್, ಸೇತೂಮಾಧವರಾವ್ ಪಗಡಿ ಮೊದಲಾದವರು ಮುಖ್ಯರು.

ಮರಾಠಿ ಬರ್ಖರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಬರ್ಖರ್‌ಗಳು ಹೊಂದಿರುವ ವಸ್ತುಗಳಾದರೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಿವಾಜಿಯ ಜೀವನ, ಹೋರಾಟ, ಆಡಳಿತ ಇತ್ಯಾದಿ. ಮೊಗಲರು ಮತ್ತು ಮರಾಠರ ನಡುವೆ ೧೭೬೧ ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕಾಳಗ ಇತ್ಯಾದಿ; ಪೇಳ್ವೆಗಳು, ಹೋಳ್ಕರರು ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಕುರಿತ ಸಂಗತಿಗಳು.

ಮರಾಠಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಅಥವಾ ಹರಿಕಾರರು ದೆಹಲಿಯ ಮೊಗಲರು, ಕೊಲ್ಕತ್ತಾದ ಗವರ ಜನರಲ್ಲರು, ಗೋವೆಯ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು, ಹೈದರಾಬಾದಿನ ನಿಜಾಮರು, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ನವಾಬರು, ಮಹದಾಜಿ ಸಿಂಧಿಯಾ, ಅಹಲ್ಯಾ ಬಾಯಿ ಹೋಳ, ಜೋಧಪುರ ಮಹಾರಾಜ ಇವರೇ ಮೊದಲಾದವರ ಆಸ್ಥಾನ ಗಳಲ್ಲಿ ಮರಾಠಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಹರಿಕಾರರು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಗುಹೋಗುಗಳ ಬಗೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರದಿಗಳನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ರಹಸ್ಯ ವರದಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು. ತಾವು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದ ಸ್ಥಳದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜನರು ಮತ್ತು ಘಟನೆಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಗಮನ ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಇವರ ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾಹಿತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಬರ್ಖರ್‌ಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತ ಆಕರಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಮರಾಠಿ ಬರ್ಖರ್‌ಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಮರಾಠಿಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಭಾಷಾವಿಜ್ಞಾನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವರೆಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ.

೩. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಖೈರುಗಳು

ಕನ್ನಡದ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ಈ ವರೆಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಬಖೈರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೂರು:

೧. ಹೈದರ್‌ನಾಮೆ ಬಖೈರು

೨. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಬಖೈರು

೩. ರಾಮರಾಜನ ಬಖೈರು

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೈದರ್‌ನಾಮೆ ಬಖೈರು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ, ಇನ್ನುಳಿದ ಎರಡು ಬಖೈರುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಮರಾಠಾ ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೇ. ಹೈದರ್‌ನಾಮೆ ಬಖೈರನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು ಹೈದರ್ ಅಲಿಯ ಆಸ್ಥಾನದ ಸಭಾಸದನಾಗಿದ್ದ

ಘೌಜುದಾರ್ ಮಲ್ಲಪ್ಪನೆಂಬ ಅಧಿಕಾರಿ ಈ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದವನು ಹೈದರಾಬಾದಿನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕರಣಿಕನಾಗಿದ್ದ ಘೌಜುದಾರ್ ನಲ್ಲಪ್ಪನ ತಂದೆ ಕಚೇರಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೆ. ಈ ಬಖ್ಷಿರ್‌ನ ಮೂಲಪಾಠವನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದವರು ತಿರುಮಲೆ ತಾತಾಚಾರ್ಯ ಶರ್ಮ ಅವರು. ೧೯೬೫ ರಿಂದ ೧೯೬೮ ರವರೆಗೆ ಮೂರು ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದರ ಪಾಠವನ್ನು ೧೯೭೧ ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ 'ಚಾರಿತ್ರಿಕ ದಾಖಲೆಗಳು' ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ, ೧೯೩೪ರಲ್ಲಿ ಡಾ.ಎಂ.ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣ ಅವರು ಈ ಬಖ್ಷಿರ್‌ನ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಮೈಸೂರು ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ವರದಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರಲ್ಲದೆ, ೧೯೩೯ರಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತು ಪತ್ಯೇಕ ಲೇಖನವನ್ನು ಅನ್ಯತ್ರ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಇದೀಗ ಈ ಬಖ್ಷಿರ್‌ನ ಶುದ್ಧಪಾಠವನ್ನು ಜಿ.ಎ. ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯನವರು 'ಯಾದಾಸ್ತು ಹೈದರನಾಮಾ' (೨೦೧೧) ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪತ್ರಾಗಾರ ಇಲಾಖೆಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಸಂಶೋಧಕರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿರುವರು.

ಭೀಮಾಜಿ ಪಂತನ 'ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಬಖ್ಷಿರ್' ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದವರು 'ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನ ಪ್ರಸಕ್ತ' ಹುಲ್ಲೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೋಯಿಸರು. ಇದು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ೧೯೫೨ ಜುಲೈನಿಂದ ಡಿಸೆಂಬರ್‌ವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ೨೧ ಲೇಖಾಂಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ತಾಯಿನಾಡು' ಕನ್ನಡ ದೈನಿಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತು. ಇವುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೋಡಿಸಿ 'ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಬಖ್ಷಿರ್' ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ೧೯೬೮ರಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಜೋಯಿಸರು ಮರಣಿಸಿದ(ಮರಣ: ೧೯೫೬ ನವೆಂಬರ್‌ಲ) ೧೬ ವರ್ಷಗಳ ತರುವಾಯ, ಮೈಸೂರಿನ ತ.ವೆಂ.ಸ್ಮಾರಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿತು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಜೋಯಿಸರು ಸೂಕ್ತ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಶೀರ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಮುದ್ರಣ ಸ್ಥಾಪನೆಯ, ಭಾಷಾದೋಷ ಇತ್ಯಾದಿಯೆಲ್ಲವೂ ಯಥವತ್ತಾಗಿ ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದ ಸಂಪಾದಿತ ಕೃತಿ ಯಲ್ಲಿಯೂ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಮೂಲಪಾಠವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವಲ್ಲಿ ತೊಡಕುಂಟಾದುದು ಸಹಜ. ಇದೀಗ ಈ ಬಖ್ಷಿರ್‌ನ ಶುದ್ಧಪಾಠವನ್ನು ಬಹುವಿಷಯ ಪದಸೂಚಿ (Multi Parameter Index)ಯೊಡನೆ ಮುದ್ರಿಸಿ ಹೊರತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ, ವಿಜಯನಗರದ ಕೊನೆಗಾಲದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಥವಾ ವಿಜಯನಗರದ ದುರಂತಾಂತ್ಯವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ರಾಮಾಜಿ

ತಿರುಮಲ ಹರಿಕಾರೆಯ 'ರಾಮರಾಜನ ಬಖೈರು'. ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮೆಕೆಂಟಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ದಾಖಲೆಯಿದು. ೧೯೨೨ರಲ್ಲಿ ತಿ.ತಾ.ಶರ್ಮಾ ಅವರು ಮೈಸೂರು ಕರ್ನಾಟಕ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಮೂಲಕ ಈ ಬಖೈರನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ಕನ್ನಡ ಬಖೈರಿನ ಪಾಠವನ್ನೇ ಅನಾಮತ್ತಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ೧೯೩೨ರ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಶೋಧನ ಮಂಡಳದ ತೈಮಾಸಿಕ 'ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕ'ದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಮರಾಜನ ಬ ರನ್ನು (ರಾಮರಾಜಾಂಚ ಬಖರ್) ಈ ಕನ್ನಡದ ಬಖೈರಿನೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ೨೧ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ಸಹಿತ ಮೊದಲಿಗೆ ವಿಶದವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದವರು "ಕರವ್ಯಾನಂದ" ನಾ. ಶ್ರೀ. ರಾಜಪುರೋಹಿತರು. ಆದರೆ ಕೆ.ಎ. ನೀಲಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರೀ ಮತ್ತು ಎನ್. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯನವರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ೧೯೪೬ ರಲ್ಲಿ ಮದರಾಸು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ 'Further Sources of Vijaynagara Empire'ನ 2ನೇ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ರಾಮರಾಜ ಬಖೈರಿನ ಶುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಪೂರ್ತಪಾಠ ದೊರೆತನಂತರ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಈ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಇದೀಗ ಹಂಪಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಈ ಬಖೈರಿನ ಪಠ್ಯವನ್ನು ೨೦೧೧ರಲ್ಲಿ ಯಥವತ್ತಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆ ಸಹಿತ ಪುಸ್ತಕರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ.

೪. ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಬಖೈರುಗಳ ಕೊಡುಗೆ.

ಹೈದರ್ ಅಲಿ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಇತಿಹಾಸದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ದೇಶ- ವಿದೇಶಗಳ ಆಕರಗ್ರಂಥಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳಕು ಕಂಡಿದ್ದರೂ ಇತಿಹಾಸಕಾರರೂ ಹೈದರ್‌ನಾಮೆ ಬಖೈರನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿಲ್ಲದಿರುವುದೊಂದು ಆಶಾದಾಯಕ ಸಂಗತಿ. ಮೈಸೂರು ಇತಿಹಾಸದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಬಖೈರಿನ ಉಪಯೋಗ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆ. ಈ ಬಖೈರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುವುದರೊಡನೆ ಮೈಸೂರು ಇತಿಹಾಸ ರಚನಾಕಾರ್ಯ ಮುಂದುವರೆದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ಆದರೆ ಈ ಭಾಗ್ಯ ಇನ್ನುಳಿದ ಎರಡು ಬಖೈರುಗಳಾದ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಬಖೈರು ಮತ್ತು ರಾಮರಾಜನ ಬಖೈರುಗಳಿಗೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಈ ಮೇಲಿನ ಕನ್ನಡದ ಮೂರು ಬಖೈರುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದ ಒಂದೆರಡು ಘಟನೆಗಳ ನಿರೂಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಬಖೈರುಗಳ ಉಪಯೋಗವೂ ನಡೆದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಕೆಲವು ಮರಾಠಿ ಬಖರ್‌ಗಳ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುವುದರೊಡನೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಬರಹ ಪ್ರಕಟಿಸಿದವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇತಿಹಾಸಕಾರ

ಧಾರವಾಡದ ಡಾ.ಕೆಎನ್. ಚಿಟ್ಟೇಸ್ ಅವರು. ೧೭ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಣ್ಣ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲೊಂದಾಗಿದ್ದ ಹಾಗೂ ಈಗಿನ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ, ಬೈಲಹೊಂಗಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬೆಳವಡಿ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮರಾಠಿ ಬಖರ್‌ಗಳಲ್ಲಿನ ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು 'ಮರಾಠಿ ಬಖರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳವಡಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಎಂಬ ಲೇಖನ (೧೯೭೯) ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದುಂಟು. ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಭಾಸದ್‌ಬಖರ್, ಚಿತ್ರಗುಪ್ತಬಖರ್, ಶಹನಾದಲವೀಬಖ, ಶಿವದಿಗ್ವಿಜಯಬಖ, ಚಿಟ್ಟೇಸ್ವಖರ್, ಶೇಡಗಾಂವ್ಕರ್ ಬಖರ್ ಹಾಗೂ ಚೇದೇಶಕಾವಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ತಗೊಂಡಿರುವ ಬೆಳವಡಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ ಮತ್ತು ಭತ್ರಪತಿ ಶಿವಾಜಿಯವರ ನಡುವೆ ೧೬೭೮ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಡಾ. ಚಿಟ್ಟೇಸ್ ಅವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ೧೮ನೇ ಶತಮಾನದ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಾಜಿ- ಮಲ್ಲಮ್ಮಾಜಿ ಸಮರೋತ್ಸವ, ದಾಖಲೆಯನ್ನು ೧೯೮೯ರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಚಿಟ್ಟೇಸ್ ಅವರೇ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ ಈ ಲೇಖನದ ವಿನಾ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಬಖರ್‌ಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ರಚನೆಯಾದ ಯಾವ ಲೇಖನವೂ ಈವರೆಗೆ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಬಖೈರಿನ ಬಳಕೆ ಸಹಾ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ನಾಯಕ ಅರಸರ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಆಗಿಲ್ಲದಿರುವುದು ವಾಸ್ತವ. ಇದನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಹುಲ್ಲೂರು ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜೋಯಿಸರೂ ಈ ದಾಖಲೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ೧೯೨೪ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡ 'ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಾಳೆಯಗಾರರು' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಸ್.ಪುಟ್ಟಣ್ಣನವರು ಈ ಬಖೈರನ್ನು ಬಳಸಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಪುಸ್ತಕದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಡೇರುದಕರಿನಾಯಕನ ಚರಿತ್ರೆ ಪ್ರತಿ' ಎಂದು ತೋರಿಸಿರುವುದು ಇದೇ ಬಖೈರನ್ನು ೧೯೨೭ರಲ್ಲಿ ಎಸ್. ಶ್ರೀಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರಿ ಅವರು ಈ ಬಖೈರಿನ ಸಾರವನ್ನು 'Capitulation of chitradurga' ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ಲೇಖನ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿರುವುದು ೧೯೨೭ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳ ಮಿಥಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿಯ ತ್ರೈಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ವಿನಾ ಈ ಬಖೈರಿನ ಬಳಕೆ ಬೇರೆಯೂ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೀಗ ಈ ಬಖೈರಿನ ಶುದ್ಧಪಾಠವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಹೊರತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಸಂಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಭೀಮಾಜಿ ಪಂತನೆಂಬ ಸರದಾರನು ಮರಾಠ ಪೇಷ್ವೆ ಒಂದನೇ ಮಾಧವರಾಯನ ಸಮಕಾಲೀನ ೧೭೫೪ರಿಂದ ೧೭೭೯ರವರೆಗೆ ದುರ್ಗವನ್ನಾಳಿದ ರಾಜಾ ವೀರಮದಕರಿನಾಯಕನ ಆಸ್ಥಾನ ದಲ್ಲಿದ್ದವನು. ಈತ ೧೭೭೭ ರಿಂದ ೧೭೭೯ ರವರೆಗೆ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಚಿತ್ರದುರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದು, ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನ, ಸೇನಾಬಲ ಇತರೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಬಗೆಗೆ ತನ್ನ ಪೇಷ್ವೆಗೆ ವರದಿಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಹೊಂದಿದ್ದವನು.

೧೭೭೯ರಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರದುರ್ಗವು ಹೈದರ್ ಅಲಿಯ ವಶವಾಗುವರೆಗಿನ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಭೀಮಾಜಿ ಪಂತನು ತನ್ನ ಬಖೈರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಇದೊಂದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶಿ ವರ್ಣನೆಸಹಿತವಿರುವ ದಾಖಲೆ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಇತಿಹಾಸದೊಡನೆ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಹಲವಾರು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ ಭೀಮಾಜಿ ಸಂತ. ಇದೊಂದು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಸನೀಯ ದಾಖಲೆ.

ವಿಜಯನಗರ ಚರಿತ್ರೆ ಲೇಖನ ಶಾಸ್ತ್ರರದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 'ರಾಯವಾಚಕಮು' ಮತ್ತು 'ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ದಿನಚರಿಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಬೆಳಕು ಕಂಡಿವೆ. ವಿದ್ವಾಂಸರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಚರ್ಚೆಗೊಳಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ರಾಮರಾಜನ ಬಖೈರು ಕುರಿತು ಚರ್ಚೆ ನಡೆದಿರುವುದು ವಿರಳವೆನ್ನಲೇಬೇಕು. ಈ ಬಖೈರಿನ ಸ್ವರೂಪವೂ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಕ್ಲಿಷ್ಟವೂ ತ್ರಾಸದಾಯಕವೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಇದರ ವಿಮರ್ಶೆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಲಿಲ್ಲವೆಂತಲೇ ಹೇಳಬೇಕು. ರಾಮರಾಜನ ಬಖೈರನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರುವದನ್ನು ರಾಮಾಜಿ ತಿರುಮಲ ಹರಿಕಾರ. ೧೫೮೪ ರಿಂದ ೧೬೧೪ರ ವರೆಗೆ ಪೆನುಗೊಂಡೆಯಲ್ಲಿ ಅರಸನಾಗಿದ್ದ ಇಮ್ಮಡಿ ವೆಂಕಟನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದವನು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ, ರಕ್ಕಸಗಿ-ತಂಗಡಗಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯುವ ಒಂದುವರ್ಷ ಮೊದಲೇ, ಅಂದರೆ ೧೫೬೪ ಮೇ ತಿಂಗಳ ವೇಳೆಗೆ ಈ ರಾಮಾಜಿಯು ರಾಮ ರಾಜನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ರಾಮರಾಯನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂಬುದು ದೃಢ ಪಡುತ್ತದೆ. ೧೫೬೪-೬೫ರಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ, ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬಖೈರಿನಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ ರಾಮಾಜಿ. ಆದರೆ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ, ರಕ್ಕಸಗಿ-ತಂಗಡಗಿ ಯುದ್ಧ ನಡೆದ ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳ ತರುವಾಯ, ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ೩೦-೪೦ ವರ್ಷಗಳ ತರುವಾಯ, ಈ ಬಖೈರಿನ ಬರವಣಿಗೆ ಪೂರೈಸಿತೆಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದರ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠತೆ ಬಗೆಗೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತವೇರ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ.

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಸಂದೇಹಗಳೆಂದರೆ,

ಅ. ಈ ಬಖೈರು ಸಮಕಾಲೀನವಾದುದಲ್ಲ,

ಆ. ಇದು ರಾಮರಾಜಾಂಚಾ ಬಖರ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲೂ ಇದ್ದು ಮೂಲ ಕೃತಿ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದು ಇನ್ನೂ ಬಗೆಹರಿದಿಲ್ಲ.

ಇ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳು ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಹಾಗೂ

ಅತಿಯೋಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಖಚಿತ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಮೌಲ್ಯವುಳ್ಳವಲ್ಲ.

ಸಮಕಾಲೀನ ಫಾರ್ಸಿಗ್ರಂಥಗಳೊಡನೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ವಿಜಯನಗರದ ಅಂತಿಮ ಯುದ್ಧ ಕುರಿತು ರಾಮರಾಜನ ಬಹೈರು ಒದಗಿಸುವ ಮಾಹಿತಿ ಸಾಕಷ್ಟು

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

೪೭೯

ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆಯೆನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಗತಿಗಳು ಈ ಬಹೈರಿನಲ್ಲಿವೆಯೆಂದರೂ ಮಾಹಿತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದೊಂದು ಅಮೂಲ್ಯ ದಾಖಲೆಯೆಂಬುದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಹೈರು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವಂತೆ,

೧. ೧೫೬೫ರ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಯುದ್ಧವು ರಕ್ಕಸಗಿ-ತಂಗಡಗಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.(ಇದನ್ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಶೋಧಿಸಿದವರು ನಾ. ಶ್ರೀ. ರಾಜಪುರೋಹಿತರು).
೨. ಈ ಯುದ್ಧ ನಡೆದುದು ಒಟ್ಟು ೨೭ ದಿವಸಗಳ ಕಾಲ, (ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವಂತೆ, ನಿರ್ಣಾಯಕ ಯುದ್ಧ ನಡೆದುದು ೧೫೬೫ ಜನವರಿ ೨೩ರಂದು)
೩. ರಕ್ಕಸಗಿ-ತಂಗಡಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆದಿಲ್ಶಾಹಿ, ನಿಜಾಂಶಾಹಿ, ಕುಶಾಹಿ, ಬರೀದ್ಶಾಹಿ, ಬೀರಾರ ಬುರ್ಹಾನ್ ಇಮಾಹಿ ಈ ೫ ರಾಜ್ಯಗಳು ಭಾಗ ವಹಿಸಿದ್ದವೆಂದು ಫಾರ್ಸಿಗ್ರಂಥಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದರೆ, ಅಕ್ಷರಾಹ್ ಪಾದಶಾಹಿ ಎಂಬ ೬ನೇ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ ರಾಮರಾಜನ ಬಹೈರು.
೪. ರಕ್ಕಸಗಿ-ತಂಗಡಗಿ ರಣಂಗಣದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕ ರಾಮರಾಯನನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು ಹುಸೇನ್ ನಿಜಾಂಶಾಹನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತೆಂಬ ಹಾಗೂ ಅವನ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ಅವನ ಕಡೆಯವರು ರಾಮರಾಯನ ಕೊರಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದರೆಂಬ ಫಾರ್ಸಿಗ್ರಂಥಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವ ರಾಮರಾಜನ ಬಹೈರು, ರಾಮರಾಯನ ಸಾಕುಮಗ ಬಿಜಾಪುರದ ಆದಿಲ್ಶಾಹನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಹತನಾದನೆಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿಹೇಳಿದೆ.
೫. ರಾಮರಾಯನ ಸಾವಿನೊಡನೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ದಂಡು ಸಮಗ್ರ ಲೂಟಿ ಗೊಳಗಾಯಿತು, ದಂಡು ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಓಡಿಬಂದಿತು. ಖಜಾನೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲೂಟಿಯಾಯಿತು. ರಾಮರಾಜನ ತಾಯಿ ಹಾಗೂ ಮೂರು ಮಂದಿ ಹೆಂಡತಿಯರು 'ಬೆಲ್ಲ ಆಹಾರ' ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದರು.

೧. ಆ ನಂತರ ಮೂರುಮಂದಿ ಪಾದಶಾಹರು ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಾಣಿಹಾಕಿ ಅಪರಿಮಿತ ದ್ರವ್ಯ, ಇನ್ನಿತರ ಅಮೂಲ್ಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೇರಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.
೨. ರಾಮರಾಜನ ಬಖೈರಿನಲ್ಲಿರುವ ಹಲವಾರು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಈವರೆಗೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಪೂರ್ತ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದಿಲ್ಲ.

೪೮೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಉದಾಹರಣೆಗೆ-

- ಅ. ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ, ನಿಜಾಂಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಕುಶಾಹಿ -ಈ ಮೂರು ಮಂದಿ ಪಾದಶಾಹಕ ಒಟ್ಟು ಸೇನಾಸಂಖ್ಯೆ.
- ಆ. ೨೨ ನಿಯೋಗದವರಲ್ಲಿ ೨೩ ಮಂದಿ ಮನ್ನೆಯರ ಹೆಸರುಗಳು.
- ಇ. ರಾಮರಾಯನ ೬೪ ಮಂದಿ ಹೆಂಡಂದಿರಲ್ಲಿ ೯ಜನರ ಹೆಸರುಗಳು.
- ಈ. ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ಹಾಗೂ ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳು,
- ಉ. ಪರಿಮಳದ್ರವ್ಯಗಳು, ಪರಿಮಳಯುಕ್ತ ಫಲ-ಪುಷ್ಪಗಳು, ಜಿನಸುಗಳು, ಸಾಕುಪ್ರಾಣಿಗಳು.
- ಊ. ಮಹಲು-ಅರಮನೆ-ಅಂತಃಪುರಗಳು.
- ಋ. ಹಲವು ಬಗೆಯ ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅಸ್ತ್ರ-ಶಸ್ತ್ರಗಳು.
- ಋ. ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಹೋರಾಟಗಳಲ್ಲಿ, ಶಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ ಪಡೆದವರು.
- ಎ. ಅಳತೆ ಮತ್ತು ತೂಕದ ವಿಧಾನಗಳು.
- ಏ. ಅನ್ಯದೇಶೀಯ ಶಬ್ದಗಳು,
- ಐ. ಸುಮಾರು ೩೨ ವಿಧದ ನಾಣ್ಯಗಳ ಹೆಸರುಗಳು.
- ಒ. ಅಧಾಣಿಕಾರರ (ಬಿಟ್ಟಿ ಸೈನಿಕರ) ವಿವರಗಳು.
- ಓ. ಸುಮಾರು ೧೩೦ ಆನೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳು.

ಔ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿಜಾಂಶಾಹ್ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರದವರ ಕಡೆಯವರಲ್ಲಿ ಪಡಾವು, ರಾರು ಮತ್ತು ಜಖಂ ಆದವರ ಹೆಸರುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

ರಾಮರಾಜನ ಬಖೈರಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿರುವಂಥಾದ್ದು ವೆಂಕಯ್ಯನೆಂಬುವನು ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುವ 'ರಾಮರಾಜೀಯಮು' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯಕೃತಿ. ರಾಮರಾಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ, ಜೀವನವಿಧಾನ, ಪೂರ್ವಜರ ವಿವರ, ಕೌಟುಂಬಿಕ-ಸಾರ್ವಜನಿಕ- ರಾಜಕೀಯ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರವನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತದೆ ಈ ಕಾವ್ಯಕೃತಿ. ರಾಮರಾಯನ ೧೪೦ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಿರುದಾವಳಿ (ಬಿರುದಗದಮು-Stringe of Title) ದೊರೆಯುವುದೇ ಈ ಕಾವ್ಯಕೃತಿಯಲ್ಲಿ, ಬೇರೆಯಾವ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲೂ ದೊರೆಯದ ಮಾಹಿತಿ ವೆಂಕಯ್ಯನ ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದ್ದು,

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

೪೮೧

ಇದನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ 'ರಾಮರಾಜನ ಬಖೈರು' ರಾಮರಾಯನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಕುರಿತು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೊದಗಿಸುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ, ವಿಜಯನಗರದ ಕಡೆಗಾಲದ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 'ರಾಮರಾಜನ ಬಖೈರು' ಅಧಿಕೃತ ಹಾಗೂ ಸಮಗ್ರ ಸ್ವರೂಪದ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ವಿಜಯನಗರ ಇತಿಹಾಸ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಬಹುಪಾಲು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ದಾಖಲೆಯ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯ ತೋರಿರುವುದಂತೂ ದಿಟ. ವಿಜಯನಗರದ ಕೊನೆಗಾಲದ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಈ ದಾಖಲೆ ಬೆನ್ನಲುಬಿನಂತಿದೆಯೆನ್ನುವ ಮಾತು ಉತ್ತೇಕ್ಷೆಯದೇನೂ ಅಲ್ಲ.

ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಇತಿಹಾಸ ಕುರಿತ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೂಲಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿ ಯೆನಿಸಿವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಸಂಶೋಧನೆಯು ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಕನ್ನಡ ವಾಹ್ಮಯದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತೋರಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಕಾವೇರಿಹಾಸ ಅಧ್ಯಯನದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಶಾಸನಗಳಿಗೆ ದೊರೆತ ಆದ್ಯತೆ ಸ್ಥಳೀಯ ದಾಖಲೆಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯದಿರುವುದು ಕಂಡಂತೆಯೇ ಇದೆ. ಈ ದಾಖಲೆಗಳು ಕಾವ್ಯಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿಲ್ಲದಿರುವುದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೆಂದರೂ, ಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಇವು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿರುವುದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮನಗಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಖೈರುಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುವ ಹಾಗೂ ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನಾಮ, ಗ್ರಾಮ ಮ್ಯಾನ್ಯುಯಲ್ಸ್, ಕೈಫಿಯತ್ತು ಮೊದಲಾದವು ಕೇವಲ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವಂಥವೆಂಬ ಬಹುಪಾಲು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇಂಥಾ ಆಕರಗಳನ್ನು

ದೂರ ಸರಿಸಿದರು ಅಥವಾ ತಾವೇ ದೂರಸರಿದರೆಂದರೂ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಭಾಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅರಬ್ಬಿ, ಫಾರ್ಸಿ, ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಗಳು ಪ್ರಯೋಗ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದ್ವಂದ್ವದಿಂದಲೂ ಇತಿಹಾಸಕಾರರೂ ಇವುಗಳು ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಹಿಂಜರಿದರೆಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ.

ಎ.ಶಂಕರ ಕೆದಿಲಾಯರಂಥವರು 'ಕೆಳದಿನೃಪವಿಜಯಂ' ಮತ್ತು 'ಕೊಡಗಿನ ರಾಜೇಂದ್ರನಾಮೆ' ಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿರುವ ಅರಬ್ಬಿ ಮತ್ತು ಫಾರ್ಸಿಗಳಂಥಾ ಅನ್ಯದೇಶೀಯ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ತಮ್ಮ 'Foreign Loan Words in Kannda (Arabic and Persian)' (೧೯೭೦) ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನಿತರ ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗಳೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಿರುವುದುಂಟು. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಡಾ.ಕೆ. ರವೀಂದ್ರನಾಥರು ತಮ್ಮ 'ಕನ್ನಡ ದಾಖಲು ಸಾಹಿತ್ಯ' (೨೦೦೦) ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಮರಾಜನ ಬಖೈರಿನ

೪೮೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಲೇ ಅದರ ಭಾಷಿಕ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿರುವರು. ೧೯೫೩ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಬಖೈರುಗಳಂಥಾ ದಾಖಲೆಗಳ ಬಳಕೆ ಕುರಿತು ಸೂಚಿಸಿ ದುಂದುಂಟು. ಇವು ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಮಾತ್ರ

ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಈ ಮೇಲಿನ ದಾಖಲೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಅನನ್ಯವಾದುದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ವಿಜಯನಗರೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ರಚಿಸಿಕೊಡಲು, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಚಿಸಲು ಇಂಥಾ ಆಕರಗಳೇ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಶೋಧಿಸುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಂಥಾ ಆಕರಗಳದೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗೋಷ್ಠಿ ನಡೆಸುವ ಅಗತ್ಯವಿದೆಯೆಂಬುದನ್ನು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕು. ಪ್ರಸ್ತುತ, ಕನ್ನಡ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಬಖೈರುಗಳು ದೊರೆತಿಲ್ಲದರೂ ಅವು ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಬಖರ್‌ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪರಂಪರೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಮುಂದುವರೆದು ಬಂದುದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಂತಿದೆಯೆನ್ನಬಹುದು.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದಿಗೆ

೧. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ತೆಲಗಾವಿ, "ಬಖೈರು: ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂಶೋಧನ (ಡಾ.ಎಂಚಿದಾನಂದ ಮೂರ್ತಿ ಗೌರವ ಸಂಪುಟ), ಎಂ. ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ ಅಭಿನಂದನ ಸಮಿತಿ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೧೯೯೧.

೧. ಲಕ್ಷಣ್ ತೆಲಗಾವಿ, 'ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯನ ರುಂಡ: ಪುನರ್ವಿಮರ್ಶೆ', ವಿಜಯನಗರ ಅಧ್ಯಯನ, ಸಂಪುಟ ೧೯, ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಚ್ಯವಸ್ತು, ಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆ ಇಲಾಖೆ, ೨೦೧೪.
೨. ಲಕ್ಷಣ್ ತೆಲಗಾವಿ(ಸಂ), ರಾಮಾಜಿ ತಿರುಮಲ ಹರಿಕಾರೆಯ ರಾಮರಾಜನ ಬಖೈರು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ, ೨೦೧೧.

* * * *

ವಿಜಯನಗರ ಚಲತ್ರ- ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಹೊಸ ಒಳನೋಟಗಳು

ಡಾ. ಎನ್.ಚಂದ್ರಶೇಖ

ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರವು ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಘಟ್ಟ. ೧೪ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಕಾಲದಿಂದ ಸುಮಾರು ಮೂರುನೂರು ವರ್ಷ ಆ ರಾಜ್ಯ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ರಾಜಕೀಯಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ಛಾಪನ್ನು ಒತ್ತಿದೆ, ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ವಿಜಯನಗರವು ಭಾರತದ ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಚರಿತ್ರೆಯಿಂದ, ಅದು ಪರಕೀಯ ವಸಾಹತು ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಸಂಕೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ ಘಟ್ಟ ದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತುದಾಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ದೇಶೀ ರಾಜ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ-ಒಳಗಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯಿಂದಾಗಿ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗಿ, ೧೭ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಂಗತವಾದ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ಪ್ರಬಂಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ವಿದೇಶಿ ಮತ್ತು ದೇಶೀ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತಾ ಆ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಗೆ ನೋಡಬಹುದೆನ್ನುವುದರ ಕಡೆ ಒತ್ತಿದೆ. ವಿಜಯನಗರದ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆ ಆರಂಭವಾದುದು ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭಿಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಿಲ್ಟ್, (೧೮೪೦) ಮತ್ತು ಕರ್ನಲ್ ಕಾಲಿನ್ ಮೆಕೆಂಜಿ (೧೮೧೫) ಎನ್ನುವ ಇಬ್ಬರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಅನಂತರ ಸುಮಾರು ೮೫ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಮಾಹಿತಿ

ಇಲ್ಲ. ರಾಬರ್ಟ್ ಸಿನೆಲ್ ೧೯೦೦ರಲ್ಲಿ Forgiven Empire (vijaynagar) ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಇಬ್ಬರು ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿಗಳು, ಭಾರತೀಯ ಅರಸರು, ಸುಲ್ತಾನರು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ತಮ್ಮ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಗತ್ಯ ಮನಗಂಡವರು. ಇವರೆಲ್ಲರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಉನ್ನತಾಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಿ

೪೪೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಲೆಂದೇ ನೇಮಕಗೊಂಡವರು. ಮೂವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ದೇಶೀ 'ಪಂಡಿತ' ರ ನೆರವಿನಿಂದಲೇ ಅಪಾರ ಆಕರ ಸಾಮಗ್ರಿ ಕಲೆ ಹಾಕಿ, ಅದನ್ನು ಪಂಡಿತರಿಂದಲೇ ಭಾಷಾಂತರ, ಅರ್ಥ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಮಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆದರು.

ಈ ಮೂವರು ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಭಾರತದ-ದಕ್ಷಿಣದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದುದು, ಅದನ್ನು ಕೇವಲ ತಿಳಿಯಲೆಂದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ, ತಮ್ಮ ವಸಾಹತುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಂಕೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅರಾಜಕತೆ, ಶೋಷಣೆ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗಳ ಮಹಾಪೂರವೇ ಭಾರತೀಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಜನರ ಕ್ರೂರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸ ಬೇಕಾಯಿತು ಎನ್ನುವ ಧೋರಣೆ ಈ ಎಲ್ಲರ ಬರಹಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಈ ಕೃತಿಗಳು ವಿಜಯನಗರ-ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಾ ಆಗಿನ ಸಮಕಾಲೀನರಾದ ಬಹಮನಿ-ಆದಿಲ್‌ಶಾಹಿ ಮತ್ತು ಕುತುಬ್‌ಶಾಹಿ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಸುಲ್ತಾನರ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಜ್ಯಗಳೆಂದೂ, ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಹಿಂದೂ ರಾಜ್ಯವೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾ ಆ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಎಂದು ಸರಳೀಕರಿಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸಾಹತು ಶಾಹಿಯ ಒಡೆದು ಆಳುವ ನೀತಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗುವ ಧೋರಣೆ ತಾಳಿದಂತಿದೆ. ಈ ಧೋರಣೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ಹಿಂದೂ- ಮುಸ್ಲಿಂ ಒಡಕು ಶಾಶ್ವತವೇನೋ ಎನ್ನುವ ಅನುಮಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಕೊಡುವ ವಿವರಗಳು ಅವರ ಮತೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿಜಯನಗರದ ವಿವಿಧ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಷಡ್ಯಂತ್ರಗಳು, ಕೊಲೆಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳಿವೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಶಾಹಿ ಮನೆತನಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ವಿವರಗಳಿವೆ. ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು ಯಾವ ರೀತಿ ತಮ್ಮ ನೆರೆಯ ರಾಜರ ಮೇಲೆ ಹಿಂದೂ- ಮುಸ್ಲಿಮರೆನ್ನದೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಕದನಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುತ್ತಿದ್ದರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಶಾಹಿ ದೊರೆಗಳೂ ಮುಸ್ಲಿಮರೊಳಗೆ ವಿರುದ್ಧ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿವರವಿದೆ. ಈ ಕೋಟೆಗಳು ಮತ್ತು ಪೂಜಾಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿದ್ದ

ಸಂಪತ್ತಿಗಾಗಿ ಎಂದು ಆಕರಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಈ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಅದನ್ನು ಮತೀಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಲಾಯಿತೆಂದು ವಿವರಿಸುವಾಗ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಆಕರಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ.

ತಮ್ಮ ದಾಯಾದಿಗಳೊಂದಿಗಿನ ಯಾದವೀ ಕಲಹಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಗೆಲ್ಲಲು ವಿಜಯನಗರ ಮತ್ತು ಶಾಹಿ ದೊರೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ನೆರವನ್ನು, ಸಹಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಮತ್ತು ಈ ರಾಜರುಗಳ

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

೪೮೫

ನಡುವೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧಗಳು ಫಲವತ್ತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಸಲು ಹೊರತು ಮತೀಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಇವರ ಕೃತಿಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಅಭ್ಯಸಿಸಿದರೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಅವನತಿಯ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಉಳಿಗಮಾನ್ಯ ಆಡಳಿತವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವಿಕಸನ ಹೊಂದುತ್ತಿದ್ದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ, ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಕುರಿತೂ ಈ ಬರಹಗಳು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್, ಬ್ರಿಟಿಷ್, ಡಚ್, ಫ್ರೆಂಚ್ ಮುಂತಾದ ಕಂಪನಿಗಳ ಕುತಂತ್ರಗಳು ದೇಶಿ ರಾಜರುಗಳ ಅಸಮರ್ಥತೆ, ಸ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಕುಟಿ ಲೋಪಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಈ ಕೃತಿಗಳು ಕೆಲವು ವಿವರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದು ವಿಶೇಷ.

ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭಿಕ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ದೇಶೀ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು, ಚರಿತ್ರೆ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರೆಂದರೆ ಎಸ್.ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಐಯ್ಯಂಗಾರ್, ಕೆ.ಎಲ್. ನೀಲಕಂಠಶಾಸ್ತ್ರೀ, ಬಿ.ಎ. ಸಾಲೆತ್ತೂರ್, ಎನ್. ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ, ಮತ್ತು ಟಿ.ವಿ. ಮಹಾಲಿಂಗಂ ಇವರಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಪತನಕ್ಕೆ, ಮುಸ್ಲಿಂ ದೊರೆಗಳನ್ನು ಹೊಣೆಗಾರರನ್ನಾಗಿಸುವವರೆಗೆ, ಮತ್ತು ಅದರ ಅರಸರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಪಣತೊಟ್ಟು ನಿಂತವರೆನ್ನುವವರೆಗೆ ಸಹಮತವಿದೆ. ಆದರೆ ವಿದೇಶಿ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ವಿವರಿಸುವ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಅಂತಃಕಲಹ, ಜನ ವಿರೋಧಿ ನೀತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮೃದುಧೋರಣೆಯಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯಕಾರಣ ಏರುಗತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟಗಳು. ಭಾರತೀಯ ರಾಜರು, ಜನಪೀಡಕರು, ಯಾವುದೇ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆ ಇಲ್ಲದವರು ಎಂದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಬರೆದುದನ್ನು ಗೌಣಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಇವರೆಲ್ಲಾ ಹಿಂದೂ ರಾಜರುಗಳು ಮತ, ಧರ್ಮ, ದೇವರು, ದೇವಾಲಯ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸುವ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಪುರೋಹಿತ ಶಾಹಿ, ಈ ಪುರೋಹಿತ ಶಾಹಿಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತು ಧರ್ಮರಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು. ಮತ್ತು

ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಟೊಂಕಕಟ್ಟಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಗ್ರಹಾರ, ಮಠಮಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ, ಪುರೋಹಿತರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಯಜಮಾನರುಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಒಡೆತನ ಕೊಡಮಾಡಿದ್ದರು. ಅವರು ಧರ್ಮ ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿದ್ದು, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವವರಾಗಿದ್ದರು....ಹೀಗೆ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ, ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಧರ್ಮರಕ್ಷಕರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದು ಯಾರೇ

೪೮೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೂಲಾ

ಆಗಿರಲಿ ಅವರನ್ನು ಮುಗುಮ್ಮಾಗಿ ಖಂಡಿಸುವ ಇವರು, ವಿಜಯನಗರದ ಅವಶೇಷಗಳ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ನಿಂತ ಇಕ್ಕೇರಿ, ಮೈಸೂರು, ಮಧುರೈ, ತಂಜಾವೂರಿನ ದೊರೆಗಳನ್ನು ವಿಜಯನಗರ ಪರಂಪರೆಯ ವಾರಸುದಾರರೆಂದೂ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ದೊರೆಗಳು ವಿಜಯನಗರದ ವಿರುದ್ಧ ಒಳಗೊಳಗೆ ಸಂಚುಮಾಡಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಾದುದನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

ವಿಜಯನಗರದ ಪತನದಲ್ಲಿ ಶಾಹಿಗಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹೃದಯವಿದ್ರಾವಕವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುವ ಹಲವು ಚರಿತ್ರಕಾರರು, ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ಆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ವಿರೋಧಿ ಧಾಭಾಸಗಳು, ಪ್ರತಿರೋಧಿಗಳು, ಹಲವು ಸಾಮಂತರ ಅಸಮಾಧಾನಗಳು, ರಾಜ ಮನೆತನದಲ್ಲೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕುಟಿಲತೆಗಳು, ತಮ್ಮ ಬೆಂಬಲ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಮಂತರೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಒಳಒಪ್ಪಂದಗಳು ಹೇಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿದವು ಎನ್ನುವ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಿನ್ನ ರಾಜವಂಶಗಳು ಆಳಲು ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಯಾರೂ ವಿವರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕುರಿತ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಆ ಕಾಲದ ಮೇಲೆ ಹೊಸಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲಬಹುದು. ಆದರೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರೂ ಸಮಯ-ಸಂದರ್ಭ ಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗುವವರೇ ಮತ್ತು ಆಯಾ ಸಂದರ್ಭದ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವಂತೆ ಬರೆಯುವುದು ಸಹಜವೆನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿರೋಧಿ, ಹಿಂದೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿ ನಿಲವುಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವವರೂ ಇರುವುದು ನಿಜ. ಆದರೂ ಈ ಧೋರಣೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮತೀಯವಾದ-ಕೋಮುವಾದ ಬೆಳೆಯಲು ಅವಕಾಶವಾಗಿರುವುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೋರಾಟ ಹರಳುಗಟ್ಟತೊಡಗಿದಂತೆ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಮತ್ತು ಭಾಷಿಕ ಅಸ್ಥಿತ್ವಗಳು ಟಿಸಿಲೊಡೆಯತೊಡಗಿದವು. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳೂ ವಿಜಯನಗರ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಅಷ್ಟೊತ್ತಿವೆ.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ-ಕನ್ನಡ, ಆಂಧ್ರ-ತೆಲುಗು ಅಸ್ಮಿತೆಗಳು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರೆಂದೂ, ತೆಲುಗರೆಂದೂ ಅವರ ರಾಜ್ಯಲಾಂಛನದ ವರಾಹವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆದುದೆಂದೂ, ಕಾಕತೀಯರದ್ದೆಂದು, ಆ ಬಗ್ಗೆ ಚರಿತ್ರೆ ಬರೆದ ಬಿ.ಎ.ಸಾಲೆತ್ತೂರ್ ಮತ್ತು ಎನ್.ವೆಂಕಟರಮಣಯ್ಯ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಬಹುಭಾಷಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದ ರಾಜಮನೆತನಗಳು ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು-ಕಡಿಮೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು, ಕೊಡುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ, ಹಾಗೆಯೇ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರೂ ಆಶ್ರಯ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದುಂಟು ಆದರೂ ಆಕರಗಳು ತೆಲುಗಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಂಬಲ ಸೂಚಿಸಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

೪೮೭

ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು ತಮ್ಮ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಸಮರ್ಥನೆ ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲ ಪಡೆದೊಕೊಳ್ಳಲು, ಬೇರೆಲ್ಲ ರಾಜರುಗಳಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಭಾವಿ ಪುರೋಹಿತರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಬಲಾಡ್ಯರ ನಿಷ್ಠೆಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅವರ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗೆ ವಹಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಆ ರಾಜರಲ್ಲಿ-ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ದೇವರಾಯ || ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರು ತಮ್ಮ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಆರಂಭಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಹಲವಾರು ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಮಂತರ ಪಡೆಯನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ಸ್ಥಾನಪಲ್ಲಟಗೊಳಿಸಿ ತಮಗೆ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಿದ್ದ, ಇರಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡವರನ್ನೇ ಹೊಸದಾಗಿ ನೇಮಕಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ತಾವು ದೇವಾಲಯ, ಮಠ-ಮಾನ್ಯಗಳಿಗೆ, ಹೇರಳ ದಾನ, ದತ್ತಿ, ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದುದಲ್ಲದೇ ತಮ್ಮ ಸಾಮಂತರೂ ಕೊಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಆ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ರಾಯರು (ಅಂದರೆ ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು) ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೇ ಈ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಈ ಸಾಮಂತ ರಾಜರು ನಿಗದಿಯಂತೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೈನ್ಯ (ಅಶ್ವಪಡೆ, ಕಾಲಾಳುಗಳು ಮುಂತಾಗಿ)ವನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ನಿಗದಿತ ಕಪ್ಪವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರು ಆರಂಭದಿಂದ ಕೊನೆಯ ವರೆಗೆ ಒಂದಲ್ಲೊಂದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಅವಿಧೇಯ, ಸಾಮಂತರು ಮತ್ತು ಸುತ್ತಣ ಇತರ ರಾಜ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾದುವುದೆಂದರೆ ಸಂತುಷ್ಟ, ಸೈನ್ಯ, ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸನ್ನದ್ಧತೆಗೆ ಅಪಾರ ಹಣ ವ್ಯಯ ವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ವಿದೇಶಗಳಿಂದಲೂ ಯುದ್ಧ ಸಾಮಗ್ರಿ ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು, ಡಚ್ಚರು ಮುಂತಾದ ಐರೋಪ್ಯ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಗಳೊಂದಿಗೂ ಅವರ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಿದ್ದವು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅರಬ್ಬಿ-ಮಧ್ಯಪ್ರಾಚ್ಯದ ಕುದುರೆಗಳು ಅಪಾರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಿ ಬಂದು ಈ ೭ ಡಂಬಡಿಕೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆದಂತಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದಿಂದ ಕೇಂದ್ರ ಖಜಾನೆಗೆ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ತೆರಿಗೆ

ಅಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ತೆರಿಗೆ ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತೆಂದಲ್ಲ ಬಹಳ ಭಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವರ್ಗ ತೆರಿಗೆಯ ಬಹುಪಾಲನ್ನು ತಾನೇ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಾದಾಯವನ್ನು ಇತರ ಬಾಬುಗಳಿಂದ ಸರಿದೂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಯಿತು. ಆಗ ಅವರ ಗಮನ ಹರಿದುದು, ಬೆಳದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಾಪಾರ-ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ, ಜನಸಾಂದ್ರತೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದ ನಗರ-ಪಟ್ಟಣಗಳು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಗ್ರಾಹಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಸುಮಾರು ಜನರೂ ಅಲ್ಪ-ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ಥಿತಿವಂತರಾಗಿದ್ದು ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಅದು ಒಳವ್ಯಾಪಾರ-ಸರಕುಗಳಾಗಲಿ,

ಳಲಲ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ವಿದೇಶಿ ಉತ್ಪಾದಿತ, ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಿ ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಹಾಕುವುದು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಮತ್ತೊಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೆಂದರೆ ದೇವಾಲಯಗಳು ಕೇವಲ ಶ್ರದ್ಧಾಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ ಅವು ಬಂಡವಾಳ-ವ್ಯಾಪಾರ-ಲಾಭ, ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ಒದಗಿಸಲು ಬಂಡವಾಳ ತೊಡಗಿಸುವ ವ್ಯಾಪಾರ-ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿಯೂ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ ಪಡೆದವು. ಅದು ಮಧುರೈ, ತಂಜಾವೂರು, ತಿರುಪತಿ, ಕಾಳಹಸ್ತಿ, ಹಂಪಿ ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಮುಖ್ಯ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲೂ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಬಂಡವಾಳಹೂಡಿಕೆ ನಿಯಮಗಳು ರೂಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ದಾನಿಗಳು ದಾನಕೊಡುತ್ತಾ ಷೇರು ಬಂಡವಾಳದಾರರಾಗುವ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಷೇರುಗಳನ್ನು ಮಾರಿಕೊಳ್ಳುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ, ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾದುದರಿಂದ ಕಾಡು-ಮೇಡುಗಳನ್ನು ಹಸನುಗೊಳಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು-ಹೆಚ್ಚು ಜಮೀನನ್ನು ಕೃಷಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.(ನ್ಯೂನಿಜ್) ಈ ಜಮೀನುಗಳ ಮೇಲೆ ನಗದು ಸುಂಕ ಹೇರಲಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ವಿಜಯನಗರದ ಮುಖ್ಯ ಅರಸುಗಳಾದ ಇಮ್ಮಡಿ ದೇವರಾಯ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ನಗದುರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂಭಾವನೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಚಾಲ್ತಿಗೆ ತರವುದರೊಂದಿಗೆ, ರಾಜ್ಯದ ಖರ್ಚಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಯುದ್ಧಸಾಮಗ್ರಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾವತಿಸಲು ನಗದನ್ನು ಬಳಸುವುದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ವಿಜಯನಗರದ ಅವನತಿ-ಪತನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಶಾಹಿಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಹೊಣೆಮಾಡುವ ಪರಿಪಾಠ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. ಶಾಹಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರದ ಅರಸರ ನಡುವಿನ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದೋ ಅಲಕ್ಷಿಸಿಬಿಡುವ ಅಥವಾ ಅವೆರಡೂ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಬದ್ಧವೈರಿಗಳಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಪರಿಪಾಠ ಜನಜನಿತವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರಗಳ ನಡುವೆ ಕೃಷ್ಣಾಕೊಳ್ಳದ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ನಡೆದ ಯುದ್ಧಗಳಿಗೆ ಮತೀಯ ಬಣ್ಣ ಬಳಿಯುವುದು ಸರಿಯೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯರ ಶಾಸನಗಳು ಅವರನ್ನು 'ಹಿಂದೂ ಸುಲ್ತಾನ' 'ಯವನರಾಜ್ಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನಾಚಾರ್ಯ' ನೆಂದು ಬಿಂಬಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಹುತೇಕ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಮರೆಮಾಚಿದ್ದಾರೆ. ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನರು ಹಲವು ಬಾರಿ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಅಧಿಕೃತ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟುದನ್ನು, ರಾಯರು ಅವರನ್ನು ಆದರಿಸಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

೪೮೬

ಗೌಣಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬಿಜಾಪುರದವರಾಗಲೀ ಒರಿಸ್ಸಾದ ಗಜಪತಿ, ಮೈಸೂರಿನ ಒಡೆಯರು, ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಚೋಳ-ಪಾಂಡ್ಯರಾಗಲೀ ಅವರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತು, ತೆರಿಗೆಯ ಮೂಲಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಡೆದವೆಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದರೆ ಅದು ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ವಿಜಯನಗರ ಚರಿತ್ರೆ- ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ನೆರವು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅದನ್ನು ಕೇವಲ ಮತೀಯ- ಭಾಷಿಕ ಸಂಘರ್ಷವೆಂದು ಚಿತ್ರಿಸುವುದು ಅಪಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಮತೀಯವಾದುದಲ್ಲದನ್ನು ಕೇವಲ ಭಾಷಿಕವಾದುದಲ್ಲದನ್ನು ಅವು ಹಾಗೆಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿ ಸಮಕಾಲೀನ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ, ಕೋಭೆಗೆ, ಕೋಮುದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಇಂಬುಕೊಟ್ಟಂತೆ ಆಗುತ್ತದೆ.

* * * *

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು

ಡಾ. ಶೀಲಾಕಾಂತ ಪತ್ತಾರ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿಯ ಬಾದಾಮಿ ಮತ್ತು ಚಾಲುಕ್ಯ ಎಂಬ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಶಾಸನಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಊರಿನ ಹೆಸರು, ಇನ್ನೊಂದು ರಾಜವಂಶದ ಹೆಸರು. ರಂಜಕದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಲಭ್ಯ ಯಾವೊಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿಯೂ 'ಬಾದಾಮಿ' ಹೆಸರಿನ ಊರಿಲ್ಲ. ಈ ಊರಿನ ಹೆಸರು ಏಳು-ಎಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕಿರು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ 'ಬಾದಾಮಿ' ಎಂದು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ ಎಂದರೆ ಇಂದಿಗೂ ಬಾದಾಮಿ ಪರಿಸರದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಹೆಂಗಸರ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಾದಾಮಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ೨ನೆಯ ಶತಮಾನದ ಟೊಲೆಮಿ ಹೇಳಿದ್ದು ಇದರದ್ದೇ ಅಪಭ್ರಂಶ ಏಳನೆಯ ಶತಮಾನದಿಂದ ಚಲುಕ್ಯರ ಕಿರು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಚಲುಕ್ಯೋತ್ತರ ಕಾಲದ ದೀರ್ಘ ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಬಾದಾಮಿ ಪದ ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತದೆ. ಶಾಸನ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳು ಗಮನಿ ಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವಿದು.

ಬಾದಾಮಿಯು ಚಲುಕ್ಯರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತೀಕರಣಗೊಂಡು ವಾತಾಪಿಯಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಾತಾಪಿಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೆಸರು ಬಾದಾಮಿ. ಚಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ಮೂರು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಿರು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ (ಬಾದಾಮಿ, ಐಹೊಳೆ, ಪಟ್ಟದ ಕಲ್ಲು) ಆಜ್ಞಾಧಾರಕ ಮಗ' ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ 'ಬಾದಾಮಿಯ ಮಾಣಿ' ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖ ಬರುತ್ತದೆ [ಕದಪುದನ್ನುಡಿದುದನ್ ಸಲಿಸೊ ಬಾದಾಮಿಯ ಮಾಣಿ]. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾದಾಮಿಯದು ೨ನೇ ಶತಮಾನದ್ದಾದರೆ ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನದು ೨ನೇ ಶತಮಾನದ್ದು. ಅಂದರೆ ಚಲುಕ್ಯರ ಎರಡು ಶತಕಗಳ ಕಾಲಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬಾದಾಮಿ ಪದವು ಜನಪದರಲ್ಲಿ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂದು ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಬಹು ಜನರು ಭಾವಿಸಿರುವಂತೆ ಬಾದಾಮಿ ಹೆಸರಿನ ಮೂಲವನ್ನು ಬಾದಾಮಿಯ ಬನದಮ್ಮನಲ್ಲಿ ಅರಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ನಾಗಾವಿ, ಕೆಂಬಾವಿಗಳಂತೆ

ಬಾದಾಮಿಯೂ ಜನಮೂಲದ ಹೆಸರು. ಊರಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅಗಸ್ಯ ತೀರ್ಥ 'ವು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬತ್ತಿದಾಗ ಅದರ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಚಾಲುಕ್ಯಪೂರ ಕಾಲದ ಮೂರು ಬಾವಿಗಳು ನೋಡಲು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಬೆಟ್ಟದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬದುವಿನ ಬಾವಿಗಳಿವು. ಜನಪದರು ಬದುವಿನ ಬಾವಿ > ಬದು ಬಾವಿ > ಬಾದಾಮಿ ಎಂದು ಕರೆದಿರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನು ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಮಧ್ಯೆ ಸಿಲುಕಿದ ಬಾದಾಮಿಯ ರಾಜವಂಶದ ಹೆಸರನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದಿಷ್ಟು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ. ನಮ್ಮ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಚಾಲುಕ್ಯ ಮನೆತನ, ಮೊದಲನೇ ಮೊಲೇಕೇಶಿಯ ಕ್ರಿ. ಶ. ೫೪೩ ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ 'ಚಲಿಕೋ ವಲ್ಲಭೇಶ್ವರ' ಎಂದೂ, ಮಂಗಲೀಶನ ಕ್ರಿ.ಶ. ೫೭೮ ರ ಗುಹಾ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಚಲ್ಯ ವಂಶಾಬರ' ಎಂದೂ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ರಾಜಕುಲದ ಹೆಸರು ಚಲುಕ್ಯ ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಈ ಚಲುಕ್ಯ ವಂಶದಿಂದ ಟಿಸಿಲೊಡೆದ ಅರಸು ಮನೆತನಗಳು ಚಾಲುಕ್ಯ ಮನೆತನಗಳು, ಉದಾ: ಕಲ್ಯಾಣದ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ವೆಂಗಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು.

ಚಲುಕ್ಯ ಪದದ ಮೂಲವು ನಿಗೂಢವಾದುದು. ಡಾ.ಎಸ್.ಸಿ. ನಂದಿಮಠರು ಕೃಷಿ ಉಪಕರಣವಾದ ಸಲ್ಕಿಯಿಂದ ಚಲ್ಕಿ, ಚಲುಕ್ಯ ರೂಪಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸಲ್ಲ' ಎಂಬ ಮರದಿಂದಾಗಿ ಚಲುಕ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿರುವ ಸಂಭಾವ್ಯವಿದೆ. ಸಲ್ಲಕಿ > ಸ ಚಲುಕ್ಯ ಎಂದಾಗಿರಬಹುದು. ಸಲ್ಲಕಿ ಎಂದರೆ ಕಪಿತ್ಥ ಮರ, ಅಂದರೆ ಬೆಳವಲ ಹಣ್ಣಿನ ಮರ, ಮರದ ಹೆಸರು ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಈಗಲೂ ಬೇವಿನಗಿಡದ, ಮಾವಿನಮರದ ಹೆಸರಿನ ಮನೆತನಗಳಿವೆ. ಹಲವು ವಿಧದಲ್ಲಿ ಚಲುಕ್ಯರು ಕದಂಬರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮನೋಭೂಮಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ, ಕದಂಬರು ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ವಂಶದ ಹೆಸರಿಗೆ ಆಯ್ದುಕೊಂಡಂತೆ ಚಲುಕ್ಯರು ತಮ್ಮ ಕುಲನಾಮಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಕಿ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಂಡ ಸಂಭಾವ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚು.

ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪಾಡಿಗಾರರು ಚಲುಕ್ಯರ ೪೪೧ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳನ್ನು Inscriptions of the Calukyys of Badami ಎಂಬ ಹೆಚ್ಚೊತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳ ಅಧ್ಯಯನದ ಒಟ್ಟು ಫಲಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು.

ಚಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದರೆ ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಆದರೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆ ಈ ಶಾಸನಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಉದ್ದೇಶವಲ್ಲ. ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆ, ದಾನ, ಧರ್ಮ, ತ್ಯಾಗ ಮೊದಲಾದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸುವುದು ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ. ಆದರೆ ಸುದೀರ್ಘ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಾಗ ಕೆಲವು ಶಾಸನ ಕವಿಗಳು

ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ. ೪ನೇ ಶತಮಾನದ ವೇಳೆಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸನಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೫ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸನಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳೂ ಕಾಣತೊಡಗಿದವು.

ಚಲುಕ್ಯರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಇವೆರಡೂ ಭಾಷೆಯ ಶಾಸನಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಸಮ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಚಲುಕ್ಯರು ನೀಡಿದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಗಣನೀಯವಾಗಿದೆ.

ಚಲುಕ್ಯರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತವಿದ್ದರೂ, ಲಿಪಿ ಕನ್ನಡವಾಗಿರುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ. ಆಲಂಪುರದ ವಿಜಯಾದಿತ್ಯನ ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನ ತ್ರಿಶೂಲ ಮುದ್ರಾಂಕಿತ ಸ್ತಂಭದ ಶಾಸನ ಸಿದ್ಧಮಾತೃಕಾ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿವೆ. ಇವನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿದರೆ ಚಲುಕ್ಯರ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಶಾಸನಗಳ ಒಕ್ಕಣಿಕೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಶಕ ವರ್ಷದ ಕಾಲಗಣ ನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ನಾವೀನ್ಯ ಚಲುಕ್ಯ ಅರಸರದು. ಮೊದಲನೆಯ ಮೊಲಕೇಶಿ, ಮೊದಲನೆಯ ಕೀರ್ತಿವರ, ಮಂಗಲೇಶ ಮತ್ತು ಇಮ್ಮಡಿ ಪೊಲಕೇಶಿ ಇವರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಶಕವರ್ಷದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದು ಮೊದಲನೆಯ ಮೊಲಕೇಶಿಯದು. ಈ ಶಾಸನವು ಚಲುಕ್ಯರ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 'ಶಕವರ್ಷೇಷು ಚತುಶ್ಯತೇಷು ಪಂಚಷಡ್ವಿಂಶತೇಷು' ಎಂದು ಕಾಲ ನಿರ್ದೇಶನವಿದೆ. ಇದು ಕ್ರಿ.ಶ ೫೪೩ ಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಶಾಸನದ ಭಾಷೆ ಸಂಸ್ಕೃತವಾಗಿದ್ದು ಕನ್ನಡ-ತೆಲುಗು ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ಮೊಲಕೇಶಿಯು ಕದಂಬರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಹೊಸರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನೆಂಬ ಅಭಿಮತ ಹಲವರದು. ಆದರೆ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ದಿಗ್ವಿಜಯದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿಲ್ಲ. ಇದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

ಈ ಶಾಸನದ ಹತ್ತಿರ ಶ್ರೀ ತತ್ಸಾರ್ಥನ್ ಎಂಬ ಬರಹವಿದೆ. ಸಮೀಪದ ಇನ್ನೊಂದು ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ಕೋಳಿ ತತ್ಸಾರ್ಥನ್ ಮತ್ತು ಕೋಳಿಮಂಚಿ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳಿವೆ. ಓಜ, ಆಚಾರಿ ಪದಗಳಂತೆ ಮಂಚಿ ಎಂಬುದು ಕೋಡ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಉಪನಾಮ, ಹಾಗಾಗಿ ತತ್ಸಾರ್ಥನ್ ಉಪಾಧಿ ಹೊಂದಿದ ಕೋಳಿಮಂಚಿಯು ಈ ಶಾಸನದ ಲಿಪಿಕಾರನೆಂದು ತೀರಾನಿಸಬಹುದು.

ಈ ಶಾಸನದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರತಿ ಇತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಡಾ. ಕೆ.ವಿ.ರಮೇಶ ಅವರು ಶೋಧಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಾದಾಮಿಯ ಪುರಾತತ್ವ ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯದ

ಆಗ್ನೇಯಕ್ಕಿರುವ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ಶಾಸನದ ಕೆಲವು ಅಕ್ಷರಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿವೆ. ಪಲ್ಲವ ನರಸಿಂಗವರ್ಮನು ವಾತಾಪಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಅಳಿಸಿ ಅದೇ ಜಾಗೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶಾಸನವನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಮುಂದೆ ಮೊದಲನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ಪಲ್ಲವರಿಂದ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಈಗಿರುವ ಶಾಸನದ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಸುಮಾರು ೫೦-೬೦ ಅಡಿ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಶಾಸನವೆಂದರೆ ಮೊದಲನೆಯ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮನ ವೈಷ್ಣವ ಗುಹಾಲಿಪಿ. ೨೪ ಸಾಲುಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸನವಿದು. ಇದರ ಕಾಲ ಶಕವರ್ಷ ೫೦೦ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೫೭೮, ಈ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಲಯನವನ್ನು ಕೊರೆಯಿಸಿದವನು ಮಂಗಲೀಶ, ವಿದ್ಯಾಂಸರಿಗಾಗಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದ್ದಿತು. ಇದೇ ಲಯನದ ಹೊರಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಸಾಲುಗಳ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನವಿದೆ. ಇವೆರಡೂ ಶಾಸನಗಳ ವಿಷಯ ಒಂದೇ ಆಗಿದೆ. ಅದು ನಂದಿಕೇಶ್ವರ ಗ್ರಾಮ ದಾನ ಕುರಿತಾದುದಾಗಿದೆ.

ಈ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯ ವಾಸ್ತು ಇತಿಹಾಸದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತತ್ವ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆಯ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಆಗಿದ್ದ ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಅವರು 'Cave temple of the Pallava' now no Mahendravarman I, was the originator of rock architecture in South India as his Mandagapattu in- scription testifie' ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಅಪಚಾರ ವಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಪುರಾತತ್ವ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ (A.S.I) ಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವುದು ನೋವಿನ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ಮಹೇಂದ್ರವರ್ಮನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. 600-630 ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಬಲ್ಲರು. ಅಂದರೆ ಈ ಪಲ್ಲವ ಅರಸರು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮುಂಚೆ ಸುಮಾರು 22 ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಮಂಗಲೀಶನು ಮಹಾವಿಷ್ಣುಗೃಹವನ್ನು ನಿರಿಸಿದ್ದನೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಶಾಸನವು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಈ ವಿಷ್ಣುಲಯನವು ನಿರಾಣವಾಗುವ ಮುನ್ನವೇ ಬಾದಾಮಿಯ ಎರಡು ಗುಹೆಗಳು ಮತ್ತು ಐಹೊಳೆಯ ಗುಹೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದವು. ಅಂದರೆ ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸನು ಹೇಳುವ ಪಲ್ಲವರ ಅತೀ ಪ್ರಾಚೀನ ಮಂಡಗಪಟ್ಟು ಗುಹೆಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಬಾದಾಮಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಅರ್ಧಶತಕದಷ್ಟು ಹಿಂದೆಯೇ ಗುಹಾ ನಿರಾಣ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆದಿತ್ತೆಂಬುದು ಸ್ಪಟಿಕದಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟ.

ಮೊದಲಿನ ಚಲುಕ್ಯ ಅರಸರು ವೈಷ್ಣವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ವೈದಿಕ ಆಚರಣೆ ಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಮೊದಲನೆಯ ಪೊಲೆಕೇಶಿಯು ಅಶ್ವಮೇಧಾದಿ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದುದು ಕ್ರಿ.ಶ ೫೪೩ ರ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿತವಾಗಿದೆ. ಪರಮ ಭಾಗವತನಾದ ಮಂಗಲೀಶನು ಮಹಾವಿಷ್ಣುಗೃಹವನು ಕೊರೆಯಿಸಿದುದು ಗುಹಾ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ಮಹಾಕೂಟದ ಶಿವಾಲಯಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೀಡಿ ೧೦ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಮಹಾಕೂಟ ಶಾಸನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಮ್ಮಡಿ ಪೊಲೆಕೇಶಿಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ರವಿಕೀರ್ತಿಯು ಐಹೋಳೆಯಲ್ಲಿ ಜಿನಾಲ ಯವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದುದನ್ನು ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಶಾಸನವು ಬಣ್ಣಿಸಿದೆ. ಒಂದನೆಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ಶಿವಮಂಡಲ ದೀಕ್ಷೆ ಪಡೆದುದು ಅಮುದಲಪಾದ ಶಾಸನದ ವಸ್ತುವಾಗಿದೆ. ಆನಂತರ ಬಂದ ಚಲುಕ್ಯ ರಾಜರು ಶೈವ ಧರದತ್ತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಲವು ತೋರಿದರು. ಆದರೆ ಅವರ ಧರ್ಮ ಸಮನ್ವಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ನಿರಂತರ ಪ್ರದರ್ಶಿತವಾಗಿದೆ. ವಿನಯವತಿ ರಾಣಿಯು ಬಾದಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರರಿಗೆ ತ್ರಿಕೂಟಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದುದು ಕ್ರಿ.ಶ. ೬೯೯ರ ಶಾಸನದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಈಕೆಯ ಮಗಳಾದ ಕುಂಕುಮ ಮಹಾದೇವಿಯು ಪುರಿಗೆರೆಯಲ್ಲಿ ಆನೆಸಜ್ಜೆ ಬಸದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಳು. ವಿಜಯಾದಿತ್ಯನು ಭಾಗ ವತರನ್ನು, ಬೌದ್ಧರನ್ನು, ಜೈನರನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದನೆಂದು ಆಲಂಪುರ ಶಾಸನವು ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. (ಸೋವ್ಯಾಡ್ಡಾಗವತಾನ್ ಬೌದ್ಧ ಜಿನೇಂದ್ರ ಮತಮಾಶ್ರಿತಾನ್) ಹೀಗೆ ಚಲುಕ್ಯರ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಶಾಸನಗಳು ಅಧಿಕೃತ ಪುರಾವೆಗಳಾಗಿವೆ. ಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ. ಸರ್ವಧರ್ಮ ಪೋಷಣೆ ಚಲುಕ್ಯರ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು.

ಮಹಾಕೂಟದ ಸ್ತಂಭಶಾಸನವು ಒಂದು ಸುಂದರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ರಚನೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೫೯೫ ರ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಂಗಲೀಶನು ಕಲತ್ಪುರಿ ಬುದ್ಧವರ್ಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ತಂದ ಯುದ್ಧ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದುರ್ಲಭಾದೇವಿಯ ಅನುಜ್ಞೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಮಕುಟೇಶ್ವರನಿಗೆ ಧಾರೆಯೆರೆದುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಶಾಸನದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಈ ಧರ್ಮ ಜಯ ಸ್ತಂಭದ ಶಾಸನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಬರೆಯಲಾದ 'ದಾಟ, ಆನ ಕುಟ್ಟಿದ ಪೂಕಂಭ' ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಸಾಲು ಕುತೂ ಹಲಕಾರಿಯಾದುದು. ದಾಟ ಮತ್ತು ಆನ ಎಂಬವರು ಈ ಸ್ತಂಭವನ್ನು ಕಂಡರಿಸಿದ ರೂವಾರಿಗಳು. ಇವರು ಐಹೋಳೆಯ ನಿವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಪುಬೇಸನ ಮಕ್ಕಳು ಎಂದು ಈ ಕನ್ನಡದ ಸಾಲಿನ ಹಿಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಲು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಶಿಲ್ಪಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿವೆ. ಡಾ. ಎಸ್.ವಿ. ವೆಂಕಟೇಶಯ್ಯನವರು ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನ ಹತ್ತಿರ ಕಲ್ಲಣಿಯನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಭೂಬೈಗು, ನಿಧಿಪುರುಷನ್, ಬಿ(ವೀ)ರ ವಿದ್ಯಾಧರನ್ ಮೊದಲಾದ ಶಿಲಾಕರ್ಮಿಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ.

ಮಹಾಕೂಟ ಸ್ತಂಭ ಶಾಸನದ ಅಜ್ಞಾತ ಕವಿಯು ಕಾಳಿದಾಸನಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತ ನಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬೆರೆತ ರಘುವಂಶದ ಶ್ಲೋಕವೊಂದು ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ರಘುವಂಶದ ಕರ್ತೃ ಕಾಳಿದಾಸನ ಕಾಲ ನಿರ್ಣಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕೃತ ಆಧಾರವೆಂದರೆ ಐಹೊಳೆಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಶಾಸನ. ಅದು ಇಮ್ಮಡಿ ಪೊಲೆಕೇಶಿಯ ಯಶೋಗಾಥೆ. ಅದರ ಕಾಲವು ಶಕ ವರ್ಷ ೫೫೬ ಎಂದಿದೆ. ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೬೩೪. ಈ ಶಾಸನದ ರಚನಾಕಾರನಾಗಿದ್ದ ರವಿಕೀರ್ತಿಯು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ 'ಸ ವಿಜಯತಾಂ ರವಿಕೀರ್ತಿಃ ಕಲಿತಾಶ್ರಿತ ಕಾಳಿದಾಸ ಭಾರವಿ ಕೀರ್ತಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಸನಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವಿದೆ.

ಈ ಅರಸನ ಸರಿಯಾದ ಹೆಸರು ಮೊಲೆಕೇಶಿ ಎಂಬುದು ಈ ಶಾಸನದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ರವಿಕೀರ್ತಿಯು ತನ್ನ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯ ಜೊತೆಗೆ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು, ಬೌದ್ಧಿಕ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ತುಂಬಾ ಮೌಲಿಕ ಶಾಸನ.

ಇಮ್ಮಡಿ ಪೊಲೆಕೇಶಿಯ ಸೊಸೆಯಾದ ವಿಜಯಮಹಾದೇವಿ (ವಿಜ್ಜಿಕೆ) ಯನ್ನು ೧೦ನೇ ಶತಮಾನದ ರಾಜಶೇಖರನು ಕರ್ಣಾಟ ಸರಸ್ವತಿ ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಶಾಸನಗಳು ಆಕೆಯ ಕವಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಮೌನ ತಾಳಿವೆ.

ರವಿಕೀರ್ತಿಯ ನಂತರ ಕಾಣಿಸಿಗುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪ್ರೌಢ ಕವಿ ಎಂದರೆ ಅಚಲನ್. ಇವನು ರಚಿಸಿದ ೫ ಸಾಲುಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ್ಯವು ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನ ವಿರೂ ಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯದ ಮುಖಮಂಟಪದ ಕಂಬದಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಪದ್ಯವು ಪ್ರಾಸಬದ್ಧ ವಾಗಿದ್ದುದೊಂದು ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗವೆನಿಸಿದೆ.

ಭರತನುತ ವಚನಾ ರಚನಾ

ವಿರಚಿತ ನಟಸೇವ್ಯ ಸಿಂಘನಾದೇನ

ಪರನಟ ಮದಾಂಧ ಹಸ್ತಿಃ

ಪರಿಹೀನ ಮದೋ ಭವತ್ಯೇವ ||

ಹೀಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಸ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿ ಸ್ತೋಪಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಟನೊಬ್ಬನನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಈ ಶಾಸನ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಮೆ, ರೂಪಕಗಳು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿವೆ. ಭರತನಾಟ್ಯ ಕಲೆಗೆ ರಾಜಮನ್ನಣೆ ಇದ್ದುದು ಈ ಶಾಸನದಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಚಲುಕೃರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಿತು. ಆದರೆ ನಾಡ ನುಡಿಯಾದ ಕನ್ನಡವು ಉಪೇಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮಗ್ಗಲಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಅಚಲನ್‌ನೇ ಮೊದಲಿಗನು, ಉಭಯ ಭಾಷಾ ವಿಶಾರದನಾದ ಈತನು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಶಾಸನಕವಿ ಎನಿಸಿದ್ದಾನೆ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯ

೪೯೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಪದ್ಮನಿಧಿ ಶಿಲ್ಪದ ಕೆಳಗೆ ಈತನ ಪದ್ಯರೂಪದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನವಿದೆ. ಎರಡೂ ಶಾಸನಗಳ ಉದ್ದೇಶ ನಟಸೇವನೆನಿಸಿದ ನಾಟ್ಯಾಚಾರನನ್ನು ಶ್ಲಾಘಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನವು ಭಾಷಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯಿಂದಾಗಿ ಪಂಪ ಪೂರ್ವಯುಗದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ.

ಬಾದಾಮಿಯ ಬಂಡೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಬಹು ಚರ್ಚಿತ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ ವೊಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ತಟ್ಟುಕೋಟೆ ಶಾಸನವೆಂಬ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟ ಎಂಬ ವೀರನ ಗುಣಗಾನವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ faithful ಆಗಿದ್ದ ಜಾನ್ ಫ್ಲೇಟರು ೧೮೮೧ ರಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿದರು. ಅಂದಿನಿಂದ ಇಂದಿನ ವರೆಗೆ ನಾಡಿನ ಹಲವಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಗುಡುಮುರಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರ ಆಲೋಚನೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಡಾ. ಎಸ್. ಶೆಟ್ಟರ್ ಅವರು 'ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನ ಶಾಸನ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಲೆಹಾಕಿದ್ದಾರೆ 'ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕೃರ ಶಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಹೊತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಕುರಿತಾಗಿ ತಲಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನು ನಿಗೂಢನಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿಯ ತ್ರಿಪದಿಗಳು "ಕನ್ನಡದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸಮಗ್ರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನವೆಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರ ಮೇರು" ಎಂಬ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾದ ಶ್ರೀ ದಾಮೋದರನು ಈ ಶಾಸನದ ಕವಿ ಮತ್ತು ಲಿಪಿಕಾರನೆಂದು ಡಾ. ಶೆಟ್ಟರ್ ಸಮರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

ತಟ್ಟುಕೋಟೆಯ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು,

ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನ್ ಶಿಷ್ಟ ಜನ ಪ್ರಿಯನ್

ಕಷ್ಟ ಜನ ವರ್ಜಿತನ್ ಕಲಿಯುಗ ವಿಪರೀತನ್

ಎಂಬೆರಡು ಕನ್ನಡ ಸಾಲುಗಳು, ನಂತರ

ವರನ್ತೇಜಸ್ವಿನೋ ಮೃತ್ಯುರ್ನತು ಮಾನಾವ ಖಂಡನಮ್

ಮೃತ್ಯುಸ್ತ ಕ್ಷಣಿಕೋ ದುಃಖಮ್ಯಾನ ಭಂಗನ್ನಿನೇ ದಿನೇ

ಎಂಬೆರಡು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಲುಗಳು, ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ತ್ರಿಪದಿಯಂತೆ ಒಟ್ಟು ಆರು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ತ್ರಿಪದಿಗಳು ರಚಿತಗೊಂಡಿವೆ. ಒಟ್ಟು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಾಲುಗಳು.

೨೦೧೦ ರಲ್ಲಿ ಈ ಶಾಸನದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರತಿಯು ಸಿಡಿಲಫಡಿಯ ಉತ್ತರ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದು ಈ ಪ್ರಬಂಧಕಾರನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರಿಸಿತು. ಲಿಪಿಯು ೭-೮ನೇ ಶತಮಾನದ ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಗಳಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಕ್ಯಾಮರಾದಲ್ಲಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು. ಮತ್ತು ನಿಚ್ಚಳ ಓದಿಗಾಗಿ ಡಾ. ಶೆಟ್ಟರ್ ಅವರಿಗೆ ಕಳಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರು ಡಾ. ಎಚ್. ಎಸ್. ಗೋಪಾಲರಾವ್ ಅವರನ್ನು

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

೪೬೭

ಸಂಪರ್ಕಿಸಲಾಗಿ ಅವರು ಸಿಡಿಲಫಡಿಗೇ ಬಂದು ಅಚ್ಚು ತೆಗೆದು ಅದು ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನ ಶಾಸನವೆಂದು ದೃಢಪಡಿಸಿದರು. ಮೂರು ಸಾಲುಗಳ ಈ ಶಾಸನ ಪಠ್ಯವು ಹೀಗಿದೆ.

ಸಾಲು ೧. ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನ್ ಶೀಷ್ವಜನ ಪ್ರಿಯನ್ ಕಷ್ಟು ಜನ ವರ್ಜಿತನ್ ಕಲಿಯುಗ ವಿಪರೀತನ್ - ಹೀಗೆ ತಟ್ಟಿಕೋಟೆ ಶಾಸನ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಒಂದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಇದಾದ ನಂತರ ಕಾಣಬೇಕಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕವು ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಎರಡನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಇಡಿಯಾಗಿ ಮೊದಲ ತ್ರಿಪದಿಯು ಕೆತ್ತನೆಗೊಂಡಿದೆ. ಪಠ್ಯ ಹೀಗಿದೆ-ಸಾಧುಗೆ [ಸಾಧು] ಮಾಧೂ [ಯನ್ನೆ ಮಾಧುರ್ಯಮ್ ಬಾದಿಪ್ಪ ಕಲಿಗೆ] ಕಲಿಯುಗ ವಿಪರೀತನ್ ಮಾ[ಧವನೀತನ್ ಪೆರನಲ್ಲ.

ನಂತರ 'ಒಳ್ಳೆತ್ತ ಕೆಯ್ಯೊರಾಪೊಲ್ಲದು' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಸಾಗುವ ಎರಡನೆ ತ್ರಿಪದಿ ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಎರಡು ತ್ರಿಪದಿಗಳಿವೆ. ಎರಡನೆಯ ತ್ರಿಪದಿಯ ಪಠ್ಯ ಹೀಗಿದೆ.

ಕಟ್ಟಿದ ಸಿಂಘಮನ್ ಕೆಟ್ಟಡೋನೆಮಗೆಂದು ಬಿಟ್ಟವೊಲ್ಕಲಿಗೆ ವಿಪರೀತನ್ಹಿತ [ರ್ಕಳ್ ಕೆಟ್ಟರ್ ಮೈಣ್ ಸತ್ತರವಿಚಾರಮ್]

ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನ ಶಾಸನವು ಮೊದಲು ಲಿಖಿತಗೊಂಡದ್ದು ಸಿಡಿಲಫಡಿಯ ಈ ಒರಟು ಮೇಲ್ಮೈಯ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ. ಆನಂತರ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಮತ್ತು ಒಂದು ತ್ರಿಪದಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪರಿಷ್ಕೃತ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ತಟ್ಟುಕೋಟೆಯ ನುಣುಪಾದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಬಂಡೆಯ ಮೇಲೆ

ಚಕ್ರದ ನವಿರಾದ ಕೆತ್ತನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಬರೆದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ತ್ರಿಪದಿಯ ನಂತರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯಕ್ಕರದೇ ಹಿರಿಯ ಸ್ಥಾನ. ಮಹಾಕೂಟೇಶ್ವರ ಗುಡಿಯ ಮುಖಮಂಟಪದ ಒಂದು ಶಾಸನವು ಅಕ್ಕರಗಳ ಪ್ರಾಚೀನತೆಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

೧೯೯೦ ರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪಾಡಿಗಾರರು ಶೋಧಿಸಿದ ಚಿಕ್ಕ ಶಾಸನವು ಅಧ್ಯಯನ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಬಾದಾಮಿಯ ಸಾಬರ ಫಡಿಯಿಂದ ಪೂರ್ದಕ್ಕೆ ತುಸು ಅಂತರದಲ್ಲಿ, ಇನ್ನೊಂದು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗವಿಯಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪೂರ್ದದ ಬದಿಯಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿನ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳ ಶಾಸನವೊಂದು ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ೭ನೇ ಶತಮಾನದ್ದು. ಇದರ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಲಿಪಿ- ಎರಡೂ ಕನ್ನಡ.

೧ ಸ್ವಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಾಶ್ರಯ ಮಹಾರಾಜರಾ ಪ್ರಾಸಾದಮ್ ಕೆಯೊರ್

೪೯೮

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

೨ ಮಹಾಜನಮುಮೀ ಬಿಲಮಾನ್ ರಣಕೇಸರಿಯರ್ಕೆ- ಎಂಬುದು ಶಾಸನದ ಪಠ್ಯ. ಬಾದಾಮಿಯ ಮಹಾಜನರು ಈ ಗವಿಯನ್ನು ರಣಕೇಸರಿ ಶ್ರೀ ಸತ್ಯಾಶ್ರಯ ಮಹಾರಾಜ ಅಂದರೆ ಇಮ್ಮಡಿ ಪೊಲಕೇಶಿಯ ನಿಲಯವಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿ ದರೆಂಬುದು ಸ್ಕೂಲ ಅರ್ಥ. ಇದರಿಂದ ಆತನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹತನಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ತಿಳಿದು ಬರುತ್ತದೆ.

ಪಲ್ಲವ ನರಸಿಂಹವರ್ಮನು ವಾತಾಪಿಕೊಂಡನಾದಾಗ ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಪೊಲಕೇಶಿಗೆ ಉರ ಮಹಾಜನರು ಗುಪ್ತ ತಾಣವಾಗಿ ಈ ಗವಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಒಡೆಯನಿಗೆ ನೀಡಿರಬಹುದು. ಆತನು ಅಜ್ಞಾತವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಕೆಲಕಾಲ ಈ ಗವಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕೆಲಕಾಲ ಸಿಡಿಲಫಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಕೋಷ್ಠರಾಯನ ಬಿಲದಲ್ಲಿಯೂ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

ತಟ್ಟುಕೋಟೆಯ ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನ ಶಾಸನದ ಕೆಳಗೆ ಬಹಳ ಮಸುಕಾಗಿ ಕಾಣುವ ಮತ್ತೆ ಚಕ್ರವಿದ್ದು ಆ ಬಗ್ಗೆ ಡಾ. ಶೆಟ್ಟರ ಅವರು "ಕಲಿಯುಗ ವಿಪರೀತನ್" ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಮಾಧವನ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವಾಗಿರುವ ಇದು ಚಲುಕ್ಕರ ಕುರುಹು ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಬರಫಡಿ ಹತ್ತಿರದ ಬಿಲದ ಛತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಕಾವಿ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ಪುಷ್ಪದಳದ ಎರಡು ಚಕ್ರಗಳಿವೆ. ತಟ್ಟುಕೋಟೆಯ ಶಾಸನದ ಕೆಳಗಿರುವ ಮತ್ತೆ ಚಕ್ರವನ್ನು ಅರಭಟ್ಟನ ಲಾಂಛನವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಾದರೆ ಈ ಬಿಲದ ಪದವಿನ್ಯಾಸದ ಚಕ್ರವೂ ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನ ಕುರುಹು ಎಂದೆನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ

ಇದು ರಣಕೇಸರಿಯಾದ ಇಮ್ಮಡಿ ಪೊಲೆಕೇಶಿಯ ಬಿಲ ಎಂಬುದು ಶಾಸನದಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಅದಾಗಿ ಪೊಲೆಕೇಶಿಯೇ ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟ ನೆಂದು ವಾದಿಸುವ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಇದು ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಬಲ ಆಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕದಂಬರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮಣಿ ಹಾಕಿದರೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಹಮ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನವು ಅಗ್ರಸಾಕ್ಷಿ. ಚಲುಕ್ಕರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದುದು ನಿಚ್ಚಳ ವಾಗಿದೆ. ಹಮ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನದ ನಂತರ ಸುಮಾರು ಒಂದೂವರೆ ಶತಮಾನದ ಬಳಿಕ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಮಂಗಲೀಶನ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾ ಪ್ರೌಢಿಮೆಯ ಕೊರತೆ ಇದ್ದರೂ ಕನ್ನಡದ ಸೊಗಡು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆತನು ಕೊರೆಯಿಸಿದ ಲಯನವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸನವು 'ಮಹಾವಿಷ್ಟು ಗೃಹ' ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದರೆ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನವು 'ಕಲ್ಮನೆ' ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದಗಳ ಹದವಾದ ಮಿಶ್ರಣವಿದೆ. ಪ್ರಾರಂಭದ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಬಿರುದಾವಳಿ ಇಲ್ಲ. ನಂತರದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಅರಸನ ಬಿರುದುಗಳು ಜೋಡಾಗಿವೆ. ಇಮ್ಮಡಿ ಪೊಲೆಕೇಶಿಯ ಪೆದ್ದವಡಗೂರು ಶಾಸನದ 'ಸ್ವಸ್ತಿ ಸತ್ಯಾಶ್ರಯ ಶ್ರೀ ಪಿ ವಲ್ಲಭ'

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

೪೬೬

ಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟಾರರ್' ಎಂಬ ಒಕ್ಕಣಿಕೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಬಹುದು. ಕ್ರಮೇಣ ಉಳಿದ ಗಣ್ಯವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಬಿರುದು, ಪದವಿಗಳು ವಿಶೇಷಣವಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡವು.

ಐಹೊಳೆಯ ಶಾಸನವೊಂದು ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತುನಿಲ್ಕಾಣ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 'ನರಸೊಬ್ಬ ಸಮೋ ವಿದ್ವಾನ್ ನ ಭೂತೋ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ' ಎಂದು ನರಸೊಬ್ಬನನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದೆ. ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನ ಶಾಸನವು ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ ಆಚಾರಿಯನ್ನು 'ರೂಪು ವಾಸ್ತು ಪಿತಾಮಹನ್, ಸಕಲ ನಿಷ್ಕಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿ ಭಾಷಿತನ್, ವಸ್ತು ಪ್ರಾಸಾದ ಯೋಗಾಸನ ಸಯನ ಮಣಿಮಕುಟ ರತ್ನ ಚೂಡಾಮಣಿ' ಎಂದು ಗುಣಗಾನ ಮಾಡಿದೆ.

ಇಮ್ಮಡಿ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ರಾಣಿಯರಾದ ಲೋಕಮಹಾದೇವಿ ಮತ್ತು ಕೈ ಲೋಕ್ಯ ಮಹಾದೇವಿಯರು ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಗುಡಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಪರಿಮಾಣದಲ್ಲಿ, ಕಲಾ ಪರಿಣತಿ ಯಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಮಟ್ಟದ್ದಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ ಆಚಾರಿ ಮತ್ತು ಗುಂಡ ಅನಿವಾರಿತಾಚಾರಿ ಎಂಬ ಸೂತ್ರಧಾರಿಗಳಿಗೆ 'ಪೆಜ್ಜೆರೆಪು' ಎಂಬ ಸಮನಾದ ರಾಜಗೌರವ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಅಧಿಕರು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಎತ್ತಿ ತ್ರಿಭುವನಾಚಾರಿ ಎಂಬ ಹೊಸ ಹೆಸರು ಪಡೆದ ಗುಂಡನೇ ಜೇಷ್ಠನೆಂದು ತರ್ಕಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತೈಲೋಕ್ಯ ಮಹಾದೇವಿಯು ತನ್ನ ಗುಡಿಯ ಸ್ಥಪತಿಯು ತನ್ನ

ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಖ್ಯಾತನಾಮನಾಗಲಿ ಎಂದು ಧ್ವನಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ರಿಭುವನಾಚಾರಿ (=ತ್ರಿಲೋಕ ಆಚಾರಿ) ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ ಆಚಾರಿಯು ಸರ್ವಮಾಧ್ಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದವನಾಗಿದ್ದನು. ಅದು ಆತನ ಅನ್ವರ್ಥ ನಾಮ. ಆತನ ಮೂಲ ಹೆಸರು ಶಾಸನದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಶೀಲಾಕರ್ಮ (ರೂಪ), ಕಾಷ್ಠಕರ್ಮ (ಸಯನ), ಸ್ವರ್ಣಕರ್ಮ (ಮಕುಟ) ಮತ್ತು ರತ್ನಕರ್ಮ ಮೊದಲಾದ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತ ಕುಶಲತೆಯುಳ್ಳನಾಗಿದ್ದನೆಂಬುದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಿದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಆತನನ್ನು ವಾಸ್ತುಪಿತಾಮಹನ್ ಎಂದು ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನೇ ಮಿಗಿಲಾದವನು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿರಲಾರದು. ಶಾಸನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ 'ತೆಂಕಣ ದಿಶೆಯಾ ಸೂತ್ರಧಾರಿ' ಎಂದು ಒತ್ತಿಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಈತನು ದೇವಾಲಯದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗವನ್ನು ನಿರಿಸಿದವನು ಎಂದು ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಅಭಿಮತ. ಆದರೆ ಯಾವೊಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲೂ ದಿಕ್ಕಿನನ್ವಯ ಸೂತ್ರಧಾರಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ಯಾವ ಕಾಲ ಘಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಬಡಗಣ ದಿಶೆಯ ಸೂತ್ರಧಾರಿ ಎಂದಾಗಲೀ, ಪಡುವಣ ದಿಶೆಯ ಸೂತ್ರಧಾರಿ ಎಂದಾಗಲೀ ಎಲ್ಲೂ ಬರೆದುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತೆಂಕಣ ದಿಶೆಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬೇರೆಡೆ ಹುಡುಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಲುಕ್ಯರ ದಕ್ಷಿಣಾಪಥೇಶ್ವರರು. ದಕ್ಷಿಣ(ಪಥ)ದ ವಾಸ್ತು ಪಿತಾಮಹನು

೫೦೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ ಆಚಾರಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈತನನ್ನು ದಕ್ಷಿಣದ ಆಚಾರಿ > ದಕ್ಷಿಣಾಚಾರಿ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈತನ ವಾಸ್ತು ಶೈಲಿಯು ದಕ್ಷಿಣಾಚಾರಿಯ ಶೈಲಿ ಎಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯ. ಡಾ. ಎಚ್. ಆರ್. ರಘುನಾಥ ಭಟ್ಟರು ತರ್ಕಿಸಿದಂತೆ ದಕ್ಷಿಣಾಚಾರಿ ಪದದ ಗ್ರಾಮ್ಯ ತದ್ಭವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣಾಚಾರಿ (> ಜಿಕ್ಕಣಾಚಾರಿ?) ಎಂದು ರೂಢಿಗತ ವಾಗಿರ ಬಹುದೆ ಎಂಬುದು ವಿಚಾರಣೀಯವಾಗಿದೆ.

ಚಲುಕ್ಯರ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿಯಾಚೆಗೂ ಕಾಣಿಸಿಗುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು ಕಾಂಚಿಯ ರಾಜಸಿಂಹೇಶ್ವರ (ಕೈಲಾಸ) ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ. ಇದನ್ನು ಬರೆಯಿಸಿದವನು ಇಮ್ಮಡಿ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ಶಾಸನದ ಪಠ್ಯ ಹೀಗಿದೆ.

ಸ್ವಸ್ತಿ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ಸತ್ಯಾಶ್ರಯ ಶ್ರೀ ಪೃಥುವೀ ವಲ್ಲಭ ಮಹಾ ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಪರಮೇಶ್ವರ ಭಟಾರ್ ಕಂಚಿಯಾನ್ನೊಣ್ಣ ರಾಜ ಸಿಂಘೇಶ್ವರ ಧನಮಾನ್ನಣ್ಣ ಮಗಲ್ಲಿ ದೇವಗ್ನಿ ಬಿಟ್ಟಾರ್

ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿಯ ಕಂಚಿಯಾನ್‌ಕೊಂಡು, ಧನಮಾನ್ ಕಂಡು ಎಂಬ ಪದ ಜೋಡನೆಯಿಂದಾಗಿ ಗದ್ಯವು ಹೃದ್ಯವಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂಮಿಗಿಲಾಗಿ ಇಮ್ಮಡಿ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ಗುಣನಿಧಿಯೇ ಆಗಿದ್ದನೆಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಿಂಬಿತವಾಗಿದೆ. ಈ ಅರಸನ ಅಜ್ಜನ ಅಜ್ಜನಾಗಿದ್ದ ಇಮ್ಮಡಿ ಪೊಲೆಕೇಶಿಯನ್ನು ನರಸಿಂಹ ಪಲ್ಲವನು ಸೋಲಿಸಿದಾಗ ವಾತಾಪಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಧ್ವಂಸಗೊಳಿಸಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರವೆಂದು ಈ ಚಲುಕೃ ಸಮ್ರಾಟನು ಕಾಂಚಿಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸದೆ ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜಸಿಂಹೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧ ಸಂಪತ್ತು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಔದಾರವನ್ನು ಮೆರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಹಿಂದೆ ಪಲ್ಲವರು ಮೊದಲನೆಯ ಶಾಸನವನ್ನು ಅಳಿಸಿದಂತೆ ಇದನ್ನೂ ಹಾಳು ಮಾಡುವರೆಂದು ಮನಗಂಡಿದ್ದ ಇಮ್ಮಡಿ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ಶಾಸನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ

ಈ ಅಕ್ಷರಂಗಳುಮಾನ್ ಅಳಿವಾರ್ ಈ ಊರ ಆ

ಘಟಿಗೆಯಾ ಮಹಾಜನಮಾನ್ ಕೊಂದಾರ್ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಂದಾರಪ್ಪಾ

ಎಂದು ಶಾಪಾಶಯವನ್ನು ಬರೆಯಿಸುವುದನ್ನು ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಚಲುಕೃರ ಅವಧಿಯು ಸುವರ್ಣಯುಗವೆನಿಸಿದೆ. ಅವರು ನೂತನ ಯುಗದ ಪ್ರವರಕರೆನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟ ಬಲದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ ಹಿಗ್ಗಿಸಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ಧರ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳನ್ನು ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರು ಎಂಬುದು ಅವರ ಶಾಸನಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಕರ ಸೂಚಿ:

೧. Inscriptions of the Calukyas of Badami Editor : Shrinivas V. Padigar, ICHR, Bangalore, 9000
೨. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಶಾಸನ ಸಂಪುಟ : ೯, ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆ. ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕರು, ಡಾ. ದೇವರಕೊಂಡಾರಡ್ಡಿ, ಕವಿವಿ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ, ೨೦೦೬
೩. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು ಶಾಸನಗಳು, ವಾಸ್ತು ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಪ್ರೊ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪಾಡಿಗಾರ, ಧಾರವಾಡ, ೨೦೦೭
೪. Karnataka Architecture: S. Rajasekhara, Dharawad,
೫. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕೊಡುಗೆ : ಡಾ. ಎಸ್ . ರಾಜಶೇಖರ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ. ೧೯೯೬.
೬. ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು ಗುಡಿಗಳು, ಎ. ಎಂ. ಅಣ್ಣಿಗೇರಿ, ಕ.ವಿ.ವಿ. ಧಾರವಾಡ, ೧೯೭೪
೭. ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆ ಸಂಪುಟ ೧, (ಸಂ.) ಪ್ರೊ. ಅ. ಸುಂದರ, ಕವಿವಿ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೧೯೯೭
೮. ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ, ಆರ್. ಎಸ್. ಪಂಚಮುಖಿ, ಧಾರವಾಡ, ೧೯೪೬
೧೦. Chalukyas of Vatapi, K.V. Ramesh, Delhi,
೧೧. ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸ ಶಾಸನ ಆಕರಗಳು : ಡಾ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಪಾಡಿಗಾರ ಧಾರವಾಡ, ೨೦೦೪
೧೨. Aksarameru's Kaliyuga viparitan, S. Settar, Ruvari, Bangalore, ೨೦೧೪
೧೩. ಹಳಗನ್ನಡ, ಡ. ಶೆಟ್ಟರ, ಅಭಿನವ, ಬೆಂಗಳೂರು, ೨೦೧೪
೧೪. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು, (ಸಂ.) ಡಾ. ಎ. ಮುರಿಗೆಪ್ಪ, ಕವಿವಿ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ, ೨೦೦೯.
೧೫. ಬಾದಾಮಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಡಾ. ಶೀಲಾಕಾಂತ ಪತ್ತಾರ, ಕವಿವಿ, ಹಂಪಿ, ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯ ೨೦೦೦.

ಲವಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಲಾವಣಿಗಳು

ಡಾ|| ಶಿವಾನಂದ ವಿರಕ್ತಮಠ

ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಗಂಭೀರ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನಗೊಳಿಸುವ ವಿಮರ್ಶೆಗಳು ಗೈರು ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಗೋಷ್ಠಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಲಾವಣಿ, ರಿವಾಯತ್ ಮತ್ತು ತತ್ವಪದಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕುರಿತ ವಿಷಯಗಳು ಮಂಡನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅವಧಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಭೇದಗಳ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳು ಮಂಡನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸ್ತುತ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ವಾದವಾಗಿದೆ. ಈ ವಾದಕ್ಕೆ ಪುರಾವೆ ಎಂಬಂತೆ ನನ್ನ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ರಿವಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಲಾವಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ವಲಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳಾಗಿದ್ದು, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಜನ ಸಮುದಾಯಗಳ ಸಾಕ್ಷಿತ್ವದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಭೇದಗಳಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಜನಪದ ಲೋಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಎರಡೂ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಭರಾಟೆಯಲ್ಲಿ ತೆರೆಮರೆಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಿರುವುದು ವರ್ತಮಾನದ ವಾಸ್ತವವಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವಾಗಿರುವ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಗಳ ಸಮಕಾಲೀನ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಅರಿಯುವುದು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾದ ಜನಪದ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸುವುದು ಈ ಲೇಖನದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ಟಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲಿ ರಿವಾಯತ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಲಾವಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಮಂಡಿತವಾಗುವ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ರಿವಾಯತ್‌ಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ 'ಮೊಹರಂ' ಹಬ್ಬದ

ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುವ ದುರಂತ ಕಥನ ಗೀತೆಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವವರಿಗೆ ಶಾಹೀರರು, ಗಾಯಕರು ಎಂದು ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಆದಿಯ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಅಂಭರ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರ ದುರಂತ ಕಥನಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ ರಿವಾಯತ್‌ಗಳು ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ಬಲೇ ಕಾಳಗದ ವೀರರ ಕಥನಗಳು. ಅಲ್ಲಿನ ದಾಯಾದಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆ ಸಣ್ಣ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡುವುದು, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅಮಾನವೀಯವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಹಸಿವು-ನೀರಡಿಕೆಗಳಿಂದ ದಾರುಣವಾಗಿ ಸಾಯುವುದು ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಮನಃ ಕರಗುವ ಕಥನಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಶಾಹೀರರು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಶಿಮ ಮತ್ತು ಉಮಯ್ಯಾ ಎಂಬ ಸೋದರ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆದ ದಾಯಾದಿ ಸಂಘರ್ಷಗಳು, ಹಾಶಿಮಿ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮಹಮ್ಮದ್ ಪೈಗಂಬರ್ ಮರಣಾನಂತರ ಖಲೀಫ ಸ್ಥಾನದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಯಾರಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದೇ ನಿರಂತರ ಕಾಳಗಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಖಲೀಫರ ಕೊಲೆಯಾಗುವುದು ನಂತರ ಖಲೀಫ ಪದವಿಗೇರಲು ಶಿಯಾ ಹಾಗೂ ಸುನ್ನಿ ಪಂಥಗಳ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ರಕ್ತಸಿಕ್ತ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆ. ಈ ವಸ್ತುವನ್ನೇ ಕಥನ ಮಾಡಿ ರಿವಾಯತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡಿದೆ.

ರಿವಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಅರಬ್ಬರ ಸಂಘರ್ಷದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿವರಗಳು ಪುರಾಣೀಕರಣಗೊಂಡು ಕಥನ ಕಾವ್ಯವಾಗಿ ಮಂಡಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಇವು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೊಹರಂ ಹಬ್ಬದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಕರಣಗೊಂಡು ಅನಾವರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ, ಮೊಹರಂ ಆಚರಣೆಯ ಅವಾನಿ ದೇವರುಗಳು, ಅವುಗಳ ಆಕೃತಿಗಳು, ಮಸೂತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಆಚರಣೆಗಳು, ಇಲ್ಲಿನ ಗುಡ್ಡಲಿಪೂಜೆ, ಮುಜಾವರನು ಮಸೂತಿಯ ಮುಂದೆ ಕುಣಿ ತೋಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ರಿವಾಯತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ವರ್ಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮೌಲಾಲಿ, ಹಸನ್ ಮತ್ತು ಕರ್ಬಲಾ ಕಥನವನ್ನಷ್ಟಿಹ ಹುಸೇನ್, ಕಾಸಿಮಲಿ, ಅಸಗರಲಿ, ಅಕಬರಲಿ, ಅಬ್ಬಾಸಲಿ ಹಾಗೂ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಹನೀಫ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವರ್ಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಪೈಗಂಬರರ ಬದುಕಿನ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ವಿವರಗಳು, ವೀರರ ಪರಾಕ್ರಮ ಸಾಹಸ ಕಥನಗಳು, ದುರಂತ ಮರಣಗಳು, ಮಕ್ಕಳ ದಾರುಣ ಸಾವುಗಳು, ಇದಕ್ಕೆ ಮಿಡಿಯುವ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಶೋಕಗಳು ರಿವಾಯಿಗಳ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ. ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಥನಗಳಾಗಿ ಕಡ್ಡಿಮಟ್ಟಿ ಕಾಶೀಬಾಯಿ, ಸಿಂಧೂರ ಲಕ್ಷಣ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

'ಮೊಹರಂ' ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಅವೈ' ಹಬ್ಬವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಕರಣಗೊಂಡಿದ್ದು

ಪಿಂಜಾರರಂತಹ ಕನ್ನಡಗರಿಂದ ಪಿಂಜಾರರಲ್ಲದೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಮುಸ್ಲಿಂ ಉಪ ಪಂಗಡಗಳಾದ ಜಾಲಗಾರರು, ನದಾಫರು, ಕಾಟಿಗರು, ಕಲಾವಿರ ಮೊದಲಾದವರು ರಿವಾಯತ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸ್ವತಃ ಆಶುಕವಿ ಗಳಂತೆ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಶಾಹೀರರಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಹಿರೀಕರಿಂದ ಕಲಿತ ಗಾಯಕರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸ್ಥಳೀಯ ಮುಸ್ಲಿಂ ಪಂಗಡದವರು ಇತರ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಅನ್ನೋನ್ಯ ಸಾಮರಸ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿ ಬದುಕು ನಡೆಸುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಕೂಡಾ ರಿವಾಯತ್‌ಗಳ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಕುರಿತಂತೆ ನೋಡಿದರೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿ ಇವರ ಸ್ಥಾನ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕ್ಷಚಿತ್ತಾಗಿ ಗಾಯಕರಾಗಿಯೂ ಕೆಲ ಮಹಿಳೆಯರು ಲಭ್ಯವಿದ್ದಾರೆ. 'ಶೋಕಗೀತೆ' ರಿವಾಯತ್‌ಗಳ ಮುಖ್ಯ ವಸ್ತುವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಪಾತ್ರಗಳಾದ ಫಾತಿಮಾ ಶಹರಬಾನು, ಹಸೀನಾ ಮತ್ತು ಜೈನಾಬರ ಮೊದಲಾದವರ ರೋದನಗಳು ಕೇಳುಗರಲ್ಲಿ ಕರುಣರಸ ಉಂಟುಮಾಡುವುದು ಕೂಡ ಮಹಿಳೆಯರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಶೀಲ ಪಾವಿತ್ರ ಪತಿವ್ರತಾ ಮನೋಧರ್ಮದ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾರುವ ರಿವಾಯತ್‌ಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡಿರುವುದು ಕೂಡಾ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಜನಪದರ ಲೋಕ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಪಿತೃ ಪ್ರಧಾನತೆಯು ಕೂಡಾ ಕೌಟುಂಬಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿಯಂತ್ರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿರುವುದು ಕೂಡಾ ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧೀಕರಣದ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರೇರಕ ಸಂಗತಿಗಳಾಗಿರುವುದು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನು ರಿವಾಯತ್ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಚರ್ಚಿಸುವುದಾದರೆ ಭಾಷಿಕವಾಗಿ ಉರ್ದು ಪದ ಮಿಶ್ರಣದ ಆಡುನುಡಿಯ ಕನ್ನಡ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಈ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಗೀತೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಆದಿಪ್ರಾಸ-ಅಂತ್ಯಪ್ರಾಸಗಳನ್ನು ಸ್ವಾರಸ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಈ ಶಾಹೀರರು, ಗಾಯಕರು ಮುಂದೆ ಲಾವಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲೂ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿರುವುದರಿಂದ ರಿವಾಯತ್‌ಗಳ ರಾಚನಿಕ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಗೀಗೀ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕೂಡಾ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಮಾದರಿ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಈ ಸಂಗತಿಯು ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಹುಸೇನ ಸಾಹೇಬನ ಮಗ ಅಸಗರಾ

ನೀರಿದ್ದೆ ಬಂದು ಬಾಗಿ ಬಿದ್ದನಾ ಜೇರಾ

ತಾಯಿ ಅಳತಾಳ ಕಣ್ಣುಂಬ ತಂದು ನೀರಾ

ಎಲ್ಲಿ ಹುಡುಕಾಲಿ ಹೋಗಿ ನಾನು ಕಾಂತಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

೫೦೫

ಕಾಸಿಮನ ಮಡದಿ ದುಃಖ ಮಾಡರು ನೋಡಿ

ಅಳತಾರೋ ಕರ್ಬಲಾದ ಜನಾ

ರೋನೆಲಗಿ ಜಮೀನ ಅಸಮಾನ

ಇದಿಮಾಯಿ ಬೆನ್ನತ್ತಿತ್ತು ಏಸೋ ದಿನಾ

(ಮೊಹರಂ- ಪು-೧೧೧)

ಮೌಖಿಕ ಪರಂಪರೆಯ ರಿವಾಯತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ವಸ್ತು- ಭಾಷಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಭಿನ್ನಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲೂ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ಅಲಾವಿ ಪದ, ಮೊಹರಂ ಪದ, ರಿವಾಯತ್, ಮರ್ಸಿಯಾ, ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಭಿನ್ನ ಹೆಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಗೀಗೀ ಹಾಡಿನಂತೆ ಮುಮ್ಮೈಳ-ಹಿಮ್ಮೈಳಗಳ ಹಾಡಿಕೆ ಸ್ವರೂಪವೂ ಈ ರಚನೆಗಳಿಗಿದೆ. ಮುಮ್ಮೈಳದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಗಾಯಕನೂ ಪಲ್ಲವಿಯನ್ನು ಹಿಮ್ಮೈಳದ ತಂಡವು ಅನುಸರಿಸಿ ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ವಸ್ತು ಸ್ವರೂಪ ಹೀಗಿದ್ದು ಕಥನದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸವಾಲ್-ಜವಾಬ್ ಪದ, ಹೆಜ್ಜೆ ಪದ, ಹಬ್ಬದ ಹಾಡು, ಸಲಾಂ-ಮರ್ಸಿಮಾ ಹಾಡು, ವಿದಾಯ ಗೀತೆ, ತತ್ತ್ವಪದ, ಮಕ್ಕಳ ಪದ, ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಪದ ಮುಂತಾದ ನಾನಾ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ರಿವಾಯತ್‌ಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಕನ್ನಡಿಗರ ಜನಮನ ಸೂರೆಗೊಂಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಿವೆ.

೨

ಲಾವಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಇದು ವಿಜಯಪುರ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ, ಕಲಬುರ್ಗಿ, ರಾಯಚೂರ ಮತ್ತು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿ, ಆಂಧ್ರ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ನಾಲ್ಕು ಶತಮಾನಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಜನಾಕರ್ಷಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ಮೂಲತಃ “ಹಾಡುಹಬ್ಬ” ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ದೀರ್ಘ ಕಥನ ಕಾವ್ಯ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಲಾವಣಿಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಮುಮ್ಮೈಳ-ಹಿಮ್ಮೈಳಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುವ ಗಾಯನ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಲಾವಣಿ' ಪರಿಭಾಷೆಯ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ಆರಂಭಗೊಂಡು ಕಾಲಾಂತರದಲ್ಲಿ ಹರದೇಶಿ-ನಾಗೇಶಿಯಾಗಿ, ಗೀಗೀ ಹಾಡಾಗಿ, ಸವಾಲ್-ಜವಾಬ್ ಪದವಾಗಿ, ಭಜನೆ-ರಿವಾಯತ್‌ಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆದಿದೆ. ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗಾಯತ್ರಿಯೆಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡ ತ್ರಿಪದಿ ರೂಪದಲ್ಲೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹಾಡುವ ರೂಪವಾಗಿ ಸಾಂಗತ್ಯ

೫೦೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೂಲಾ

ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲೂ ಅವತರಿಸಿದೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಆಶುಕವಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನಗೊಳ್ಳುವ ಸಮ್ಮಿಶ್ರವಾದ ಜನಪದ ಹಾಡಿನ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಲಾವಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಂದೊಂದು ಲಕ್ಷಣವನ್ನಾಧರಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗುರುತಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಆದರೆ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವು ಮೇಲೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾದ ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಭಾಷೆಗಳ ಗುಣ-ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತನ್ನೊಡಲೊಳಗೆ ಸಮ್ಮಿಳಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ವಿವರಿಸಲು ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ 'ಲಾವಣಿ' ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಸಂಕೀರ್ಣ ಆಂತರಿಕ ರಚನೆಯ ಗೀಗೀ-ಸಂಕಥನವೆಂದು ಇದನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಕಾಲದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಜಾನಪದ ವಿದ್ವಾಂಸ 'ಪ್ಲೀಟ್ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಲಾವಣಿಗಳು' ಕೃತಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರಕಟಣೆಯಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಗೀಗೀ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಮಗ್ರ ಸಂಪುಟಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇದೊಂದು 'ಸಂಕಥನ' (Discourse) ಎಂದು ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅರ್ಥವಾದೀತು. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೀಮಂತ ಪರಂಪರೆ ಎಂದರೆ ಈ 'ಲಾವಣಿ-ಗೀಗೀ' ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಇಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಎಂದರೆ ತತ್ತ್ವಪದ ಸಾಹಿತ್ಯವೆಂಬ ಜನಪ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ. ತತ್ತ್ವಪದವು ಬಿಡಿಬಿಡಿ ಪದ್ಯ ರಚನೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯವಾದರೆ; ಲಾವಣಿಯು ದೀರ್ಘವಾದ ಕಥನಕಾವ್ಯವಾಗಿ ತತ್ತ್ವಪದಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ.

ಲಾವಣಿ ಅಥವಾ ಗೀಗೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೇರಾವುದೇ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಗೋಚರಿಸದ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಆಶಯವೊಂದು ಮೂಡಿ ಬಂದಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಲಾವಣಿಯ ಇತರ ಪರಿಭಾಷೆಗಳಾದ ಹರದೇಶಿ-ನಾಗೇಶಿ ಅಥವಾ ಸವಾಲ್-ಜವಾಬ್ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಆಶಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಈ ಜಾತಿಯ ಹಾಡಿನ ಮೇಳಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚು, ಗಂಡು ಹೆಚ್ಚು

ಎಂದು ವಾದಿಸುವ ಎದುರು-ಬದುರು ಹಾಡಿನ ಮೇಳಗಳು ಇರುವುದುಂಟು. ಈ ಮೇಳಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಾದ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಾಗಿ ಪುರಾಣ-ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಮಂಡಿಸುತ್ತಾ ಪರಸ್ಪರ ಸವಾಲ್- ಜವಾಬ್ ಮುಗಿಸಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು-ಗಂಡು ಎರಡೂ ಸಮಾನ ಎಂದು ಸಾರುತ್ತಾ ಒಂದು ಬಿಟ್ಟು ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಪೂರಕ ದರ್ಶನವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವ ಪರಿಯು ಇಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಮೂಡಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಇತ್ತೀಚಿನ

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

೫೦೭

ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಚಿಂತಕಿಯರು ಮಹಿಳಾ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಮೂಲ ಬೇರುಗಳನ್ನು ಈ ಗೀಗೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡಬಹುದೆಂದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಬರಹ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ತರಬಯಸುತ್ತದೆ.

ಹರದೇಶಿ ಎಂದರೆ ಶಿವ ಪರಂಪರೆಯ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಹಾಡಿನ ಮೇಳವಾದರೆ ನಾಗೇಶಿಯು ಶಕ್ತಿ ಪರಂಪರೆಯ (ಪಾರ್ವತಿ) ಶಿವೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಹಾಡುವ ಮೇಳವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ಹಾಡುಗಾರರು ಶಿವಪುರಾಣಗಳು ಶಕ್ತಿದೇವಿಯ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳನ್ನಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಾ ಶಿವ-ಶಕ್ತಿಯರ ಪರಸ್ಪರ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸುವ ವಿಧಾನವು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಿತೃಪ್ರಧಾನತೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಗೀಗೀ ಕಾವ್ಯ ರಚನೆಯು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಈ ಶಕ್ತಿ ಪರವಾದ ಮೇಳದ ಹಾಡುಗಾರರಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಮೇಳಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಿಕೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಕ ಬದಲಾವಣೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಕೆಳಜಾತಿಯ ದಲಿತ ವರ್ಗದ ದೇವದಾಸಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಗೀಗೀ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಸ್ತ್ರೀ ಪರವಾದ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚೆಂದು ಮಂಡಿಸುವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶೋಷಿತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಒಡಲಿನೊಳಗಿಂದ ಬಂದ ಧ್ವನಿಯೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಶೇಷವೇನೆಂದರೆ ಈ ಹೆಣ್ಣು ಹೆಚ್ಚೆಂದು ಇಡೀ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ಹಾಡುವ ನಾಗೇಶಿ ಹಾಡುಗಾರಿಯರು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಮುಗಿಸುವಾಗ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾನರು, ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮನುಷ್ಯ ಜೀವರಾಶಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರ ಪಾಲು ಸಮಾನವಾಗಿದೆ. ಜೀವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದದ ಪ್ರಕಾರ ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾನರೆಂದು ಸಾರುವ ದಾರ್ಶನಿಕತೆಯು ಆಧುನಿಕ ಚಿಂತಕಿಯರಿಗೂ ಸವಾಲಾಗುವ ಮೇಲೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಲಾವಣಿಕಾರರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು 'ಜನಪದ ಕವಿ ಚರಿತೆ'ಯಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಸ್. ಲಜ್ಜೆಯವರು ೧೧೫ ಕವಿಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೀಬೀ ಇಂಗಳಗಿಯ ಹಸನನು ೧೮೫೮-೧೯೧೮ರಲ್ಲಿದ್ದವನು. ಈತ ಲಾವಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಾವಿರಾರು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ರಾಧಾವಾಟಿ ಮೊದಲಾದ ಸಣ್ಣಾಟಗಳನ್ನು ಬರೆದು ನೂರಾರು ಶಿಷ್ಯ ಪ್ರಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಬಿ.ಎಸ್. ಕೋಟ್ಯಾಳ

ಅವರು ಸಂಶೋಧಿಸಿ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಾಶಿಯು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಜಾನಪದ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಇವರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಬಿಜಾಪುರದ ಎಲ್ಲಮ್ಮ, ತಿಕೋಟ ಅಂಬವ್ವ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಎಲ್ಲವ್ವ ಮಾದರ ಮೊದಲಾದ ಕೆಳಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಈ ಗೀಗೀ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದು ವಿಶೇಷವಾಗಿದೆ.

೫೦೮

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಜನಪದದ ಲೋಕದೃಷ್ಟಿಕೋನದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿತವಾಗಿರುವ ಲಾವಣಿಯ ಜಂಡರ್ ಸಮಾನತೆಯು ಶೋಷಣೆಯ ದಾರುಣತೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಧರ್ಮ-ಜಾತಿ-ಲಿಂಗ ವಾದೀ ಏಕಮುಖಿ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತತ್ವಪದಕಾರರು, ಶರಣರು, ಗೀಗೀಕಾರರು ಸಾಮರಸ್ಯದ ನಡೆಯನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಣದೊರೆಯುವ ಕೊಡೇಕಲ್ಲ ಬಸವಣ್ಣ ತಿಂಥಿಣಿ ಮೋನಪ್ಪಯ್ಯ, ಸಾವಳಗಿ ಶಿವಲಿಂಗ ಹಾಗೂ ಶಿರಹಟ್ಟಿ ಫಕೀರೇಶ್ವರರ ಸಮನ್ವಯ ಪಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನೂರಾರು ಸೂಫಿ ಸಂತರ ದರ್ಗಾ ಖಾನಕಾಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷ ರಹಿತವಾದ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಪ್ರಭುತ್ವಗಳು ಹಾಗೂ ಮೂಲಭೂತ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳು ಮರಳಿಸುವ ಏಕಾಕಾರದ ಹಿಂಸಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಜನಪದರ ಲಾವಣಿ-ಗೀಗೀ ಮತ್ತು ರಿವಾಯತ್ ತತ್ವಪದಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸಮಾನತೆಯೆಂಬ ಸಹಬಾಳ್ವೆಯ ಅಹಿಂಸಾ ಪರವಾದ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಮಿತಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿರುವುದು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಚಿಂತನೆಯ ಅನನ್ಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಕೆಲವು ಮಾದರಿ ಗೀಗೀ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಈಗ ಗಮನಿಸೋಣ:

“ಭೇದ ತಗದ ನೀವು ಶಾಸ್ತ್ರ ಓದತಿರಿ ಪುರಾಣ

ಓದತಿರಿ ಹದಿನೆಂಟ ಮಾಡಿ ಮುಕಪಾಟ

ಓದಿದಂತ ಶಬ್ದ ನಿನಗ ತಿಳಿದಿದ್ರ

ಓದಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಇದ ಬರಿಗಂಟ ನಾವರಿದೆ ಮಾಯಕಂಟ”

(ಹರದೇಶೀ...ಪು-೭)

ಹರೇ ಇರುತನಕ ಬಲು ಚಂದ ಹಾಡಬೇಕು ಬಂದ

ಭಾರ ಇಳದಿಂದ ಮರವು ಬಂತ

ಅರವು ಇರುತನಕ ನೀವು ಮಾಡಿ ಹೇಳಿ ಅರ್ಥ

ಈ ಮನುಷ್ಯ ಜನ್ಮ ಹುಟ್ಟಿ ಬರೂದಿಲ್ಲಪರ್ತ ಜೀ ಜೀ||

(ಅದೇ... ಪು-೧೦)

ಇಂಗಳಿಗೆ ಎಂಬುದು ಜಾಹೀರ ವಿವೇಕದ

ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ಸಾಹೇಬ ವಸ್ತಾದ

ಮಲ್ಲಾ ಹಸನ ಪದಾ ಮಾಡ್ಯಾರ ನಗಾರ

ಬರ್ರಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಹಾಕಿರಿ ತಗ....ದ

(ಅದೇ... ಪು-೧೧)

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

೫೦೬

ನೂರಕೊಬ್ಬ ಬೆಳೆದ ಹಾಡಾಂವ ಇರತಾನ

ಸಾವಿರಕೊಬ್ಬ ಇರತಾನ ಶಾಹೀರ

(ಅದೇ... ಪು-೧೦)

ಗಂಡನಂತ ಬಹಳ ಪರಿಯಿಂದ ಹೇಳತೀದಿ

ಗಂಡ ಬೀಜ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ಕಂಡ ಮಂದ್ಯಾಗ ಒದರಾಡಬ್ಯಾಡರೀ...

ಹೇ ಪುರುಷನ ಬಿಂದು ಎರಡು ಪಾಲ

ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದು ಪಾಲ ಆದೀತು ಆಗ ಗಂಡಫಲ ನಿಂತಿತು

ಸ್ತ್ರೀ ಒಂದು ಎರಡು ಪಾಲ ಪುರುಷನ ಪಾಲ ಒಂದಾದಾಗ

ಹೆಣ್ಣು ಹುಟ್ಟಿತೋ... ಜೀ.ಜಿ.

ಬೀಜ ಇದ್ದ ಗಂಡಸರ ಅವರಿಗಾಗಲಿಲ್ಲ ಯಾಕೆ ಸಂತಾನ

ಯಾಕಾಗಲಿಲ್ಲೋ ಗರ್ಭಣಾ

ನಿಮ್ಮ ಬೀಜವಿದ್ದು ಅಲ್ಲೇ ಬಿತ್ತಿಬೆಳೆಬೇಕಿತ್ತೆಣ್ಣಾ

(ಅದೇ... ಪು-೭೫)

ಹೀಗೆ ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಹೋಲಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಜ-ವೃಕ್ಷ ನ್ಯಾಯ, ಆಕಾಶ- ಭೂಮಿ, ಬೆಳಕು-ಕತ್ತಲೆ, ಬೆಂಕಿ-ಗಾಳಿ, ಗುಡಿ-ದೇವರು ಖಡ್ಗ-ಬರೆ ಮುಂತಾದ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ಮೂಲಕ ಹರದೇಶಿ ನಾಗೇಶಿ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವುದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಬದುಕಿನ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಂದರದಲ್ಲಿನ ಸಂಘರ್ಷಗಳನ್ನು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿಸುತ್ತಾ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮರಸ್ಯ ಸಾರುತ್ತಾ ಈ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದಿದೆ. ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಏಕತಾನತೆ ಮೀರಿಸುವಂತೆ ನೈತಿಕತೆ, ಆದರ್ಶಮಯತೆ, ಚಾರಿತ್ರಿಕ-ವೀರರ ಕಥನಗಳನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆ ಪುರಾಣ ಕಥನಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೇಳುಗರ ಆಸಕ್ತಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಸ್ತು ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿ ಪದ್ಯ, ಗುರುವಿನ ಸ್ಮರಣ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಗೀಗೀ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಜನಪದರ ಹೃದಯ ಸಾಂತ್ವನಕ್ಕೆ ಸಂಜೀವಿನಿಯಂತೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಸಂಶೋಧನಾ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಮೂಡಿಬಂದರೆ ಲಾವಣಿ ಹಾಗೂ ರಿವಾಯತ್‌ನಂತಹ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಗಳು ತಮ್ಮೊಡಲಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡ ಅನೇಕ ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಅನಾವರಣ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಬರಹ ಸೂಚನೆ ನೀಡ ಬಯಸುತ್ತದೆ.

ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳು:

೧. ಹರದೇಶಿ-ನಾಗೇಶಿ- ಸಂ: ಬಿ.ಬಿ. ಹೆಂಡಿ, ಎಂ.ಜಿ. ಬಿರಾದಾರ, ಎಂ.ಎಸ್. ಲರೈ; ಗುಲಬರ್ಗಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ೧೯೯೭ (ದ್ವಿ.ಮು.) ೨೦೦೮
೨. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊಹರಂ- ರಹಮತ್ ತರೀಕೆರೆ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ ೨೦೧೪
೩. ಗೀಗೀ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಪುಟಗಳು ಸಂ: ಎಂ.ಜಿ. ಬಿರಾದಾರ ಬಿ.ಎಸ್. ಕೋಟ್ಯಾಳ, ಜಾನಪದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಬೆಂಗಳೂರು - ೨೦೧೭

* * * *

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಭಾಷಣ

- ಡಾ. ಕೃಷ್ಣ ಕೊಲ್ಲಾರ ಕುಲಕರ್ಣಿ

ಆಧುನಿಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಇಲ್ಲಿಯವರು, ಪ್ರಾತಃಸ್ಮರಣೀಯರಾದ ರಾ.ಹ.ದೇಶಪಾಂಡೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಕುಲಪುರೋಹಿತ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಾಜಪುರೋಹಿತ ತ್ರಿವಳಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ, ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟವರು. ಅವರನ್ನು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ; ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು ಎಂಬ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ, ಇತಿಹಾಸ ಕೂಡ ನಿಂತ ನೀರಲ್ಲ, ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ, ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳೂ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. ಕಳೆದ ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರುಷಗಳ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನಡೆದ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಘಟನೆಗಳು ಹಲವಾರು ತಿರುವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಬಹುಶಃ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರಾಜ ಮನೆತನಗಳು, ಬೇರೆ ಭಾಷಿಕರು ಬೇರೆ ಧರ್ಮದವರು ಆಳಿದ್ದೇ ಕಾರಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಈ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅಂಶಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನರು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ಅಥವಾ ಚರಿತ್ರೆಯೆಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಬರೆದಿಡುವ ರೂಢಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ವಿಜಯ ಕಾವ್ಯಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಗಳು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳು ಕೂಡ ರಾಜ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಎಂದು ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿಜಯ ಕಾವ್ಯಗಳೂ ಇವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಆಕರಗಳಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ತೆಗೆಯಬೇಕು ಹೀಗಾಗಿ ಹೊಸದಾಗಿ ದೊರೆತ ಆಕರಗಳಿಂದ ಚರಿತ್ರೆಯ ಪುಟಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

ಇದೀಗ ನನ್ನ ಆತ್ಮೀಯ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ತೆಲಗಾವಿಯವರು.

ಎಸ್ ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಅವರು ಮತ್ತು ಶೀಲಾಕಾಂತ ಪತ್ತಾರ ಅವರು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಹೈರುಗಳು, ವಿಜಯನಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳ ಕುರಿತು ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಕರ್ನಾಟಕ ಆರಂಭ ಕಾಲದ ಸುಮಾರು ೧೫೦೦ ವರುಷಗಳ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಇತ್ತೀಚಿನ ಹೊಸ ಕೊಡುಗೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿಯೂ ರಾಕ್ಷಸತಂಗಡಿ ಯುದ್ಧದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸುದೀರ್ಘ ಬಹು ಇದೆ.

ಈಗ ಉಳಿದಿದ್ದು ಆಧುನಿಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದ ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು ಅಲ್ಲವೆ? ಆ ಬಗ್ಗೆ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದ ಕೆಲವು ಹೊಸ ಪುಟಗಳು ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಬಯಸುವೆ.

ರಾವಸಾಹೇಬ ರಾಮಚಂದ್ರ ಹಣಮಂತ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಮತ್ತು ಇತರರು ಸೇರಿ ಕಟ್ಟಿದ ಧಾರವಾಡದ 'ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ' ಏಳು ಶತಮಾನಗಳಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಇಂಥದೇ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕು ಬುಕ್ಕರೆಂಬ ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ನೆನಪು ಬರದೇ ಇರದು.

ನಿಯೋಜಿತ ಸಂಘದ ಮೊದಲ ಸಭೆಯನ್ನು ಜುಲೈ ೨೦, ೧೮೯೦ ರಂದು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದರು. ಒಂದು ವಾರ ಮುಂಚಿತ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೋಟೀಸನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ನೋಟೀಸಿನ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಕಾರದ ಬದಲು 'ಕನ್ನಡ ಬೆಳೆಯಲಿ' ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದರು.

ಮುಂದಿನ ಎರಡು ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬದಲಿಸಿ ೧೮೯೭ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರ, ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳಲ್ಲಿ 'ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಲೆ' ಎಂದು ಬದಲಿಸಿದರು. ಅದುವೆ ಮುಂದೆ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಪ್ತಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರವಾದದ್ದು ಇಂದು ಇತಿಹಾಸ.

ರಾ. ಹ. ದೇಶಪಾಂಡೆ ಅವರ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲವು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ನೆನೆಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ

ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಹದೇ ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲಿನ ಮರಾಠಿಗರ ದಾಳಿಯ ವಿರುದ್ಧ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹೋರಾಟ ಸಾಲದೆಂದೂ, ಸಂಘ ಶಕ್ತಿ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎಂಬುದು ಖಾತ್ರಿಯಾಯಿತು. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೋರಾಡುವ ಸಂಘಟನೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಅದುವೆ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ.

ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವಲ್ಲಿ

ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಸಂಘದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿದ್ದುವು. ಮುಂದಿನ ೫೦ ವರುಷಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ನಾಲ್ಕುನೂರಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಂಘವು ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು

ಕಾಲೇಜು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಹದೇ ಅವರಿಗೆ ಆಪ್ತರಾಗಿದ್ದ, ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಹದೇ ಅವರಿಂದ ಸಹಾಯ ಪಡೆದ ಸರ್. ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ೧೯೧೨ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ದಿವಾನರಾದರು. ಸಂಸ್ಥಾನದ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕನಸನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವರು. ೧೯೧೫ರ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದರು. ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಕುರಿತು ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಿಸಲು ರಾಹದೇ ಅವರನ್ನು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ರಾಹದೇ ತಮ್ಮ ಲಿಖಿತ ಭಾಷಣವನ್ನು ಓದುತ್ತ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ೧. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಲೇಖಕರ ಸಂಘವೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು. ೨. ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ ಅವರು ಸರ್ವಂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸೊಸೈಟಿ ಧರದ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸರ್ವಂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಸೊಸೈಟಿಯನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು. ಎರಡನ್ನೂ ಅವರ ಮಿತ್ರ ಸರ್. ಎಂ. ವಿ ಈಡೇರಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಮತ್ತು ಗೋಖಲೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದುವು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಲಾಂಛನದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ಘೋಷಣೆ 'ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಲ' ರಾರಾಜಿಸಿತು.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಭ್ಯಾಸ

೧೯೦೯ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮುಂಬಯಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಎಂ. ಎ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಎರಡನೆ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಸೇರಿಸುವ ಸನ್ನಾಹ ಮಾಡಿತು. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗೌರವ ಸಭಾಸದರಾಗಿದ್ದ ರಾಹದೇ ಮತ್ತು ಕೈಕಿಣಿ ಅವರು ತಕ್ಷಣ ಸಂಘದ ಮುಖಾಂತರ ಕನ್ನಡವನ್ನೂ ಎಂ.ಎ., ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಸೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು. ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸುವ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾದರು. ಅಂದು ಇಂದಿನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಗ್ರಂಥ ರಚನೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಮುಖಾಂತರ ಹೊಸ ಲೇಖಕರಿಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ಕೊಟ್ಟು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸ್ವತಃ ತಾವೂ

ಬರೆದರು. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ತಾವು ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಂಘದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲಿಲ್ಲ. ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಸಂಘ ಹುಟ್ಟಿದ ಒಂದೇ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮೊದಲ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಅವರ ಬರವಣಿಗೆ ಮುಂದುವರಿದು ಅವರು ಕಾಲವಾಗುವವರೆಗೆ ಒಟ್ಟು ೧೫ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಎರಡು ಸಂಪುಟಗಳು, ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥಗಳು!

ಅಂಥದ್ದೇ ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವ ನಾರಾಯಣ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಾಜಪುರೋಹಿತ. ಕಲಿತದ್ದು ಕೇವಲ ಇಂದಿನ ಏಳನೆಯ ವರ್ಗ, ಸಾಧಿಸಿದ್ದು ಉಹೆಗೆ ನಿಲುಕದ್ದು. ನಾವು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರುಷಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯದಾದ ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನಾಡವರು, ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ರಾಜಮನೆತನಗಳ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿಗೆ ಒಂದೆಡೆ ಸಂಕಲಿಸಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಂದು ಪ್ರಚಲಿತವಿದ್ದು ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಇತಿಹಾಸವಿಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯವಿಲ್ಲ ಅದು ಏನಿದ್ದರೂ ಮರಾಠಿ ನೆರಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಒಂದು ಜನಾಂಗ ಎಂದು ಮರಾಠಿ ಖ್ಯಾತನಾಮರು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ೧೯೧೨ ರಷ್ಟು ಹಿಂದೆ ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಬರೆದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೇಳಿದರು.

ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೇಳುವ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕುಲಪುರೋಹಿತರು ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತನಾಮರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬರೆದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗತವೈಭವ ಅಂದು ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲವರೆಲ್ಲರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಂತೆ ಇತ್ತು ಎಂದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರಕಾರ ರಂ. ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಮೂವರು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳು ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಸೇರಲೇ ಬೇಕಾದವುಗಳು ಇದಿಷ್ಟು ಆಧುನಿಕ ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದ ಕೆಲವು ಒಳನೋಟಗಳು. ಇನ್ನೂ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇನ್ನೀಗ ತುಸು ಹಿಂದೆ ಹೋಗೋಣ.

ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಭಾರತದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ವಿಜಾಪುರದ ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಬಹು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಬಹುಪಾಲು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅವರು ವಿಜಾಪುರ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಆಳಿದರು. ಇಂದಿನ ಅಖಂಡ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಅವರು ಸುಮಾರು ಒಂದು ಶತಮಾನದಷ್ಟು ಕಾಲ ತಮ್ಮ ಅಂಕಿತದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸದೆ ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಭಾರತದ ಅದರಲ್ಲೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಚರಿತ್ರೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಇಂದು ಜಗತ್ತಿನೆಲ್ಲ ಓದುತ್ತಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಚರಿತ್ರೆ ಅಥವಾ ಗುಲ್ಬನೆ-ಇಬ್ರಾಹಿಮ ಇತಿಹಾಸದ ಕರ್ತೃ ಮಹಮ್ಮದ್ ಕಾಸಿಮ ಫರಿಶ್ತಾ.

ಎರಡನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮ ಆದಿಲಶಹ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೮೦-೧೬೨೬) ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದನು. ಅದರಂತೆ ಇನ್ನು ಹಲವಾರು ಜನ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು, ಕವಿಗಳು ಆದಿಲಶಾಹಿ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲ ಅಂದು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಅರೇಬಿಕ್, ಪರ್ಶಿಯನ್ ಮತ್ತು ದಖಣಿ ಉರ್ದು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳ ತುಂಡು ಉಲ್ಲೇಖಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ೨೧ ಪರ್ಶಿಯನ್, ಅರೇಬಿಕ್ ದಖಣೀ ಉರ್ದು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ ಬಂದದ್ದರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹೊಸ ಬೆಳಕು ಬಿದ್ದಂತಾಗಿದೆ. ಕೆಲವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.

ತಾರೀಖ್- ಫರಿಶ್ತಾ

ಫರಿಶ್ತಾನ ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು 'ತಾರೀಖ್-ಇ- ಫರಿಶ್ತಾ' (ತಾರೀಖ್ ಫರಿಶ್ತಾ) ಎಂದೇ ವಿಶ್ವದಾದ್ಯಂತ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದ ಮೊದಲ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೬೦೬ರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತ ಎರಡನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದನಾದರೂ, ಸಾಯುವ ವರೆಗೆ ಆತನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತಿದ್ದುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತೀಯರ ಹಿಂದೂ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು, ಚರಿತ್ರೆ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಆಗಮನದ ವಿವರಗಳೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಚರಿತ್ರೆಗೆ ಉಪಲಬ್ಧವಿದ್ದ ಸಮಕಾಲೀನ ಸುಮಾರು ೨೫ ವಿವಿಧ ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಆಕರವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಆತನೇ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿಯ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಯಾವ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಅವನು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ಬಿಜಾಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಟನೆಗಳನ್ನು, ತಾನು ಜೀವಂತ ಇರುವವರೆಗಿನ ಅವನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಬಿಜಾಪುರದ ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಫರಿಶ್ತಾನಷ್ಟು ಖಚಿತವಾಗಿ ಯಾರೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೭೦ ರಿಂದ ೧೬೧೨ರ ವರೆಗೆ ದಾಖಲಿಸಿದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಆತ ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡವನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ೧೬೨೬ ಪುಟಗಳ ಈ ಬೃಹತ್ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬುಸಾತಿನೆ-ಸಲಾತೀನ

ಬುಸಾತಿನೆ-ಸಲಾತೀನ ಎಂಬುದು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ, ಅದನ್ನು ಬರೆದ ಮಹಮ್ಮದ ಇಬ್ರಾಹಿಮ ಜುಬೇರಿಯು ವಿಜಾಪುರದವನು.

“ಬುಸಾತಿನೆ-ಸಲಾತೀನ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಗ್ರಂಥವು ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳ ಉತ್ತರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೪೦ ವರುಷಗಳ ಅನಂತರ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಗ್ರಂಥಕಾರನು ಅದನ್ನು ಬರೆಯುವಾಗ ಬಹಳಷ್ಟು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದಲೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ತಾನು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸುವಾಗ ಆಧರಿಸಿದ ಗ್ರಂಥಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಆತನೇ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನೂರು ವರುಷಗಳ ಕಾಲ ಆಳಿದ- ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳ ವಿವರವಾದ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ದಾಖಲಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು 'ಬುಸಾತಿನೆ-ಸಲಾತೀನ' ಕ್ಕೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಹಲವಾರು ಫರ್ಮಾನುಗಳನ್ನು, ಪತ್ರಗಳನ್ನು, ಸನದುಗಳನ್ನು ಆತ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ರದ ನಕಲುಗಳನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ಇಬ್ರಾಹಿಮನಾಮಾ

ಕಾವ್ಯದ ಹೆಸರೇ ಹೇಳುವಂತೆ 'ಇಬ್ರಾಹಿಮನಾಮಾ' ಎರಡನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮ ಆದಿಲಶಹನನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಮಗ್ನವಿ, ಮಸ್ನವಿ ಎಂದರೆ ಕಥನ ಕಾವ್ಯಗಳು. ಆತನ ರಾಜ್ಯಕಾಲ, ಆತನ ಗುಣಗಳು, ಉದಾರತೆ, ಆತನ ರಾಜಧಾನಿಯ ವೈಭವ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ರಸಭರಿತವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ವಿದ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಇಬ್ಬರೂ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಅನಂತರ ಮತ್ತೆ ೨೦ ದ್ವಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಎಲ್ಲ ಜಡ ಮತ್ತು ಚೇತನಗಳ ವಿಕಾಸವು ಗೂಢವಾದ ವಾಣಿಯಿಂದಲೇ ಆವಿಷ್ಕೃತವಾಗಿದೆ. ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿ ಅಂತ್ಯಗಳು ವಾಣಿಯ ಆಧೀನದಲ್ಲಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಸುಮಾರು ೧೫೦ ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ದ್ವಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಮುಂದಿನ ೧೦೦ ದ್ವಿಪದಿಗಳಲ್ಲಿ, ರಾಜಧಾನಿ ಬಿಜಾಪುರ ನಗರದ ವೈಭವವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬಿಜಾಪುರವನ್ನು ಕಾವ್ಯದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅವನು ವಿದ್ಯಾಪುರವೆಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ರಾಜನ ದರ್ಬಾರು, ಆತನ ಆಶ್ರಯದಾತರು, ಕಲಿ ಸಾಹಿತಿಗಳು, ಆತನ ದಿಕ್ ದಿಗಂತಗಳ ಕೀರ್ತಿ, ಆತನಿಗಿರುವ 'ಜಗತ್ ಗುರು' ಉಪಾಧಿ, ಆತನ ಆಸ್ಥಾನವೆಂದರೆ ಇಂದ್ರನ ಆಸ್ಥಾನವೂ ಅದರ ಮುಂದೆ 'ಪೀಠ' ಆದಿಲಶಹನು ಇಂದ್ರನಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಪಟ್ಟು ಅಧಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಉಭಯ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲ ಕೆಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಬ್ಬುಲ್ಲಾನನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮಹಾಕವಿ 'ಬಾಣಭಟ್ಟ'ನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಫುತೂಹತ್-ಇ-ಅಲಂಗೀರ

ಪರ್ಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ 'ಮುತೂಹತ್-ಇ-ಅಲಂಗೀರ' ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದವನು ಈಶ್ವರದಾಸ ನಗರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸ, ಈಶ್ವರದಾಸನು ಗುಜರಾತದ ಸುಬೇದಾರನಾಗಿದ್ದ ಸುಜಾತಖಾನನಲ್ಲಿ ನೌಕರಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸುಮಾರು ಅರ್ಧಶತಮಾನದವರಿಗೆ (೧೭೫೭-೧೭೦೦) ಔರಂಗಜೇಬನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಘಟಿಸಿದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು, ಸಮಕಾಲೀನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಮೂಲ್ಯದಿನಚರಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಈ ಗ್ರಂಥ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಔರಂಗಜೇಬನು ಆದಿಲಶಾಹಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೈವಶ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳ ವಿವರಗಳು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ಮೊಹಮ್ಮದ ನಾಮಾ

ಮಹಮ್ಮದ ಆದಿಲಶಹ [ಕ್ರಿ.ಶ.೧೭೧೬-೧೭೫೬] ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುಹಮ್ಮದ ಜುಹೂರನು 'ಮೊಹಮ್ಮದನಾಮಾ' ಎಂಬ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬರೆದನು. ಮಹಮ್ಮದ ಆದಿಲಶಹನ ೩೦ ವರುಷಗಳ ಆಡಳಿತದ ವಿವರಗಳನ್ನು ತುಂಬ ಪರಿಶ್ರಮ ಪಟ್ಟು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ 'ಮೊಹಮ್ಮದನಾಮಾ' ಮಹಮ್ಮದ ಆದಿಲಶಹನ ಆಡಳಿತದ ಅಧಿಕೃತ ದಾಖಲೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಅಂದಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಲು ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಆಕರ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ.

ವಿಜಾಪುರದ ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳು ನಡೆಸಿದ ಮಲೆನಾಡು ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜೈತ್ರ ಯಾತ್ರೆಗಳ ವಿವರಗಳು 'ಮೊಹಮ್ಮದ ನಾಮಾ'ದಲ್ಲಿ ಬಂದಷ್ಟು ಇನ್ನಾವ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲೂ ಬಂದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮತ. ಮಹಮ್ಮದ ಆದಿಲಶಾಹನು ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಮಲೆನಾಡುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಇದೊಂದೇ ಅಧಿಕೃತ ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ.

ಅಲಿನಾಮಾ ಮತ್ತು ತಾರೀಖ್ ಸಿಕಂದರಿ

ಎರಡನೆಯ ಅಲಿ ಆದಿಲಶಹನ [ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೫೬-೧೭೭೯] ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುಲ್ಲಾ ನುಸ್ರತಿ ದಖಣಿ ಉರ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಮಹಾಕವಿಯೆಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆತನು ಬರೆದ ಅಲಿನಾಮಾ ಮತ್ತು ತಾರೀಖ್ ಸಿಕಂದರಿ ಅಥವಾ ಸಿಕಂದರನಾಮಾ, ಕಾವ್ಯಗಳು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಾವ್ಯಗಳಾಗಿವೆ.

ಅಲಿನಾಮಾದಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಅಲಿ ಆದಿಲಶಹನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅಂಶಗಳು

೫೧೮

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ತಾರೀಖ್ ಸಿಕಂದರಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಅಲಿಯ ಮಗ, ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳ ಕೊನೆಯ ಬಾದಶಹ ಸಿಕಂದರ ಆದಿಲಶಹನ ಕುರಿತಾಗಿ ಇದೆ ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದಾದರೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉಮರಾಣಿ ಯುದ್ಧದ ವರ್ಣನೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಎರಡನೆಯ ಅಲಿ ಆದಿಲಶಹನ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಆತನ ಪರಮ ಶತ್ರು ಶಿವಾಜಿಯ ಉಲ್ಲೇಖ ಬರಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆತನೊಂದಿಗೆ ಎರಡು ಸಲ ಯುದ್ಧವಾದಿದ್ದಾನೆ. ಶತ್ರುವಾದದ್ದರಿಂದ ಆತನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡುವುದು ಸಹಜ. ಶಿವಾಜಿ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳ, ದಂಗೆಖೋರ, ಕಪಟಿ ಎಂದೆಲ್ಲ ವರ್ಣಿಸಿದರೂ ಆತನ ಸಾಹಸ, ರಾಜಕೀಯ ನೀತಿ, ಮರಾಠರ ಶೌರ್ಯ, ಧೈರ್ಯಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವಾಗ ಆತನ ವಾಸ್ತವ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಅಳಿದು ಬರೆದದ್ದು ಆತನ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

'ಕಿತಾಬೆ-ನೌರಸ'

'ಕಿತಾಬೆ-ನೌರಸ' ಅಥವಾ 'ಕಿತಾಬ-ಇ-ನವರಸ' ಎಂಬುದು ಎರಡನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ಆದಿಲಶಹ ಬರೆದ ದಖಣಿ ಭಾಷೆಯ ಗೀತೆಗಳ ಸಂಕಲನ, ಇದರಲ್ಲಿ ೫೯ ಗೀತೆಗಳೂ, ೧೭ ದೋಹಾ(ದ್ವಿಪದಿ)ಗಳೂ ಇವೆ.

ಮುಸಲ್ಮಾನರ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ 'ಬಿಸ್ಮಿಲ್ಲಾಹ'ದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಬೇಕಿದ್ದ 'ಕಿತಾಬೆ-ನೌರಸ' ಸರಸ್ವತಿಯ ಆವಾಹನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. 'ಕಿತಾಬೆ-ನೌರಸದ ಮೊದಲ ದ್ವಿಪದಿಯು ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾಗಿದೆ.

'ನೌರಸ ಸೂರ ಜುಗ ಜಗಜೋಶಿ ಆಣು ಸರೋಗುನಿ ಯೂಸತ್ ಸರಸುತೀ ಮಾತಾ ಇಬ್ರಾಹಿಮ್ ಪರಸಾದ ಭಕ್ತ ದೂನೀ ಹೇ ತಾಯಿ ಸರಸ್ವತಿ, ಇಬ್ರಾಹಿಮನ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಕೃಪೆ ಇದೆಯಾದ್ದರಿಂದ, ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಆತನ ನವರಸ' ಕಾವ್ಯವು ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಬಾಳುತ್ತದೆ' ಎಂದು ತನ್ನ ಕೃತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.

'ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರ್ಶಿಯನ್, ಅರೇಬಿಕ್ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ಶಾಸನಗಳು'

ಕ್ರಿ.ಶ.೧೩೪೭ ರಿಂದ ೧೯೪೭ರ ವರೆಗೆ ಸುಮಾರು ಆರು ನೂರು ವರುಷಗಳವರೆಗೆ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಹು ಭಾಗವನ್ನು ಆಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೆಯೇ ಖಲಜಿಗಳು, ತುಘಲಕ್ ಮನೆತನಗಳು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲ ನಾಡಿನ ತುಂಬ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಶಾಸನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಶಾಸನ ಸೂಚಿ ಕರ್ನಾಟಕ

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

೫೧೯

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಂದ ನಡೆದು ಹೋದ ಅನೇಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಹೊಸದಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲಿನ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಶಾಸನವನ್ನು ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬುಡನಗಿರಿಯೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಹಿಜರಿ ಶಕ ೩೯೬ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೦೦೫-೬ ಧ್ವೆಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ರಾಜ್ಯಭಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸುಮಾರು ೮೦೦ ರಷ್ಟು ಪರ್ಶಿಯನ್, ಅರೇಬಿಕ್ ಉರ್ದು ಶಾಸನಗಳಿವೆಯೆಂದು ಈ ಹಿಂದೆ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಮೂದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅಂದರೆ ೭೯೯ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತರತುಲ್ ಮುಲೂಕ್

ರಫೀಯುದ್ದೀನ ಇಬ್ರಾಹಿಮ ಶಿರಾಜಿ ಬರೆದ 'ತರತುಲ್ ಮುಲೂಕ್' (ಬಾದಶಾಹರ ಚರಿತ್ರೆ) ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥವು ಎರಡನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮ ಆದಿಲಶಹನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ. ಶ.೧೬೧೯-೨೦ ಮಧ್ಯ ರಚಿತವಾಯಿತು.

ಎರಡನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮ ಆದಿಲಶಹನ ಆಣತಿಯಂತೆ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಅವನೇ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳ ಪ್ರಾರಂಭದ ಇತಿಹಾಸದಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೧೨ರ ವರೆಗಿನ ವಿವರಗಳು ದಾಖಲಾಗುತ್ತಿವೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಮಕಾಲೀನ ದಕ್ಷಿಣ

ಭಾರತ, ಉತ್ತರ ಭಾರತ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೊಗಲರ ಹಾಗೂ ಪರ್ಶಿಯಾಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯೂ ಬಂದಿದೆ. ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶಿಯಾಗಿ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ಅಲಿ ಆದಿಲಶಹನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೬೫ರ ರಕ್ತಸಿಂಹ ತಂಗಡಗಿ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಬಾದಶಹನ ಜೊತೆಗೆ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನಾದ್ದರಿಂದ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಳಗದ ಕುರಿತಾದ ಅವನ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕ ಮಹತ್ವವಿದೆ. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ,

'ರಾಮರಾಯನ ಮಗ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಬದುಕಿ ಉಳಿದು ಅಲ್ಲಿಯ ಗುಹೆಗಳೊಂದರಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಗುಹೆ ಕೋಟೆಯಿಂದ ಸುಮಾರು ಏಳೆಂಟು ಕೋಸು ದೂರವಿದ್ದು ಅದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವೂ ಆಗಿದೆ. ಆ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪರಿವಾರದೊಂದಿಗೆ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅನಂತರ ಮೂರು ವರುಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ

೫೨೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲಮಲಾ

ಒಂದು ದಿನ ಗುಹೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಆದಿಲಶಾಹಿ ಪಾರುಪತ್ಯಗಾರರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದನು.

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ನಂತರ ರಫೀಯುದ್ದೀನ ಶಿರಾಜಿಯು ತನ್ನ ಸೈನಿಕರೊಡನೆ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಗರವು ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಾಳಾಗಿತ್ತು. 'ನಮಗೆ ಏನೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದು, ವಿಜಯನಗರವು ಮುಸ್ಲಿಮರಿಂದ ಹಾಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಳೀಯರೇ ಆದ ಶೈವ ವೈಷ್ಣವರ ಮಧ್ಯದ ದ್ವೇಷದಿಂದ ಆದದ್ದು ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯ, ದೊಡ್ಡ ಲಿಂಗ ಇತರ ಶೈವ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದು ವೈಷ್ಣವ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮಾತ್ರ ಧಕ್ಕೆಯಾಗಿರುವುದು ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಜಯಪುರದ ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳು [ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೮೬-೧೬೮೬] ಸರಿ ಸುಮಾರು ಇನ್ನೂರು ವರುಷ ವಿಜಯಪುರವನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಳಿದರು.

ಅದರಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೬೫ ರಿಂದ ೧೬೮೬ರ ವರೆಗೆ ೧೨೦ ವರುಷ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮೂರರಲ್ಲಿಯ ಎರಡು ಭಾಗದಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳಿದರು. ಮುಂಬಯಿಯಿಂದ ತಂಜಾವರ ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣಗಳಲ್ಲಾದರೆ, ಗೋವೆಯಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕದ ವರೆಗೆ ಪಶ್ಚಿಮ ಪೂರ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೆಲವು ವರುಷ ಆಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಾದ್ಯಂತ ಅವರ ಶಾಸನಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಹೊರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲೂ ಇರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳು ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಪ್ರಭಾವ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲೂ ಇತ್ತು ಎನ್ನಲು ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಾದರೆ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಹಿದಿನಪುರ [ವಲಿಪುರ] ಶಾಸನವನ್ನು ನೋಡಬೇಕು ಈ ಶಾಸನ ಅಲ್ಲಿಯ ಬಡೇ ಸಾಹಿಬರ ಕೆರೆಯ ಮೇಲಿದೆ. ಶಾಸನದ ಕಾಲ, ಹಿಜರಿ ಶಕ ೧೦೬೪, ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೫೩-೫೪ರದ್ದು. ಆಗ ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಆದಿಲಶಹನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ರೋಗಗ್ರಸ್ತನಾಗಿ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಾಗ, ಇಲ್ಲಿಯ ಹವಾಲದಾರನಾದ ಬಡೇ ಮಲಿಕ್‌ನು ತನ್ನ ಪ್ರಭು ಗುಣಮುಖನಾಗಲು ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವ ಹರಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತನಂತೆ. ಅದರಂತೆ ಕೆರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ! ಅದಕ್ಕೆ ಬಡೇಸಾಬರ ಕೆರೆ ಎಂದೇ ಹೆಸರು.

ಇನ್ನೊಂದು ಶಾಸನ ವಿಜಯಪುರ ಆದಿಲಶಾಹಿಯ ಕೊನೆಯ ಬಾದಶಹ ಸಿಕಂದರ ಕಾಲದ್ದು, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊನ್ನಾಳಿಯದ್ದು. [ಈಗ ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆ] ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೭೩ ಜನವರಿ ೯ ರದ್ದು ಈಗ ಅಲ್ಲಿಯ ಜಶಮೀ ಮಸೀದಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಶಾಸನ ಹೇಳುವಂತೆ ಸಿಕಂದರನು ಹೊನ್ನಾಳಿಯನ್ನು ದಿಯಾನತ ರಾಯನಿಗೆ ಜಹಗೀರು ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅದರ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದರಾಯನು ಒಂದು

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ: ನೂತನ ಒಳನೋಟಗಳು

೫೨೧

ಬುರುಜನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಅದಕ್ಕೆ ದಿಯಾನತ ಬುರುಜು ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನಂತೆ

ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಶಾಸನಗಳು ಒಂದು ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ್ದು, ಎರಡೂ ಒಂದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಅದೆಂದರೆ, 'ಬಂಜರು ಭೂಮಿಗಳಿಗೆ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಕಾವೇರಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು' ಇದು ಬಹುಶಃ ಹೊಸ ವಿಷಯ.

ಫರ್ಮಾನುಗಳು (ಆದೇಶಗಳು)

ವಿಜಯಪುರದ ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳು, ತಮ್ಮ ಅಧೀನ ಸರದಾರರು, ಸುಬೇದಾರರು, ದೇಸಾಯರು, ದೇಶಮುಖರೇ ಆದಿಯಾಗಿ ಹಲವರಿಗೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದೇಶಗಳು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಹುಡುಕುತ್ತ ಹೋದಂತೆ, ಸಾವಿರಾರು ಆದೇಶಗಳು ದೊರೆತವು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪತ್ರಾಗಾರ ಹೊಸ ದೆಹಲಿ, ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ ಪತ್ರಾಗಾರ, ಔರಂಗಾಬಾದ ಪತ್ರಾಗಾರ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಪತ್ರಾಗಾರಗಳಲ್ಲಿ, ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳ ಆದೇಶಗಳು ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ

ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ದೊರೆತ ಸುಮಾರು ೬೦೦ ಫರ್ಮಾನುಗಳಲ್ಲಿ ೩೨೬ ಫರ್ಮಾನುಗಳು, ೧೭ ಸನದುಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದೆ.

ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳ ಫರ್ಮಾನುಗಳಲ್ಲಿಯ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ೨ನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮ ಆದಿಲಶಹನು ಜಗದ್ಗುರು ಎಂಬ ಉಪಾಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದವನಾಗಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತಿಯ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಆದೇಶಗಳು ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತಿಯ ಆದೇಶಗಳೆಂದೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೧೮ರ ಒಂದು ಆದೇಶ ಗದಗ ದೇಸಾಯಿಗೆ ಇದ್ದು ಅದು ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

'ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರೀ ಸರಸ್ವತಿಯವರ ವತಿಯಿಂತ ಸೈನಿಕ ಅಹ್ಮದನ ಪುತ್ರನಾದ ಮಿರ್ಜಾ ಖಾನನಿಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಉಲ್ಲೇಖಿತ ತಾಲೂಕಿನ ಗೋಪಾಲಪುರ ಗ್ರಾಮದ ಪಾಲನ್ನು.....ಇತ್ಯಾದಿ' ಹೀಗೆ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ಫರ್ಮಾನುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಯ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ.

ಹಣಕಾಸಿನ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಇಂದು ನಾವು ಬಳಸುವ ಡ್ರಾಪ್, ಚೆಕ್, ಹುಂಡಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಂದಿನ ಕಾರ್ಯಭಾರದಲ್ಲೂ ಇತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು..

ಹುಕ್ಕೇರಿ ಮತ್ತು ಅಥಣಿ ಪ್ರದೇಶದ ಫರ್ಮಾನುಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಗಳಿವೆ. ಅಥಣಿಯ ಫರ್ಮಾನುಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಲಿಂಗಾಯತರು ಮತ್ತು ಜೈನರು ತಂತಮ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗಾಗಿ ವಿಜಯಪುರದ ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳ ವರೆಗೂ ಬಂದದ್ದು

ಮತ್ತು ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಕಾಶಿಯ ವಿದ್ಯಾಪೀಠಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದು ಮಹತ್ವದಾಗಿದೆ.

ಇನ್ನುಳಿದ ಫರ್ಮಾನುಗಳು ಗೋವೆಯ ಪೋರ್ತುಗೀಸರು ಮತ್ತು ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳ ಮಧ್ಯದ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳು ಆದಿಲಶಾಹಿ-ಕರ್ನಾಟಕ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಹಾಕಿ ಕೊಟ್ಟ ಸನದುಗಳು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ಇದೆ. ಸ್ವತಃ ಬಾದಶಹರು ಕೊಡುವ ಸನದುಗಳಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಸರದಾರರು ಸಚಿವರು ಕೂಡ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಸನದುಗಳೂ ಇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸುಲ್ತಾನ ಮಹಮ್ಮದ್ ಆದಿಲಶಾಹನು ಅಮ್ಮಿನ ಭಾವಿ ಮಠದ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ ಚಿಕ್ಕ ಶಾಂತದೇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸನದು, ಶೃಂಗೇರಿಯ ಶ್ರೀ ಶಂಕರ ಭಾರತಿ ಜಗದ್ಗುರುಗಳಿಗೆ ಯತನಹಾಳ [ಯತ್ನಾಳ] ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಉಂಬಳಿಯಾಗಿ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಸನದು, ಮಹತ್ವದ ದಾಖಲೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು ಬ್ರಿಟಿಶರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮನೆತನಗಳಿಂದ ಕೇಳಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ವಿವರಗಳು. ಇಂದು ಕೂಡ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಕೆಲವು ಮನೆತನಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆ, ಸವಣೂರು ನವಾಬರು, ಮುಧೋಳ, ಗಜೇಂದ್ರಗಡ ಘೋರಪಡೆ, ಪಟವರ್ಧನ, ರಾಸ್ತೆ ಮನೆತನಗಳು ಇಂದಿನ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವಾರು ಕಡೆಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದವರು. ಅದರಂತೆಯೇ ರಾಮದುರ್ಗದ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕರು ಕೂಡ. ಜೊತೆಗೆ ಅಧೀನಕರ ದೇಶಪಾಂಡೆ, ಜಾಲಿಹಾಳ ದೇಸಾಯರು, ನಂದಗಡ ದೇಶಾಯರು, ಬಾಗಲಕೋಟಕರ ದೇಸಾಯಿಗಳ ಕೈಫಿಯತ್ತುಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪುನಃ ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ತುಂಬ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ತಾರೀಖ್ ಅಲಿಆದಿಲಶಾಹ

ಪರ್ಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ತಾರೀಖ್ ಅಲಿಆದಿಲಶಾಹ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕೃತಿಯನ್ನು ಆಸ್ಥಾನ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ನೂರುಲ್ಲಾ ಇಬ್ಬ ಕಾಜೀ ಸಯ್ಯದ ಅಲಿ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಹುಸೇನಿ ಎಂಬವನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ..

'ತಾರೀಖ್ ಅಲಿ ಆದಿಲಶಾಹ' ಇತಿಹಾಸವು ಎರಡನೆಯ ಅಲಿ ಆದಿಲಶಹನ ಕಾಲದ ಶಿವಾಜಿ ಅಫಜಲಖಾನರ ಘಟನೆ, ಅಫಜಲಖಾನನ ಸಾವು, ಬಡೀ ಸಾಹಿಬಾಳ ಮಕ್ಕಾ ಯಾತ್ರೆ, ಸಿದ್ದಿ ಜೋಹಾರನ ಬಂಧು, ಮಲೆನಾಡು ವಿಜಯ ಹಾಗೂ ಬಿಜಾಪುರ ಮೊಗಲರ ಯುದ್ಧದ ವಿಷಯಗಳ ವಿವರವಾದ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ.

ಜಯಸಿಂಗ ಹಾಗೂ ಶಿವಾಜಿಗಳ ವಿಜಾಪುರದ ಮೇಲಿನ ಆಕ್ರಮಣದ ಕಥೆಯೂ ಇದೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ವಿಜಾಪುರದ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕಥೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವು ಬೆಳಕನ್ನು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ತುಹಫತುಲ್ ಮುಜಾಹಿದೀನ

ಅರೇಬಿಕ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಶೇಖ ಮೈನುದ್ದೀನ ಮಖದುಮ್ ನ 'ತುಹಫತುಲ್ ಮುಜಾಹಿದೀನ' ಗ್ರಂಥವು ಒಂದು ಅಪರೂಪದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ಅರೇಬಿಕ್ ದಲ್ಲಿ ತುಹಫತುಲ್ ಮುಜಾಹಿದೀನ ಎಂದರೆ ಹುತಾತ್ಮರ (ಹೋರಾಟದ) ಮೆರವಣಿಗೆ ಎಂದು ಅರ್ಥ, ಮುಸ್ಲಿಮರು ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಕಾಲಿಟ್ಟಂದಿನಿಂದ ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ಬೇಕಾದರೆ ಏನೆಲ್ಲ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು ಎಂಬುದರ ಚಿತ್ರಣ ಇಲ್ಲಿದೆ.

ವಾಕಿಯಾತ್ರೆ ಅಸದಬೇಗ (ಅಸದಬೇಗನ ನೆನಪುಗಳು).

ಕಾಜವಿನ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದ ಅಸದಬೇಗನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮೊಘಲರಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದನು ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಕವಿ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗದ್ಯ ಲೇಖಕನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು. ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ವಿಜಾಪುರಕ್ಕೆ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದನು ಎರಡನೆಯ ಇಬ್ರಾಹಿಮ ಆದಿಲಶಾಹನು ಇಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು ಅಕಬರನು ಅಸದಬೇಗನನ್ನು ವಿಜಾಪುರಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಅಸದಬೇಗನು ತನ್ನ ರಾಯಭಾರವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಪೂರೈಸಿದನು. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ನೆನಪುಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

ವಿಜಾಪುರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕವಾಗಿ ಅಬುಲ್ಫಜಲ್‌ನ ಕೊಲೆ ಮತ್ತು ಜಹಾಂಗೀರನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದೆ.

ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳ ಸ್ಥಾನೀಯ ಆಡಳಿತ

ಜಪಾನದ ಸಂಶೋಧಕ ಡಾ. ಫುಕುಯುಮಾ ಹಿರೋಶಿ ಎಂಬವರು ಆದಿಲಶಾಹಿಗಳ ಸ್ಥಾನೀಯ ಆಡಳಿತ ಕುರಿತ ವಿಶೇಷ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಬರೆದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಲೇಖನ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದ.

ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಅರೇಬಿಕ್ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಶಬ್ದಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸರಿ ಸುಮಾರು (ಕ್ರಿ ಶ ೧೩೪೭ ೧೬೪೮) ಆರು ನೂರು ವರುಷಗಳಕಾಲ ನಾಡಿನ ಒಂದಿಲ್ಲೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪರ್ಶಿಯನ್

ಭಾಷೆ ರಾಜ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಅರೇಬಿಕ್ ಭಾಷೆಯೂ ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ ಅನೇಕ ಕಾವ್ಯಗಳು, ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು, ಇತಿಹಾಸ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳು ಪರ್ಶಿಯನ್, ಅರೇಬಿಕ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಆಡಳಿತಗಾರರು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಭಾಷೆಗೆ ಒಲವು ತೋರಿದ್ದರಿಂದ ಆಡಳಿತ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಅಲ್ಲದೆ ದೈನಂದಿನ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲೂ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಭಾಷೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವರ ಆಡಳಿತ ಮುಗಿಯಿತು.

ಅವರು ಹೋದರು ಆದರೆ ಅವರು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ಪರ್ಶಿಯನ್, ಅರೇಬಿಕ್ ಶಬ್ದಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡವು. ಇಂದು ಆ ಶಬ್ದಗಳಲ್ಲಿಯ ಹಲವಾರು ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳೇ ಆಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡುಗೊಂಡಿವೆ. ಒಂದಿಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ಒಳಹೊಕ್ಕು ನೋಡಿದಾಗ ಇಂದು ನಾವು ಮಾತನಾಡುವ ದಿನಬಳಕೆಯ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಶತ ೨೦ಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಶಬ್ದಗಳು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಮತ್ತು ಅರೇಬಿಕ್ ಭಾಷೆಗಳದ್ದಾಗಿವೆ!

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಅರೇಬಿಕ್ ಶಬ್ದಗಳು ನುಸುಳಿಕೊಂಡಿವೆ ಎಂದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿಯ 'ಸರ್ಕಾರ' ಶಬ್ದ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಶಬ್ದ! ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಉಮೇದುದಾರನಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿ ಆಯ್ಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಇಲ್ಲಿಯ ಉಮೇದುದಾರ ಅರೇಬಿಕ್ ಶಬ್ದ, ಆಯ್ಕೆಯಾಗಿ ಬಂದನಂತರ ಅವರ ನಶೀಬು ಇದ್ದರೆ ಯಾವುದೋ ಇಲಾಖೆ ಅಥವಾ ಖಾತೆಯ ಸಚಿವರು ಇಲ್ಲವೆ ಜಿಲ್ಲಾ ಪಂಚಾಯತಿ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೋ ಆಗಬಹುದು, ಇಲ್ಲಿಯ ನಶೀಬು, ಖಾತೆ, ಇಲಾಖೆ ಎಲ್ಲವೂ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಶಬ್ದಗಳು. ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ನಾವು ಮಾಡುವ ಅರ್ಜಿ ಅರೇಬಿಕ್ ಶಬ್ದ ಕಛೇರಿ, ಅಲ್ಲಿರುವ ಅಮಲದಾರ, ಕಾರಕೂನ, ಗುಮಾಸ್ತ, ಅವರು ಕೂಡುವ ಖರ್ಚೆ, ಮೇಜು, ಚಪರಾಸಿ, ದಫರ್, ದರಬಾರ, ದಸ್ತಾವೇಜು, ನೋಂದ, ನೋಂದಣಿ, ದಾಖಲೆ, ನಕಲು, ನೌಕರ, ಬಕ್ಷೀಸು, ಎಲ್ಲವೂ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಶಬ್ದಗಳೇ. ಅವರು ಬರೆಯುವ ಕಿರೀಟ, ಜಮಾ, ಖರ್ಚು, ತಪಶೀಲು ಅರೇಬಿಕ್, ಪರ್ಶಿಯನ್ ಶಬ್ದಗಳು. ಹಾಗೆ ಪೋಲೀಸ ಕಛೇರಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಫಿರ್ಯಾದಿ, ಕಾರಭಾರಿ, ಪಿತೂರಿ, ಘೌಜದಾರ, ಇತ್ಯಾದಿ ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಎತ್ತುವ ಚಂದಾ ಶಬ್ದ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಶಬ್ದ, ಕೈದಿ, ಕೈದು, ಕೈಫಿಯತ್ ಅರೇಬಿಕ್ ಶಬ್ದಗಳು. ನಾವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಜನ-ಜಾನುವಾರುಗಳಲ್ಲಿಯ ಜಾನುವಾರು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಶಬ್ದ! ಮಾಮೂಲು ಕೊಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ, ಈ ಮಾಮೂಲು ಸಹಿತವಾಗಿ, ಮಾಲಕ, ಮುತಾಲಿಕ, ಮುದ್ದಾಮ, ಮೇಜವಾನಿ, ಮೊಘಮ್, ಮೋಜು, ರಕಮು, ರೈತ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳು ಅರೇಬಿಕ್ ಶಬ್ದಗಳು. ಇನ್ನು, ರಸ್ತೆ, ರಹದಾರಿ, ಮೈದಾನ, ಮೋಹರ, ಯಾದೀ, ರಾಜೀನಾಮಾ,

ಆಮದು, ರಫ್ತು, ಲಗಾಮು, ಲಂಗಾ, ಲುಂಗಿ, ಲಂಗೋಟಿ ಶಾಲು, ಶಿಸ್ತು, ಶಿಫಾರಸು, ಶಿಲ್ಪಕ, ಸರಾಸರಿ, ಸಾದಾ, ಸಾಮಾನು, ಹುಶಾರ್, ವಾಹವಾ, ಶಾಭಾಶ್ ಹುರಮುಂಜಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಶಬ್ದಗಳು, ಬೇರೀಜು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಶಬ್ದ, ವಜಾ ಅರೇಬಿಕ ಶಬ್ದ. ಜೊತೆಗೆ ವಕಾಲತ್, ವಕೀಲಿ, ವಗೈರೆ, ವಶೀಲಿ, ವಾಯದಾ, ಸಹಿ, ಸಲ್ಲಾ ಸಲಹೆ, ಸಾದಿಲವಾರ, ಹಕ್ಕು, ಹಮ್ಮಿಣಿ, ಹರಕತ್ ಹಜಿರ್, ಹುಕುಮ್ ಹುಕ್ಮಾ, ಹುಬ್ಬಾ ಹುದ್ದೆ ಹಾಸಲು, ಹದ್ದು, ಸರಹದ್ದು, ಹವಾ, ಹವಾಯ್ತಿ, ಹವ್ಯಾಸ/ ಹವ್ಯಾಸಿ ಅರೇಬಿಕ್ ಶಬ್ದಗಳು.

ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೇಲೆ ಮೊದಲು ಮಾತನಾಡುವುದು 'ಅಮ್ಮ' ಅನಂತರ ಅಮ್ಮ ಮಗುವಿಗೆ ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಕೇಳುವುದು 'ಆಬು' ಈ ಆಬು ಶಬ್ದ ಬಂದದ್ದು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಆಬ್ ಆಬ್ ಎಂದರೆ ನೀರು. ಬಹುಶಃ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಮಗುವಿಗೆ ನೀರು ಕುಡಿಸುವುದು ಈ ಆಬು ಶಬ್ದದಿಂದಲೇ. ಹೀಗೆ ಬದುಕಿನ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೇ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಭಾರತೀಯರ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಸು ಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ.

ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ತರ, ಅತ್ತರದಾಣಿ, ಆಲವಾನ ಬಟ್ಟೆ, ಅಜವಾನ, ಕಾಗದ, ಕಂದೀಲು, ತಬಲಾ, ಲೋಬಾನ, ತಾಯಿತ, ನವಸಾಗರ, ಮನೂಕ, ಡವ್ಲು ಅರೇಬಿಕ್ ಶಬ್ದಗಳಾದರೆ, ಅಗರಬತ್ತಿ, ಖೀರ ತರಕಾರಿ, ಬರಫ, ಬರ್ಫ ಬಾಜಾರ, ದುಬೀನು, ನಗಾರಿ, ಬದಾಮ, ಮೈದಾ, ಮೋಸಂಬಿ, ಮತಾಪು, ಮಾಲದಿ, ಶಹನಾಯಿ, ಶಂಕರಪೋಳೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಪರ್ಶಿಯನ್ ಶಬ್ದಗಳು.

ದಿನಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಅಜಾರಿ, ಅಬ್ಬು, ಗಜಮು, ಐಲೀಕಡೆಗೆ, ಅಜಮಾಸ, ಅಂದಾಜಿ, ಆಹೇರ್, ಕಸರಾಟ, ಕಸೂತಿ, ಕಾರೇಗಾರ, ಕಿಸೆ, ಜೇಬು, ಕುತನಿ, ಕುಶಾಲು, ಖರೀದಿ, ಖಾನಾವಳಿ, ಖಾಕಿ, ಗಲ್ಲಾ ಗಿಲಾಯಿ, ಚಮಚ, ಚಮಚಾಗಿರಿ, ಚಾಲಾಕ, ಮಲಮ್, ಮಸ್ಕಾ, ಇತ್ಯಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಪರ್ಶಿಯನ್ ಶಬ್ದಗಳು, ಅಲಗರ್ಜ, ಕಾಯಿಲೆ, ಡೌಲು, ಲಕ್ವಾ, ಅಕ್ವಲು, ಆಸಾಮಿ, ಅದಲುಬದಲು, ಇನಾಮ, ಇಮಾರತ, ಇಲಾಜ್, ಇಸವೀ, ಕರಾರು, ಕಾಯದೆ, ಕುಲಾವಿ, ಕೋಮು, ಖಜೀಲ್, ಖಾತ್ರಿ, ಮಜಕೂರ, ಮುದ್ದತೆ, ಮರ್ಜಿ, ಮನ್ನಾ, ಇವುಗಳೆಲ್ಲ ಅರೇಬಿಕ್ ಶಬ್ದಗಳು.

ಈ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಶಬ್ದಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಶಬ್ದಗಳು ಇರಬಹುದು. ಅಥವಾ ಇಲ್ಲಿಯ ಹಲವು ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಮೂಲವೂ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇವುಗಳು ಕನ್ನಡ ಶಬ್ದಗಳು ಮಾತ್ರ ಇರಲಾರವು.

ರಂಗ ಭೂಮಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರಯೋಗಗಳು

ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ

ಇತ್ತೀಚಿನ ರಂಗಪ್ರಯೋಗಗಳು

-ಡಾ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮರಾಠ

೧

ಕರ್ನಾಟಕ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸು. ೧೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿಯ ಆರಂಭದ ೫೦-೬೦ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಿಂದರೆ, ಅದು ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ಮಹತ್ವದ ಸಾಧನೆಯ ಕಾಲ, ಪರಕೀಯ ಭಾಷೆ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ, ನೆರೆಹೊರೆಯ ಭಾಷೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವು ತಬ್ಬಿಬ್ಬಾಗಿ ಹೋದಂಥ ಸಂದರ್ಭವದು; ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರು ಅನಾಥ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ. ಆ ಕಾಲದ ಕಥೆಯನ್ನು ವರಕವಿ ಬೇಂದ್ರೆಯವರ ಮಾತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಳಬೇಕು:

“ಆ ಕಾಲವೇ ರೌದ್ರಾಕಾರ ತಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ರಸಗಳು ಕವಿಗಳನ್ನೂ, ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ದಿಕ್ಕುಪಾಲಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಶೃಂಗಾರವು ವಕೀಲರ ಮಹಲನ್ನು ಸೇರಿತ್ತು. ಬೀಭತ್ಸವು ಗ್ರಾಮ್ಯ ನಾಗರಿಕರ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂತು. ಕರುಣವು ಸೆರೆಬಡಕರ ಹೆಂಡರು ಮಕ್ಕಳ ಕಣ್ಣಿನೊಳಗಡಗಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ವೀರರಸವು ಗತಪ್ರಾಣವಾಗಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಕಡೆಗೂ ಅದ್ಭುತವೇ ಅದ್ಭುತವಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು- ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲು ಬದ್ಧನಿದ್ದ ಶಾಂತಂತಃಕರಣದ ದೇವರ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಹಾಸ್ಯವು ಮಿಂಚಿರಬಹುದು”

ಇಂಥ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಡು, ನುಡಿ, ಪರಂಪರೆಯ ಬಗೆಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆರಂಭವಾಯಿತು ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ಜನರಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಅಭಿನಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ರುಚಿ ಬೆಳೆಯಿಸಿತು. ಸಂಗೀತ ಅಭಿನಯ ಕಲಿಯಬೇಕೆನ್ನುವ ಆಸಕ್ತರಿಗೆ ಅದು ಆಸರೆಯ ಸ್ಥಾನವೂ ಆಯಿತು. ಸಂಗೀತ ಪ್ರಧಾನ ನಾಟಕಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗವಾಯಿಗಳನ್ನು, ಗಾಯಕನಟರನ್ನು ಪೋಷಿಸಿತು.

ಗದ್ಯಪ್ರಧಾನ-ಅಭಿನಯ ಪ್ರಧಾನ ನಾಟಕಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಭಿಜಾತ ನಟರನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಿತು. ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ರಂಗತರಬೇತಿ, ರಂಗಪರಿಸರ ಒದಗಿದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯನೂ ಮಹಾನ್ ನಟನಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬಲ್ಲನೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಟಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿತು. ಪೌರಾಣಿಕ, ಜನಪದ, ಭಕ್ತಿಪ್ರಧಾನ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ-ವೈವಿಧ್ಯಪೂರ್ಣ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಗಿ ರಂಗದ ಮೇಲೆ ಅದ್ಭೂತಿಯಾಗಿ ಆಡಿದ ಕೀರ್ತಿ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಕಲೆ ಹಿಂದೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ, ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ, ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿತು.

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ ಮತ್ತು ಸ್ಮರಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಕನ್ನಡದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಪೆಟ್ಟುಬಿದ್ದ, ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡದ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ, ನಾಟಕದ ಮೂಲಕ ಸರಸ ಕೋಲಾಹಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ಹಿರಿಮೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕು. ಇದರ ನೇತೃತ್ವವಹಿಸಿದ್ದ 'ಶಾಂತಕವಿ' ಕಾವ್ಯನಾಮದ ಸಕ್ಕರಿ ಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು ಮುಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ ೧೯೧೯ರಲ್ಲಿ 'ನಾಟಕಾವಲೋಕನ' ಎಂಬ ಪದ್ಯವನ್ನು ಷಟ್ಪದಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವರು:

ಕೃತಪುರದೊಳಿದಾರ್ಥಗ ಕನ್ನಡ ನುಡಿಯ ದು

ಸ್ಥಿತಿಯ ನಾಟಕ ನಟನದಿಂ ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು

ಸತತಮಲ್ಲಿಯ ಜನತೆ ಪೇಳೆವರಿಂದ ಸ್ತೂರ್ತಿಗೊಂಡವರ

ಬಯಕೆಯಂತೆ

ಅತಿಯಾನಂದದಿಂದತ್ಯವಸರವ ಮಾಡಿ

ಪ್ರಥಮದೊಳುಪಾಹರಣ ನಾಟಕವ ರಚಿಸಿ ಪ

ಧ್ವತಿಯಂತೆ ನಟನವಂ ಕಲಿಸಿದೆವು ನಾಟಕವು ರಂಗಸ್ಥಳಕೆ ಬಂದುದು

'ಕೃತಪುರ' ಎಂಬುದು ಇಂದಿನ ಗದಗ. ಇಲ್ಲಿಯ ಫಸ್ಟ್ ಗ್ರೇಡ್ ಆಂಗ್ಲೋ ವರ್ನ್ಯಾಕ್ಯುಲರ್ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂತಕವಿಗಳು ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಅಂದಿನ ವಾತಾವರಣ(ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಾಟಕಗಳಿಲ್ಲ, ನಟ ನಟಿಯಿರಲಿಲ್ಲ, ಸಂಗೀತವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕನ್ನಡಿಗರೇ ಕನ್ನಡದ ಬಗೆಗೆ ಉದಾಸೀನ ತಾಳಿದಂತಹ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ನಾಟಕ, ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು)ಕ್ಕೆ ನೊಂದುಕೊಂಡು, ನಾಟಕದ ಮೂಲಕವೇ ಕನ್ನಡದ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾದರು. ೧೮೭೦ರ ಸುಮಾರು ಉಮಚಗಿ ಲಚ್ಚಪ್ಪ, ಗುಡಿ

ರಾಘವೇಂದ್ರಾಚಾರ್ಯ, ಹಂಪಿಹೊಳೆ ಶಂಕರಭಟ್ಟ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು 'ಉಷಾಹರಣ' ನಾಟಕ ವನ್ನಾಡಿದರು. ಆಗ ಜನರು ಆ ನಾಟಕವನ್ನು ನೋಡಿ ಆಡಿದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಶಾಂತಕವಿಗಳು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ:

ಚೆಲುವ ರೂಪಗಳಿಹವು ಚೆಂದ ಬೇಸಗಳಿಹವು

೫೩೦

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೆ

ಲಲಿತ ಭಾಷಣವಿಹುದು ತಿಳಿಗಾನವೂ ಇಹುದು

ಬೆಳೆದ ಭಕುತರ ಮಹಿಮೆಯಿದಿಹುದು ಹರಿಹರಗಾದ

ಲೀಲಾಮಾಯೆಯು

ಭಳಿರೆಯಿಹಪರವೆಮಗೆ ಸಾಧಿಸುವವು ಒಂದಿರುಳ

ಗಳಿಯಲಿವರಾಡುವರೆ ನೋಡುವೆವುಯೆಂದು ಜನ

ರುಲಿಗಮಿದು ಮಬ್ಬೆ ಮಮತೋ ಮೆಚ್ಚಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ

ಅಭಿಮಾನದುಕ್ಕೊ

'ಉಷಾಹರಣ'ಕ್ಕೆ ಅಂದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಂದ ದೊರೆತ ಪ್ರಶಂಸೆ, ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವು ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ಉಗಮ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಮುಂದೆ ಕಂಪನಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವು. ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಡುತ್ತ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ, ನಾಡಿನ ಹೊರಗೆ ಸಂಚರಿಸಿದವು. 'ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ನಾಟಕವಿಲ್ಲ, ಸಂಗೀತವಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಕನ್ನಡದ ಬಗೆಗೆ ಮೂಗು ಮುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಜನರ "ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಚೆಲುವಾದ ನಟರಿದ್ದಾರೆ, ಸುಂದರ ವೇಷಗಳಿವೆ, ಕನ್ನಡ ನುಡಿಗೇ ಲಾಲಿತ್ಯದ ಗುಣವಿದೆ, ಮಧುರ ಸಂಗೀತದ ಬನಿ ಇದೆ" ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದರು. ರಾತ್ರಿಯೊಂದು ಕಳೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಇಂಥ ನಾಟಕ ನೋಡಿದರೆ 'ಇಹ ಪರಗಳೆರಡೂ ಸಾಧಿಸುವವು' ಎಂದಾಡಿದ ಜನರ ಅನುಭವದ ಮಾತು ರಂಗಭೂಮಿಯ ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವಂತಿದೆ.

ಅಂತೂ ಶಾಂತಕವಿಗಳ 'ಸರಸ ಕೋಲಾಹಲ'ವು ಫಲ ನೀಡಿತು. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮನರಂಜನೆಯ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ, ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕ ಮೇಲೆ ಅದರ ಚಿತ್ರ ಬದಲಾಯಿತು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಗುವ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ನಡೆಗೆ ಹಿನ್ನಡೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಸಾಧನೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ತೆರೆಯ ಮರೆಗೆ ಸರಿದು ಹೋದವು. ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳಿಂದ, ಸಂಗೀತ ನಾಟಕಗಳಿಂದ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವರದಾಚಾರ್ಯರ ಕಂಪನಿ, ವಾಮನರಾವ ಮಾಸ್ತರರ ಕಂಪನಿ ಮುಚ್ಚಿ ದಶಕವೇ ಆಗಿತ್ತು. ರಂಗವೈಭವದಿಂದ ಮೆರೆದ ಕೊಣ್ಣೂರ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿ, ಶಿರಹಟ್ಟಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಬಾಗಿಲು ಮುಚ್ಚಿ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳೇ ಸಂದಿದ್ದವು. ಅಭಿನಯ ಕೌಶಲ್ಯದಿಂದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯತೆಯ ಶಿಖರಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ಅನೇಕ ಕಲಾವಿದರು ಹಣ್ಣಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಎಂ. ಪೀರ್, ಹಂದಿಗನೂರ ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ ಮುಂತಾದವರು ದಂತಕಥೆಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಗರುಡ ಸದಾಶಿವರಾಯರು ಕಂಪನಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸನ್ಯಾಸ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರು. ಹೀಗೆ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ವೈಭವವು ಇತಿಹಾಸದ ಭಾಗವಾಗಿ ವರ್ತಮಾನವು ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ರಂಗ ಭೂಮಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರಯೋಗಗಳು

೫೨೧

೧೯೪೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿಯೇ ಸಿನಿಮಾ ತನ್ನ ಮಾಯಾಲೋಕದಿಂದ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹವ್ಯಾಸಿ ರಂಗಭೂಮಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕುವ ಉತ್ಸಾಹದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗ, ಕೈಲಾಸಂ ಅವರು ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಉಗ್ರ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ವೃತ್ತಿರಂಗದ ನಾಟಕಗಳು, ಅಶಿಕ್ಷಕರ ನಾಟಕಗಳು, ಅವುಗಳ ಕಥೆ ಪೌರಾಣಿಕ, ಭಾಷೆ, ಕೃತಕ, ಸಂಗೀತವೋ ಭ್ರಮೆ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಹದ್ದು. ಅಂಥ ನಾಟಕಗಳು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಲ್ಲಿ ವೈಚಾರಿಕತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಾರವು ಎಂದು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಬುದ್ಧಿವಂತರು, ಶಿಕ್ಷಿತರು ಮತ್ತು ಅಶಿಕ್ಷಿತರು ಎಂದು ಒಡೆದರು. ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ದೋಷಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಬದಲು ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ಯನ್ನೇ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಶ್ರೀರಂಗರ ಆ ಉತ್ಸಾಹವು ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಗಾದ ದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟು. ಇಂಥ ಸಂಕಟದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ 'ತಾನೂ ಬದುಕ ಬೇಕು' ಎಂದು ರೋಚಕ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಮುಂದಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಹವ್ಯಾಸಿಯವರ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸುವಂತೆ, ತಾನು ಅಶಿಕ್ಷಿತ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನೇ ಲಕ್ಷ್ಯವಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗಾಗಿಯೇ ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಡಲು ಮುಂದಾಯಿತು. ಕಂಪನಿಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ, ಜಾತ್ರೆ ಉತ್ಸವಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ನಗರವಾಗಿದ್ದರೆ ಬಸ್‌ನಿಲ್ದಾಣದ ಸಮೀಪ ಕ್ಯಾಂಪ್ ಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನೋಡಬೇಕು. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರನ್ನು ಹುಡುಕುವ, ಆಕರ್ಷಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕಿಳಿದ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ತನ್ನ ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಬೆಳಕನ್ನು ಮರೆಯಿತು. ಕಣ್ಣ ಮುಂದಿನ ಸಿನಿಮಾ, ಹವ್ಯಾಸಿ ನಾಟಕಗಳ ಅಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಬೆರಗಾಗಿ

ತನ್ನ ಸ್ತೋಪಜ್ಞತೆಯನ್ನು, ತನ್ನ ಅಭಿನಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಪ್ರಯೋಗಶೀಲತೆಯನ್ನು ಮರೆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ಕಥೆಯು ವ್ಯಥೆಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯಿತು.

ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಕಂಪನಿ ಮಾಲೀಕರಲ್ಲಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಕಂಪನಿ ಕಂಪನಿಗಳ ನಡುವೆ ಪ್ರೈವೋಟಿ. ಬದ್ಧತೆ ಇಲ್ಲದ ಕಲಾವಿದರು, ಹೆಚ್ಚು ಸಂಬಳ ಕೊಡುವ ಮಾಲೀಕರನ್ನು ನೆಚ್ಚಿ ಕಂಪನಿಯಿಂದ ಕಂಪನಿಗೆ ಜಿಗಿಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಂಪನಿಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ಅನಿಶ್ಚಿತ. ಕಲಾವಿದರ ಬದುಕೂ ಅಭದ್ರ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ದೊಡ್ಡ ಶಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಪೌರಾಣಿಕ ನಾಟಕಗಳು. ಅಂಥ ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಡಲು ಮಾಲೀಕರು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕಬೇಕು. ಕಲಾವಿದರು ಶ್ರಮಪಟ್ಟು, ತಾಲೀಮು ಮಾಡಿ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಲೀಮಿಗೆ ಒಪ್ಪದ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ನಂಬಿ, ನಾಟಕ ಕಂಪನಿ ಮಾಲೀಕರು ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಲು ಸಿದ್ಧರಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಪೌರಾಣಿಕ ನಾಟಕಗಳು ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯಿಂದ ದೂರ ಸರಿದವು. ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯು ಪರಂಪರೆಯ ಸತ್ವವನ್ನು ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ, ಅಭಿನಯದಲ್ಲಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು,

೫೩೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೂಲಾ

ಸಮಕಾಲೀನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸೋತಿದ್ದರಿಂದಲೂ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ದುರ್ಬಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ನಡೆಯಿತು.

ಹೇಗಾದರೂ ಬದುಕಬೇಕೆಂಬ ಛಲದಿಂದ ಕೆಲವು ಕಂಪನಿಗಳು ಸಿನಿಮಾ ಹಾಡುಗಳನ್ನು, ಹಾಸ್ಯ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕಲು ಹವಣಿಸಿದವು. ೧೯೮೦ ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಬದುಕಿದ್ದ ಕೆಲವು ಕಂಪನಿಗಳು ಹೊಸ ಕಂಪನಿಗಳ ಹೊಸ ಕಸರತ್ತಿನ ಜೊತೆಗೆ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ರಂಗಸೇವೆಯಿಂದ ನಿರ್ಗಮಿಸಿದವು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದ ಕಂಪನಿಗಳು ಮುಚ್ಚುತ್ತ ಮುಚ್ಚುತ್ತ ಹತ್ತು-ಹದಿನೈದಕ್ಕೆ ಇಳಿದವು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿದರೆ ಒಂದು ದಿನ ಕಂಪನಿಗಳೇ ಇಲ್ಲದಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಬಹುದು. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಇದು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ನಷ್ಟ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇತಿಹಾಸ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ಇತಿಹಾಸದ ಭಾಗವಾಗಿ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂದು ಅದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಉಳಿಸಬೇಕೆಂದು, ಕಂಪನಿ ಮಾಲೀಕರು, ನಾಟಕಾಸಕ್ತರು, ರಂಗಭೂಮಿ ಹಿತೈಷಿಗಳು, ಸರಕಾರವನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸತೊಡಗಿದವು. ೧೯೮೦ರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಕೆಲವು

ಪುನರುಜ್ಜೀವನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಡೆದವು. ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಮಾಶಾಸನ, ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಅನುದಾನ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದವು.

೧೯೭೫ರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರವು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ಕೊಡಲು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಕೆ.ಬಿ. ಆರ್, ಡ್ರಾಮಾ ಕಂಪನಿ, ಮತ್ತು ವೀರೇಶ್ವರ ನಾಟಕ ಮಂಡಳಿ ಗದಗ- ಈ ಎರಡು ಕಂಪನಿಗಳು ೨೫ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಧನ ಪಡೆದವು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಅದು ಆಗಾಗ ಕೊಡುವ ನೆರವಿನ ವಿಷಯವಾಯಿತು. ೧೯೯೪-೯೫ರಲ್ಲಿ ಚಿಂದೋಡಿ ಲೀಲಮ್ಮನವರು ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕ ಅನುದಾನ ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಈ ಅನುದಾನವು ಕಂಪನಿಗಳ ಸೇವಾವಧಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಮೂರು ಹಂತದಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನಿಷ್ಠ ೫ ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ರಂಗಸೇವೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಅಂಥ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಮೊತ್ತ, ೧೫ ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತವಾದ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಮೊತ್ತ, ೨೫ ವರ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟು ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತವಾದ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಮೊತ್ತ. ಹೀಗೆ ಅನುದಾನವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸರಕಾರವು ಈಗ ವರುಷಕ್ಕೆ ೨ ಕೋಟಿ ಹಣವನ್ನು ಕಂಪನಿಗಳ ಅನುದಾನಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ೧೦ ಲಕ್ಷ. ರೂ. ಅನುದಾನ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ೨೪ ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಗಳು ಅನುದಾನ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿವೆ.

ರಂಗ ಭೂಮಿ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರಯೋಗಗಳು

೫೩೩

ಅನುದಾನ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೨ ಕಂಪನಿಗಳು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿದೆ. ಉಳಿದವು ಅನುದಾನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಜೀವ ಹಿಡಿದಂತಿವೆ. ಎಲ್.ಬಿ. ಶೇಖ್‌ಮಾಸ್ತರ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದಾಗ, ಅನುದಾನ ಪಡೆಯುವ ಕಂಪನಿಗಳು ವರುಷಕ್ಕೊಂದಾದರೂ ಹೊಸ ನಾಟಕ ಆಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಯಮ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಅದೇನೂ ಅಷ್ಟು ಫಲಕಾರಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅನುದಾನದಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೆಲವು ಕಂಪನಿಗಳು ಬದುಕಿದ್ದರೂ ಕಲೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಂಥ ಸುಧಾರಣೆಯೇನೂ ಆಗಿಲ್ಲ. ಕಂಪನಿ ಮಾಲೀಕರು, ಕಲಾವಿದರು ಆತ್ಮಾವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭವಿದು.

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ಸಮ್ಮೇಳನವು ದಾವಣಗೆರೆಯಲ್ಲಿ, ಏಣಿಗಿ ಬಾಳಪ್ಪನವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು. ಆಗ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಜಿ. ಕಪ್ಪಣ್ಣ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ನಡೆಯಿತು. ರಂಗಕಲಾವಿದರು, ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸೇರಿ “ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ಪುನಶ್ಚೇತನ” ಯೋಜನೆ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ, ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಸಾದರ ಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕಂಪನಿಗಳು,

ಕಲಾವಿದರು, ನಾಟಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇದೊಂದು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದ್ದು ಅದಿನ್ನೂ ಜಾರಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ.

೩

ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ಇತ್ತೀಚಿನ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ, ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಆಶಾದಾಯಕವೂ, ಬೇಸರದಾಯಕವೂ ಇದೆ ಎನ್ನಬೇಕು. ಆಶಾದಾಯಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಲಂ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯ ಕಂಪನಿಗಳು ಇನ್ನೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿವೆ. ಅವು ಪರಂಪರೆಯ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಯಂತೆ ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ 'ಶ್ರೀ ಕುಮಾರೇಶ್ವರ, ಕೃಪಾಪೋಷಿತ, ಲಿಂ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಗವಾಯಿಗಳ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕ ಮಂಡಳಿ' (೧೯೪೦), ಗವಾಯಿಗಳ ಕಂಪನಿ ಎಂದೇ ಇದರ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ, ಗದಗಿನ ವೀರೇಶ್ವರ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮದ ಸಂಗೀತ ಶಾಲೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಪಂಡಿತ ಪುಟ್ಟರಾಜ ಗವಾಯಿಗಳ ಒತ್ತಾಸೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಈ ಕಂಪನಿಯು ಇವತ್ತಿಗೂ ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಚರಿಸಿ, ಭಕ್ತಿಪ್ರಧಾನ ನಾಟಕಗಳನ್ನೇ ಆಡಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕಂಪನಿ. ಈ ಕಂಪನಿಯಲ್ಲಿ ಇವತ್ತಿಗೂ ಸ್ತ್ರೀಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಪುರುಷರೇ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹೇಮರೆಡ್ಡಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ, ನೆಲ್ಲೂರು ನಂಬೆಕ್ಕ, ಶಿವಯೋಗಿ ಸಿದ್ದರಾಮ ಈ ಕಂಪನಿಯ ಜನಪ್ರಿಯ ನಾಟಕಗಳು, ಸಂಗೀತವೇ ನಾಟಕಗಳ ವಿಶೇಷವಾದ ಆಕರ್ಷಣೆ.

ತೊಂಬತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಿರುವ ಮತ್ತೊಂದು ಕಂಪನಿ ಎಂದರೆ

೫೩೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಶ್ರೀ ಗುರು ಕೆ.ಬಿ. ಡ್ರಾಮಾ ಕಂಪನಿ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಚಿಂದೋಡಿ ಶಾಂತವೀರಪ್ಪನವರು ಆರಂಭಿಸಿದ ಕಂಪನಿ, ಚಿಂದೋಡಿ ವೀರಪ್ಪನವರ ಒಡತನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷ, ಚಿಂದೋಡಿ ಲೀಲಮ್ಮನವರ ಸಾರಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವರ್ಷ, ಒಂದಾಗಿದ್ದ ಕಂಪನಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತಹದ್ದು. ಈಗ ಚಿಂದೋಡಿ ಬಂಗಾರೇಶ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ ಅವರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವರುಷಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಹೊಸ ಹೊಸ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇವರ 'ಸಾಯಿಬಾಬಾ' ನಾಟಕ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ತುಂಬ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಗಳಿಸಿತು.

ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಕೆಲವು ನಾಟಕಗಳು ದಾಖಲೆಯ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಂಡಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಜೀವರಗಿ ರಾಜಣ್ಣನವರ "ವಿಶ್ವಜ್ಯೋತಿ ಶ್ರೀ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ನಾಟ್ಯಸಂಘದ 'ಕುಂಟ ಕೋಣ ಮೂಕ ಜಾಣ ನಾಟಕ, ೨೫ ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೫೦೦೦ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಂಡಿರುವುದು ಮಹತ್ವದ ದಾಖಲೆಯೇ.

ಇದು ಕಾಮಿಡಿ ನಾಟಕ, ಅಭಿನಯದಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದ ಕಲಾವಿದರು ಒಂದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯಾಭಿನಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ದಯಾನಂದ ಬೀಳಗಿಯಂತಹ ಕಲಾವಿದರಿಂದ ನಾಟಕ ಇವತ್ತಿಗೂ ಪ್ರಯೋಗಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸೆರೆದಂಗಡಿ ಸಂಗವ್ವ ಇದೂ ಜೀವರಗಿ ರಾಜಣ್ಣ ಅವರೇ ಬರೆದ ನಾಟಕ. ಸಾವಿರಾರು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಇವೆರಡು ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಡಿ ಬದುಕುವೆನೆಂಬ ಧೈರ್ಯ ರಾಜಣ್ಣನವರದು. ಒಂದು ಕಂಪನಿ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಪರಿಣತಿ (ಸ್ಟೆಶಲ್ಯೆಜೇಷನ್) ಸಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಂದು ಕಂಪನಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕಲಾವಿದರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರಿತು, ಯಾರು ಸಂಗೀತ ನಾಟಕಗಳನ್ನು, ಯಾರು ಪೌರಾಣಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು, ಯಾರು ಐತಿಹಾಸಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು, ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿ ಸಾಧಿಸಿದರೆ ಅದು ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಗೆ ವೈವಿಧ್ಯತೆ ತುಂಬುತ್ತದೆ. ಕಂಪನಿ-ಕಂಪನಿಗಳ ನಡುವಿನ ಪೈಪೋಟಿಯೂ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ವಿಭಿನ್ನ ತರದ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಅವಕಾಶ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ಉತ್ತಮವಾದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೇ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತಂಡಗಳು ಹಳೆಯ ಸಂಗೀತ ನಾಟಕಗಳನ್ನೇ ಆಡುತ್ತವೆ. ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಹಾಸ್ಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು, ವೈಚಾರಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಮೂರನೆಯದಾಗಿ, ಶೇಖ್‌ಮಾಸ್ತರರ 'ಶ್ರೀ ಗುರು ಕುಮಾರೇಶ್ವರ ನಾಟ್ಯ ಸಂಘ'ವು ಕಲಬುರಗಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷ ಕ್ಯಾಂಪ್ ಮಾಡಿ ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದು ಕೂಡ ಮೆಚ್ಚಬೇಕಾದ ಅಂಶ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತು ನಾಟಕಗಳು, ನೂರಾರು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಂಡಿವೆ.

ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ, ಹೊಸ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಒಬ್ಬರು, ಇಬ್ಬರು

ಕವಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿಲ್ಲ. ಪಂಚಗಲ್ಲ ಬಸವರಾಜ ಕವಿ ಬರೆದ 'ರಂಗನಾಯಕಿ' ನಾಟಕವು ವಸ್ತು, ಪಾತ್ರ, ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದ ವಿಶೇಷವೆನಿಸಿದ್ದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆ,

ಐದನೆಯದಾಗಿ, ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಸಂಬಳವಿದೆ. ನಾಯಕನಟ ಅಥವಾ ನಟಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ೩೦ರಿಂದ ೩೫-೪೦ ಸಾವಿರ ರೂ. ಸಂಬಳವಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಊಟ, ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೂಡ ಮಾಲೀಕರು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ಪೋಷಕ ನಟ ನಟಿಯರಿಗೆ ೧೫ ರಿಂದ ೨೦ ಸಾವಿರ ರೂ. ಸಂಬಳ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಕಲಾವಿದರು ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಲಾವಿದರಿಲ್ಲವೆನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಕಂಪನಿಗಳು ನಾಟಕವನ್ನಾಡದೆ ಕೈಚೆಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದೆ. ರಾಜ್ಯಾದ್ಯಂತ ಒಳ್ಳೆಯ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ವೃತ್ತಿನಿರತ-ನಟಿಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ೨೦-೩೦ ದಾಟುವದಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಅರಿವಾಗಬಹುದು.

ಆರನೆಯದಾಗಿ, ಶ್ರೀರಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಹವ್ಯಾಸಿ-ವೃತ್ತಿಯವರ ಜಗಳ ಈಗಿಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಒಂದೆರಡು ದಶಕಗಳಿಂದ ಇಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಸ್ನೇಹ, ಸೌಹಾರ್ದ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆದು ಬರುತ್ತಿದೆ. ವೃತ್ತಿಯವರಿಂದಲೂ ಕಲಿಯುವುದಿದೆ ಎಂದು ಹವ್ಯಾಸಿಯವರಿಗನಿಸಿದೆ. ಹವ್ಯಾಸಿಯವರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಿದೆ ಎಂದು ವೃತ್ತಿಯವರಿಗನಿಸಿದೆ. ಮೈಸೂರು ರಂಗಾಯಣದಲ್ಲಿ ಗುಬ್ಬಿ ಕಂಪನಿಯ 'ಸದಾರಮೆ' ನಾಟಕ ಪ್ರಯೋಗವಾಯಿತು. ೨೦೧೮ರಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ರಂಗಾಯಣದವರು ಜೀವರಗಿ ರಾಜಣ್ಣನವರ, 'ಸೆರೆದಂಗಡಿ ಸಂಗವ್ವ' ನಾಟಕವನ್ನು 'ದುಬೈ ದೂಳಪ್ಪನ ಭರ್ಜರಿ ಗಾಳ' ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅಡಿತು. ಆ ನಾಟಕದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶನ ಜೀವರಗಿ ರಾಜಣ್ಣನವರ, ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶನ ಎಲ್.ಬಿ. ಶೇಖರಮಾಸ್ತರ, ವಸ್ತ್ರವಿನ್ಯಾಸ ಶ್ರೀಧರ, ಜಿ. ಹೆಗ್ಡೆ ಅವರದ್ದು. ಕಲಾವಿದರು ಮಾತ್ರ ರಂಗಾಯಣದವರು ನಾಟಕ-ತುಂಬ ಯಶಸ್ವಿಯಾಯಿತು.

ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ದೋಷಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಕಳೆದ ಮೂವತ್ತು ವರುಷಗಳಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದು ಬಂದಿರುವ, ಬೆಳೆದು ಬಂದಿರುವ ಸಮಸ್ಯೆ ಎಂದರೆ ಹೊಸ ನಾಟಕಗಳು ಇಲ್ಲ. ಮಹಾಂತೇಶಶಾಸ್ತ್ರೀ, ಸಾಳಂಕೆ, ಧುತ್ತರಗಿ, ಹೂಗಾರ, ಎನ್.ಎಸ್.ಜೋಶಿ ಇವರ ಕೆಲವು ನಾಟಕಗಳು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮ, ವರನೋಡಿ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡು, ತಾಳಿ ತಕರಾರು, ಬದುಕು ಬಂಗಾರವಾಯಿತು, ತಾಯಿಕರುಳು, ಮಲಮಗಳು, ಕೊಂಡುತಂದ ಗಂಡ, ರತ್ನಮಾಂಗಲ್ಯ, ಬಂಜೆ ತೊಟ್ಟಿಲು ೧೯೬೦-೭೦ರ ದಶಕದ ನಾಟಕಗಳೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೊಸ ಹೊಸ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಯೋಗವಾಗುತ್ತವೆ. ಹೊಸ ನಾಟಕಗಳನ್ನಾಡಿದರೆ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಪನಿ ಮಾಲೀಕರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮುದುಕರ

ಮದುವೆಯ ಚಪಲ, ಶ್ರೀಮಂತರ ದರ್ಪ, ಬಡವರ ದಯನೀಯ ಸ್ಥಿತಿ, ಕಲಿತವರ, ನೌಕರ ವರ್ಗದವರ ಸ್ವಾರ್ಥ, ಅಹಂಕಾರ, ಕಲಿಯದ ಅಶಿಕ್ಷಿತರ ಸರಳತೆ, ಮಗ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆ, ಶ್ರೀಮಂತರ ಮುಗ್ಧ ದುರಹಂಕಾರಿ, ದುಷ್ಟ ಆದರೆ ಅವರ ಮಗಳು ಒಳ್ಳೆಯವಳು. ಬಡವರ ಶೋಷಿತರ ಪರ ನಿಲ್ಲುವಳು. ಈ ತರಹದ ಪಾತ್ರಗಳಿರುವ ನಾಟಕಗಳಿಂದಾಚೆ ಕಥೆ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ. ಬದುಕು ಎಷ್ಟೊಂದು ಬದಲಾಗಿದೆ? ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿದೆ? ಎಂತೆಂಥ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದೆ? ಅವುಗಳ ಕುರಿತು ನಾಟಕ ಬರೆಯಿಸಿ ಆಡುವ ಸಾಹಸ, ನಾಟಕ ಕಂಪನಿ ಮಾಲೀಕರು ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಕಲಾವಿದರ ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕರ ಸಂಬಂಧ ಸೌಹಾರ್ದವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಕಲಾವಿದರು ಮಾಲೀಕರ ಮಾತು ಕೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ, ಅವರಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ಇಲ್ಲ, ತಾಲೀಮಿನ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಇಲ್ಲ. ಕಂಪನಿಯಿಂದ ಕಂಪನಿಗೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ದಿನಗೂಲಿ ಪಡೆಯುವ ನೌಕರರಂತಾಗಿದ್ದರೆಂಬುದು ಮಾಲೀಕರ ಆರೋಪ. ಮಾಲೀಕರಲ್ಲಿ ಸಂಘಟನೆ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಅಂಶ. ಜೊತೆಗೆ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಸಂಬಳ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ, ಸರಕಾರದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ಹಂಚುವುದಿಲ್ಲ ಇತ್ಯಾದಿ ಆರೋಪಗಳು ಕಲಾವಿದರಿಂದ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಕರ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ಇಂದು ಕಲಾವಿದರ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇರುವ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯ ಕಲಾವಿದರನ್ನೇ ನಂಬಿ ಕಂಪನಿಗಳು ಬದುಕಬೇಕಾಗಿದೆ. ಹಳೆಯ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುವುದಕ್ಕೂ ಕಲಾವಿದರು ಸಿಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಇಂದಿನದು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಗತ್ತು. ಒಂದು ಕಂಪನಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿಕೆ ಪಡೆಯಬೇಕಾದರೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೊತೆಗೆ ಜಾಹೀರಾತು, ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ದಕ್ಷವಾಗಿ, ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಗಳಾದರೂ ಇಂತ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪನ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಸರಕಾರದ ಅನುದಾನವನ್ನೇ ನಂಬಿ ಅದೆಷ್ಟು ದಿನ ಬದುಕಲು ಸಾಧ್ಯ? ಕಲಾವಿದರು. ಮಾಲೀಕರು ಇತರ ರಂಗಕರ್ಮಿಗಳ ಶ್ರಮದಿಂದ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಗ ಶೀಲತೆಯಿಂದ ಹೊಸದನ್ನು ಕೊಡಲು ಮುಂದಾಗಬೇಕು. ಇಂದು ಮನರಂಜನೆ ಕೊಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಗೊಳಿದಿವೆ. ಆದರೆ ನಾಟಕದಿಂದ ದೊರೆಯುವಂಥ ಮನರಂಜನೆ, ರಸಾನುಭವ ಬೇರೆ ಮಧ್ಯಮಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಂಪನಿಗಳು ಅಭಿನಯಿಸಿ ತೋರಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಕಂಪನಿ ನಾಟಕಗಳತ್ತ ಹೊರಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವಂಥ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಲೀಕರು ತೋರಿಸಬೇಕು. ಸಂಗೀತ ನಾಟಕಗಳಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರವಾಸ ಹಾಸ್ಯಪ್ರಧಾನ

ನಾಟಕಗಳವರೆಗೆ ನಡೆದು ಬಂದಿದೆ. ಮುಂದೇನು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಡುವಂತಹದ್ದು. ಹಾಸ್ಯನಾಟಕಗಳೂ ಇರಲಿ, ಅವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಪೌರಾಣಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಆಡಬಾರದೆ?

ಪೌರಾಣಿಕ ನಾಟಕಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂದರ್ಭದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪುನರಚಿಸುವ ಅಗತ್ಯವೂ ಇದೆ. ಶಾಂತಕವಿಗಳ 'ಉಷಾಹರಣ' ನಾಟಕವನ್ನು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಬಹುಶಃ ಅಮೇರಿಕಾ ಇರಾನ್-ಇರಾಕ್ ಯುದ್ಧದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ವಿರೋಧಿ ನೆಲೆಯಿಂದ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು. ಬಾಣಾಸುರನ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ನಿಲುವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವಂತಿತ್ತು. ಹೊಸ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ನಿರ್ದೇಶಕನಿಂದ ಹಳೆಯ ನಾಟಕ ಹೊಸ ಅರ್ಥ ಪಡೆಯಿತು. ಈ ತರಹದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ನಾಟಕ ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಅದೇ ಚೌಕಟ್ಟು, ಅದೇ ಕಥೆಯ ಹಂದರ, ಅದೇ ಪಾತ್ರಗಳು ಅಂಥದ್ದೆ ಸಂಭಾಷಣೆ ಆದರೆ ನಾಟಕದ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ. ಈ ದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದ ಹೊರ ಬರದೇ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಭವಿಷ್ಯವಿಲ್ಲ.

ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿ ಮೈಕೊಡವಿಕೊಂಡು ಏಳಲಿ ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು. ರಂಗಕಲೆಯನ್ನು ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು, ರಂಗಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉದ್ಯಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿಸಲು ಇವತ್ತಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಸಂದರ್ಭ ಪೂರಕವಾಗಿದೆ. ನಾಟಕದ ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ರಂಗಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ರಂಗಭೂಮಿಯ ಪ್ರಯೋಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿವುಳ್ಳ ರಂಗಕರ್ಮಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ನಿರ್ದೇಶಕರಿದ್ದಾರೆ. ರಂಗಕ್ಕೆ ಕಳೆ ಕಟ್ಟುವ ಬಣ್ಣ-ಬೆಳಕಿನ, ವೇಷ ಭೂಷಣದ, ರಂಗಪರಿಕರಗಳ ಸವಲತ್ತು ಸಾಕಷ್ಟಿದೆ. ಇಂಥ ಆಧುನಿಕವಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕಂಪನಿಗಳು ಸದೃಢವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕಿದೆ.

*****

ಆಶಾದಾಯಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯೆಂದರೆ, ಸರ್ಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರವು ದಾವಣಗೆರೆ ಕೊಂಡಜ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬರಲಿದೆ. ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಿದು. ಶೇಖ್‌ಮಾಸ್ತರ್ ಅವರು ನಾಟಕ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜೇವರ ಕಂಪನಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟಿತು. ಅದರ 'ಕುಂಟ ಕೋಣ, ಮೂಕ ಜಾಣ ನಾಟಕದ ೫೦ನೆಯ ಪ್ರಯೋಗದ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕಾಗಿ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತ ಡಾ.ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ ಆಗಮಿಸಿದ್ದರು. ಸಮಾರಂಭದ ಮರುದಿನ ಕಂಬಾರರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಭೆ ನಡೆದು ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಗಾಗಿ ತರಬೇತಿ ಶಾಲೆಯೊಂದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ತೆರೆಯುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಲು ಸಭೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿತು. ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿ

ಮಾಲೀಕರು, ಕಲಾವಿದರು ನಾಟಕದ ಬಗೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹಾಜರಿದ್ದರು. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮನವಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲಾಯಿತು. ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಶಾಸಕರಾದ ಮೋಹನ ಕೊಂಡಜ್ಜಿ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಕಡಕೋಳ ಅವರು ಆಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಮಾನ್ಯ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯನವರ ಜೊತೆಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿದರು. ಪರಿಣಾಮ ಸರ್ಕಾರವು ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ರೂ ಹಣವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿದೆ. ಇನ್ನೇನು ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ನಿರ್ದೇಶಕರನ್ನು ನೇಮಿಸಬೇಕು. ಕೊಂಡಜ್ಜಿಯ ಸುಂದರ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಅದು ಆರಂಭವಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಬಹುಜನರ ಆಸೆ. ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ಪರಂಪರೆಯ ಸತ್ವವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಕಂಪನಿಗಳನ್ನ ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವುದು. ಕಲಾವಿದರನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ಶಿಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು. ಈ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರವು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಿದೆ.

ಬದಲಾದ ಸಂದರ್ಭ, ಸನ್ನಿವೇಶಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವೃತ್ತಿ ರಂಗಭೂಮಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಪರಂಪರೆಯ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಗೆ ಭಿನ್ನವಾದ ಹೊಸದಾದ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ ರಂಗಕರ್ಮಿಗಳು ರಂಗಶಾಲೆಯನ್ನು ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಎನ್.ಎಸ್.ಡಿ. ನೀನಾಸಂ. ಸಾಣೆಹಳ್ಳಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿತು ಬಂದ ಪದವೀಧರರು ರಂಗಶಾಲೆಯನ್ನೇ ವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ, ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ಪರಂಪರೆಯ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿಯ ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿ ದಷ್ಟಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು, 'ಹಳೆ ಬೇರು, ಹೊಸ ಚಿಗುರು ಕೂಡಿರಲು ಮರ ಸೊಬಗು' ಎನ್ನುವ ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. ವಾಣಿಯಂತೆ ವೃತ್ತಿರಂಗಭೂಮಿ ಮೈದುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

* * * *

ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರದ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳು

ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತದ ಸಾಹಚರ್ಯ

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ, ಅಂದರೆ ಆದಿಕಾವ್ಯವಾದ ರಾಮಾಯಣದ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಿಯ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಲವಕುಷರು ವೀಣೆ ನುಡಿಸುತ್ತ ರಾಮನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದರೆಂಬ ಪ್ರತೀತಿ, ನಾರದ ಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಆದಿ ಗಮಕಿಯೆಂದು ಕರೆಯುವ ಪರಿಪಾಠವೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ.

ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ, ಶುದ್ಧ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಕಾವ್ಯದ ಹಂಗಿಲ್ಲ. ಅದು ನಾದೋಪಾಸನೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗಳಿವೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವು ದೇವತಾಸ್ತುತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೀರ್ತನೆಗಳಷ್ಟೇ. ಇನ್ನು ಹಿಂದೂಸ್ಥಾನಿ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಂತೂ ಕಾವ್ಯ ಕೇವಲ ನೆಪಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಶುದ್ಧಾಂಗ, ರಾಗಪ್ರಧಾನ, ಭಜನ್, ಅಭಂಗ್, ಗಝಲ್ ಮುಂತಾದವು ಅಲ್ಲಿ ಲಘುಸಂಗೀತದ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರುವಂಥವು.

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಭಿಜಾತ ಕಾವ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಲುಪಿಸಿರುವ ಕೀರ್ತಿ ನಿನ್ನಂದೇಹವಾಗಿ ಗಮಕ ಕಲೆಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಜನ್ನ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ಹರಿಹರ, ರಾಘವಾಂಕ ಮುಂತಾದ ಹಳೆಗನ್ನಡ, ನಡುಗನ್ನಡದ ಕವಿಶ್ರೇಷ್ಠರ ಕೃತಿಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಜನರ ಮಾನಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿವೆಯೆಂದಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಗಮಕಿಗಳು. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಆಧುನಿಕ ಕವಿಗಳಾದ ಕುವೆಂಪು ಅವರ “ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ”, ಡಿವಿಜಿ ಅವರ “ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ” , ಸರ್ವಜ್ಞನ ತ್ರಿಪದಿಗಳನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಗಮಕಿಗಳು ರಸಿಕ ಶೋತೃಗಳಿಗೆ ಇಂದಿಗೂ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಗಮಕದ ಕಾವ್ಯಪ್ರಚಾರ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಅಭಿಜಾತ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ,

ಅಂದರೆ 'ಕ್ಲಾಸಿಕಲ್' ಪೊಯೆಟ್ರಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಗಮಕದಲ್ಲಿ ತಾಳವಾದ್ಯಗಳ ಬಳಕೆಯಿಲ್ಲ. ಭಾವಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಗಷ್ಟೇ ಅದು ತನ್ನನ್ನು ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ನವೋದಯದ ಸಂದರ್ಭ, ಅಂದರೆ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾವಗೀತೆಗಳ ಸುಗ್ಗಿಕಾಲ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಕುವೆಂಪು, ಪುತಿನ, ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ, ಕಣವಿ, ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಮುಂತಾಗಿ ಅಂದಿನ ಬಹುತೇಕ ಮುಖ್ಯ ಕವಿಗಳು ಗೇಯಗೀತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದರು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶಭಕ್ತಿಗೀತೆ ಮತ್ತು ನಾಗಗೀತೆಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದವು. ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರೇಮ, ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾತ್ಮದ ಕುರಿತಾಗಿಯೂ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಗೇಯಗೀತೆಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವು. ಇವುಗಳ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಸ್ತುತಿಗೆ ಗಮಕದ ಶೈಲಿ ಹೊಂದುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಬಂದದ್ದು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ'

ಗಮಕದಂತೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದಲ್ಲೂ ಕಾವ್ಯವೇ ಪ್ರಧಾನ. ಇಲ್ಲಿ ಮುನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವುದು ಕಾವ್ಯವಷ್ಟೇ. ಅದನ್ನು ರಸಿಕರೆದೆಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ವಾಹಕ ಅಥವಾ ಪರಿಚಾರಕ ಸಂಗೀತ. ಇದನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಒಂದು ಸುಂದರ ರೂಪಕದ ಮೂಲಕ ಚಿತ್ರವತ್ತಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. "ಕಾವ್ಯವೆಂಬ ಅರಸನನ್ನು ತನ್ನ ಅಂಬಾರಿ ಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ರಸಿಕನ ಹೃದಯ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುವ ಪಟ್ಟದಾನೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ" ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಹೀಗೂ ಹೇಳಬಹುದು: "ಕಾವ್ಯದ ನಾದಾನುವಾದವೇ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ" . ಇಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಗೀತೆಯ ಗಾಯನವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಆ ಗೀತೆಗೆ ತಕ್ಕ ಭಾವಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ವಾದ್ಯ ಸಂಗೀತವೂ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಗಮಕ ಮತ್ತು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತಕ್ಕಿರುವ ಮುಖ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಇದೇ ಆಗಿದೆ. ಇಂಥ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ಮೂಲಕ, ನಮ್ಮ ನವೋದಯ ಕವಿಗಳ ನಾಡಗೀತೆ, ದೇಶಭಕ್ತಿಗೀತೆ ಮತ್ತು ಭಾವಗೀತೆಗಳನ್ನು, ಹಾಗೆಯೇ ಜನಪದಗೀತೆ, ವಚನ ಮತ್ತು ದೇವರನಾಮಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಕನ್ನಡದ ಮನೆಮನಗಳಿಗೆ ತಲೆಪಿಸುವ ಸಾರ್ಥಕ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗರೆಂದು ನಾವು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕೀರ್ತಿಶೇಷರಾದ ಬಾಳಪ್ಪ ಹುಕ್ಕೇರಿ ಮತ್ತು ಪಿ. ಕಾಳಿಂಗರಾಯರನ್ನು, ಅವರ ನಂತರ ಮೈಸೂರು ಅನಂತಸ್ವಾಮಿಯವರು ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್ ಅವರ ಭಾವಗೀತೆಗಳ ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ' ಧ್ವನಿಸುರುಳಿಯ ಮೂಲಕ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ 'ಕ್ಯಾಸೆಟ್ ಯುಗ'ಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದರು. ಮುಂದೆ, ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅರಮನೆ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 'ಕನ್ನಡವೇ ಸತ್ಯ' ಎನ್ನುವ ಬೃಹತ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ

ನೆರೆದಿದ್ದ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಸಮುಖದಲ್ಲಿ ಭಾವಗೀತೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವೃಂದದ ಜೊತೆ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಿ. ಅಶ್ವತ್ ಅವರು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಒಂದು 'ತಾರಾಮೌಲ್ಯ'ವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ಹೀಗಾಗಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಅಥವಾ ಕಾವ್ಯಗಾಯನ, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಒಂದು ಸಂಗೀತ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಇಂದು ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ಬೇರೂರಿ ನಿಂತಿದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಮಕ ಮತ್ತು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಮೌಲಿಕ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತ ಬಂದಿರುವ ಆಕಾಶವಾಣಿ ಮತ್ತು ದೂರದರ್ಶನ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ.

ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತದ ಈ ಶತಮಾನಗಳ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಬಾರಿಗೆ ಭಂಗಗೊಂಡದ್ದು 'ನವ್ಯಕಾವ್ಯ'ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸಂಗೀತದ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಅತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕವಿತೆಗಳೂ ಸಲ್ಲದ ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ, ನವ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಮುಖ ನೇತಾರರಾಗಿದ್ದ ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗರು ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವುದನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಕವಿತೆಯು ಕೇವಲ ತನ್ನ ಅಂತಃಸತ್ವದ ಬಲದ ಮೇಲೆ ದೃಢವಾಗಿ ಕಾಲೂರಿ ನಿಲ್ಲ ಬೇಕೆಂದು, ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಅವರು ಕರೆಕೊಟ್ಟರು. ಜೊತೆಗೆ ನಿಯತಲಯ ಮತ್ತು ಛಂದೋಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿ, ಭಾವಾನುಸಾರಿ ಲಯದ, ಆಡುಮಾತಿಗೆ ಹತ್ತಿರ ವಾದ ಸ್ವಚ್ಛಂದಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯತೊಡಗಿದರು. ಅವರ ಅನುಯಾಯಿ ಗಳೂ ಸಹ ಅದನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಕಾವ್ಯ ತನ್ನ ಗೇಯಗುಣ ವನ್ನು ಕಳೆದು ಕೊಂಡು ಗದ್ಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾಯಿತು. ಸಂಗೀತದಿಂದ ದೂರವಾಯಿತು. 'ನವ್ಯಕಾವ್ಯ' ಸಂದರ್ಭದವರೇ ಆದ ಕಣವಿ, ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ, ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ, ಎಚ್.ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ, ಎಂ.ಎನ್. ವ್ಯಾಸರಾವ್, ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ, ಎಂ. ಆರ್. ಕಮಲ ಮತ್ತು ನಾನು ಗೇಯಗೀತೆಗಳನ್ನು ಬರೆದದ್ದು ಹೌದಾದರೂ ಇದು ನಮ್ಮ ತಲೆಮಾರಿಗೆ ನಿಂತ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಇಂದಿನ, ಈ ತಲೆಮಾರಿನ ಕವಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕವಯತ್ರಿಯರು ಓದುಗವಿತೆಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಡುಗವಿತೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಂದು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮುಖವೂ ಇದೆ. ನಮ್ಮ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಸುರುಳಿ ಮತ್ತು ಧ್ವನಿಸಾಂದ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಕೇಳುವ ಗ್ರಾಹಕರಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ರಿಕಾರ್ಡಿಂಗ್ ಕಂಪೆನಿಗಳಿಗೆ ಅದೊಂದು ಲಾಭದಾಯಕ ಉದ್ಯಮವಾಗಿತ್ತು. ಅದರೆ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಆಗಮನದ ನಂತರ ಹಾಡುಗಳು ಯೂ ಟ್ಯೂಬಿನಲ್ಲಿ ಉಚಿತವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಇಂದು ಧ್ವನಿಸಾಂದ್ರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ತನ್ನ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ, ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಹೊಸ ದಾರಿಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅನಿವಾರ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎದುರಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ ಈ ಬದಲಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ಇಂದಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ತನ್ನ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯೆಂದೇ ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಹೊಸ ಹೊಸ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜಾಲತಾಣಗಳಾದ ಫೇಸ್‌ಬುಕ್, ವಾಟ್ಸಾಪ್, ಯೂ ಟ್ಯೂಬ್ ಮತ್ತು ಬ್ಲಾಗ್‌ಗಳನ್ನು ಇಂದಿನ ಬರಹಗಾರರು, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಬರಹಗಳ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಇಂದು ಧಾರಾಳವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಓದುಗರನ್ನು ಮತ್ತು ವೀಕ್ಷಕರನ್ನು ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಕಾವ್ಯಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಈವರೆಗೆ ಸಂಗೀತ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಇದೀಗ ಅಂತರ್ಜಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ತನ್ನ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

ಅಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ, ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತದ ಸಾಹಚರ್ಯ ಕೊನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಅರ್ಥವಲ್ಲ. ಇಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಹೊಸ ಬಗೆಯ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಗಮಕ ಮತ್ತು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ. ಗೇಯಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಸುಮಧುರ ಗಾಯನದ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಓದುಗವಿಂತೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ವಾಚನದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವಾದ್ಯಸಂಗೀತದ ಒಂದು ನಾಟಕೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಬಹುದು. ಸೃಜನಶೀಲ ಹಾಗೂ ಪ್ರಯೋಗಶೀಲ ಸ್ವರಸಂಯೋಜಕರಿಗೆ ಇದು ಸವಾಲಿನ ಸಂದರ್ಭವಾದರೂ ಅಸಾಧ್ಯದ ಸಂಗತಿಯೇನಲ್ಲ. ಇಂಥ ಗಮನಾರ್ಹ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಯೂ ಟ್ಯೂಬಿನಲ್ಲಿ ಅಪರೂಪಕ್ಕಾದರೂ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನವನವೋನೇಷನಾಲಿನೀ ಪ್ರತಿಭಾ' ಎಂಬಂತೆ, ಸಮಕಾಲೀನ ಕಾವ್ಯವು ತನ್ನ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ತಾನೇ ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಆಶಾವಾದ ನನ್ನದು.

* * * *

ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ

ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರ

- ವೈ. ಕೆ. ಮುದ್ದುಕೃಷ್ಣ

ಸುಗಮಸಂಗೀತ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಅಂತಹ ದೀರ್ಘವಾದ ಇತಿಹಾಸವಿಲ್ಲ. ಸ್ಕೂಲವಾಗಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಎನ್ನುವುದು ಕನ್ನಡ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಸಂಗೀತದ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥೈಸುವ ಈ ಶತಮಾನದ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಶೈಲಿ. ಹಿಂದಿನ ಗಮಕ ಪದ್ಧತಿಯೋ, ದಾಸರ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಶೈಲಿಯೋ ಇಲ್ಲಿ ಸರಿ ಅಲ್ಲವೆನಿಸಿದಾಗ ಭಾವಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಹೊಸ ಶೈಲಿ ಯೊಂದು ಉದ್ಭವಿಸಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಕಾವ್ಯಗಾಯನಕ್ಕೆ ಸಂಗೀತ ಕಲಾವಲಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೆ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಶಿಖರಪ್ರಾಯರಾದ ಕವಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನೆ ಮನಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ತರ ವಾದುದು. ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಶೋತೃಗಳ ಸೇತುವಾಗಿ, ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಮೃತ ವಾಹಿನಿಯಾಗಿದೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ.

ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಪಿತಾಮಹರೆನಿಸಿದ ಬಾಳಪ್ಪ ಹುಕ್ಕೇರಿ ಹಾಗೂ ಪಿ. ಕಾಳಿಂಗರಾಯರುಗಳು ತಮ್ಮ ಮಧುರ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಕವಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಕನ್ನಡದ ಬಾವುಟವನ್ನು ನಭಕ್ಕೆರಿಸಿದರು. ಅಂತೆಯೇ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ದೊರೆಯಾಗಿ ಮೆರೆದ ಮೈಸೂರು ಅನಂತಸ್ವಾಮಿಯವರು ನೀರೆರೆದು ಪೋಷಿಸಿದರು. ಅನಂತ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಯೋಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬೆಳೆಸಿದವರು ಸಿ. ಅಶ್ವಥ್ ಮತ್ತಿತರರು ಹಾಗೂ ಈ ಮಹನೀಯರುಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ನಿಂತು ಅವರುಗಳ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಗಾಯನದ ಮೂಲಕ ತಲುಪಿಸಿದ ಗಾಯಕ ಪಡೆ.

ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವವಾದುದು. ಮುಂಬೈ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೀತಾಮೂಲ್ಕಿ ಅವರು ಹಾಡಿದ ಎನ್. ಕೆ. ಅವರ ಗೀತೆಗಳಾಗಲಿ, ಜಯವಂತಿ ದೇವಿ ಹಿರೇಬೇಟ್ ಅವರು ಹಾಡಿದ ಕೆ. ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯವರ ಗೀತೆಯಾಗಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಪುಳಕ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾವ್ಯ ಗಾಯನ ಪರಂಪರೆಯ ಉತ್ಕರ್ಷಕ್ಕೆ ಇದು ನಾಂದಿಯಾಯಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಮೇರುಪ್ರತಿಭೆಗಳಾದ ಎಂ.ಡಿ. ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ, ಡಾ. ವಿ. ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಪದ್ಮಚರಣ್ ಹಾಗೂ ಹೆಚ್.ಕೆ. ನಾರಾಯಣ ಅವರ ಸಂಯೋಜನೆಗಳು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಬಾನುಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಕವಿ ಗೀತೆ ಗಾಯನದ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವು. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ದಿಗ್ಗಜರುಗಳಾದ ಸಂಗೀತ ಕಲಾನಿಧಿ ಆರ್. ಕೆ. ಶ್ರೀಕಂಠನ್, ಪಂಡಿತ್, ಭೀಮಸೇನ ಜೋಶಿ ಅವರುಗಳು ಕವಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿರುವುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಬೇಕು.

ಸುಮಾರು ಏಳು ದಶಕಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ನೆಲೆಯೊದಗಿಸಿ, ಭವ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಕಾರಣರಾದವರು ಹಲವಾರು ಸಂಗೀತ ಸಂಯೋಜಕರು ಹಾಗೂ ಕಲಾವಿದರುಗಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪಾತ್ರವೂ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದೆಂದೆ ಹೇಳಬೇಕು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಕೆಲವು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಿರುಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

೧. ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಶಾಲೆಗಳು.
೨. ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು.
೩. ಮಾಧ್ಯಮಗಳು.
೪. ಕನ್ನಡಪರ ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಉದ್ದಿಮೆಗಳು.

೧. ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಶಾಲೆಗಳು: ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಯಾವುದೇ ಪಾರಂಪರಿಕ ಗುರುಕುಲ ಅಭ್ಯಾಸ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಷಿಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಎರಡು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಶಾಲೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ.

೧. ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮೈಸೂರು: ೧೯೮೫ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ಜನ್ಮತಳೆದ ಸಂಸ್ಥೆ ಇದಾಗಿದೆ. ನಾಡಿನ ಹೆಸರಾಂತ ಕಲಾವಿದೆ ಹಾಗೂ ಸಂತ ಶಿಶುನಾಳ ಷರೀಫ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರಾದ ಶ್ರೀಮತಿ ಎಚ್.ಆರ್. ಲೀಲಾವತಿಯವರ ಕನಸಿನ ಕೂಸಾದ ಈ ಅಕಾಡೆಮಿ ಅವರ ಪತಿ ಗಾಯಕ ಎಸ್.ಜಿ. ರಘುರಾಮ್ ಮತ್ತು ಕೆ.ವಿ. ಮೂರ್ತಿಯವರ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ನೂರಾರು ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಗಾಯನದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಹಲವಾರು ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದೆ. ರಾಜ್ಯ, ಹೊರರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಹೊರ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಹಲವು ಭಾವಗೀತೆಗಳ ಧ್ವನಿಸುರಳಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಹೊರ ತಂದಿದೆ. ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಜನಪ್ರಿಯ ಗಾಯಕಿ ಶ್ರೀಮತಿ ಡಾ| ರೋಹಿಣಿ ಮೋಹನ್ ಅವರು ಈ ಅಕಾಡೆಮಿಯಿಂದಲೇ ತಯಾರಾದವರು. ಇವರು ಅಮೇರಿಕಾ, ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶಗಳ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ ಇದಾಗಿದೆ.

೨. ಸಾಧನಾ ಸಂಗೀತ ಶಾಲೆ, ಬೆಂಗಳೂರು: ೧೧-೦೫-೧೯೯೧ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಗವಿಪುರಂ ಬಡಾವಣೆಯಲ್ಲಿ, ನಾಡಿನ ಪ್ರಖ್ಯಾತ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಹಾಗೂ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಗಾಯಕಿ ಮಂಜುಳಾ ಗುರುರಾಜ್ ಮತ್ತು ಅವರ ಪತಿ ಗಾಯಕ ಗುರುರಾಜ್ ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಸಂಸ್ಥೆ "ಸಾಧನಾ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಮ್ಯೂಸಿಕ್". ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಖ್ಯಾತ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಗಾಯಕಿ ಎಸ್. ಜಾನಕಿಯವರಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಉದ್ಘಾಟನೆಗೊಂಡಿತು. ಸುಗಮ ಸಂಗೀತವನ್ನಲ್ಲದೆ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ, ವಾದ್ಯ ಸಂಗೀತ ಹಾಗೂ ನೃತ್ಯ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದು ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹ.

೩. ಸಂಗೀತ ಗಂಗಾ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಸಾಧನಾ ಸಂಗೀತ ಶಾಲೆಯ ಅನುಭವದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಯುವ ಗಾಯಕ ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶಕ ಜಿ.ವಿ. ಅತ್ರಿಯವರ ಸಾರಥ್ಯದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ: ೧೨-೦೮-೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಗಾಯಕ ಪಿ.ಬಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಅವರಿಂದ ಉದ್ಘಾಟನೆಗೊಂಡ ಸಂಸ್ಥೆಯೇ "ಸಂಗೀತ ಗಂಗಾ" ಇದರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿದವರು ಹೆಚ್, ಫಲ್ಲಣ, ಜೆ. ಮೋಹನ್, ಕಿಕ್ಕೇರಿ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಮುಂತಾದ ಕಲಾವಿದ ಗೆಳೆಯರು. ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಹಾಗೂ ವಾದ್ಯ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿರುವ ಕೀರ್ತಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ನಾಡಿನ ಖ್ಯಾತ ಕವಿಗಳ ಗೀತೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ "ಗೀತ ಸಂಪದ" ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ಅದೇ ಹೆಸರಿನ ಧ್ವನಿಸುರಳಿಯನ್ನು ಈ

ಸಂಸ್ಥೆ ಹೊರ ತಂದಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ಧಾರವಾಡ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಹಾಗೂ ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಐದು “ಕನ್ನಡ ಸಂಗೀತ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿರುವ ಸಂಗೀತ ಗಂಗಾ ೧೯೯೯ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಕೇಂದ್ರ ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ಖೈದಿಗಳಿಗಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಟ್ಟ “ಕಲಾ ವಿಕಾಸ” ಸಂಗೀತ ಕಮ್ಮಟ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾದುದು. ಇವೆಲ್ಲದರ ಜೊತೆಗೆ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಕಲಾವಿದರಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಸಂಗೀತ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದೆ. “ಸಂಗೀತ ಗಂಗಾ ವಾರ್ಷಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪು.ತಿ.ನ, ಆರ್.ಕೆ. ಶ್ರೀಕಂಠನ್, ಪಿ.ಬಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್, ವಿಜಯಭಾಸ್ಕರ್, ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಎಸ್.ಪಿ. ಬಾಲಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಮುಂತಾದವರನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿದೆ. ಜಿ.ವಿ. ಅತ್ರಿಯವರ ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣದ ನಂತರ ಅವರ ಸೋದರಿ ಗಾಯಕಿ ಹೇಮಾವ್ರಸಾದ್ ಅವರು ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ಕಡೆ ಸಂಗೀತ ಗಂಗಾ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೪. ಆದರ್ಶ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಅಕಾಡೆಮಿ: ಸಂಗೀತ ಗಂಗಾ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ಕಾರಣಾಂತರದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಗಾಯಕ ಕಿಶ್ಕೇರಿ ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ೨೫-೦೮-೧೯೯೬ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಬಸವನಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭ ವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯ “ಆದರ್ಶ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಅಕಾಡೆಮಿ”, ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಗಾಯನ ಮತ್ತು ವಾದ್ಯ ವಾದನದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದು, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಕನಿಷ್ಠ ೧೫೦ ರಿಂದ ೨೦೦ ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ಅಕಾಡೆಮಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ಅಂಗವಿಕಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ವಾದ್ಯ ಪರಿಕರಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಖ್ಯಾತ ಕವಿಗಳ ೧೭೫ ಭಾವಗೀತೆಗಳ ನೋಳಗೊಂಡ ‘ಗೀತಾಂಜಲಿ’ ಸಂಕಲನದ ಪ್ರಕಟಣೆ ಮಾಡಿದೆ. “ಜಾನಪದಶ್ರೀ” ಡಾ| ಎಸ್. ಕೆ. ಕರೀಂಖಾನ್ ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಎಚ್.ಆರ್. ಲೀಲಾವತಿ, ವೈ.ಕೆ. ಮುದ್ದು ಕೃಷ್ಣ ಹಾಗೂ ಕವಿ ಡಾ| ಎಸ್. ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ ಇವರನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೂಡ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಕಲಾವಿದರಿಂದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿವಿ ಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿರುವ ಗಣ್ಯರಿಗೆ “ಆದರ್ಶ ಸಂಗೀತ ರತ್ನ” , “ಆದರ್ಶ ಸಾಹಿತ್ಯ ರತ್ನ” , “ಆದರ್ಶ ಸಮಾಜ ರತ್ನ” , “ಆದರ್ಶ ಕಲಾ ರತ್ನ”

ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಗಾಯಕಿ ವೃಂದಾ ಎಸ್. ರಾವ್, ಮ್ಯಾಂಡಲಿನ್ ವಾದಕ ಸತೀಶ್, ಡಿ. ರವಿ, ಸುರೇಶ್ ಮುಂತಾದವರ ದೊಡ್ಡ ಪಡೆಯೇ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹ.

೫. ಉಪಾಸನಾ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕೊಡುಗೆ "ಉಪಾಸನಾ" ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಸಂಸ್ಥೆ, ಗಾಯಕ ಜಿ. ಮೋಹನ್ ಅವರು ಇದರ ಸ್ಥಾಪಕ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು. ೧೯೯೯ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಗಾಯನ ಹಾಗೂ ವಾದ್ಯ ವಾದನದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾವ್ಯಗಾಯನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಡುವ ಉತ್ತಮವಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಉಪಾಸನಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದು ಶ್ಲಾಘನೀಯ. ನೂರಾರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ವೇದಿಕೆ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವಂತಹ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದೆ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ವಿವಿಧ ಬಡಾವಣೆ ಹಾಗೂ ಮಂಡ್ಯ ನಗರದಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವ "ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ" ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿದೆ. ಹಲವಾರು ಹಿರಿಯ ಹಾಗೂ ಕಿರಿಯ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕಲಾವಿದರ ಮೂಲಕ ಮನೆ-ಮನೆಗೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿರುವ ಕೀರ್ತಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ದಿ. ಜಿ.ವಿ. ಅತ್ರಿಯವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಯುವ ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಮತ್ತು ಯುವ ಗಾಯಕ ಗಾಯಕಿಯರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

೬. ಆರಾಧನಾ ಸಂಗೀತ ಶಾಲೆ: ಖ್ಯಾತ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ, ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಚಲನ ಚಿತ್ರ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಗಾಯಕಿ ಬಿ. ಕೆ. ಸುಮಿತ್ರ ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಸಂಸ್ಥೆ ಆರಾಧನಾ ಸಂಗೀತ ಶಾಲೆ" ಕಳೆದ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ದೊಡ್ಡವರವರೆಗೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಜಾನಪದ ಗಾಯನವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾಗಿ ಕಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಮತಿ, ಬಿ. ಕೆ. ಸುಮಿತ್ರ ಅವರು ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಆರಾಧನಾ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಪ್ರತಿಭೆಗಳು ಈ ಟಿ.ವಿ.ಯವರು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ "ಎದೆ ತುಂಬಿ ಹಾಡುವೆನು" ಹಾಗೂ ಝೀ ಕನ್ನಡ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸಂಗೀತ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಭಾಗವಹಿಸಿರುವುದು ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ

೭. ಗಾನಸುಧಾ: ಗಾಯಕ ಸಂಯೋಜಕ ಎಸ್. ಸೋಮಸುಂದರಂ ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಗಾಯನ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಸಮೂಹ ಗಾಯನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ತನ್ನ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಪಾಠವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದೆ.

೮. ವಿಕಸನ: ಆಕಾಶವಾಣಿ ಕಲಾವಿದೆ ಹಾಗೂ ಖ್ಯಾತ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಗಾಯಕಿ ಮಾಲತಿ ಶರ್ಮಾ, ಡಾ| ಸುಧೀಂದ್ರ ಶರ್ಮಾ ಹಾಗೂ ಆರ್. ಟಿ. ಕುಲಕರ್ಣಿಯವರ ಸಮರ್ಥ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ “ವಿಕಸನ” ಸಂಸ್ಥೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿನೂತನ ಹಾಗೂ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ನಗರದ ವಿವಿಧ ಬಡಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿದ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಂದ ಗಾಯನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಪರೂಪದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಕಾವ್ಯಗಾಯನದ ಸದಾಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಸಂಗೀತಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

೯. ಮೈಸೂರು ಅನಂತಸ್ವಾಮಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಅಕಾಡೆಮಿ, ಮೈಸೂರು: ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆದ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ದೊರೆ, ಪಿತಾಮಹಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ದಿ ಮೈಸೂರು ಅನಂತಸ್ವಾಮಿಯವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಪುತ್ರ ಜನಪ್ರಿಯ ಗಾಯಕ ಸಂಯೋಜಕ ರಾಜು ಅನಂತಸ್ವಾಮಿಯವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ನೂರಾರು ಗಾಯಕ ಗಾಯಕಿಯರಿಗೆ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದೆ. ಹಲವು ಹಿರಿಯ ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶಕರುಗಳನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರ ಮೂಲಕ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನಂತಸ್ವಾಮಿಯರ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದೆ.

೧೦. ಸಂಗೀತ ಧಾಮ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಆಧುನಿಕ ಯುಗದ ಆಸಕ್ತ ಸಂಗೀತಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಲಾವಿದ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ದೊಡ್ಡವಾಡರವರು ಏಪ್ರಿಲ್ ೨, ೧೦೦೨ರಲ್ಲಿ “ಸಂಗೀತಧಾಮ” ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ವಿವಿಧ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕಲಿಕೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಪಠ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾದ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಏಕೈಕ ಸಂಸ್ಥೆಯೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು.

ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಗಾಯನಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಗಾಯನದ ಜೊತೆಗೆ ಕೀಬೋರ್ಡ್, ತಬಲ, ಕೊಳಲು, ರಿಧಮ್ ಪ್ಯಾಡ್, ಪಿಟೀಲು ಹಾಗೂ ವೀಣೆ ವಾದನದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ವೇದಿಕೆ, ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು ಹಾಗೂ ತನ್ನದೇ ತಂಡವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು “ಭಾವ ಗಾನ ವೈಭವ” ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಅಭಿಯಾನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಹೊರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಾಧಕರಿಗೆ “ಸಂಗೀತ ಕಲಾ ಕೌಸ್ತುಭ” ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಕೂಡ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದೆ.

೧೧. ಕಾವ್ಯ ಸಂಗೀತ ಗುರುಕುಲ: ಖ್ಯಾತ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತಗಾರರಾದ ಶಂಕರ್ ಶಾನುಭೋಗ ಅವರ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಕೂಸೇ ಈ ಕಾವ್ಯ ಸಂಗೀತ ಗುರುಕುಲ ೨೦೧೩ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಸುಮಾರು ೧೫೦ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಂಗೀತ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಿದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ೫ ಜನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಉಚಿತವಾಗಿ ಊಟ, ವಸತಿ ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ೫ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಈ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವ ಮಹದಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಯಾವುದೇ ಮೂಲದಿಂದ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಂಪನ್ಮೂಲದಿಂದ ಗುರುಕುಲದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಭರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಶಂಕರ್ ಶಾನುಭೋಗ ಅವರದು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಮುಖರು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೆಸರಿಸಬಹುದಾದರೆ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತ ಗಾಯಕಿ ಎಸ್. ಕೆ. ವಸುಮತಿ, ದಿ. ಮಡಿಕೇರಿ ನಾಗೇಂದ್ರ, ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಶಿರೀಷ್ ಜೋಷಿಯವರು, ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರಪ್ಪ ಮಿಣಜಿಯವರು, ಬೆಂಗಳೂರುನಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತ ಗಾಯಕಿ ಶ್ರೀಮತಿ, ರತ್ನಮಾಲಾ ಪ್ರಕಾಶ್ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದವರು ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೂರಾರು ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ.

೯. ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು:

೧. 'ಧ್ವನಿ' ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕೇಂದ್ರ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಸಾರ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ

ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆ 'ಧ್ವನಿ', ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಎಲ್ಲಾ ಗಾಯಕ ಗಾಯಕಿಯರನ್ನು, ಕವಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಾದ್ಯಗಾರರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ ಸಿ. ಅಶ್ವಥ್ ಅವರ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಒತ್ತಾನೆಯಾಗಿ ನಿಂತವರು ಮೈಸೂರು ಅನಂತಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಈ ಕನಸು ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದವರು ವೈ. ಕೆ. ಮುದ್ದುಕೃಷ್ಣ, ಡಾ|| ಎಚ್. ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶ ಮೂರ್ತಿಯವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರಚಿಸಿದ 'ಧ್ವನಿ'ಯ ಧೈಯ ಗೀತೆ ೩೫ ಮಂದಿ ನಾಡಿನ ಪ್ರಮುಖ ಗಾಯಕ ಗಾಯಕಿಯರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಹಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ದಿನಾಂಕ-೨೦-೧೨-೧೯೯೧ರಂದು ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ 'ಧ್ವನಿ'ಯ ಉದ್ಘಾಟನೆಯಾಯಿತು.

ಡಾ|| ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಎಚ್.ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶ್ ಮೂರ್ತಿ, ಮೈಸೂರು ಅನಂತಸ್ವಾಮಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ, ಕಲಾವಿದ ಎಸ್.ಜಿ. ವಾಸುದೇವ್, ನ್ಯಾಯವಾದಿ ಏ.ಜೆ. ಸದಾಶಿವ, ರಂಗಕರ್ಮಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸ್ ಜಿ. ಕಪ್ಪಣ್ಣ, ಪಿ.ಎನ್. ಪಾಪಣ್ಣ ಇವರುಗಳನ್ನು ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ 'ಧ್ವನಿ' ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಾಹಕ ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳು ಸಿ. ಅಶ್ವಥ್ ಮತ್ತು ವೈ.ಕೆ. ಮುದ್ದುಕೃಷ್ಣ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಗಣ್ಯರನ್ನು ಟ್ರಸ್ಟಿಗಳಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ 'ಧ್ವನಿ' ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಅಕಾಡೆಮಿಕ್ ಮೌಲ್ಯ ತಂದು ಕೊಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದೆ. "ಕಾವ್ಯ ಸೌರಭ" ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರವೀಂದ್ರ ಕಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಹೆಸರಾಂತ ಕವಿಗಳಾದ ಬೇಂದ್ರೆ, ಕುವೆಂಪು, ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ, ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ, ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಚನ್ನವೀರಕಣವಿ, ಕೆ.ಎಸ್. ನಿಸಾರ್ ಅಹಮದ್, ಎನ್.ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಭಟ್ಟ, ಎಚ್.ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶ ಮೂರ್ತಿ, ಬಿ.ಆರ್. ಲಕ್ಷ್ಮಣ್ ರಾವ್, ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ ಮತ್ತು ಎಂ.ಎನ್. ವ್ಯಾಸರಾವ್ ಇವರ ಕಾವ್ಯ ಪರಾಮರ್ಶೆ ಹಾಗೂ ಗೀತೆಗಳ ಗಾಯನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಜನಮನದಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚ ಹಸಿರಾಗಿ ಉಳಿದಿವೆ. ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿ ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಅದೇ ವರ್ಷ ಮೈಸೂರಿನ ದಸರಾ ಅಂಗವಾಗಿ ಅರಮನೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗೀತೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿದ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ 'ಧ್ವನಿ' ಸಂಸ್ಥೆಯದು.

೧೯೯೯ರಂದು ಕುವೆಂಪುರವರ ಜನ್ಮ ದಿನೋತ್ಸವದ ಅಂಗವಾಗಿ ನಗರದ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಕಾಲೇಜು ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದ "ಮನುಜ ಮತ- ವಿಶ್ವಪಥ" ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದು ಬಂದಿದ್ದ ೧೦೦೦ ಗಾಯಕ ಗಾಯಕಿಯರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ

ಗೀತೆಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇತಿಹಾಸ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿದೆ. ಸುಮಾರು ಒಂದು ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ರಾಜ್ಯದ ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ದಾವಣಗೆರೆ, ಬೆಳಗಾಂ, ಬಿಜಾಪುರ, ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ, ತುಮಕೂರು, ಮಂಡ್ಯ, ಮೈಸೂರು, ಹಂಪಿ, ಹಳೇಬೀಡು, ನಂಜನಗೂಡು, ಹಾಸನ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು, ನವರಸಪುರ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಖ್ಯಾತ ಕವಿಗಳು ಹಾಗೂ ಕಲಾವಿದರ ಜೊತೆ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ಸವಿಯನ್ನು ನಾಡಿನ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗೂ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಈವರೆಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲೂ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಅವುಗಳ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿರುವ ಕಲಾವಿದರು ಗಾಯಕಿಯರಾದ ರತ್ನಮಾಲಾ ಪ್ರಕಾಶ್, ಮಾಲತಿ ಶರ್ಮಾ, ಕಸ್ತೂರಿ ಶಂಕರ್, ಬಿ.ಕೆ. ಸುಮಿತ್ರ, ಸಂಗೀತ ಕಟ್ಟಿ, ಬಿ.ಆರ್. ಛಾಯ, ಜಯಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ್, ಗಾಯಕರಾದ ಪುತ್ತುರು ನರಸಿಂಹ ನಾಯಕ್, ನಗರಶ್ರೀನಿವಾಸ್‌ಉಡುಪ ಹಾಗೂ ವಾದ್ಯಗಾರರಾದ ಎನ್.ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದ್, ಬಿ.ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್, ಎನ್.ಎಸ್. ಮುರಳಿ, ಬಾಲಿ ಮತ್ತು ದೇವಂಬು ಮುಂತಾದವರು.

೨. ರಮ್ಯ ಕಲ್ಬರಲ್ ಅಕಾಡೆಮಿ: ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಬಾಲಿಯವರು ಪ್ರಮುಖರು. “ರಿದಂ- ಕಿಂಗ್” ಎಂದೇ ಹೆಸರಾಗಿರುವ ಇವರ ಕನಸಿನ ಕೂಸೇ “ರಮ್ಯ ಕಲ್ಬರಲ್ ಅಕಾಡೆಮಿ”. ೧೯೯೩ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ಜೊತೆಗೆ ಹಲವಾರು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವು ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸಾವಿತ್ರಿ ಸುಂದರೇಶನ್ ಪುರಸ್ಕಾರ, ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳ ಬಿಡುಗಡೆ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಅಗಲಿದ ಖ್ಯಾತ ನಾಮರ ಸ್ಮರಣೆ, ಸಾಧಕರಿಗೆ ಸನ್ಮಾನ, ಭಾಷಾ ಮೌಲ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಚಲನಚಿತ್ರಗಳ ಗೀತೆಗಾಯನ ಇತ್ಯಾದಿ ಜೊತೆಗೆ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಗೀತೆಗಾಯನ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಯುವ ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದೆ. ನಾಡಿನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಹಿರಿಯ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯ ಗಾಯಕ ಗಾಯಕಿಯರಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಎರಡನೇ ಶನಿವಾರದ “ಗೀತಧಾರೆ” , “ಗೀತ ಮಾಲಿಕೆ” ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದವು. ಅಕಾಡೆಮಿವತಿಯಿಂದ “ಉಯ್ಯಾಲೆ” ಹಾಗೂ “ತಂಗಾಳಿ” ಎಂಬ ಧ್ವನಿಸುರುಳಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಎಸ್. ಬಾಲಿಯವರಿಗೆ ಒತ್ತಾಸೆಯಾಗಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶಕ ಹಾಗೂ ಮ್ಯಾಂಡಲಿನ್ ವಾದಕ ಎನ್. ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದ್, ಎ. ವಿ. ಕಾಶಿನಾಥ್ ಹಾಗೂ ಆರ್. ಅನಂತಕೃಷ್ಣನ್ ಅವರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

೩. ಹೊಂಬಾಳ ಪ್ರತಿಭಾ ರಂಗ: ೧೯೯೫ರಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವ “ಹೊಂಬಾಳ ಪ್ರತಿಭಾ ರಂಗ” ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸ್ಥಾಪಕ ಗಾಯಕ ಹೆಚ್. ಫಲ್ಲಣ. ಪ್ರತಿ ಭಾವಂತರಾದ ಗಾಯಕ ಗಾಯಕಿಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ, ವೇದಿಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಬೆಳಕಿಗೆ ತರುವಂತ ಉತ್ತಮ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಹಲವಾರು ವಿನೂತನವಾದ ಕಾರ್ಯ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೆ ಆದ ಸಾಧನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವು 'ಪ್ರತಿಭಾ', 'ಹೊಸ ಚಿಗುರು- ಹಳೆ ಬೇರು', 'ಭಾವಾಂಜಲಿ' , “ಅನಂತ ನಮನ ”, “ಕಾವ್ಯ ಸಂಭ್ರಮ” , “ಪ್ರತಿಭೋತ್ಸವ” ಮುಂತಾದವುಗಳು. ಹಲವಾರು ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಯುವ ಗಾಯಕ ಗಾಯಕಿಯರನ್ನು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿ ಅವರ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಧ್ವನಿಸುರುಳಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾದ “ಹೊಂಬಾಳ” ಎಂಬ ಮಾಸ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಹಿತಿ, ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಗಾಯಕ-ಗಾಯಕಿಯರು, ವಾದ್ಯಗಾರರು, ಧ್ವನಿ ಸುರುಳಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಧ್ವನಿ ಗ್ರಹಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ “ಪ್ರತಿಭಾ ಸಂಕುಲ” ಎಂಬ ಕೈಪಿಡಿಯನ್ನು ಹೊರತಂದಿರುವುದು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಹೆಗ್ಗಳಿಕೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಾಧಕರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ “ಕಲಾ ಕೋವಿದ” ಹಾಗೂ “ಸ್ವರ ಮಂದಾರ” ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಕೂಡ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

೪. ಸ್ವರ ಸುರಭಿ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಗಾಯನ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರಾಂಶಗಳನ್ನು ಹೊಂಗನಸುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಉದಯೋನ್ಮುಖ ಗಾಯಕ ಗಾಯಕಿಯರಿಗೊಂದು ಸೂಕ್ತ ವೇದಿಕೆ. ಸಂಘಟಕ ಶ್ರೀಧರ್ ಅಯ್ಯರ್ ಅವರಿಂದ ಆರಂಭವಾದ “ಸ್ವರ ಸುರಭಿ” ಎಂಬ ಕಲಾ ಸಂಸ್ಥೆ ೧೯-೮-೨೦೦೪ರಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಿರಿಯ ಕಿರಿಯ ಕಲಾವಿದರಿಗೆ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿಯೇ ಡಾ| ಜಯಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ್‌ರವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ “ಹಾಡುತ್ತೀವಿ ರಾಗ” ಎಂಬ ವಿನೂತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ರಾಜ್ಯದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಅವರಿಗೆ ಆಯಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ತರಬೇತಿ ಪಡೆದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿ ಗಾಯನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದುವರೆವಿಗೂ ಸುಮಾರು ೮೦೦ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ “ಸ್ವರ ಸುರಭಿ” ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸಾಧಕರಿಗೆ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಈ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲದೆ ಹಲವಾರು ಪ್ರಮುಖರು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಶಕ್ತಿಗಳಾಗಿ, ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖರುಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಗುಡಿಬಂಡೆ ರಾಮಾಚಾರ್, ಪದ್ಮಚರಣ್, ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕಾರ್, ಟಿ.ವಿ. ರಾಜು, ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಮಾನೆ, ಎನ್.ಎಸ್. ರಾಮನ್, ಸಿ.ಕೆ. ತಾರಾ, ಹೆಚ್.ಕೆ. ನಾರಾಯಣ, ಗರ್ತಿಕೆರೆ ರಾಘಣ್ಣ, ವಸಂತ ಕನಕಾಪುರ, ಪಾರ್ವತೀಸುತ, ಎಸ್.ಕೆ. ವಸುಮತಿ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಶ್ಯಾಮಲಾ ಜಿ. ಭಾವೆ, ಶ್ಯಾಮಲಾ ಜಾಗೀದಾರ್, ಕಸ್ತೂರಿ ಶಂಕರ್, ಯಶವಂತ ಹಳಿಬಂಡಿ, ನಗರ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಉಡುಪ, ಇಂದೂ ವಿಶ್ವನಾಥ್, ಎಂ.ಕೆ. ಜಯಶ್ರೀ, ಸುಂದರಮೂರ್ತಿ, ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ, ಬಿ.ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್, ಎನ್. ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದ್ ಮುಂತಾದವರು.

೩. ಮಾಧ್ಯಮಗಳು: ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದು.

ಅ) ಆಕಾಶವಾಣಿ: ಹಲವಾರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಕಾವ್ಯಗಾಯನಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಲಘು ಸಂಗೀತ, ಭಾವ ಗೀತೆ ಗಾಯನ, ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ನಾಡಿನ ಜನತೆಗೆ ತಲುಪಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿರಲಿಲ್ಲವೋ, ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಟ ಸಂಗೀತದ ಅವಕೃಪೆಗೆ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಒಳಗಾಗಿತ್ತೋ ಅಂತಹ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾವಗೀತಾ ಗಾಯನಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ನೀಡಿ ಪೋಷಿಸಿ, ಬೆಳೆಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಏಕೈಕ ಮಾಧ್ಯಮವೆಂದರೆ ಆಕಾಶವಾಣಿ. ಬಹುತೇಕ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ದಿಗ್ಗಜರುಗಳು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಶೋತೃಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯವಾಗಿದ್ದ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಮೂಲಕ. ಮುಂಬೈ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಸೀತಾಮೂಲ್ಕಿಯವರು ಹಾಡಿದ ಎನ್.ಕೆ. ಅವರ ಗೀತೆಗಳಾಗಲಿ, ಜಯವಂತಿ ದೇವಿ ಹಿರೇಬೇಟ್ ಅವರು ಹಾಡಿದ ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿಯವರ ಗೀತೆಯಾ ಗಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಪುಳಕ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ಆಕಾಶವಾಣಿಯ ಮೇರು ಪ್ರತಿಭೆಗಳಾದ ಎಂ.ಡಿ. ಪಾರ್ಥಸಾರಥಿ, ಡಾ| ವಿ. ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್, ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ, ಪದ್ಮಚರಣ್ ಹಾಗೂ ಎಚ್.ಕೆ. ನಾರಾಯಣರವರ ಸಂಯೋಜನೆಗಳು, ಪಿ. ಕಾಳಿಂಗರಾವ್, ಎಚ್.ಆರ್. ಲೀಲಾವತಿ, ಆರ್.ಕೆ. ಶ್ರೀಕಂಠನ್, ಭೀಮಸೇನ್ ಜೋಶಿ, ಅಮೀರ್ ಬಾಯಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಂತಾದವರ ಸಿರಿಕಂಠದಿಂದ ಬಾನುಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿ

ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಕವಿ ಗೀತೆ ಗಾಯನದ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದವು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಿತ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಅ) ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ೯೦ರ ದಶಕದಿಂದೀಚೆಗೆ ದೃಶ್ಯ ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಅಂದರೆ ಟಿ.ವಿ.ಚಾನಲ್‌ಗಳ ಪಾತ್ರ ಕೂಡ ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ದೂರದರ್ಶನದ ಚಂದನ ವಿಭಾಗ, ಈ-ಟಿ.ವಿ.ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿರುವ 'ಎದೆ ತುಂಬಿ ಹಾಡುವೆನು' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, -ಕನ್ನಡ ವಾಹಿನಿಯ 'ಸರಿಗಮಪ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾವಿರಾರು ಯುವಪ್ರತಿಭೆಗಳು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಒಂದು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕವಾದ ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

೪. ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆಗಳು: ಹಲವಾರು ಕನ್ನಡಪರ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ದಿಮೆಗಳು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ:

ಅ) ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕ್: ೮೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿಯೇ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಧ್ವನಿಸುರುಳಿ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಕಾಲಿರಿಸಿ ಧ್ವನಿಸುರುಳಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ನಾಡಿನ ಹಲವಾರು ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುವುದು ಉಲ್ಲೇಖಾರ್ಹ.

ಆ) ಮೈಸೂರು ಸೇಲ್ಸ್ ಇಂಟರ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಲಿಮಿಟೆಡ್, ಬೆಂಗಳೂರು: ೮೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅಲೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ರಭ ನದಿಂದ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದ ಈ ಕಾವ್ಯಗಾಯನ ಬಳ್ಳಿಗೆ ಆಸರೆಯಾಗಿ ನಿಂತು, ನಾಡಿನ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗೂ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಎಂ. ಎಸ್. ಐ. ಎಲ್. ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಅಂದು ಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಕೆ. ಎಂ. ಶೆಟ್ಟಿ ಜಾಹೀರಾತಿನ ತಂತ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅದರ ಅನುಷ್ಠಾನ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಎಚ್. ಜಯದೇವ್ ಅವರಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟರು. ಬೆಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ಆಕಾಶವಾಣಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿ ಬುಧವಾರ ಮೂರು ಭಾವಗೀತೆಗಳನ್ನು ಎಂ. ಎಸ್. ಐ. ಎಲ್. ಗೀತೆಗಳು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು ಶುರುಮಾಡಿದರು. ಜನಪ್ರಿಯ ಚಲನ ಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಮಾರು ಹೋಗಿದ್ದ ಶೋಷಣೆಗಳು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ತಮ್ಮ ಒಲವನ್ನು ಭಾವಗೀತೆಗಳ ಕಡೆ ಹರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ನಾಡಿನ ಹೆಸರಾಂತ ರಂಗಭೂಮಿ ಕಲಾವಿದರಾದ ಪರ್ವತವಾಣಿ, ಸಿ.ಆರ್. ಸಿಂಹ, ಆರ್. ನಾಗೇಶ್ ಮತ್ತು ಹೆಸರಾಂತ ಕವಿ ಡಾ| ಎನ್.ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಭಟ್ಟ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿದ್ದ

ಭಾವಗೀತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೆಸರಾಂತ ಪ್ರಭಾತ್ ಸ್ವಡಿಯೋದಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿಮುದ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಆಕಾಶವಾಣಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎನ್. ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಭಟ್ಟರ ಪ್ರೇರೇಪಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಿ. ಅಶ್ವಥ್‌ರವರ ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಶಿಶುನಾಳ ಷರೀಫರ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಾಯಿತು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಹಾಡಿದ 'ಅಳಬೇಡ ತಂಗಿ' ಹಾಗೂ ಅಶ್ವಥ್ ಹಾಡಿದ 'ತರವಲ್ಲ ತಂಬೂರಿ' ಗೀತೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದವು.

ನಂತರ ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೊಸ ರೂಪುಕೊಟ್ಟಿದ್ದು "ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ" ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ. ಇದರ ರೂವಾರಿ ೨೦೦೦ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಬಂದ ಐ. ಎಂ. ವಿಠಲಮೂರ್ತಿಯವರು ನಾಡಿನ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಅನೇಕ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ವೇದಿಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲಾಯಿತು. ಅಂತೆಯೇ ಎಂ. ಎಸ್. ಐ. ಎಲ್. ಗೀತೆಗಳ ಏಳು ಧ್ವನಿಸುರುಳಿಗಳನ್ನು ಲಹರಿ ಆಡಿಯೋ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಹೊರತರಲಾಯಿತು. ವಿಠಲಮೂರ್ತಿಯವರ ನಂತರ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ೨೦೦೩ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಾಹಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ವೈ. ಕೆ. ಮುದ್ದು ಕೃಷ್ಣ ಅವರಿಗೆ, ೨೭ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದ ಪ್ರತಿಭೆಗಳ ಪೈಕಿ ಅಂತಿಮ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ, ವೇದಿಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಪ್ರತಿಭೆಗಳು ಇಂದು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ, ಚಲನ ಚಿತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ದೇಶ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ಸಹ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಸ್ಥಗಿತಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಇ) ನಾದ ಲಹರಿ, ಬೆಂಗಳೂರು: ಸ್ವತಃ ವೇಣುವಾದಕಾರಾದ ಅರವಿಂದ್ ಕಿಗ್ಗಲ್ ಹಾಗೂ ಗಾಯಕಿ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶಕಿ ಡಾ| ಜಯಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ್ ಅವರು ೧೯೭೮ರ ಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿದರು. ಇದರ ಮೂಲ ಉದ್ದೇಶ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಧ್ವನಿ ಸುರುಳಿಗಳ ಮೂಲಕ, ಪರಿಚಯಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ೮೦ ದಶಕದಲ್ಲಿ 'ನಾಕುತಂತಿ' ಮುಂತಾದ ೨೫ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಧ್ವನಿ ಸುರುಳಿಗಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತಮ ಧ್ವನಿ ತಜ್ಞರಾದ ಅರವಿಂದ್ ಅವರು ತದನಂತರ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಗಾನ ಲಹರಿ ರೆಕಾರ್ಡಿಂಗ್ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಈ) ಧ್ವನಿ ಮುದ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು: ಧ್ವನಿಸುರುಳಿಗಳಿಗೆ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ

ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಧ್ವನಿಮುದ್ರಣದ ವೆಚ್ಚ ಭರಿಸಿ ನೂರಾರು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕಲಾವಿದರ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ನಾಡಿನ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗೂ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಮಹತ್ವದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಈ ಸಾಧನೆಗೆ ಸಂದ ಗೌರವ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ.

ಉ) ಈ ಮೇಲಿನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲದೆ, ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಗೃಹ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ “ಡಿ ಗ್ಲೋಬಲ್ ಕನ್ಸಲ್ಟಂಟ್ಸ್” ಎನ್ನುವ ಸಂಸ್ಥೆ ಹಿರಿಯ ಗಾಯಕ ಸಿ. ಅಶ್ವಥ್ ಮತ್ತು ಸಂಗಡಿಗರು ಬೆಂಗಳೂರು ಅರಮನೆ ಮೈದಾನ, ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಆಯೋಜಿಸಿದ್ದ “ಕನ್ನಡವೇ ಸತ್ಯ” ಎಂಬ ಬೃಹತ್ ಮತ್ತು ವಿನೂತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹಾಗೂ ಕಾವ್ಯಾಭಿಮಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಸಂಚಲನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ. ಅರಮನೆ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ೬೦,೦೦೦ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನ ಸೇರಿದ್ದು ಕಾವ್ಯ ಗಾಯನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಅಲೆಯನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಹಾಗೆಯೇ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ‘ಅನನ್ಯ’ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೊಡುಗೆಯೂ ಕೂಡ ಅಪಾರವಾದುದು. ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು ನೀಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ತಾವೇ ಸ್ವತಃ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ತನ್ನದೆ ಆದ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ ರಾಘವೇಂದ್ರ ರಾವ್ ಅವರು ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರರು.

ಉ) ಕರ್ನಾಟಕ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಪರಿಷತ್ತು: ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ಪುರೋಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಮೂಹ ಶಕ್ತಿಯ ಸಕ್ಷಮವಾದ ಧ್ವನಿಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆ, ಅಗತ್ಯತೆ ಇದ್ದಂತಹ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದದ್ದೆ “ಕರ್ನಾಟಕ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಪರಿಷತ್ತು” ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಮಸ್ತರನ್ನು ಸಮಷ್ಟಿ ಸಂಕಲ್ಪದ ಸಾಫಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ವಿಶಾಲ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಳಿಸಿ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ದಿನಾಂಕ: ೨೦-೦೪-೨೦೦೩ರಂದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪಂಪ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರವರ್ತಕರ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಉಪಸ್ಥಿತರು : ಡಾ| ಜಿ. ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ, ಡಾ| ಎಚ್. ಎಸ್. ವೆಂಕಟೇಶಮೂರ್ತಿ, ಸಿ. ಅಶ್ವಥ್, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ, ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಎ.ಜೆ. ಸದಾಶಿವ, ಡಾ| ಎನ್. ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಭಟ್ಟ, ವೈ. ಕೆ. ಮುದ್ದುಕೃಷ್ಣ, ವಿದ್ಯಾಭೂಷಣ. ಶ್ಯಾಮಲಾ

ಜಿ. ಭಾವೆ, ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ, ಡಿ.ಕೆ. ಚೌಟ, ಪುತ್ತೂರು ನರಸಿಂಹನಾಯಕ್, ಬಿ. ಕೆ. ಸುಮಿತ್ರ, ರತ್ನಮಾಲಾ ಪ್ರಕಾಶ್, ಮಾಲತಿ ಶರ್ಮ, ಜಯಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ್, ಕೆ. ಎಂ. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ, ಎಸ್. ಬಾಲಿ, ಬಿ.ವಿ. ಶ್ರೀನಿವಾಸ್, ಎನ್.ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದ್, ಎಚ್. ಫಲ್ಲಣ, ರಮಾ ಅರವಿಂದ್, ಜೆ. ಮೋಹನ್ ಮುಂತಾದ ಸುಮಾರು ಒಂದುನೂರು ಮಂದಿ ಡಾ| ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ವೈ, ಮುದ್ದು ಕೃಷ್ಣ ಅವರು ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಗತ್ಯತೆ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಡಾ| ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಅವರು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಿದ್ದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಕೋರಿದರು. ಎಲ್ಲರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಮಂಡನೆಯಾದ ನಂತರ ಈ ಸಂಘಟನೆಯನ್ನು “ಕರ್ನಾಟಕ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಪರಿಷತ್ತು” ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ನಂತರ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಂಥ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ| ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಅವರು ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ಆಕಾಶವಾಣಿಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎನ್.ಎಸ್. ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣಭಟ್ಟರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಾಗಿ ಸಿ. ಅಶ್ವಥ್ ರವರ ಸಂಗೀತ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿ ಶಿಶುನಾಳ ಷರೀಫರ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಾಯಿತು. ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ ಹಾಡಿದ ಅಳಬೇಡ ತಂಗಿ ಹಾಗೂ ಅಶ್ವಥ್ ಹಾಡಿದ ತರವಲ್ಲ ತಂಬೂರಿ ಗೀತೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾದವು.

ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ಆದ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕರು

ಸುಗಮ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ ಬಹಳ ದೀರ್ಘವಾದ ಇತಿಹಾಸವಿಲ್ಲ. ಇದು ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಗೀತ ಎಂಬುದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಕಾವ್ಯವನ್ನು ವಾಚಿಸುವ ಶೈಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸ್ವರೂಪ ಬದಲಾದಂತೆಲ್ಲ ಬದಲಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶರಂಥ ಷಟ್ಪದಿ ಕವಿಗಳು, ಸರ್ವಜ್ಞನಂತ ತ್ರಿಪದಿಕಾರರು, ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯಂತವರ ಸಾಂಗತ್ಯಕಾರರು, ಜಾನಪದ, ಲಾವಣಿ ಇವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಓದುವ ಹಾಡುವ ಶೈಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಗಮಕದ ವಿಶಾಲ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆಯಾದರೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಹಾಗೂ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಅಂತರ್ಭೇದಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ ಎಂಬುದು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಅಂಶ. ಆದರೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕವಿಗಳ ಭಾವಗೀತೆಗಳನ್ನು, ಕವನಗಳನ್ನು, ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಪಾಠ ಮಾಡುವಾಗ ಅಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಾರ್ಗವೆಂದರೆ ಗಮಕದ

ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ರಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಿ ಭಾವಾರ್ಥಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವುದು. ಈ ಪದ್ಧತಿ ೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯದವರೆಗೂ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದು ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯ. ದಾಸರಪದಗಳನ್ನು ವಚನಗಳನ್ನು ಬೀದಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದಾದ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಾಕಾರ ಒಂದು ಸರಳ ಸಂಗೀತವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದ್ದು, ಈಗಿನ ಸಂಗೀತ ಶೈಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಬಿ.ಜಿ.ಎಲ್. ಸ್ವಾಮಿ ಅವರಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಗಮಕ ಸಂಗೀತದ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಗಾಯನ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದುದನ್ನು ಯಾರು ಮರೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾವಗೀತೆಗಳ ಯುಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ ಗಮಕ ಅಥವಾ ದಾಸರ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಶೈಲಿ ಸರಿಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಭಾವಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಹೊಸ ಶೈಲಿಯೊಂದು ಉದ್ಭವಿಸಲೇ ಬೇಕಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬೇಕು. ರಾಗ ಸಂಯೋಜನೆ ಎಂಬ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಸ್ವರ ಸಂಯೋಜನೆಯ ಜಾಡಿಗೆ ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಾಕಾರವೇ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ರೂಪ ಪಡೆಯಿತು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಬಹುದು. ೪೦ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿಂಗರಾಯರು ಈ ಶೈಲಿಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು.

ವಾದ್ಯಗಳ ಅಬ್ಬರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿನ ಸಂಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಸಂಗೀತದ ಅಂಶ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕಾಳಿಂಗರಾಯರು ತಮ್ಮ ಸಂಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಗಾಯನದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಭಾವವನ್ನು ಸಂವೇದಿಸುವ ಗಾಯನ ಶೈಲಿಯೊಂದನ್ನು ಖಚಿತವಾಗಿ ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸಿದರು ಎಂಬುದು ಸತ್ಯ. ಇಂತಹ ಅಮೃತ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದ ಗಾಯನ ಶೈಲಿ ಭಾವಗೀತೆಗಳ ಸುಗ್ಮ ಕಾಲವನ್ನೇ ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿತು. ಸ್ಕೂಲವಾಗಿ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತವೆಂಬುದು ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ನವೋದಯದಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸಂಗೀತದ ಮೂಲಕ ಅರ್ಥೈಸುವ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಗಾಯನ ಶೈಲಿಯೆಂದು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಈ ಶೈಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಯೋಜಕರ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಈಗ ಬರುತ್ತಿರುವ ಭಾವಗೀತೆಗಳು ನವ್ಯಕಾವ್ಯದ ರಾಗ ವಿರೋಧಿ ಧೋರಣೆಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಹೊಸ ಕಾವ್ಯಪ್ರಭೇದ.

ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯದ ಅರುಣೋದಯವಾಗಿದ್ದು ಪಂಜೆ ಮಂಗೇಶರಾಯರು, ಸಕ್ರಿಬಾಳಾಚಾರ್ಯರು, ಶಾಂತಕವಿಗಳು, ಗೋವಿಂದ ಪೈಗಳು ಅವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ೧೯೨೧ರಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯ ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ ಯವರ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳು ಪ್ರಕಟವಾದಾಗ ನವೋದಯದ ಮುಂಬೆಳಗು ಮೂಡಿತು ಅಂತ ಹೇಳಬಹುದು.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಂಬಯಿ ಆಕಾಶವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಸೀತಾಮೂಲ್ತಿಯವರು ಮರಾಠಿ ಗೀತೆಗಳ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾವಗೀತೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ವಿಷಯ “ಗಿಡ ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡುವ ಗಿಳಿಯೆ” , “ನುಡಿ ದಳು ಶಬರಿ ರಘುವರಗೆ” , “ಬೇಡ ಕೃಷ್ಣ.....” ಮುಂತಾದವು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಗೀತೆಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಅದೇ ರೀತಿ ರವೀಂದ್ರ ಸಂಗೀತದ ಪ್ರಭಾವ ಕೂಡ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ನಾಂದಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತೆಂದರೆ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಬಾಳಪ್ಪ ಹುಕ್ಕೇರಿಯವರ ಜಾನಪದ ಶೈಲಿಯ ಗಾಯನ, ಪಿ. ಆರ್. ಭಾಗವತರು ಹಾಡಿದಂತಹ “ಶೃಂಗದ ಬೆನ್ನೇರಿ ಬಂತು” , “ಮೂರು ದಿನಗಳು ಜಾರಿದವು” ಮುಂತಾದ ಗೀತೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಜನಪ್ರಿಯ. ಜಯವಂತಿದೇವಿ ಹಿರೇಬೇಟ್, ಅಮೀರ ಬಾಯಿ ಕರ್ನಾಟಕಿ ಅವರು ಹಾಡಿರುವ ಭಾವಗೀತೆಗಳು ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯ. ಕಾಳಿಂಗರಾವ್, ಪದ್ಮಚರಣ್, ಬಿ. ಈ. ರಾಮನಾಥ್, ಎಂ. ಪ್ರಭಾಕರ್, ದೇವಂಗಿ ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ (ಇವರು ಹಾಡಿರುವ “ದೂರ ಬಹುದೂರ), ಎಂ. ವಿ.ಗೋಪಿನಾಥ್ ಅವರ ಬಾಗಿಲೊಳು ಕೈಮುಗಿದು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮರೆಯಲಾಗದ ಸಂಯೋಜನೆಗಳು.

ನಂತರ ಬಂದಂತಹ ಆರ್.ಕೆ. ಶ್ರೀಕಂಠನ್, ಮೈಸೂರು ಅನಂತಸ್ವಾಮಿ, ಎಚ್.ಕೆ. ನಾರಾಯಣ, ಸಿ.ಕೆ. ತಾರ, ಎಸ್.ಕೆ. ವಸುಮತಿ, ಎನ್.ಎಸ್. ರಾಮನ್, ಎಂ.ಎನ್. ರತ್ನ, ಗುಡಿಬಂಡೆ ರಾಮಾಚಾರ್, ಶ್ಯಾಮಲಾ ಜಿ. ಭಾವೆ, ಶ್ಯಾಮಲಾ ಜಾಗೀರದಾರ್, ಎಚ್.ಆರ್. ಲೀಲಾವತಿ ಮುಂತಾದವರು ಕಾವ್ಯಗಾಯನಕ್ಕೆ ಹೊಸಮೆರಗನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಮೆರೆದರು.

ಕಳೆದ ಮೂರು ದಶಕಗಳಲ್ಲಿ ಸಿ. ಅಶ್ವಥ್, ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಸುಬ್ಬಣ್ಣ, ಗರ್ತಿಕೆರೆ ರಾಘವೇಂದ್ರ, ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಮಾನೆ, ವೈ.ಕೆ. ಮುದ್ದುಕೃಷ್ಣ, ಪುತ್ತೂರು ನರಸಿಂಹನಾಯಕ್, ರಾಜು ಅನಂತಸ್ವಾಮಿ, ಯಶವಂತ ಹಳಿಬಂಡಿ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ಉಡುಪ, ರತ್ನಮಾಲಾ ಪ್ರಕಾಶ್, ಕಸ್ತೂರಿ ಶಂಕರ್, ಮಾಲತಿ ಶರ್ಮಾ, ಬಿ.ಆರ್. ಛಾಯ, ಮಂಜುಳ ಗುರುರಾಜ್, ಸುರೇಖ, ಇಂದು ವಿಶ್ವನಾಥ್, ಎಂ.ಕೆ. ಜಯಶ್ರೀ, ಬಿ.ಕೆ. ಸುಮಿತ್ರ ಮುಂತಾದವರು ಗೀತಗಾಯನಕ್ಕೆ ಹೊಸ ತಿರುವನ್ನೇ ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಬೆಳಗುವಷ್ಟು ಪುಷ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದೆ. ಹಲವು ಕವಿಗಳನ್ನು ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದೆ. ತನ್ನದೆ ಆದ ಶೋತೃಸಮೂಹವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಭುತ್ವದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಗಿದೆ, ಹಾಗೆಯೇ ಹಲವಾರು ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ನಲುಗಿದೆ. ಸುಗಮ ಸಂಗೀತದ ಪುರೋಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದದ್ದೆ “ಕರ್ನಾಟಕ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಪರಿಷತ್ತು” ಬಿಡಿಬಿಡಿಯಾಗಿ ತಮ್ಮ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತವಾದ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾದ ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ಕಲಾವಿದರನ್ನು ಸಮಷ್ಟಿ ಸಂಕಲ್ಪದ ಸಾಫಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ವಿಶಾಲ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಳಿಸಿ ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಸಮಪರ್ಕವಾಗಿ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ ಪರಿಷತ್ತು.

ಸುಗಮ ಸಂಗೀತ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಕವಿಗಳು, ಕಲಾವಿದರು, ತಂತ್ರಜ್ಞರು, ವಾದಕರು, ಸಾಂಸ್ಥಿಕರು, ಸಹೃದಯ ಸರಕಾರ ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು, ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದು, ಕವನದ ಕಮನೀಯತೆ, ನಾದದ ನಾವೀನ್ಯ, ಲಯದ ಲಾಸ್ಯ ಮುಪ್ಪರಿಗೊಂಡು ರಸಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡ ರಸಿಕರಿಗೆ ನಿರಂತರಗೈಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

* * * *

ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ: ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಮತ್ತು

ಕರ್ನಾಟಕ

ರಾಧಿಕಾ ಕಾಖಂಡಕಿ

ಸಂಗೀತ ಒಂದು ಶ್ರಾವ್ಯ ಕಲೆ. ಇದು ಮನುಷ್ಯನ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನು ಮರೆಸಿ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತದೆ.

'ಗೀತಂ ವಾದ್ಯಂ ತಥಾ ನೃತ್ಯಮ್'

ತ್ರಯಂ ಸಂಗೀತಮುಚ್ಯತೆ'

ಅಂದರೆ ಗೀತೆ, ವಾದ್ಯ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯ ಈ ಮೂರು ಕಲೆಗಳ ಸಂಗಮವೇ ಸಂಗೀತ ಎಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಶಾರ್ಙ್ಗ ದೇವನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವಾದ 'ಸಂಗೀತ ರತ್ನಾಕರ'ದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಿದೆ. ಇಂಥ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಮೂಲವನ್ನು 'ನಾದ' ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನಾದವನ್ನು ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ:

'ನ'ಕಾರಂ ಪ್ರಾಣ ನಾಮಾನಂ

'ದ'ಕಾರಂ ಅನಲಂ ವಿಧುಃ

ಜಾತಃ ಪ್ರಾಣಾಗ್ನಿ ಸಂಯೋಗಾತ್

ಏನ ನಾದೋಭಿಧೀಯತೆ'

ಅಂದರೆ 'ನಾದ' ಶಬ್ದದಲ್ಲಿಯ 'ನ' ಕಾರವು ಪ್ರಾಣ ವಾಚಕವಾಗಿದ್ದು, 'ದ'ಕಾರವು ಅಗ್ನಿ ವಾಚಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ನಾದ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಹದಲ್ಲಿ ನಾದವು ನಾಭಿಯ ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ಬ್ರಹ್ಮ ಗ್ರಂಥಿಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ ನಾದವು ಹೇಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತದೆಂದರೆ:

“ಬ್ರಹ್ಮ ಗ್ರಂಥಿ ಸ್ಥಿತೋ ನಾದಃ

ಕ್ರಮಾತ್ ಉರ್ಧ್ವಪಥ ಚರನ್'

ನಾಭಿ ಹೃತ್‌ಕಂಠ ಮೂರ್ಧಾಸ್ಥೆ

ಶಾವಿರಭವತಿ ಸದನೀಃ

ಹೀಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಗ್ರಂಥಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಾದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಉರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿ ಚಲಿಸಿ ನಾಭಿ, ಹೃದಯ, ಕಂಠ, ಮೂರ್ಧಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ, ಇದನ್ನೇ ಪಾಣಿನಿ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:

“ಜೀವಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಾವ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿ ಅದರ ಭಾವವನ್ನು ಶೋತೃಗಳಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸಲು ಮೊದಲು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ. ಮನಸ್ಸು ನಾಭಿಯಲ್ಲಿದ್ದ, ಜಠರಾಗ್ನಿಗೆ ಆಘಾತಕೊಟ್ಟಾಗ ಜಠರಾಗ್ನಿ ಪ್ರಾಣ ಶಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಯೋಗ ಹೊಂದಿ ನಾದವಾಗಿ ಹೃದಯದಿಂದ ಹಾಯ್ದು ಅಲ್ಲಿಯ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕಂಠದಡೆಗೆ ಅಗ್ರಸರಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ನಾದ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕಂಠದಿಂದ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಸುಸ್ವರವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ” .

“ಏಳು ಸ್ವರವು ಸೇರಿ ಸಂಗೀತವಾಯಿತು”

“ಏಳು ಬಣ್ಣ ಸೇರಿ ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣವಾಯಿತು” ಎಂಬ ಹಾಡನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಕೇಳಿರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಕು.

“ಸಾ, ರೆ, ಗ, ಮ, ಪ, ಧ, ನಿ” ಹೀಗೆ ಏಳು ಸ್ವರಗಳು ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಮೂಲಾಧಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಆ ಸಂಗೀತ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿಯೇ ಆಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಕರ್ನಾಟಕಿಯೇ ಆಗಿರಲಿ ಅವಕ್ಕೂ ಮೂಲಾಧಾರ ಸಪ್ತ ಸ್ವರಗಳು. ಈ ಸಪ್ತ ಸ್ವರಗಳು ಪ್ರಾಣಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟವು ಎಂಬ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಲೋಕ ಸಂಗೀತದಿಂದಲೇ ಸಪ್ತ ಸ್ವರಗಳು ಉಗಮವಾಯಿತು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸಪ್ತ ಸ್ವರಗಳಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ರಸದ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

“ಷಡ್ಘ ಋಷಭ ಸಂಜ್ಞಾತೆ ವೀರ ರೌದ್ರ ಕಥಸ್ತಧಾ

ಗಾಂಧಾರ ಕರುಣಾ ಶಾಂತ ಹಾಸ್ಯ ಮಧ್ಯಮ ಸೌಜ್ಞಿಕಾ

ಶೃಂಗಾರಃ ಪಂಚಮ ಶ್ಲೈವಭೀಭತ್ಸ ರಸ ದೈವತಃ

ಭಯಾದ್ಭುತ ನಿಷಾದಶ್ಚ ಶ್ರುಣುದೇವಿ ರಸೋಮೃತಂ”

ಅರ್ಥಾಥ್ ಷಡ್ಯ, ಋಷಭ ಇವೆರಡು ಸ್ವರಗಳು ವೀರ ಮತ್ತು ರೌದ್ರ ರಸವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರೆ ಗಾಂಧಾರ ಸ್ವರವು ಕರುಣ ಮತ್ತು ಶಾಂತ ರಸವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಹಾಸ್ಯರಸವನ್ನು ಮಧ್ಯಮ ಸ್ವರವು ಮತ್ತು ಶೃಂಗಾರ

೫೬೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ರಸವನ್ನು ಪಂಚಮ ಸ್ವರವು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಧೈವತ ಸ್ವರ ಭೀಭತ್ಸ ರಸವನ್ನು ನಿಷಾದ ಭಯಾದ್ಯುತ ರಸವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಪ್ರಾಚೀನ ವಾಗ್ಗೇಯಕಾರರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಒಂದೊಂದು ಸ್ವರವು ಒಂದೊಂದು ರಸವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ ಯಾವ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ವರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಇದೆಯೋ ಆ ರಾಗ ಆ ರಸವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ರಾಗದ ಉಗಮಸ್ಥಾನವಾದ ಹತ್ತು ಥಾಟುಗಳನ್ನು ಪಂಡಿತ್. ವಿಷ್ಣುನಾರಾಯಣ ಭಾತಖಾಂಡೆಯವರು ಕಂಡು ಹಿಡಿದರೆ, ಪಂಡಿತ್, ವೆಂಕಟಮುಖಿ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ೨೨ (ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು) ಮೇಲಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದರು. ಥಾಟ ಅಥವಾ ಮೇಲಿಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ರಾಗಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ರಾಗ ಎನ್ನುವ ಸಂಗೀತದ ಭಾಗ, ಕಾವ್ಯ ಎನ್ನುವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾಗ ಅತೀ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ. ಕಾವ್ಯ ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಗೀತವನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಕೊಂಡಿ ಎಂದೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ರಾಗ ಎಂದರೆ ಎನು?

“ಯೋ ಸೌ ಧ್ವನಿ ವಿಶೇಷಸ್ತು ಸ್ವರ ವರ್ಣ ವಿಭುಷಿತಃ

ರಂಜಕೋ ಜನ ಚಿತ್ತಾನಾಂ ಸ ರಾಗಃ ಕಥಿತೋ ಬುಧೈಃ”

ಎಂದು ರಾಗವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಸ್ವರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡು ಕೆಲ ವರ್ಜಾವರ್ಜ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತ ಜನರ ಚಿತ್ತವನ್ನು ರಂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದೇ ರಾಗವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ವಿಶೇಷ ಸ್ವರಗಳು ತಾನು ಬಿತ್ತರಿಸುವ ರಸವನ್ನು ರಾಗದಲ್ಲಿ ತೂರಿಸಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ರಾಗವು ಒಂದೊಂದು ರಸವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭೂಪ ರಾಗ, ಧೀರ, ವೀರ, ಗಂಭೀರ ರಾಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರೆ. ಶಿವರಂಜನಿ ರಾಗ, ಕರುಣ ರಸವನ್ನು, ಭೀಮ ಪಲಾಸ ರಾಗ ಭಕ್ತಿ ರಸವನ್ನು, ಕಾಫಿ ಖಮಾಜ್ ರಾಗಗಳು ಶೃಂಗಾರ ರಸವನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸುತ್ತವೆ.

ಕಾವ್ಯದ ಭಾವವನ್ನು, ರಸವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದಕ್ಕೆ ರಾಗ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಲು ಕೆಲವರು ಎರಡು-ಮೂರು ರಾಗಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸಂಗೀತದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯಾದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಡೆಗೆ ದೃಷ್ಟಿ ಹಾಕೋಣ. ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರ, ಒಂದು ಗದ್ಯ, ಎರಡು ಪದ್ಯ. ಪದ್ಯ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೂ ಸಂಗೀತಕ್ಕೂ ಅತೀ ನಿಕಟ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕಾವ್ಯ, ಭಾವಗೀತೆ, ನಾಟ್ಯಗೀತೆ, ಜಾನಪದ, ಭಕ್ತಿಗೀತೆ, ಗೀಗಿ ಪದಗಳು, ಲಾವಣಿಗಳು, ತತ್ತ್ವ ಪದಗಳು

ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರದ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳು

೫೭೫

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳು ಇವೆ ಶಬ್ದದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸ್ವರಗಳಿಂದ ಸಂಗೀತ ಎಂದಾದರೆ ಇವೆರಡರ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಭಾವ ಮತ್ತು ರಸಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿ ಕೇಳುಗನಿಗೆ ಸುಖ ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.

ರಾಗವನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ನಿಯಮಗಳ ಪಾಲನೆಯಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪಡಿಸಿದರೂ ಅದರ ಉದ್ದೇಶ ಮಾತ್ರ ಜನರ ಚಿತ್ತವನ್ನು ರಂಜಿಸುವುದಾಗಿರಬೇಕು. ಒಂದು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅಂದರೆ ಗೀತೆಯನ್ನು, ಪದ್ಯವನ್ನು ಜನರನ್ನು ರಂಜಿಸುವಂತೆ ಸ್ವರ ಸಂಯೋಜಿಸಬೇಕಾದರೆ ಗೀತೆಯಲ್ಲಡಗಿದ ಭಾವಕ್ಕೂ, ಆ ಭಾವವನ್ನು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿಸಲು ಬೇಕಾಗುವ ರಸಕ್ಕನುಗುಣವಾದ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ರಾಗ ಸಂಯೋಜಕರಿಗೆ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣತಿ ಇರಬೇಕು. ರಾಗ ಸಂಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಶಬ್ದೋಚ್ಚಾರ, ಶಬ್ದಗಳ ಒಡೆಯುವಿಕೆ, ಶ್ವಾಸ ನಿಯಂತ್ರಣ ಇವು ಅತೀ ಮುಖ್ಯ ಘಟಕಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: 'ವಚನದಲ್ಲಿ ನಾಮಾಮೃತ ತುಂಬಿ....' 'ವಚನವನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಾಮಾ' ಎಂದು ಶ್ವಾಸ ಬಿಟ್ಟ ನಂತರ 'ಮೃತ' ತುಂಬಿ ಎಂದು ಹಾಡಿದರೆ ಆ ವಚನದ ಅರ್ಥವೇ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತದೆ. 'ನಾಮಾಮೃತ' ಶಬ್ದವನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಡುವಂತೆ ಶ್ವಾಸ ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು. ಭಕ್ತಿ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಎರಡುಸಲ ಹಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ನೀ ಕರುಣಿಸೋ ವಿಠಲ ನಮ್ಮನ್ನ ಸಾಕೋ ಪಂಥರಿ ವಿಠಲ ' ಎಂಬ ಭಕ್ತಿ ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚರಣದಲ್ಲಿ 'ಭವ ಸಾಗರದೊಳು ಮುಳುಗುವೆ ಸುಮ್ಮನೆ' ಎಂದು ಹಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಸಾಲನ್ನೆ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಿ ನಂತರ ಅವಲೋಕಿಸುವರೇ ವಿಠಲ' ಎಂದು ಹಾಡಿದರೆ? ಅದು ಹಾಗಲ್ಲ ಭವಸಾಗರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವೆ, ನೀನು ಸುಮ್ಮನೆ ಅವಲೋಕಿಸಿದರೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥ ಬರುವಂತೆ ಹಾಡಬೇಕಲ್ಲವೇ? ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಉದಾಹರಣೆಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ 'ಶ್ರುತಿರ್ಮಾತಾ ಲಯಃ ಪಿತಃ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಒಂದು ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ರಾಗ ಸಂಯೋಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ತಾಳ ಸಂಯೋಜನೆಯೂ ಅಷ್ಟೇ

ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಗೀತೆಯ ಭಾವದ ಜಾಡನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಾವ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಅಷ್ಟೇ ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿದೆ.

ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಕಾಕು ಎನ್ನುವ ಇನ್ನೊಂದು ಶಬ್ದವಿದೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಮನೋಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಇನ್ನೊಂದು ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಶೋಕ, ಭಯ, ಪ್ರಸನ್ನತೆ, ಪ್ರೇಮ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಧ್ವನಿಯನ್ನು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಕಾಕುವಿನ ಪ್ರಯೋಗ ಕಾವ್ಯ ಗಾಯನವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ದೇಶಭಕ್ತಿ ಗೀತೆಗಳಿಗೆ

೫೬೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲಮಲಾ

ವೀರ ರಸವನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದು, ಶೋಕಗೀತೆಗಳಿಗೆ ಕರುಣ ರಸ ಹೊರಡಿಸುವುದು, ಶೃಂಗಾರ ರಸ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಹಾಡುಗಳಿಗೆ ಶೃಂಗಾರ ರಸವನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದರಿಂದ ಹಾಡು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸು ತಲುಪುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕೀ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ 'ವರ್ಣಂ ಕೀರ್ತನ, ಶ್ರುತಿ ರಾಗಂ, ತಾಲಂ, ಪಲ್ಲವಿ, ಪದ, ತಿಲ್ಲಾಣ' ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕೀ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಪುರಂದರ ದಾಸರ ಕೃತಿ, ತ್ಯಾಗರಾಜರ ಕೃತಿ, ಮುತ್ತಸ್ವಾಮಿ ದೀಕ್ಷಿತರ ಕೃತಿ ಎಂದು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಜನರು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿ ಹಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕೀ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಲಕ್ಷ್ಮೀ ಅವರ 'ವೆಂಕಟೇಶ ಸುಪ್ರಭಾತ' ಜನಮನವನ್ನು ಸೊರೆಗೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವ ಈ ಸುಪ್ರಭಾತವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ನೆಮ್ಮದಿಯ ವಾತಾವರಣ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಗಮಕ ಗಾಯನ ಕೂಡ ಕರ್ನಾಟಕೀ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ, ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ, ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.ಯವರ ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ 'ಕಗ್ಗ' ಮುಂತಾದವುಗಳು.

ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಗಾಯನ ಪದ್ಧತಿ ಖಯಾಲ್ ಗಾಯನ ಪದ್ಧತಿ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾವ ಹೊರ ಹೊಮ್ಮಿಸುವಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಭಕ್ತಿಗೀತೆ, ಭಾವಗೀತೆ, ನಾಟ್ಯಗೀತೆ, ದೇಶಭಕ್ತಿಗೀತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಸಂಗೀತ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿವೆ.

ಬಸವಣ್ಣ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಮುಂತಾದವರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಜನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರವಾಯಿತು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಸ್ವರ ಸಂಯೋಜನೆ ಮಾಡಿ ಪಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮನ್ಸೂರ್, ಪಂ. ಸಿದ್ದರಾಮ ಜಂಬಲದಿನ್ನಿ, ಪಂ. ಬಸವರಾಜ ರಾಜಗುರು, ಪಂ. ಎಂ.ವೆಂಕಟೇಶ ಕುಮಾರ್ ಮೊದಲಾದವರು ಹಾಡಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೂ ವಚನದಲ್ಲಡಗಿದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ಅದೇ ರೀತಿ ಪುರಂದರ ದಾಸರು, ಮಹಿಪತಿ ದಾಸರು, ವಿಜಯ ದಾಸರು, ಗೋಪಾಲ ದಾಸರು, ಜಗನ್ನಾಥ ದಾಸರು ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ದಾಸವರೇಣ್ಯರು ಪದ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದು ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದರು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಪಂ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಮನ್ಸೂರ್, ಪಂ. ಭೀಮಸೇನ ಜೋಶಿ, ಪಂ. ಮಾಧವ ಗುಡಿ, ಪಂ. ಗುರುರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಪಂ. ಎಂ.ವೆಂಕಟೇಶ

ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರದ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳು

೫೭೭

ಕುಮಾರ್ ಇತ್ತೀಚಿನ ಅನೇಕ ಗಾಯಕರು ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಹಾಡಿ ಸಿ.ಡಿ. ಕ್ಯಾಸೆಟ್ಟುಗಳ ಮೂಲಕ ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದರು.

ಇದೇ ರೀತಿ ಕರ್ನಾಟಕೀ ಸಂಗೀತದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ವಿದುಷಿ ಎಂ. ಎಸ್. ಸುಬ್ಬುಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಪಂ. ಬಾಲಮುರಳಿ ಕೃಷ್ಣ, ಪಂ. ವಿದ್ಯಾಭೂಷಣ ಮೊದಲಾದವರು ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಹಾಡಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ರವೀಂದ್ರ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದ ರವೀಂದ್ರನಾಥ್ ಟ್ಯಾಗೋರ ಅವರು ಸ್ವರದ ಪ್ರಯೋಜನದ ಬಗ್ಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ : “ಮನುಷ್ಯ ಗೀತೋಂಕಿ ವಾಣಿಪರ ಸುರಕೋ ಖಡಾಕರ ದೇನಾ ಚಾಹಿಯ ಪರ ಮೈ ಸುರಪರ ವಾಣಿ ಕೋ ಸಜಾನಾ ಚಾಹತಾ ಹೂ, ವಹ ಸೂರ ಕೋ ಸಜಾನೇ ಕೇಲಿಯೇ ವಾಣಿ ಕಿ ಮಾಲಾ ಪಿರೋತೆ ಹೈ ಪರ ಮೈ ವಾಣಿ ಕೋ ಸಜಾನೆ ಕೇಲಿಯೇ ಸುರಕೀ ಮಾಲಾ ಪಿರೋತಾ ಹೂ” . (ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸ್ವರವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಲು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ನಾನು ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಲು ಸ್ವರವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇನೆ). ಹೀಗೆ ರವೀಂದ್ರನಾಥ್ ಟ್ಯಾಗೋರರು ಬಂಗಾಲದಲ್ಲಿ ರವೀಂದ್ರ ಸಂಗೀತದ ಮೂಲಕ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲದೆ ಕಾವ್ಯ ಗಾಯನವನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಿದರು. ಚಿಕ್ಕ ಮಗುವಿಗೆ ಕೂಡ ಹಾಡುವ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.

ವರಕವಿ ದ.ರಾ.ಬೇಂದ್ರೆಯವರೂ ರವೀಂದ್ರನಾಥ್ ಟ್ಯಾಗೋರರಂತೆಯೇ ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:
“ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಯೋಜನೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ ರಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ, ಅದನ್ನು ಹಾಡುವಿಕೆಯಿಂದ
ಹಾಡುಗಾರನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕೇಳುವವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಬೇಕು” .

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ದೂರದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುತ್ತಿರುವ 'ಸಾ, ರೆ, ಗ, ಮ, ಪ ಅಥವಾ 'ಹಾಡುತಿದೆ ಕನ್ನಡ
ಕೋಗಿಲೆ' ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕರು ಕೊಡುವ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆಗಳು ಕೂಡ ಕಾವ್ಯವು
ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಣಿಸುವಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಹಿಂದುಸ್ತಾನಿ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕೀ ಈ ಎರಡು ಶೈಲಿಗಳ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತಿ
ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಕಾವ್ಯ ಗಾಯನವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಟ್ಟುವಂತೆ
ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ.

* * * *

ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಗಮಕದ ಪಾತ್ರ

- ರತ್ನಾ ಮೂರ್ತಿ (ಎಸ್.ಎಂ. ನಾಗರತ್ನ)

“ಕಟ್ಟಿಯುಮೇನುಂ ಮಾಲೆಗಾರನ ಪೊಸ ಬಾಸಿಂಗಮುಂ

ಮುಡಿವ ಭೋಗಿಗಳಿಲ್ಲದೇ ಬಾಡಿ ಪೋಗುಮೇ”

ಕಾವ್ಯದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಸತ್ಯವೆನಿಸುವಂತೆ, ಪದೇಪದೇ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಇವು ಕವಿ ಜನ್ಮನ ನುಡಿಗಳು, ಹೂವಾಡಿಗ ಬಹಳ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಸುಂದರ ಹೂಮಾಲೆ, ಹೆಣ್ಣಿನ ಮುಡಿಗೋ, ಭಗವಂತನ ಅಡಿಗೋ, ಅಲಂಕಾರಕ್ಕೋ ಹೀಗೆ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಸಾರ್ಥಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗದಿದ್ದರೆ ಆ ಚೆಲುವಿನ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಬಾಡಿ ಮಣ್ಣಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ, ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯ ಎಷ್ಟೇ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸಹೃದಯರನ್ನು ತಲುಪದಿದ್ದರೆ ಅದು ಪುಸ್ತಕದ ಪುಟಗಳ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೇವಲ ಅಕ್ಷರಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಾಗ ಅದನ್ನು ಕಾವ್ಯವೆನ್ನಲಾಗುವುದೇ? ತೆರೆದು ಓದಿದರಷ್ಟೇ ಅಥವಾ ಕುಳಿತು ಕೇಳಿದರಷ್ಟೇ ಅದು ಕಾವ್ಯ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಕಾವ್ಯ/ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರವಾಗಲೇಬೇಕು. ಆ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರದ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವಾಗ, ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಹಿಸಿರುವುದು ಗಮಕ ಎಂದು ನಿಸ್ಸಂದಿಗ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಕಾವ್ಯಗಳು ಇಂದೂ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಜೀವಂತ ವಾಗಿವೆಯೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಗಮಕ.

ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಗಮಕಿಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿತರಾದ ಲವಕುಶರು, ವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳು ರಚಿಸಿದ 'ರಾಮಾಯಣ ಕಾವ್ಯವನ್ನು' ರಾಗ ಭಾವಪೂರಿತವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾ ಜನಮನ ವನ್ನು ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ಸಂಗತಿ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ:

'ಕೃತಂ ರಾಮಾಯಣಂ ಕಾವ್ಯಂ ಗಾಯೇಥಾಂ ಪರಯಾ ಮುದಾ'

ಯಥೋಕ್ತಮೃಷಿಣಾ ಪೂರ್ವಂ ಸರ್ವಂ ತತ್ರೋಪಗಾಯತಾಮ್.

“ನೀವು ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಸಮಗ್ರ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಆನಂದಭರಿತವಾಗಿ ಹಾಡಿರಿ” ಎಂದು ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುನಿಗಳು ಲವಕುಶರಿಗೆ ಆದೇಶಿಸಿದರು. ಅದರಂತೆ ಲವಕುಶರು ಸಮಗ್ರವಾದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಮಧುರವಾಗಿ ಗಾನಮಾಡುವಾಗ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನೂ ಕೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಅಂದ ಮೇಲೆ ರಾಮಾಯಣದಷ್ಟೇ ಪುರಾತನವಾದ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆಂದೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕಲೆಯೇ ಗಮಕ ಎಂದಾಯಿತು. ಕಾವ್ಯದ ರಸದೂಟವನ್ನು ರಾಗಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸಹೃದಯರಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸುವ ಕವಿ ಹೃದಯಜ್ಞನಾದ ಪ್ರತಿಭಾ ಶಾಲಿಯೇ ನಿಜವಾದ ಗಮಕಿ.

ಕಾವ್ಯಾನಂದವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ಸಹೋದರ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ವಾಂಸರ ಮಾತು ಬೇರೆ. ಆದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ, ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರಿಗೆ ತಾವಾಗಿಯೇ ಓದಿಕೊಂಡು ಕಾವ್ಯಾನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ ಗಮಕದ ಪ್ರವೇಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಗಮಕಿ ವಾಚನದಿಂದ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರ ವಿದ್ವತ್ಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ಸುಲಲಿತ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಿಂದ ಸಹೃದಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಾನಂದದ ಅನು ಭೂತಿಯನ್ನೇ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

“ಅರ್ಥಾನ್ ಭಾವಾನ್ ರಸಾಂ ಗಮಯತೀತಿ ಗಮಕಂ”, ಅರ್ಥ, ಭಾವ, ರಸಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ ಗಮಕ, ತತ್ ತ್ವಂ ಗಮಕತ್ವಂ ಎಂದು ಗಮಕ ಶಬ್ದದ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಂಟು ಸಂಪುಟಗಳ ಬೃಹತ್ ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟುವಿನಲ್ಲಿ ಗಮಕ ಪದಕ್ಕೆ ಸಮಯೋಚಿತ ರಾಗಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಸಹೃದಯರ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತೆ ಕಾವ್ಯಗಾಯನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಕಲೆ ' ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಇದೆ. ಇದರಿಂದ ಕಾವ್ಯ ಗಾಯನಕ್ಕೆಂದೇ ಜನಿಸಿದ ಕಲೆ ಗಮಕ ಎಂಬುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು.

ವಿದ್ಯಾಧಿದೇವಿ ಸರಸ್ವತಿಯ ಸ್ತನದ್ವಯಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿರುವ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬನೆ ಇದೆ. “ಸಾಹಿತ್ಯದ ಭಾವ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರಾವ್ಯವಾಗಿ ಮೈದಾಳಿರುವುದು ಗಮಕದಲ್ಲಿಯೇ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಪ್ರೊ. ಮಲ್ಲೇಪುರಂ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಅವರು, ಗಮಕವನ್ನೇ ಉಸಿರಾಗಿ ಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಎಂ. ರಾಘವೇಂದ್ರ ರಾವ್ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ “ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವೆರಡರ ಸರಸ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲೆ ಗಮಕ” . ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಗಮಕವನ್ನು ಓದುವ ಕಲೆ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೂ ಗಮಕ ಪದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇದಮಿತ್ಥಂ ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಗಮಕ ಕಲೆ ಆದಿ ಕವಿ ವಾಲ್ಮೀಕಿಗಳ ಕಾಲದಷ್ಟು ಪುರಾತನವಾದರೂ,

ಯಾವೊಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಇದುವರೆವಿಗೂ ಇದಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ರಚಿಸಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಅಲಿಖಿತ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಕಲೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿರುವ ಗಮಕ ಕಲೆ, ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನನ್ನು ಸತತವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿ ಕೊಂಡಿರುವುದೂ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ.

ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಆಸ್ವಾದಿಸಲು ಗಮಕ ಕಲೆ ಅಗತ್ಯ ಹಾಗೂ ಅನಿವಾರ್ಯವೂ ಹೌದು. ಗಮಕಕ್ಕೆ ಒಂದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಗ್ರಂಥ ಇಲ್ಲದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಡಲೋ ಎಂಬಂತೆ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು ರಚಿಸಿರುವ 'ಕಾವ್ಯಗಾಯನ ಕಲಾ ಸಂಗ್ರಹ' ಮತ್ತು ಗಮಕಿ ಆರ್. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ಅವರ 'ಸಾಹಿತ್ಯದ ಚತುರ್ಮುಖರು' ಈ ಎರಡೂ ಕೃತಿಗಳು ಈಗ ಗಮಕ ಕಲೆಯ ಕೈಪಿಡಿಯಂತಿವೆ.

ಹಿಂದಿನ ರಾಜಾಶ್ರಯದಿಂದಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಕಲೆಯಾಗಿದ್ದ ಗಮಕ, ರಾಜಾಶ್ರಯ ತಪ್ಪಿದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಮೊದಲಿನ ವೈಭವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡದನ್ನು ಕಂಡು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದ, ಆಚಾರ್ಯ ಕೃತಿ ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗದ ಖ್ಯಾತಿಯ ಡಿ. ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪನವರು ಭಾರತದ ಬಿಂದೂರಾಯರು ಮುಂತಾದ ಹಿರಿಯ ಗಮಕ ವಿದ್ವಾಂಸರ ನೆರವಿನಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಗಮಕ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸತೊಡಗಿದರು. ಇದರಿಂದ ಗಮಕ ಕಲಿಯುವವರ ಸಂಖ್ಯೆ ಬೆಳೆದು, ಗಮಕದ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಹೆಚ್ಚಿದಾಗ, ಗಮಕ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿಯೇ ೧೯೮೨ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨ರಂದು ಗಮಕಿ ಶ್ರೀ. ಎಂ. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು, ಶ್ರೀ. ಜಿ. ನಾರಾಯಣ ಮತ್ತು ಹಲವಾರು ಗಮಕ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಜನ್ಮತಾಳಿದುದು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗಮಕ ಕಲಾ ಪರಿಷತ್ತು'.

ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಹಲವಾರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಮಕಿಗಳು ಹೊಸ ಹೊಸ ಗಮಕಿಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದಿದ್ದರೂ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗಮಕ ಕಲಾ ಪರಿಷತ್ತು' ಆರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಲವಾರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ತಾಲ್ಲೂಕಿ ನಲ್ಲೂ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಶಾಖೆಗಳು ಆರಂಭವಾಗಿ ಈ ಕೈಂಕರ್ಯ ಇನ್ನಷ್ಟು ವೇಗವನ್ನೂ, ಬಲವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ದತ್ತಿನಿಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಗಮಕ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು, ಗಮಕ ಉತ್ಸವ, ಮಕ್ಕಳ ಗಮಕ ಸಮ್ಮೇಳನ ಇವುಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಗಮಕ ಕಲೆಯ ನಿರಂತರ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪಂಪ, ರನ್ನ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಹರಿಹರ, ರಾಘವಾಂಕ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ, ತೊರವೆಯ ನರಹರಿ, ಮುದ್ದಣ, ಕುವೆಂಪು ಮುಂತಾದವರ ಜನಪ್ರಿಯ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲದೇ ಅಷ್ಟು ಪರಿಚಿತವಲ್ಲದ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪ್ರಚಾರವನ್ನೂ ಈ ಮೂಲಕ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ.

ಇಂತಹ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣ ಗಮಕ ಕಲೆಯ ಹಳಮೆಯನ್ನು ಸಾರುವ

ಉಲ್ಲೇಖ ಕ್ರಿ. ಪೂ. ೧ನೇಯ ಶತಮಾನದ 'ಲಲಿತ ವಿಸ್ತರ'ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಬುದ್ಧನು ಕಲಿತನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವ ೬೪ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಗಮಕ ಕಲೆಯನ್ನು ೩೮ನೇ ಕಲೆಯಾಗಿ ಎಣಿಕೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತೆ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧ನೇಯ ಶತಮಾನದ ವಾತ್ಸಾ ಯನನಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ 'ಗೀತ ಪರಿತಂ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ೩೧ ಕಲೆ 'ಪುಸ್ತಕ ವಾಚನ' ಎಂದಿದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೩ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಮಹಾಕವಿ ಪಂಡಿತನಾದ ಭಾಮಹನೆಂಬುವನೂ ಸಹ ವಿವಿಧ ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ 'ಪುಸ್ತಕವಾಚನ'ವನ್ನೂ ಒಂದು ಕಲೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ವಾಮನನು ಬರೆದ 'ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ ಸೂತ್ರ ವೃತ್ತಿ' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ತಿಪ್ಪ ಭೂಪಾಲ ರಾಜನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ರೂಪವಾಗಿ ಬರೆದ 'ಕಾಮಧೇನು' ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಭಾಮಹನು ಕಲಾಸಂಗ್ರಹ ರೂಪವಾದ ಅನುಷ್ಠುಪ್ ಶ್ಲೋಕಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಬರೆದಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಲ್ಲಿ .....ಸಂಪಾರ್ಯ ಪಾರವಂ' ಎಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರುವುದು ಕಾವ್ಯ ವಾಚನ ಕಲೆಯನ್ನೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಈ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಮಕಿಯಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಜೋಳದರಾಶಿ ದೊಡ್ಡಣ್ಣಗೌಡರು ಮನಃಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಆದಆನಂದದಿಂದ ವರ್ಣ ವರ್ಣದಿಂದ ಪದ - ಪದದಿಂದ ವಚನ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಸಮನ್ವಯಗೊಳಿಸಿ ರಾಗಬದ್ಧ ವಾಗಿ ಹಾಡುವುದೇ "ಗಮಕ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕಾವ್ಯ ವಾಚನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಲಾಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಉಲ್ಲೇಖಗಳು ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು ಗಮಕಿಗಳೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಂದೇಹಕ್ಕೆಡೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ನಿರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪಂಪನಾದಿಯಾಗಿ ಪೊನ್ನ, ದುರ್ಗಸಿಂಹ, ರನ್ನ, ಗುಣವರ್ಮ ಮುಂತಾದವರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲದೆ ಶಾಸನ ಗಳಲ್ಲೂ ಕವಿ ಗಮಕಿ ವಾದಿ ವಾಗ್ರಿಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ.

ಕವಿ ಗಮಕಿ ವಾದಿ ವಾಗಿ

ಪ್ರವರರ ಪಂಡಿತರ ನೆಗಳ ಮಾತರಿವರ ಸ

ಬ್ಬ ವದವರೆನಂತೊಸೆದ

ನ್ನ ವಾಸದೋಲಗದೊಳಿದನಾಗಳ್ ಹರಿಗಂ

ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯಂ (ಪಂಪ)

ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿವಿಧ ಪದಗಳ ನಡೆಯನ್ನು ರಾಗಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕ ಧ್ವನಿ ವಿಶೇಷಗಳೊಡನೆ ಹಾಡಬಲ್ಲವನು ಗಮಕಿ, "ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ಕಾವ್ಯಗಾಯನವೇ

೫೭೨

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲಮಲಾ

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಇದ್ದು ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ವಾಚನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವು ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲಾ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಗಮಕಿಗಳಿಗೆ ಸಾಹಿತಿಗಳ ವೃಂದದಲ್ಲಿ ಗಣ್ಯವಾದ ಸ್ಥಾನವಿತ್ತೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದವಾದ ಸಂಗತಿ" ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ಗಮಕಿ ಶ್ರೀ. ಎಂ. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾಯರು.

ಗಮಕಿಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಾವ್ಯ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂಬ ಮಹದಾಸೆ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿಗಳಲ್ಲೂ ಇದ್ದಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವ ಸಾಲುಗಳೂ ಇವೆ. ಗಮಕಿ ಎಂದರೆ ಕವಿಗಳು ರಚಿಸಿದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸರಾಗವಾಗಿ ಸೊಗಸಾಗಿ, ರಸ ಭಾವ ಪೂರಿತವಾಗಿ ಓದುವವ ಅಥವಾ ಪಾರಕ, ಅಂದಮೇಲೆ ಗಮಕದ ಮೂಲಕ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಜನಮನಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಗಮಕಿಯ ಪಾತ್ರ ಹಿರಿದು ಎಂಬುದು ಸುಸ್ಪಷ್ಟವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಎಷ್ಟೇ ರಾಗರಸ ಭಾವಯುಕ್ತವಾಗಿ ಗಮಕಿ ವಾಚಿಸಿದರೂ ಕಾವ್ಯದ ಅರ್ಥ ಭಾವಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಶೋತೃಗಳಿಗೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗದೇ ಹೋಗಬಹುದು.

ಛಂದೋಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಕಾವ್ಯ ವಿಶೇಷಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲದ, ಗದ್ಯವನ್ನು ಪದ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕಾವ್ಯಗಳಿಗೆ ಯಾವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಅಗತ್ಯವೂ ಇರದು. ಆದರೆ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಪದಗಳು, ಗೂಡಾರ್ಥಗಳು, ಧ್ವನಿಗಳು, ಅದ್ಭುತ ರೂಪಕಗಳು, ಕಾವ್ಯ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಸ್ವಾದಿಸಲು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರೂ ಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಗಮಕ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡು ಕಾವ್ಯಾನಂದವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲು ಗಮಕಿ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರ ಇಬ್ಬರ ಪಾತ್ರವೂ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಕಾವ್ಯದ ರಾಗರಸಭಾವಪೂರ್ವ ವಾಚನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ತಲೆದೂಗಿಸಿದರೆ; ಅಸ್ಥಲಿತ ವಾಗ್ವರಿ, ರಸಭಾವಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವ ಧ್ವನಿಯ ಏರಿಳಿತ, ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಗಾದೆ, ಸುಭಾಷಿತ, ಯುಕ್ತವಾದ ಶ್ಲೋಕಗಳು, ನಾಣ್ಣಡಿಗಳು, ಹಿತಮಿತವಾದ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಕತೆಗಳು, ಘಟನೆಗಳ ಉದಾಹರಣೆ ಇವುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ವಿದ್ವತ್ತೂರ್ಣ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸಿ, ಕಾವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆಲ್ಲ ಸುಗ್ಗಿಯ ಬಿಡುವಿನಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷ ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬೇಕೆನಿಸಿದಾಗ ಗಮಕ ವಾಚನಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾವ್ಯ ರಸಾಸ್ವಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕಸಂಧಿಗ್ರಾಹಿಗಳಂತಿದ್ದ ಕೆಲವರಂತೂ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪರ್ವ

ಪರ್ವಗಳನ್ನೇ ಕೇವಲ ಗಮಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಕಂಠಸ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ವಾಚನದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ತುಸು ಸ್ವಾಲಿತ್ಯ ಕಂಡರೂ ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುವಷ್ಟು ಪ್ರೌಢಿಮೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮದುವೆಯಾಗುವ ಗಂಡಿನ ಕಾವ್ಯದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯು ಅವನ ಉತ್ತಮ ಸಂಸ್ಕಾರದ

ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರದ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳು

೫೭೩

ಮಾನದಂಡವೂ ಆಗಿತ್ತಂತೆ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವೆರಡರ ಸರಸ ಸಾಮರಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಕಲೆ ಗಮಕ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಗಮಕದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವೇ ಪ್ರಧಾನ. ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರವೇ ಗಮಕದ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಏಕಮಾತ್ರ ಉದ್ದೇಶ. ಕಾವ್ಯಗಳಿಲ್ಲದೆ ಗಮಕಕ್ಕೆ ಅಸ್ತಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲ.

ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿನ ರಸ ಪೋಷಣೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ರಾಗಗಳ ಬಳಕೆ ಇರಬೇಕೆ ವಿನಃ ಸಂಗೀತವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಅಂದರೆ "ಕವಿಯು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಗಮಕಿ, ತನ್ನ ಶ್ರೋತೃಗಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಮೇಲೆ ಸಮೀಚೀನವಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಷ್ಟು ಇಂಪಾಗಿ, ಕಾವ್ಯದ ಅರ್ಥ, ರಸ ಭಾವಗಳನ್ನರಿತು ಆಯಾ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ರಾಗಗಳ ಜೋಡಣೆಯಿಂದ ಗಾನರೂಪದಲ್ಲಿ ವಾಚನ ಮಾಡುವುದೇ ಗಮಕ ಕಲೆ" . 'ಸಾಹಿತ್ಯ ದೇವಿಯ ತೇರನ್ನೆಳೆಯುವ ಕಲಾಪ್ರಕಾರವೇ ಗಮಕ, ಗಾಯನದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತವು ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಸುಳಿದು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಎರಗಬೇಕು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಗಮಕಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿಯೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಪಕ್ಕ ವಾದ್ಯಗಳ ಅವಲಂಬನೆಯೂ ಬೇಡ, ಆಂಗಿಕ ಅಭಿನಯಯೂ ಗಮಕದಲ್ಲಿ ನಿಷಿದ್ಧ. ಸೂಕ್ತವಾದ ರಾಗವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕೇವಲ ತನ್ನ ಕಂಠ ಸಿರಿಯ ಏರಿಳಿತದ ಮೂಲಕವೇ ರಸವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬೇಕು. ಅನ್ವಯಾನುಸಾರ, ಭಾವಾನುಸಾರ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಪುನರಾವರ್ತಿಸುತ್ತಾ ವಾಚಿಸುವ ಈ ಕಲೆ, ತಾಳದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಹೊರಗೆ ಇಷ್ಟು ಸೀಮಿತ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಮಕಿಗಳು ರಸಿಕರನ್ನು ಕಾವ್ಯರಸಾಸ್ವಾದನೆಯ ಉತ್ತುಂಗ ಶೃಂಗಕ್ಕೊಯ್ಯಬಲ್ಲರು. 'ವಾಗಾಭಿನಯದ ಗಾರುಡಿಗ ಗಮಕಿ' ಎಂದಿದ್ದಾರೆ ಗಮಕಿ ಜೋಳದ ರಾಶಿ ದೊಡ್ಡಣ್ಣಗೌಡರು.

“ಕಿವಿಯಿಂದಿಂಟಿಸುವ ಸಮಸ್ತ ರಸಮಂ” ಎಂದು ಕವಿಗಳೇ ಗಮಕಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಗಮಕಿಯ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು “ಚೂಡಾರತ್ನ ಶತಕ”ದ ಕವಿ ಹೇಳುವುದು ಹೀಗೆ:-

ಎಡರದೆ ತಡೆಯದೆ, ತಲೆಯಂ

ಕೊಡಹದೆ, ಕಡುವಹಿಲ ಜಾಡ್ಯವೆನಿಸದೆ, ರಸಮಂ

ಕೆಡಿಸದೆ, ಸರ್ವರ ಚಿತ್ರ

ಕೊಡಬಡಲೋದುವನೆ ಗಮಕಿ ಚೂಡಾರತ್ನ

ಅಭಿನವ ಕಾಳಿದಾಸರೆಂದು ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದ ಬಸವಪ್ಪಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ ಕಾವ್ಯ ವಾಚನಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಮಾರುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುವಂತೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸನ್ನಿವೇಶ, ಅಲ್ಲಿರುವ ರಸ ಮತ್ತು ಪದಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನರಿತು,

೫೭೪

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲೂಲಾ

ಯುಕ್ತವಾದ ರಾಗವನ್ನಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂದರ್ಭಾನುಸಾರ ಎತ್ತರದ ಮತ್ತು ತಗ್ಗಿನ ಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ, ಅವಶ್ಯವಿದ್ದೆಡೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಘಾತವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವಾಚಿಸುವುದು ಗಮಕದ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲೊಂದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ “ವೇದ ಪುರುಷನ ಸುತನ ಸುತನ ಸಹೋದರನ.....” ಎಂಬ ಪದ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ವೇದಪುರುಷ ಅಂದರೆ ವಿಷ್ಣು, ಅವನ ಮಗ ಬ್ರಹ್ಮ, ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಗ ನಾರದ, ನಾರದನ ಸೋದರ ಮರೀಚಿ, ಮರೀಚಿಯ ಮೊಮ್ಮಗ ಇಂದ್ರ..... ಹೀಗೆ ತಳೋದರಿಯವರೆಗೆ ಅವರ ಸ್ಥಾನಗಳು ಅವರೋಹಣದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಾ ಹೋಗಬೇಕು. ಮುಂದೆ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಏರುತ್ತಾ ಹೋಗಿ 'ಅನಾದಿ ಮೂರುತಿ ಸಲಹೊ ಗದುಗಿನ ವೀರ ನಾರಾಯಣ' ಎನ್ನುವಲ್ಲಿಗೆ ಎತ್ತರದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು.

“ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಪೂಜಿತ ಚರಣ ರಾಜೀವ ನಯನ ರಮಣೀಯ ವದನ” ಎಂದು ಹಾಡುವುದು ಸಂಗೀತದ ರೀತಿ. ಆದರೆ ಗಮಕದಲ್ಲಿ ಚರಣ ಅಂದರೆ ಪಾದ, ಕೆಳಗಿನ ಸ್ವರದಲ್ಲೂ ವದನ ಅಂದರೆ ಮುಖ ಮೇಲಿನ ಸ್ವರದಲ್ಲೂ ಬರಬೇಕು.

ಭೂವೈಮ ಪಾತಾಳ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಭೂ ಎಂಬ ಪದ ಮಧ್ಯ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ, ಮೈಮ ಮೇಲಿನ ಹಾಗೂ ಪಾತಾಳವನ್ನು ತಗ್ಗಿದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹಾಡಬೇಕು. ಪ್ರಸ್ತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಎಳೆಯದೆ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘಾಕ್ಷರ ಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯದ ಕಡೆಯ ಪದವನ್ನು ಅರ್ಥ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಾಗದಂತೆ ಹಿತದ ಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಲಂಬಿಸಬಹುದು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಶುದ್ಧಿಯ ವಾಚನಕ್ಕಾಗಿ ಪದಗಳ ಸಂಧಿಗಳನ್ನು ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಬಿಡಿಸಿ ವಾಚಿಸುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ. ಅದರ ಕಂಠ ಸಿರಿಯಿದ್ದೂ, ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಪರಿಶ್ರಮವಿದ್ದೂ ಪದ ವಿಭಾಗ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ವಾಚಿಸುವಾಗ ಆಗುವ ರಸಾಭಾಸಕ್ಕೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ:- “ದಶರಾಮ ಶರಾಘಾತದಿಂ ತತ್ತರಿಸಿದನು ರಾವಣನು” ಎಂಬ ಈ

ಸಾಲುಗಳ ಪದಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಬಿಡಿಸಿ ವಾಚಿಸದೆ ಗಮಕಿ, ದಶರಾ.....ಶರಾಘ..... ತದಿಂತು.....ರಿಸಿದನು..... ಎಂದು ವಾಚಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅಲ್ಲಿ ಗಮಕವಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕೊಲೆಯೂ ಆಗುತ್ತದೆ. ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಪರಿಶ್ರಮವಿದ್ದರೂ ಗಮಕ ವಾಚನ ಕಲೆಯನ್ನು ಗುರುಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬೇಕು. ಸತತ ಸಾಧನೆ ಕಲಿಯುವಿಕೆಯಿಂದ ಗಮಕ ವಾಚನದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾವ್ಯ ಮತ್ತು ಶೋತೃಗಳ ನಡುವೆ ರಾಗರಸಭಾವ ಸೇತುವಾಗುವವರು ಗಮಕಿಗಳು ತಾನೇ.

ಹೀಗೆ ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಗಮಕ ಕಲೆ ತನ್ನನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪ್ರಚಾರವನ್ನೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಗಮಕ ಕಲೆಯನ್ನು ಅನನ್ಯವಾಗಿ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾ ಅದರಲ್ಲೇ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡವರು ಕೆಲವರು ಕವಿಗಳೂ ಆಗಿರುವುದುಂಟು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಶ್ರೀಯುತ ಮೈಶೇ ಅನಂತಪದ್ಮ

ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರದ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳು

೫೭೫

ನಾಭರಾವ್, ಎಂ. ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್, ಬಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಕೌಶಿಕ್, ಆರ್. ಶಂಕರ ನಾರಾಯಣ ಮುಂತಾದವರು ಷಟ್ಪದಿ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಗತಿ. ಭಾರತದ ಬಿಂದೂರಾಯರು, ಶಕುಂತಲಾಬಾಯಿ ಪಾಂಡು ರಂಗರಾವ್, ಭಾರತದ ಕೃಷ್ಣರಾಯರು, ಅನ್ನಪೂರ್ಣಮ್ಮ ರಘುಪತಿಶಾಸ್ತ್ರೀ, ಕಳಲೆ ಸಂಪತ್ನುಮಾರಾಚಾರ್ಯರು, ಹು. ಮಾ. ರಾಮಾರಾಧ್ಯಾಯ ಮುಂತಾದವರು ಗಮಕದ ಧ್ವಜವನ್ನು ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೆ ಹಾರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬಂದವರು. ಈಗಲೂ ಗಮಕ ಕಲೆಯ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡದ ಅಮರ ಕಾವ್ಯಗಳ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವರಿದ್ದಾರೆ.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೂ ಗಮಕದಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ಎಂದು ಕೇಳ ಬಹುದು. ಸಂಸ್ಕೃತ ಲಾಕ್ಷಣಿಕ ಮಮ್ಮಟನು ಹೇಳುವ,

ಕಾವ್ಯಂ ಯಶಸೇ ಅರ್ಥಕೃತೇ ವ್ಯವಹಾರವಿದೇ ಶಿವೇತರಕ್ಷತಯೇ

ಸದ್ಯಃ ಪರಿನಿರ್ವೃತಯೇ ಕಾಂತಾಸಮ್ಮಿತತಯೋಪದೇಶಯುಜೇ

ಎನ್ನುವ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕೇಳುವ ಗಮಕಾಸಕ್ತ, ಕಾವ್ಯಾಸಕ್ತ ಸಹೃದಯ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳಿಗೂ ಲಭಿಸದೇನು?

ಈಗ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಿಂದಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಲೆಗಳು ಒಂದಿಷ್ಟು ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸರಿಯುತ್ತಿವೆ. ಆದರೂ ಗಮಕದ ಮೇಲಿನ ಅಪಾರ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮನೆ ಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾವ್ಯ ವಾಚನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಗಮಕವನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿರುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ದೇವಾಲಯಗಳೂ ಸಹ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಗಮಕವನ್ನೂ, ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹೀಗೆ ಏಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ.

ಶ್ರೀಶಂಕರವಾಹಿನಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ೧೦೦ ಕಂತುಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಲ ಹಾಗೂ ಯುವ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಂದ ಗಮಕ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ, ಉದಯ, ಚಂದನ ವಾಹಿನಿ ಗಳೂ ಗಮಕದ ಮೂಲಕ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿವೆ. ಇದೀಗ 'ಸಿರಿ ನಾಡು' ಎಂಬ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ವೆಬ್ ಟಿ.ವಿ. ವಾಗ್ಗೇವಿ ಗಮಕ ಕಲಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ 'ದ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ 'ಸಿರಿಗಮಕ' ಎಂಬ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ಗಮಕ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಯುವ ಗಮಕಿಗಳಿಗೆಗಾಗಿ ಆಯೋಜಿಸಿ, ಹೊಸ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನೂ, ವಿವಿಧ ಛಂದೋ ಬಂಧಗಳ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಪಂಪಭಾರತ ಹಾಗೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಡಕ ಮುದ್ರಿಕೆಯನ್ನು 'ಕನ್ನಡ ಗಣಕ ಪರಿಷತ್ತು' ಹೊರ ತಂದಿದ್ದು ಈ ಕಾವ್ಯಗಳ ಸಮಗ್ರ ಗಮಕ ವಾಚನವೂ ಅದರಲ್ಲಿದೆ. ಗಮಕದ ಅಡಕ ಮುದ್ರಿಕೆಗಳೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಲಭ್ಯವಿದೆ.

೫೭೬

ಸಾಹಿತ್ಯ ಶಾಲ್ಮಲಾ

ಗಮಕ ಕಲೆ ಕರ್ನಾಟಕದ್ದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಕಾವ್ಯವಾಚನ ಎಂಬುದು ಇಷ್ಟು ಅಪೂರ್ವವೆನಿಸುವ ಕಲೆಗಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ.

ಕೀರ್ತನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಚಾರ

ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ವೈಚಿತ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ಅರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನವ ಇದರ ಗೂಢತೆಗೆ ಗಹನತೆಗೆ ಶರಣಾಗಿ, ದೃಗ್ಗೋಚರವಾಗದ ಶಕ್ತಿಯ ಆರಾಧನೆಗೆ ತೊಡಗಿದ. ಅವರವರ ಭಾವಕ್ಕೆ ಅವರವರ ಭಕ್ತುತಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅದೃಶ್ಯವಾದ ಆ ಶಕ್ತಿಗೆ ಮಣಿದು ಸ್ತುತಿಸಿ ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಲವು ವಿಧದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ. ಸಮಷ್ಟಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಹಬಾಳ್ವೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಭಗವಂತನೊಡನೆ ಜೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಧನವೇ ಕೀರ್ತನೆ ಎಂದರೆ ಭಗವಂತನ ಸ್ತುತಿರೂಪವಾದ ಹಾಡು ಅಥವಾ ಜನಜನಿತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ನಾಮ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಗುಣೋಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಲೀಲಾವಿನೋದಗಳನ್ನು ಅಗಣಿತ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಹೊಗಳುವುದು ಕೀರ್ತನೆ. ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹಾಡಿದರೆ ಅದು ಭಜನೆ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ದಿನದಿನದ ಜಂಜಾಟಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಗೀತ ಸಂಗೀತದ ಮೂಲಕ ಭಜಿಸುವ ಈ ಕ್ರಮವೇ ಭಜನೆಯಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯವಾಯಿತು.

ಭಜನೆಗೆ ಸಾಮಗ್ರಿ ಭಕ್ತಿಭಾವಭರಿತ ಕೀರ್ತನೆಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ರಾಗ ತಾಳಗಳೂ ಮುಖ್ಯವಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ ಹಾಡಬಹುದಾದ ರಾಗ ಮತ್ತು ಮಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಭಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಭಾಗಿಯಾಗಬಹುದು. ಲೌಕಿಕ ಬದುಕನ್ನು ನೇರ್ಪಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಲವು ಅಂಶಗಳೂ ಭಜನೆಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಹಿಂದೆ ಮನೆ ಮಂದಿಯೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿ ಭಜನೆ ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವೂ ಇತ್ತು.

ಭಜನೆಗೆ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಕೀರ್ತನ ಸಾಹಿತ್ಯವೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿದೆ. ಭಕ್ತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಂತೆಯೇ ಕೀರ್ತನೆಗಳೂ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದವು. ಮೀರಾಬಾಯಿ, ತುಳಸೀದಾಸ್, ಚೈತನ್ಯ, ಮಹಾರಾಜ್, ತುಕಾರಾಂ, ಏಕನಾಥ, ನಾಮದೇವ, ನರಸೀ ಮಹತಾ, ವೇಮನ ರಾಮದಾಸರು, ತ್ಯಾಗರಾಜರು, ನಯನ್ಮಾರರು, ಆಳ್ವಾರರು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಶಿವಶರಣರು, ಹರಿದಾಸರು ಮುಂತಾದವರು ಸಗುಣ ಭಕ್ತಿಯ ನೇತಾರರಾಗಿ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ರಚನೆಗಳಿಂದ ಕೀರ್ತನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದವರು. ಭಕ್ತಿ ಪಂಥದ ಪ್ರಸಾರವಲ್ಲದೆ ಸಮಾಜದ ವಿಕೃತಿಗಳನ್ನು, ಅಂಶುಡೊಂಕುಗಳನ್ನು, ಭೇದಭಾವಗಳನ್ನು, ಅರ್ಥಹೀನ ಆಚಾರಗಳನ್ನು, ನಿರ್ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯವಾಗಿ ಖಂಡಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ವರ್ಗವರ್ಣ ಭೇದರಹಿತ ಸಮಾಜ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಶ್ರಮಿಸಿದವರು. ಕಲ್ಯಾಣದ ಬಸವಣ್ಣ, ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ ಮುಂತಾದ ನೂರಾರು ವಚನಕಾರರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ಪಿತಾಮಹರೆಂದು ಖ್ಯಾತರಾದ ಪುರಂದರ ದಾಸರು, ಕನಕದಾಸರು, ವಾದಿರಾಜರು, ವ್ಯಾಸರಾಜರು, ವಿಜಯದಾಸರು,

ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಚಾರದ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳು

೫೭೭

ಗೋಪಾಲದಾಸರು, ಹೆಳವನಕಟ್ಟೆ ಗಿರಿಯಮ್ಮ, ಹರಪನಹಳ್ಳಿ ಭೀಮವ್ವ ಮುಂತಾದವರು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತಿ ಪಂಥದ ಅಲೆಯನ್ನು ಹರಡಿದವರು. ಮಾನವ ಜನ್ಮದ ಅಂತಿಮಗುರಿ ತನ್ನ ನಿಜದ ನೆಲೆಯಾದ ಕೈವಲ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಅದನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾದ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಸರಳವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೃದ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟ ದಿವ್ಯ ಚೇತನರಿವರು. ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತು, ಮಹಾಭಾರತ, ರಾಮಾಯಣ, ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಗ್ರಹಿಕೆಗೆ ನಿಲುಕದ ಗಹನವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸುಲಿದ ಬಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಾಗಿಸಿಕೊಟ್ಟವರು. ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯ ಉನ್ನಾದದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಊರೂರು ಸುತ್ತುತ್ತಾ ಸಮಾಜದ ಜಡತೆಯನ್ನು ಒಕ್ಕಲೆಬ್ಬಿಸಿದವರು. ತಾಳ ತಂಬೂರಿ ಚಿಟಿಕೆಗಳ ಜೊತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದವರು.

ಕೀರ್ತನೆಗಳ ವಚನಗಳ ಸೊಗಸಿಗೆ ಮಾರುಹೋದ ಜನ ಒಂದುಗೂಡಿ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಾಡಿ ಮೈಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ರಮೇಣ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಹಾಡುವುದೇ ಭಜನೆಯಾಗಿ, ಸಂಜೆಯ ಹೊತ್ತು ಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆಯುವುದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಡೆ ನಿತ್ಯ ನೇಮವಾಗತೊಡಗಿತು.

ಕಾವ್ಯದ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರವಾದ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೇ ಭಜನೆ. ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಗೀತ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲೂ, ಒಂದಿಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಪ್ರಚಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೇ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆದಿರುವುದು ದಾಸವಾಣಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ. ಎರಡು ಮೂರು ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ನಡೆಯುವ ದಾಸವಾಣಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ, ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಗಾಯನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಹಲವರು ಈ ಮೂಲಕ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ನಿರಂತರ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಪಕ್ಕವಾದ್ಯಗಳ ಜೊತೆ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಗಾಯನ ಮತ್ತೊಂದೇ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಅನುಭವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಕೆಲವು ಜನಪ್ರಿಯ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಗಾಯನವಷ್ಟೆ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಹಳಷ್ಟು ಕೀರ್ತನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇನ್ನೂ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿವೆ.

ಭಕ್ತಿ ಪಂಥವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಂತೆ ಲಘು ಭಕ್ತಿ ಸಂಗೀತ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಗೀತಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವೆನಿಸಿದ ಕೀರ್ತನ ಸಂಗೀತ ಬಹಳ ಬೇಗ ಜನ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನೂ ತನ್ನತ್ತ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡಿತು. ಭಾರತದ ಯಾವ ಭಗಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ, ಅದರಲ್ಲೂ ಗ್ರಾಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಪ್ರತಿ ದಿನ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ವಾರದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಿನಗಳಂದು ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ದಿನಗಳಂದು ಜನರು ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಭಗವದ್ಗೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ತತ್ತ್ವಪದಗಳು, ವಚನಗಳು ಮತ್ತು ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಅನಿರ್ಬಂಧಿತ, ಸಮೃದ್ಧ ಪ್ರಚಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದೇ ಭಜನೆಗಳ ಮೂಲಕ.

ಸಗುಣೋಪಾಸನೆಯ ಭಕ್ತಿ ರಚನೆಗಳೇ ಅಧಿಕವಾಗಿ, ಸಗುಣ ಭಕ್ತಿಭಜನ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿವೆ. ನಿರ್ಗುಣೋಪಾಸನೆಯ ರಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವ,

ಪ್ರಮೇಯ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಇವುಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಹಾಡುಗಳು ಅನುಭಾವಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೋ, ಸಂಕೇತಾತ್ಮಕವಾಗಿಯೋ ಇರುತ್ತವೆ. ಶಿಶುನಾಳ ಷರೀಪರ 'ಬಿದ್ದೀಯಬೇ ಮುದುಕಿ ಬಿದ್ದೀಯಬೇ', 'ಕೋಡಗನ ಕೋಳಿ ನುಂಗಿತ್ತಾ' ಇತ್ಯಾದಿ. ಇಂತಹ ಕೆಲವು ರಚನೆಗಳು ಅರ್ಥವಾಗದೇ ಹೋದರೂ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ತತ್ತ್ವ ಸ್ಫೂಲವಾಗಿ

ಯಾದರೂ ಜನರ ಮನ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಗುಂಪುಗೂಡಿ ಭಗವಂತನ ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಹೊರಡುವ ತರಂಗಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಿಣಾಮದಿಂದಾಗಿ ಅವುಗಳು ನಮ್ಮನ್ನೊಂದು ದಿವ್ಯಾನುಭವದ ನೆಲೆಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತವೆ. ಯುಕ್ತವಾದ ರಾಗ, ತಾಳ ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ದೇವ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಕೀರ್ತಿಸುವಾಗ, ಸುಮ್ಮನೇ ಹಾದುಹೋಗುವವರನ್ನೂ ನಿಂತು ಕೇಳುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಶರಣಾಗತಿ, ತನ್ನೊಪ್ಪಿಗೆ, ಅನಾಚಾರಗಳ ವಿಡಂಬನೆ, ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸೇರಬೇಕೆಂಬ ಆರ್ತ ಹಂಬಲ ಇಂತಹ ಭಾವಗಳು ಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಒಂದು ಸೂತ್ರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲ ವಿಸುವುದೇ ಪಲ್ಲವಿ. ನಂತರ ಬರುವ ಅನುಪಲ್ಲವಿ ಆ ಭಾವಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮುಂದುವರಿಕೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಚರಣಗಳು. ಹೀಗೆ ಒಂದು ಕೀರ್ತನೆಯ ಪಲ್ಲವಿ, ಅನುಪಲ್ಲವಿ, ಚರಣಗಳು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೋ, ಪರೋಕ್ಷ ವಾಗಿಯೋ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸುವಂತಹುದಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮೂಹಿಕ ಭಜನೆ ಒಂದು ಅಲೌಕಿಕವಾದ ದಿವ್ಯ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ. ನೀತಿ ಬೋಧಕವಾದ, ಭಕ್ತಿಯುತವಾದ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಅರಿವು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸಂಸ್ಕಾರವಂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಕೀರ್ತನ ಗಾಯನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾಳ ತಂಬೂರಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಮೈಮರೆತು ಕುಣಿಯುವವರನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದು. ವಿಶೇಷ ಮಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಗುಂಪು ಗುಂಪಾಗಿ ಊರಿನ ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವನ್ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುವವರನ್ನೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಕೀರ್ತನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ಭಜನ ಮಂಡಲಿಗಳು ಜನ್ಮತಾಳಿವೆ. ಶ್ರೀಶಂಕರ ವಾಹಿನಿ 'ಭಜನ ಸಾಮ್ರಾಟ್' ಎಂಬ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಭಜನಾ ಕಲೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಭಜನೆಯ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಆಕರ್ಷಕ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು, ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಗಳನ್ನೂ ವಿತರಿಸಿ ಆ ಮೂಲಕ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದೈನಂದಿನ ಜಂಜಡಗಳಿಂದ ಕೆಲಕಾಲ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದು ಭಗವ ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಮರೆತು ಆ ಮೂಲಕ ಮನಃಶಾಂತಿಯನ್ನೂ ಸಾರ್ಥಕತೆಯ ಅನುಭೂತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯಲು ಉತ್ತಮ ಸಾಧನ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಭಜನೆ.

* * * *

**ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು, ಬೆಂಗಳೂರು
ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿ**

ನಾಡೋಜ ಡಾ. ಮನು ಬಳಿಗಾರ್, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ಡಾ. ರಾಜಶೇಖರ ಹತಗುಂದಿ, ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಶ್ರೀ ವ.ಚ. ಚನ್ನೇಗೌಡ, ಗೌರವ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ಶ್ರೀ ಪಿ. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪ್ಪ, ಗೌರವ ಕೋಶಾಧ್ಯಕ್ಷರು

ಶ್ರೀ ಮಾಯಣ್ಣ, ಬೆಂಗಳೂರು ನಗರ
ಶ್ರೀ ಚಿ.ಮಾ.ಸುಧಾಕರ, ಬೆಂ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ
ಶ್ರೀ ಸಿಂ.ಲಿಂ. ನಾಗರಾಜ್, ರಾಮನಗರ
ಶ್ರೀ ನಾಗಾನಂದ ಕೆಂಪರಾಜ್, ಕೋಲಾರ
ಶ್ರೀ ಕೈವಾರ ಎನ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ, ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ
ಶ್ರೀಮತಿ ಬಾ.ಹ. ರಮಾಕುಮಾರಿ, ತುಮಕೂರು
ಡಾ. ದೊಡ್ಡಮಲ್ಲಯ್ಯ, ತ್ರಿಡುರ್ಗ
ಡಾ. ಹೆಚ್.ಎಸ್. ಮಂಜುನಾಥ್ ಕುರ್ಕಿ, ದಾವಣಗೆರೆ
ಶ್ರೀ ಡಿ.ಬಿ. ಶಂಕರಪ್ಪ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ
ಡಾ. ವೈ.ಡಿ. ರಾಜಣ್ಣ, ಮೈಸೂರು
ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ವಿನಯ್, ಚಾಮರಾಜನಗರ
ಶ್ರೀ ಸಿ.ಕೆ. ರವಿಕುಮಾರ ಚಾಮಲಾಪುರ, ಮಂಡ್ಯ
ಶ್ರೀ ನಾಯಕರಹಳ್ಳಿ ಮಂಜೇಗೌಡ, ಹಾಸನ
ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್. ಲೋಕೇಶ ಸಾಗರ್, ಕೊಡಗು
ಶ್ರೀ ಕುಂದೂರು ಅಶೋಕ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು
ಶ್ರೀ ನೀಲಾವರ ಸುರೇಂದ್ರ ಅಡಿಗ, ಉಡುಪಿ
ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಪ್ರದೀಪಕುಮಾರ ಕಲ್ಯಾಣ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
ಶ್ರೀಮತಿ ಮಂಗಲಾ ಶ್ರೀಶೈಲ್ ಮೆಟಗುಡ್ಡೆ, ಬೆಳಗಾವಿ
ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಅಯ್ಯಪ್ಪ ಯಂಡಿಗೇರಿ, ವಿಜಯಪುರ
ಶ್ರೀ ಶ್ರೀಶೈಲ ಈರಪ್ಪ ಕರಿಶಂಕರಿ, ಬಾಗಲಕೋಟೆ
ಡಾ. ಲಿಂಗರಾಜ ರು. ಅಂಗಡಿ, ಧಾರವಾಡ
ಶ್ರೀ ಲಿಂಗಯ್ಯ ಬಿ. ಹಿರೇಮಠ, ಹಾವೇರಿ
ಶ್ರೀ ಶರಣು ಗೋಗೇರಿ, ಗದಗ
ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ ಕರ್ಕಿ ಕೋಡಿ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ
ಶ್ರೀ ವೀರಭದ್ರ ಸಿಂಪಿ, ಗುಲ್ಬರ್ಗ
ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಪ್ಪ ಎಸ್. ಹೊಟ್ಟೆ, ಯಾದಗಿರಿ

ಶ್ರೀ ಸುರೇಶ ಚನಶೆಟ್ಟಿ, ಬೀದರ್
ಡಾ.ಬಸವಪ್ರಭು ಪಾಟೀಲ ಬೆಟ್ಟದೂರು,ರಾಯಚೂರು
ಶ್ರೀ ರಾಜಶೇಖರ ಗು. ಅಂಗಡಿ, ಕೊಪ್ಪಳ
ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದರಾಮ ಕಲ್ಕುತ, ಬಳ್ಳಾರಿ
ಶ್ರೀ ಬಸವರಾಜ ಸಿದ್ರಾಮಪ್ಪ ಮಸೂತಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ
ಶ್ರೀ ಎಚ್.ಬಿ. ಶಿವಕುಮಾರ್, ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶ
ಡಾ. ತಮಿಳ್ ಸೆಲ್ವಿ, ತಮಿಳುನಾಡು
ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ವಿ.ಭಟ್, ಕೇರಳ
ಶ್ರೀ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಬದಾಮಿ, ಗೋವಾ
ಲಲನೆಯ ಅ.ಭಾ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಾಧ್ಯಕ್ಷರು :
ಡಾ. ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ತುಮಕೂರು ವಿ.ವಿ. :
ಡಾ. ಗೀತಾ ವಸಂತ
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿ, ಕಲಬುರಗಿ ವಿ.ವಿ. :
ಡಾ. ರಮೇಶ ಲಂಡನಕರ
ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ :
ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ
ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು :
ಡಾ. ವಸುಂಧರಾ ಭೂಪತಿ ಮತ್ತು
ಡಾ. ಎಸ್.ಪಿ. ಉಮಾದೇವಿ
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು :
ಶ್ರೀಮತಿ ಬಿ.ಟಿ. ಲಲಿತಾ ನಾಯಕ್ ಮತ್ತು
ಶ್ರೀ ಪಿ.ಎ. ಮೇಘೇಶ್ವರವರ
ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡ ಪ್ರತಿನಿಧಿ :
ಡಾ. ನೀಲಗಿರಿ ತಳವಾರ
ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿ :
ಶ್ರೀ ಶೇಖರಗೌಡ ಮಾಲಿಪಾಟೀಲ

ಧಾರವಾಡದಲ್ಲ ಜರುಗಿದ ಲಳನೇ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನ ನಮ್ಮ ನೀಲಕಂಠ ಖಿಲ ಯಶಸ್ಸು ಕಂಡಿತು. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ನೆಲ, ಜಲ ಕುಲತಾದ ಗೋಷ್ಠಿಗಳಿಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಸ್ವಂದಿಸಿದ ಲಲಿತ ಅಭೂತ ಪೂರ್ವವಾದುದು. ಸಮ್ಮೇಳನದ ಮುಖ್ಯ ವೇದಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸಮಾನಾಂತರ ವೇದಿಕೆ ರಗಳಿನ ಗೋಷ್ಠಿಗಳು ಜನಮನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಸೂರೆಗೊಂಡವು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರ ಸಕ್ರಿಯ ಪಾಲುಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯಿಂದಲೇ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಗೋಷ್ಠಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಂಬತ್ತಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಖ್ಯಾತ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ, ಸಾಹಿತಿಗಳೂ, ಹೋರಾಟಗಾರರೂ, ಕೃಷಿ ತಜ್ಞರೂ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಿಂತಕರೂ ಭಾಗವಹಿಸಿ ವಿದ್ವತ್ಪರ್ವ ವಾದ ಪ್ರಬಂಧ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರ ಬದುಕಿಗೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆಕರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಂಥವು. ಈ ಕೃತಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರು ಕ್ರೀತಿಯಿಂದ ಓದಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಅಶಿಸುತ್ವೇನೆ.

ನಾಡೋಜ ಡಾ. ಮನು ಬಳಗಾರ್
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

ರೂ.೧೫೦/-

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು
ಪಂಪ ಮಹಾಕವಿ ರಸ್ತೆ, ಕಾಮರಾಜವೇಡೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೧೮.